GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPT LIBRARY
INDEXING FOR TELUGU MANUSCRIPT

Sl.	Particulars	Details
1	Language	TELUGU
2	Material	Paper Mss.
3	Bundle Number	TEL B 0502
4	Work Number	D 1391-E-VOL-V
5	Page No (From... To)	1 to 650
6	Name of the Work	BROWNS TELUGU ENGLISH DICTIONARY
7	Subject	DICTIONARY

B.512
D.1391.-vol.5

ప్రారంభం

ప ఫ బ భ

ప. P. 1. In writing this is sometimes shaped like వ. V. and distinguished by an accent above; To distinguish these I use the ancient form ప

2. Some Telugu words beginning with P. see Appa Cavi 2.96. have a liberty of dropping it - thus the words ప్రూసురు, పొనరుచు, పోవు, పోయుచు, ప్రుప్పు, వగలుచు, ప్రుష్పు, పొలయుచు, పొందుచు (see M. Santi 3.307 twice) may be spelt ఊసురు, ప్రొవ్వు &c.

3 The initial P. is changed by grammatical rule into B as పలుకుచు To speak - అట్లనిబలికెన్ Thus spoke he -

4 Or into V. as వాప్పుచు, వాపుచు (M. Santi 3.322) వెప్పుడి (for so April changes into Avril Ferry & Wherry) వెడుపడి B.X. f 281, Tara 3.119) వారుచు - for పాప్పుచు, ... &c.

5. P. in Sanscrit music signifies what Europeans call C. In commentaries on poems it stands for పదచ్ఛేదం or ordo verborum.

ఫ. Ph. 6. as in Up-hill - this letter occurs in Sanscrit or foreign words, but vulgarly used in some Telugu words.

బ. B. 7. See note on ప. P for which letter it is substituted - It is also changed into V as వడసి for బడసి.

8 B and M. are sometimes interchangeable as initials - Thus words compounded with బోము and బాటు (q.v.) తిరగబాటు, తిరగబోము and పొగరబోము are often spelt with మోము and మోటు as తిరగమోటు &c. పరితి, మరితి

9 బ॥ is a contraction (in letters and accounts) for బహుళ q.v. Thus నందననామసంవత్సర మార్గశిర బ॥ ౧ ఆదివారమవలు పరకుపరిశుద్ధమైనది ౧౭ తిరిగిబిరుదు వారిల్లున

ప్రారంభం

భ Bh. 10 pronounced as in rub-hard - This initial is vulgarly written with many words for బ. B. It means Fortune. See భాగ్యం

భ or భగణం in Prosody is a dactyl, or foot composed of a long syllable followed by two short ones -

D. 1391. E

ప॥ is a contraction for పదచ్ఛేదం q.v

The initial P is sometimes dropt in other languages Thus pleno or lleno in Spanish for plenus (See Webster in Plenary) See పేరుచు, పేరుచు & పేరుపేరుచు

భ Several Sanscrit words use B or V at pleasure Thus బృసి or బ్రుసి or వృసి and వబరి which W writes వెబరి

So in Manu. 1.59 కసటుపోయిన becomes కసటుప్పోయిన

In some Sanscrit words B and V are equivalent as initials - Thus బహిర, or వహిర, బాష్ప or వాష్ప and even బైరాగి or వైరాగి & accordingly a word not found under one spelling may be found under the other - So బాల or వాల hair. బిందు or విందు a drop

Numerous Telugu words use P where those of Canarese use H. Thus పులి puli a tiger becomes Huli Huli

Browns Telugu Dictionary

See queries in last page of this volume

పం. A contraction in writing for పంతులు. as Dr. for Doctor.

బంక n. s. Slime, gum, glue, viscus, gluten, gelatine, any thing glutinous, sticky, clammy, like jelly or like clay. బంకకట్టుకొను To be gummy or sticky. [వానికి నెత్తురు బంక పడుతున్నది he has got the bloody flux] Figuratively, Stinginess. Also sordes penis seu vulvae

పంకం. n. s. Mud, mire, clay, paste formed of fragrant substances.

బంకతెవులు n. s. The gum-evil, a disease of corn.

బంకపురుగు n. s. A snail. lit. the sticky insect.

బంకమన్ను n. s. Clay. lit. sticky earth.

౯ పంకి. See పంకం Yayati V. 13. here & in the Nyl Chic the sense is uncertain – Perhaps [illegible] – no – probably A hole, a crevice

పంకెంపట్టు v. a. To apply (as oil to the hair) Calahasti Mahat: 4.11.

పంకెంచు. v. a. To taunt, scoff at, gibe (a low word) To treat (ill) [illegible] = దెప్పు.

పంకిలం adj. Muddy. Rudra [illegible] Nara [illegible] 1.37 R. 2.24 & 5.225

పంకెనం n. s. Oiling, anointing, smoothing the hair with oil Hamsa. 2.158. It is rendered పంకమ్ము

౧౦ పంక్తి. n. s. A line, row, or range See Bhanu 4.18 four instances in క, చ, ట, త.

పంక్తికంధరుడు

1 పంకజం or పంకేరుహం. n. s. The lotus, as produced in wet soil Dasava 2.305. Literally, Mud-born.

౨ పంకరం Phlegm ejected from the throat? Tatach Ananda T. x. 91

౩ బంకెత a frowzy slut. Aradhya. p. 460 line 5

౪ పంకకరం Kalahasti 3. 19.

౫ పంకెంబులు Kalahasti 4.12

౬ బంకులు is believed to mean [illegible] apertures In [illegible] verse 49 [illegible]

౭ పంకిల Muddy, is also applied to Thick with boughs – see verse cited under విరులు

౮ also – బంక Stickiness, clamminess – But this is wrong – See qu. This word, meaning nastiness has unluckily been written on the notes of the Madras "Bank." – It should be written బ్యాంకు

౯ బంటి meaning [illegible] guard See SC in word [illegible] page [illegible]

౧౦ పంకేరుహ A lotus or water lily See Wight vol 1 No 9 = తామరతీగె

౧౧ బంకవిల్లు అనగా [illegible] Q... వానికి బంక పడుచున్నది he is labouring under tenesmus

Browns Telugu Dictionary

పంక్తిభోజనం. n. s. A feast or dinner party at which guests sit in a line being a dinner eaten with others Chatu. 1.54 పంక్తిభోజనము కురాని వాడు is a person

పంగ. n. s. A fork, a straddle, the forked branch of a tree B.X. S. 88. The pudendum muliebre. Reeve, 882

భంగం n.s. Break. Let, hindrance, prevention. defeat, loss, disappointment discomfiture. Break or chasm. Bit, piece. A wave B.X. 142

3 పంగగా (adv) Astride.

పంగలు

పంగలించుట. v. a. To straddle or open the legs, to sprawl.

పంగకాళ్ల adj. Bandy-legged. పంగలగుంజ a forked post 2

పంగడి.

పంగడించుట. v. a. See పంగలించుట

భంగతి Ruin, destruction. Rajasekh. 1.51

పంగదాసుడు.. Vema 977 in one ms.

పంగనామము. ~~See~~ A ludicrous name for the నామం

భంగపడుట To be disappointed, deluded, disgraced, defeated, Vish P. 1.26 Vema 1.26 105.1891 భంగపఱుచుట To disappoint, defeat, ~~def~~ disgrace భంగపడ్డ fruitless, disappointed, defeated, of no avail

బంగపడుట To be disappointed &c

భంగపెట్టు To disappoint &c

బంగపోవుట v. n. To be humble in entreaty. to humble himself. Query బెంగ.

బంగరం n. s. Gold. Dasav. 9.394. మెరుంగు బంగరపు చెందురుగా విభుటుంబు &c See బంగారం.

బంగరు n. s. Gold. See బంగారం.

1 with whom cast &c prevents a man from eating. In composition పంక్తి means ten thus in Vish. P.V. 329. పంక్తికంధరు is the giant who had ten heads. (W)

2 such as rafters rest on - పంగలకర్ర - a forked stick - ముప్పంగలయీటె a trident Manu. 4.109.

3 భ్రూభంగం shipwreck (భ్రూ) భంగం Tara 4.13 a frown or contraction of the brow - knitting the brows

5 I heard a ... use this for straddling in walking

X బంకన బయలు unwalled బంకన బయలు గాసం కొట్టు a hovel without walls, a shed - a low word

6 పంగట. Straddlingly, like a fork or trident పంగటపట్టె తిప్పుడి Vaijayanti. 4.57 with a great straggling or straddling tiruchurnam on his breast

2 భంగపఱుచుట To annul, render fruitless,

భంగం R. 5. 313 is rendered అల a wave, పరాభవం i.e. destruction overwhelming

పంగము A part, a share Loc Rec: 2. p. 233 line 18

Browns Telugu Dictionary

పంగలకఱ్ఱ

పంగలగుంజ. n. s. A forked post to support a beam.

పంగళించుట. v.a. See పంగళించుట and పంగడించుట

౧ — బంగారం or బంగారము n. s. Gold. Vema III. 144. Tara. Radha 3.13. నీయిల్లుబంగారు or నీబుద్ధిబంగారు Bless your innocent heart. an exclamation of slight scorn. వాలుదానీబుద్ధిబంగారుగాను Sar Dwi 127. Marry come up! Forsooth. "to be sure!" – కాకిబంగారు goldleaf. ముట్టిబంగారు tinsel, gilding as distinguished from మంచిబంగారు real gold – See పంచలోహం.

బంగారం or బంగారు adj. Golden. The various names of gold are used in Telugu as in Greek, and Latin, as an epithet devoid of definite meaning So Golden Venus the golden maid &c. బంగారుకొండ Pet, darling, idol నాబంగారుదొర my gracious lord! బంగారుపిట్ట Sweet bird! Grand, precious, brave, fine a term of contempt ("Grand" see Beaum and Fl VI 397.) బంగారుబాగా Mighty fine! బంగారుమర్యాద Vastly polite! బంగారున్యాయం a precious reason! (see Johnson in Perilous or Parlous, or Glorious Precious and Mighty) బంగారుపని a very pretty business. బంగారుచిన్నవాడు a hopeful lad

౨ — బంగారుగా adv. Grandly. vastly. well. preciously. a term of contempt – As easily as possible. As you please with all my heart. by all means. with a vengeance.

3 — బంగారునీరు n. s. Gilding.

౧ పంకలివాడ a whitlow – no, correctly పంకలమాల

౨ బంగారుకంటి Gold-eyed: a name of the lapwing: and also of a sort of rice. "Golden eye" is the name in England of a sort of duck. See Buffon XX. 179

3 బంగారుతీగెలు (lit. Gold-sprouts:) a sort of rice See Rox 2. 206

౪ బంగారువాం A very venomous kind of snake

బంగారుకొండగాని a colloquial expression like There's a good creature – So Mrs Quickly says (Merry Wives II. 2.) Send her your page of all loves" వాడుపట్టిందల్లాను బంగారు అవుతూవచ్చింది all he did prospered – In Kod § XXII. ౨౧ నీవిల్లు బంగారునే నేమినేయకుండిరి

బంగారుపిచ్చుక The bird called grosbeak — or Loxia Philippina, which builds a nest like a bottle with the mouth downwards. They are clamorous & gregarious.

బంగారుపూత n. s. Gilding.

బంగాళదేశం Bengal

బంగి n s The drug called ganja or bang extracted from hemp.

భంగి ns Manner, mode, way. ఎబ్భంగి How? ~~A Ganap x1.~~ ఏరుగులభంగి Naiah 3.52 Vema 400
BD\4.562\4.1935\5.408

భంగించుట To break quell, suppress, humble
Aradhya p 1224. Dab. 152 ~~154~~ line 14 ~~error~~

బంగిమువాడు A rascal, blackguard, scamp.

పంగిడి. n. s. A pitfall, for catching elephants.

పంగు See పంగ. n. s. The fork, the slit, interfemina perineum, hence vulva — పంగుసాచుకొ To sprawl, or straddle — A division పంగులు the shanks

పంగుగామూర్కై

భంగురం। ౨. వి। adj Crooked, bent, frail, perishable
Vem 3, 138 Ratnavali IV. 144. Vem ~~1524~~ PLL x1.39

పంగువు — adj. Lame, crippled, halt — పంగుగమన — Vish IV. 201

పంచ — n. s. A porch, a slanting Verandah — Vem 815, 1239, 1494. Pad. P. 3. 27.
or home, house Dab 210 line 8 BD\5.684

నశ్వరభంగురం Fleeting, perishable స్త్రీలభంగురమనములు
కాంతలచిత్తముల KP. 3.60 womens minds are frail

పంచభిక్షువ్రన్నములు BD\2.534 Five Cates

పంచ adj- (in composition only as we use penta) Five - పంచకం Five; relating to five, made of five, brought with five &c. It also.. 2

౬ ౭- పంచకం n. s. A set of five things - ~~as~~ of epigrams. Thus (భ్ర)మర పంచకం a set of five epigrams on a bee వృద్ధ పంచకం - 3

పంచకార్యం

పంచకోణం is this Pentagon figure ☆ Lalito XII 31. see further under కోణం. See Webster in Mullet i.e. ☆

పంచగడ్డం

పంచగవ్యం n. s. The five articles derived from the cow; viz. milk, curds, butter, urine, and dung - The Hindus drink these 1

~~పంచగుప్తం or పంచగూఢం n. s. A turtle or tortoise; as having its five members hidden in its shell (from S. గుప్త, or గూఢ concealed)~~

~~పంచగూఢం~~

పంచగౌడ The collective name for bramins of the Bengal of northern provinces

౭- పంచజనుడు n. s. ~~Man in general; a man, as composed of the five భూతములు or elements (from S జన born)~~

~~పంచమున adv At the porch. see పంచ. Wrong - No such word~~

పంచత or పంచత్వం n. s. Reduction into five parts - Death, dying; as being the dissolution of the five elements - Padma 3.32. M. Adi 1.210 Lalito XIX.97. Sacala Katha Sara 2.183

౬- పంచత్వం

పంచత నొంది DB.184 line 5

పంచతంత్రము See note ౧౨ in next page.

పంచదశం n. s. Fifteenth -

పంచదశకం n. s. Fifteen -

పంచదశి n. s. The fifteenth lunar day, of either the dark or bright, fortnight -

1 five articles mixed together, as a purification, after any breach of their laws prescribed for purity -

2. means Large, big. as పంచాస్యం Hugemouthed (a lion) పంచగడ్డం a great beard పంచశ(తు)వి) a chief foe పంచకబ్బు a ~~huge lie or utter~~ mere fiction. This name is given to apocryphal poems that are not grounded on any classical tradition as the ~~వై...~~

~~...~~

~~...~~

five books of the Maha Bharata (VI-X) regarding battle

౭ పంచకళ్యాణి Black with white points + Piebald? see ETD with a white mark or star in the face and with white legs. B'

౬ Bilhanam, dub fine + పంచత్వం తనుకేతు ... సదపః ... దృశం ... వేదా ... జలి ... తద్వ్యాప్త ... దివి ... భూరా తత్త్వాల ... నిల ॥

This species of blasphemy is amazingly admired

౬ పంచమవాళ్ళు Pariars - (a phrase found in Tel Newspaper) as being the "fifth" caste.

౨ No - పంచజన was the name of a certain giant whence పాంచజన్యం - q.v: Also "Man" as formed from five elements. - see proof in A. 6.70

౮ పంచకచ్చము the five folds used by bramins in the waist cloth. It is one of the distinctive marks of bramins nW, n Reeve

౨ పంచకము DRY. 1482 line 15

Browns Telugu Dictionary

పంచదార n.s. Sugar - చీనా పంచదార Sugar from China Bahula V.181

పంచద్రావిడ

పంచనఖం n.s. Five clawed animal, either a tiger, an elephant or tortoise - (neut)

పంచనఖి n.s. A lizard ~~or iguana~~ - lit five clawed (fem)

పంచపంచాత్మకం n.s. The universe Lalito. 3.30

పంచపర్వం See పర్వం.

పంచపాత్ర n.s. Five plates collectively ~~a small metal tumbler~~ (among Vyaparis) A small silver or copper goblet - une assiette, or "a cover" for a guest, consisting of a bowl, plate, cup, saucer & cover - 3

పంచపాళి n.s. the pent roof of a veranda - the cloisters round a temple

౧౪ — పంచబంగాళం n.s. Disappearance, vanishing Dasav 8.145 Manu 3.99

పంచబంగాళంగా Grandly, monstrously, hugely

పంచబంగాళమైన adj Scattered, cleared, done away, opened ~~I believe this is from ... to divide, ... a division, and ... a hobble or scrape. But I doubt the correctness of this etymon~~

పంచబాణుడు (or పంచశరుడు or పంచవిశిఖుడు or any other synonyme for an arrow) n.s. Cupid so named from his five arrows - 1

౧౫ — పంచభూతములు

౧౭ ౧౦ పంచమం &c adj Fifth - The sharp note in music: used to represent the cock crowing Vasu 1.47

౧౬ — పంచమి n.s. The fifth lunar day, of either the dark, or bright fortnight

౧౧ — పంచముడు n.s. An outcast, a Paria; as not belonging to any of the four pure Hindu tribes - Ila 4.98.

౧౭ — పంచరాశికం n.s. The rule of five - by which Interest is calculated - Square measurement

పంచలవణం n.s. Salts in general - The five kinds of salt. See under లవణం

---

౧౦ పంచమం The poet Spenser (F. Queene XII.71) has well expressed the Panchamam and the Shadjam -

"The silver-sounding instruments did meet,
With the base murmur of the waters fall:
The waters fall with difference discrete
Now soft now loud, unto the wind did call:
The gentle warbling wind (shadjam) low answered to all. Also - ౧౩

౧౧ పంచముఖి Broad faced, big mouthed Rbh 2.54 an epithet of a lion: and of Siva

౧౨ పంచమస్వరం is, as I surmised, the treble - for in G. 7.12 it is the note of the పికము or cuckoo

౧౩ .. ౧౦ In Horace Epod IX.5 Sonante mixtum tibiis carmen lyra Hac Dorium, illis Barbarum - Here the Doric note of the lyre is "grave and severe" (Shadjam) That of the flute is Phrygian (Barbarum) mood, being (Panchamam) wild and bacchic - Hic Anthon: verum dubio

౧౪ పంచబంగాళముగా విరుచు Baswa Padya 4.233 To put to flight, rout, chase -

౧౫ పంచభక్ష్యములు BD 4.943 Five sorts of cake

౧౬ పంచమస్థితి Ambarisa Chandra 2.33 - The being a Pariar The pariar state or condition

౧౭ పంచతంత్రము The Pancha Tantram - or Five Expedients: the name of a Sanscrit poem which has been translated into various languages. The Telugu version by Vencata Natha Raz is a respectable classic poem well worth study: ~~but~~ there is a paltry version in pedantic prose which tutors are fond of recommending but which, as well as the బేతాళ or Vicramarca (prose) tales the student should reject as useless. See ~~But the~~ Vicramarca ~~tales~~

Browns Telugu Dictionary

పంచలోహం n. s. A mixed metal composed of five ingredients, viz—2 copper, ~~brass~~ zinc, tin, (calamine), lead, and iron—2

పంచవక్త్రుడు n. s. Siva (from 5 వక్త్ర a face)

౭— పంచవృత్తి n s Artizans—a collective name for 5 castes, viz

పంచవ్రాత n. s. Allotment of the portion or cess levied on each contributor—

పంచసత్తులదెగ
పంచసరం Some sort of necklace Pal 3 Tatach ign

పంచశరుడు n. s. The Hindu Cupid (from శర an arrow) పంచశిలీముఖ్

పంచబాణుడు Dasav. 9. 303—What is this? Cupid the 5 arrowed God—

పంచశాఖ n. s. The five fingers or hand—(from 5 శాఖ a branch)

౧౦— పంచస Five or six. Lalito XV. 13

౨— పంచాంగం—n. s. An almanack; as specifying 5 different things; Viz. the lunar day, the day of the week, the constellation, in which the moon is the conjunction of the planets shewing good & bad days and the (kurkind) augury, horoscopes &c of 1

౮— పంచాణం Panchannam, or పంచాణం + The united five castes of the Carpenter blacksmith brazier goldsmith, stonecutter. Mechanicks

పంచాది ns The pent roof of a balcony Vaiza 1. 52.

పంచానన A lion. BD. VI. 308 M. Virata 2. 8

పంచామృతం ns. A meat and drink offering mingled formed of cocoanut kernels, plantains, sugar, honey, & ghee Also, see Suca 1. 455 the five products of the cow

పంచాయతి ns. A court of arbitrators, of five members A Court-leet.

5— పంచారామాధిపత్యము Loc Rec 1. 215 line 6

పంచాలం A certain country in the north. 2W494

పంచాశం

పంచాశత్తు
పంచాస్య Pal. 3. 76, The five faced god: i. e Siva

పంచాక్షరి. n. s The divine being. Lit He whose name consists of five syllables, "Namasivaya" a name —3 Similar to the five syllables "AVE Maria"

which these are eleven—Vide Warren. p 307 Beschi Low Tam Gram § 194—పం

పంచాంగంచెప్పు To speak him fair, persuade, talk over, coax—See 7

2 pinchbec (so named from the name of the inventor Pinchbeck), princes' metal, or Tombac (v: Rees) what we call Jeweller's gold. or metal. See ఇత్తడి It—4

3 as sacred as the Jewish Tetragrammaton. Vema 610. 736

2 is a collective name for pots & dishes of metal

5 పంచాయుధం Dasav 9. 239 A spell engraved on a bit of silver plate and hung round a child's neck to secure it from magic—not in W. —called also రక్షరేకు—So called because Vishnus 5 weapons are engraven on it

Almanacks are termed Panchangas from comprising five chief subjects, Tithis or lunar days, Nacshatras lunar asterisms, Vara day of the week, Yoga and Karana, astrological divisions of the month and day. Here enter Fr. Buch. Mysore 1. 235 Here enter పంచాంగంచెప్పు No ౧

7. ౧ because the almanac constructors, like our old conjurers are mighty smooth tongued rogues

౮ పంచాననముఖాండ్లు Vajayanti 4. 63 people of these castes That is Handicraftsmen, mechanicks

౯ పంచవన్నెలబియ్యం Five coloured rice. A mixture of grains of rice, which are tinted red, yellow black blue & red: these are waved as an oblation & thrown away. Pal. 264

౧౦ పంచసూన see Y 441

౧ పంచవేళ ns Appointment. Raj 834

౨ పంచవేశరము

Browns Telugu Dictionary

పంచిక అనగా జూదము Dip

పంచితం or పంచకార్యం or పంచగవ్యం n. s. A sacred drink composed of milk curd, buttermilk, cow dung and urine.

పంచిపెట్టుట v. a. To share out. Vem. 860.

పం

పంచివాత

పంచుట v. a. To deal, distribute, divide or share - to dispatch or send - to appoint, to command - Ah. 113. Tara. 3. 82. Vish. P. 2. 145. M. Adi. 3. 7. Brih. 6. 7. m. Carna VI. 59

3 పంచె n. s. A man's lower garment - called poncho in Spanish - పంచచెట్టు The flowering plant called cockscomb

పంచెదలు error for పనిచెదలు Local Rec vol 3. p 97. line 13

పంచెవాత Apportionment, share in a cess - = వంత

౨ పంచేంద్రియములు (see ఇంద్రియం) n. s. The five sinful passions -

పంచేంద్రియబద్ధుడైన adj. Carnal, sensual, worldling, given up to his lusts.

౬ పంజ - see పంజె and see పంద Brutish. Nris. § XII Boorish. A boor

భంజనం n s Dissipating, doing away. వి పభంజనం Ratnavali 1. 6 - M - Bhish. 3. 145 పంజన is rendered నిగరమయిన in O G 36

పంజరం A sort of fish

పంజరం n. s. A cage - a case or covering - See Lalito XII. 21. Uttara R. 4. 241. Sar Dwi 383. Bhanu 4. 134. See Cavi. Car. Ras. ఉ॥ పానుపుపైమది ౧

పంజలు n. s. plu. or పంజులకమ్మ are also large broad ear-rings - Surabh 44. 54.

పంజి = శూలిని Q

భంజించుట v. a To break. See 6 instances in ~~Dwip Ram Yuddha. sheet 31. p 17~~. BD\4. 1680. M. Udyo. 2. 168. DRY. 1992 నలంపభేదులు

భంజిత Broken Chandr. 3. 64

౫ పంజు n. s. A torch - a sort of fire work. Bahul 4. 92. manu V. 35 H. 3. 31. Local VIII. 101 Also a sort of earring -- ౫ పంజుసేవ The torch-dance Vema - III. 128 Sometimes (for fauj) ఫౌజు it means

౭ a troop, host, army. Palnati Vira Charitr. p 93 line 4 & p 69

---

౧ ద్భుజపంజరమెన్నడలంకరించుసో ⊥ I would encage her in my arms on the bed? — In A 6. 157 it is rendered ఓహరి a cloth covering, as of a palankeen.

౨ The five passions are ~~[illegible]~~ named.... ౮

3 పంచపాత Rate, cess, sum levied = వంత

౪ భంజనం Loss, throwing away (this word occurs in a letter addressed to me but seems to be misapplied.)

౫ The O G 36 says పంజులు signifies చవిచేరులున్న కర్ణభూషణములున్న. Large Earrings H. 2. 4.

౬ పంజతనం Brutishness; stupidity. Vema verse 29 (bound up with కట్టినాలకపద్రపం where పంజకాడు is Son of a brutish fool

౭ పలికె యెలుక పంజులు Pal. 148 the poles?? of a palankeen? ~~no the palkee with the "army" i.e. the guard~~

౮ ... in G. 5. 13 సీ॥ మేనిలో కర్ణనాసాంనేత్రజిహ్వగుహ్య యను పంచేంద్రియములగోష్ఠి i.e Karna, Nasa, Netra, jihva, guha — The Ear, Nose, Eye, tongue, and pudendal are the five INDRIYAS or Organs

Browns Telugu Dictionary

పంజులకమ్మ Surabh. 10 Large earrings

పంజె n. s. A helpless person - a coward, a pauper -

పంజె adj - Poor, helpless, cowardly - వంజ is the right spelling - See వంద -

పంజెతనం n. s. Helplessness -

పంట - n. s. Produce in general, of any sort Fruit; crop, G.7.6 the ripe corn, the harvest crop or heavy crop - see on పైరుపంట -
కల్లుపంటదినములు The toddy season - In the phrase పంటపర్యాయం the word పర్యాయం is a mere echo

పంటమన్ను - n. s. Plough land, good soil -

పంటవలంతి n. s. The "wife of the seed" i.e. the earth - Tara 3.3. also called పంటతొయ్యలి Utt R VI. 203.

పంటవలంతివింటిదొర n. s. Cupid: Tara. 3.3. i.e. Lord of the earth born bow - Cupid's bow being formed of sugar cane, which grows from the earth, see పంటవలంతి -

పంటసాల - n. s. A granary or magazine - (From పండు) a carpenter's shed - Local XIV. p. 34 line 5

పంటి n. s. - (పంట్లు plu.) A large earthen pot with a small mouth - a globular vase - Hams 2. ~~154~~ see on పనటి - ~~No - See on~~ పరంటి ~~See~~ on ప్రంటి for which this ~~is~~ a misprons Vish Chitt

~~బంటి~~

బంటి, or, మింటి, aff: As high as, up to: మొలలబంటినీరు water up to ones waist. Sar Dwi 241 Vem 653 Vish P. VII. 72 Charitra. 743
~~In Local XIX. 143 line 3 తొలుబంటిజోతాలు~~

౧ కతనంపుపంటలు కమకానికద్దంకి D Vencatach Mah: p: 203

౨ పంటపాప్రులు the farmer tribe H. 4. 171

~~3 బంటి~~

3 బంటి. Up to, మోకాలిబంటి Pal 486 not more than knee deep: up to the knee

౪ పంట Ablative of పల్లు a tooth. పంటనొక్కుట to mark with his teeth

౫ బంటి, or, మింటి - So ఆవేశమింటి, means ఇటువంటి

౬ పంటపగ Suca 1. 445 Violent spite? - another ms, verse 425 wrongly reads పల్లుపగ

౭ వలపులపంట My beloved! K.P. 3. 21

~~౮~~ పంటవేయు To raise a crop

Browns Telugu Dictionary

~~పంటించుట v.a. To finish or make an end of, [ruin, spoil, destroy] to slay - i.e. ...~~

Bhag X. 3. 21 - In Baswa Dwi {II. 4. 6 . పంటకత్తెలు దెచ్చువాడుమారయ్య!

బంటించుచు పగరిపోలు పఠవెల్లువాడు - Here the spelling is proved

3— correct, by the rhyme - the sense is doubtful -

బంటు n.s A soldier, armed attendant, police officer: a pawn at chess BD\4.1710 A servant

బంటుతనం Soldiership, bravery

పంటె - n.s. A [fish spear (μ)] ~~distaff~~ (error in Campb) A spindle - no - 3 ...

పంటెకత్తి n.s. A weavers whirl on which the thread is wound - It

పంప్రకోల - n.s. A ~~harpoon~~ hog spear Manu. 4. 81 or partizan
Lila Padya. 4. 310. KP. 8. 95

బంట్రోతు }
బంట్రాతు } n.s A yeoman, police or revenue officer From బంటు soldier + రౌతు trooper The English call them peones, which name is Portugueze

పంట్లు

పండ or పండా A certain description of priest. At the source of the Ganges the priests are thus named. Skinners Excursions. 2. 58

బండ n.s. A rock block or slab of stone. A pounder or pestle without a ferrule. A wretch hard as rock. Vema 1362. అదే బండ That's all the matter

భండనం n.s Battle. ~~Armour. (dubio)~~ Palin: p: 34. Ko... chorus

పండపెట్టు v.a. To lay down or put to sleep - put to bed

పండబారుట v.n. To mellow or begin to ripen - To grow pale, or white - See పండిపోవుట & ... and ...

పంటించుట v.n. To hesitate, consider. అనుమానించుట, యోచించుట. B. X. (3) 21. నీయుదయమికారాజనులోచెప్పగా బంటింపండెదురేగుదెంచు వదినోప్పైనదుసన్నద్ధుడై॥ పంటింపండెదురేగుదెంచు, అనుమానించకయెదురుగావచ్చెను. BD. 4. 23. అసమజంగమకోటికిచ్చి నవిచ్చుచును, పంటింపకిటువరు బనులుసేయుచును, పంటింపక, అనుమానించక, యుటు, యిక్కడ, వరునాయకుడైన నిపునియొక్క పనులు, పరిచర్యలు సేయుచును, చేయుచున్నా. BD. 2. 952. పంటకత్తెలు దెచ్చువాడుమారయ్య, పంటింపక రికాషపడిపెట్టువాడు, యోచించక రితాసు అనేవాడు బత్తెము కొనిచేవాడు. BD. 4. 184. ఘంటయు గొడుగును గదియుంపదడవ, బంటించెనేనుంగు బలమెల్లనవిసె, ఘంటికనున్న, ఛత్రమునున్న, ఫైకటి తోఫైకటిచేర్చ డవుల నటకు బాగుచే యిరడమునకు అనుమానించెను.

done

Brown's Telugu Dictionary

౧ is of a pyramidal shape – It is not a distaff –

౨ బండ adj. Stony, hard, (Compare మొండి) Worn out. Hack, hackneyed. hard hearted, callous. inflexible. unfeeling, deaf. Vema 309. Opprobrious, obscene, A6.23 shameless. Importunate బండవ్యాజ్యం a litigious cause. భారతి బండప్రరాణము the Bharata is a beastly book (This is a common expression)

౩ పండిలిస్తంభంవిద్ద a pulpit. I find this word in my notes of 1831 – Error for పందిలు?

౪ పండలించు It is conjectured that this is compoun~~ded from~~ [illegible] ~~– పండు and~~ [illegible] But the doubt is not solved – It again occurs in Basw Dw. IV. 6. పండలించకఁ [illegible] where other mss. read పల్లటించక [illegible] పల్లటించు but must be wrong for the prasa is పండు – In the last passage, and also in B X. (3) 21 the sense, as expld. by Mans. is సందేహించుట । సంకోచించుట । to hesitate – Yet To attack is the preferred sense – Again see Basw Dw. 4. 40 where it seems to mean to Become weak. faint, The sense must always be intransitive BD\2. 952 ... ౬

౫ బంటం (perhaps Tamil) తినుబండారములు eatables

౬.౪ The Kann Dict gives no aid – After long consideration it seems that సందేహించుట To hesitate or scruple must be the meaning – పండలించక meaning సందేహించక – Wrong – it means విచారించుట । యోచించుట ।

౭ పంటబాధలనుండి [illegible] BD. 105 line 8

౮ పండుగ బెల్లం? Rox. 3. 735 pantenga

పంటగ Here enter – [illegible] –

బండరము an army?? Pal. 79 in Kannadi బండెరు in War
బండారు n.s. Treasury, store. Aradhya 686
బండరువు Omit this. It is in A. D. C. The Dipica says ఖజానా ।సంబి కట్టు.
బండవలం n.s. Stock, capital, funds, means, capacity, dependance, basis, ground. Treasure.

పండు(వాండ్లు) A caste who rear poultry. Poulterers.

బండవాండ్లు

బండవాణిజ్యం

పండా[?]రం, Holy Powder kept in a snuffbox and distributed to those who give alms. Rottler 283
= కుంకుమం. Saffron ochre

పండారం n.s. A priest in the Shiva creed: mendicants who ~~live in celibacy~~ never marry but keep women and rear up their children in the same manner. See బసివి
బండారం } M. Saupt. 2.94 ... తినుబడారం Subsistence, batta, eatables
See బండవలం
భండారం } బండారమిలు BD 5.708
బండారు Yellow paint for the forehead, which is consecrated to some goddess ---3
బండారుకర్ర a hard yellow wood like mango wood See Rox. 1.529 and Wight No 389 Dadonaea Burmanniana
బండారుపిచ్చుక The bird called a gallinule

బండాలం see బండవలం
బండాలంగైన, see బండవలంగైన,
2 పండావాండ్లు n.s. plu Poulterers, A cast of Hindus ---2
బండి adj Big, large, huge, vast
Chatu 1.43

18

Strong, powerful, wellgrown.

17

Printed & Published for the Proprietors — Madras Lith. Press. Andersons St.

AN INDIAN DEVOTEE or PUNDARUM.

AN INDIAN DEVOTEE, OR PUNDARUM.

It is the peculiar custom of the class of people which Pl. 1, represents, to devote and set aside their offspring to the undivided service of an only deity, whom they recognize and serve under the different denominations of Eeshperen, Perrauperan, &c. They notwithstanding, never marry, but conceiving concubinage equal to any sacred rite, they take Women to themselves, and these, while under their protection, are considered and treated, in every particular, as true and lawful wives. The method or occupation they adopt in order to obtain a subsistence, is that of religious mendicants. They perambulate the Streets of large Towns, and in their perigrinations they receive every attention from the people either in kind or coin, as they consider them holy persons, who have voluntarily eschewed all desires of worldly gain and pleasure. The invariableness with which these mendicants are assisted arises from the superstitious notion the Natives of British India entertain, that in proportion to the bounties they bestow will be the ratio of the blessings they will hereafter receive. They traverse extensive plains and forests, enduring the greatest hardships and fatigues for several hundreds of miles, in order to pay their devotions at the shrines of particular Saints; and it is a remarkable fact, that when they set out on their pilgrimages, they neither think of "*what they shall eat or what they shall drink,*" but proceed on their journey, at the end of which they successfully arrive, relying on an only deity, who, they are persuaded will undeviatingly provide for them the requisites of existence—when adults once profess to be Pundarums, they never suffer a Razor to pass over their heads. They are invariably habited in a brown cloth, dyed yellowish red and carry with them the divided shell of a Cocoanut (Native of Ceylon) with a small Iron Chain. In their Sacred songs they beat time with the latter to a measure peculiar to themselves;—They are generally obstemious, but will occasionally indulge in the use of Spirituous and fermented Liquors, and in *bang* and other narcotic drugs. It is customary with them to go about adorned with strings of large beads around their heads, necks, and arms, and to bedaub themselves with ashes once consecrated to their deity. They endure and undergo the severest penances, and have been

known to starve even to death, that they may ensure for themselves hereafter a place in the paradise of Heaven.

౧ బంకవలంపైన adj Strong, powerful, wellgrounded. Vem 2133.

౨ Wilson, (Religious Sects, As Res xvii. 198) says this word is said to be derived from పాండురంగ pale faced. So called from smearing themselves with ashes – he adds a Sanscrit writers opinion in support of this etymon – This etymon however is unknown to such Bramins as I consulted. 1838 – To me it seems quite improbable.

3 This paint is smeared on white ant hills when snakes are worshipped – see proof in Mari BP. page 105

౪ బండారి Owner, possessor, treasurer BD. 1. 63. (a word apparently unauthorized)

౫ భండారము The treasury or inner chambers of a pagoda. A. 2. 121 Phrase for a Library

౬ బండారు = ధనకొట్టము BD 5. 800

౭ బండారాంభ Reeve says A Sudra priest of Siva

౮ బండారువాడ [illegible] Local XIII. 296 line 18 a village granted on quit rent?

Browns Telugu Dictionary

~~పండి – n. s. A crop of corn –~~

బండి ns A cart, a car, a gig or carriage
౬ ౨ – Ila. 4.70 ఒక్కొక్క ~~బండ్లుగొండ్లు BD|5.401 fruits – see పండు~~

పండించుట v. a. To grow (a crop) to raise (herbs) &c. To burn (a corpse –) to cause to ripen, to cultivate or raise a crop – పండువన్నె ౧

౩ – బండికల్లు n s The wheel of a carriage or cart. కల్లు is a stone as the wheels were originally made of stone and such are still seen in remote towns.

బండికల్లురూపాయి n s A milled rupee: lit: one like a wheel.

పండికె ? Rox. 3.188. / బండిగురిగింజ / బండిగురువింద } The large trumpet flower = మాధవి Gaertnera Racemosa. See గురిగింజ { Rox. 3.231 / Vrah P. C. 302

పండిత n. s. A learned female, Saub. Cavach. 73. sensu obsceno
౫ – vide Aschirya 108 stamni సదా శివమహాలింగ తాడనాత్యంతపండితా

౪ – పండితుడు n. s. A pundit or learned bramin – a professor or Doctor M. Udyog 3.268 ~~(from ? ?)~~ An epigram says పరబోధనవేళాయాం
~~పండితులు~~ పండితస్సర్వోపిపండితాః। స్వానుష్ఠానసమయేమునయోపి నపండితాః।

బండినగ ? The tilt of a carriage?
~~బండివెల్లు ? BD|2.787 To plunder~~ It is – ? –

బండిపోటు ~~Gang robbery,~~ Raid ~~from బండి great & పోటు a stab &c. Usually spelt~~ బందిపోటు is the right spelling q. v.

బండిమొగరం A certain military evolution called శకటవ్యూహం which is thus shaped like the
౮ – frame of a cart – viz 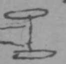

బండిరూపాయి A milled rupee.

బండిరేఫ The letter ఱ which is called the (బండి) large ~~బండిరేఫ~~ రేఫ R Or from బండి a wheel: for this letter is also called శకటరేఫ

౧ full deep yellow, like that of a ripe mango – మామిడిపండు the fruit of her lip – her cherry lip – Ila. 1.20 – The A G 35 says పండు ? means పండువంటు ?

౨ రణపండితత Skilled in the art of war. Dab 81 foot

3 బండికల్లు in A. 6. 60 it seems to mean Nonsense, fooling – The phrase is, బాస లబండికల్లు

౪ బండి యేపరు BD|3.862 This is unintelligible – The padya version omits it.

౫ పండితమ్మన్యుడు / పండితమాని } A mere charlatan 2W Pedant Y

౬ The 4 kinds of బండ్లు are
1 గూడుబండి, or చాపబండి A cart covered with a mat
3 విల్లుబండి a carriage on springs
2 పెట్టెబండి resembling a palkee coach, without springs
4 కోచుబండి an English ~~carriage~~ "coach".
5 స్వారతి an English "chariot"

౭ బండి The piece of wood round which gold lace or cotton lace is rolled: so called because shaped like an axle between two wheels. Regarding బండిబూతులు foul words, there is an analogy to the words of Demosthenes Ωσπερ εξ αμαξης Clamorous abuse as from a cart [Orat XIX. in The Law] where see Leland's note Can there be an analogy between బండి and బూతు?
? ? ?

Browns Telugu Dictionary

బండిరేవు n. s. The cemetery, common shore or great
3 — wharf where bodies are burnt. a place of sculls, see.
~~బండిరొప్పు~~ Wilkins Hitopa. p. 331. No 368.
బండకొల్లు n.s Large (కొల్లు) twigs. A sort of fodder
పండు n. s. A fruit, a berry; a nut. A crop of corn.
ముసలిపండు (opposed to కాయ in the sense పిల్లకాయ)
an old fellow, an old crone. In shopkeepers
cant పండు means చింతపండు Tamarinds. There are
birds called పండుపండు &c which see
1 — బండ n. s. Indecency, uncouthness, grossness.

బండ n. s. A mass. The embryo, semen. Vema 502. 996. A
stump, anything rude or unfinished Rudeness

బండ adj: ~~Indecent~~ Unfinished, rude, indelicate, uncouth. gross, తెలుగుపుస్తక
కడపబండతెలుగు Cuddapa Telugu is coarse or inelegant
బండతిట్లు coarse abuse. బండమాటలు gross
language బండయైతిని PLL. VII. 31 I was ruined But...
బండుకట్టుమాటలు Cant, slang, such as gypsies use
పండుకొను v. comp. To go to bed, to lie down or recline - To relax or become
flaccid - జ్వరంతోపండుకొన్నాడు he is laid up (or in bed) with fever-

పండుకో

ఇల్లలికినపండుగ KP. 3.210

పండుగ n. s. A feast or festival - కన్నులకుపండుగగా ... She
blessed his sight. He thought his very eyes enriched.

పండుకోతి An old monkey Dab 172

1 పండు adj. Ripe, mature పండుటాకు a ripe or ~~autum~~ cured ~~nat~~ leaf, PLL 3. 33, like cured tobacco such as has
changed its colour but is not quite
dry: these furnish hay or fodder on which
hermits feed. = ~~...~~ = ... In
Pativrat. p409 పండుకోతి is an old monkey. పండువెన్నెల
broad or bright moonlight.
2 But that seems to be an error for బండబడి PLL. VII. 31

Vema says, 165 (వే) ... బండిరేవునదెంచు
May Bramhas wife have her marriage thread
cut at the cemetery - But many deny
that బండిరేవు denotes a cemetery

మామిడిపండు a ripe mango, or one nearly ripe, as
opposed to మామిడికాయ a green mango (from
పండుట to fruit, to ripen) Compare కాయ and
... and దోర..... పండువెండుచుండు... Local
VI. 70 line 1 ... a flourishing
family - In Vish Pur. 3.393 both కాయలు
and పండ్లు are mentioned

Browns Telugu Dictionary

The ~~deer fish~~

పండుగప్ప n. s. The perch or cockup fish, of which there are many species. Some are very delicious

పండుచేప n. s. A species of cod fish - పండుమీనువట్టు dried fish Rucmang. Char. 3.5.

౧ x ౪ పండుటాకు or పండాకు n. s. A yellow or ripened leaf - a leaf that

౬ ... is cured, like tobacco, as hermits diet.

పండుపెట్టుట

పండుమీను Russell Fishes No 131 A sort of perch, called Cockup

పండులు MARI B.P. 105 line 6 (పండ్లు fruit?

పండువ n. s. i.e. పండుగ. Tara 2.104 ≤ Bhanumad Vij. 2.129.

పండువన్నె

పండువు A feast, treat. "A treat to the ears," a charming story. Gajendra, pr. 4. M Salya 2.133 seems to mean [illegible]

పండువెన్నెల n. s. lit. ripened moon light, the heat of moon light, full moonshine, the height of the full moon - Dasav. 9.333. Vem 697-

3 — పండేరం rather పన్నేరం a pudding n. s. Sar. Pad. 1.30 (102). Rucmangade pref 33

౮ — బండేలం See బండవలం

పండ్రెండు or పండ్రెండు adj. Numeral. Twelve. M. Anus 2.264. Sar Dwi 390 M Dro 2.28

పన్నొప్పి Tooth ache

పండ్లు the plural of పండు a fruit, పల్లు a tooth and బండి a carriage - BD\5.485

పండ్రెండు

పంత A vulture. An eagle.

౭ పంతం n. s. A bet or wager. Vish. P. VII. 154. Ellang 4.218 A vow, promise or engagement. Surabh. 91.≤ Obstinacy, firmness, determination ~~[illegible]~~ perseverance. Sar. Dwi. 223.≤ emulation, &c 9

పంతగద్ద n. s. a Vulture.

17

21

కదుప్పపండిన Vencat Arya p: 88 line ౨౧ if he have offspring
to fruit R. 4. 157

౧ పండుట v. n. To ripen, to be produced, to lie down, to be accomplished, to be produced as salt from the ground - to effloresce, to crystallize. To die to perish - Chatu 1.54. line 3 his heart being bent or ripe on her beauty Padma P. 23.12 కాలంపండింది the skies are going to fall. See the next words & see పండుకొనుట. In Panch 3.186 పండిన ము[illegible] an age-worn face పండబారగులు to be red hot ... ౪

పంతము [illegible] [Emulously] eagerly Satyabh I. 18. It cannot mean emulously - for in this and similar passages there are no two persons concerned. "Ardently" gives the sense well. Sedulously - This passage decides nothing for the word is a mere peg - The passages entered opposite పంతము ~~collected in [illegible]~~ prove the word to mean. "A bet: emulation, determination pride, pretence, bravery" — పన్నిదం। ప్రతిజ్ఞ। పట్టు। నవిట్టు। బింకము। బిరుసు।" Hams 2.161. 5.265. 3.148. Tara 5.166. 3.92. 4.89 & 79. 2.13. Manu Cha 6.50. 5.110. 4.45. Entered opposite పంతము

3 where గండపెండేరం is a garter worn on one leg as a badge of rank

౪..౧ ఇనుమును పండబారినాడు he heated it red hot...2

౫...౨ పంతం sometimes is Spite, spitefulness [illegible] [illegible] why should you contend with them

౬.. పండుటాకులు Kasi Yatra date. page 84... speaking of paun leaves he says [illegible] పండుటాకులు [illegible] - They sell the leaf not green but foddered

౪. పండుట To recline, lie down - This is the northern phrase - See Kasi Yatra p 65 date 28 July

బం(డ)రాలు Local 1.382 line 14. There is no doubt of the spelling & it is entered under [illegible]

౧౦ - పంతగించుట v. n. To vow, to wager, to persevere. Ila. 2.83. KPal. 106

౮ బంతి ns. A soft ball to play with, a hard ball whether formed of cloth or of flowers. A roll of thread. A pip or berry (so called if not edible, see పండు) The flower called marygold. See చెండుబంతి - చనుబంతి a globular or rounded breast. Sar Dwi 166. Dasav 9. 256 ఆ

౯ బంతి ns. Row, line, rank (for పంక్తి) a row of bullocks ABA 3. 80 says: బంతి = పంక్తి

బంతికె for పంక్తి, a line Minaxi 184.

బంతిచెట్టు The marygold

~~బంతిపోటు~~

బంతులాడుట To play with balls

౪ పంతులు n. s. Plur. The ~~doctor, his reverence, his honour,~~ ~~a title of~~ a scoolmaster. Also affixed to the proper name, and assumed by bramins in the northern circars, when employed by Government. The name is distinct from. పండితుడు.

౩ పంద n. s. An impotent man. a coward, a vile lazy wretch, a mere block Chandr. Reck. 1. 10. నపుంసక (A coward, a sneak). BD. 2. 923 = క్లీబ్ see Andhr. Bh. Arn. 2. 212. Vem. 1798 తిండిపంద. A glutton, a belly god Vem. 857. Bhasc R Kish 710 which passage BRK. 716, is, ౭౧౧ పతిహితకార్యములో కెరవి పందలగుమ్మడి యలబ్ధి లేక యోగతిది - here it is defined clearly; abjects devoid of fear and shame

౬ బందం ns. A tie or band to keep the feet together; either used by those who climb trees, or to confine cattle This is called knee-haltering. Greys Australia 1. 123

పందతనం (బుద్ధిమాంద్యం) n. s. Stolidity - B. x. I. 37. Cowardice Bhasc R Y II. 772 Kod § 86.

బందన Slime, birdlime, cement. Manu 3. 37-38 = జిగట

౭ పందరాల వాడు. n. s. A huckster or seller of greens (Ganjam)

బందరు A Bunder, or, sea port. The ordinary name of Masulipatam, also called మచిలీబందరు

బందరు మాసపండు The fruit called pomelmose or shaddock.

౫ పంద adj Cowardly, base, sneaking నిర్భాగ్య M Bhish 2. 160

౯ బంతులాట playing at ball Pal. 271

౬ పంద adj Vile, abominable. పందమాటలు foul language Pal 107 In M. XII. 2. 453 పందలు is rendered అజ్ఞులు

౭ పందరి BD. 16. 290 = నాయమానం = పందిరి

౮ పంతులు This title is peculiar to Vyāpāri Bramins "గోలకొండవ్యాపారులు"

౯ పంతసంతరః "A mushroom" SC 1039. but W omits it. SC says ఛత్రాకౌ | ఉపుక్కు

౧౦ In the राधामाधवविलासं TE. No 158. page 27 ఇంతలో సేనయు వెరుగనడులాజరిగి పంతగించి సరసగతులా ॥

బండీరం ns A wide-mouthed jar.

బండారకప్పు A thorny tree of which hurdles are formed: and the leaves are used as manure. It is the Cinchonia Excelsa. Ainslie 2.341 spells it పండారు – బండారాకు Sucas 2.369

పంది n. s. A hog. – A certain small bird is also called పందిపిట్ట see వరాహపంది

బంది ns Hardship. Imprisonment, confinement, a capture బందిపట్టు. Basu Dwip 2.800 ... బందిచిక్కితిమి behold we have fallen into his hands ... మొత్తిపట్టుచిక్కితిమి

బందికాడు ~~A wealthy man~~ a sufferer. Manu. 3. ~~154~~ 157

A prisoner: a robber, one of a gang. HD.2.937

పందికొక్కు ~~[illegible]~~ The pig-rat, or boar-rat n.s. ~~An immense rat~~, commonly termed a bandy coot or bandacote, no ~~see [illegible]~~ sed.

పందికొమ్ము

బందిఖానా Satyabh IV. 176. = చెరసాల.

బందిగం ns A dungeon. Vish P. VI.202.

పందిగడ్డ n. s. The name of a certain edible root. The pignut. ADC = శంకాలుకము = వరాహకందము. D.

బందిగాడు. Sancara H. 4. 118 A ~~village bailiff~~: one ~~who exacts fines~~ – see బంది But in Parizat 2.76 it is A ruffian

పందిటి see. పందిరి.

బందిపట్టు ns Gang robbery, predatory inroad, raid. Ellaya 3.210

పందిపిట్ట A sort of sparrow

బందిపోటు Gang robbery, raid, predatory incursion. From బంది outrage, imposition, or.

qu. N.B. సీమపందికొక్కు is a name given (in Taylors paintings) to the guinea pig – Or "Bandacote" see Buffon x.361

exaction. and పోటు a stab. In DH. 1.530 the prasa shews that it is ద not డ – but in that passage బందిపోటు is the name of a sort of hawk, a kestrel.

A proverb says ... పందికొక్కు ... i.e. Setting the wolf to take care of the sheep

Vish P. 2.139. ... here it means

Ainslie says Puindaroo or Bundaroo ~~but as he does not give the original Telugu characters the spelling is not certain~~ In his old edition p: 104 it is spelt in Tel: characters పండ్డారు

బందిసేవ. HD. 2. 1000.

బందిపెట్టు BD. 2.787. To harrass, harry

Reeve, p 1384-5 describes the పందికోడి or pig face as a white owl

Browns Telugu Dictionary

పందియం. n. s. vide పందెం. See note on ప.

పందిరి / పందిలి / పందిళ్లు } అనగా కాయమానము Suca 3. 418 n. s. A shed made of leaves or wicker work. SD. 3.13 Pariz 5.34 Raceman[?] పందిరులు plural. Sucas. 2. 23. + a pandal see Vish maya 2. 99. Bhadr Parin 3.257. A trellis for vines or creepers to run over; a frame

బందీకృతం Imprisoned. Vasu. 6.109

బందు ~~n s (H. A hinge, a hoop on a barrel, restraint; confinement; conclusion;~~ a vulture, also called రామబందు and బొరువు

పందుం n. s. The dry measure of ten తూములు or tooms. Thus ciphered తూం ౧౦. See కాలిపందుం.

బందుకట్టు ns Plan, arrangement. Grammatical construction; fashion, mode, scheme, plot, understanding or private agreement.

బందుకట్టుకట్టుకొను v. a To agree, in syntax, to conspire, cabal, form a league.

బందుగుడు A relation

~~పందుసేవ an usual pronunciation of పంజుసేవ~~

బందె ns. Dues, Pounding cattle: a fine exacted for trespass: imprisonment, poundage fines, dunning. Assessment on land, dues. Vish P. 2.107 Vem. 1672

పందెం n. s. A wager, stake, bet or match B. X. 2. 345. గుర్రపుపందెం A horse race - See బెట్టుపందెం

పందెర see పందిరి.

పందెరమంచం n. s. A bed that has a top or tilt or tester or canopy.

బందెవేయుట To dun &c see బందె

౧ మేడలు పందిలిపెట్టుట PLL. VII. 117 To build castles in the air ... To put him off with fair promises

౨ పందిలి Simhasana G 4. 109. [illegible]

[illegible]

[illegible] పందిలి [illegible]

౩ బందె originally means Trespass of any kind: such as going into another's garden. Pal 212. Also the fine thereupon exacted. బందెకట్టు ibid to exact a fine for trespass

౪ బందుపిక్కలు HK. 4.143 HD. 2.1080

౫ a throw on the dice [illegible] this is a lucky throw for him

౬ బందుకట్టుమాటలు Cant, slang, such as gypsies use.

౭ తియ్యనిమాటలతో పందిలిపెట్టి పంపినాడు He couched the refusal in civil language

Browns Telugu Dictionary

బండేడుచెట్టు Touchwood: a pithy wood that ignites easily: erroneously called బంజరు

పందేరం see పందిరం - n.s. which is not the common spelling -

పందొమ్మండ్రు n.s. Nineteen persons -

పందొమ్మందుం n.s. The dry measure of nineteen Tooms - thus noted [illegible]

పందొమ్మిది or పంథొమ్మిది adj - numeral - Nineteen -

పంద్రా n.s. See పందరా

బంధం n.s. A binding, tie, or fetter. A position or attitude in coition. Lavan-g. బంధసరణి a series or set of attitudes in venery.

బంధనం ns Binding, tie, confinement. &c see బంధం. Servitude సంసారబంధనం the ties of a family

బంధకవనం } n.s. A poem composed in a fantastic form in the shape of a sword a chessboard, a dancing girl a serpent &c -
బంధకవిత్వం }

బంధకి n.s. An unchaste wife బంధకీపతి Vish IV. 251 is a cuckold wittol

బంధకీపతి

~~బంధతంత్రం n.s. A complete army V. చతురంగం. నర~~

Note on పంచాంగం The Hindu almanacks are of two kinds - వాక్యపంచాంగం in which the numerals are expressed in ~~numeral~~ arbitrary mystic syllables: which are explained under the word కటప page 166 - The కటపయాదిసంఖ్య other is the సిద్ధాంతపంచాంగం which is strictly astronomical, being founded on the Surya Siddhantam &c -

Browns Telugu Dictionary

బంధన n.s. Paste, gum, glue any thing sticky.

బంధనగ్రన్థి adj Viscous, glutinous.

బంధనం n.s. Binding tying imprisoning confining. Position any attitude or posture in coition. Obscene Pictures Of these modes 64 are specified విప్లంధనం

3 The tying up or imposing restriction upon the quarters of the world so as to prevent the intrusion of evil spirits &ca

బంధించుట v.a. To tie, bind, or tighten.

బంధించుట v.n. To be bound or stopped as urine &ca

బంధు n.s. A bribe. (Canarese?)

బంధుజీవం

బంధుజీవకం or బంధుజీవం n.s. The flower termed Pentapetes phœnicea Bith 2.127. (SC gives this, under బంధు 5: page 66)

౨ and says it is మంకెనపువ్వు, or else....

౪ బంధుడు n.s. vide బంధువు — పద్మబంధు, i.e. the sun as loving the lotus. Vish. 2. 217.

బంధుత n.s. A family party. Kinsfolk.

బంధుత్వం n.s. Relationship affinity within the grades prohibited for marriage that degree of consanguinity in which the family name

౧ బంధురం(గ్రన) adj Uneven, undulating bent, bowed, pleasing delightful, Fragrant DRY. 1324 line 11 here it is ... ౬

౬ బంధురం n.s. A swan. Fragrance M. 1. 4. 49.

బంధులుడు n.s. A bastard.

౮ బంధువు or బంధువుడు n.s. A kinsman or relation but specially a distant or cognate kinsman. Carey uses this for Friend

౧ different is the same — whereas జ్ఞాతి is that in which the family is different బంధువు in Vema 2105 means a wife and in 1102 he notices that marriage with a bandhuva may be contracted.

౨ SC says it is the పీతసారక alias వేంగిస / వెగిస
See Rox: 1. 376

౩ శాస్త్రబంధనములు 64 ways: i.e. all sorts of attitudes — a thousand positions. Tel Miscell 2.723 foot

౪ See B.X. § 52 verse 1824 క॥ బంధువులెల్ల కృష్ణునకు
బాలికనిచ్చెదమంచు శేముషి। శింధువునకై విచారములు
సేయుగ వారల నడ్డపెట్టు.

౫ బంధురం
See B.X. § 53-54
చ॥ పొరదలి (బ్రాహ్మణోత్తము) బంధుర యదుపుంగవు
అతి వాసుదేవుడున్। రాదను యింత బాలయు హరి రమ్య
ని చేరెది యిష్ట బంధుడున్। వేదను రుక్మి తిండదగ వుదేది
దె చైద్యునకి త్తునంచును। న్నాదను గారికె [illegible] రితినా
వలనం గ్రీప లేదు నేదనన్.

౬ బంధురంబుగా a mere peg "grandly, finely" In A.P. 1.124 it clearly means, rippling, undulating

Browns Telugu Dictionary

బంధువు in A. 5. 90 is rendered ప్రాణము

బంధూకము n. s. A certain red flower to which beautiful lips are compared. W. Bilh 2. 111 Yog. Krid. 1. 46.

పంక్తిద్రష్టి

పంపకం n. s. Distribution, allotment, apportioning, division, sharing - Sending - Dismissal - Contrivance, means, expedient -

పంపరపనసచెట్టు or పంపరమాసచెట్టు - n. s. The Shaddock or pomelmoos tree -

పంపానది "The name of a river in the South of India" 2W "A sacred pond at Humpee" (Reeve) Local X. 21.

1 - పంపించుట

పంపిడి n. s. See పంపకం - Sharing, distribution, assessment -

పంపిణి } Sharing, division

b - బంపిరిపోకన G. 4. 262 see బొంపిరి thus spelt to suit the rhyme

3? - పంపు n. s. A task, sending, dismissing - a share, parcel, division or plot - A delusion or bewitching - command, order D Navan: p 421 పంపువిడుచుట to excorcise or cast out a devil - పంపుచేయుట To bewitch or send a devil into a man - A weight equal to five eighths of a seer - పంపులిడుట Tara III, 8, 451. To command, to outrival or outshine, Lit. to set a task to.

1 చిల్లంగిపంపు witchery, sorcery

2 పంపి pampi - a Telugu name of Turmeric. పసుపు says Ainslie. i. 454

3 పంపుచేయుట In B. X. §68 verse 673 హరివంశం పంపుచేయంగనెప్పు .... D says 5/8 seer - also; నియోగం Sending

b This is evidently wrong as the rhyme shews

Browns Telugu Dictionary

and అంపించుట

పంపుట or పంపించుట v.a. To send &c (vide అంపుట) ౩ B.X. 568 verse 673 పంపు సేయుంగ

Pal. 60 పంబలజోళ్లు Error for కంబళ్లు.

పంబ - n.s. A kind of drum used by wizards and pariar beggars

పంబుట = { అతిశయించుట Bhase R Kish. 89 & Yuddh III. 502 = సంధానం చేయుట Basw { Dwip 3.427. M Virat 11.139 \ 3.1712

బంభరం n.s. A large black bee. Manu Cha 5.69 Sunanda 4.15 where it is spelt వ.. but 2W says ఠ In Charu 4.80 it is spelt బంభ్వర .... bambharam. Velag. 3.154

బకం n.s. A crane, a heron "called" booby" by the English: the ardea alba" Wilk notes on Hitopad page 296 tica on Hitopad p 25 on verse మాతాన తృః పితా వైరి &ca Vemana 1481 Bhaga x. 424.

౬ — బకదారి n.s. A dove or pigeon. Ila 3. 149. IV. 132 = పావురము.

భ

పకపక నవ్వుట or పకపకలాడుట v.n. To giggle, to laugh very loudly, to burst out a laughing - Tara 4.75.

పకపకలాడుట

పకపకలు n.s. plu. Giggling, a Ha Ha, or loud bursts of laughter - (imitative sound)

౮ — బకవైరి n.s. A title of Bhima who slew the demon named బక

బకానుబెక్క n.s. The chay root which produces a red die. Redwood = ఎఱ్ఱబాయపేసేచెట్టు D

Suca 3.190

పకాపక See పకపక, of which this is an intensive form - see on పుల్లత

౧ — బకాసురుడు } The name of a giant who was a great gormandizer a second Polyphemus

బకుడు n.s. A demon also called బకాసుర

బకోటం n.s. A crane or booby. A. 2.74 (2.64) nW.

పక్క - adj. Near, next, neighbouring - పక్కయిల్లు the neighbouring house - పక్కపండ్లు The side teeth - పక్కబలం Auxiliary force; assistance, help -

౧ ఫంబు Ratnavali Parva IV. 146 ...

౨ ఫంబరువాండ్లు n.s. A class of beggars or gypsies who are fortune tellers and worshippers of ... or Isis, = పంబలవాండ్లు

౩ ...ంబలింగం P.L.L. XXIII. 8 is supposed to mean shell-marked: that is they bore ... a sort of trumpet shell - This verse in the Kannadi does not use this word = సంకు లింగాలు

౪ వకలితిబల్లు in OG 36 is said to be సందువేశ

౫ బంబోతు bambot OG 4 says పోతరించు పోతుల నగా ... and in A. 6. 28 బంబోతు is rendered ... A fat lubber like a పెంబోతు

౬ బకధ్యానం Hypocrisy: the crane seems to be praying or meditating while in truth he is aiming at his prey the fish

౭ పంబుట BD\2. 543. 852. పంబిన = అతిశయించిన ...

BD\4. 1368. 1668

...": పంబిన ...

BRK. 89 ...పంబిన శక్తి ...

BRY. III. 502 | ...పంబిన ...

౮ బకప్రష్పము అనగా అంబుర Q. = ... Q

౯ పంపెన Rox. 3. 110.

౧౦ భంబు * a star .. In Bilh. See పబ్బు

౧౧ ఢంబజుర్రు Local IX. 298 a sort of drum like used by all golla ... herdsmen.

Browns Telugu Dictionary

౧ బక్కని adj Thin, lean, meager. Poor Vema 3.92

పక్కం n. s. see పక్షం - In the phrase చుట్టపక్కం (kith and kin) it is a mere
౨ — echo - see చుట్టం The OG 34 says తోబుట్టువు.

పక్కగాబోవుట v. n. To walk along side.

A.4.258
౬ పక్కణం n. s. The residence of low or outcast tribes - Panch 2.102 a gipsy hamlet -
Calah: Mahat 3.3 Ramabhyu 2.102, 5.26 suburbs
There it is rendered [illegible]
పక్కదుప్పటి

పక్కపండ్లు

పక్కపోట్లుబొడుచు v. comp. To tickle one in the sides.

పక్కబలం

పక్కమరల్చుట v. n. To change sides, in bed Tara 3.124 T

పక్కయిల్లు

పక్కయెముక n. s. A rib.
పక్కర See -క్కె-
౩ — పక్కి n. s. A bird - see on పక్షి - a certain thorny tree Hams. IV.18.
పక్కిక
పక్కెర } n s A way - i.e. Manner, mode, belief. Prospect, likelihood, probability. Alternative = గోడు, ప్రమేయం.
Code, system, Essay Topic, theme, subject
౪ — పక్కు n. s. A lump, blotch, clot or inequality on the skin as of paint likewise a scab. Vish 6.28 (గంధపుబక్కలు) or excrescences, scabs.

Brown's Telugu Dictionary

౧ పక్క n. s. The side - a page, a bed or bedding - a side or direction - or that side on which a thing lies, as a bed - This is contracted from పడక "that which lies" Thus పక్కదుప్పటి A sheet to lie on is undeniably derived from పడకదుప్పటి - - పక్కవేసుకొనె
౨ బొంతలు bed clothes: quilts

౨ నన్నయభట్టీయం Nannaias Essay or Treatise on Telugu Grammar - Regulation = శాస్త్రం (?A) Digest, institute

౩ బక్కికిబక్క or ముక్కికిముక్క Tit for tat

౪ పక్కియ Rbh. 1.5 = [illegible]

౫ పక్క [illegible]

౬ బక్కతొనసు a lean thin person ([illegible]) See dicty vol [illegible] page 74 "Or, బక్కతోలు."

౭ See Rox. 2.357.

30

Browns Telugu Dictionary

పక్కున or భక్కున adv. Suddenly, all at once, inconsiderately, exceedingly out, a loud (laugh) Dasav. 9. 241. 7

పక్కున నవ్వుట v. n. To burst out a laughing – Dasav. 9. 275 5

పక్కె (ప్రేప) as బేడిసె (ప్రేప). n. s. A sort of carp or sprat with forked bones – Some species are called బుడ్డపక్కె and మంగలపక్కె and మోరపక్కె and మారచెనపక్కె and చందమామపక్కె and బొందపక్కె – H. 4. 225. Q

పక్కె ... సన్నపాకుల ప్రక్కె వెట్లు (the Sab C. says is) the ఝావుకః which 2W says is the Tamarisk – Shakesp: says جھاو jhao and adds that it is the شوره گز shorah-gaz – Perhaps the పక్కె చేరు mentioned in Ainslie 2. 293

పక్కెర Aradhya. 551 ~~seems to mean~~ ~~Armour~~ Parizat. 4. 86 In Pal. 60 పట్టు పక్కెర are silk housings for a ~~horse~~ See DRY. 1366 foot where it means A saddle

పక్కెర n. s. Armour, mail – Manu. Cha. 4. 36. Charitra: p: 551 foot In Virata 3. 124

భక్తము ns Food. KP. 8. 40

~~భక్తిపరాయణ adj Devoted to, engrossed in~~

~~భక్త మంతుడు ns A VOTARY devotee, a zealous aspirant, or servant. Minaxi Calyan. 13. 1~~

పక్కె = పంచదుబుల్లెపు ... Q. The juice of this plant acts as runnet in immediately separating the curd from milk.

Browns Telugu Dictionary

భక్తి n.s. ~~Faith, faithfulness.~~ Devotion, Piety, Loyalty, Zeal
౬ Zeal, devotion. Affection, kindness. (A part, a portion ??)
Vema 194. 888. — See note entered under the word పత్త patta — Observe MM & AV excludes "Faith" — ఉ Ve says Worship, adoration, devotedness, attachment, love ... Y says, Service, faith, devotion. W says Service, worship, faith, belief, devotion or attachment to.

భక్తుడు a zealot or worthy. an adorer, a Santon, a VOTARY Disciple
~~భక్తుడు~~ A believer or proselyte, a worshipper — It is a friar — A Devotionalist. BD. scope

౩— పక్వం n.s. Cooking — Vem. 655. BD\5.813
౪— పక్వమైన adj Ripe, mature, dressed, cooked, ready or fit for use; fit, convenient —
పక్వంచేయు v.a. To cook or dress victuals, &c. — to settle or arrange, to mature — To cure
౧— పక్వమగు v.n. To become ripe, or mature — To become well or recover.

పగ — n.s. Hatred, hostility, enmity — పగచేయు To betray, spite —
Manu 6. 51.

౨— భగం n.s. Pudendum muliebre. Prosperity, fortune. A star. The vulva. (ప్ర)బంతకందో ... తి భగా భవంతి Kala Sas V.13 Puella Telingana vulvas habent prurientes. See a curious etymon of this in Vish Pur Tel. VIII. 428 (in the Sansc) and Bhag: : Al. o. prosodial foot corripiunt concamitant. See also Menu IX. 237 where it means the shape of the mons veneris. Prosperity Fortune Vem: 19.
~~పగచేయు~~ భగం also means a star — see (ద్యుః కేద్యుషీవర, తే &c) in epigram cited under వందనం. And hence the story of Indra, (Jupiter, the sky) being marked with innumerable vulvae i.e. stellae

౪— ~~భగచుంబనం. Osculatio vulvae. Cunnilingi opus~~ — see Chandra Rekh

౧ భగం The numerous other senses detailed in Mortons Bengali dictionary, p.461 (all of them precede my first sense) are secondary applications

౨ పక్కణం A fishing village, or small port. This is another (wrong) spelling for (2W) పక్కణం

౩ దేహం పక్వము లేక ... being ill he lay there

౪ భగందర, or భగందర "Fistula in ano" 2W The Chik (TE vol. 272 page 98) describes it as a sore two inches from the గుదం

౫ పక్వవివేకము Matured wisdom M. XII. 4. 441

౬ Parama Yogi Dwip: p 238 line 8 RKD explains bhakti thus .. సేవ ... గాన వృత్తి ... శ్రద్ధ ...

32

పగలు – Rama 5. 194 is rendered పగ Spite. Ill will (wrong)

పగయి or పగలు } affection? చలిమి (ఆ.గ. 36 says పొగరు) } Exultation భ.A – Vasu 3. 86

పగర Nala Dwi 3.573 Ace at cards or dice

పగడం n. s. Coral – Also the name of a sacred flower; one of the trees of the Hindu Paradise, being the brown Jasmine (mimusops – ∩

3 పగడపుపండు n. s. A soft sort of walnut – See Rox. 1. 515 describes the పగడ as another tree & Rox. 2. 236

2 పగడమల్లె n. s. A very delicate and fragrant flower with white petals and a yellow tube – It is the nyctanthes arbor tristris –

పగడసాల n. s. A gaming table – Tara IV. 77 & 198 – Diceplay – rather Dominos

భగణ n s The circumference of a circle. Wamen. p 357

భగణం Paidimarri 4.293

పగతుడు n. s. Enemy, foe – M. Aran. 6. 21. Saupt. 2. 114.

పగతురు
" " " } Enemies. M Udyag 2. 80, BD. 1. 823 & BD 3. 33
పగతులు

భగదత్త, The name of a saint son of నరకాసుర. + { M. Drona 1. 326, 318. Satyab 4:34 BEI. 3. p. 455, 456.

పగదాయ n. s. A foe – Tara 2. 169.

పగది here enter పగిది

పగది – adj Similar to, ~~like~~ like, resembling, Vem. 2057. Molli 1.36. Yay. 5. 5.

పగదీర్చుకొను v. a. To revenge; avenge. lit. To vent one's enmity – (see తీర్చుట)

పగబట్టుట – v. a. To entertain or conceive hatred – To take a dislike or spite to –

4 T భగభగ n s The crackling of fire –
భగభగ adv Aloud, cracklingly, roaringly (as fire) Mari BP. 5:46

భగమాలా The name of the nymphs, or goddesses who have charge ~~of~~ ~~goddesses~~ of the pudendum muliebre. Tricuta Rahasyam (in Rudra Yamal) VIII. 22

∩ Elengi, Linn.) Same as పారిజాత, విద్రుమ and కురువక Sometimes spelt పగడం (వకుళం)

పాగడ – Likewise the name of a sanguineous excrescence from the eye – బంతిపొగడ the flower called bachelor's button – The పగడపు వ్వు is the మందార వృక్షం See కురువక – But పగడపుపండ్లు are walnuts. (a soft kind of) But surely wrong – See the word పారిజాతం

The + ఆ.గ. 35 says పగడం signifies లేత క్రొమ్ముమన్న । పాముపడగయున్న

9 భగమాలిని The goddess Cotytto or Flora – Isis, a name of Parvati as crowned with the vulva; which is Siva's "collar" penem stringens

3 In the Caluvai Satac. pr. 30 ఉ॥ పగడము నపోవి పగిది
బొలగా [illegible] From its emulating the redness of thy lips has coral gained the name of the ninth gem!

4 ~~పగపాడి pagapadi Ill will, dissension. G. 7. 31. వి~~
~~[illegible]~~

7 పగడంపుత్తి నెల A name of a kind of rice H. 4: 158

6 Observe the rhyme in this verse KP. 2. 97.. క॥ భగభగ
రయమున పత కంబున । నిగనిగ యను క్రొమ్మెరుంగు నేత్రపటముననే । భుగభుగ యనుమేఘూం తనే । భగభగయను పించె నవదు నావాప్యదయంబునే.

9 భగనేత్ర: Name of a giant slain by Siva. W.

8 భగదేవత Hymeneal deity W. Y

7 భగరబాలి KP. VII. 63 Error for పగరా

10 భగనగరము The old name of Hydrabad, lying east of Goliconda – See Loc. X. 56 – no – There it is written భాగనగరం

Browns Telugu Dictionary

పగర n. s. Enemy, foe - Yayati 4.186, M. Sobah 2.164 printed in Pro, P. 72 పసులకుపగర R. 5.238 = గజవైరి the lion. M. ~~పగల~~ Asiwam 3.212 -

పగలగ్రొట్టుట v. a. To break - see పగులుట v. n.

బగళా or వగళా A name of the goddess Kali or Cotytto.

భగలింగం n s The clitoris

పగలించుట, పగిలించుట, పగల్చుట or పగలగొట్టుట v. a. To break or crush also to open break dissect, as a body - పగల ! ! pieces 1014 Vem -

పగలు n. s. పగళ్లు Day time, Day, Vicra, Cha. 4.29 - Adverbially,
౨ By day రాత్రిపగలు or రాత్రిపగళ్లు Day and night (adverbially)
పట్టపగలు Broad day (anuk) Vema. 697.

పగులుట or పగులుట v. n To break, crack or go to pieces; to be broken or fractured, as a limb; to break or burst, as a sore, or be chapped as the lips Utt. R. 4.294.1. చీమలపుట్టపగిలింది a nest of ants has broken out - BRY. 3.54

౧ పగల్చుకట

పగలుపుట v. a. To cause to break (Double causal from - లించు) Vish. P. VI. 66.

{పగలువత్తి n. s. A blue light -
{పగలుత్తులు H. 3. 31

3 భగవంతుడు. Almighty God. The supreme Being Sometimes misapplied to other gods as in Lalita X, 15.

భగవతి n s A goddess - Particularly Parvati, or Isis

౧ పగటింబవలు తరువాత బయలుదేరితిమి (Enugala p. 1) we set out in the afternoon

౨ పగలువత్తి P. L. L. 2. 46 A blue light or Roman candle

3 vide Colebr. Ess. 1. 416 and Vish P. VIII. 419 where Narayana Bhagavan is the Deity Vishnu

భగవద్గీతా "The Song of the Lord" (Wilsons Sansc Gram, p.16)
The name of a very celebrated ~~book~~ Sanscrit poem.

భగవద్ధ్యానం Meditation on God. Vish P. 2. 57.

పగవాడు n. s. A foe, an enemy - Vema 1385 పగవారికియిదివలదుప్రేప క Vasu 6. ~~87~~ 93 I would not wish even my enemies to suffer this - Rather thus క॥ దెగడవలదనుచు జెప్పిరా మగుసెవ్వగనగడు పరము నాడుపడుమతే । పగవారికివలదటయా । పగవారికిసేల యొసగె పద్మజుడనుచున్ ।

౫ — భగవానుడు n. s. God Almighty

౮.౭ — భగాకృతి Shaped like the mons veneris See జయదృథయూవలం leaf 41.

౬ — పగిది or పగది n. s. Mode, feature, likeness - Molli 1. 36. Vema 2054 పగిదిని (ablative) resembling, or, in the appearance of, like, Yayati

౭ — పగిదిగప్పు n. s. The small owl, half the size of a crow. Lev. XI. 17.

బగిన।వెల్లు। n. s. Hamsa. 4. 21. బగినవ్రోకతాడు

5 భగిని n. s. A sister Bhag X. 24

బగినేగులు H. 5. 112 A kind of cord - Or a sort of pegs

బగియిసి Error for బైసి Hamsa 2. 92.

పగిలించుట

బగిసి See బైసి or మానం.. Vema 1372 Suca 3. 102

భగీరథప్రయత్నం A phrase similar to "Herculean labours" or an Augean task

భగీరథుడు A certain king whose exertions brought the Ganges from heaven to earth: as Hercules turned the course of the .... ερiδανος;

3 / 2 పగులు See పగలు

పగుళ్లు n. s. plu. Crevices, cracks -

౧ 5. 5. Dasav. 9. 163. Jaim Bha IV 136 T Vish. P. VII 74. B. X. § 120.

౨ భగాంకిత Designated by the vulva: or represented by the pudendum muliebre, an epithet of Isis, Durga or Cali

3 భగుడు M. Anusas. 3. 59 [illegible] a proper name Bhagas

౪ భగీలుమనుట To be horrible (Anuk) అదిచూడగా నాకుభగీలుమన్నది I am shocked to see it

౫ భగవాన్వశిష్ఠః Saint Vasishtha

౬ భగాలన H.D. 2. 1104 (anuk) Violently, loudly

౭ పగుబడి in [illegible] 34 is expl. రీతి । అప్పనమునస్య

౭ పగిది See పగది

౮ భగాంకురము the clitoris. Y. W భగాంకుర్లింగనాద్యం SC.

౯ బగులొత్తులు BD. 3. 33 అవగా భగ్నంబులు

Browns Telugu Dictionary

భగోణి or rather బొగోని a large తపేల

భగాని -

Reins of a carriage

పగ్గం n. s. A tether, cord, rein or halter - B. 8. 423. X. § 20. Vema 1223. a particular measure of land (as we say a chain of land) చిన్నపగ్గం నాలుగుమూర్లజానెడు పెద్దపగ్గం అయిదుమూర్లజానెడు is the rule at Masulipatam - రెండుపగ్గాలదూరం and similar phrases may be translated twice a tethers length off - one cord off (from S ప్రగ్రహ)

3 — భగ్గరి n s A tow-tap, i.e. a passionate man or woman

బగ్గ n. s. Ashes dust. వానినోటబగ్గపడియె Suca 2. 214 i.e. he was ruined. his mouth was filled with earth

పగ్గించు v. a To taunt or reproach (దెప్పు) Balarama 6. 264 To upbraid. BD\3. 693

పగ్గియము or పగ్గె n. s. Lewdness, Pride of flesh, heat in lust - Appa. C. 1. 308 chandr. R. 2. 16 and 3. 147. in the passages cited is రతిచమత్కా ∩

బగ్గుండి n. s. A red powder which the Hindus throw at each other during the Holi feast.

భగ్గన } Suddenly, fiercely, hotly

భగ్గుభగ్గున } Vema. 126 Bhag X § 9. 13 Suca 3. 238

భగ్గుమను v. n To be violent, as flame or palpitation of the heart

∩ రం pranks in copulation, lewdness (from ప్రజల్ల says Appa C. 1. 308 an absurd etymon)

పగ్గెపట్టు ? Rox. 3. 115

3 భగ్గంగా దవున utterly ruined - devastated

Browns Telugu Dictionary

భగ్న

భగ్న n. s. for ప్రజ్ఞ Chandr Rekh 3. 47 A prank - where it stated to be Tadbh. of ప్రజ్ఞ

భగ్నెలుపెట్టుట

భగ్నం (గ్న) adj Broken, in any sense

భగ్నంపొడ్డై పోయిన Utterly ruined. See పా...

పచనం n. s. Concoction, boiling, dressing -

పచరణ HD. 1. 905 seems to mean బాటకము

పచరించుట v. a. To push on, increase, exhibit, manifest, do, perform shew forth: utter or address (words) Tara 4. 13. Radha 1. 90 and 91. Bilh 1. 66 and 2. 107. Parjatah 1. 9 and 48. Sucas. 3. 15 + In Canta Lalama Sat. verse 11 సీ॥ నా సామినవనినమ్మియున్నాననే + చిన్నెలుపచరించికొన్ని నాళ్లు - In Ellana 3. 168 సీ॥ పచ్చగాజులయొప్పుపచరించుచేతులు. So also in Vij. Vil. 3. 33. మేలంబుపచరించుమిత్రవింద। It is said to be from ప్రచరణచేయుట, i.e. నడిపించుట। బైలుదేర్చుట। తెలియచేయుట। జరిగించుట - ఆసాదించుట Bhasc R Y II. 1648 M. Virata V. 406.

నేరుప్ప పచరించి PII VII. 85 as an exercise for your wit. In Hams 5. 203 it is rendered బనావంచుట to fabricate, contrive

. పచ, .పచవలు అనగా మానిపసుల్లు. ఇ

పచారం in BG 35 is rendered అంగడి

పచారవాడు n. s. A hawker? a druggist? See పచేరు

3 — పచారిచెట్లు

పచారు n. Walking about — Strolling, rambling

పచారుచు v. n. To walk about. Also explained అ(త్తా)తుబు

ౘ — పచేళిమము ~~n. s. Also the pulse termed Phaseolus radiatus. Yet~~ in Satyabh 1.178 it means Boiled, dressed, ripe. Or, say others, half boiled. KP. VII. 217

పచ్చ n. s. Green, also yellow, an emerald, any figure punctured or tattooed into the skin because green — lit: Leaf colour: a leaf being first yellow then green then faded yellow — Gold. Panch. 1.784 "Blooming, fine" seem to be the radical sense of పచ్చ and of హరిత which also means "Green and yellow" and likewise "Fortunate" — these colours are discriminated thus ఆకుపచ్చ is green, and పసుపుపచ్చ or హరిదళపచ్చ is yellow — పలంకారిపచ్చాయి A sort of cloth, painted or chintz. In Ila Devi 1.18 (see my note) see on పచ్చ Various shades of green are called కప్పుపచ్చ dark green, తెల్లపచ్చ light green, సఫేదాపచ్చ a still lighter tint, రాతిపచ్చ emerald green, చిలుకపచ్చ bright green, and మకిలిపచ్చ dirty dark green — కంళ్లపుపచ్చపారిన

~~పచ్చపైకం the yellow guineas: or, bright coin H.D. 2.153~~

ది he has a defluxion in his eyes

చేటపచ్చ? Rox. 3.719.

వాండ్లు యిప్పుడు పచ్చగా వున్నారు they are now in flourishing circumstances

!

"Wsc. copied from D. "ఋనుమములు" It the blunder in Campbell is not in W. who is quite correct
పచేళిమ — చంపుకాంమంత్రముగాం — [illegible]
[illegible] పచేళిమంనానాంమపికుసుమాంనాం — Also in the R. 5. 101
= పరిపాకము గావలసినది coquendum —

ౘ — పచుల? పాచాలు? Rox. 2. 548.

— పచారించు Swa 5. 127 = (ప్ర)సరించు చేసి

Browns Telugu Dictionary

పచ్చ adj. Green, yellow, sallow - Green is ఆకుపచ్చ and Yellow పసుపు పచ్చ - ఆకుపచ్చ sap green - చిలుకపచ్చ parrot green - పచ్చనరాలు the blue veins - పచ్చగువ్వ a bright yellow starling - పచ్చకట్లపాము A snake with yellow bars - See పచ్చకర్పూరం - The word పచ్చ radically means Bright, fair-coloured. This evidently is connected with పచ్చి raw whether derived from it or being its root. పచ్చపైకము The yellow guineas: or bright coin HD. 2. 153

పచ్చం n. s. A whole piece or double piece of Long cloth or chintz twenty four cubits in length; in chintzes it means a double తాను - Diaper or doiley

పచ్చకట్లపాము - See బంగారుపాము

౨ పచ్చకర్పూరం

పచ్చగువ్వ

౪ పచ్చజిట్ట The bird (M Journ X. 248) called Iora Tiphia

౧ పచ్చడం n. s. A cloak, a warm covering - Omit the rest a quilted cloth, a thick warm cloth, a cloak whether woollen or cotton, a shawl - two cloths sewn together, a double cloth - Calahasti Mahab. 2. 141.

౫ పచ్చడి n. s. plu పచ్చళ్లు Hams. 1. 113. Vicra. Cha. 4. 199 - A mess, a hodgepodge - a sort of pap, made of vegetables, or curds, mixed with tamarind juice, salt, chillies &c. పచ్చళ్లు Padma Pur. IX. 228 Green sauce is the phrase in Boccacio, day VIII. novell 2.. Curma 4. 80 where it is called కొరమైనపచ్చడి

పచ్చడిపచ్చడిచేయుట v. a. entirely to clear up a puzzle - పచ్చడిపచ్చడిచేసేశక్తి Skill in elucidating the truth.

పచ్చకర్పూరం. Fair coloured camphor; or, fortunate camphor. It is brilliantly white See Beloes Herodotus vol 3. 94. note - Compare HD. 1. 490 "A kind of camphor" Reeve - Note.. 3

౧ Siva's garment is called పులితోలుపచ్చడం in Mrityanjaya Vilasam 2. 25 & G 8. 102

3.. ౨ this drug, whatever it be, is used to cure the eye: which real camphor injures. It is not in lumps: but is a powder - It is not mentioned in Ainslie nor in Rottlers Tamil Dicty - Perhaps it is intended by कर्पूरमणि which W. says is a white mineral, used medicinally.

౪ its habits are much like those of the titmouse.

౫ మామిడికాయల పచ్చడి. Green mangoes sliced and boiled in sirop with a little ghee

Browns Telugu Dictionary

పచ్చదనం

పచ్చన or పచ్చదనం n. s. Green or yellow colour.

పచ్చనరాలు

పచ్చని adj. Green, yellow. Prosody Page 151 పచ్చనిబంగారు Yellow or pure gold - పచ్చగావున్న signifies not only yellow or golden, but also, prosperous, fortunate Vema 1660 where పచ్చ signifies good fortune - hence పచ్చకర్పూర Dasav. 1.68. పచ్చరేక green kings fisher (Sita Ram). In M Santi 4.48 పచ్చనిరాళ్ల is rendered బంగారు - But some assert we should read బచ్చెనరాప్పలు అనగా బొమ్మలు

పచ్చమన్ను Yellow earth: a phrase for gold. Basw. Dw IV. 1472.

పచ్చరా DRB. p 550 is supposed to mean పచ్చరావల నకు for the purpose of making it green - dear

పచ్చరు ? Rox. 3.227

On బసివి - Copied from Mackenzie Mss vol ౫౬౭ Page 56

జాతిలో బోయవాండ్లు ఆయిన గ్రామతలార్లలో వకానొకరికి పుత్రసంతతి నిల్వనట్టు ఆయివుండి ఆడ శిశువు కలిగివున్నట్టు ఆయెనా, దానికి రెండు షుబా లయందున్న సుదివసము యందు సాతాని వానిచే శంఖచక్రముద్రధారణం చేయించి వుంచి దానికి యెల ప్రాశనము వచ్చిన తర్వాతను మంచి దినము విచారించి ఆ దినము యందున ఆ చిన్నదానికి తలగడిగి సె త్రైనము చేయించి పట్టుచీర కట్టబెట్టి పుష్పమాలికలచేత శ్రీ ఆంజనేయదేవాలయము ముందరను, ధ్వజస్తంభా ముకు కట్టి వేస్తున్నారు అప్పుడు స్వజాతివాండ్లైన పు రుషులు వచ్చి ఆ గ్రామ వాండ్ల యొక్క తులస్త్రీలు ఆ యినవల్లెయారాండ్లె మందికి మధుమాంసములతో విం దుచేయుట్లందులకున్న ఆ చిన్నదానికి పైకపట్టుచీరయి చ్చేటందుకు బాధ్యపడి ఆంతస్త్రీమ్మున్న యిచ్చి వాండు ఆ చిన్నదానికి విడిచినంతట ఆ రోజు మొదలుకొని మూడు దినములపర్యంతము వాండికే స్వాధీనమ్మైవుం డి తదనంతరమందు దానిష్టయిష్టగా ప్రవర్తిస్తున్న ది దానిగర్భమందు కలిగిన మొగశిశువుకు ఆ చిన్నదా నితండ్రి యొక్క ప్రతిసాపస్థలములకు కర్తగా చేసుకొని స్వజాతివారి బాట్టను వానికి వివాహంబు చేస్తున్నారు- వారి యింటికులస్త్రీలు మొగ్గు విచారించేదిలేదు—

Browns Telugu Dictionary

పచ్చరేక

బచ్చలమారం n. s. A certain herb with crimson juice

బచ్చలి n. s. Spinach. The plant termed creeping annual ~~purslane~~ Portulaca Portulica quadrafida also called పెద్ద పవ్వలి = కలంపలం. Q
Portulacca = [illegible] SC

బవ్వలింబలు G. 1. 305, 166 = [illegible] Supposed to be more probably పవ్వలింప q. v.

పచ్చళ్లు Plural of పచ్చడి
Padma P. IX. 228

పచ్చవిల్తుడు n. s. The Green bowyer, Cupid whose bow is green, being made of a sugar cane - Vema 2. 111.

పచ్చవిల్లు The Rainbow

పచ్చాకు n. s. A certain fragrant leaf - ([illegible] An: Di) This is used in perfumery. It resembles pimento or allspice and is used in curries. Parich 2. 195 = 2W does not explain it. It ~~[illegible]~~ is mentioned in ~~Bernier~~ Hamilton's East Indies, anno 1723, in Pinkerton's Voyages, vol 8. pages...

పచ్చారె చెట్టు n. s. A large forest tree with a very fragrant flower - the wood is useless ఆరె and పచ్చారె Local VI. 387 line 2

పచ్చి adj (a low word) Raw, unripe, unboiled, unconcocted, premature, coarse rank. Tara 4. 56. Vish. P. VII. 151. fresh (as fish) new as blood Sar Dwi 404. unbaked (as bricks &c) raw, sore, tender (as a wound) unburnt, palpable, gross (as forgery or lewdness) absolute downright (as a lie) arrant, open, unveiled, unblushing, broad, coarse - పచ్చిమిరపకాయలు Green chilies పచ్చివిషం Rank poison - పచ్చికస్తూరి [illegible] an unsunned or unbroached scent bottle - This word has the two opposite senses of concocted, ripe, & unconcocted, green or raw - Compare పచ్చి Raw, rank &c H. 4. 65

పచ్చికస్తూరితిలకం Vencatachela Mahat: p 203 "a patch of fresh castor on the forehead: - likewise Pururavas. 2. 222 పచ్చికస్తూరిసల్లపబడిన [illegible] the threshold smeared with fresh castor..... పచ్చి Base vile, rude grass. H. 2. 111. Uncured, as a hide A. 6. 91

pages 308, 489 Hamilton spells it Putchock and calls it Radix Dulcis - he describes it very well. 2W 970 mentions హరితక Haritaca and merely says "A pot herb - AV p 2727 says the same the commonly mentioned Sanscrit name is [illegible] ~~Omitted in~~ Ainslie in vol 2. 165 gives it "Putchuk" as meaning Costus Arabicus

పచ్చి green (as firewood) not dry BD 4. 957 పచ్చినీళ్లు unboiled water - See Babington's Gooroo Par: p: 157. Foot ... పచ్చిపాలు fresh (i. e unboiled) milk

Roxb. 1. 410 mentions [illegible] & see vol 2. 104 & 2. 401 [illegible] & see Wight No 109 [illegible] = ~~Portulacca~~ Quadrifida

పచ్చా meaning parcha A piece of cloth a roll of linen

పచ్చౌలి see note on [illegible] ... In the printed Madras Tariff 1846 పచ్చౌలి is rendered [illegible] - This word W omits. AV page 814 gives several words connected with [illegible] but no name of a plant, ... SEE WALLICH. in Madr Journal April 1837, p 350 vol 5.

Exclude పచ్చౌలి from this Dict - It is not Telugu

బచి

A meadow, paddock Kusalava 117

పచ్చిక n. s. ~~Grass fresh verdure~~, a lawn, a green - Dasav. X. 37.

పచ్చికం n. s. Grossness, outrage~~ousness~~, brutality, beastliness

3 బచ్చు ... n. s. Any shopkeeper, a banker, money-changer or shroff బచ్చు applies to any shopkeeper. Hams 2.56 2.246 BD 2.511

బచ్చువాడు ~~See ye. I suspect Campb is right~~ Hams 2.54 Dasw Dw 2. 2.

A. 4. ~~28~~ 317. Suca 1.469. Pal 337 line ౧౧

బచ్చె at marbles is a cannon i, e, one ball hitting two Rather బచ్చె

పచ్చెం n. s. swindling ~~Grossness, downright outrage, outrageous villainy, robbery,~~ ~~barefaced~~ roguery - humbug. cheating trickery sharper's arts

బచ్చెన n. s. Paint colour. Telugu Cala. 11. 2.

2 బచ్చెన (పు) adj Painted ~~laquard~~ lacquered బచ్చెన బొమ్మ. Local VII: p: 533 line. 16

బచ్చెనపెట్టె. a lacqured box.

బచ్చెన బొమ్మ n. s. A ~~painted~~ doll, or puppet.

పచ్చెపుతనం n. s Scoundrelism, swindling a barefaced rogue - humbug. sharpers arts

A mountebank - The murderers called Thugs, a sharper

పచ్చెపువాడు n. s. A ~~bilker~~, a common cheat, swindler, ~~rogue, pickpocket~~, one of the swell mob humbug, ~~scoundrel~~ - this word seems derived from the Sanscrit - పశ్యతోహరః It is peculiar to the North -

పజ - n. s. A side, a quarter of the heavens - E పశ్చ్యం

4 బజగరెకు Sar Dha Padya 3. 241 - See బొజంగురెకు

భజనం n s Worship, homage రామభజనం a day specially appointed for worshipping Rama in times of pestilence or famine. Vema 530.. 1721.

Brown's Telugu and Sanscrit Dictionary

2 బచ్చెన Painted ~~Unlucky, unfortunate~~ BD VII. ~~75~~ 298.

~~పచ్చిపలువ Charitr. page~~

2 పచ్చిబరియలు Charitr. page 197 this word is not understood Yes - it is well explained by బరిగె a cudgel

3 పచ్చికపట్టు a grassy spot

4 భజగోవిందం

The chorus to a particular set of ditties

కాలః క్రీడతి గచ్ఛత్యాయుః

తదపి న ముంచత్యాశావాయుః

భజ గోవిందం భజ గోవిందం

7 బజగెరె Suca. 3.253 a bazar? Unintelligible

భ బ భ ర

Browns Telugu Dictionary

పజము This is asserted to be for పక్షం dubio.

భజించుట } v. a To worship, pray to, serve
భజియించుట }

ఫజీతవు ఫజీతు Disgrace, infamy. Shak. A. 5. 53

పజ్జ adv. Near - B. X. 354. ప. Vish. P. VII. 307. Surabh. 77. Hams 1. 72. Tara IV. 71. near to.

పజ్జరించుట v. a. To sidle up to persuade or coax or draw near - Ila. 2. 158

పజ్జల adv Near, close, at hand Rbh 1. 2

బజ్జి n. s. ~~A dish made of brinjal the egg plant or Solanum melongena~~ A mess of vegetables - Pottage = బొజ్జి - The E D uses this for a Pie

పటం n. s. cloth - a picture when finished and mounted - a particular sort of cloth; coarse thick cloth - canvas - Vema 548 - Sar Dwi 15 - Anirudha. 2. 109 - గాలిపటం a paper kite - Vema. 1405 - Dasav. IX. 394 - చందురుగాలిపటంబులూడ్చి . . : పటాంతరం = వస్త్రాంతరం ~~B D~~ R. 5. 282

పటకా
భటకారకులు [illegible] Dab 160 what?

పటకారు n. s. Tongs, great pincers - These are often used in torturing - see Ahalya Sancrandana 3. 49. S.

పటకారుడు n. s. A weaver (from కార a maker)

బజ్జీళ్లు A kind of dance? బజ్జీళ్లుద్రొక్క. Palni 51 a horse capering = గంతులు త్రొక్క - In Kannada పజ్జె is a footstep = అడుగు

Browns Telugu Dictionary

పటచ్చరం n. s. Old cloth -

బటసాలు

పటాని or పఠాని A Pathan horse, ఆశ్వ 35 / ay: గుఱ్ఱము

పటపట n. s. Clattering sound or gnashing of teeth - I. C. M.

పటపట adv. (imitative) Gnashingly (either as teeth or as splitting wood) aloud (as wings flapping) audibly. BD. 1. line 150

పటమంటపం n. s. A tent -

బటుమురులు A. 6. 138 is rendered ముక్కుజెమురలు | అవేవిములుగోళ్లు i. e. The nostrils
- పటలం

పటలము or పటలి. n. s. A roof; a thatch Tara 2. 175 - a multitude, train or retinue - film over the eye; a cataract in the eye - a flaw in gems - a section or chapter (in magical books alone) as the word a Troop, a "Number" is used in Isaiah 65 verse 11

ప్రసూనపటలి Dasav. 9. 210. 1

పటులు. adj Ruddy, bright - see పాటల and quotations పటుపలి BD. 4. , and Charitra. p 303 line 12

పటవాసకం } n. s. Perfumed powder - Sucas. 3. 7 (9 h) in a better reading
పటవాస } Pariz. 3. 81

పటహం n. s. A kettle drum; a war drum or one used in battle - Lalito XI. 4. Balrama. V. 23. Minacshi. 178 - KP. 8. 124

~~పటం n. s. A shield -~~

error for పట్టెవంశికం A silken vest
౧ [illegible] Sucas 3. 7 [illegible] పటలి crowd, assembly
తిమిరపటలావృత M. Aran. 3. 469 covered or surrounded by darkness.

౨ [illegible] మపటలము. Vaiz. 2. 32 a mass or volume of smoke [illegible] Ananda VII. 157.

3 పటసాలె pata sāleh A. 4. 36 A silk weaver? the meaning is doubtful.

౪ పటులమా[illegible] అనగ అప్పుపలము. Q.

౫ బటువృత్తి A living: land granted to a priest

౬ బస్మపటలముచేతను Local VIII. 398 I would have consumed him

Browns Telugu Dictionary

పటాంచలం n. s. The skirt of a girl's dress thrown over the shoulder B.X.S. 183.

పటాక n. s. A flag or banner-
పటాకబయలై vtt Harisch 4.168 Broadly open, quite naked or evident

౪— పటాటోపం n. s. Magnificense, gorgeousness. Vema 1040 - Grandeur, pretence, vaunt, empty shew, display: splendour, shew, pomp. Vema 1.114 ([illegible])

~~పటాది n. s. Pictures "etcetera" Ila. 1.136.~~

పటాని A Patan or Paithani horse

బటానీలు n. s. plu Peas. Pisum sativum. బఠాణీలు also పటాణీలు (Hind) [illegible] Said to be from the Paithans or Patans, or men of Affghan

3— పటాపంచలు n. s. plu. Dispersion, defeat - compare పంచబంగాళం and Dasav X. 145 DR Arany. 162 Here and there Pariz. 5.46

పటాపంచలైన adj. Dispersed, routed - Parijata 5.46

పటావళి Clothiery, cloth goods Kadri 33

బటాసాలు n. s. A sort of baked cake

పటికం n. s. Crystal - Dasav 9.122 (from S స్ఫటిక) HK. 3.76

~~పటికకారం n. s. Alum - lit. astringent crystal -~~

పటికబెల్లం n. s. Sugar-candy. see బెల్లం

పటికకొలను Alum

పటికి n. s. Alum. Hams 2.249. పటికరజంగాలపస్సు

౧— పటుకరింత HD. 2.484 But see పొటకరింత

౨— భటుత్రం adj Roasted, grilled. (Omit this)

౧ పటుంకరింత - one ms reads పటుకరింతలు - but the word is not understood - the editor supposes it to be Kannadi - The other three versions give no aid whatever - The word stands at the beginning of a Dwipada line and thus the spelling admits of no doubt. It is not in the Kannadi Dict.

౨ పటుల [illegible] BG 35 means [illegible]

3 The learned Tatachari believes this imitative word is derived from [illegible] a kite & [illegible] - shivers Like a kite or balloon flying to pieces

౪ See Reeve's Kann Dict

Browns Telugu Dictionary

పటిమ n.s. cleverness, dexterity, readiness - నవనవపటిమ Agility. Tara
Vigour, classical perfection of style అర్థోక్తపటిమ: thickness of pubes

పటిష్ఠగలు adj. Sound, firm, strong, ~~hard or obscure (style)~~ see on పటు
Classical, vigorous, exalted, as style

పటీయసు Very clever: very able 2W see verse cited under గొరియ... where patiya shashpam Thick pubes

పటీరం n.s. Sandal (wood &c. or the tree) - see పన్నీరు - Bhanumati 3.69. Ila 3.9.

౧ ~~పటు or పటువు n.s. Greatness, bigness &c. see పటుతర~~

౧x బటు or బటువుగ్గైన adj Round, circular, spherical (breasts). Lavanya 23
buttocks Pros. p 93. Bhanumada vij IV.137. బటువువ్రుదుగులు Ila 2.164 round bolsters

పటుగతి adv. Strongly, well - see దట్టముగా - Saranga - 35 -

పటుగారు n.s. vide పటవారు.

భటుడు n.s. A soldier: a herald, bard, or
౨ ~~[illegible]~~ minstrel, paid for lauding princes. Vema
1363. 1592

౪ పటుత్వం n.s. Agility &c. Bloom, vigour = see పటు - Anirudha 3.53. మెనపటుత్వము జూచి seeing her agility - పెరుందుబటుపైపటుత్వశ్రీ &c. Prosody p 93-94

3 భటుత్వము Service, the being a servant.
పటుపత M Virat V.59

పటురయం

పటుల
Garudachalam

పటువు Strong, potent. పటువృగా = సమర్థముగా Rbh 2.109
బటువైన ~~[illegible]~~ strong cords.. KP.2.173

బటువు n.s. A circle or sphere, a plain finger-ring not set with stones. - Same word as వ(లు)వ KP.2.173

~~పటువు~~

౧ పటు or పటువు adj Fine, great, clever, dexterous, skilful, able, smart, sharp firm, hard, plump, rounded (breasts) Ahal 89. Bhanu 3.507. 4.137. (or buttocks) Tara 3.51. Hams 1.87. M. 8. III 273. Vish P. 3.285. VIII.106. ప టుగతి = దిట్టంగా Sar Dwi 35 - Vish Pur. VII.434.

౨ పటపటమని (పగలుట To fly) to pieces, in shivers

3 An epigram says వ॥ అవనిప్రురాధరించిన
బైటా నీభైల త్వమలు పైదళ్ళ పైదళ్ళ వెలుకు తవికవితాము
పాత్వము నిలగాంబు కుగాన వయి తెలంటి సే బలున [illegible]
[illegible] ధరించని బైటాంశి భటుత్వములు పైదళ్ళ పైదళ్ళ వెలుకు తవికవి
[illegible] త్వములను గాంబుకుగాన వయిగ వృసే బలునేం

౪ పటుతరముగా BD 4.2037 most firmly

౫ పటుసగ్గున BD 5.948 Suddenly

౬ Compare Molesw p.709 బటు, బటువ a bramin bachelor బటువస్త్రం = బిడుగుల వస్త్రం

౭ భటుడు Simply a servant. Thus in Vencateswara S. 64. సీ॥ పటిసే యులు కార్యంబు భటుల నట్లు నడు, స్వయులకు త్వంబు భటు పటిసే తగదు.

Browns Telugu Dictionary

బటువుబిళ్ల n. s. A small round pillow, a wonch pillow. Tara 3. 131 A. 1. 67

బటువుపురుగులు

పటుభ్రటుపోమం

Patola. Rox: 3.702 - = చేతిపొట్లు

పటోలిక n. s. ^A small cucumber - Trichosanthes diaca; it is also applied to Luffa acutangula - See also పటోలి and చేదుపొట్ల

పట్ట n. s. The inner bark of a tree - sackcloth ^A band - Lining, edging, trimming కిన్నెరపట్ట the back of a fiddle or lute - నెత్తికి పట్టగట్టినవాడు A bald man: ~~also the phallus~~ ఆపట్టి then - ~~This~~ also used for a Rent roll or lease or piece of cloth ^A gold band worn over the turban as a badge of distinction. A. 4. 35. A broad sword A. 5. 116 = పట్వాకత్తి

The following remarks upon భక్తి occur at the close of Wilsons Sketch of the Religious sects of the Hindus in vol. XVII of the Asiatic Researches. "Another peculiarity in the modern systems which has been adverted to in the preceding pages, is the paramount value of Bhakti - faith - implicit reliance on the favour of the Deity worshipped. This is a substitute for all religious or moral acts, and an expiation for every crime. Now, in the Vedas, two branches are distinctly marked, the practical and speculative. The former consists of prayers and rules for oblations to any or all of the gods - but especially to Indra and Agni, the ruler of the firmament and of fire, for positive worldly goods, health, posterity and affluence. The latter is the investigation of matter and spirit, leading to detachment from worldly feelings and interests, and final liberation from bodily existence. The first is intended for the bulk of mankind, the second for philosophers and ascetics. There is not a word of faith, of implicit belief or passionate devotion in all this, and they seem to have been as little essential to the primitive Hindu worship as they were to the religious systems of Greece and Rome. Bhakti is an invention, ^Error - See note 5 in next page and apparently a modern one, of the Institutors of the existing sects, intended like that of the mystical holiness of the Guru, to extend their own authority. It has no doubt exercised a most mischievous influence upon the moral principles of the Hindus." - Wilson - Some of the Bhakti volumes printed in Tamil and Telugu are full of lewd obscenity - See next page. No 9

Browns Telugu Dictionary

బట్ట n. s. Cloth, clothes. phrase [illegible] To act the Iago to be a smooth spoken, deceiver, To do it in cool blood. See [illegible]

బట్ట adj. Dappled, mottled with white & black or red or with white marks, as బట్టపట్టపు [illegible]

౩— పట్టం n. s. A stone for grinding, ~~a diadem~~, a small beam of wood - a spar. One step or life in a genealogy or family - Vema 96. Tara 3.14. Vish. P. 254. See పట్టెడ

౨— పట్టంగట్టు v. a. To crown, to be invested with, installed in, to possess himself of - Dasav. 8. 94. 1. DRY vol 4. p: 2586

పట్టంచు n. s. A silk border - అంచు Fringed, Trimmed with silk. పట్టుకు BD.) 5.121 Catch not (The prohibitive of పట్టు)

బట్టకుట్టుతనం Tara 3.56. T. A. says is Texture, the state of being sewed with cloth. See HD. 2. 169 where the true reading is బట్టపట్టణ (a capital)

పట్టణం or పట్నం n. s. A city - Hence చెన్నపట్నం the usual name of the city of Madras: - & The name Patnam or Pattanam is applied both to Madras and Hyderabad and Seringapatam as being the Capitals.

౪— పట్టపగలు n. s. Broad day - vide under పగలు Vema 697. BD) 5.700

పట్టపు - see పట్టం

౬ పట్టపుదేవి n. s. The first married wife of the reigning king - Sar. Dwi. 342. The state-spouse, or queen regent. Queen consort or B. VII. 404

పట్టపుయేనుగ a state elephant

పట్టపురాజు n. s. The reigning prince - పట్టపురాణి Loc Rec 5.3 line 12

పట్టపువాడు n. s. A boat man - Wrong - ADC but not D

౧ here enter పట్టపు [illegible] .... పట్టము BD. 1. 350 A tiara or plate of gold.

౨ note continued from preceding page on భక్తి ... the love of the deity being figured as corporeal enjoyment - In Telugu the [illegible] is in this style and so are several printed Tamil volumes. see note 5 below

౩ భట్టు or భట్టారకుడు, a title equivalent to "Doctor, or, His reverence" [Reeves 1052 is poorly rendered] This title is generally used of a mere pagoda bramin ... "A bramin, especially one that subsists by begging." Molesw.

౬ పట్టెతీగ? Rox. 2. 570.

5 .. ౨ As for Bhacti being a modern word this is refuted by Bournouf on B: Pref: p: CXI.

౬ పట్టపుకత్తి Local Rec VI. 22 a broadsword or rather a "state sword"

[illegible]

Browns Telugu Dictionary

బట్టపువ్వు n. s. The variegated plant on the leaves of which there are white marks like faces = నవ్వేతమలపాకు Caricature plant

or suwarry elephant
౧ — పట్టపేనుగ n. s. A royal elephant – Ila Devi. 4. 79. DR Ayo. 345

పట్టబద్ధుడు A chief, ruler, leader. P.L. 1. 83

బట్టబైలు n. s. An open plain; a champaign country. Void expanse

బట్టబైలైన adj. Clear, open, evident. Vema 14. 426. 465. 595. 1929

బట్టబైలాటపు

పట్టభద్రుడు n. s. A King. Vema 1273.

బట్టమేక n. s. A bustard of a large species. Z. A. ignorant పట్టమేకని బట్టమేక is bustard a kind of large crane with bleating voice, a black body but white legs head and neck. ~~In Mr Taylors paintings it is represented as resembling an ostrich~~

పట్టమేలుప v. a. To reign.

బట్టయెద్దు

పట్టలం Pal 79. Tatach thinks it some error

౬ — భట్టవర్తి, See భట్టు

పట్టవాసం or పట్టణవాసం n. s. A city or large town.

Vira Bhadra Vy 4.133
౪.౩ — పట్టసం n. s. A broad sword, or hanger – see Acasa Bh. P. 178. line 4

౨ — పట్టా n. s. plu. పట్టాలు Whiskers – పట్టామిసాలు A sort of girdle cloth – గోనెపట్టా a whole piece of sack-cloth –

పట్టాకత్తి n. s. A two handed broad sword. Note on Tara 2. 18.

భట్టాచారి Doctor, his reverence (thus used in Bengal) In the South this is applied to a mere pagoda bramin or sacrificulus

౧ a state elephant –

౨ పట్టాలు or పట్టాకత్తులు a sort of dagger

౩ పట్టసారాయి Spirit, distilled arrack. Kasi Yatra

౪ పట్టా (H) An agreement: lease roll: grant

౫ ~~here~~ enter పట్టం and పట్టము

౬ భట్టవృత్తి A living: being land granted to a priest.

Browns Telugu Dictionary

పట్టాభిషేకం n. s. Coronation, installation - apotheosis: or consecration

పట్టాభిషేకముద్ర n. s. A ring on which the installation of Rama is carved -

భట్టారకుడు ns A chief, ruler, venerable person M. 1. 1. 198 అగ్నిభట్టారకుడు HD. 1. 2258 the god of fire Dab 265

పట్నవాండ్లు A tribe of Hindus: a sort of gypsies.

బట్టావు

పట్టి (postpos.) Through - a sign of the 5th case of nouns. నిన్నటిపట్టి నిన్ను చెప్తున్నాను I have been telling you since yesterday - Here it governs the 7th case. As an Adverb. Then చేసిననాట్లపట్టి since that time. Compare పట్ల. నాలుగునెలలపట్టి For four months past —

పట్టి or పట్టియ, or పట్టె - n. s. A bedstead Bhanumati 1.130 - a child, an infant, daughter - Utt. Ram. 4.275. mode, manner; bandage? a roller? Molli. 2. 8. వాండ్లకు వేనవేపట్టి అయినది - They are at variance or spite - ముక్కుపట్టి A tire or forehead band - Hams 2.97. పట్టిపత్ని - A woman who has borne a child. తాంబూలపట్టి a roll of betel, or mouthful of pawn

ప్లక్షీయంబట్టి BD. 1. line 142 the same

Brown's Telugu and Sanscrit Dictionary

మనిషిపట్టు (postp.) మాత్రం Only large enough for one man ~~వాండ్లకు వేనవేపట్టి అయినది They are at variance~~ - అటోపివుండబట్టిగాని అతనితలపగులును Had it not been for the Cap his scull would have been fractured.

This is frequently added to the root or inf. of verbs. particularly monosyllables as సేవాబట్టి so తేబట్టి (i.e. తెచ్చినందుని) by being కాలేసియుక్తంగా తీర్పబట్టి (i.e. తీరిందిగనుక) as the season turned out well. or proved good పుట్టినందుబట్టి PLL XIV.7 because he was born

ష బ భ

Browns Telugu Dictionary

బట్టి n. s. A still a furnace, a kiln, or simply a furnace Vemana 1993

౪ ~~భట్టి~~ భేట్టి Dasav. VII. 188. కు ముష్కర హితవద్రత్తివియా। ప్రస్థరపత్రోక్షి భేట్టిఖారం. చుటవే। ముష్కరహితుకౌగవస్మని।

పట్టించుట v. a. To apply, use, employ ~~cause to ruin, to~~ hold, retain, begin, ~~arrive, fit or be inclined,~~ to take away, ~~to~~ put away, ~~to~~ take, ~~to~~ bear, ~~to~~ convey, ~~to~~ carry, ~~to~~ apply or rub with any unguent; to line a bitch - To pack, to load or put, on a cart &c ~~It has also other~~

౨ To close or pack up a volume written on palm leaves ~~meanings which will be best explained by the following examples~~ - చోద్యముపట్టించుట To invent or contrive ~~any curiosity~~ మామిడికాయలు పట్టించుట To pickle mangoes

ఎగతాళిపట్టించుట To joke - నవ్వులపట్టించుట To laugh - ఉజ్జము పట్టించుట To annoy or ruin. lit. immolate - పనిపట్టించుట To punish, to settle, slay - అధికారమునుపట్టించుట To shew ones authority over another - జీతంపట్టించుట To stop or reduce a man's pay - కొత్తవాడికెపట్టించుట To innovate or establish any new custom - In Vish. P. IV. 216 it is to apply as perfumes &c to the body, to anoint, to take - To put or wear (as a jewel) - To teach or instil. Ila. 1. 24. సొమ్ముకుపట్టించివచ్చుట or సొమ్ముపట్టించుకొనివచ్చుట To convey, to escort or bring articles -

౪ పట్టుంపు n. s. (same as పొందిక) ~~Agreement~~ - Ila. 3. 29 - ~~Objection, matter~~ Ila. 3. 29 - Way, prank, trick. = మర్యాద

3 పట్టిక - n. s. A place - ఫాలపట్టిక in his forehead - Bha. Ram. Sund. 396. an iron plate or lid (= అయసు) Vasu 4. 8. Sucas. 2. 19. In G. 4. 13 it is rendered పలకకు a board

౨ పట్టుకొనుట or పట్టుకొనుట v. a. To ravish Pad. P. 2. 3. 18 - To seize or apprehend - to catch, hold, or retain possession of a country - to begin - to stop as pay - to comprehend or understand - పట్టుకొనుడు M. Adi. i. 151.

౧ Elsewhere, to begin reading - as ఆదిపర్వంపట్టించిరి they put the boys into the Mahabharat - To put to use thus ఆ పల్లెపట్టించలేదు he did not use the board he did not employ it.

౨ పట్టుగా Vallabhamba 1. 104 క॥ పట్టుగలజ్జినంగదినజ్ఞ స్త్రీమఖ్యాగముగాంచనెంచనీ। పట్టపురదేవి భవ్యమున (పట్టు అరాగు)

3 రాజపట్టిక Suca 3. 347 In ABA. 3. 83 he says. గంధపట్టె। చందనానిలేపనవు। కవాటపట్టిక.

౪ పట్టింపు Anxiety, carefulness - regard

౫ భేట్టి అనగా శ్రేష్ఠుడు ! D. Reject it. Merely an error in writing for భట్టు bhattu

పట్టిగాడు Madras Journ vol X. p 235 No 49 bis The red Shrike

పట్టితల్లి

పట్టిని. ~~see పట్టపుదేవి~~ not in ~~RKD~~.. W is wrong. The SC correctly says నాట్యోక్తి ... A King's concubine: as distinguished from the principal wife...

౭ పట్టిపల్లార్చుట - See పల్లార్చుట -

పట్టియం n s pattiyam - Ramabhyu 2.20 a sword? "Some sort of weapon"

పట్టు యీడుచు v.n. To break out as a quarrel -

పట్టెల్ n. s. A list or inventory - a roll of names - a roll of beetle &c tied up -

౨ పట్టు n. s. Silk. Vema 837, 1598 - పట్టుబట్ట A silken vest.

పట్టు or పట్టున adv. See పట్టు.

పట్టు n. s. An external application to allay pain or to a sore &c. See Ila. 3.69. a hold, gripe or grasp, seizing - a place - Chandr. R. 1.54. a house or home, a place - Vasu 1.3 ult an abode - cause, reason or ground, for a proceeding - relationship stability, stamina, firmness, a prop, support, protection Vema 1318. Hams. 1.258) - partiality, favor - a party or side - an opportunity - a part or

౯ scene in a play as విరహపట్టు the act or scene representing (విరహం) amorous distress - వకనిపట్టుగా మాట్లాడుట To speak on a man's behalf - ఇంతపట్టు thus large, of this size or bulk - వకపట్టుగా పట్టుట To insist perti= = naciously - పట్టున (with న the sign of the ablative) at, by, close to - గాడిపట్టున

3 at the manger - Hams. 5.92. పట్టువదలిపోయి not fitting close. యీపట్టున or యీపట్టుయున thus or now, at present Bil. 3.29 గోడపట్టున వచ్చిరి - They came through the wall - పట్టులు pl. చుట్టుపట్టులు the circumjacent places - the neighbourhood, the places round about - ఏపట్టున at whatever time. Vema 303 -

౧ ఏపట్టున in whatever manner Vish. P. VIII. 439. యీపట్టున at present, now - Bilh. 3.29. - in this respect, in this matter - Dasav. VII. 115. -

51

౧ చాలమంది ఆయనవైపు పట్టిరి Many followed him, or, came on his side, as disciples

౨ పట్టు A spot daily cleansed and trimmed: for performing prayers. Dixa Bodha page 120

3 కోరలపట్టున along ~~the~~ ledge అంచుపట్టున Bhasc § XXVIII = ... - ... పట్టువిడువక ... పట్టు ... = ...

పట్టు ... స్నానము The rite of bathing when ... injure ... to harm,

౪ పట్టాభిషేకం

౫ SRKD says నాటకోక్తి అకృతాభిషేకా రాజపత్నీ"

Browns Telugu Dictionary

బట్టు - బట్టువాడు or భట్టు n. s. A bard, druid, minstrel, herald a chaunter of titles and praise. ~~See verse entered under~~

భట్టు A title like the obsolete sense of "Clerk" or doctor: as distinguished from a layman

1 - see భ(ట్ట)ు -- కోనె భట్టు a mason.

పట్టుండి (post pos.) of the 5th case (from పట్టు a place) See ఉండి

పట్టుకార్లు n. s. A smiths tongs - Chatu. 1. 55.

పట్టుకొమ్మ n. s. A refuge, stay, support, reliance = Rbh 1.82 = ఆధారము, ఆసరా, ముఖ్యమైన అవలంబము

బట్టుగాడు n. s. The bird termed in India the maina? wrong. Z. A. ign - Compare బట్లపేడ

2 - పట్టు v. a. 1 To seize, to take, to hold, to put, to move, to insert, to wear or put on 2 to hold or retain as breath &c. to 3 undertake, 4 to find out or discover, 5 to press, depress, repress or suppress - 6 To adopt (a custom) = ధరించు BD 5.796 - to begin - to be dependant on - 8 to take up or occupy time - 9 to stop as pay - 10 to set as a razor - 11 to blow as a trumpet - 12 to admit, as a law suit - 13 to take or receive, as a bribe - 14 to take, as a letter, stick, whip or sword. Ah 92. line 4. 15 To take in hand, undertake or commence - 16 to twine (cord) to 17 assume (as a ground) 18 to take (for granted) 19 to apply medicine or perfume - Ila. 1.140 & 20 to set, as a razor - 21 To reap corn

3 - పట్టుబడినిలుమును shall be seized, or shall remain captive. Vema. 1414 - పట్టుబట్టుధనం property attached or seized - చెయిపట్టడమునకు so as to admit the hand - గుడారంపట్టుట To strike a tent - వీధిపట్టిపారిపోయెను he took to the road or ran down the street - కాలుపట్టుట To

See next page

1. భట్టు is "equivalent with doctor" (Colebr Roy As Res. 1.441) "Equivalent with clericus as distinguished from laic" - Grant Duff. 1.419 - See భట్టుమూర్తి - The భట్రాజులు or బట్రాజులు are fully described, with the fable of their origin, in Maria Graham 4° p. 169, 170 - another wild fable about their origin and degradation from Sivas service is told in Bp Heber's Journal vol 2. p 453 date 17 Febr 1823 See epigram printed in my Telugu Grammar, page 182 - See Hamiltons East Indies (in Pinkerton VIII. 361, 362) regarding their prophesying - One class of them is called కవి ....ండ్లు = The particular duty of the Bhatts or Minstrels is to sing the praise of their patron, singing a particular song describing him while at dinner: another describing him while bathing, &c. They are in general Vaidica bramins of the Smarta sect.

2 పట్టుపిట్ట A sort of bird. Suca 1. 187

3 జొన్నలు ... పట్టేసమయములందు at the time of reaping

M. Anusas 5.104

(పట్టు ప. v. a. -) geld - పగబట్టు To conceive hatred - మర్యాదను పట్టుట or వాడికపట్టు To adopt as a custom - వెర్రిపట్టు To be seized with madness ఆవిద్య బాగాపట్టియున్నాడు He has throughly attained or learnt that science - నిన్నుయేమిపట్టింది What's the matter with you or what is come to you or what ~~passed~~ possessed you to do this - నాలుగుదినములు పట్టును It will take four days - ఐదురూపాయీలుపట్టును It will take five rupees - మూడుగజాలుపట్టును It will take three yards - భారపడుట To be burdened మన్నెంపట్టియున్నారు They betook themselves to the highlands గుర్తెరిగిపట్టు to identify, recognize, know again, verify పట్టిపట్టి మాట్లాడెను he spoke in a broken manner

పట్టు ప v.n. To be attached by insects - to cost - to fit or suit - to be possessed by evil spirits - to coagulate or curdle - to arrive as ships ~~dye~~, to be imbibed or absorbed as dye - to be admitted, held, or contained - to be affected by disease or pain - పట్టు is also added to a great number of nouns, to give them a verbal signification; and in such case, takes its meaning from the noun to which it is affixed; thus నేలపడ్డె He is ruined - తుప్పుపట్టు To rust - బెణుకుపట్టు To be sprained - కావడిపట్టియున్నది It is ready packed - the post is closed - అక్కరపట్టు To be necessary, to be required - కొవ్వుపట్టు To grow fat - జ్వరంపట్టు To come on as fever - బూజుపట్టు To grow mouldy - దోవబట్టు To take a road - కాళ్లుపట్టిన Crippled - గొణుగుపలుకు To mumble, mutter or speak distinctly - lit- నిద్రపట్టలేదు I got no sleep

See Next Page

1. నిమ్మపండ్లు మాత్రం పట్టిన తావునే దొరుకుతున్నవి Enugala p 50 line 23 Limes can be had wherever you ask for them - or - whereever ~~you~~ you happen to be - గడ్డిపట్టిన చోటు a grass-grown spot: a spot covered with grass అదినాబుద్ధికిపట్టనేలేదు I do not "take" or comprehend the meaning కాళ్లకు పట్టి పట్టుకొని Local Records. 3.69. line 9 falling at his feet

Browns Telugu Dictionary

(పట్టుట v. n) to utter so as to catch in the mouth - నాకు చలిపట్టింది I feel cold - చెయిపట్టుట to seize the hand - to ravish a female - to take by the hand, to protect, to support, to assist - చేపట్టుట To marry - చెట్టుబట్టుట lit. to take the hand, to take to wife, to marry - సత్తువపట్టుట To be recovered as strength - ఆమందు యీరోగాన్ని పట్టలేదు That medicine has not affected this sickness వాండ్లకు వీడ్లకు పట్టి ఆడింది They are at variance - పట్టివేసుకొనుట To be seized, with cramp &c. as చలిచేత కాళ్లుపట్టినవాడు. ఆ బియ్యం యిందులో పట్టునా Will all that grain go into this, or be contained or held in this - వానిగుణములు నీకు పట్టుబడ్డవి You have contracted his habits - ముఖమంతా పట్టింది all his face is swelled or distorted (seized literally) - వర్షం పట్టింది or వానపట్టింది Rain came on - అట్లా చెయ్యడానకు నీకు యేమిపట్టింది What business had you to do this? what made you do this? ఆపని నాకేమి పట్టలేదు I have nothing to
౧— do with that - what matters it to me?

~~పట్టుట ... n. s. Palm leaves of a small size like that of school books.~~

పట్టుదావు see పట్టు ...

పట్టుడు n. s. Choice, select - పట్టుడుపొట్టేలు A first rate sheep - పట్టుడుదావు A picked cow or fine cow.

పట్టుదల adj. ~~Tight, the~~ strict, severe opposite of విడుదల loose - Reject this adj.

౪— పట్టుదల n. s. ~~Affection, favor~~ perseverance, persistence -

౫— పట్టుబడి n. s. A sum received or credited in account - the worth or cost of any thing - Hardship, imposition - Charges, expenses, outlay

పట్టుబడుట v. pass. To be seized or apprehended - see పట్టుట v. a. Vema 1414.

౨— భట్టుమూర్తి n. s. The Minstrel or He who wore the form of Minstrel" this is the title of the celebrated author of the Tale of Vasu
3— whose original name was Rama Razu

బట్టుపెనక n. s. See బట్టుమేక.

బట్టువర్తిమాన్యం n. s. Glebe land granted as a living to బట్టువాండ్లు or minstrels

బట్టువాడు n s A minstrel, herald, bard

---

౧ భట్టుమూర్తి is an epithet equivalent to the "Angelic Doctor" a title given in Europe to Thomas Aquinas

౨ పట్టుట v. a. ... కట్టిపట్టున బీళ్లు a grazing common
ఒక కూతపట్టునేల as far as a cry may be heard ౬

౩ In the Harischandra Nal Opakhyan the Poet's name is given as Rama Razu - the epithet Bhattu Murti being omitted

౪ పట్టుదల ... in Pal. 95 is rendered రూపకల్పనం Outlay Valuation.

౫ పట్టునూలు Silk thread: spun silk. పట్టునూలువాళ్లు సాలెవాండ్లు A class of silk weavers

౬ about half a mile Local Rec. 1. 201. 262 వానపట్టే సమయమునకు when it came on to rain.

Browns Telugu Dictionary

క్షట్టువాడు

Pururavas 5.214

పట్టె n. s. The frame, or bars (of a doorway or a bedstead.) a bar, a cross bar – a facet of a diamond
the tape of a bedstead. Vish P. IV. 240 – a streak or stripe Vema 878 – పట్టె
is also a harrow – a levelling drag, to break the clods after ploughing –
౨— a man stands on it and it is drawn by cattle – పట్టెవేయుట to use
this harrow – అక్కడపాములుపట్టెలుపెట్టినట్టున్నవి They swarm as thick as
hops – చేతిపట్టె A sort of bracelet – ఒకపట్టెనేల = కొంచ్ర ।నీరు పారె బట్టె A canal
or water course? (Ganj) పట్టె is spelt పట్టియ in Bhanumati 1.138.

౩— పట్టె postp. Near. అడివిపట్టె bordering on the forest –

బట్టె or వెళుబట్టె n. s. A water-course ~~fed by a river~~: a
streamlet. (Vizag. and Rajy) తొట్టెపట్టె the trough
of a well

పట్టెడ n. s. Broad and strong tape – a collar or an ornament for women
for the neck formed of small square plates – Sar. Dwi: ?/. an anvil Hams. 2.200 (యినపపట్టెడ)

౪— పట్టెడనేల

పట్టెడు n. s. A handful – Vema 888 – Chatu 1.501

పట్టెడుగాజులు n. s. Broad tight flat silver bracelets –
౩— పట్టెమంచం Charitra p 434 A bed stead, a state bed
౫— పట్టేడుట Contracted for పట్టుఅడుట.
పట్లం See పట్టణం for which this is an error
౧— పట్రవాండ్లు n. s. plu. A certain tribe of Savages or Poligars. Rather = పట్రి
~~See Local VIII. 224 line 9 కపట్రు ... ...~~, or పట్రగొల్లలు
See Local VII. 4 foot & p 58

బట్రాజు

౧ A girdle. యోగపట్టె a hermit's girdle supposed to have supernatural virtues
. D. Navan: p: 133

~~పట్రు~~ In the phrase పల్లెపట్రు villages &c. పట్రు is only an anucaram. H. 4. 103

3 పట్టె broad, large A. 6. 5 says పట్టెతిరుమన్నే!
దళసరిగా ముద్రియున పెట్టుకున్న తిరుమణిపట్టెలు – – తిరుశ్రీ
వాంచకము – – తిరుమన్ను – అనే శబ్దములు మీంద తిరుమణి అయ్యె
చీని – H. D. 2. 499 & Vaiza. 3. 93

౪ పట్టెతవట్లు = వెంట. Q

౫ పట్టెవము ~~a broadsword~~ KP. 3. 135

Browns Telugu Dictionary

౧– భట్రాజు n. s. A bard, minstrel, herald.

పట్ల. Adv. About, as చుట్టుపట్లస్థలాలు the environs – అక్కడవుండినపట్ల About the time I was there – దురితముపైనపట్ల Seeing that it is a sin Surabh 104 – ~~[illegible]~~ in this respect.

పట్ల prep: At, near, by, as యింటిపట్ల at home (same as వెంట) అట్లాచేసినపట్ల in the event of his doing this – యేపట్లచూచిన look where you may – Bilh 3.37. at all events – యీపట్ల in this respect, in this matter – Dasav. VII. 115. – This is the plu. of పట్టు

౨ పట్లు n. s. plu – (from పట్టు a place or hold) రచ్చపట్లు Cavi. Car. Ras. 1.5. feats in stage play – రచ్చపట్లు the place of a Court – Cavi. Car. Ras. 1.5. పట్లువాగ్ది the cramp. In G 8.34 పట్లుసందెస is supposed to mean లోతొడ the inside of the thigh but another ms reads బట్లుసందేయస In Local XVI. p 186 line 16 అన్ని మాటలు పట్లు merely means these words: it is a bad phrase

బట్టె

బట్వాసంచి n. s. A sort of purse or wallet.

పటం n. s. A picture.

పఠన n. s. A lesson – Vema. 3. query what is the sense in Vicr. Cha. IV. 52.

పఠనచేయుట or పఠించుట. v. a. To commit to memory – to learn

పఠాంతరం n. s. Imitation or following a model –

పఠ్యాలు

పఠించు v. a. To read, peruse. Padm. VII. 28. M. Santi V. 433. Madhura Puran p: 600 line 4 from foot... To learn, commit to memory

౧ There is a verse that runs thus:

క॥ భట్రాజులనుం యుప్రేష్మనీ। నిల్పా తిరి విరిబిరళ్లు ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ నేలగతిశిరో। క్లూర నెల్లనుబేతలు, కాల్పా వెంకటరంపడెబ్బతిరంతలపట్లనూ॥

౨ ఆతనిపట్ల As to him: regarding him వకనాటి పట్లు for one day. Local Rec. 3rd. 204 line 25

Brown's Telugu Dictionary

పటిల్లు adv. Crashingly, Aloud - Magha. P. 5. 186 (anuk) making the welkin ring.

౪ – పట n.s. Local X. 44 line 17 and 583 line ౧౧. and IX. 288 line 3. 4
బడ See పడుట. [పటే A small pool G. 8, 17. not found]

పడంతి i.e. పడతి g. v. - m. g. - Raj Sekhara 3. 167 పడంతులు Kala Purnod. 3. 220

౨ పడక n. s. A bed; repose or reclining - + పడకమేసినవాండ్లు those who halted here (అక్కడ)

పడకటిల్లు n. s. A bed chamber - Ila. 1. 82.

౩ – పడగ n. s. A snakes crest or hood - a flag or banner - any crest - Vem 45, 321. B. X. 5. 141. గాలిపడగ A paper kite. Vema 1405 - M. Virat. 4. 85.

బడగలం Vish P. 7. 67. what? Z. A. ign. Same as పడవాలు?

పడగలంబులు - See బడగలం

పడగెత్తు v. a To crown or put a snakes crest over - H. 2. 9 Manu 3. 42. A. 2. 46 Vasu 1. 10 Vema 1325. Vicram cha. 1. 77. opulent men put a golden snake's crest over the ౧

పడగొట్టు

పడచ్చు n. s. A puncheon or tool having a figure on it by which impressions are struck -

పడతి n. s. A woman - Vema 42 - B. X 301. otherwise spelled పడతుక Caud: XVI. Vema 977. Ahal. 14. (An old) woman KP. 3. 92

పడమటే

పరదలపట్టెం ns. {A ~~dagger~~ broadsword / Some sort of weapon Dasav. X. 143 & Surya Tanaya 4. 73

పడదోయు or పడవేయు v. a. To thrust down, knock down -

పడప ... OG 35 in expl. - పండెములవాడు

పడపు - See పడుపు

బడబ ns. A mare. Mulier amplâ vulvâ prædita. See Anang. Rang. 3. 2. - v: బాడబ mulier salax

౧ pit where there money is hidden - Hence "he has put a crest over a lac" signifies he possesses a lac as we say he has pocketed a plum - In fact it alludes to the old fable still believed of vast treasures guarded by dragons - See Phædrus IV. 19 Hor: I Sat. 3. 27.

౨ అదేపడక (that was the one lying: i.e.) he did not again arise: he slept uninterruptedly

3 Pam - budinga Rox. 3. 722 name of a plant, perhaps should be పాముపడగ

౪ కొండపట a dell or shelf in a mountain? a terrace ~~or hill~~ side - In Loc IX. 288 line 4. ఆ పర్వతము యొక్క పడలు పేళ్లు యిరావతీ ... [illegible] చేస్తూ రాగా ... పటకొండనుండి [illegible] అయిన ... here it clearly means the correi. Likewise in vol ... page 2 ఆలాగున ... గుళ్లు ... పడ ... [illegible]

౫ పడదాలు name of a village. ms vol (౫౫౪.) 554 p: 19 line ... అక్కడ ... విగ్రహాన్ని ... పడదాలలో వుండిన స్వామిని ... లో వేంచేసె

బరబాకి నోరు DR Arany. 312 Big mouthed

బరబాగ్ని Bilh 3.48. See బాడబం

బడబానలం. ns. Inextinguishable flame: fire that burns under water. Vish P. 4.235 Acasa Bhair p 214

బడబాముఖం The same.

~~బరబాలు - no - see పరవాలు~~

పడమటి adj Western - పడమటిగాలి the west wind - పడమటిపొద్దు the afternoon within 4 hours of sunset - తూర్పు పడమట్లు East and West.

పడమర n. s. పడమటి the west (Query from పడుట (the sun) to set or fall.) తూర్పు పడమట్లు East and west

౬

౩ — ~~పడయిక~~ } Tara 2.39. M Anusa V. 219 = పొందుట M. 1.4.90 see DRB 322. BD\4.714 & 5.63. R.6.18 BD\5.1123.

౪ —

౫ పడయుట v.a. To obtain, acquire, enjoy, possess - Vema 380.393.462 Vish. P. VI.61 2.170.192. Ra. Ma. 1.2. పడసె Vier. cha. 1.14. + carnally. Cala. Sas. 2.73. also written పడయుట - ప్రస్త్రీలకు బడసె M. Adi 2.150

బడయుట M. Santi 1.32 - Salya 2.134 +

౭ — బడలించుట v.a. To fatigue, vex, &c Vema 304.794.1020.

బడలిక n.s. Fatigue, weariness - Exhaustion, decrepitude. Vish Pur. 3.380. V.133 బడలికదీర్చుకొ to rest oneself -

బడలుట, బడలువడుట v.n. To weary, be fatigued, vexed, tire, be exhausted. or grieved. PLL VIII.12 Utt. Ram. 4.266 + procac - బడలువడుట Bhasc

౮ — బడలుపడుట R.G. II. 1063 M Bhish 2.233. M. Karn 3.129 M. Carna 3.66 The OG 36 says బాపకట్టుబడి

పడవ ns. A boat. This word is likewise used for crisis, predicament, puzzle. as ఈ పడవ దాటిన పవ తెగదా If we can only get out of this business (NB. C. was misled by M.V.) Thus in Satyabhama 3.+ III. 48.114.58.60

౧ — పడవ గొడవలు దీలబెట్టుకదకబుద్ధి also ib IV. 134 ... ౧

౧ ... In these passages of the Satyabhama Sant. it is explained యుద్ధం. war - combat, opposition

... ఈ పడవ నాకు గడచిన, If I can only get over this hobble. In Pdd. 1.67 ... here the sender ... x

౨ పదల్, పదల్ padal-padal - a word expressive of noise "bang, bang, bang -"

M. Santi. 3.362

౩ పడమి The not falling. M. Ud. 2.63 Neg. noun of పడుట
{ denotes To be produced - see పడయుట
doubtful - No - it comes from పడయుట - but the passage is a puzzle - One MS indeed reads పడయు & this is evidently the true reading -

౪ పడయుట the same as పొందుట + see in proof Charitra page 419 and PLL 1.67 and Vema ...

In Pal 328 ప్రజలు ... = పొందెను she gained their love, acquired their favour In BD\5.977 it is rendered ... to make

౬ పడమరుట Suca 3.402 From పడ and H. marna to strike knock down

౭ పడమటింట the eastern apartment: which is always considered the principal room.

౮ పడలుబడి ... OG

౯ పడలుట Yayati 2.19 To haste ...

A poor-man, a pauper This word is Cannadi thrice

బరవ A ~~pimp~~ In Mari B.P. p: 125 It is distinctly used for బరువులు paupers - both mss agree - so also in padya P.L.d...

బడవ n.s. A pimp - see on బాడుగావు and బాడుకాను

పడవరము War, fight. Pal 79, ibid. 80 b. 304

పడవాగె తేజీ n.s. A led horse, ~~A curvet~~? ~~prancing~~? Manu. 3.74. Sar. Dvi. 5.321 ~~429~~ Query from the Persian ~~word parwaz~~ parwāz.

3 - పడవాలు n.s. (pl. వాండ్లు) The leader, commander, staff bearer, mace bearer or general Idra 5,20 M Bhishma 1.97. M Salya 1.108 పడవాలు + ... M. Aswam 3.4

పడవాండ్లు Manu. 2.9. where it is applied ~~to~~ to Cumaraswami

పడవాళ్లు. M Bhish. 1.97 The OG 35 says = సేవకులు

M. Salya 1. 108. Aswam 3.4 Carna 1. 69 Ragnijit 2, 281

పడవేయుట v.n. To cast, throw &c causal of పడుట q.v. To plant Vemu

పడసరం - 103- see పరసరం

పడసాల n.s. A hall - a portico - Suca 3. 469

పడి n.s. pl. ~~పడులు~~ ~~పడులు~~. A lump, parcel or packet, being an indefinite weight, used in tobacco &c usually about a seer and a quarter or a seer and a half

పడి n.s. (pl. పడ్లు) ~~A measure of capacity, containing a seer and~~ a half equal to six tancams - It is one eighth of a mercal - also a meal - each person's mess, portion or cover in a dinner -

పడి an affix forming nouns - Thus దారిపడి a convoy - పలుకుబడి a promise - తెరుబడి leisure - కట్టుబడివాడు (literally) a bound bailiff - తగులుబడి expense - వడ్డుబడి a loan + వడ్డుబడి debt - నడవడి conduct - పోబడి a trace - ఎలుబడి a reign - In such compounds పడి answers to tion, or ing - ... ...

పడి (post pos) Since, During For - నాలుగుయేండ్లపడి For four years - The OG 40 says The same as వెంబడి Thus ...

R. 2. 136 Along with me. R. 5. 162

The విస్సపడి is twenty ~~...~~ + తులములు in weight - The ... is ... tancams, 22 dubs 1 égáni .. In BD. 4. 243 పడి means Allowance, stipend ... x

పడవడుట To sprinkle, shed, scatter

3 It is spelt పడవాలు in DRK. page 220 & see Pálin 33. 4 p 5 where పడవాండ్లు is rendered Servants

పడవాండ్లు Pal 457 plural of పడవాలు

పడి BD\3.84 pittance, = భత్యం also BD\4. 1459

Local Rec I. 102. Some where or others - Missing, lost

Browns Telugu Dictionary

బడి | బల్లు Order, regularity, range
క్రమము A.4.236 Rbh 2.7
సన్నాహం Mr Bhsh 2.349

~~బడి | బల్లు n.s.~~ Classification, ranging (= బడికట్టు). 2 A share or classes portion. Vema 1226. 3. A school because ranged in ~~schools~~ classes. PLL - IV. 60 + see బడిబడి and బడిపెద్ద, బడిగుఱ్ఱం an unsaddled..

బడి (affix) Like, as Conformably to, in proportion to, according to - దీనిబడి చేయుము make it like this one - Time - thus ఇబ్బడి (యిరు=బడి) Twice as much, ముబ్బడి thrice as much, three times as much మీరుపలుకుబడినడుచుకొంటాను I will do as you direct -

౮ - ౧౧.౧౩ ౧౦ - ౧౪ బడికట్టు n.s. A stair or step - a weight - a degree - a standard for reference classification
pl. బడికట్లు from పడు to descend and కట్టు to graduate -

బడికట్టు n.s. Classification, sorting - A weight.

బడికట్టుట v:a To compare. To prepare (v:n) be ready. Kanchi H.5.138

2 - బడికట్టుట v.a. To compare -

పడికాపు n.s. A hanger on: an expectant.. buchelopakh...n

బడిగల్లు n.s. A trap? (query "falling stone") Cala Purnod 3.107. see బడిగల్లు

బడిగుఱ్ఱం n.s An unsaddled horse - see under బడి class

పడిగె n.s. A small pot - vide పడగ - Hams II. 9. తమ్మపడిగ a spitting pot - Sar. Dwi 141. కొలుపడిగెలు Pal large vessels

3 - పడితరం paditaram Tithe or fee granted to a temple on every పడి or packet of merchandize

బడిని (or) బడితి (affix) Over, along - బరుమురులు నీళ్లబడితియెగురును the swallow skims over the water, దారికొండబడితిపోతది the road runs along the mountain -

బడిత n.s. A stake or thick stick - a cudgel - Local VI. 96 line 3

౧ పడిగాపులు బడియుండగ బరుగుదితెలు బ్బులకంఠ దృంజన సేవలు
horse - Possibly a horse led in the line or range

౨ బడిపనులు BD\3.1296 = కొలువుపనులు Regular work

౩ బడిత A cudgel. ధర్మాంగదచరిత్ర. ౨. ౧౨౮

౪ అతనిబడి PLL IV. 60 = వెంబడి ~~along with him~~ See ౧౧
No - it means to his school

౫ పడిగం A sort of vase or deep bowl on a stand or leg. A goblet ~~A platter or plate~~ BD. 5. 138. Charitra p 147 246/242

౬ పడికెం వేశాడి {BD. 5. 275 what? 15.554 587 a chillumchee
5. 1106 supposed to mean stinking కంపువేసే

౭ పడికరం Vani Vilas: p. 413 A metal cup or dish used for giving holy water in pagodas

౮ బడికోడి a barn door fowl - A large fowl

౯ పడికరబులు Patin p: 28 line 19. what?

౧౦ దారిబడిని along the road వీధివీధి బడిని along or through all the streets, Sar Dwi. VII. 135 కొండబడిని Local XV. 197 line 12 as they came through the pass

౧౧ అతనిబడిని in his charge అతనిఆధీనములో Nelloor H. 5. 119

౧౨ బడికోలు A. 5. 139 = Descent (in genealogy) = అనుక్రమణిక, క్రమమానం, వెంబడులు Following

౧౩ This affix బడి is also used in A 5. 139 బడికోలు and in A. 5. 169 వంశవృద్ధిబడి = వృద్ధిక్రమముమునేమును,

౧౪.. ౫.. పడిగం in BD\3. 236 is rendered మజ్జనపాత్ర

౧౫ బడి adj ~~Mean, base~~ Slight, petty బడిపనులు servitude BD\4.1167

౧౬ ABA. 3. 96 says పడిగెలు, మదిరాపానబడిన యెన్నెలు, యెం కరసేలలు

పడిగ? బడింగ? Rox III. 722. pam budinga, & 723. Kodi budinga & 724 puten budinga seem to be sorts of cucumbers

బడిత్రం

see ~~Rox. 3.249~~

పడిదం (or దెం - see రసదాడి - A certain kind of soup - బసవపురాణం గ్రహం page 934 where the original word is పుటం nW.

పడిదె n. s. Borrowed linen - clothes hired from the washerman - పడిదె యిచ్చుట To lend out clothes -

పడిదెం

బడిపని BD\4. 1488 (14. 1687) & Padya 4. 333 is imagined to denote Drudgery = పరికాలిచేపని =

బడిపెద్ద n. s. A class leader, monitor or best schoolboy -

పడిపోవుట To fall down. To die. ఆయన పడిపోయిన తర్వాత after his decease. ——

బడిబడి adv. Over and over, at pleasure = విహారంగా Radha 1.90

బడిబడిపోవుట To ramble or jaunt - .... Sunanda 5.157 quickly

బడిబడిపోవుట

పడిమార్చుట v. n. To help to food = వడ్డించుట - This is Tamil -

బడిమి n. { Force, grandeur / Lustration, encircling, obtaining (verbal noun from బడియుట q. v.) బడిమిగా త్రిప్పుట To parade; to carry a prisoner ౧

౪— పడియ n. s. A puddle; a slough - ~~Chatu 3.14~~. Panch: 2.181 where the note says గుంటపడియ means కొండపాలమనిళ్లగలగుంట BD\3.36 పడియలనదు = పల్వలోదకము

3— బడియ n. s. a stake or thick stick - Also a pimp. - A cudgel Charitr: page 197 & BD. 3.1051

౧— బడియుట v. a. To lustrate or avert the effects of witchcraft, usually performed by waving a cup of water over the body, containing lime powder, & turmeric - ~~To obtain or enjoy~~ ~~పుత్రులఁబడసె he gained sons - M. Adi. 2.150~~

~~బడసి~~

బడివారడి n. s. Apportionment, allotment, lot - The share of revenue levied on each farmer -

౧ round the town in procession before execution -

౨ బరియము is Distinct from వరియము q. v. In Vema బరియము నేర్చునలంజ బంగారు వరలు, కలరు - is - one who knows how to whore

3 బరిసె BD\3. 1051 ~~A cudgel?~~ The meaning is doubtful - A cudgel. వాడుపిల్లబరియ he is a mere {foot stick}

౪ పవలుపడియ a salt marsh In Local Rec. 3 359 line 17 తెల్లగరవిందగడియ ఉన్నది ఆ పైన ఉప్పు వేసి పట్టెకుం దర్పన్నది - a pit of water on a rising ground

౭ పడిదం ~~in~~ Another passage is rendered ఫలం = ~~కలి~~.

Browns Telugu Dictionary

బడిసె n. s. a stake or thick stick – a cudgel.

బడిశం n. s. A fish hook. See X^n Ved Ras 1. 181

బడిసె in G. 3. 42 is expl. [illegible]

పడిశం n. s. A cold or catarrh running at nose – correctly spelt
This is Mahratta – Molesw. p 602. పడసే
పడిసెం Chatu 3.14. where it is applied to gonorrhaea – [illegible] ||
[illegible] ఇంగిత మెరగని [illegible] | దెంగి తెనపకో [illegible]
[illegible] కుపడిసె ముబట్టు [illegible] దెంగా ||

పడిసెకాయ n. s. A hip or haw – a wild acid berry that grows on a large tree –

పడుకు n. s. Stone, rock { Omit it Vema 655 – ~~he indexes to Manu and Hams shew the word, but it is not found there~~ –

పడుకుండుట To recline, lie down. ABA. ~~3~~ 130

పడుకొను (middle verb) v. n. To lie down, recline – Compare పండుకొను from which it is derived – [illegible]

పడుక్కొను [illegible] The room in which you slept.

పడుగ n. s. See పడగ.

పడుగు n. s. The woof or threads which run the whole length of the web. "the lower part of a heap of corn" see పడిగె

బడుగు adj. Poor, necessitous, Slender (waist) Bhaga VIII. 457. BD 4. 468 Servile acts. Bhaga x. 322 – Cala Sas. 2. 73. Vema 125. 309. 886. 1286. 1501. బడుగు [illegible]

పడుగుచేయు v. a. To dress, teazle or card the woof with a comb as long as the cloth is broad –

~~పడుచాకుడు [illegible] see పడుచు [illegible] to play the whore~~

పడుచు n. s. A youth, a girl, damsel, maiden – a virgin – This is rarely applied to boys – Vema 3. 149. ఆడపడుచు a girl, a lone helpless woman. Vasu ~~[illegible]~~ Raghava Pandaveeyam 4. 56

~~పడుచుతనము v. n. To live by prostitution~~

1 పడుచు adj. Young, youthful – Vema 48. 1783. పడుచుబుద్ధి a childish whim Vish. P. 2. 28.

2 బడుగు Bhagava 8. 421. her nothing of a waist, i. e. slender waist. In BD IV. 156 it is explained Large!! x

3 బడుగులు A poor man, a lean starveling Padma VII. 246 [illegible] (Bas Dw 4. 468. thou art lean – art fallen away

4 [illegible] – See [illegible]

5 In the HK Harisc. Sarabhia Opakhy. 4. 82. సీ|| బడుగు [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] In many places it means lean, skinny – thus బడుగురాక్షసుడు a gaunt demon బడుగుపనులు ... 2

6 In Chaucer. Tales. line 666 girles is applied to children of either sex. In Panch 1. 248 the word is a mere echo – [illegible] a town or village

7 .. x 1–2 Drudgery, servitude BD 4. 628. బడుగు [illegible] BD 5. 1098 a lean corpse In BD 5. 623, బడుగు [illegible] poor saints

8 బడుగులు Name of a tribe in the Nilgheri hills whom the English call Burghers

9 బడుగు ABA. 3. 88 is rendered శవము a corpse & [illegible] one who is weak .. HK. 4. 82.

Browns Telugu Dictionary

పడుచుకత్తె n. s. A prostitute - Vema 252 -

పడుచుకొనుట v. comp. To play the whore -

పడుచుట or పడుచువాడుట. v. n. To whore or play the whore. Vema 48. To rake, to indulge in youthful lusts - Query does పడుచు come from this - Perhaps this word may come from పడుట to lie, పడుచు lying (with men) not from పడుచు a youth -

పడుచుతనం n. s Girlhood, silliness, boyishness - puberty, youth - fornication. Hams. 2. 273.

పడుచులపడుచు
పడుచులాటచేష్టలు Childishness, folly, trifling

౨౩ పడుట v. a. To suffer [causal, పరచుట] To be, incur, take, undergo, enjoy, tolerate, feel, ~~voice~~, as కొట్టబడుట To be beaten - Added to nouns it forms

౨౭ them into verbs as సమ్మతి Agreement సమ్మతిపడుట To agree - సంతోషం pleasure - సంతోషంపడుట To be pleased - రాయి A stone రాయిపడుట To be petrified - దెబ్బలు blows - దెబ్బలుపడుట To be beaten - II In English the sense frequently is neuter - as తొందర labour తొందరపడుట v. n. To labour వగ grief వగపడుట To grieve - the causal form being పరచుట, these verbs form తొందరపరచుట To enslave and వగపరచుట To grieve or torment - III It is even added to adjectives, as మెత్త red మెత్తబడుట To redden or blush or turn red - వేరు separate - వేరుపడుట v. n to be separated - వేరుపరచుట v. a. to separate - కలిమిపడినప్పుడు when he is rich Vema 1. 39. చింత thought - చింతపడుట To take thought or be sorrowful -

౨౮ IV There are several causal forms with various senses, Thus ఏర్పడుట To become, makes ఏర్పరచుట and వెలపడుట makes వెలపరించుట -

V. It is occasionally a contraction (as explained in remarks on the letter ట) for పట్టుట to hold - See Vema 1574.

పడుట v. n. { To fall - (causal పడగొట్టుట (పడవేయుట) This verb like To fall in English is used in numerous other senses - viz. To Be, ∩
M. Dro. 4. 214

See the opposite Page

శ్రా - నెం - వేదు - జా వితా లాకవాళ్ళయొక్క వేదు
షెల్ౘ్ దొరగారి డిక్షనరి - తెలుగు సంస్కృత పదములకు ఇంగ్లీషు
తెనాల అర్థము - అ - తో - ఇం - పుస్తకము వ్రాశినదిగను వ్రాసినది -
పుటలు - ౧౧౨౮ - పత్రాలు - ౧౪, శ్లైందుల లోడిపు ఠాయంయు వ్రాసినది -
నిఘంటువు -

63

63

[illegible] his wife is dead – he has lost his wife ~~It changes a noun into a verb,~~

Thus ~~[illegible]~~ ఆశ desire ఆశపడుట to desire కోపము anger కోపపడుట to be angry

~~At the first [illegible] day [illegible]~~

౨౨ [illegible] R. 3. 64 [illegible] = [illegible] Intolerable, insufferable

[illegible] 5. 479 [illegible] gaining his favour

To go, be contained [illegible] all this grass will not go into that basket. = [illegible]

౨౩ పడుచువాడు A youth, a boy, a lad.

౨౪ It may even be added to an interjection. Thus [illegible] to be in grief [illegible] To cry alas. Suca I. 80 [illegible]

It denotes existence as [illegible] there are worms [illegible] he evacuates worms [illegible] he passes slime or mucus [illegible] we took to the field and ran off

693
824
979
1079
1118
1143
1148
1162
1241
1244
1249
1252
1362
1435

నా వినీ యివ్వడం పడలేదు the delivery was not made.
పైరు పడలేదు the crop did not rise
యింకా యివ్వడం పడదు To give more is out of the question
యిల్లు అన్నా నెప్పటివల్లెనే the house remains as it was
యెప్పుడు పడితే అప్పుడు whenever it happens whenever requisite
నా యిల్లు పడవేశినారు they pulled down my house

become, occur, befal, happen, to be caught (in a snare) To die - To agree, fit, suit - వెనకబడుట To fall back Vish. P. 2.14. యెవరు పడితే వారు యిచ్చేలాగు వ్రాశిన పత్రం - A bond payable by whoever should chance (to be one of the partners) ఆధాన్యము యీ సంచిలో పడదు All that grain cannot be held in this bag, or, will not go into it. యీ పుస్తకములో ఐదువందల పద్యములు పడును 500 verses may be contained in this book - it will hold 500 - వారితో పడ్డాడు he joined or was united with them - వేరుపడ్డారు they have separated or are alienated - ముంగిస పాము పడదు The mungoos cannot endure a snake - దారిపడి పోయిరి They went along to road or look to the road - బావిలో నీళ్లు పడ్డవి water rose in the well (literally, fieri, fiebat) వానికి కాళ్లు చేతులు పడ్డవి his hands and feet are crippled. నీతో పడవలెను Let it remain with thee - M. Santi 3.332. ఆ స్థలం నీళ్లు నా ఒంటికి పడలేదు that place did not agree with my health (See on నీళ్లు) అది యిక్కడ పడదు That will not suit here - యిది చెప్పబడదు It is not right to say so - II It is added at pleasure to some infinitives, and past participles - thus from ఉలుకుట to start, ఉలకబడుట or ఉలికిపడుట which have the same meaning తూగుట or తూగబడుట To slumber - III Its infinitive form పడ falling may be translated down as పడవేయుట to knock down, lay down, imprison - పడదన్నుట to kick down పడతొక్కుట To tread down - IV. There are several causal forms with various meanings - thus from యేర్పడుట To become, is formed యేర్పరచుట v. a. To make or order - Also with వేయుట q. v. as పడవేయుట to plant, also with పెట్టుట q. v. - V. The initial also may be changed into వ (as explained in remarks on the letter ప) thus వెలువడుట for వెలుపడుట to come out. VI It is even added to interjections as కటకట alas, కటకటపడుట to cry alas.

పడుట v. impersonal - To suit - (To happen) Thus వానికినాకుపడదు. It does not agree to him and me i.e. he and I do not agree - వానికిదీనికిసరిపడదు This does not tally with that.-

పడుపాటు n.s. Ruin, waste, omission, mistake - Ahalya 1.67. In M Santi V. 260 it = Hardship, trouble = తిప్పలు, బాధలు

పడుపాటైన adj. Useless, unserviceable-.

పడుపాతర n.s. A dry well or pit - a living grave-

పడుపు n.s. Prostitution - Panch. Tantr. 4.255 L (from the v. a పడుచుట q.v.) పడుపుకూడు the wages of prostitution - Chandr Rek 2.171. Vema 1202 same as గడన - పడుపుపడతి A prostitute-

పడుపుట v.n. same as పడుచుట - Suca Sap. 3.3. పగలుపడుపంగ.

పడుబాటు n.s Ruin, destruction

పడుపుపడతి n.s. a prostitute

పడుమాడు n.s Stock on hand - Imports as opposed to వెలిమాడు Exports - See మాడు.

పడువరి n.s. A crop of sprouts produced by seeds of paddy, that fall by chance, as the crops are cut (From పడు to fall & వరి grain)

పడెచ్చు n.s. A stamp - Contr. for పడియచ్చు n.s. See కవులుదిమ్మ-

బడేకం n Brag, boast = బడాయి It occurred in a Bhag: Dance

పడ్డ n.s. A female buffalo, or cow fit for breeding -

పడ్డ contr. for పడిన the part: of పడుట - Fallen &c. This contraction is avoided in poems (See Vema 3.142) lest it should sound (ప్రవగా) like పడ్డ a beast.

బడ్డ for పడ్డ contracted from పడిన Thus పిల్వబడ్డవాడు the man who was called.

[illegible]ఢేలుమనింది it gave a loud crash

బడెం badem A dagger D. Navan: p: 95

పడెడు As much (edu) as a పడి. That is about $1\frac{1}{4}$ seer. H. 1.178. = సోలెడుబియ్యము

పడె See పడియ

పడుసరం annk: పల్లెయుపడుసరం P. 1.248 towns and villages: cities and hamlets

Browns Telugu Dictionary

బఢ్డు n. s. The penis, pro a grandis an elephant's penis (this occurred in convers.) Vema 1328.

౧౬ —

పణము n. s. Stuff, exchange, substance, goods, price, wages, hire, measure M: Virata 5 - 251 of account, in cowries or shells; four gandas or eighty cowries; also a weight of copper of similar value - a wager - gaming - playing -

౪ — ~~ఫణము~~ ఫణం n. s. The crest or hood of a serpent Vish. 1. 179 + ఫణాశ్లేష Any tribe sectarian division or caste. (n W) = ఫణాళ్లు

ఫణకట్టు n. s. Tribe caste

౧౩ — పణాతపడుట in O G 36 is rendered దవడనరాలుపట్టుకొనుట To suffer from lockjaw

పణాతి for పడతి n. s. A woman. Vema 42. Anirud 3. 8. M. Anusas. 2. 226.

౧౫ — పణామించుట CBP. 5. 334 To salute, or bless = నమస్కారం this is separate from (ప్రణాము) —

౧౨ — పణవం n. s. A tabor or small drum {Lalito XX. 50 - Bal. Rama V. 24. M: Salya 2. 54

బణావసి The name of a town

౧౧ ఫణాధర n. s. A hooded serpent Vasu 2. 46

ఫణాధరవిద్యాధర Vasu 2. ~~46~~ 50 A syren, or serpentine choirister

ఫణి n. s. A serpent or snake Vema 41

బణిజ or తెలగబణిజవాండ్లు a certain tribe. Local VI. 215 line 12 where it is ఫణిజలు

ఫణిజ్జకం n. s. A delicate sweet smelling plant apparently a sort of basil with small leaves W. ~~not~~ in SC spelt ఫణిజ్ఝక.

ఫణితం ప్రోక్తం adj Told said praised PSL - XXII. 59 - cited, adduced

ఫణితల్పగుడు Vishnu, who reclines on Adishesha, the Chief of snakes."

ఫణితార (DRB 146 - n. 2 W) The asterism named Aslesha

ఫణితి n. s. Mode, way, course of conversation (n W) = ప్రవృత్తి = సరణి = జాడ Course of reading, a book = గ్రంథం -- A word. Vish 8. 322

పణుకు n. s. A ledge, a side (of a hill, sea, or pit) - a cleft or hiding place (= దరి) Vasu Cha - Compare పణాకె Local XX. 244 line 12. and p 247 line 13

౧౦ ఫణిహారుడు .. See notes 3 & 6 ... "An attendant, a servant, one of a train - also written ఫ డిహారి ... It is mentioned in neither spelling in 2 W.. Haughton ... In Reeve page 897 పడిహారి padihāri is explained a doorkeeper And this will suffice. He does not give the other spelling ... Shakesp 3d Edn gives no aid !, [illegible] panhara p: 431 is a waterbearer - The Mahratta dictionary is silent. As for the word being applied to Siva he is often spoken of as the servant of the Worthies. Some say, A messenger, a hircarra. Bhallana 5. 82 - Rucmini Kalyan In Bengal the word is now used as "a bailiff" and is written Phanreedar. - See Haughtons Bengali Dict: p: 1870 ~~It is wrongly [illegible] derived from ఫణి voice, & thence message - "he who bears or carries word."~~

౧౧ పణాహ A sort of flute? H. 3. 38 Error for

౧౨ ఫణిరాజవల్లి A. 1. 79 A betel-vine తమలపాకులతీగె

౧౩ పణాత पणत panata A certain part of a plough - perhaps the ~~beam?~~ tree, on which the share is fixed. Tel Miscell 3. p 421 In Canarese page 898 "A storehouse" It is explained నాగలి యొక్క మేడి తగిలించే మొద్దు వంటిది

౧౪ ఫణిరాజవల్లి A. 1. 79 is rendered తామలపాకుల తీగె"

౧౫ పణాతుక A woman A. 4. 36

౧౬ బడ్డుట Suca ~~4. 4~~ 1. 487 = యత్నము చేయుట - No. ⊛ See oddu

౧౭ పణాపరము * In Astrology a particular portion of a circle - Jyautisha Sangr. page 20 - The verse is
తనుసుఖమదనాజ్ఞారాశి యాకేంద్రసంజ్ఞా।
పణాపరబ్రవనానిత్యాపుత్రత్రిత్రికోణాని।

౧ [illegible]. Digitis puellam stuprare. ~~Anand Spartr XII. 140~~

౨ ~~[illegible]. [illegible] A shed?~~ Satach qn
A messenger, a herald, a yeoman. n 2 W

3 [illegible], Baow Dwi ! 257 / 1.766 { A phrase for a / see note ౧౦ faithful devotee = [illegible] Also ~~said~~ to mean an actor, or buffoon + In this place it proves to be an epithet of Siva as Sangameswara – Charitra. Book I. line 4415 / . & 4479 ~~p 329 – & 333~~ where one ms spells it [illegible] & 4527 ~~& 336~~ where also it is doubtful But in 4547 ~~page 338~~ the prasa proves it to be [illegible] – q:v At Jagannaut [illegible] is the name given to the familiars of the pagoda, the clerks, or beadles. The OG 40 says, [illegible] అనగా [illegible] వారు See 6

౪ [illegible] A feat of strength &c like the bow of Ulysses, wherein the hand of a heroine is bestowed on the victor. See description in the Cannadi Sugandhica chap XII.

౫ Power – thus [illegible] he is quite in his element in Revenue affairs [illegible] At present he has much influence there [illegible]

౬.3 Comparing [illegible] I believe each word means An attendant: a servant: one of a train (the And Dip & Bengali Dict give no aid) See further note ౧౦ The words of OG merely mean "a man of Cuttack i.e Orissa, Jagannaut

౧౦ See the page here inserted

Browns Telugu Dictionary

౧ — పణ్యం n. s. A heap of brass pots (possibly from పణ్యము) Camp. b: M. V. but Z. A. ignorat. పణ్యాలక్ష్మీ మాటలను Chandra p. ~~196~~ 202

పణ్యం గాదిన adj. Saleable, vendible — A shop. P. L. L 1.57

౩ — పణ్యారం n. s. Ahal. 3.48 మహా విషంబు లోన బుట్టిన పణ్యారంబు = పందేరం

పణ్యవీధి n. s. A place of sale.

పణ్యస్త్రీ n. s. A ~~whore or~~ harlot.

పణ్యాంగన n. s. A prostitute, a harlot.

పణ్యాజీవుడు n. s. A merchant or treader (from S. ఆజీవ livelihood)

౫ పణ్యారము A boon or great gain A. 1. 26 "A pudding." 1. 6 పంతివంటు। ఇది అరవభాష శబ్దము

పతంగం, పతంగము or పతగం n. s. A grass hopper — a bird — a paper-kite — see Rox. 2. 357. The tree called Sappan wood Caesalpinia Sappan.

పతంగి n. s. A bird — Hams. 4. 21.

౨ — పతంగించు To apply quicksilver: by burning it & letting the fumes like smoke accumulate

పతంగుడు n. s. The sun — M. Virat 1. 83.

~~పతంజలి n. s. The name of a certain saint~~

౬ పతకం n. s. A solitaire or brooch hung at the breast ~~mor~~ a Logarithmic number; a Golden number — a logarithm. Caluv. Sat. 99 L. Ila 50 + Kalahasti IV. 54. Sar Dwi. 50 — Pal. 374

పతగం A bird. పతగరాజ the king of birds: the eagle

పతత్రం n. s. A wing —

పతత్రి n. s. A bird. Suca 3. 451

~~పతద్గ్రహం or పతద్గ్రాహం n. s. A spitting pot (గ్రహం receiver of పత that which falls) A reservoir~~ 2W

౧ పదార్థం Thing, article, implement. Basw. Dwip. IV. ~~185~~ 745

౩ పణ్యయోషలు M. Arany IV. 313

౪ పతేమల KP 3. 51. seems to be a Tadbh. of ప్రతిమల — The three mss are uniform, all read పతేమల

౫ పణ్యారం Local Rec I. 129 lines 7 & 17 & 9 — see పణ్యారం — and A. 1. 26. In Reeve 899 పణారం is rendered The juice of fruit. Now this must be a blunder & I suspect it ought to be interpreted not ఫలరసం but ఫలహారము See Local IX. 234 line 5

౬ In DRY. 1518 ఫలితగౌరి పతకముల్ పాదిహారములు బొట్టు

౨ రసము పతంగించినది the quicksilver rose in fumes and accumulated above.

౫ పణ్యారం Local IX. 234

Browns Telugu Dictionary

పతద్గ్రాహం

పతద్దినం An intercalary day - see ...

పతనం n. s. Falling - Vish. P. 3. 285.

పతయాళువు adj Falling, deciduous, liable or accustomed to fall - degraded. Chandr Reck. 1. 41. cadent, falling Pariz 5.42

పతాక n. s. A flag or banner -

పతాకిని n. s. An army. Lalito XX. 52.

పతాకుడు n. s. Banneret - మీనపతాకుడు Cupid whose banner is the Dolphin - Surabh. 95.

౬ ౪ పతి n. s. A lord or master - a husband - M. 1. 1. 152. Vema - 2009.

బతికించుట v. a To save, rescue, cause to live - see బతుకుట

౧ ౨ పతిత n. s. A certain plant - (not in W.) see on ...గొట్టు

పతితమైన adj. Fallen in war, defeated, overthrown - fallen, alighted - fallen from virtue, wicked, abandoned -

పతితనం n. s. Obsequiousness - Vema 1257.

పతితుడు n. s. A fallen creature, a sinner - Vema 3. 74.

3 పతిభిక్ష Bestowing or restoring a husband ... 3

పతిమ n. s. Supposed to be a Tadbh, for ప్రతిమ - Vema 727, 1616 -

౫ బతిమాలు v. a To pray, beseech, supplicate, beg, beg hard, or importune, Beg pardon, make up matter. Tara 3. 124. 109.

౧ పతి(వ్ర)త n. s. A chaste and virtuous wife - M. Adi. 1. 144 - పతివ్రత

పతిభిక్షం (proverb) In Tara 4. 209 it is scanned as a proceleusmatic or నలం .... పతివ్రతాభంగంచేయుట To seduce a woman. Tales of a Parrot p. [illegible] line no

---

Radha 3. 102. Lavanya 14. Kalur 108.

౨ బతికించుట To restore, revive, sustain, support, resuscitate

3. This was the expression used by Psyche when praying the restoration of Cupid. Also see BD. IV. ~~335-6~~ 1343-1348 Prayer for a husband

౮ పతి clearly means prince, ruler, in G 1. 204

౫ బతిమాలుకొనుట To exhort, advise, counsel

౬ పతాపము i.e. (ప్ర)తాపము Suca 3, 85

౭ పతిగల్లు KP. 3. 106 error for బతిగల్లు

బతికి or (బ్ర)తికి n s Life. Means of life. support
∴ Vema 1599.

బ్రతుకు v: To live, subsist, Vemana 1789. To survive: be
delivered or saved Vish P. 1. 102 DRY 1502, six instances

పత్తంకణము n. s. A foot ring or bangle (pada cancana) Lalita V. 57.

పత్త n. s. ~~Gomorrah~~ [interlined: ~~The Mons veneris~~ Sulcus Muliebris] (In Italian potta see Bayle 3. 617)
(not in Reeve) See under పెంట ns and అత్త. ~~Vulva~~ sulcus.
Query. from ఉపస్థ? vide Chandra Rekha and
Vemana అత్తనేపత్త! తెరవమున్నకోపమేమోయను మన్నకోపము there is
no pleasing you say what one will అత్తిపత్తి the sensitive plant.

పత్తడం n. s. The collar round a bullock's neck under the yoke.

Reeve: p: 994

2 — బత్తళి battali - Naked - a Canarese word బత్తల్లు, or, లె

— బత్తళి or బత్తళికే n. s. A quiver, ξ. A. — M.V. In this sense see
Paidimarri. preface. verse 24 & OG 40 = అమ్ముల పొది

ట — S పత్తి n. s. A foot soldier. 2W ~~but reject it~~

పత్తి n. s. Cotton. Rox. 3. 184. 198

3 — T బత్తి n. s. Tadb. for భక్తి faith. as బత్తిగల faithful. Vemana 231
Suca 3. 63 బత్తిజనింప

బత్తిగల

4 — పత్తిరాష్ట్రం (or కిలుకు) a watchman's rattle

ళ 6 — [Basw Dw IV. 14] బమ్మడు n. s. A Worshipper, a servant, the sirname, Bhatt is taken
by all the five casts of artificers, a name belonging to any of those

[Sustenance, batta]
బత్తెం n. s. A daily allowance, in money or food for subsistence. See on కూలి
ది. Daily bread is the real sense, agio gain and loss in exchange
Discount, premium. Vema 46.

పత్తి n. s. A wife.

భత్యం n s Batta, food allowed per day. Subsistence
భత్యాల్పభేదము Local Rec. 3. 73 line 19, money

పత్త్రం n. s. A leaf of a tree or of a book. a written bond a vehicle
in general: as a car, a horse, a camel &c the wing of a bird.
the feather of an arrow. See on చిత్రపత్త్రం and మరకత. A muller
or stone to grind with

Basw Dwi 3. 322 i e Herbs, leaves
1 పత్తిరి i. e. ప(త్రి) q. v. Nagnijit Parin 2. 128 metre gr
2 casts as వడ్లబత్తుడు a carpenter, Tradesman, operative, a workman,
Vema. 2007. కడుపుబత్తుడు PLL XVI. 58 one who makes a
god of his belly
3 వేమి మెరగని పత్తిత్తు (query పత్తి విత్తు, a cotton seed?)
పసిన్నేతు he is as innocent as the babe unborn. A
riddle says పసుపుప్రాణి పసగపుంటేలప్పుడురానంటుపే! పత్తి
కవి ఇగలింపే పుంటేలప్పుడు ఏపాలపత్తి Answer, పత్తి,
4 నేనుప(త్రం)(బ)తికినాడు I alone survived ..... Suca 3. 42
5 పత్తిస Thirty two Basw Dwi 3. ~~40~~ 459 [3. 1836] Pal 380
6 పత్తిరేకు A. 5. 27 is rendered అతికిపని నిమిత్తి
మైవేసేత గరప్పరేకు మెదదైనది A thin plate of
metal (పొర) in which some glittering stones are set ... ర
7 బత్తిళం
see quotn under కత్తినం

ర ... 6 పత్తిరేకు the powder used to fasten pre-
cious stones in gold &c cement = పొర

ట బత్తి A devotee, slave. humble servant BD 4. 2046

10 పత్తెం Error for పట్టు a place? " It is Tamil
In a Revenue vocabulary I find these phrases: మెరక
వారపత్తు "Dry land the produce of which is
shared. మెరకతీరవత్తు" Dry land settled on a
money rent

Browns Telugu Dictionary

పత్త్రపరశువు n. s. A small file, used by silver smiths.

పత్త్రపాశ్య n. s. An ornament for the forehead; a sort of tiara.

పత్త్రరథం n. s. Wing borne, i.e. a bird.

పత్త్రార్థం n. s. The value of a bond i.e. the property or money which it regards.

~~పత్త్రాస్త్రం n. s. A fruit knife a pruning knife~~

పత్త్రి n. s. A bird. a sprout or shoot, chiefly such as are used in worshipping Hindu deities. So, మాచిపత్త్రిచెట్టు, శేతపత్త్రిచెట్టు &c.

పత్త్రిక n. s. A letter of correspondence. a leaf. a voucher.

పత్త్రిక n. s. Damasked hue, marbled figures drawn with musk or gold dust on the cheeks or breasts {So in the Murari స్తవక See note 4 opposite పదియారు
స్తూరిపత్త్రాంకురమకరికాంఘ్రవేది.

6 — పథం n. s. A road or way.

పథికుడు n. s. A traveller; a way-farer. Suca. Sap. Tel. 2.13 & 3.294

పథ్యం n. s. Restriction in diet, diet, regimen.

పథ్యంగానైన adj. Proper, fit, wholesome, suitable, agreeing with diet or regimen.

పదం, పదము, పదాం — Let's set out! Vaij. 4.39 Let's be going
పద a colloquial contraction for పోదాము, or పోవవా hence పదరా
Come along. పదవే Go along. పదను I won't go. పదపదము Go, Go along. Bilh. 3.68.

3 — పదం n. s. Place, home, abode. ~~అమంగళాపదం the very abode~~

A ~~of ill luck. Lalito 9.18 i.e. the most luckless of men. So సౌందర్యపదం~~
~~She was the very home or native place of loveliness. See లక్ష్మీపదం~~
~~సౌభాగ్యపదం &c. Compare పదవి.~~

2 పదం n. s. A foot, article, thing, word, song, scite, place, abode, step, the mark of a foot. a foot in verse i.e. what is called by Europeans one line in verse. a word. an inflected word. a connected sentence. a term, expression, phrase. preservation. defence. place, scite. a mark or spot. a title of honour &c. Vema 540. an objection in an account. Vema 1208. a ballad, catch or a dirty song. Fescennine verses. a sonnet. a ballad; poetry framed for singing is called పదం but that for reading and not singing is పద్యం. A word or diction as గృహంగౌర్వాణపదం (యిల్లు తెలుగుపదం i.e. Griham in Sanscrit is the term for a house, but in Telugu illu. Thing. Tara. 2.40 & 2.178. pretence, disguise. W. జలపదము water నక్షత్రపదం the sky విష్ణుపదం the deity
and Magha VII.14. పాడినపదంపాడుట To repeat again and again. Sar. Dwi 182. పరమపదం Heaven. lit. a better world. ~~అమంగళాపదం~~ the very abode of ill luck: i.e. the most luckless of Men. So ప్రాణపదముగాకాచినారు they guarded it as their very souls. Loc Rec I. 99. సౌందర్యపదం She was the very home, or native place of loveliness ~~లక్ష్మీపదం (సౌభాగ్యపదం~~ &c. She was embodied loveliness. the abstract loveliness in "

పదం or పదము or పదాం for పోదాము Let us be going. Sar. Dwi. 603. Regarding this word and పయ్యెద for పోయెద see Ahobala on NBh 89. p 159
పదంగుడు
M. Virat. V. 169.

6 పత్త్రోర్ణం Ananda T. VII. 41 "Wove silk" says Wilson but here it evidently means a colour of silk. Perhaps ~~(పత్త్ర + [illegible])~~ green. or పత్త్ర + ఊర్ణం green wool. But Tatach says, Washed silk.

7 రథపదము or రథచరణము the wheel of a chariot. A 5.124 మూర్ఖపదము stubbornness a violent temper.

పదం n.s. the foot Bry: 2.44 పదములప్పైత్రాని

OG 36 says తరువాతను Henceforth, thereafter.

పదంపడి adv. Over and over, again and again, repeatedly. M. Anusa 2.209. Vijaya Vil. 2.173. Vish P. I. 144, V. 13. Same as పదపడి

పదంబాడుట

పదకం n.s. Vide పతకం Ila 2.160

పదకొండు or పద్దకొండు adj. numeral - Eleven.

పదకొట్టుం n.s. The dry measure of eleven tooms - For which the cipher is [illegible]

Cutting off, amputating the feet. [illegible] page 435

పదచ్ఛేదం n.s. The order or order in which words are construed - Analysis. This is contractedly written ప॥

3 — పదటు see పదడు of which this is the Locative

పదటం n.s. Precipitation (says A. D. Campbell and in Ila 2.160 it is a mistake for పతకం) The word is not in D. Sara, Manu, or Hams or M. V. It is here a mere mistake for పదటుగలుపుట - but

పదడు n.s. Dirt, dust, dregs ashes worthless land - Chandr. Rekh. 1.67. The abl. is పదట whence పదటికలుపుట to reduce to ashes, signifies, to know thoroughly, to make nothing of an art &c Vema 3.72, 270. See on "the seventh case" M Santi V. 468

పదన

పదనకొండు adj. Eleven - M. Adi. 2.12.

పదనికె .. DNav: page 58. Suca 1.18

2 — బదనికె or బదనిక Any parasitic plant that grows like misletoe upon several trees Various kinds are termed after the trees on which they grow they are imagined to have aphrodisiac virtues Hams. 2.45 Suca 1.18,

పదను n.s. vide పదును

పదనుట

---

1 పదటుబుల్లులు Satyabh IV. 57 [illegible]

2 no - It is elsewhere not a mistake - It is merely a Tamil word See Satyabh 2.85 [illegible] పదటుపములక్ష్మి [illegible] also Radha 3.139 - And Z. A. allows it to mean [illegible] పదటం - also see M Santi V.

3 — 468 పాపకృతులు దానిపదటు గలక meaning in the dirt

పదటం Rucmangada 2.143.

II. 2783

7 పదడు Earth. మన్ను BD 5.122 ~~Charitra p 550~~

పదటం Precipitation, hurry - But in ~~see~~ M Santi 5.468 it means Dirt పాపకృతులు దాని పదటుగలుపు also Satyabh 2.85 [illegible] [illegible] (another word? - ర -) { Radha 3.139. In [illegible] Ila. 2.160

బదనిక - see Ainslie 2.321 = వందా = [illegible] = [illegible] (And Dip in బదనిక) See Rox. I. 549, 550 &c.

5 పదడు BD 5.487 / 715 blasted ears of grain mere trash

Suca 3.305 పదటుపము [illegible]

Rox. II. 185. 186. & III. 764 - There is a proverb [illegible] as disconcerted as a snake is ~~at the~~ if you produce the misletoe .. Q says [illegible] .. KP. 3.85

Browns Telugu Dictionary

పదనుకో

{M. Mausal 1.46
{M. Asram. 2.181

పదపడి or పదంపడి adv. Afterwards, always, for ever, constantly — M. (thereafter, hereafter)
Anusas V.21 M. Adi. 1.186. Santi 1.15. Bil. 3.39. Vish. P. 6.200 Vema 461. (M Karna 3.48) (Tara)

~~పదపడు v. a. To embrace or engage in.~~ M. Maus. 1.46

పదపద } Let us be going. Sar. Dwi. ~~297~~ (IV.377) PLL. 4. ~~89~~ (235). BP.
పదపదుడు } Ramabhyu IV.15

పదపాతంగావుండే [redacted] adj Subject, in submission, humble, downcast.

పదభ్రష్టం n. s. Departure — quitting one's residence.

పదముత్తుం n. s. The dry measure of thirteen tooms — thus ciphered ౧౦౪౩

పదమూడు adj Thirteen — vide పదమూడు.

పదరం The ... 35 says ... అదపము, పల్లె.... ౬

బదరం n. s. The jujube tree, = రేగు the cotton plant, Tara 1.19.
బదరీవనం name of a place, బదరికా ఫలం Calasas. 2.78

పదరా

బదరికాఫలం The jujube fruit. Bagala XXII.17 Sudarsana Samhita XXVI. 17. (NE. vol 21) = రేగుపండు

బదరీవనం

పదరుట or పదురుట్టు (or ~~~) v. n. To quiver, (start Pururava I ~~...~~) tremble, burst out in rage,
3 — to babble, talk nonsense, rave. M. Adi. 2,46. 5:265, Santi
~~...~~ 1.59, (IV.399) VII [19] R. Mad. 1.34. Ila. 3.153 Chandr Rek. 1.81, 3.146
Ahal. 9. Vema 1944 B.X. (XI.19) ~~418 Ah. 96~~. Gundappa 22
2 —
పదరులు n. s. pl. Nonsense, hasty words, precipitate expressions.
HD. 2. 877. Angry words Suca 3.237

? to talk at random, in distress, be at their wits end. Panch. T. 1.497. In G. 2.86 it is rendered ఉద్రేకం

2 బదర — ... వదర Nonsense: silly talk M. 12.6, verse 369

3. Cr. వదరు vadaru. Kanchi H.5.134 .. పదరు in A.5.2 is rendered తిరస్కరించు | నిరసముగా వదరు

కపదరు or, పోదామురా | BD\5.919

7 B. Dasamain. § XI. verse 19 .. Dasav. VII ~~6~~ 67. and VII. 163.

౬ ... కల్లె ... పల్లెలు ... OG

పదలం n.s. A weight of 20 dubs – Straw is sold by it
బడలిక n.s. weariness, exhaustion, agitation, distress, Ila 3-14.

౩ పదవి n.s. A thing. A road or path. Abode, Home. Heaven, the abode of Bliss. Vema § 2073 "a thing" is the only sense in Vema 1377.
పదవి The four paths to perfection prescribed in the Shaivam creed are సాలోక్యము (beholding God) సామీప్యము (being in his presence) సారూప్యము (similarity in appearance, or assimilation to his image) and సాయుజ్యము (unity with God or absorption in the Deity) see Vema, stanza VI metaphorically. Lalito XIII. 5
సకలైశ్వర్యరాజ్యపదవిం Her who was the noble abode of all might.
Query, is there any perceptible difference of sense between this word and పదం.

T పదవి n.s. Fortune, luck, a boon – see Vema 3.3. & note. The OG 34 says సంపద ... పదవులు పెదవులు BD|5.401

౪ పదహారు adj numeral Sixteen – నూటపదహారు a hundred and sixteen – This is an indefinite number, like fifty as "In gangs of fifty thieves commit their crimes" vide Don Juan" Ever so many – పదహార్వన్నెపసిండి fine gold. Naish 66. Utt Ram. 4.254.5

పదహార్దుం n.s. The dry measure of sixteen tooms – Thus ciphered.

పదాతి n.s. A foot soldier – Infantry M Salya 2.54
పదాపది Foot to foot (in fighting) DRK. 144

పదాప్తి n.s. Presence of a God or king – lit. attainment of gaining the feet i.e. favour of Ah. 118.

3– పదారు adj. Sixteen – పదార్వేలు 16,000 Radha 3.64. M Santi 6.21

BD|5.696
పదార్థం n.s. Thing; article, substance, substantial or material form of being – an ingredient or drug – the thing in question, the point, the meaning of a word or sentence property, personal property, money, jewel, goods – Any delicacy, viands, meats, diet, dish
౭– Vish. P. 2.111. ఏజనమునకేంపదార్థం what have you got for dinner – In philosophy it means Matter – see Dig Durshan Sep 1818 Page 250

సచ్చిద్ఘనపదవి the essence of bliss. Telugu Carnamr. 2.22

In the బొబ్బిలికథ page ~~34~~ 35 line last పదార్థం is clearly jewels – he called the goldsmiths to melt down పదార్థములు The sense "money" is in common use, as in Bhascara Satac దక్షత లేని యింటికి పదార్థము వేసాకవాలె లేదు and this is condemned as vulgar

౩ పదారవ Sixteenth. M Anusas 5.37.

౪ పదవె అనగా పోవే Wont you go? – a form of calling: Come along! Suca 1.72

పద్మావ్రేలు

పది adj numeral. Ten - పదిమంది lit. ten persons - Several or many people as we say a dozen. pl. పదులు Vema 2011. పదివేలకైనను (phrase) by any ~~పదివేలకైనను~~ means, on any consideration; at any rate as in Vema 972.

3 పదినిక See బద్ధనిక

పదియారు - See పదహారు.

పదియేడు

పదియేను

పదిరు padiru = OG 35 = expl. పద్దిగురు

పదిలం n. s. Care, caution, security - carefulness -

పదిలంచేయు v. a. To secure or take care of - Dasav. 9.92. Vish. P. 7.33.

పదిలంబుగా adv. Carefully - Chandr. Rek. 166 -

పదిలపర్చు v. a. To tend, look after, to take care of - to arrange or set in order. Vema. 1432, 2056 & 1836. Sacunt. 1.88.

1 పదిలుడు n. s. Prudent - Vema. 158, 656, 961 and 2, 53 printed

పదివేలకైనను

పదిహేడు or పదియేడు - Seventeen -

పదిహేడ్దుం n. s. The dry measure of seventeen tooms - Thus noted ౘ॰ 119

పదిహేడుం n. s. The dry measure of fifteen tooms - Thus ciphered ౘ॰ 140

1 పదిలించు v. n. To be careful or heedful - see D Navan: & 203

2 పదిపదిగా Wholly, out and out Sar Padya 2.278 [~~పదిపదియలు Jaimini 6.174~~ one hundred]
పదింపదిగా Suca 1.298 = సకలవిధంబుగా

3 బదికె ? Rox. 3.694 badeki

4 Note on ప(త్రి)5 The following verse "addressed to Musk-powder" is by an anonymous poet. శ్రీ నసరా దినిన్నుతిలపిష్టసమా

1 నము గాంచ జూంచిన దోనివివేక | హీనా న్వ | తకు వందనమేల
తురంగనాభి మా | మానవతీ కపోలకుచమండల మండిత
చిత్రపత్రికా | నానవిశేషవాసనల | నై | మదులాను కు
లునినెన్నెరుంగరే॥

పఫ బభ

Browns Telugu Dictionary

పదిహేను or పదియేను adj. numeral - Fifteen -

బదుకుట To live &c see బతుకుట

3 పదుగురు n. s. Ten persons - several persons - Sar Dwi 102.

పదురు
పదుడు Footed. - Borrowed from పద: in such phrases as Bōj 1.131 (or, 31)

పదునాలుగు adj Fourteen - vide పద్నాల్గు M Bhish 3, 32

పదును n. s. Temper, ^HK.4.193^ temperature, moisture, ^one fall of rain^ dampness, sharpness, quickness - temper of metal - Thus the leading idea is ∩

పదునెనిమిది adj. numeral - vide పద్దెనిమిది

పదునొక adj. Eleven - Mahab. Stri. 2. 43.

పదువు n. s. A herd, crowd, assembly, collection, flock or flight - Bhanu 2. 81. M Santi 3. 476

పదురుట v. n. To hurry, haste or be affrighted: to be carried away by any passion {Chandr. Rek. 1. 81. 3. 146. M. XII. 6. 369.

బదులి

పదులు
పదువు is transl^d^ గుంపు in OG 35 In M. Karn. 2.63 it is సముదాయము - also in M. XII. 3. 476 KP. 6.240 where ..

పదూత n. s. vide గాంగరా

పదేపదే adv. One after another, perpetually, incessantly, repeatedly, reiterately -

పద్ద n. s. A heifer that has not yet been in calf -

∩ Temper, i.e. due consistency or degree, so temper in metal and the proper degree of firmness in a jelly &c the right degree of softness in a roasted nut &c But పదనుకో Mandhat 3.12. is moisture of lips slaver పదునుపెట్టురాయి is a hone because it gives sharpness - ^వడ^ దుక్కిపదును ^one fall of rain or rather^ a certain measure of rain; a quantity of it sufficient to render the earth fit for plouging - One పదును is about six inches of rain being the depth of a ploughshare - Manu. Cha. 2. 40 - పదనువాన is equivalent to one ..

పదునెక్కు v. n. To become moist, to sweat. - Vema 39 procax Omit the.

3 బదుకులు Vema 1. 105. Vish P. VI. 30 Dasav V. 4

.. inch of rain and రెండు పదునులవాన is twice as much

పదనుచేయుట To cure or prepare, as tobacco, ~~or flesh~~ పదునుగలమాటలు sharp words. In Suca 1.94 ..

పదుం(డు) Kusalava ౧ line 5

పదును adj. Moist, wet. not dry R. 4. 169

పదురులు Suca 3. 237 angry words

.. it is rendered తెరి (పదునెరింగి = తెరియెరిగి)

it is పదువ paduva.

a flat thin bit, a stay bone

౧ బద్ద n. s. A piece, bit, fragment, slice, split pulse, split
౨ wood. దూదేకులబద్ద a cotton beaters bow

౩ బద్ద... (బ్ర)ద్ద adj. Lean, Lank, HD. 2. 1087 Basw Dw 3. 558 & Charitra I. 2146 (page 180) which gives the same sense in the same author.

బద్దకం n. s. Laziness, indolence.

పద్దకొండు adj. Eleven-

బద్దగించుట v. n. To tire, become lazy

బద్దలకొట్టుట To break to pieces. to smash. to split.

బద్దలగుట To be broken to pieces, go to shivers

బద్దలగొట్టుట

బద్దలవు

బద్దలువేయుట To break to pieces, to split with wedges

బద్ద లైపోవడం

బద్ది n. s. A certain plant. చిరిబద్దివేళ్లు

బద్దించుట v: a To rate settle the price, to set a value on. to price. (Also To prune a tree? Vizag)

బద్దింపు n. s. The arithmetical process called Reduction or rather an estimate appraising. బద్దింపుతీర్చుట To appraise estimate.

౧ పద్దితెంచుట Uttara Harisch IV. 56 To lie, tell lies

౨ ఆం భాష మహా కష్టంఅని బద్దలకట్టురు they figure this language as very difficult బద్దలుకట్టు ... ౪

3 (బ్ర)ద్దలు in CBP. 5. 247. (బ్ర)ద్దలవారు seems to mean mace bearer, Kiegorra= ~~Servants~~ - but no one understands the passage - I think it means Officers ~~Courtiers~~ Compare KP. 2. 84 where (బ్ర)ద్దలవారు seems to be Guards, club men Ushers ... &c

౪..౨ మాటల్లో తివారు he arranged his arguments to much advantage - Either way బద్దలుకట్టుట is to represent, arrange, trim

౫ బద్దలు ~~ల~~ staves In the Kala Purnod. 2. 84 హెచ్చిన సంభ్రమంబున ననేకులు బద్దిలవార లెత్తేటి Staff-bearer, officer, usher, chamberlain

౬..౩ in one ms, volume 329 it is written బద్దిలవార

Browns Telugu Dictionary

పద్దు n.s. A thing or object: vow or promise, essay or experiment; enterprize or challenge, resolution, determination; bragging or vaunt: item or article ~~or~~ head or entry in accounts. వేమారు పద్దులె Ila 4.88 thy words are mere pretence. Tara 3.124 procax Hams. 3.5. Vish P. 7.138. పనికిమాలిన పద్దు or కాని పద్దు Vema 1941. empty trouble. In Vema. 1.87 & 2.156 it is Object or prize. పద్దుచెప్పులు to undertake, as a vow. Tara 2.35 పద్దుతప్పులు to break a vow. Ila 4.46 రతిపద్దులు feats or experiments in coition. Ahalya 3.19 Sometimes పద్దు is used for బిరుదు Title, name of rank

బద్దు n.s. Lie, falsehood. Adj. False. Harisch 4.56

బద్దుపిక్కలు Error? for బండపిక్కలు?

బద్దుర n.s. Lie, falsehood. Adj False

బద్దె n.s. The jag end or selvage of a web. బద్దెపెట్టివేసుకున్నకర్మము ఒరిగించె when any person performs a funeral rite as a mark of mourning he puts a ~~piece~~ band of selvage on his neck To muffle himself up or cover his face.

బద్దెగుండ్లు n.s. Little balls like marbles flicked from the finger ends.

బద్ధం n.s. Consanguinity. Boundary, limit.

బద్ధం (నే) adj Tied, bound, bondage. Any tie or obligation Consanguinity. Vema 368 also కర్మబద్ధుడు on in bondage to ties of this world. Vema 482. బద్ధవైరం Rancour, fixed hatred ఆజ్ఞాబద్ధుడు bound to obedience ~~The bond of iniquity~~ యోనిబద్ధుడు Vema 1834 prisoned in the womb బద్ధాంజలిపుటుండై with clasped hands. Hari Vams 1.15.

బద్ధంతప్పుట To become a reprobate,

పద్దువ్రాయుట To knock down a lot - to make an entry

పద్దున H. 3.5 At a single blow or effort

Browns Telugu Dictionary

బద్ధకం n.s. Heaviness, weariness, exhaustion

బద్ధకంగావుండుట. To be heavy, drowsy, in pain

బద్ధకించుట v:n To be weary, harrassed, annoyed

బద్ధకించుట v:a To weary, harrass

బద్ధకోరు An idle extravagant scamp

బద్ధకోష్ఠి n.s. An expression for Constipation :ADC. (not D.)

పద్ధతి n.s. A road or way - a line, series row or range - manner, scale mode, rate - custom, Principle habit, mode, / observance, rule or decision - Stipulation see Vema 1421. - a formulary of prayer, a liturgy. Stipulation Provisions in a law. Understanding, bye-law. A manual a vade-mecum - An operation రాజపద్ధతి a chronology of Kings. న్యాయపద్ధతిగా according to justice

బద్ధాబద్ధము

పద్దావతి n.s. (a vulgarism for పద్ధతి) An affair, matter, article in an account &c. -- Routine

బద్ధుడు Answerable, responsible, obligatus, bound, Ruined liable obliged కన్న బద్ధుడు See above

బద్ధులైన obedient

fact - అతడు మైనరుగానున్న పద్ధతి the fact of his being a minor ... Manner, way, stipulations, conditions.

బద్ధించబడుట. To be bound కడుపు బద్ధమైన belly-bound, costive.

Browns Telugu Dictionary

పద్దెనమండుం n. s. Eighteen tooms - Thus noted [illegible]

పద్దెనిమిది adj - numeral - Eighteen -

పద్నుగ్గురు adj - (a vulgarism for పద్నలుగురు) Fourteen -

పద్మ n. s. A name of Laxmi, goddess of riches, and wife of Vishnu -

పద్మం n. s. The lotus or water lily - Nelumbium speciosum - The poetical rose, lily or crocus - One of Cuberas treasures or gems. 3. a large number, ten billions - In Tantrica books it means ౧

3 - పద్మనాభుడు n. s. Vishnu, from whose navel నాభి sprung the lotus containing Bramha, when sent to create the world -

పద్మరాగం n. s. the chrysolite, or more exactly A spinell or ruby of the very finest class - Lalito I. 1 & V. 56 a gem of a pink colour = మొక్కశిలి - Because the lotus is reddish ~~Lotus footed and lotus handed, or the roses of her~~ #

పద్మవెలమలు n. s. plu. A certain Sudra tribe - See వెలమ

పద్మవ్యూహం vide తమ్మిమోహరం under తమ్మి

పద్మసాలెవాండ్లు n. s. plu. A caste of Hindus followers of Bhavana Rishe as the doctrine is explained by Mārcandēya

పద్మాకరం n. s. A place of lilies, a ~~large deep tank or~~ pond, in which the lotus ~~does or may~~ grows

పద్మాలయ n. s. The goddess Laxmi or Venus - So named because her dwelling (ఆలయం) is in the lily -

౧ a part or region of the body - Lotus footed, lotus handed, or the roses of her

hands or feet (rhododactylus) are common poetical phrases for hands or feet - e.g. హస్తకమలంబులు, పాదసరోజములు &c. ~~[illegible] colours~~

3 పద్మ[illegible] Tara 2. 30

౮ Carey uses పద్మరాగం for Topaz - Fabricius too uses it very loosely. In the DR Ara. p. 236 he says - the coat of the stag resembled pearls & rubies mingled (white & red specked) and the belly ~~[illegible]~~ is of పద్మరాగం - which word must here be translated "alabaster". In a subsequent line it clearly means "flesh colour" the colour of her soft palm

౭ పద్మనాయకులు A title assumed by Velama lairds See Kr Pal 100 and many places in the Bobbili War.

౬ పద్మ See Rox II. 647

2 .. ౮ పద్మరాగం W merely says A ruby. Rottler says Hyacinth. These are no decisions - but the Knot thus "of the tint of the red lotus." In the SCDru there are 4 full pages about this

పద్మావతి n. s. Laxmi - Ila Devi 1.46 - see పద్మాలయ.

H.D. 2.2500

పద్మాసనం n. s. A sitting posture in religious meditation; the attitude in which the Bauddha statues are represented.

పద్మి n. s. An elephant -

౬ – పద్మిని n. s. A woman (Venus or an EVE,) who is a paragon of virtue and beauty - A female of one of the four classes into which amiable and charming portion of the sex is devided, the first and most excellent. Tara. 3.58. where see ౧

పద్మినీవల్లభుడు n. s. The sun as being the lover (వల్లభ) of the lotus -

పదవి ns. ~~Way. path: Satyabh. 5. ...~~ Error for పదవి

పద్యం n. s. Ballad, couplet. Metre verse - a stanza, a quatrain - Vema 1.4. Dasav. IV. 200. పద్యమో గద్యమో whether it be verse or prose - పైకనిమీద పద్యం కట్టు to lampoon R. 6.12.

పద్యకం - The same as పద్యం Vema 1396.

పవాళి see పదవి

3 / ౪ / ౫ భద్రం adj Fine, noble. Happy, blessed. Safe. secure, Careful, watchful భద్రేభ a fine elephant Mandh 3.39 భద్రాస్త్రం DRB. 210 a supernatural or celestial weapon

భద్రంగా Carefully

౨

భద్రంచేయుట To take care of. To lay up, store up, secure To beware.

భద్రకాళి An epithet of Isis as Venus

౧ the decisive note - also a bed of lilies - A Venus, or Eve Rbh 1.213

౨ W. So called because Vishnu is represented in that posture when throned on a lotus - "S'asseoir à la manière des tailleurs" says Lady Craven as cited in Grimm 1789. IV. P. 300 - see it defined in Tantra Rajam XXVII. 61.

3 భద్రం n s. Blessedness, prosperity welfare. Care, attention, A circle or platform before a temple Loc: VII. 573. l. 3; VII. 582 line 13; VII. 583 line 15 Vish R 2.152. Vasu 2.48 ఇ. భద్రమా నీకు Sananda Dwip: p: 102 Is it well with thee? I hope you are well. The Ol 42 says భద్రము means జాగరపండెలు

౪ భద్రం interj Beware! take care, be on your guard!

౫ భద్ర a name of Sri or Venus భద్రయొగమన నడ జాగ్రకలన Tara 1.72 In grace of step she rivalled Venus. భద్రకాళి Cybele, the terrific Venus, or beautiful ~~...~~ Proserpine: Isis.

౬ Enter Note I of next page

౨ భద్రాసనం a throne

Browns Telugu Dictionary

భద్రపీఠిక Dasav. 2.307 Mandh. 3.40

~~భద్రమేగమనసా భాస్వరలన~~

భద్రసురం ns A dagger. Omit this

భద్రాకరణం a cant word for shaving

~~భద్రకాళి A title of Parvati or Durga~~

భద్రుడు. Who is blessed, or fortunate
పల్లి భద్రుడు the lord of the land Sar Dw. 305
రామభద్రుండలు DRAyo. [114] 160

పథం

బ ~~భద్రిరుడు. G. 10. 49. బధిరుడు~~

§ ~~పథికులు n. s. Wayfarers. Lucas 2.13.~~

బధిరం (బ్రైన) adj. Deaf Lalito XI 31.

పద్దుల్లుం n. s. The dry measure of fourteen tooms – thus ciphered [illegible]

పద్నాలుగు adj. numeral – Fourteen –

పద్మిని – Sanscrit erotic authors ~~class~~ describe all beautiful and alluring women in four classes named Hastini, Sankhini, Chitrini and Padmini: (2) answering to the four ~~classes~~ which are designated in No 209 of Addisons Spectator, as cats, ~~apes~~ mares, apes and bees. Each is described in many poems: see G. I. 86–89 and in H. 4.115 These (2) answer to Juno. Flora. Venus and Minerva: but the defined characteristicks are corporeal as well as mental.

Browns Telugu Dictionary

పద్మూడు adj. numeral. Thirteen.

పన n. s. A sheaf of corn. KP. 8.9

పనంటి } A large vase or boiler. Bhanumad 3.78 = పెద్దకాగు OG 35
పనటి n. s. } A vase, a globe. Tara 4.70 + see పంటి In A. 1. 10 it is rendered కుండ

పనపటులు = అభ్యాసంపటులు — see పనుపటులు

పనవి }

పనవు } v. a. To sorrow or be grieved, whimper, mourn, lament or sorrow. Sar Dwi 407. Pad. P. IX. 12. see వలపించుచు. M. Santi III {352, 355}. Ticcana U.R. V. 115 M Aranya 1.128 Sacuntala 2.236

పనస n. s. A paragraph in the Veda. See under పారాయణం. The name of a tribe. See below. H.D. 2. 814 where it is a text of the veda — a chant or hymn

పనసచెట్టు n. s.* The jaca tree. Artocarpus integrifolia. W. & Heyne .... One species is వేరుపనస Hams 4.19. Vema says పనస తొనలకన్న పంచదారలకన్న Tara 3.30 .. పనస మాను is also the name given to the outrigger of a boat

పనసవర్తన

పనసవాండ్లు n. s. plu. A caste of Vagrants who practise wrestling and tumbling. పనసవర్తన the alms given to them.

పని n. s. Use, profit, work, business, employment, affair, act, matter, thing, object, service, utility, need, occasion, necessity, condition, state. This word is sometimes omitted in translating thus. ఇట్లాజరిగినపనికి Matters standing thus, this

గజపనసలు Suca 1.154 కదళీభేదము A sort of plantains

వేరుపనస, in Kanarese ಬೇರುಹಲಸ bēru hanasa, Reeve p 1042 says "A kind of పనస ~~the~~ its roots ~~of which~~ bear the fruit — which when grown open the earth and burst forth." The name in Tamil is వేరుప్పలా but this Rottler omits ... In A. 1. 21 పా॥ ఇరుగుపొరుగుల describes the వేరుపనస In the ... కథ (TE) verse 94 వేరుపనసవేళ్ళ

Browns Telugu Dictionary

being the case, mean while - అదితీసివేశినపనికి On his deducting it. Lit: on his act of deducting - యిదిపనికాదు This is no (proper or ౬ fit) action. Padma. 3.18. It is not the thing - యెంతపని What great matter is it. M. Asrama 1.122. యిటువంటిపనికి in these circumstances పనిచెడివున్నాడు he is unemployed, laid on the shelf he is ruined నాపనిచెరిచినారు they ruined me - పనిచెరుపుకథలు Idle plaguy stories - పనిచేటు Waste - పనిచేయుట To work or serve - అతనిపనిచూస్తున్నాను I am acting for him - పనిదీర్చుట To finish, make an end, kill, do his business - పనిలేదు no matter, never mind - నీళ్లు పనిలేదు I dont want water - ఆలస్యంపనిలేదు There must be no delay in this - పనిపడిచేయుట To do a thing intentionally, to a certain end. Vicr. Cha. V. 20. పనిపడివచ్చినాను I came for something I had business there - ఆపనిపడివున్నాడు he is used to that work, accustomed to it, he is qualified or expert in it, he is employed

3 in it, busy or engaged in it. పనిబెట్టుట To employ or give work. పనిమీదవున్నాడు he is busy, employed, at work - మంచిపని Very well - Well - good - మంచిపనిచేశినావు You did well or right, [పనివలె obediently] పనికివచ్చిన useful, profitable - పనికిరాని [bad, prejudicial] useless, fruitless - పనికిమాలిన useless. unprofitable Tara 2.88. Vema II. 17, 22. III. 252 - " రాత్రినిదురకాచుటదేహానకేపని

౨ కిరాదు. It is very hurtful to the health if we go without sleep పనివినుట To go on a message - see proof in Vasu 2.46 పనితీర్చు A. 3.39 to settle his business, i.e to kill

పనికొనుట v. a. To use or enjoy, derive advantage from - Vema 1419. Bilh. 2.136.

౫ పనితొడవులు Worked or embossed jewels. See తొడవు

౧ మంగలిపనిలేకపిల్లితలగొరిగినాడు The barber was idle & shaved the cat for want of something to do - A proverb applied at Madras to the doings of the supreme court. పనికిమాలిననాబుద్ధికి in my humble judgment.

౨ పనితనము Workmanship, elegance - పనితనముగా చేయించిన మంచము an handsome bed.

3 I heard a woman say, in giving evidence. నేను వ్రాసేదానికానిపని యెరిగి well knowing [this thing] that I could not write

౪ వారితోవిరోధముపనికిరాదు it would be foolish to quarrel with them

౫ పనివారకము Local Rec vol 3. p: 193 line 14

Browns Telugu Dictionary

పనిపడుట v. n. ~~To be useful or come to good~~ - Vish P. 4.249. I.144. Sar D.553. పనిపడి as his business = [illegible]

పనిపాటు n. s. Employment.

పనిముట్టు Palin 314 Tool, implement

పనిముట్లు n. s. Instruments, things, tools - తేనీళ్లపనిముట్లు Tea things, tea equipage.

పనివడిచేయుట v. n. To set to work to do. To do on purpose. Sar Dwi 553 see వడి and see పనిపడుట (ప q.v. being changed into వ)

పనివినుట v. n. To go, to take leave. A word common in poets. Bhasc. Ram Yuddha verse 139. H.D.I.847 To go on a message Vasu 2.46

పనుచుట v. a. To send, to command - vide అనుచుట Dasav. 9.163. VI.134. Dab 266 line 6. Sar Pad. 3.137 Chendr. Rech. 3.64. M. Adi. 1.164. M. Aran. V.455. Santi 1.39. also to make over, deliver, commit. M.4.1.278

పనుపడు v. n. To be accustomed, inured or qualified. Manu VI.30 .5 Nagnajit. II.209 = పాతపడ్డ - To be sunken or broken in - Anir. 2.148 M Santi VI.37

పనుపరచుట } v. a. To inure, to accustom = నిష్పన్నంచేయుట To train,
పనుపరించుట } rectify, mend. adjust, drill, train

పనుపు n. s. Sending, mission, command, order - vide పంపు M. Aran. 7.151. Tara. 2.45. T Sancara N.H. 5.253

పన్న n. s. A loom for weaving sackloth or canvas.

పన్నె A ~~rogue~~ servant? ఎరుకపన్నెలు Basw Dwip 3.1316 (~~330~~) & 4.510 \4.2046 Charitra page 40 - This is obsolete Kann. = [illegible]

పన్నం in the Veda - See explanation under పారాయణం (not in W)

BRY 3.849 Enter this just before పన్నసరం. D Santi p8. line 21

బన్నం n. s. Misfortune, bad treatment Vish P. V.203. M. Adi VIII.140 Anusas 1.42. From భంగం - M Virat. 2.155. HK 2.12.

బన్నసరం OG 40 says is ~~[illegible]~~ పన్నెలే

పన్నగం n. s. A snake or serpent. M. Adi. 1.206. Vasu 3.105. Vict Cha 4.51.5

పమ్మబ్రులు v. a. To be in grief? PLL V.14 ??

పనుప్పుట v. a. To send; also to sentence, doom. M. Aran. 2.37. Sucas 3.247. Vish. P. 7.334. See పంపులు. ~~To suffer, to~~

పనిపట్టిపుంటు by inclination, being willing or desirous Basw Dw. 3.131.

3 పన్న a frame for making paper: కాగితపన్నెకాగితం. paper of a large size

పనివిందు I will go. Pal 179

పనిపాటు తేనవల Business, work

పనుగు panugu BD 3.728

పనుకబెల్లు? Rox. 1.351, 356 A plant called Rottbœlia

Rox I. 351 నల్లపనుకు Mansuris - A native of sand hills

354 తెల్లపనుకు Rottbœlia glabra

354 కొండపనుకు Rottbœlia Exaltata

355 పెద్దపనుకు ——— corymbosa

Browns Telugu Dictionary

పన్నగాశనుడు n. s. The destroyer of snakes, that is, the Hawk. [illegible] అశన food.

[illegible] .. [illegible]

పన్నము

పన్నసరం n. s. A necklace of coral and gold beads or plates alternately. This is ~~rather~~ a Canarese word Hamsa 2. 210. (బజ్ఞ) for, బజ్ఞ is gold) or of pearl chains and [illegible] gold plates alternately. Rasica, 5. 66 A. 4. 174. 5. [illegible] R. 6. 13 Chendra Rek. 2. 21.

పన్నాగం n. s. Trim, Equipment, finish, complete furniture, as of a plough. The ~~crest or~~ hood or canopy over an open palankeen usually made of ~~fine~~ scarlet cloth. పన్నాగంచేయుట To complete, trim, fit out. to put the finishing stroke the last hand. to a thing. to crown a work. [I imagine this is from పన్నగం a crest, the న becoming ణా] Raja Vahana Vijayam 2. 45

పన్నాగంపెట్టుట

పన్నాగంచేయుట

2 పన్నాలు n. s. Strips Gores or widths of cloth cut out for a jacket or petticoat. నిలువుపన్నాలుగాచేయుట To cut a cloth in length not athwart.

పన్నిక Charitr 202

పన్నిక n. s. yoking cattle, or joining together instruments of husbandry. (From పన్నుట)

1 పన్నిగ adv. Duly, properly &c. Hams. 2. 96. + See పన్నుట

పన్నిదం n. s. Bet, wager. B. 8. 421, X. 415. See UR 8. 21 Pariz 4. 16

4

పన్నిద్దుం n. s. The dry measure of twelve tooms. Thus ciphered [illegible]

పన్నిరను adv. As if they had framed. You would say they had made. Tara IV. 195.

868

1 పన్నారు Bas Dw 3. 214 2 Ramabhyu. 2. 83 where పన్నారుదాంతులు some sort of cake to which ... 3

2 పన్నించుట Pal. 52. 129 To saddle, adorn, deck

3 ... the poet compares [illegible] her breasts. And in BD, 3, 850 it is supposed to be a pot or vessel

4 పన్నిద్దరు Twelve. A. 1. verse 11. Local VIII. 93 [illegible]

పన్నీరు n. s. [పన్నేరు or పన్నీరు] Rose-water i.e. compound water. Vema 114. The పన్నీరు is not the rose but the Guettarda Speciosa with white corolla and a long tube extremely fragrant - Ainslie. See పచ్చీరం In Tara 3.23. the comment says the same as గొజ్జంగి! In Tara 3.37. is applied to rain in a cloud - wherefore I ౧

పన్ను n. s. A tax, rent, dues - Cavi. Car. Ras. V.137 ┘

పన్నుగడ n. s. Scheme, plot, device, Prabhavati 5.174. Completion, the finishing hand or touch KP. 5.263

పన్నుగా adv. Properly, nicely, neatly; in good order - close fitting as a ring -

పన్నుట v. a. To make, form, prepare, order, arrange + construct, weave = పేర్చు. Pad. P. X.283 to deck, adorn, to invent, to frame, to feign, to devise or pretend. BD\5.738 to yoke ~~[illegible]~~ cattle or join together instruments of ౨

పన్నె or పన్నెపల్లు n. s. A heckle - Weaver's Reed like a comb that strikes the threads of the warp together after the shuttle has passed - thus shaped 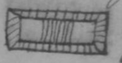 of this the centre is the panne -

పన్నెండు adj: numeral. Twelve -

పన్నెరం } Ahalya Sancr. 3.48 where it is spelt & scanned పణ్ణెరం Local IX.299 line 2

పన్నేరం n. s. A sort of dish made of grain - see పండేరం A pudding

పపంజు KP. 4.79

పపయ n. s. A certain pulpy fruit - the papaya -

~~పపీతి n. s. Compotation. Mutual or reciprocal drinking; drinking alike together - Tippling -~~

పప్పి n. s. A cake also the pudendum muliebre. also kidneys of wheat - Vema 205 Tara. 3.17.

పప్పు n. s. Split, + Pease, Kernels pulse of any kind; split almonds &c. Kernels. Pilled almonds &c. see the next Page

౧ suspect the word means rose-water and I imagine the etymon to be పన్నిన+నీళ్లు invented water - that is artificial water of any kind, simply "sweet waters" a perfumed bath - It possibly is the same as సంకుమదం which is put to the same use in Trip Siddh 60 vers 20.

౨ husbandry - to unite, to attach, connect, bring into contact - B. X.213. 415 M. Adi 1.169. Vicr. Cha. 4.125. Vema 779. Pad. P. X.283. Vish. P. 2.62. VI.80. Vema 1515. Tara 1.163. procax పన్నుపాటంపన్నుట Tara 2.168. here it is wrongly used - See on పన్నిగ and పన్నుగా

౩ పన్నుంకొను v. n. To recline, lie down. Nagnajit 2.231

౪ పన్నీరుపండు. A name for the rose apple ??

పప్పు (Sanscr.) see proverb cited under [illegible] ... In the Tariff పప్పు is called dholl. i.e. دال dal.

౬ పన్ను. పన్నులు A wrong spelling for పండ్లు teeth. Gross as this error seems I find it in the manuscript commentaries on the A. 4.151

౭ In BD\4.1000; మాటలుపన్నుట to spin out a story

౮ పన్నీరుపువ్వు The Rose. This is the common acceptation of the word - But the rose was not a native of India: it was imported from Persia & pan-nir fragrant water probably has been used for rose water. By a similar error the gul is in India called gul-ab, rose water

౯ పప్పుకట్టెలు Q says పసారెకు, పకోడీ is the నేరుపప్పు & = పుష్పాదని

౧౦ పప్పుకపెట్టు Local VI.387 line 3

ప ఫ బ భ

Browns Telugu Dictionary

of any kind - freed from the shell as చారపప్పు and జీడిపప్పు Bhanu Vij. 2.200 పప్పూరానుపప్పు apples with apple sauce - carrying coals to Newcastle - A taste less sameness; as if pulse and pulse were mingled.

~~Dicitur, ubi mulier cum puella sapphice (Graece) concumbit for ~~ ~~pappa which is పప్పు but less indecent a word.~~

బబు Chandr Rek 3.120. granya for (ప్ర)బభ్రు

పబువు n. s. vide ప్రభువు Bhanumati Vij 2.200-

పబ్బ n s or (ప్ర)బ్బ, or పబ్బె (K) a twig, tendril, sprig: a cane or rattan - Species are called నరు పబ్బ and ప్ర(ల్లు)(ప్ర)బ్బ Hams IV. 13 = బబ్బి = శతవేధి = Sorrel

పబ్బం n. s. A feast. Bhag. X. 249. Particular periods of the year such as the equinoxes, &c when offerings are made by the Hindus to the manes of their ancestors.

పబ్బె or పబ్బ n. s. ~~A twig or tendril of a creeper, sprig.~~

బభ్రు ~~see~~ adj Ruddy, tawny, red; iron grey. The colour of the ichneumon = పింగళవర్ణం The animal itself. the ichneumon. KP. 3.10 = ముంగిస

బ(భ్రు)డారపుల్

బభ్రు)డు

బభ్రు)వు see బభ్రు

~~పమానం n. s. Similarity, resemblance. (See ఉపమానం)~~

పమిడి n. s. Gold. from which పైడి is contracted - see gu

పమిడికంటు See Madr Journ vol X. p91. No 47

పమిడికంఠుర n. s. A certain bird - see పైడి

౨ పమిడి see (ప)మిడి

౧ బ(భ్రు) The ichneumon, which is of a tawny or iron grey colour. The name of a certain person - M. Masala. 1.76

౨ పప్పు .. పప్పుచేసిన రొయ్యపప్పు Salted prawns or shrimps (meaning shrimps freed from the shell) Note - - ౬

3 పబ్బిరి Basw Dwi 3.12 VII. 27 = (ప్ర)బ్బు విల్లు for which this is the obsolete spelling. In BD VII. 27 - where it seems to mean a weed, or wild creeper ~~from Canarese verb "To spread"~~

౪ (ప్ర)బ్బిలతనాధి Charitra: p: 354 2.25 imagined to be a word in imitation of a cock crowing, anglice Cock a doodle do -

౫ బబ్బురులు the grain called కారామణులు the black species of the pulse named అలసందలు

౬ .. All that is not పప్పు is పిప్పి i.e all that is not corn is chaff పప్పు కలాప్పి puddings and pies Dab 218

౭ పసిడిగుబ్బలు Golden breasts. Tel Misc vol 1. 333 line 12

౮ బబ్బింబులు G. 1. 284 is an error for బమ్మరంబులు

౯ (ప్ర)బ్బ prabba M. XII. 3. 267 is rendered (ప్ర)బలంగా

౧౦ పబ్బార్తు pabbortu BD 5.921 BPad 5. 210 where prabbortu peyyelu, the roaming cattle? The Kannadi version omits it.

౧౧ ... Proverb పప్పు అడిగితే ఉప్పు ఇచ్చినట్లు I asked him for malt & he gave me salt. Proverb applied to a dictionary in which you find

౧౨ everything except what you want. అద్దము పప్పు పప్పుగా పోయెను the glass was shivered

Browns Telugu Dictionary

బముజులకమ్మలు n.s. Large earrings

బమ్మ or బొమ్మ A Telugu pronunciation of బ్రహ్మ Bramha— Pal Bal 23 See బ్రహ్మ. Vema 254, 354.

బమ్మగుడ్డు The globe, sphere mundane egg ~~A~~ Vem 365 = బ్రహ్మాండం

బమ్మరించుట } v.a. To err = భ్రమించుట. M Virata 2.303. to కలతపడుట be confounded, at a loss – be afraid Veer bha. IV. 51. 2.51 G. I. 284, 297. V. 200. I. 166. XI. 21 = తొందరపడుట In G. I. 153 it is said to mean బొబ్బపెట్టుట To roar In Kanyaca 8.312 M. 4.2.303 means తప్పుట

బమ్మరిల్లుట }

~~బమ్మి see బ్రహ్మ~~

బమ్మిన

బమ్ముకొనుట = కమ్ముకొను To cover G. VII. 64 63, or 66

బమ్ముట v.n. To overflow or exceed, as love or delight, To cover, hide (the word is rare) Ila Vasu 1.63. 2.118. Chandra R. 2.56 = పొంగుట (అతిక్రమించుట) అతిశయించుట also in Satyabh 3.146 కళవళపు బమ్మెరలచే The CG 36 says కమ్ముకొనుట

3 బమ్మెర n.s. Hurry + fright confusion = విభ్రమము Aams. 1.104. W. 822. Manu. 3.5 బమ్మెరపోవుట To be in fright or confusion. DRY. 448 Calindi 2.59

బమ్మెరపోతరాజు The name of the Telugu poet who translated the Bhagavatam into that language. Appa C. 2.299 makes this rhyme to [illegible] in Bhagavat

భయం n.s. Fear, fright భయము M. 1.1.130.

భయంకర adj Frightful, alarming, terrible

~~భయంకరా~~

? బమ్మెర n.s. ~~Error~~. Confusion. ~~Doubt~~ Fright, agitation దిగులుపడు – Panch 2.176

2 బమ్మెరపోవుట DRY. 448 To err, go wrong, be at a loss.

3 బమ్మిన Satyabh. 3.146

4 బమ్మెట్టు v.a. Pal. 294 line 16 & 316 line 14 To arrange, array (verb active)

ఆగొంటిగురుబొమ్మెర Suca 3.291 = [illegible] ?

Browns Telugu Dictionary

బయకాడు n.s. A man of wit, a genius, a man of elegance. Tara 4.226

భయద~~ము~~ం adj Frightful, terrific Bhag X. 122

పయనం A journey. Calahas. Mahat. 4.74

భయపడుట v: n To be afraid M. 1. 1. 212

భయపరచుట v: a To frighten, alarm,

భయపెట్టుట To frighten, alarm.

పయర n.s. A zephyr, a cool wind, a sea breeze - In Bhanum Vij 3. 109 in a list of marvels which yet are facts he mentions - సీ॥ జాతిహీనత నుపసంతుడు కనుగాక పైరతాములనొయపడునుగాదే। The పయరపంట is ~~[illegible]~~ a term for those crops (see D) which are reaped in the weather when this breeze prevails. పయరపొగాకు Early tobacco, that ~~బయలు~~ which is grown in spring -

బయలు n.s. infl బయటి, abl బయటే plu. The outside - see బయట under బైట

బయలు ... A way to escape, a loop hole Pal 303 an opening బయలు విడిచ్చేను Satya. 4.58

~~[illegible]~~

బయలుకీ

Duhiri Katha. p: 92 &c some disease - perhaps dysentery

?. బయలు చేసి వచ్చు B.D. 3. 878

Browns Telugu Dictionary

భయస్థు, డు।రాలు। adj Timorous, timid

పయస్యం।ౖన adj Lacteous, milky, made of milk, as butter, curds &c

పయస్విని n.s. A milk cow

పయస్సు n.s. Milk - any fluid -

భయానకం।ౖన।adj Fearful, frightful, alarming

భయావహం।ౖన।adj Frightful, alarming

పయి see పై

పయిన్ see పైన

పయింప see పైప Ila. 1.182 - the spelling being altered to suit the metre

పయిప see పైప -

పయెంట n.s. a poetical spelling for పైట a womans veil

పయోంధస ns a dish of (పయస్) milk and (అంధస్) rice, Sarada Tilucam XI.6.

భయోత్పత్తి ns. Apprehension, alarm

భయోత్పత్తి adj } Fearful, alarming, terrific perilous
భయోత్పాతమైన adj }

పయోధరం n.s. The vase or vessel of liquid - This is a poetical word for a woman's breast పృథుపీనపయోధరం Bagala. 1.2, Palito XVIII. 17 plump breasted — It is also applied to a cloud -

బయ్యం ns Fear. A colloq. female pronunc. of భయం.

1. పయోజం ns a lotus [n.W.] - - - - - - Balrama 4.78

2. పయోధరత R.6.11 = ఉదకమును ధరించుట, మేఘత్వము నను) Nebulosity - The quality of being or resembling a cloud. ~~Nubitas~~

పయ్యద } In Bhase Ram Yuddha II. 556 the rhyme proves that the poet spelt it పయ్యద not పయ్యెద

పయ్యెద } n. s. రొ పైట A woman's veil (or wimple) formed of her skirt thrown over her shoulder and over (పై) her ఎద breast. Dasav. VII. 183. Vish Pur. 2, 206. Tara 2, 124. Caluvai. 9. 1. Mandhat 3. 49. and 4. 189. --

౧ — పయ్యెర .... See పయ్యర.

౨ — బర n. s. A line - See బరి which is a better spelling

పర (prep. sanse) Alien, other, appertaining to his neighbour

౩ — hence పరలోకం the next world పరదేశం a strange country పరస్త్రీ his neighbour's wife, పరద్రవ్యవిముఖిత ~~the property of~~ contentedness with others, Vema. III. 132

౧౧ ~~Vema III. 492.~~ పరహింసనం murdering his neighbour Vema ~~III. 132~~ I. 500 పరకాయప్రవేశం Transmigration from one (కాయ) body to (పర) another. The magic powers of shifting oneself into another body, as a corpse. See further under పరుడు

౬ ~~T పరం The upper part of a carriage - the tilt: also the body or frame part~~

S పరం n. s. The next or other world. Heaven. salvation. Hereafter

౪ — The almighty or supreme being Vema 497. 471. The midst? the middle? Bhag. X. 248

౩ - - పరం adj: or affix - To, for, before, with, on behalf of, with, beyond - అతనిపరం చేసినాను I delivered it to him = స్వాధీనం - ఆపేరు ఆచెట్టుపరం చేస్తున్నారు They apply (or assign) this name to that tree - రాజుపరముగా as for the King, with regard to the King - ఇల్లు అతనిపరం ఉన్నది The house is in his hands. నాపరమైన సాక్షి a witness on my behalf, అతనిపరం వచ్చిని I came on his behalf, for him అతనిపక్షమందు - అది నాపరం వున్నది. I have it, it is (penes me) 3
See పరము ము ఐలు

పరకరమున Mand 4. 193 with the other hand

౨. పరం - other Distant, foreign. Later, subsequent ulterior - Hostile, opposite, Extreme excessive - see పరమార్థం

3. with me సాక్షులు పరముగా Before witnesses దకారము నకు పరమైనసున్న The n following d, beyond D.

౪ పరాపరం i.e. పరం అపరం In Lalito VII. 40. Indra addresses Narada thus శ్లో॥ భగవన్ సర్వధర్మజ్ఞ పరాపరవిదాంవర

౫ On పయ్యెద for పోయెద let us go, see the remarks by Ahobala Pandit on N3h § 9 page 159

౬ పర (Tel) ఇసుకపరగ Sandy. Pingala p17 line 20

౭ బర a line - particularly a line drawn across one's path: which he is warned not to cross Error for బరి

౮ పయ్యెర is rendered పాయిలు in OG 35 I suppose a mistake for పయర

౯ పయ్యెర, పయ్యర, పయ్యర Dun, sorrel (a colour in horses) పయ్యెరద్దు a dun cow

౧౦ పర Another spelling of పొర - In BD | 3. 1695 పరగప్పులు q: v:

౧౧ పరమ the other, the latter - ~~Here cite verse written under ప~~ Here enter the verse శ్లోకార్ధనభ్రువ ప్రాసమి యమమున్మంగంధకరేణు భి: | ~~ఆవాయ~~ పరిపరం ప్రాణాయి యపా పాయపరపాపనం.

Browns Telugu Dictionary

పరం (adv) In charge of ఆద్రవ్యములువానిపరములేవు - those things are not in his charge, in his hands, — Also For, on behalf of. మధ్యవర్తులపరంగా before or in the presence of (witnesses). ఆయనవశపరంవుండే మేము me, who are in his power, or under him - శివపరమైనపద్యములు Miscell. 1.330 verses on Siva, or regarding his praise

T పరం n. The body or frame of a carriage. The tilt or top of the carriage

భరం ns. A weight. Respectability. భరపడుట To be burdened or be under a weight M Santi 2.419 ...

భరం excessive (~~oppressive~~) thirst Ila 3.194

భరంబైన adj Heavy, weighty, Respectable. M. 1.2.13 full, as భరాంగమై (from అంగం body) being filled (with desire) Surabh. 91

భర in Sanskrit compounds (W Gramm 302) "what nourishes" as విశ్వంభరః earth-sustaining, i.e the ~~[illegible]~~ earth

పరంగా -- Through, Before, ~~[illegible]~~ మధ్యవర్తుల పరంగా In the presence of, or before (witnesses)

~~పరంగిచెక్క n.s. The drug called china root, (smilax china)~~

పరంగులు Suca. 1.128 & 3.288

పరంచేయుట To deliver or entrust. See పరం

పరంజ n.s. A scaffold of any kind = సావర

పరంజి / పరంచె } The haft of a sword. Manu. 4.36. Tara. 1.9 See పిడిబి. The word seems to be borrowed from Persian

పరంతు ~~Yet~~, still, after all, Yet.

పరంటలు or పరటలు a pot Vish Chitr. ... పెద్దపరంటలు

Browns Telugu Dictionary

భరంతు n s } A terrace or raised floor of earth

భరంతుదిబ్బ } n s

~~పరంపదం n. s. Heaven: bliss~~ – పరమపదించుట

పరంపదించుట vulgar for To depart to bliss: to die

పరంపర n. s. series, succession, order, race, lineage, బాణాపరం పర- a shower of darts, Padma. 3, 18. వింతాపరంపర.

DRU 878

పరంపరగా consecutively, in order

శిష్యపరంపర Succession or tradition of pupils. Colebr on Sank. p 191.

పరక n. s. 1 A fraction, a bit. 2. A fraction of one eighth marked thus ౨. 3 The cream on curds – ~~which read like flummery, denotes nonsense~~. 4

బరవం n s A load or bale of cotton

3 – పరవట (aff.) off from, aside, ఊరిపరకట outside the village – Dasav. 9. 138. = అవతల The OG 35 says పరక టచేట్లు = బయటపెట్టు = వహిరర్థం Andh Bh Arn

పరకతెంపు (or పరగ – q. v) an empty belly, fasting

పరకతల A sort of cloth, woven with wide interstices

బరకభూమి Saline soil

3 – బరకశన్నపి Seals or marks set on heaps of grain to prevent theft.

2. a trifle, a bit a slip గడ్డిపరక a blade of grass, లెక్కప రక. a bit of an account,

2. పరకటి + coarse (cloth) [see పరకాల Fine] B Mysore 2. 264 Surely this means fine !! Yes – see పరకాల – see note on పరకాల

3. పసువులు పరకట మేసి వీసల్, న్నవి the cattle return from grazing outside the village

Browns Telugu Dictionary

పరకాలె ~~[illegible]~~ adj. Fine in texture as cloth or wove paper. But Reeve p 904 పరకాలె merely says A long cloth. The Mahr Dict merely says A cloth: but the...

~~[illegible]~~

పరకులాత్వం n.s. Adultery — having to do with his neighbour's wife Vema 2.157.

పరగ (Infin. of పరుగులు to run) adv. Next, In course, agreeably, duly. This word usually is a mere peg {in verse. Vema B.4.129 211, 31, 878, 421, 388 Aamu. V.6.

పరగా
పరగని Open? extended? విశాలమైన Tica on A.4.36 on ~~the~~ word నెత్తము

పరగత } adj. Alien, belonging to another, Foreign, external,
బరగడ } outside — Rox. 3.373 Baragadam

బరగత n.s. A seal or mark set on heaps of grain to prevent theft.

పరగడగా By means of another — Through a third person — Elsewhere. Somewhere or other

బరగడము ? Rox. 3.373.

పరగడుపు n.s. Candappa 23. Fasting, an empty belly (See పరక—)

పరగప్పును BD\3.1695 పరగప్పినట్లుండె He seemed to close his eye

పరగించు v.a. To use or make use of. {M.6.2.292 / M.5.2.124. KP.8.61 / M. Santi. 1.41. To — despatch, send. The causal of పరగు to run — DH.1.516 (SOD) M. Aswa. 2.218 To sustain or cherish, carry on preserve ~~M. Udyog. 2.124~~

పరగు v.n. To be, To live Tara. 1.22. To happen, to appear, To become, Vema 1805, 2105, BD\5.296 Vish Pur. 2.148, & 5.358, The same as కలుగు. See M. Santi 1.33. [illegible] as it is said To walk, behave, See పరువులు .. This word is sometimes used in verse merely to fill the metre.

పరకీయలు n.s. F a neighbour's wife, a strange woman.
పరకీయ-(ైన) Alien, belonging to another, A verse says (arya) యదుపకారో నో హానిః।
పంకో యాం చరతి రాసక్షేత్రాస్తాం
అనుచితమిదమితి।
మత్వా। హా హా హా హా హేతి ఖిద్యతే చేతః

See Chenzy's Amrugam, verse 14 which is entitled పరకీయా వర్ణనం .. viz (Drutavilambita metre)

ఇయమసౌ తరలాయతలోచనా
గురుసమున్నతపీనపయోధరా
పృథునితంబభరాలసగామినీ
ప్రియతమా మమ జీవితహారిణీ

true word is پرکاله parkala, Persian "a pane of glass" — hence applied to transparent muslin. In his "Hermite de Guiane" Jouy calls these perkals

Browns Telugu Dictionary

పరచుట See పరుచుట

[illegible]

పరజపక్షులు Some species of bird See Rasica 1. 49. J. A. ign.

పరదా ... A curtain closing a door &c

~~పరవ The skull, [illegible], also a grasshopper, I doubt the word~~

~~పరటు a pot. See [illegible] which enter here~~

పరయుడు ns A potter

బరడు ns ~~Bark, skin~~ husk, more properly spelt బెరడు

బరదు Skinny, lean, as the ribs Basw Dw ~~3.556~~ 3.2231

బరదుట, See పరుసులు, thus written in KP. 7. 238

౧ పంతం

Passages illustrating the word పంతం

Nala Dwip 3. 886 పయివచ్చు పని సేయుట పంతంబు గాదు। పేయరాని పని సేయుట వెలయు నేరికేని

parv... తారాశశాంకం. ౧. ౧౬౭ [illegible]

[illegible] పంతంబు [illegible]

[illegible]

[illegible] ॥౩॥౮౭॥ [illegible] పంత [illegible]

[illegible]

[illegible] ॥౮॥౮౭॥ పంత [illegible]

[illegible]

[illegible] ॥౮॥౭౭॥ [illegible]

[illegible]

[illegible] ॥౧౭౩॥ పంత [illegible]

[illegible]

మను [illegible] పంత [illegible]

[illegible]

మను ౧౧౦ [illegible] పంతంబు [illegible]

మను [illegible] పంతంబు [illegible]

[illegible]

Browns Telugu Dictionary

భరణం ns Bread, subsistence, allowance for maintainance. Bhag VIII. 415 = భక్తి॥నా శక్తి కొలది నా శక్తి చేసినాను I did it to the best in my power

~~భరణం in Ganjam is a measure equal to twenty~~ ~~తూములు or mercalls~~ భరణ్యభరణం here it is Anuk

భరణి ns A casket or small jewel-case, a snuff box or pill box. ~~The female pudendum~~ The second lunar mansion being three stars in a triangle.. Vema 1836 de [illegible] & Lavanya XI..

భరతం Tad. for పర్వతం a mountain – Reject this word. M. Aswam 2.185

పరతంత్రం ns Subserviency, agency.

పరతంత్రుడు adj. Subservient, obedient, dependant.

పరతంత్రత Subserviency, obedience

భరతంపుమొల్లలు Hams. V.156 భరతంపులు యగారు Suca 3.19

భరతపిట్ట ns. The lark. W. A species of degenerate larks: they never rise in the sky; and have no comparison variety of note. WB; See ఎల్లుంత Compare భరద్వాజం

భరతపక్షి

పరతరుణి a strange woman: his neighbours wife. Sumati

భరతశాస్త్రం ns. Theatrical learning, the art of acting and singing – So called from Bharata, an ancient minstrel – See an absurd derivation in Lit: Pan: III. 547

భరతుడు The name of a certain hero

బరమపిట్ట ns. A lark – see భరత above

= విచ్చేయు BD 5.490 పరతెర BD. 5.52 & 51

పరతెంచుట v.n To proceed BD 4.269, come or go. To pass from one place to another M. I.1.128. V.127 Sabh II.167. Padm 9.208
Imperative పరతెమ్ము Pativratya 302 line 8

పరత్ర In the next world. = అముత్ర W – not W. Lalita X.59. ~~Lo~~ Smriti 5.166

పాచికలభరణి a dice-box. Hams 2.246. Also spelt బరిణె and భరిణె ... Rather say "A little box or case, whether for snuff, pills, jewels or scents" – Ila 2.163

No 138
భరత. See భరతపిట్ట – see Madr Journ XI.30. No 185

3 The passage in M Aswam 2.185 is [illegible] ... ~~See M Anus 5.280~~

4 పరరతి P L L – XI. 113 29 – Delighting in, devotedness to, love for.. nW2. M. Anusa 5.280

భరణిమందు A medecine against snake bites = bezoar.

6 పరతర ~~Cpt Clp~~ chenn 4.110 Superior, great

2 భరతపిట్ట TA on [illegible] says = [illegible]

~~పరది n. s. A screen. Vema 687~~

~~పరదీ, or పరదమాటు } n. s. The bird called a widgeon. This seems to be Hind~~

పరదలు

పరదళం n. s. The foe, the enemys army. Vema 410.

పరదారు
పరదేవులు see పరతెంపులు
పరదేవత An absolute divinity. Sar Dwi. 276.

పరదేశం
పరదేశి Sucas 3.159. పరదేసి Hams 4. 340. where it = a mercenary ...
భరద్వాజం or నల్లంచిపిట్ట ~~a Martin~~ The bird called a martin. (not the skylark as W. av. MM some authorities say.) Compare భరతపిట్ట and వి(లం)చి
3. భరద్వాజుడు The name of a certain hermit

పరధ్యానం n. s. Absence of mind, reverie
పరనారి Your neighbours wife Vema 349.
పరప Suca Sap 3. 292. - See పరువు. - "A caravan" JCM

బరపటాలు A kind of grain

పరపతి or పరపత్యం } n. s. Traffic, trade, property, credit, a loan, trust, Vema 1385. పరపతి చేసుకొను to make money by mortgage నన్ను పరపతి భంగం చేయదలచినారు they tried to make me a bankrupt
పరపించుట, causal of పరచు Dab 244, 10, భంగపర పించితివి ... Thou hast overthrown
KP. 8.61

పరదేశం n. s. Place, situation, region. Same as ప్రదేశం. Vema 1.45?.
soldier. పరదేశపువాడు. The same tribe that are called Sings. Similiar to the Swiss. పరదేసి a homeless destitute, wanderer, a beggar, vagrant or refugee - "A foreigner"! this word is generally used for Hindus from Hindustan.

3. భరద్వాజ. and నల్లంచిగాడు and పసలపోలిగాడు are names of the martin ~~a kind of lark~~ the king crow ~~with a brown body, black head, and long tail turning upwards~~. The king crow? Yes = వి(లం)చి Sab C. 2W ~~erroneously~~ says A skylark - & Haughton as usual says the same. The common Tamil nam ... see వి(లం)చి - (Reeve, p: 1052 interprets భరద్వాజ the Skylark - and the Mahrat: Dict: p765 says the same - విలంచి, says TA (Telugu Comment on Amara)
పరపర BD 4.674 in vain. పరపరలైపోయినది it is broken, ruined, spoiled = వ్యర్థమైపోయినది, చెడిపోయినది

HD. 3. 641.

పరప్పు ns Extent, spreading, Bed, couch Vasu 1.58 పూపరపు a flowery couch పరపేరువు రేల (D) Navan 268 line in the spreading

పరపుట ~~Extent~~, v. a. vide పరచు - To cause to run To make, place, or cause to be, Surabh 58 M Carn 2. 195 | ౖ |

పరపూరుషుడు ns Another man, not her own husband Molli. 2.10

పరపుష్టం ns A cuckoo, so called as being reared పుష్టం in another పర family

పరభవం — error for పరిభవం

పరబారల or } (Cud) Assignment, or reference for payment

పరబారి

~~పరిభ్రమించుట PLL. VII. 76~~ See పరి—

పరబారిగా adv. Circuitously, roundabout, separately, indirectly.

~~పరభాష్యం ns A phrase~~

పరభృతం ns. A cuckoo Balarama 4.57 Vema 1663

పరమం adj. Best, most excellent, principal, chief, Supreme Vema 244 పరమసులభము extremely easy పరమలుబ్ధ A miser, a chief of misers Vema 114 పరమపావనుడు. He that is altogether pure, Vema 840 పరమగురువు The Teacher of a Teacher, He who instructed the Teacher, Vema 2071 = 1004 - పరమభోక్త The original possessor Vema 1585 పరమపదం పొందెను - He is no more, he is dead పరమయోగి The highest of saints Vema 198 పరమార్థం the noblest object Vema 1496. పరమపతివ్రత - The noblest of the virtuous that excellent woman. M. 1.1.145. పరమఅన్యాయం - Excessive injustice. పరమహంస - A beatified saint. ~~పరమభోక్త~~ పరమమెుండి greatest of rogues, a precious rascal పరమయోగి the chief of saints - rather the saint who is bent (see యోగం) on heaven Vema 242, 1399

KP. 3:119:

పరపు ... M. Aswam IV. 103 - To do BD 2. 104 = చేయుట

౨ పరప్పు చెట్టు A spreading tree G. 5. 299 విస్తారప్రవృక్షము

౩ పరపినది Pal 100. it drove, beat, slew

౪ పరపొల్లువములైన M. Santi. 3. 438 False, vain, empty = వృథాలు, మిథ్యలు

౫ పర్పుట R. 5. 191 is rendered బాణములు లక్ష్యములనుగూర్చి విడిచిపెట్టుట To direct (arrows to a mark)

౬ పరప్రష్టము అనగా ఈశ్వరము ల్లికా Q.

౭ బయలుపరపంగ KUR. 3. 80 to send forth, flash, emit,

౮ పరమాయువు: ~~the utmost extent of life~~ So in BBhag. Bournouf. 3. XI. 12 సంవత్సరశతం నృణాం పరమాయుర్నిరూపితం one century is the extreme of human life.

౯ పరపుట To drive a carriage Rucmang 3: 99

పరమండలము BD. 4. 346 The enemies country: the realm of "others". In Christian writings. The Other World. Heaven

పరమపదించుట v. a. Todie (a Vaishnavite word -- masal m) To expire (also common at Madras)

పరమశైవం The name of a sect ~~that holds "Siva Supreme"~~ Compare వీరశైవం The Transcendental devotees

పరమహంస [A perfected saint - a stark naked devotee] An ascetic recluse: a Hindu saint on monk

బరమా A drill used by carpenters

పరమాన్నం n. s. The same as పాయసం. Ricemilk

పరమాణుమధ్య A maid with a waist slender as an atom Tara. 4. 132. I. - see next word

పరమాణువు n. s. An atom, the invisible base of all aggregate bodies thirty of them are supposed to form a mote in a sun beam. the lowest measure of weight (from పరమ first and అణు an atom.)

పరమాత్మ n. s. The supreme being. considered as the soul of the universe.

పరమాన్నం n. s. Milk boiled with sugar rice &c and used as a delicate food among the Hindus Tara. 3. 15

Brown's Telugu and Sanscrit Dictionary

See description of a naked Parama Hamsa in Broughtons Mahr. Camp. p. 245 & in Forbes's Oriental Memoirs (1834) vol 1. p 257. These wretches are honoured, like the monks of older times in proportion to the nastiness of their practises, such as eating part of a corpse &c on the pretence that they are supernatural beings free from mortal prejudices

ప ఫ బ భ

Browns Telugu Dictionary

పరమారకయం(త్ర)ములు A. 2. 8 Foe-slaying engines

పరమపూర్ధము BD\4.1623 = bliss, heaven

౨ బరము

పరము The upper part of a carriage – The frame. BD. 5.1193, పరముపైనానందబాష్పములద్భుతి

~~పరమెష్టి~~

పరమేశ్వరుడు n. s. One of the names of Siva

పరమేష్ఠి n. s. Bramha, the creator; Lalito. 4. 63. ~~M~~ Anusa 4.343

౩ ~~పరరమలు see పరిరంభములు~~

౪ పరరతి n. s. Fornication, adultery, Hams V. 253.

౧ పరవ n. s. A line of ~~sol~~ soldiers &c., Dress, garb, habit of a sect. Vema 1285. పరవకట్టులు To form a line of Soldiers &c. + పరవవేటలు a chase or hunting party: a line of troops surrounding the thicket. Local VII. page 312 line 12

౪ పరవం Bloom, prime, mellowness, ripeness. Surabh 63 పరవంపు సన్నులు Anir. 3.50 blooming breasts

పరవం see పరువం A feast, a ceremony G. IX. 8. Pal 459 performed to a rural goddess

~~పరవం | పైనాలు Blooming, mellow G IX. 8~~

పరవంజుట v. n. ప్రసరించబడనవులు. D. not in Swa, nor in H. To be spread, scattered, extended or expanded

పరవకు BD VII. 6 Destroy not thou – BD\3. 812 Run not thou

పరవపడము Pariz. 4. 86 – See పరువు

పరవడి n. s. Practice, exercise, drilling in wrestling &c. = సాము | పరవళ్లు Sar Dwi 647. పరవళ్లుతొక్కుట To – ~~elude, to escape from? Query – Surely~~ it rather means to go through the drill – పరవళ్లుతొక్కుచు Satyabh 4.140 ~~ABA 2.392.~~

౯ ౮ ౬

BD\5. 315

౧ పరలోకం The next world. పరలోకగతుడు Dead, departed to the next world. పరలోకక్రియలు, Obsequies, rites for the rest of a departed soul –

౨ పరవళ్లుతొక్కుట To break out, bully, dance about furiously = ... breaking out or sprouting
రవం త్రొక్కుట – – మూడోపరవడి the third days growth in corn when down – The breaking out, or sprouting.

౩ పరవెలుగులు BG 35 says పయనివస్త్రెలుగులు

౪ here enter all the quotations given under –

౫ బరవకు Suca 1. 503 అతికఠినమైన

౬ బరవను Suca 1. 503 పలుకగాను ?

౭ పరమిచెల్లు Rox. 1. 614 where he says, దుష్ప్రశ: which in SC 1181 has 5 names but not this one

౮ In ABA. 2. 392 the word does not occur but the 32 species are given

పరవతిగాడు परवति the Kestrel. Jerdons Catal No XXXI.

పరవల్లు

పరవశులు ns

పరవశంగైన adj. Subject, subservient to. Out of ones controul, overpowered, seized from joy, ecstacy, or sorrow, in a paroxysm. given up to.

~~పరవశుడు~~ transported with, be overcome, in esctacy, beside himself with any passion. Bahulasya 4. 1761. Tara 3.116. Vim 1/4

పరవశత్వం Bewilderment, wildness. Ellana 3.200

3 బరవసం ns. Bravery, spirit, resolution. Pomp. = [illegible] manu IV.79 = [illegible] DR Yud 294 BRK. 417 Pal 373. [illegible] Bhasc. Ram. Yuddha II.223.

పరవాది Manu. Ch. 3.113. what? Z. A. ign. In BD|S.1143 it is rendered శత్రుప్రజలు, opponents.

పరవిద్యం - an error in ms

పరశు A club

పరశురాముడు n.s. A hero described as Invincible. Ergo ~~Vulcan god of fire~~ పరశురామప్రీతికావడం is a term used for combustion: ఇల్లు పరశురామప్రీతి అయ్యెనది, The house was burnt, fell a ~~victim~~ prey to the devouring element; or literally, enjoyed Vulcans favour. See Vema 1768 and Wilsons Vish Pur page 401-404

పరశువు n.s. An offensive weapon resembling a hatchet, or, axe 2W
PLL. XIII.33 = గొడ్డలి DRB 388

పరశ్శతం adj. More than a hundred, innumerable. Lalita XX.62 not in W.

1 పరవాది A dissentient (పరవాది n 2W)

2 పరవస్త్రం Admirable, fine, grand, a great boon (Mahr: Dict — I met this word in the United Service Gazette)

3 బరవసం M.Virata. 4.60

4 పరశురామక్షేత్రం = A certain country, bounded on the north by [illegible], on the E. by the సహ్యాద్రి mountains: on the S by కన్యాకుమారి q.v. and on the west by the ocean: being the country now called the Two Konkans = Molesw. In Vish P. p.404 W says the traditions of the peninsula state that the coast of Malabar was formed by Parasurama: who forced the sea to retire

Browns Telugu Dictionary

A battle axe గండ్రగొడ్డలి M Bhish 2.93

పరశ్వథం n. s. ~~An offensive weapon, resembling a hatchet, or axe~~

~~The middle or grasp of a bow~~

(meant for ప్రబలు)

పరష n. s. An assembly, a meeting, a festival, a merrymaking

పరషవాండ్లు pilgrims: those who assemble at a shrine - Ineyala. p. 9. line 25. Local Rec I. 274

3 పరసదనం Jaimini Bhar. 7. 42. See పర

పరసము } The philosopher's stone. Vema 1.81 504. PLL. 1.38.60
Tu. Derived from స్పర్శవేదిం W. 2

~~పరసరం n. s. A place or situation in general.~~ Athal 113.

పరసవేది } n. s. The philosopher's stone Vema 308, 1253. 1781

పరసా See పరష

పరసు n. s. Means, way, mode, opportunity. The philosopher's stone. విధము, సమయము. D.

పరసు H.D. p: 242 line 313 Bristly, stiff. (= పె or బిరుసు)
బరసుపేతులు Suca 1. 52 కత్తినప్రబేతులు

పరస్థలం n. s. The ground of a picture; the back part, The prospect, the distance

4 పరస్థానము చేసులు =

పరస్పరం పైన adj Mutual, reciprocal, interchanging. By proxy, circuitous, not in person Diverted from its proper purpose పరస్పరవిరోధం - mutual discrepancy, a disagreement between them -

5 పరస్పరంగా adv. Mutually, to each other, By, through. (a proxy) Through the medium of others, Indirectly, Casually, by the way, by the bye, round, about, circuitously - Separately

1 A Tadbhavam word

2 పరస BD\3. 1288 A party or set of people going to a feast - ఉత్సవనిమిత్తమై పోయే జనసమూహము

3 పరసతి his neighbour's wife. "Another woman". BD\5-768

4 A verse by Kalidasa says

పరస్థగతవస్తుంపత్ప్రలాయుతపరస్థితం ।
ప్రపంచనాంతాపితరౌస్త్రీంచేరాజా
యోపతిస్త్రవృత్తి ~~...~~ . . . .

5 పరస్థానవస్తుచేయుటలు To shift quarters. When about to set out on a journey the Hindus ascertain the most auspicious astrological moment: when it arrives they carry some rice, water and salt into any other house: and this they reckon the flitting (పరస్థానం or) though the real journey begins ~~beginning~~ afterwards.

Browns Telugu Dictionary

పరస్పరంచేయుట

పరస్పరవిరోధం

~~పరవాంస n.s. (n.W.) Bhanumad Vij 3.96. సీ॥ చిలుకల~~
~~ఇవ్వధులచేజిక్కిపోగాంక + పరవాంసలును వెల్లవారుగాంక। This~~
~~is unintelligible-~~

పరఘాతనపరుడు He who causes murder, - see పరుడు

పరఘాతనుడు n.s. He who slays another, a man-slayer Vema.
1317.

పరహాసితం n.s. A joke or gibe-
పరహాసితంఆడుట To sport, to jest, to gambol

పరహితం n.s. Benevolence aiding others. Bilh. 328. M. Santi
3:280. B.VIII.278 locus classicus 5॥ పరహితముసేయుటెవ్వరు।
పరహితులగుదురు

పరహితచారి n.s A benevolent person Vema 160

పరహితుడు B.VIII.278

పరా part. A Sanscrit particle prefixed to words of that
language and implying - 1. Supremacy. 2 liberation. 3 inverted
order. 4. pride, contumely. 5 encounter, mutual presence
6. excess, exceeding. 7. overcoming, surpassing, 8. going. 9.
killing, destroying, injuring-
~~[illegible]~~

~~ఫరంగులు See ఫరం~~

Browns Telugu Dictionary

౧ పరాకు n. s. Oversight, error, carelessness (compare the next word) పరాకుపడుట To forget, be off his guard
పరాకున unawares – వంగస – గ – వం – ద్వి – ~~ఒంటి~~

౯౬ పరాకుపడుట To be off his guard

పరాక్రమం n. s. Power, strength, exertion, valour, prowess. M. 1. 1. 157

పరాగం n. s. Dust, the pollen or farina of a flower, fragrant powder used after bathing. Sari Devi. 310. Visk P. 2. 140
పరాచిన A. 4. 36 = పరాఙ్ముఖులైన
పరాజయం. Defeat: Local VI. 271 line 2

పరాజితుడైన adj. Conquered, overcome. M. Sabha 2. 268. Tara. 5. 117

3 పరాఙ్ముఖుడై adj. Turning away, having the face averted, averse to, Discountenance, renouncing. Bhag. X. 2nd 464. Laleto. 5. 2.
~~పరాఙ్ముఖ~~
పరాత్పర Supreme. 2W Almighty, an epithet of God ~~(not in Wilson)~~ In Laleto. VIII. 1. it is applied to the Good Goddess. In Chenna BP 2. 137 it is applied to Siva. Christian writers use it for The Lord God.
~~పరాత్పరుడు~~
పరాధీనం ns. Possession by another. Alienation, transfer దీనపరాధీన . thou who art subservient to the poor: i.e. who listenest to prayer or, who art in the hands of the wretched
పరాధీనం adj. Dependant or subject or, subservient, to another

పరాధీనంచేయుట v. a. To devert or turn aside from its right purpose.

Minaxi Parinayam 1. 69 abcd
౧ ~~శ్రీపరాకు~~ (పు) – ౬౭ – కవలవ
౨ పరాకు [Literally Err not, be not careless!] Beware! Peace! be still! Take heed! Keep silence! Attention! [~~The termination కు is the prohibitive form, like మరాకుము forget not, q. v. from which the word పరాకు seems to be corrupted.~~] Chandra Rek 3. 141. Tara 2. 83. See మరాకు and పారస్పరిక – .. పరాకై Radha 1. 38 & 2. 38

3 Amrugam, verse 3 (దంపత్యోర్వ్యాఖ్యానఘ్నం)
ఏకస్మిన్ శయనే పరాఙ్ముఖతయా వీతోత్తరం తామ్యతో
రన్యోన్యస్య హృది స్థితేఽప్యనునయే సంరక్షతోర్గౌరవం
దంపత్యోః శనకైరపాంగవలనాన్మిశ్రీభవచ్చక్షుషో
ర్భగ్నో మానకలిః సహాసరభసం వ్యాసక్తకంఠగ్రహం
Also see Amrug XXVIII transcribed under ఔల

౪ పరా కు in a conversational phrase Like I beg your lordships pardon, Please to listen to me } & పరాకు చెప్పుట to notify, call his attention to; – Elsewhere Take care! beware! Hist! be silent! attention! "Sharp!" is the cry in the palaces of England when one of the royal family is approaching – ~~Words~~ for that is not addressed to a superior. See 6

౫ పరాకులేక heedfully, without inattention. Sananda 1. 146 పరాకుగా గ్రంథించినాడు, భ్రమపడ్డాడు he was thrown off his guard.

6 పరాకు (Reeve, p 907 says) Attention పరాకాగరు to be off one's guard పరాకుమాడు to draw off the attention. The word is also used imperatively, Attention! as when an idol or king is coming in procession. ధర్మాంగదు చెప్పెర కృష్ణరాయవిజయం, 4. 35. In Kod § verses 1 & 2 "Listen" occurs 8 times

Browns Telugu Dictionary

పరానుమారి n. s An adultress or wisher for other men. Vem. 3.233

పరాపర see on పరం ... పరాపరాత్మకం B VIII. 265

పరాపేక్ష n. s Covetousness, other wish or desire. distraction unsettledness, "furtherwant"

3 బరాబరు Marshalling, trimming. Parvata Puran 11.21 బరా ~~పరాభవ~~ బరు చేయుట to trim, draw up in line Dab 160 బరాబరులు Lines. of troops or trees Pal 374

పరాభవం n. s. Discomfiting, overcoming, contempt, disrespect destruction. Defeat, loss, ~~pain~~. Loca LXVIII.84 line 21 Ramabhyu. 5.274 .. but see Paidim 4.137 chk.

పరామరించుట v. a To ~~take care of, to support~~, to examine ~~consider, observe~~. Discriminate. To conclude (in logic) To condole with. To pay attention to

పరామరిక ~~Care, heed, observance, examination, consolation~~ Discrimination, conclusion, condolence attending kindly, consoling, comfort. Attentions Vicra. 3.58.

పరామర్శ n. s ~~Inquiry, investigation care watching, tending, tendance~~ Discrimination, conclusion. Condolence, Attentions Feeling, consideration. Carey uses it for Advice ~~superintendence, consolation, comfort~~. Vish. ~~VII~~. 14.

పరామర్శించుట v. a To ~~investigate scrutinize~~. to take care of or ~~watch~~ tend, to console, Bmj 4.70 To discriminate, draw conclusions పరామృశించుట

పరాయణం ప్రా adj Addicted adhering. attached see Vish 2.305 and 3.130. ఆ పుస్తకం పారాయణం చేస్తున్నారు he uses that book daily at his devotions.

పరాయిది

పరాయా

? బరాబరి Regularity, order + Utt Har. 3. 150 Parvi 2.10

పరాయణత్వం Addictedness. Canyaca Puran VII.103 = ఆసక్తి । అభిలాష

3 బరాబరులు పన్నినాడు Pal 217 the captain arranged them in line

పరామర్శ Carey also uses this for Talk. Thus he says, Ijārār Parāmarsa means Farming Lands — i.e. talking about it.

పరాపరవస్తు, పరాపరుడు the Supreme. These names of God were introduced with the Christian Religion — BUT in the ...

ఖ్యాతికై పరాయణులై MVirata ౮. 33.

జల్పపరాయణుడు one addicted to chattering Suca 3. 338 హరిపదైకపరాయణా. Lalito XXII. 2

పరా(ప్ర)వేశము * "L'Entrée [de l'Etre supreme] dans les Principes." The title of B.III.§6. in Bur: p. 341.

... Lalito VII. 40 Indra addresses Narada thus భగవన్ సర్వ ధర్మజ్ఞ పరాపరవిదాంవర

Browns Telugu Dictionary

~~పరాయణుడు An aspirant to, a wisher to do, a candidate Vicra v. 158~~

परारि పరారి The year before last (a rare sanscrit word, in the ప్రయోగం)

పరార్థ్యం adj. Excellent, noble. Bhasc R G III. 652

~~[illegible] gold, of 14 parts fine, out of 16.~~

పరాసనం m.s. vide పరివాసనం

పరాసుత్వము * Death, extinction. W పరాసుత్వమునుపొందుడు to perish. Bobbili 3.158.

పరాసువు adj. Dead, expired,

పరాస్కంది n.s. A thief or robber - Omit this Ved Ras 3.217

పరి n.s. A time {Kanchi H. 5.54 / Vema 1925 - ఒకపరి once - PLL xxii 39 abcd

పరి n.s. The same as [illegible] 206 This occurs in Ved Ras 3.206 అప్పరికాని

పరి part. A sanscrit particle, prefixed to words of that language, and implying - 1. Ubiquity (all round on every side) 2. part portion - 3. abandonment (away). 4. end, term

బరి [a common way of spelling వరి] a school n s the side, a boundary బరిబొమికెలు the ribs బరికిలు the liver complaint

3 బరి adj Bare, naked. H.D. 1.514 (Canarese)

పరింపి (తంప) A certain bramble, or wild ~~a shrub~~ shrub. See పరికె

~~పరింపుట Pal 109~~

భరించు v.a To bear; To sustain, maintain support, tolerate, endure. Ganap. 34 Vema. 1318. Utt R. VI. 158 భరింపని impracticable, unsteady, not good

బరిసె } A wooden pike, or pointed pole, a goad

భరికమ్మి } A crook, or stick used by herdsmen Bas Dw 3.560

5. Sickness, infirmity - 6. enforcement, stress, (even very great) 7. Separateness, several, distribution, (each by each &c) 8. embracing, encircling, (round, round about). 9. depreciation, exposure of faults. 10. homage, respect, 11. rejection, turning off or away - 12. ornament. 13. diffusion extension, 14. mark, sign, 15. Sorrow, 16. cessation, stop impediment - 17. Truth, 18. an exclamation of pleasure or satisfaction -

పరిక Basw Dwip 3. ~~35~~ 1402 Thin (as hairs) not bushy

బరి a boundary line, a limit {Pal. 9 line 6 [illegible] / D R Ara 268

పరికమట్లు G. [illegible] 245 A sort of fish - Put this under [illegible]

బరి Stripping? బరివత్తు A. 6. [illegible] is rendered by [illegible]

బరి the side (of the body) Pal. {108 / 88 and [illegible]

In A. 6.108 బరిబయలు is rendered in the old comment గుంపు అంతాను A crowd

భరించులు v.n: To make head against

A Sanscrit verse says పరాంగి [illegible]

[illegible]

[illegible]

పరాసు French పరాసులు the French - Bobbili 3.158

Browns Telugu Dictionary

Sucumara 3.267 | [illegible] | DRU. 1002,

పరికరం n.s. A bed, dependants, retinue, train, multitude, numbers, condiment, secondary food eaten along with rice – Suca. S. 1. 116. 1.119. Viand, Dish. Hams 1. 113

౩ పరికరలు n.v. plu. See పరిగ.

౨ బరికాలు H.D. 1. 514 in Kannadi means barefoot but here what is the sense?

౬ ౧ పరికించుట v.a. To seek for, search, enquire into, examine, or investigate, scrutinize – Naish 4. 104. q.v. DRB 456 BD\5.120\554 Bhasc Ram Yuddh. 847. Ahal 8. Vema 503. 68. 2065. See Vemana [illegible]

౧ పరికిణి n.s. A frock worn by little girls formed of broad tape sewn together –

పరికె, or పరిగె, or పరికెల An incantation; a demoniac is placed in the ముగ్గు or triangular mark before a door, and being charmed declares the name of the demon – Hamsa 2. 96. –

పరికె see పరింకె --- పాలబరికె the name of a certain forest tree

బరికె ns A small stick or bough, a switch. [illegible]
Local X. 281 line | పరికెలవాగు name of a certain stream

౫ పరికెగడ్డ n.s. The root of the aquatic plant termed Trapa bispinosa – See పరింకె –

పరికెమొట్ట G. ~~[illegible]~~ 1.౧౧౧ A sort of fish

పరికెల See గంటి see పరికరలు

~~పరిక్రోశి SC says [illegible]~~ [illegible]

పరిక్లేశం M. Sabha 2: 328. pariclesam

పరిఖ or ఖ A moat, or ditch – Rucmang 3.42

పరిగణనం Resuming, resumption, continuation of a work commenced –

౪ పరిగమి n.s. Vide పమరంగబలం – I doubt this word
పరిగవిల్లు BD\3.2246

౧ పైన కట్టు E. పరిక్షు To prove by trial ~~[illegible]~~ Paidim. 5.49
In Molli R. 3.49. [illegible] BD\5.689 M. Udyog 2.124

౨ పరికాటుకం परिकाटिकं Pariz. 3.81 Manner. = రీతి
but n 2W

3 పరికర్మ ns Adornment, decoration A. 4. 36 అలంకారము

౪ పరిగవిల్లు, or –మల్లు, or –వల్లు BD\3.2246
This word is wholly unknown: it is a basket or some other thing used by a milk man

౫ పరికెగడ్డ [illegible] SC. 137. Rox. 1. 428

౬ పరికె dishevelled BD. 3. 1402 పరికెపెం(ట్రు [illegible])

పరిగత్తు Running – see పరుగెత్తుట

౩ పరిగ n. s. Gleanings of corn. Vema 243. BD. 5. 3~~0~~3 – CBP. 4:124
౪ బ పరిగలు the OG 35 says ముత్యాల్లోరాలిన వన్ని..

పరిగచేను n. s. A reaped field. – Vema 243.

పరిగచేప n. s. A sprat. The వేదుపరిగ or butter sprat resembles the silver fish – The తెలుపరిగ is the white sprat. బెత్తుపరిగ a sort of chætodon –

పరిగెత్తుట or పరుగెత్తుట v. n. To run. – Also to flow as water

౯ పరిగపిట్ట n. s. A Quail, An ortolan A bird like a large sparrow with black head and dirty pink belly. they are gregarious and are so named from the mischief they do to పరిగ crops of corn. – Perhaps the same as the wheatear

౧ ~~పరిగొనుట v. a. 1. To encompass, or surround. 2. to obtain or attain. [Not in M. V. Z. A. thinks it means to slay, asserting that the senses given by Campb. appertain to బరిగొనుట and పరిగొనుట. The word is rare.]~~

౫ బరిగొనుట v. a. To surround, or encompass. Z. A. In Basw Dwip 3. 545 is explained ~~[illegible]~~ In Vasu 5. 77.
BD \ 3. 81 & 2189 & \ 4. 64

పరిగ్రహం n. s. Acceptance, taking,

పరిగ్రహించుట v. a. To take, accept, admit, or receive, to take seize catch. To patronize adopt a custom. Manu. 2. 38. 1

౧ బరిగెలపడుట To lie supine, on his back = వెల్లికిలపడుట

౨ ~~What~~ this answers to the quail ~~[illegible]~~ Clarke on Exodus XVI. 13 – ~~[illegible]~~ shews that the true import is not determined – This is the Turdus roseus or Cholum bird, fully described in Madras Journal Jan 1840. p. 23

3 పరిగుంపు is rendered in OG 36 సరుదువన్ని

౪ పరిగలు fragments Pal 439 shivers.

౫ పరిగొనుట On a view of all the citations Virab thinks that it means తీసుకొనుట, రాల్చు, or perhaps పోవుట ~~To bring~~ To go, to come, or possibly పరిగెత్తుట to run, to "course" in Vasu 5. 77 it is applied to the flight of parrots In BD. \ 2, 337 అమృతతోవల్లిష్ట పరిగొనిగురియు. The water poured down "greatly" or in a flood In BD \ 3. 2189 పరిగొనిమూర్కొంట్లుఅరసికొనకయు & in BD \ 4. 64 పరిగొనికేసుకన్నెపాళంగదోలి and in B

Browns Telugu Dictionary

or పరిఘం PP.8.162 or పరిఖ M.3.7.107.DRY.1531

పరిఘము n.s. A bludgeon, a stick mounted with iron, a fort moat. (See W 504) The outer gate of a palace. Ratnavali 1.17. M.3.VI.371.

పరిఘ్నాం

పరిఘట్టనం n.s. Thumping, striking, collision, Tel. Cala 6.62. (n.W)

పరిఘూర్ణము Har. Harisch Dwip 26 A cascade?

పరిఘూర్ణించుట G VII.{31/29} = ఘూర్ణించుట To investigate examine overhaul

పరిచయం n.s. Acquaintance, knowledge.–

పరి

పరిచరుడు n.s. A guard or body guard. 2. an attendant, companion dependant or servant.– నా పరివారజనము My family, my people, or servants. put this below

పరిచర్య n.s. Service, attendance, dependance, Vish P. VI.9.

పరిచారకుడు } a man servant

పరిచారిక } n.s. A maid servant. నా పరివారజనము my people, or servants

~~పరిచారకజనం n.s. Retinue, suite, train, attendants, household,~~

పరిచారకుడు n.s. Servant, dependant. &c.

పరిబారులు BD\5.419 A servant

పరిచిత Known. usual. Calah Mahat. 1.27

పరిచితి n.s. ~~vide పరిచయం~~ Acquaintance, Knowledge

పరిచుంబనం n.s. Kissing all over. Sara 4.147 a shower of kisses

పరిచ్ఛదం n.s. Court, train, attendants, retinue, phalerae. Trappings, paraphernalia housings.– Lalit X.28.– H.K.3.61 what

పరిచ్ఛేదం n.s. A Division of a book, a section, or chapter.–

? పరిఘూర్ణించుట HD.2.352

Browns Telugu Dictionary

పరిచ్ఛేదించుట v.a. To divide.

పరిజనం n.s. Train, household, people. Vema: 1060

~~పరిణస్థం n.s. Transmigration.~~

౮— పరిణించుట. Vish. Chitt. VI. 100. ౧౮౧ see వృద్ధించుట. To agree or be suitable with. gramyam = అనుగుణమవుట G X.54

పరిటె n.s. The weaver's whirl. Hams. 2.12. & 25.4 In England this is called a trundle. See Moriers 2d visit to Persia. p 164

పరిడె n.s. } The spotted beetle usually termed a cockroach

బరిడె } The cockroach

Rucmangada 3.104 Bmj 2.59 Curma 4.31

౬— పరిఢవిల్లుట v.n. ...యుచు or పరిఢవించుట To be manifested, to shine, forth or appear DA.19 Ila. 2.34. and 3.12.127. procax Radha 1.6. procax. In Lavanya ౧౧.85.43. Bilh. 3.177.1 Lavanya 43. Uttara Harischandr 3.84

భరిణె see బరిణె or భరణి.

{పరిణతి M. Aswamedh 2.228 See also N Bhatt, క్రమపరిచ్ఛేదం § 73.74

{పరిణతంబైన adj Ripe mature Bhim 3 Vasu 4.6 BRY. 3.66

~~పరిణమించుట To follow, as a dependant, bending down.~~ W. to behave, conduct himself, ~~continue Vem 1028 manu~~. 6.75

౧ ౭ ౩ పరిణయం n.s. Nuptials Vish. 2.5

Secretion "Modification" W in Sankhya XVI.

౪— పరిణామం n.s. Change of form, or state, metamorphosis. Vem 1504

౧౦ End, termination Cala Purna IV.169 - = వికారం ... పరిణామశూలం {pain caused by indigestion W a chronic

౨— {Flatulence W

పరిణాహం n.s. Greatness, extent. Bhase R Y. II. 728 magham VII.6 Breadth, width M. Anusas 4.412 G.X.81

౧ {పరిణమించుట v.a. To enter a body as the spirit does, to pervade Pal 86 line 13 To be delighted

౨ {పరిణమించుట v.n. Manu VI.99 To appear, be visible. In Manu V.117 = ప్రస్ఫురించు ~~(W2)~~

౩ {పరిణమించుట v.a. To enjoy, possess, Vema 1028 Pal. VII. ~~104~~ 420 Jaim 4.154 To possess, as a spirit does the body. ~~(2W)~~ See 9

✓ The various senses in 2W ~~do not~~ solve the doubt See Lila XIII. 466 matureness, completion & Pal 85 line 10

౭ పరిణద్ధం Brightness. M Virata 2.131

౬ పరిఢవిల్లు is apparently from the Kan: ಪರಿಢವಣೆ ostentation, display. See note on విలసిల్లు

౨ a chronic disease "an all-over-ish-ness" suffered by some persons during the period of digestion; ~~P~~ Mesenteric pangs - but Gastritis is the approved name

౮ పరిణించు G.7.60 is rendered ధ్వనించు; ప్రతిధ్వనించు

౯... 3 పరిణమించుట In Pal 48 it is, పండు to grow, or to fruit, or turn out మట్టికుండగా పరిణమించింది the earth was turned into a vessel: became a vessel. In Pal. 85 it means సంప్రాప్తించు in page 154 it is rendered To be grieved - To suffer a Reverse. ... అతనినీడ గోడకు పరిణమించింది his shadow extended to the wall; was cast on the wall

౧౦ పరిణామమున Grandly, finely, finally Pal 157 and in M. 8.1.1. శ్రీపరిణామస్థితివిధాన్

Browns Telugu Dictionary

పరిణాహులు Rbh 1.100 = విశాలతకలవారు

పరిణి. Dasav. VII.6. the commentator owns he does not understand it. nW.

3 ~~పరిణీయమ్మ (స్త్రీ) A dowager~~

బరిణె n.s A little box, a snuff box
Vem 1636 Lavanya XI. ౭౨ - A box formed like an oyster of two bits of cocoanut shell

~~భరిత~~

బరిణెపురుగు A large kind of beetle said to be eaten by the scorpion

౧– భరితం adj Filled, nourished

పరిత adj Surrounding, encircling. Ramabhyu 7.37

పరితపించుచు v.n To grieve to be sorrowful or frightened

పరితాపం n.s. Heat, pain, distress, affliction

పరితోషం ~~(not in W.)~~ Bhag 3.617. Vish P V. 138 Content satisfaction pleasure. But here it means A Present, or gratification

పరిత్యజించుచు v.a. To abandon, or quit, to deny or mortify his (lusts) Ellana 1.244 Vish V.103.

౨– పరిత్యాగం n.s. Abandonment, ^M Anus. 5.417 quitting, desertion, denial of lusts or passions, self restraint on self denial. Ram Stav Raj 3.194
పరిత్రాసుడు VedRas. 3.29 The dispeller or vanquisher
పరిదానం n.s. A bribe. (But in Sanscrit it means) Barter, exchange - Here enter next page No4

పరిదానంపట్టుట To receive a bribe

పరిదేవనం n.s. Lamentation. M. Sabha III.55

Brown's Telugu and Sanscrit Dictionary

౧ బరిణామంజు A certain medecine given to heal the bite of a serpent

౨ yielding, relinquishment, giving up

3 పరిణేత M.1.6.280 Kha

Browns Telugu Dictionary

పరిధానం n.s. A vest or garment M. adi 7.166 Aranya 1.146, Vidra VI.91. Cha ~~VI~~.91 విస్రస్తపరిధానయై Bhag. X. 2nd 464 she loosed her petticoat as in Ananda Tant IX. 66 is the ~~placing~~ poking in firewood under a sacrifice to be burnt. Constipulatio. Instipatio. collocatio. B Συνθεσις in Greek means this rite and also a suit of clothes.

~~పరిధానం వేయు To smock (coney catch, a low word)~~ Coin

పరిధి (dhi) n.s. circle, round, orb. — as regards the Sacrifice see 2W and DRY. p 2054 where it is spelt పరిధి

~~పరిధి n.s.~~ Circumference. The halo of the moon. Tara. 2.8. also a body guard. పరిధి Hams V. 328. చ॥ పరిధిమిషంబు మూగిరెల బంతికళంకము - పరిధి An "Epicycle" Warren

పరిపంథి n.s. A enemy or antagonist. Manu Ch 2.90 HD.1.1012 Rbh. 1.61, a foe BRY. 2.252

పరిపక్వం n.s. Perfect maturity

పరిపక్వంగావున adj Perfectly ripe or mature.

పరిపణం n.s. Capital, principal, stock.

౨- పరిపరియలై All in pieces, shivers Bhase R Yud 2.586

పరిపరివిధాలుగా adv. In all sorts of ways. Chand Rek 3.89. The CG 36 says పలుదెరంగులు

పరిపాకము * Maturity, ripeness. Vasu. 1. Introd. verse 2

౬- పరిపాటి Tolerable, ordinary, pretty, good, middling, — not extraordinary, Vish. P. 7. 386. Sar Dwi 261. 602.

౩- పరిపాటు n.s. Order, method, {arrangement — W.2. PLL. IV.14 / Navanatha page 30}

౭- పరిపాటిగా Tolerably —

పరిపాటి DRU p: 1056 line 11

పరిపాలకుడు n.s. A vassal, a ƒ dependant —

పరిపాలన n.s. Protection, patronage, fostering care,
౫ attendance to or performance of any act. government —

౧.. పరిపరి, In all sorts of ways, Thus & thus Divers, sundry, various, Vish Maya natac 3.385 Tara 2.85 Raja Sekhara 3.120 PLL. 4.26 & X.27 & 2.38 పరిపరివిధములు అనే Miscellaneous (మ.)

౨ పరిపరి n.s Destruction, loss. M. Virata 2.286

౩ పరిపాటు = R. 5.192 = రీతి। గడువిక

౪ In యామునాచార్యచరిత్ర 1.63 (TE. 158 N2) సీ॥ పరిపాటమియున్నవల్లుళు శాస్త్రినేగానియవేదాదిబహుశాస్త్రవిజ్ఞులగాని ...

౫ ఆయన రాజ్యపరిపాలన చేసేటప్పుడు Local Rec 3.416.3 During his reign

౬ పరిపాటుకొంప Suca 3.535 = a fashionable or nice house

౭ పరిపాటుతనం Parij 3.82

పరిపాలనచేయుట }
పరిపాలించుట v.a. To protect or cherish, to perform to govern or rule, to patronize: or espouse his cause

పరిపించుట The causal form of పరచు

పరిపూర్ణము|ర్ణమైన| adj Ample, right, replete, rife, teeming complete, full, Vema 419.

పరిపూర్తి n.s. Completeness, fulness, satiety, satisfaction amplitude, replete, absolute

1 – పరిపోవుట to encroach ??
OG 36 says it means చెదరుట – To squander

పరిప్లుత Extended, spread, stretched See on ప్లు plula

పరిబర్హము n.s. Retinue, assemblage, train, insignia of royalty, సంభారం
బరిబోకే A squanderer or prodigal. M.
పరిభవం n.s. Disgrace, disrespect, irreverence, insult contempt, disregard, Padma 3.49. ~~[illegible] XIII (451?) & P.L.L. 2.1~~ 451
Lila XIII.451 & 2.1 & M.4.2.181. Vish. 2.137 BD\4.587 = అవమానం.
పరిభవించుట v.a. To contemn, slight, scorn, U. Ram. 4.283. PLL VII. ~~78~~ 303
4–
పరిభాష n.s. Technical expression, a cant term or slang, a ~~peculiar or technical~~ conventional expression such as is used in a creed or trade Vema 1606. Suca 3.283
5– పరిభూతము|తమైన| adj Treated with contempt, or disrespect, disregarded, despised.
పరిభ్రష్ట Parizat. 4.56 is rendered నాయకుడు
పరిభ్రమణం Wandering, roaming, travelling M. Aranya II.84 +
7– పరిభ్రమించుట To travel, roam, wander, Cala Sas 2.67

2 but in Hala S cited under వాక్యరచన, it means....
2 బరిపోవుట To waste v.n. be stolen or lost
పరిబద్ధ Ā. 6.110 i.e. దొంగిలిపడ్డ stolen – also Vish P. 2.6.136 = దోపుడు [illegible]
3 ~~[illegible] Hbh 1.124 i.e. [illegible]~~
4 పరిభావి Imputation, slur (see W Gram p: 306 line 30)
"what disgraces"

పరిమర్దనము *

పరిమర్దితకం n.s. Collision, contract, rubbing together Tel Cala 2.51. (illustrated by Tara 3. 742 +) by the half round shore

పరిమళం n.s. Fragrance, perfume, Vema 152. Rbh. 2.107

పరిమళించుట To smell, be fragrant, give forth a scent, Vem 152. Vish Pur VII. 360

పరిమాణం n.s. Measure, quantity, capacity ~~the~~ length ~~of the~~ ~~[illegible]~~ In Cala. Tel. 1. 76.

పరిమాణాఖ్యం A numeral, a name of number NBh. 20

పరిమార్చుట v.a. To kill, or assassinate [illegible] DRU page 1264 line 1. Rbh. 2.58 & 4.45. BD 4.665

పరిమార్జనం ~~Abstersion~~. Inspersion, sprinkling water on your own ~~the~~ head in worship: DR Bala p 358 interleaf C

పరిమితం n.s. Quantity, extent, size measure

పరిముఖం Before, in presence of, coram [illegible] We settled this dispute through him, or by his interference, by his agency or instrumentality - పరిముఖమున Etcetera

పరిమెయి parimĕyi. [illegible] Running, at a run M. XII. 3. 474

పరిమెళం a common erroneous spelling for పరిమళం

3 – 2 – 1 – పరియ or పర్రె n.v. A break or breach, a broken shard, piece or bit, Bit, fragment, piece DRY 1229 line 6. Pal. 73, BD 3.1219 \ 4.662 as of a pot, that serves as a cup. A crack or fissure or vent. The anus. Compare [illegible] M. Stri 2.4 & Virat. 1.73. Tara V. 37 [illegible] Yaxagana Bhagavat. p. 106. line 3

1 పర్రె is a potsherd such as serves for useful purposes (= బొప్పె) distinct from పెంకులు is small and useless shivers ~~bits~~ of pot. పరియలు చూసిన ~~Skin~~ Broken into separate shards. –

2 పరియ This word is also spelt పర్రె or పర్రె parre and వర్రె varre

3 పరిమ్లాన Faded, withered, languishing. Tel Miscell 2.521

Browns Telugu Dictionary

పరియాచకం ~~n.s.~~ Fun, jesting from S. పరిహాసం q.v. A song says యిది పరియాచకము

~~బరి[illegible]~~

~~బరిసిన కొమ్మలు Tangled boughs in Anusas V. 485 But in Charitr. p170~~ బరమలు is an error for ~~పారకప్పిన~~

బరిబొమికలు The ribs - see బరి
బరిడ

పరిరంభం n.s. An embrace Garbh. Cul. Arm. XIII. 9. Vish V. 368. VI. 50. Tel Cala 1. 169. Calahasti IV - 32. + - See Tel Cala 2.33. cited under బాతకం sparma vulva
పరిరంభణం n.s. An embrace. Teccana UR. IX. 72

~~పరిరంభనం n.s. An embrace~~

పరిరక్ష KUR. 7. 184
పరిలులితే Tottering, quivering. Tara 1.5.

పరివట్టం n.s. A gilt parasol for an ensign - vide
3 — అలవట్టం - A tiara or sort of turban. పరివట్టం కట్టు To instal a priest, to induct him
౧ — పరివర్జించుట M. 1.1.158.
౨ — ~~పర్యవసానం Terms see పర్య~~
౪ — పరివాదం n.s. Abuse, reproach, invective, reproof, blame, accusation or charge - M. Stri. I. 197.
పరివాదిని n.s. A lute with seven strings-

౧ బరివరి adv. In confusion, as if routed G. 5. 282 = చెల్లా చెదరుగా

౨ బరివత్త Plundered, robbed A. 6. ౧౧౧

3 పరివట్టం in A. 6. 157 is said to be a Tamil word, meaning బహుమానార్థముగ శిరస్సునకు చుట్టే చెప్పున అవే పేరుగల బట్ట. A sort of head dress bestowed as a mark of honour

౪ పరివసానము See పర్యవసానం

౫ పరివసించుట
Here enter note on పర్యవసించుట

Browns Telugu Dictionary

పరివాపం n.s. Sowing —

పరివారం n.s. { Military train: forces. Pal. 10 Dependance, train, or retinue, "those who are about," escort Vema 1512. οἱ ἀμφὶ Φίλιππον

పరివి ns Marcand Pur. 2.162 OG 40 says ...

పరివృఢుడు n.s. A master, owner, or superior Vaizaianti. 2.48

పరివృతం|మైన| adj Encompassed, surrounded. Vish Pur. 2. 254.

పరివేత్త n.s. An usurper, of the birth night, a supplanter, a younger brother, inheriting, or married before his elder. Vish 6. 416. Manu 3.171 (Haughton)

పరివేషం n.s. The ~~disk~~ halo of the sun, or moon, a halo see a book in my library TT 735 named పూర్వపరివేష్టనలం This halo is dreaded as an evil omen Pativraty. p 415 line 16. Dab 98

పరివేష్టించుట v.a. To surround, or encompass, Vish VII. 85. To appeal to. Local. X1.60

పరివ్రాట్ n.s. A mendicant friar, devotee. [held infamous - See Lalito. p. 3. 43.] = సన్యాసి R. 6.4

పరిశనం Supposed to mean పల్లటీలు a tumble heels over head Manu Char IV 23. Mandhat (not in 2W. or Sab. Calp.) —

పరిశీలన n.s. An enquiry, investigation or ~~security~~. See a beautiful Rondeau in the Vasanta metre, quoted from Calidas by Jones in his Treatise on - - 3

పరిశీలించుట CBP. 5. 214 To enquire investigate make enquiry పరిశీలించితివి

పరిశుద్ధం|మైన| adj: Sacred, holy, pure, clean.

పరిశూల The liver complaint.

పరిశోధన n.s. Enquiry — But observe that the meanings of Sodhana in 2W are quite different

౧ పరిభ్రంశించు v.n. To be ruined, corrupted or spoiled. Vish 2. 136.

పరిభ్రంశించు v.a. To encroach upon, to usurp.

౨ the musical modes of the Hindus, [illegible] Printed in Ward II. 397. and in the last page of Wilsons Sanscrit Grammar.

౪ పరివారదేవతలు Attendant gods - Cherubim

౫ పరివాసిత Parij IV. 35

౬ పరివారాంగన A handmaid, a waiting woman Anand T. 8.54

౩ పరివాది ns An accuser or reprover. 2W. - Vish 2.221

౮ పరివిల్లులు To shive? In OG 36 పరివిలి ...

౯ బరివెడు A p|| of బరువ్రాలు

౧౦ బరివెంక G.S. 299 A certain tree with small leaves

౧౧ Parivrat, Parivraj "A mendicant devotee" (Kannadi Glossary)

౧౨ పరిశుద్ధి Purity: holiness. M Santi 2.329 ...

౧౩ పరివెల్లువు ... D. ... SC ... nW

౧౪ పరివిద్ధానము (a bad word) Letters vol 1. p. 238 line 16

౧౫ బరివిడుముల See బరు —

౧౬ పరివృఢుడు Kanyaca Puran 3.79

౧౭ పరివేదన H.1.128., S. 282. (n.A.Sw.)) see note opposite పరి...

పరిహారులు — I never met with this till long after printing the page — And I met it in Marshmans volume

Browns Telugu Dictionary

పరిశోధించుట v.a To examine, investigate, to try, search–

పరిశ్రమము n.s. Application, assiduity, close attention, skill, through acquaintance–

పరిశ్రమించుట To recline on B.8.466.–
పరిక్రాంతి } H.D.1.1615
పరిక్రాంతి } DRY.1084.
పరిష్వంగం an embrace Kalah 1.107.
=వ్యంజన A.6.146
పరిషత్తు n.s. An assembly, meeting, audience,
౧– or congregration, money presented to an assembly
3– of bramins in expiation of sin–
౪ ౧– పరిష్కరించుట To trim, deck, make clear, or evident, to settle, arrange, or adjust, To get through, finish, decree, decide–
పరిష్కరింపు } n.s. A decision, a deciding, settlement

=ఆవిష్కారం R.1.1614 ర.301
పరిష్కారం } n.s. Decoration, decking, Sunanda 3.53. adjustment, arrangement, settlement–

పరిష్కారంగా adv. Clearly, distinctively, decidedly flatly
౬– definitively (To refuse) ~~flatly~~ flatly, పరిష్కారంగా చెల్లించుట To pay in full. Definitively, positively, fully–
పరిష్కారయుక్త } adj Decorated, accomplished – vide పరిష్కృతి
పరిష్కృతం } Anand 7.7.27 కేశంబుల నగోపస్తవ పల్లవ పాటలం । శ్రుత్యుత్పాదసహిత పుష్పశంగ పరిష్కృతం ॥ decked arrayed
౫–
పరిష్వంగం n.s. Embracing, an embrace

పరిసరం n.s. Neighbourhood Place, location, ~~ground on the skirts of a river or mountain or contiguous to a town &c. Ath. 113~~. Dasav. 7. ~~[365]~~ 181.375. Calahasti Mahat 3.132. R.5.330
Suca 3.258

౧ A.D.G. §219 says "This changes, as a Satsama, into –షదం"

౨ పరిషేచనం The rite of sanctifying a dinner by sprinkling water round the dish. Crngala p 45 line 11 Lustration

3. పరిషజ్జనం. the royal circle, or, courtiers. Panch. 1:747

౪ పరిషత్ A.6.124 [6.80] is rendered సంఘము – Also in A.5.130 = సభాసదులు "Assembly, meeting, audience, congregation" 2 W– Always used honorably–

౫ పరిపూర్ణుడు He who is perfect R.5.148

౬ utterly wholly completely entirely fitly duly

Browns Telugu Dictionary

పరిసర్పి n.s. ~~Perambulation, wandering round or about.~~ omit it

పరిసెవ్వెంధులు v.n. To fail: to miss. To get off clear or escape detection. To be loosed, annihilated, dissipated. Vema 1637 and 2.127

పరిస్పర్ధం n.s. Emulation. Tel. Panch. T. 4.93 ~~in contr~~

పరిక్షే Error for —క్షి—

~~పరిహారం n.s. Release, liberation. Vema~~ 1572 where పరి హారపరుడే is ....?

పరిహరించు v.a. To desert, cast off, throw away, quit, discard, set aside, reject. Vema 1338. To quash, set aside, do away, nonsuit. seize — Duhoor § 21 = తప్పించుకొను Suca. 3.203. To avert. Vaij. 4.42

~~పరిహాసోక్తి Free or violent language~~

పరిహసించు v.a. To scorn, deride, laugh at. Vema 3.166. and 1506. See on హాసం =

పరిహారం n.s. Doing away, abolition. Removal, solution of a puzzle or question. A Palliative. Latitude or licentious interpretation of a law or rule. Indemnity (2W is very poor)

పరిహారపెట్టు v.a. To object, pretend.

పరిహేల भीष्म पुराण 6.120 కు " కొందరు తాండవమాడిరి । కొందరు పరిహేలకేళి గొరవిరి

పరిహాసం n.s. Mirth, sport, pastime, joking satire, scorning ఎలుగుపరిహాసితం bear's play

పరిహీన Vasu 3.241. Wasted, faded. It is thus spelt by W who does not give —హీన as a form

పరిస్పందము n.s. Adorning? decking. Train, retinue (W.) In Anande T. IX.66 it seems to mean spending. See స్పందనం. Emidio semini

Note on పరివేదన

On this word see the following sayings printed by J.C. Marshman with an English translation in his Kobita Rutnakur p.74

కస్యమాతా కస్యపితా కస్యభ్రాతా సహోదరః

కాయప్రాణే న సంబంధః కా కస్య పరివేదనా

Mother, father brother & sister, what connections are there? what connection is there between soul and body? He gives 4 more verses on the same phrase — which he every where translates connection. But in his Beng Dict Morton renders it [illegible] Wit, prudence, caution, [illegible] pain, anguish. See H. 1.128, 5:282 "care" may be the meaning — "what cares one for another:" [illegible]

Browns Telugu Dictionary

పరిహృతిమైన Scattered, dissipated Vish P. 2.341

పరిక్ష n. s. (Error for -క్ష-) Trial, examination, test, experiment, అశ్వపరిక్ష M. Aswam 3.240 గజదంతపరిక్ష Lila XIX.322

పరిక్షగా adv. Positively, peremptorily, definitively

పరిక్షితు ~~The title of~~ Parijit a hero son of Abhimanya the son of ~~Arjunah~~ Arjuna, His name occurs at the opening of numerous poems, particularly the Bhagavata which was composed ~~to~~ on his account.

3 ౪ పరిభావం n. s. Insult, disgrace, The Manu smriti says (3.A)
పరిభావంమోపృనావదాబో మెరాండాబ్లాం ద్వారితిష్ఠితిః ॥ త్రిరాబ
(శ్రయంబుత్తెనాం భిరాన్కదావత--

౧ పరిరంభం n. s. an embrace – (Chandr. R. 3, 85. Parij: 3.88)

౧౧ పరివాహం ~~See ...~~ ~~A stream, a flood~~ A. 5.71 A drain, swallow, or channel: a small sluice

పరీక్ష ~~See పరిక్ష~~ Trial, examination
పరీక్షగా Actually, in fact, practically Here enter గజదంతపరిక్ష

పరీక్షించుట v. a. To try, or examine –

పరుండపెట్టుట v. a. To lay down, put to sleep –

పరుండుట v. n. To lie down, recline

బరుకుట v. a. To claw or scratch, To scribble (a low word) to lacerate, tear. Pal: 388 To trim a shaggy head, using the fingers as a comb

౬ KP 7.238 where it is written పరకి

౧ పర్యవసి Velag 4.14. n2W.

౨ పరిభవం Disregard, disrespect. G 8.126

౩ పరిష్క్రితం * Utterly, at all. పరిష్క్రితం లేనేలే దు There is absolutely none – In Local Rec 3: p: 209 line 13 త్రపు కమలాలుతిలుక్తి

. పరిస్ఫుతం జలవములు లేక

౪ పరిష్కారం DB. p 129 line 18

౫ A verse says వహంతసందూరం (ప్ర)బలకబరభార
తిమిరస్త్విహాం బ్రహ్మంద్రైభేందివేల్లితమివ నవీన
ర్తకిరణం। లమా తుస్మ్మైమన్మ(?) వవదన సాందరర్భ
లహరీ। పరీవాహా(స్రో)తస్సరణిరివ సీమంతసరణి ॥
Is this from the Rasa Manjiri?

౬ here the phrase in KP 7.238 is ప్రక్కపరకి or బరకి scratching his side = గీరుట The passage is అభినవకౌముది ౦తరి యున్నస్సు ప్రక్కబరకగి యుక్కరతొలంగక పోజ్జాని పోయు

పరుగు n.s Running, a run, a horse's paces — the distance a man can run, — This is usually called a Coss, (క్రోశం q.v.) and is about two miles, మంచి పరుగుగల గుర్రం a horse with good paces — See క్రోశం — పరుగుపరుపులు To plot, act craftily, steal, a march upon In Pal 427 it is used for Decease, death

~~పరుగులు v.n. To go, run &c see పర్వులు which is the usual spelling of this verb See note on~~ వెలయుటలు

పరుగెత్తుట v.n. To run. From పరుగు a run and ఎత్తుట to take also used in the plural as పరుగులెత్తుట to run or take runs.

and see పరగుట

పరుపుట v.a (see the verb neuter) To cause to be. To make, do, effect, arrange, order, produce To lay, place, spread, extend, scatter, గడ్డిపరచబడ్డ spread with grass — This is the causal of పరుట and is like it used as an auxiliary verb — Thus పెట్టబడ్డ పరుపబడ్డది it is arranged, మెరుగుపరచవలసినది you must arrange it; It also is substituted for the causal affix ంచుట Thus కొట్టిపరచుట i.e. కొట్టించుట to get him beaten Vema 1341 ఆక్షేపించుట to make objections గతించబరచి M. Adi. 2.68, and Bhag x. 93 The causal form is పర్చించుట q.v. దిట్టపరచుట to settle కొరతబడె it is diminished కొరతపరచు (Vish 2, 215) is to abate, diminish, destroy, do away, — Vema 637. లంచపరచుట to appropriate ఫలంపరచుకొను to enjoy the fruits or profits, లోనుబయలు పరచి Vema 2115 converting the interior into the exterior... M. Adi 2.69 ఱ ర prasa Tara 3.15

To kill Basu Dwi 3.563

ర పరచుట v.a To settle, effect, as భేదపరచి effecting a distinction. Vema 1441 ఫలపరచి producing an effect. దురాశ అధికపరచి increasing his avarice — తెలియపరచుట To inform or let him know — కూడుట v.n to join, కూడపరచి v.a To unite or cause to join వారు సమ్మతిపడ్డారు They consented వాండ్లను సమ్మతిపరచినాను I persuaded them ఏర్పడ్డది It was settled ఏర్పరచినాను I arranged it — Perhaps it should be spelt పరచుట as in M. 1.2.68 it is పరచి not పరచి — see note on ఱ భంగపరచుట to ruin Dale 244 line 10 In BD 4. 365 = చెరచుట — దృఢపరచుట To prove, ascertain, verify. In M Bhish 2. 148 పరప్రవ to make it proceed, drove the car.

Browns Telugu Dictionary

పరువులు verb neut (see v: act) or పరుచులు.
Dab-196 line 16
To flee, run away. To walk
To flow, as water
పరబడిపోయింది it became habitual
పరుతురు Bhag X. § 2.36

పర్వుతును
M. Samp. 1.61 the verse begins with
పరచిన
పరువకుమీ (Run not thou BD) 4.272
Here enter, పర్వుగిక్ the verse entered
under బరుతి N°

పరుచులు causal of పరువులు to run

పరుజు n.s. A haft or handle (hilt). Suca 2,261 Manu 4.36 See
పరంజు – + Vish Chitt. VI. 100. = [illegible] = [illegible].
Pal 383. B Padya

బరుజు ns A side బరుజులనంటనేసె he
smote them through and through.

బరుజులు Small tinkling bells. ~~A~~ (Z. A denies
this & says it means ~~Side~~ Sides – see బరుజు

పరుటు. Chandra Bhanu Charitra 1.103 ఉ॥ పరుటులు విడిచి వెర్బలియు
[illegible] పెన్నరియు పట్టులనరవు నించియుప్పటలక॥ దరుకులపేరిబోమ
మోలుదాల్చి ॥ ౨ ॥ That is Poti

Browns Telugu Dictionary

పరుఁడు ns. (See on పర) Superior, who is beyond. Great - a god, a hero - Beyond other, as an alien, a stranger or enemy. Anotherman Vema 1496 Your neighbour. A candidate, aspirant, or devotee. - పరులపాలైన alienated, given to others, సత్యపరుఁడు one given to goodness. Kasi kha. 2.28 Vema 3.62. ధర్మపరుఁడు one devoted to holiness, bent upon salutation a candidate for heaven చిత్తచాంచల్యపరుఁడు one given to madness or wavering అధర్మపరులై being sold to iniquity - M. adi. 1. 117 & 221 కుతూహలపరులై they were full of eagerness పాపపరులు enslaved to sin Vish Pur. 1.21 - - Vema. 205 నీతిపరుఁడు a man of wisdom హింసనపరుఁడు a murderer Vema 1317 జీవపరుఁడు an enlivener Vema 1835 He who is above life Vema 1842. కైంకర్యపరుఁడు one who subsists by a church living - In the sense of Your neighbour; శ్లోకార్థేన ప్రవక్ష్యామి యదుక్తం గ్రంథకోటిభిః పరోపకారః పుణ్యాయ పాపాయ పరపీడనం ॥ Doing good to your neighbour: or, to another.

పాపపరుఁడు M. XII. 2.168 one given up to sin: who is devoted to sin

యజ్ఞపరుఁడు M. XII. 5.479

తత్పరుఁడు

బహువిధదివ్యశస్త్రాస్త్రపరునింద్రజిత్తు, DRY. 1696

స్వయం తీర్ణాః పరాన్ తారయంతి charity begins at home

బెరడు n.s. The husk, or outer rough bark (See బొబ్బర) which from time to time falls off

పాచిబట్టిన Moss, mossiness

1 — పరుపు n.s. Bedding, ~~matters~~ mattress, ~~Breadth~~ running swiftness, పరపురాయి a flat, large broad stone — From పరచు to extend or be spread [illegible] run the swift chariot, Nala. P. 1, 3, ~~పరుపుతప్పె a broad disk~~.

— పరుపుట v.a To cause to send, Vema 1029 — This is derived from పరువెత్తు — To cause to flee &c. To shoot arrows, To annoy, to vex — see పరుగులు Pal 105. To cast. Dab 101

~~పరుపుతప్పెల~~

పరువం n.s. (see — ర —) Bloom, prime, the being in season, Mellowness.
తారాశ[illegible] ౧౯౧. వ. [illegible] సురాంగాంతశ్వరం ౭౨ - [illegible] - ౨౧ - ౭౫
పారిజాత. 3 - ౭౨. సత్యభామ ౪. ౧౨ Bhanumad: 3.152

పరువంపైన adj. Blooming, in season: Mellow, applied to fruits (see — ర —) as in Parijata 3.79. or to swelling breasts as see the above quotations. See also పర్వం. Anirud. 3.50

1 పరున్న Reclining, lying down — see పవళించు. In Vask Chitt [illegible]

2 పరుపు is (Tamil) a cant word for పప్పు Hence the word పరుపుతప్పెల which is not a broad dish

3 పరంతి * Last year

Browns Telugu Dictionary

పరువతి ns Running. BD. VII. ~~170~~ 758. H. 1.240. Pal. 19 line 25

పరువడి adv. Well fully, duly. Rasica 1.63. DRY. 3.6? and last line of Charitra

Here enter the article on -ఠ-

పరువన్ (part,) Running. M. Adi; 1, 186, 206

3 - పరువు adj Honourable, respectable, current

2 పరువు n.s. Course, the act of running, speed. Vema 5217. కొతపరు వుగావున్నది the crop is in the course of ripening

Compare పరువం - Fashion, custom, suitability

~~పరువులు~~ also Season - Breadth, width M. XII. 3. 362

~~పరిధి Marc. Pur. 2.162~~

బరువు ns Weight &c see బరువు

బరువు adj Heavy &c see బరువు

4 - పరువులు v.n. To run - Marc P. 2.162 బరివెదుదవ్వున at... ఠ

పరుష See పరష

~~పరుష్యం ns Harshness, roughness, severity~~

bala Hasti Linga Satacam 57 line 2

పరుషం adj Harsh, Rough, severe stern DR Ar 170 Pururavas 5.280. HK. 4.149

Vema 1200 In Grammar this signifies a hard letter, viz కచటతప

4 - పరుషత్వం. పరుషత్వం ns Roughness, harshness

పరుషరాము a name of Vulcan అవెల్లపరుషరామునకుప్రీతి అయినది The house became a prey to the devouring element

7 - పరుసం adj Harsh, rough. Harshness Tara V. 106. DRB 336

పరుసం The philosophers stone. Vema I. 81. PLL 1.38

1 పరుసదనం ns Harshness, roughness - see opposite

పరుసవేది The philosophers stone. PLL XVI.3

9 - పరుసు ns Harshness, roughness, rudeness

పరుసల Basava Dwi 3.~~325~~ 200 HD. 3.313.

M barna 2.341

Vish P 4.171. Satyabh 4.239 Jaim VII.42 ~~Sucat 62~~

M. Udyog. 2.42

1 ~~A poet~~ says. గీ॥ వెలదిచోబాటంబుపానంబుచేదుపలుకు ప్రల్లదంబునదండంబుపరుసదనము ॥

2 పరుసుకూత a dreadful roar. Bhanumad 2.192

3 పరువిడుచుటలు H Saucara 2.21 To let run (to set dogs on) or let go. to slip hounds

6 at the distance of a "run" or cos. G. 5.299

7 పరుషవాండ్లు corrupted from ప్రజ Mobs, crowds at a fair &c Kanchi Dandacam p 2

8 In Vasu 5.77 పరువు is rendered ప్రాలుట

2 పరువు respectability, rank,

గీ॥ వెలదిచోబాటంబుపానంబుచేదుపలుకు ప్రల్లదంబునదండంబుపరుసదనము ॥ Cited from ~~a forgotten poem~~ the Udyoga Parvam II.42

Browns Telugu Dictionary

.. as whiskers.. D. Navan: p: 250 & ND 3.144

పరుసు adj Rough, coarse, brutal

పరింగితజ్ఞానం - Chandra p 459 Physiognomical skill; knowledge of disposition by features

పరేవతం Omit this - It is said to be for పరివాసం - It is absurd

పరేత A ghost - see ప్రేత 4.233 Amera has both spellings
see Sancara R. 5. 101 where the metre proves it where పరేతనికేతనం is a haunted cemetery

పరేతరాట్టు The King of ghosts: a name of Yama or Pluto.

పరోఢ Your neighbours wife: Lahtu 3.21 from ఊఢ married

2 - పరోక్షి 2W says is a cockroach: but the Dipica &c say A bat TA says కప్పెర [illegible] గబ్బిలము

3 - పరోక్షం ~~Presence~~ Clandestine? imperceptible (said to be the same as ఛేదంకం) See అపరోక్షం
In a letter is this phrase పరోక్షమందు in his ~~presence~~ absence
Haughton p 1685 says (An object) not within sight, invisible, imperceptible - and పరోక్షభూతం "the perfect tense in grammar."

మధుపర్కం
Vij Vil. 3.118. Compare మధుపర్కం

భర్గం ns Light, lustre

భర్గుడు ns A title of Siva

భర్జనం ns ~~Success, gaining, accomplishment~~ Threatening
Browbeating. (W 2 says Frying! alone .... n Sab C.)

1 పరేటపురుగు the insect called a cockroach

2 పరోక్షంగా Externally, avowedly

3 పరోక్ష 2W 515 says Invisible, absent, &c

Compare note on పరోక్ష

4. బరెంక Barĕnka.. = పిటక ? Q

6 మీబుద్ధికౌశలము పరోక్షమందు వినివుంటిని [illegible] I have heard 'elsewhere' of your learning. 'indirectly.'

7 పరోక్షి Radha KD merely says what Amera says. viz గబ్బిలాయి .. Reeve rightly says A bat, vespertilio
The GBP says "some say it means [illegible], కప్పె [illegible] also a bat -" but some [illegible] q.v.
he does not mention పరోక్షి the cockroach

౪ 1 పర్జన Vish Chitt 5.94 ~~Threatening~~
పర్జన్య ~~లతిక~~ ~~Lightning~~. Lightning M Vira V. 354 ~~the rainbow~~

పర్జన్యుడు Indra, or Jupiter
M Udyoga 2.182. M Virat. V. 192

3 - భర్జించుట v.n To succeed, be accomplished, come to good, be verified Kod §10 To twang the bow string To threaten
పర్జిన్యతిలక see ర్జ
పర్జునన్ A.5.90 is rendered బాయిపేసుభు
పర్ణం n.s A leaf Vem 603

పర్ణశాల A hermitage or bower of leaves & grass: a hut Padma ~~E~~. 3.10 Siva Puran 2^d. XI. 3.
పర్ణాశుడు DRB. 401 who feeds on foddered leaves
భర్త n.s } A husband, lord and master
అవనీభర్త a King - Vasu 3.110
భర్తగాడు }

పర్తి the infl. of పేరు q.v
భర్తి n.s Completion, filling up కోపంభర్తిగ
రాలేదు his anger was not fully satisfied.

బిరు see భేరు
భర్తృత్వము Husbandship

భర్తృదారకుడు Omit this

౭ పర్ణిత.. Eaten gnawed - జంతుపర్ణిత worm eaten. Charitra page 501.

౨. పర్జన్య ?? D Abhim. page 34. P.3.330 Indra. god of rain

౩ పర్జించుట in A.6.100 is rendered To seize the haft of the dagger

౪ పర్జన్య Thunder SC పర్జన్యమేఘము a thunder cloud

Browns Telugu Dictionary

భర్త్సితం Omit this.

భర్త్సనం n s Threat, menace. Telugu Amaram xi. A 5.157 = తిరస్కారం (n2W भर्त्सनं bhartsanam) A 5.157

~~పర్వ్ణిత See my note in Wilson p 510~~

పర్పటం } n.s. A thin pancake. vide అప్పడం A plant q.v. in W.

పర్పాటకం } n.s. A plant see పర్పటం in W.

పర్వించుట v:a a causal form of పరచుట

పర్షిర = గుర్కు Q... What??

బర్బర Savage? barbarous? – Others say auburn, red as hair: the colour of a hawks wing

బర్బరకేశం having dishevelled hair like a savage. Bilarn. VI.106 (nW. Trayi qu)

= బ(బు) = పింగళ –

బర్బరః A sort of drum = తంతిరోలు Lalito x1.5 Sir W Jones says, గడిగాడు పశ్వు q.v. – but 2W omits ~~that~~ sense & merely says A blockhead, a fool.

బర్బర ~~[illegible]~~ వర్తకం. See పావిడి. The SC says పొంజరాయి, వరిదేరువెత్తు, సుమాషి, బాబ్బర్లు, పాయింటు, &c &c

బర్బూరం The tree called తుమ్మ which produces gum arabic. Soc Rec 2.261.

~~The~~ Sab Calp says పరావ్రేటుకం అనే గడ్డి, పాపట వెట్లు, అప్పరాలు. Q says మమాకంటక

Browns Telugu Dictionary

స్వర్ణం n.s. Gold. Vish P. V. 169

స్వర్ణదేశం n.s. the "land of Gold" now called Barmah or the Ophir of the east: the King having the title of స్వర్ణపద or Golden footed

స్వర్ణపటంబులే Tissue, gold cloth. Bahulas V. 189

బర్మా A bow-drill = బరమా. a drill turned by a bow.

~~స్వర్ణ్యము Gold BD|5.349~~

2– పర్యంకం n.s. 1. A bed, 2 the thigh. see Calahasti Mah 2. 133. & Vastu Nidhanam p. 230 line 9. B.X. f. 1307. Ila 4. 148. Chand-Rek ౫ ...... Viera Cha 6. 21. q.v. Balarama IV. 197

~~పర్యంక~~

పర్యంతం adv. Until, as far as, up to, as much as (ten rupees) as many as ten (men) – to the numbers of ten, Near, as see Lalito. VI. 3. (n.W.)

పర్యంతరం As far as, as much as, నాలుగు పర్యంతరం about four.

పర్యవసానం (~~Not in W.~~) Terminating, finishing, completion
3– accomplishment, fulfilment – Upshot. μ. The end of a verse: a phrase used in capping verses

9– పర్యాప్తం|మైన| adj 1 Obtained, gained. 2. adequate, able...

పర్యాప్తంగా adv. Readily, ably, satisfactorily –

1 ~~పర్షు~~ misplaced ~~is there such a noun? from which విప్పర్ల + విప్పర్తి (name of a village near Rajy) is derived~~

2 పర్యవసించుట v.n. To end, terminate అది జగడ ము లో పర్యవ

3 ఇది జగడము లో పర్యవసానమైనది This ended in a quarrel

4 పరాచ్యకము, a joke, a jest: meant for పరిహా సకము. W Brown: p: 209 – where he spells it ~~పరియాచకము~~ పరకము

పర్యాయం n.s. Time, occasion, as ఆ పర్యాయం this time. order, arrangement, regular and methodical disposal or succession; manner, kind - ఈ పర్యాయముగా ... it is tolerably good, but nothing particular పర్యాయమువలెను presently, regularly పర్యాయముచేత gradually

3- Loc Rec. 2. 301. line 3. ~~4 XIX. 27~~ line 1. of p 218

పర్యాయ Specific, peculiar ఆ గ్రంథం కొన్ని మోట్లు పర్యాయంగా ఉన్నది this manuscript deviates in some places పర్యాయపదం see below

పర్యాయగ్రంథం a very ordinary book - a queer book - an odd book

పర్యాయముగా } adv. Presently, gradually, by degrees.
పర్యాయమువల్ల }

పర్యాయపదం A Synonyme, an equivalent word, in the sense of "as కొనసం ... శబ్దం పర్యాయం - ఎరగను I never met the word కొనసం in the sense of a house" పర్యాయాభిధానం a secondary name Naish 3.18 as Damayanti for Bhima Kanaca

పర్యాలోచన ~~Dividing of shares~~ full consideration

పర్యాలోచించుట v.a. To apportion

పర్యుదంచనం n.s. Debt - 2W. Omit it ?.

1- పర్యుషిత adj Stale, not fresh, W. Chandra R. 3. 69....

బర్ర n.s A switch, cane, small stick, sapling

పర్ర n.s. Swamp marsh bog fen. a salt pan, A pit of any kind, పర్ర a measure of capacity, the fortieth part of a toomer or గరిశ.. garce-

1 పర్యాప్తి తాన్నం Crugala p 45 line 21

1 పర్ర A genus of fish Russells Fishes No

57 గుర్రపర్ర ? Zeus Gallus
58 చెవ్రులపర్ర Zeus Vomer
141 చెవ్రులపర్ర A species of Scomber = తెల్లపర్ర
142 మైని (mahishi?) పర్ర .. or. బొల్లిపర్ర a Scomber D°
138 తులపర్ర or తొలుపర్ర Tol
140 తాళ్లపర్ర Tala para D°
144 గండిపర్ర or గుండిపర్ర Gundi D°
145 కురుగుపర్ర Kurugoo D°
146 [illegible] పర్ర ? Ecalah D°
147 ఎర్రదారిపర్ర D° Yarra danree D° D°
148 ఉత్తమపర్ర Wotim !
149 పొలుసుపర్ర or పులుసు ? Poloosoo
150 తలమపర్ర tallam D°
154 మొకలిపర్ర Mookalee D°
156 మిట్టపర్ర Mitta D°

3 పంటపర్యాయం Crops and corn - Here పర్యాయం is కి

4 పర్యాయముచేత Local 7. 268 line 13 gradually, in course of time

Browns Telugu Dictionary

పఱ్రుమన్ను Potters clay. Salt earth used in scouring cloth.

పఱ్రుయుప్పు n. s. Marsh salt. Salt spontaneously produced.

బఱ్ఱింత A plant the stiff stalks of which are used as tooth brushes. Rox. 3. 553. 761

ప(రు). infl. పఱి. 81 Place, birthplace. This word occurs...
పఱ్రునచించివేసె adv. "up" as To tear "up" (anuk)

పఱ్రె see పఱియ.

బఱ్రె { in D Navan p. 47 this is spelt ŏrrĕ
A female buffalo. Vema 48. A. 6. 91. A simpleton or blockhead ^ బఱ్రెమొగము a wide mouth. Vem 1532

114 పర్వం n. s. A part, portion, or division. A feast or annual festival at a certain division of the year. Dasav. IX. 449. కంఠ్ల పర్వం a feast for the eyes Vish P. VII 315. The new and full moon, the two sancramam or Changes and the eleventh day of each lunar fortnight each form a parva. thus పంచపర్వం or పంచపర్వోత్సవం is a feast that lasts an entire month that is for five parvas. A joint. (this sense not in W.) A poet says. ఆర్య॥ ఇక్షోరగ్రాత్క్రమశః పర్వణి పర్వణియథారసవిశేషః। తద్వత్సుజనమైత్రీ। విపరీతానాంతువిపరీతా॥

పర్వనావి n. s. One who unlawfully has commerce with women on holy days. Sabbath breaker. Vish Pur 3. 138.

పర్వం: The Mahabharata is divided into eighteen Parva or Books. each of which is in the Sanscrit divided into ~~adhyaya~~ అధ్యాయము or sections: but in Telugu, each is divided into ఆశ్వాసములు or cantos, which do not correspond with the Sanscrit అధ్యాయ. Sometimes the word is used for a sub-division ఉపపర్వములు.

పర్వం (is also expl. in Mahr. Dict - see పరువం) bloom, prime, heyday

3 పర్వ the Inf. of పరువులు in Dro. 4. 308. BD 5. 1011.

బఱ్ఱెంక A certain tree with small leaves in the names of several villages, as విప్పర్తి Vipparti or, the place where విప్ప trees grow - కాప్పరు కాప్పురి

Browns Telugu Dictionary

పర్వానే On a holiday - see పర్వం - of which this is the Locative

పర్వతం n.s. A mountain. A shoal of rocks - Thus కొండ a hill means also a rock under water - Also in Local VIII. 60. line 22 a name of Sri Sailam.

పర్వతవర్త్మం Omit this -

~~పర్వణి A holiday &c see పర్వం~~

౧ - ~~పర్వాంగుళి~~

పర్వారి A certain tribe. See As Jour vol 22 page 11

బర్విన the past part of పర్వులు - Tara 2.115

బర్వు Vasu. 5.77. = ప్రేలులు

పర్వు For ~~పర్వు i.e.~~ పరువు n.s. Course Vema 2.70-

పర్వులు v.n. ~~Course Vema 2.70~~ To spread or extend as darkness

౨ — &c Padma 3.24. Hamsa V.3. Molli 2.8. Tara 2.115. M. Adi. 1.161.

~~Tara 2.115~~

పర్వేందుడు

భర్త్సనం

బర్హం n s A peacock tail

బర్హి n s A hen peacock Dasav. 9.248 ఉ॥ వెన్నవు
బర్హిబర్హమను వే(త్ర)పుంకెలకరిత తమర్

బర్హిధ్వజ Parvati or Juno, the spouse of Siva or Jove: her emblem being the peacock

౧ పర్వాంగుళి - see ME vol 5. p. 141 పర్వాంగుళిశబ్దం.

౨ పర్వులు This is the same word as పరుగులు meaning To run, to extend

Browns Telugu Dictionary

బర్హిర్ముఖుడు (or వ) He whose mouth is fire - i.e. a god - All these words ~~are~~ begin with V in W. & Guru Bala Prab

బర్హిశ్శుష్మ — The god of fire

బర్హిశ్శుష్ముడు

బర్హిష్కేశుడు

౪ బర్హిష్ఠం The peacocks pride - being a certain plant ^ a perfume extracted from its root Kam. 2.176

బహిఃప్రవ్రజితుడు ABA. 3.86 = స్నేహితుడు

బర్హిస్సు The sacred grass, used like hyssop, in sacrifice = కుశ

౧ - ~~బల Many, of all kinds, ఫలసాలు, Enugala p 46~~ line 13

పలం m. s. A weight, equal to that of ten pagodas {Cauchol. 3.11. G 7.143 where

౨ - 3 ~~(flesh? query - see the next word) - see ఫలం~~ it is stated that it equals four carshas

ఫలం m. s. Fruit. Profit, use advantage, benefit. Radha 1.76 Result, consequence, (evil) M. Adi 1.185 Sar Dwi 4.14 దుస్స్వప్న ఫలము ND. 3.1038 the fulfilment of a portentous dream

౧ బల and అతిబల Two spells or charms mentioned in DR Bala: page 182

౨ See (శైవ) Nala Dwip: page 116 line 3

3 ప్రతిమెడు పల్లె తేటూ మెటు పండే [illegible] Land which will produce a bushel for a half handful ~~quart~~ of seed corn. Enugala II 81. The proper Telugu word would be కానిదెడు.

౪ బహిష్ఠం (SC places this under ఠ & says) సకళ(ద్ర)వె| దేవదారుబంకతో చేసిన ద్రావ(ద్ర)వ్యము| హ్రీబేర| కురువేరు.

Browns Telugu Dictionary

బలం See బలంపీట. A bench to sit on.

బలం n.s. Strength, might, power

Force, rigour, severity. Efficaciousness, Potency

A force, army, host. Folk, people Tara 3.128

A crowd, number, party (of girls) Dasav 9.166

బలవితానము a host. Suca. 3.364

~~బలభృద్బలం the scriptures Vema 1417~~

దైవబలము the finger of God: divine aid.

బలంగైన, adj. Strong, mighty

Potent, efficacious

౫ ~~పలంకష n.s. A certain imp or goblin.~~

౧- బలంచేయుట To declare, define, insist on, enforce ౮

ఫలంపాయము n.s. Profit, advantage A means; = సాధకం, Z. A

బలంపీట n.s. A high seat, bench or platform.

పలక n.s. Any flat surface or face, as అష్టమిది పలకలకంబం an eight sided pillar. A plank, board, table. A slab or flat stone, one side of any polygon as of a lantern. A gambling table. A shield. M. Salya 1.154 1.304. షిరష్ఫలక + The side or flat

౪– part of the buttock (Cama 2.14.) = జఘనకలాపకం.

౬– పన్నురా పలకరా తెరచ్చ Satyabh 3.158. — నాలుగుపలు కలుం

3 four rays. — M. Salya I. 304 = ... పలకలు gleanings, corn picked up. BD. V. 306

౧ ఆదివరకబలంచేశ Relying upon this

౨ పలంకులు in OG 35 is transl. పంటలు

3. పలకబారుట is expl. in OG 36 తెల్లబారుట to be flat?

౪ పలక in a loom, the bar of wood that strikes the weft close after the shuttle has passed

౫ బలంగం see బలగం thus spelt to suit the metre in KP. 3.155

౬ తామ్రశాసనాల పలకలు మూడు three inscriptions on plates of copper

Browns Telugu Dictionary

పలక adj: Flat as a board, పలకరొమ్ము a flat breast Suca Sap. 2. 447. పలకరాయి a sort of rock. like slate. that splits into plates

పలక The infl. of పలుకుట to speak.

పలకం n. s. A couch, cot, small bed.

ఫలకం n. s. A shield. A disc or round piece of metal = బిళ్ల = పలాక = పలకం. కపోలఫలకం The orb or round of her cheek. Her plump cheek. వారా.ద్వి.౧౧౫. లలితా.౧౧౧. కా. భాస్కర.యుద్ధ.ద్వి.౩౦౮. The wooden ~~ఫలకం~~ bottom or frame of a bed. త్రిపురసిద్ధాంతం V. ౫౧౧౩. ఊరు పలక మందు P.L.L. IV. 12. on the lap, or, plain of the thighs

౮ – ఫలకవిరాగిన Over ripe, dropping to pieces.

౩ – బలకరం ౧. ౨. ౯. adj Forcible, violent, strong

బలకరమైనసాక్ష్యం Substantiation, verification

పలకరించుట v. a. To address, speak to, challenge, call out to. Sar Dwi 546.

~~పలకరించుట v. n. To say, observe, hint.~~ Hams. 2. 113.

౧ – పలకసరులు n s. A kind of necklace worn by men

బలగావంచలు Local Rec {XX. 171 line 7 / 5. 222 line 9 = వృద్ధి 5}

బలత్తుంటూ ~~~~ వరడు – He is in a flourishing state

KP. 3. 155 బలంకో. Pa

౧ – బలగం n s Party, set, troop ~~of allies~~, ~~host of friends~~ Radha. 3. 66 Cala Purnad 3. 151 family circle. Camudappa pr. 157 & 154 ఇంటు బలగము

నేలి Garudach II 113 he ruled a troop of foresters

పలగం పుటు n. s. A brick layer, a tank digger.

or బళకరం

౧ బళ్లకలం + balacalam Ramabhyu 5. 43. A spade or పార Doubtful – not in Kann

౨ బలగమ్ము Pal Gurzala. p: 3 Army, troop.

.3 బల్లకరము ns Force, violence. Local Records vol II. p. 243 foot ఆ గ్రామములకు బలకరము చేసి కాని వుంచి

౪ పలకబారుట అనగా తెల్లబారుట OG.

Browns Telugu Dictionary

In H. 4.149 పలుకఠ

పలగడి } Hile, a gratings bar set across an open door often guarded
పలగాణి } with spikes, also పలగాడి & పలగాని - Hams 2.117 and 4.149
Vaija 3.51

పలగాంరి See పలుగాని

ఫలగ్రంథం The close of a poem, the epiphonema containing blessings on the reader. Utt Ram 6. ~~387~~ 382

పలవన n. s. vide - పలువన -

బలజీవాలు Local VII. 306 See బలిజె

పళని Omit this - Maddu Palani name of a ~~Poeters~~ poetess Correctly spelt Pazhani, vulgo Pyney - See Madr Journ. vol 8. p: 248 note

ఫలదం M Anusa. 5.197 / 711 Beneficial

ఫలదాశ్రా Sky rending, sphere-cracking, as some thunder seems to do. The crashing spheres. Sara. 1.5 [From ఫల to split or divide and ఆశా the quarters of the heaven, see దిక్కు]

~~బలదేవ~~ The same figure is quoted by Johnson (under slaughterman) from Shakespeare: Henry V. 3.3. page 522 line 20 And the mad mothers with their howls confus'd Do break the clouds.

1 బలము ~~for వలెను & v. Vema. VIII.17~~

3 బలపం n s Whitish chalk, like a slate pencil

2 ఫలప్రదముచేయు v: a To realize, collect. To turn to profit or advantage. To cultivate. To levy, make good, raise, as money.

4 బలపరుచు v: a To strengthen, confirm, verify

2 పలపలిమూక M Salya 1. 425 (453) is గల్పలిజన ము A mixed multitude - Another ms reads పలవనిమూక

~~బలపరుచుకొను~~

Brown's Telugu and Sanscrit Dictionary

1 బలదేవ The name of the elder brother of Krishna - See బలరాము

పలపలు (or wrongly పలపల్పు) A mixed ~~multitude~~ - A ~~place where~~ ~~water line~~ promiscuously. See Enugala Viras: Jour. p. 1. పలపలుజనం A mixed multitude

3 బలపం Lapis Ollaris. Wilks. 1. xii. In Buchanan's Mysore p 3. 389 he calls this Pot stone impregnated with Hornblende - [apud Pinkertons Voyages vol 8. p. 771] — In Chenna BP. 3. 319 పింటి బలపం pindi balapam perhaps means powdered chalk (BD 5. 675) used by thieves

4 ఫలపడు To turn to good, profit ఆలకున్న ఆవ కపలపడలేదు that heifer has ~~not yet been~~ crossed

5 పలపల (anuk) A. 3.22 is పెలపెల & in A. 4.197 166, పలపలని is rendered పెలపలని - So also in A. 5.87

6 పలపమూరాసు Pal. 180 Vish Chitt. - Leaves or other trash eaten in times of scarcity

2 పలపలని A. 4.197

Browns Telugu Dictionary

పలపల Scatteredly, gradually by degrees one by one M. ~~Salya~~ M 9.1.453 ~~1.4.5.3.~~ dispersedly here and there (as light) పలపలకన Hams. 1.155. Bhag. X. E. 73. – బలబల Kasikh V. 171

The OG 36 says పలపలని means ఫలపని A.5.87

పళపళా మలాలు More and more – Gradually

బలపుట v.n. To expand, swell out.

ఫలపూరం P.L.L. 3.7 The common citron (Haughton)

పలపైతృకం A flesh offering at a funeral: now obsolete

బలబల See బల్లున. ... బలబలతెల్లవారింది HD. I. 455 it is dawning fast

బలభద్ర(ద్రు)డ* అనగా బలరామదేవులు Here enter note 2 of next page

బలభద్రుడు The name of Balrama the elder brother of Krishna See బలరామ

బలభిత్ } n. s. A name of Indra. Panch T. 4.249.
బలద్విడ్ }

~~బలమతి M. Dron. 4.66 A strong man~~

~~బలుడు~~

A diti sloc says

అశ్వత్థం బిల్వ పాలాశం బాణ సజ్జాసనం ఫలపైతృకం
దేవదారు సుతో శృతి కరా పంచ విసర్జయేత్

పళపళమని Dazzlingly

Browns Telugu Dictionary

~~బలవముడు n.s. A strong man~~ ADC

బలవముదుట v.n. To increase, grow big; D says లావుకావడము

బలరక్కైస or బల్రక్కైస n.s. A thistle.

ఫలరాజం The loveliest of fruits; i.e. the బింబ or cherry Ila. 2.170

బలరామము n.s. Bala Rama. Literally (Iphiclus) renowned for strength: Balarama was foster brother to Krishna
3 the Indian Hercules, and like Iphiclus, fled

పలలం n.s. Flesh, Vira 3. 87. &c. &c. Dasav. 4. 199.

పలలతోరణం A. 6. 19 A string of dried mutton chops

పలవ n.s. vide పలువ.

బలవంతం n.s. Strength, force, violence.

బలవంతమైన adj. Strong, violent

బలవంతుడు A strong man, a violent man.

8 – బలవత్రిక అనగా బాదిదె వెల్లు. D. Moochy wood. (n 2 W) n Amera. n AV

~~బలవపెట్టుట v.a. To fatten or rear.~~

8 – పలవరక here enter from Low Vocab

To grieve, moan. Suca 1. 35

– పలవరించుట v.n. ~~To talk in one's sleep.~~

~~పలవరింత n.s. Talking while asleep~~ – Error for కలవ

when the serpent entered their cradle – In the ~~grand~~ Greek story it was a dolphin (as the gem seems to give it) sent by Amphitryon. That is, a Macara – see మకర. – 3 H

పలవరించు Adi Laxmi Vilasam 2. 118. In Molli Ramay. III. 49 it clearly means To grieve, be anxious or afflicted – the verse is, ఉ॥ కారాకాల
లేమమకరించిపరికించి। స్తతగానిలేక చిన్న బోయి। చిత్తమెల్ల
గలిగి శ్రీ రామచంద్రుండు। పలవరించుజూస్తిబ్రమసిబ్రమసి॥
In Pal. 165 To mutter – also 256 to moan, lament, In Dab 175 కలవరించు and in 176 పలవరించుట & Dab 202 line 16 BD | 3. 728 | 5. 1048

3 బలరాముడు Wilson in pref to Vish Pur says that Balram was indubitably the Hercules of the Greeks –

8 బలవద్రిక Moochy wood. See Rottler part IV. p. 95 name, మురుదు, moochie wood. Erythrina Indica = బాదిదె వెల్లు = బాదిదె చెట్టు. "Also called కల్యాణమురుదు and పుల్ల మురుదు. The reference to Ainslie "Erythrina" is false – but see Rox. III. 249

4 పలవర A certain tree of which the leaves పలవర are used as ఆకులు Local 3. p 326 line last manure

Browns Telugu Dictionary

~~ఫలవ~~

పలవరేని See -లు-

పలవరించుట v.n. To lament, weep, wail = విలపించుట. Bhasc R. Y. II. 781 Sar Dwi 340. Ananda Sundari II. 96 DR Aran 114 Bdj. 4.63 R. 5. 281 DRV. 334, line 10. DRS. 170 line 8 DRY. 2272 line 5

బలవితానము Suca. 3.364 an assembled host

బలశాలి He who is mighty, strenuous, violent

ఫలస్రాయి see ఫలసాయము - Crop, produce of a field

~~ఫలసం Thins~~

~~ఫలస బట్టెను The mob broke up.~~

~~ఫలసరపెంగ A plant that produces a certain fragrant blossom and fruit see సంపెగ~~

~~ఫలసారము A certain fruit~~

~~ఫలసాయము n.s. Produce, crop.~~

~~ఫలస్థూల A journey~~ Not in D, W, Reeve

ఫలహారం n.s A refection, luncheon, or slight meal of dried fruit &c.

~~ఫలవరణం~~

బలహీన adj Weak. Inefficient

బలహీనం n.s Weakness, debility, inefficiency

బలక్షయం Loss of strength: weakness: impotence

బ్రలస see బలుసు

Browns Telugu Dictionary

భళా interj. Well done! well well! very good

~~భళాభళా~~ Tara 2.174. ~~See ... Well done!~~

౧ పలాండు पलाण्डु An onion. 2W & Q

~~భళ్ళా~~

~~పలాం Error for పలాయనం~~

బలాక, బలాకి, బలాకిక n.s. A sort of crane, the వక్కకొంకణము or Curlew. Vicra 4.28.

~~బలాశం~~

~~బలాత్కత~~

పలాలి A.4.343 is rendered రాక్షసుడు

బలాత్కరించు v.a. To force, press, ~~violate, ravish~~

బలాత్కారం n.s. Violence, force, severity, exaction Rape.

~~బలాదుబాదు~~

౧ A Sanscrit verse says కరప్రకర్షాంఛిన్నదిప్పారవి
తాలవాలః । కస్తూరికారాకల్పితదారిహావదశ్రీః । శ్రీవరాం
బుకరన్నైరఖిషిక్తేరాన్యః । ప్రాణాచ్చం గతాం పయించవి
కింపలాండుషః ॥

Browns Telugu Dictionary

పలాయనము n. s. Hurry, flight, rapid progress. పలాయనంచేయు to dissipate Bhascara 45. Vicrama Utt. III. 12
Uttara Harischandra III. 12

~~పలాయనంచేయు~~

పలాయితుడు * Routed, flying, put to flight.
Local Rec. Vol 5. p. 224

పలారము } n. s. A common mispronunciation for ఫలాహారము.-

ఫలారము } See ఫలాహారము Pulse, dry food - Refreshment

బలారాతి బలారి n. s. A name of Indra, as being the slayer of the demon. Bala Ahal. 8.

~~బలారి~~
భళ్లారే Well done! శాబాసు H. 4. 87 R. 6. 67

పలాలము n. s. ~~Straw~~. Manu 5. 122. "Straw" 2W A. 6. 158
In A. 1. 88 (89) it is rendered పొల్లులు, పొట్టు (ఆకు)

2 – పలాశము n. s. The tree called మోదుగు SC. Butea Frondosa. see పలాశము Greenness.
3
ఫలాశనం The feaster on fruit i.e. A parrot

పలాశి { A giant. రాక్షసుడు Swa. 4. 137.
n. s. What is of a green colour; verdure, a tree CBP. 2. 352

పలాసగా వుండే వెంట్రుకలు Thinly scattered hair

బలాసము n. s. The phlegmatic humour, Omit this

బలాహకము n. s. A cloud, a mountain. ~~Omit this~~ M. 3. 4251

పలాశము - The Sab Colb says, పచ్చనైన ఆకులు పువ్వులు - The leaf is proverbially green and the flower is proverbially yellow - so in the Tripura Siddhantam (ST. 5 p. ౧౧౧౦౫ or SE vol 118) chap XVII. verse 7 he describes Venus as బాలభాను ప్రతీకాశం పలాశకుసుమప్రభాం..
Yet in the (M. E vol 6) Gayatri Chacram verse 9 it is the same as దళము a petal - viz
భ్రామద్వయ పలాశంచ పలాశం వింశతిస్తథా,
వక్షామష్టదళం చైవ ద్వాదశం దశమంతథా
Round the circle describe twice twelve petals, then twenty petals; then 18 petals then 12 then 10

– పలాలము ~~A. 6. 158 where~~ + ఊర్ధ్వ తోః పలాలుండు ~~he who throws straws & dust on his head, in grief~~

3 పలాశము a leaf. ఆకు, Swa. 3. ~~49~~. 39.

Refection. a slight meal, of biscuits, cakes, or

ఫలాహారం n. s. Pulse. (a mess of unripe mangoe and green plantains and other fruits, all dry and cut into bits) without rice or other grain. it is a favourite food as a collation or intermediate meal. Literally fruit-food. To eat this is no breach of an ordinary fast

~~ఫలాహారము~~

1 బలి n. s. A King and Daitya also Mahabali the virtuous sovereign of Mahabalipura. Tax, royal revenue, an oblation, ~~a custom~~ a religious offering in general, presentation of food &c. to all creatures

భళి adv. Well! Well done! very well (or very good, a word used in argument) Chatu 1.59 (or Pros: p: 94)

~~ఫలాహారం~~

ఫలించు v: a & n To profit, To yield fruit Vish 2.156 in Pros p. 39. To be of advantage, turn out well, come to good = వృద్ధిపొందు

2 ఫలింపించు To make to grow A. 4.317

3 — ఫలిత The past participle of ఫలించు

4 — పలికించు v: a To sound or ring — to cause to speak, of BD\5.240 To utter or use (words or notes) See Tara 4.41. To examine (a witness) or make him speak.

6 — పలిక్ని n s paliknì. a grey headed woman. D. Also

పాలుగారెడిపెయ్య &c. A cow in calf. W

The Sitaram on Amera merely says, ...

బలిపెచ్చలు n. s. Rind, husk of tamarind — But Z.A. denies it = బొబ్బరం

~~పలిమేరం n. s A fee paid in grain to (petty men) serfs from the threshing floor. Z.A. ignorant.~~

1 being 5 the sacrifice of an animal or raw flesh, fragments of food left at an oblation or meals, alms Vema 1249. నరబలి a human sacrifice. Pal. 77.

2 ఫలాహారం means a refection even if the meal is made of parched corn — see a proof in Enugala p 39 line 5 — or of cakes & biscuits as distinguished from living on fruit and milk as some recluses do — The true word is pulse see Tindals Rapin folio 4.312 date (note) Paris 14 May 1685 regarding James II — "he ate nothing but eggs, raisins and other pulse.

3 ~~బలిచన్నులు A womans breasts, BD\5.244.~~

4 బలి a tribute — W on Vish P. p 344. note

5 [illegible] Local Rec. 1. 305 line 16 he proved this by witnesses: he called upon witnesses to prove it

6 బలికామున్న ? Rox. 2.87 Balee coma

7 మీ సిఫారిసు ఫలింపచేసుకొంటిని I availed myself of your recommendation.

Browns Telugu Dictionary

బలిజెలతనం n.s. The name of a certain caste of Hindus ~~caste of the బలిజె people~~ (Cannadi బణజిగ or బణజిగ, Reeve 994) a class or sect so named, including several divisions: as, ⌒

పలితం n.s Greyness

ఫలితం n.s. Profit, fruit – See ఫలం
ఫలితము, ఫలితమైన adj Profitable advantageous ఫలితంకారాదు it will come to no good. It will not avail

బలితం (for బలిష్ఠం) Thick (as clouds) బలితంపు మా తండ్రి my mighty father Sar Dwi 277. Bhanum Vij 4. 91. Sar Dwi 176. – Strong Pariz 5.42 Dab 309

బలితనము n.s Strength: thickness, might. బలితేప్రాక ప్రసన్నగవ Kama Kala page 26, line 13 in TE vol 329

ఫలితార్థం n.s. The ultimate import, purport, result, point of a passage, the tendency as distinguished from the literal sense

బలిదము BG 40 = బలవంతము

బలిధ్వంసి n.s. Vishnu as having ~~degraded~~ vanquished Bali

ఫలినం A fruit tree, a bearer = (ప్ర) ఫలంతరు. G. 3. 146

⌒ పంచమ బలిజెవారు who wear the lingam, జైన బలిజెవారు another tribe of the same, and తెలుగు బలిజె that tribe which speaks the Telugu language – See Buchanan's Mysore

Browns Telugu Dictionary

బలిపించుట v.a. To fatten or strengthen.

బలిపుష్టం or బలిభుక్కు n.s. A crow as eating the fragments of an oblation.

బలిపెట్టుట v.a. To sacrifice, to kill.

బలిభుక్కు The devourer of the sacrifice
An epithet of the god of fire. Also of a crow. Panch T. I. 480

బలిమి n.s. Strength, power, force, Radha 3. 21.
Vemana 105. 1016.

బలిమికోలు n.s. Violence, Force. Appa Cavi 1. 220.

బలిముఖు n.s. A monkey. Gajendra Moxam (pr.) verse 17

పలిమెరు / The quantity of one పలం. This spelling is not wrong. See Canchi manjari. p: 16

పలియించుట See ఫలించుట

బలియుట v.n. To thrive become corpulent, to grow fat, big or thick, stable, firm, to encrease multiply or be augmented Vema 667. 1365 బలిసిన చిన్నది a strapping plump girl

బళిర (interj) Well! well done! bravo! భళిరా బతుకు Long life to him. Kala Purnoday 4.68

పలివె paliveh = కూలబాట Kula bata. Q what? = షోలనా. Q

బలిష్ఠం n.s. Stoutness, plumpness, greatness.

~ అడవి బలిసి పెరిగినది the forest spread over the place అడవి బలిసిన చోటు a spot overgrown with shrubs ... To prosper, thrive. Pal. 452
అడవి బలుసు కొన్నది the forest has grown thick. Pal 456 పల్లికి బలుసు పెరిగినది the palan-keen grazes the ground ... గడ్డి పైకి బలిసె the grass thrives

~ In another place Q says పలివ లనగా జలద and పలివెలనగా జలకేతన — & బిదుల and విద్యుద विद्युत

Browns Telugu Dictionary

బలిష్ఠం|మైన| adj Stout, plump, big

బలిసద్మం n.s. The infernal regions

బలిసిన adj Big, plump, large, (bambu grove) Dasav. 4. 95.

బళి / భళి } interj Well! well done! bravo!

బలీముఖుడు "Wrinkle-faced" i.e. a monkey. 2W R. 6.48

బలీయత్వం n.s. Stoutness, plumpness, greatness

బలీయం|మైన| adj Great, vast, big, mighty.

ఫెళ్లుమను v.n To crack or sound, as a whip (ph: in knack)

బలీవర్దం n.s A bull, or ox ఎద్దు Z.A. Parizat 3.55

పలు n.s. A tooth. see పల్లు Vema 1534.

3 పలు adj Many, much, several, various, bad, vile. See పలుపోక Bhag X 186. Vema 272. పలుపలుకులు vile words G.4.53 పలజాతులు many kinds Sugala p 46 line 13

బలు adj. Strong, mighty, great, big, exceeding, much, very, Big, principal, Tara 3. 17. Vema 175. బలుగాయం a deep wound, బలుమూర్ఛ a deep swoon. బలుపిరుదు having large posteriors, (a girl) Bhag X. f. 182. plump hipped Ham. V. 206 See quotation under బెడగు In A. 6. 52 పలుపల్కులు i.e. నానావిధసంభాషణాలు | తీరుబడి పలుకులు R. 5. 95 = బలమైన --- పలుకెంపు T. Introd 43 అనగా శ్రేష్ఠమైన కెంపు ... బలుతడవాయె it grows late: much time has passed. Kira TE vol 487 p 26.

పలిస్తరాకు A dirty plate? I heard this at Rajahmandry – I suppose it is from పలు bad, vile & విస్తరాకు – Error for ప్రలి + విస్తరాకు

బలి[illegible]దవలు a minor sacrifice or compliment paid to minor deities

3 పలుమానిసి a vile wretch M. 15. 2. 185

Parizat. 4.82
పలుకు n.s. A shield. The lams of a loom Hamsa 2.15. M. Bhishma 3.60.

పలుకరించుట see పలకరించుట. Vasu Cha 2.158.

M. 5.3.31
పలుకు n.s. {A sound, note, a voice, speaking, utterance, a word, Language, a bit, a piece Ila. 3.125. the core, stone or inside, చనుపలుకులు the lumps in a growing breast Vema 1807. In mystic philosophy the word means the same as నాదం The sound ... or ... the primeval word, i.e. the Vedas Dasan 9.210.

పలుకుట v.n. To sound, ring &c. To speak To echo. To belong, appertain, suit. To answer, to correspond or fit. To apply, be used or applicable as a phrase. To sing as a bird. Naish 2.159. To blab, prate, tell reveal. To vie compete, rival

అవ్యక్తం పలకదు It is not expressed so That term does not apply ఈ స్థలం ఆవలి ఊరి కింద పలుకుతుంది this spot of ground belongs to the next Village. See Tara 2.18. where it means to vie, rival outshine. Pancha Tantr 3.136. M. Adi 1.144 195 See కలబలుకు | ఆ భూమి నా పలకదు the field does not now belong to me

పలుకుపడంతి Rbh 1.2 i.e. వాగ్దేవి, సరస్వతి

m Karna 3.40

పలుకుటు v.a. To speak. To term, call, name. To tell. Ma. 1.1.144. నన్ను పలికె She told me. Vish P.2.83. బాస పలుకుట To take an oath, To talk slang or cant. The choice quotation is in the opening of the Bhagavatam
శ్రీ॥ పలికెడిది భాగవతమట, పలికించెడివాడు

పలుకుటింతి Rbh 1.46 The goddess of speech, Sarasuati

పలుకుబడి n.s. Word, promise, command, commission

బళుకు n.s. A swimming or dancing (gait) Hams II 5.

బళుకుబళుకున (imit.) Tremulously, waveringly, as a slender waist, Hamsa 2.5.

౧- పలుగాకి n.s. Wretch, object, miscreant. Lit. an ill crow (పలుగు + కాకి) Sar. Dwi. 296, 604. Ila. 143. Vema. 116, 336, 1495. and III. 132 Caluvai 5.80 .. Compare పలువాకు .. Panch 3.44

౪- పలుగు n.s. A wretch? a pickaxe? or wrench - Error? sort of an iron
౩- harrow = గుంటక. పెడ్డ. పొ పళ్ళు. Local Rec: 3: 312. line 29

౬- పలుగు[నైన] adj. Hard, stubborn, wicked, execrable (Vema 3.132. thrice.) same word as పలుగు?

౫- పలుగుడుపాము or పల్లుడుపాము n.s. A snake - the bite of which is not mortal but causes terrible agony -

బలుగుపొల్లలు - n. s.plu. A sort of grain H.4.156

౧ పలుకెంపులు n.s. An ~~amorous~~ bite, or red mark of the teeth on the skin - Lit: the ~~rubies~~ redness of the teeth. Ila 1.81. and 20. = దంతక్షత -

౨ పలుకురాయి an echoing or ringing stone.

3 పలుకులు the teeth of a harrow. Local VIII. 25 line 6

౪ పలుగాడి Vaizaianti. 3.51 (unexplained in the comment) seems to mean a rude gate to a garden - but see గాడి probably it merely means a trough - Others think it should be పలగాని which in Tamil means "Nail-board." or a board nailed up - or, gratings See BD. VII. 1650

౫ A proverb says ఎరవు(ఱ)గుఱ్ఱము తంగేడు బలుకు
A borrowed horse may be thrashed at pleasure

౬ బలుకు A twig. a switch

౭ పలుకురాప్రతిమ BD. 1. 440 a white marble image.

౮ పలుకురాయి Local Records I. 38. story of a speaking rock

౯ పలుకువడి M. XII. 5. 536

పలుగుపిట్ట n. s. The ill(omened) bird. An owl. More usually but incorrectly called పులుగుపిట్ట

పలుగురాయి n. s. A mass of stone; generally applied to hard white marble, as in Vema 3.202. Probably the original sense is Huge or manageable. See పలుకురాయి which is distinct.

పలుగురాళ్లు ns Slabs or blocks of stone Some say it is పలుకురాళ్లు echoing stone; but this is wrong.

పలుగురు Several persons, many men. Vema 1009. Here the prasa is ల Otherwise it seems a mistake
పలుగులు
పలుగొప్ప [illegible]

పలుగోల్లు a sort of rake or hoe

~~పలు[illegible] n. s. The big devil Saranga Dwi 603.~~

పలుచన n. s. Thinness, leanness. Paltry, lowness. అడవిపలుచన Thinness of the forest.

పలుచని adj. Thin, spare, lean. Paltry. Bhave. 3. Disreputable, contemptible. Thin, not thick Vish IV. 239. Foolish పలుచనిపలుకులు Nonsense. D Abhim page 37

పల్లటిపడి

పలుగు రాళ్లు R. 5. is rendered [illegible] పెనురాళ్లు i.e. grand. But I believe this is wrong – I have visited a village name పలుగురాళ్లపల్లె in the Cuddapa district (in the year 1827) and observed that the place was full of white marble ~~slaps~~ slabs

Browns Telugu Dictionary

పలుచవడుట v.n. To become thin, to melt as butter. Sara 3.63.

బలుడు n. s. A strong man ? Vema book 5 verse 41 in printed. M.7.3.291. P. 3.335. Swa. 47.

బలుతడవాయెను It grows late: much time has passed.
See బలు

పలుదోయం error for పలుదెరంగు? q.v. in Sumati.

పలుదొరంగుమ్ముల. Diversely. see తెరంగు Bhag X. cap V verse 17.

బలుదోయి This word is unintelligible in Chatu 3.9
From పల్లు a tooth + దోయి a pair; a pair of tusks?

పలుపలు Again and again ఆంధ్రభాగవతం 3.౧౧౧

బలుపాంకురాయి n. s. A carpenters rasp. From బలుపు big and ఆకురాయి a file.

పలుపు n. s. A halter for cattle, the rope collar for oxen in a cart. A rascal. Chandr. Rek. 2.59. Vish Maya 3.3౯.

బలుపు n. s. Bigness, fatness. In M.XII. 3.9 it is rendered క్షేమము, well-being

~~బలుపుగ్గిలకాయలు Large, big బలుపుమణులు Dasav 9.368 large pearls. See బలుసు~~ .. పల్లవులకమలు
A 2.11 large breasts of brass, ornamenting gates

Browns Telugu Dictionary

పలుపోక Wickedness, crime, evil way, Sara 3. 81.

~~పలుమొన n.s Rubbing or polishing a statue with~~ a steel ~~tooth~~

పలుమాస see under ... this is probably పలుమొన because performed with a tool, so called It is used in smoothing a jagged surface.

పలుమారు } adv. Often, perpetually frequently, constantly repeatedly. Bhag 8.423. Vema. 166. Radha. 3.107. Vish Maya 2.102. R.5.282

పలుమాఱు

పలుమాటలు Nonsense, idle words. Pal 95

పలుమార్లు Many times, frequently

పలుమలుచు v.a. To mutter, talk indistinctly – Z.t admits this word doubtfully. The right spelling is పల వరించు. – See పలుమాట

పలుమొన n.s the point of a tooth – Polishing a statue with an ivory point

బలురక్కెస. or రక్కెసప్రకంప n.s. A broad leafed arum,

~- the leaves are 18 inches by 12 ~~[illegible]~~ Zei It grows on the sea beach and the seeds are enclosed in globes of prickles a foot in diameter, (yet query is not this distinct from the arum.) It ~~was~~ is used in hedging The Eng-Can Dict, page 582 – In SC. 391 he says [illegible] is also called [illegible], or, in Tel, బలురక్కెసి [illegible]

~ Arum Macrorhizon is the బలురక్కెసిగడ్డ says Reeve (Eng Kan Dict, p: 582)

Browns Telugu Dictionary

౧— పలువ n. s. A wretch, sinner, villain, Vema 1.124.

పలువ[illegible] adj. Vile, abominable, wicked, bad.

పలువగల in many ways: in an evil way R. 5. 237 See పలు and వగ

పలువవెల్లు n. s. A sort of tree, Hamo 4. 19.

పలువరి BD\4. 334 Speedily (See వరి)

~~బలువవెల్లులు~~

పలువరించుట. v. n. vide పలవరించుట.
పలువరేని. n. s. A sort of tree, see రేను and రేని Hamo. 4. 19.

పలువాగుమాటలు Viccana U R VIII. ~~30~~ 30 Idle impertinent wicked = కొంటె, పలుగాకి = [illegible] compare పలుగాకి

పలువిచ్చు Opening the lips (literally opening the teeth) in a smile Sar Divi 250.

బలువిడి adv. Much, vehemently, severely, strongly M. Arany 6. 229. & Carna P. 2. 270 Pal 451 ~~BD~~\5. 412 M. 7. 5. 404

పలువిత్తుడు n. s. A bastard, a mixed seed, a child of many fathers Çamudappa says [illegible] - [illegible] A scamp, a rascal - Bhallana 3. 62 Hams. 5. 129

[illegible]

౧ In vol No [illegible] (1845 catalogue) page 303, [illegible] is given as meaning Ramification — I suppose it is a wrong spelling & interpretation for పల్లవం *

Browns Telugu Dictionary

~~బలువు~~

~~బలువురు Several persons Padma 8. 203~~

బరువు See బలువు - బరువుగలిన్నరాళ్లు Big stones

బరువు n.s. Weight, a load, or burden, a charge or obligatory duty; <u>onus</u> oppression, anguish, as of a boil బలువు <u>చేస్తు</u>న్నది It is very painful, severity, acuteness, heaviness, severity of sickness, importance, consequence, difficulty. మీరాచి <u>తప్పు</u> నకు బలువు తోచును You would be displeased.

౧ – కోసెడు బలువుగా వున్నది It is a good two miles

బరువు [ైన] adj. Heavy, onerous, obligatory, difficult, acute, severe, as illness, irksome, indisposed, important.

౨ – బరువు చేయుట v.n. To pain, grieve, hurt కురుపు బరువు చేసింది The boil is very painful

~~పలువురు~~ పలువురు n.s. plu. Many men, M. Anusas. ✓ 484.

బలువుడు n.s. A strong, vigorous, powerful, or rich man.

బలువురు see పలుగురు Several persons Padma 8. 203

~~పలుపురాలి~~ =

౧ బరువు పెట్టుట To use violence [illegible]

౨ కి బరువు చేసును It may be unwholesome. వైద్యం కి బరువు చేసింది It disagreed with me.

Browns Telugu Dictionary

నల్లబలుసుతెల్లు
బలుసాకు Kr Pal. 245 mentioned as a wretched diet

3/ ౪ – పలుసు n. s. A certain fruit tree: పల్లులు also a bony sort of fish. పలుసపండ్లు are mentioned in Char. p: 1549

౬ See Ainslie 2.63 See బలుసు below

౧ – బలుసుకొనుట v. comp. To get fat, big, or thick అడవిబలుసుకొన్నది Pal 456 the forest has grown thick

౫ – బలుసు n. s. Fatness, Bigness, Greatness, celebrity see బలుపు

బలుసుపెట్టుట v. a. To fatten or make fat

బలుసుచెట్టు Loc Rec. 1.185

3 బలుసు(తీగె) n. s. A particular thorny plant of which the leaves are edible, the thorny Caray (Webera Tetrandria Ainslie) The fruit is eaten "Canthium parviflorum" Heyne Hamsa IV. 9. and in verse 20 he mentions the నల్లబలుసు.

౫ –
౧ – బలె for వలె Balram 2.22 Like, resembling

బలె interj Look! lo! behold! Well done! Tara V. 192. Dasav 9. ~~367~~ 368 proc

బలె – } Must, Ought the same as వలె & వలెనే q.v.
బలెనే }

౦ – ఫలోన్ముఖమైన adj In fruit, bearing, full of fruit. Effective, efficacious

ఫలోదయము Success, enjoyment, gain, profit, heaven, paradise, joy, happiness – See ఉదయం

బలోద్ధతి n. s. Force, violence

ప్లవించుట v. a. vide పలకరించుట.

---

౧ Let these two words పలుసు & బలుసు form one article

౨ బలె R. 5. 305. = వలె. ఉపమానవాచకం. A word of comparison = వలె

బలుసుటాకు Pal 452 line 1

3 బలుసుటెల్లు అనగా ఉజ్జిరి Q. బలుసుకూర

౪ బలుసుపండూరు Road 1.535 = Q says = ఇగయు, ఇగాని, ఇహయు

౫ బలుసుచేప? or, పలుసచేప? Russell on Fishes plate 198

౬ A tree called మహాశాకం. Q

Browns Telugu Dictionary

బల్నాయించుట v. n. To prevail (a low vulgarism) Hall Kr Ch. Virabhadr &c. Local VII. 95 line 1. To increase, as a town

బల్లు see పల్లు

ఫల్గుడు n. s. The interpretation given in Campbell "low ground" belongs to పల్లుడు. It is also erroneous in M. Vencaya's lexicon –

ఫల్గునుడు m. s. A name of Arjuna the third son of Pandu. Also of Hanuman: each being born in the ఫల్గుననక్షత్రం

బల్గుబ్బలు n. s. Plump breasts. Tara 4. 144.

ఫల్గుప్రాయ adj Pithless, sapless, vain, unmeaning, empty, useless.

ఫల్గుస్థం Swa Samayanea matric ME. cap XVIII. 25

పల్వదనం see పలువదనం

పల్జడ n. s. A row of teeth. Bilh 3. 81.

బల్జివారు See బలిజె

బల్దూరం n. s. A great distance. Bilh. 3. 26.

బల్పం see బలుపం.

పల్పులకే Bhag. X. 73

పల్పెదవి The teeth and lips Radha 1. 66.

పల్ప్పికె n. s. A prank. ~~row~~ wicked, ~~[illegible]~~ naughty trick Tara 3. 81.

౧ బల్బజ balbaja n2W Groundless, unfounded, visionary Lakshu Kr. in conversation -
బల్బజ Reject his word

బల్లమమత n.s. Strong love (బలు+మమత)
పల్లరు Often. Bala Sa. 2.142 metri gra:
పల్మారు for పలుమారు Often, many times

బల్లక్షసి see బలురక్షసి
పల్లంకికి A palankeen. Suca. 3.281
బల్లయణం } n.s. A saddle, Parijata IV.78. A.6.182
పల్యాణం }
పల్లాణం }

బల్లక్షసి see బలురక్షసి

౨ బల్ల adj. Red, reddish, as hair, Vish P. 2.143 PLL. 2.28 Bhase R Yuddha 378. 646. Hamsa 2.39. పల్లమీసములు Basw Dwip 3.557 పల్లజటలు PLL 2.28. పల్లచీమలు A.6.22

౩ బల్ల n.s. A flat or flat surface; a slab or seat. see రవ్వ

౪ బల్ల. A plank or board. A ships deck. Penis puerilis: see బల్లం. A tumour called spleen Suca 3.31 or hardness of the belly, బల్లకట్టినవాడు (or) [illegible]

బల్లకట్టింది subject to dry belly ache or afflicted with the liver? నీరుబల్ల the dropsy. [illegible] బల్ల is, I hear, called la basse, in French - But more probably this is the Portuguese word for The Spleen; viz Bazo.

౫ బవ్వ n.s. ~~vide [illegible]~~ see ~~proof~~ Local Records vol IV. p: 480 line 19 In fact it is a Tamil word amudhu-vadi అముదుపడి a Vaishnava phrase for బియ్యము rice.

౧ Haughton says that in Manu 2.43 it means a sort of grass MM does not mention it but Amara & 2W mention బల్వజ "a sort of coarse grass" -

౨ పల్లచీమ A.6.21 a red ant - The note says పల్లచీమలచేత అనగా [illegible] ఎఱ్ఱచీమలు [illegible] [illegible] ఎఱ్ఱకా [illegible] చీమలవంటి [illegible] నాడు

౩ The ABA. 3.91 says { బల్లయిఱుకువల్లమాలు / బల్లి అనగా [illegible] ॥ [illegible] ॥

౬ పల్లి Rox. Mimusops Hexandra 2.238. & పేటుపల్లి Bradleia nitida 3. ~~702~~ 699

౭ పల్లవైన (జటలు) & M. Anusas 5.26 reddish (hair)

౮ Raw Rice - See Rottler. 1.63 అముదుపడి

A ditch. A hole in the ground (however small)
పల్లం n.s. ^ A dale or low ground. (as మెరకపల్లం hill and dale, rising and sinking ground, ups and downs) a saddle. పల్లపు పంట The wet crop, being the crop that is sown on low land. The A.G. 35 says పల్లమైన signifies విరళముని. One – Surely an error. In Dab. 242 line 4. పల్లంబు మిట్టగా

పల్లం A saddle.

~~[illegible]~~

బల్లం n.s. La cocotte de petit garçon – A childs nudity or bauble – being an intentional mispronunciation of bulla

భల్లం n.s A bear. Molli. 1. 66 A. 4. 255

భల్లం n.s A lance or spear ^a broad headed arrow^ M. Santi 1. 41 Tara V. 65 = ~~[illegible]~~ .. భల్ల సంహతిద్రుంబు BRY. 899 Manu

౪ ౩ బల్లకట్టువాడ n.s. A decked vessel.

౧ పల్లకమ్మ n.s. The name of a particular Village Goddess. Our lady of the sedan.

పల్లకి } n.s. A palanqueen. Molli. 1. 97. Yayati 4 183. Ramabhyu 6. 149.
పల్లకీ }

బల్లసూర్పు n.s. Wainscoting, planking, joiners work
బల్లసూర్పుయిల్లు a house built of boards.

౧ భల్లం An arrow with a broad blade shaped like a bambu leaf. – so as to *cut through* a cord &c as see a proof in Manu. 4. 71 ····DRU. 1024

౨ భల్లిక for ~~[illegible]~~ విరళిక meaningless. Bhanumad Vij. 2. 82 (. gramyam, to suit the metre)

3 బల్లకట్టులు in A.G. 35 is rendered గుంజపల్లులు – and బల్లకట్టుంపుడు Pal 69 is To saddle, to put the howda on

౪ బల్లకట్టు A large flat bottomed boat: a raft

౫ కష్టపడికష్టపడిపల్లమయినపడ్డాడు he has laboured the matter & tripped at last.

పల్లగోల A sort of dagger (or spear?) BD. 5. 360. \5. 1443 Suca 3. 288.

పల్లగోలలవాండ్లు Basu Dwi 3. ~~265~~ 1016 Swordsmen?

పల్లటం n. s. Distress, grief, agitation? Bahulaswa 2. 855 = ఆరాటం & 2. 92. Shock, overthrow. = విరాళం
Pal 332 margin. Local. Rec. vol 3. p 38 line 15

పల్లటిల్లుట. See at full length ~~p. 269~~ + To ~~flee~~. after this word [illegible] To shake, be troubled
~~be routed or spoiled~~. To be spoiled or injured. M. Santi VI. 464.

పల్లటీలు plu పల్లటీలు. n. s. A summerset or tumble, heels over head so in Sar Dwi 5. 8. [illegible] See also ib 5. 41. A tumbler

పల్లదనం n. s. Glee, friskness, merriment = అల్లరి. Chan Rek 2. 61. I have met with this word in a lawsuit.
Bhasc Sat. 17 – Talkativeness, chattiness

పల్లన Veera Ch. V. 143. + Caparisons, a HOWDAH ~~seems to mean [illegible] low ground~~ K.P. 3. 90.
~~or else a morass (J. A is puzzled)~~ The verse is [illegible] Like an elephant ~~fallen into a pit~~. Also see Parizat 4. 91 where పల్లన [illegible] is To come saddled, or fully caparisoned

పల్లరం } n. s. Wild Cries, savage hoops and halloos
పల్లరపులు } such as those used in driving oxen – hence పల్లరపుగొల్ల a boorish clown Ila 3. 181. In Satyabh 3. 128. పల్లరపుబాపడు is a clownish bramin.

పల్లరి n. s. A savage or boor Bhanum. 1. 49. [illegible]

పల్లవించుట v. a. To sooth, feast, delight, satiate. రాజశేఖర. 3. 161

పల్లవం n. s. A sprout, a shoot. Tara 3. 45. any thing red as జిహ్వాపల్లవ the tongue or the tip of the tongue. Ananda I. XII. 57

పల్లవాస్త్రుడు n. s. The Hindu Cupid; because his arrows are young leaves

A species of pigeon so called. Bhanu. 4. 135. Chamatc Manj. 3. 109. [illegible] Perhaps the word is from the Hindu[illegible] palti meaning a wrestler. J. A approves of the suggestion. [illegible] … PLL. XXII. 85

పల్లటిల్లుట { Ob 36 says [illegible] To be agitated, or troubled M Bhish. 2. 340 = [illegible]
M Bhish 1. 340 [illegible] M. ఉద్యోగ. 2. 92 Dron IV. 123

3 పల్లవసహితమ్మై Raja Sekhara Vilas 3. 120

4 పల్లవపాణి Delicate handed. "with flower-soft hands" Shakesp (cited by Johnson in Tackle)

పల్లవసు[illegible] Vasu 3. 138 – what?

see { Sampeg §. 84 Sancara K. 4. 122 boorish language

On a review of all the quotations పల్లటిల్లుట means To fall, roll: tremble, shudder, totter. Elsewhere To be routed. The word is Cannadi – See the Canarese Dict: page 917 – ~~spelt [illegible] in Sampeg § No [illegible]~~

బల్లరభల్లం BD. \3. 105 A sort of cotton cloth

పల్లదుడు Gay? merry? vol TE "U. 18" vol 295, p 343, and BD \4. 56 & \1. 894 = see (ప)

Compare (ప) – which article ~~enter here~~ leave there

పల్లవగ్రాహి Captious, picking straws – Hitopad (Johns) p: 32 పల్లవకులకు Loc Rec. 2. 208 line 11.

Browns Telugu Dictionary

పల్లవి Suca I 41, 43 an adulteress (విటకత్తె) - The chorus or burthen (see Lity Panor III. 552) in (Kirtanas) musical composition a bawd ~~[illegible] 1.27 [illegible]~~

పల్లవించుట ns. To sprout or shoot. Vasu 2.93 Hams 3,223 M.12 - VI.346

౧ - G5,112 Manu 2.68 where it means to leap as the heart with joy M. Santi 6.346. ~~To burst out in weeping Bij 4.63~~

పల్లవికుడు or పల్లవుడు n.s. An adulterer; a gallant a paramour Hams 5.259. Mandhat 4.197. See on విటకాడు

పల్లవితం adj Spread, extending, sprouting. Sar Dwi 26. Mandhat 6.91.

పల్లవిలుట Panch I. 1.219 To bud or sprout ~~grieve, be sorry~~

పల్లవుడు ns A lover, an adulterer. Raja Sekh 1.25 Niraneuso. 1..27 P.L.L 3.14. ~~H.2.~~ H.1.25 a gallant = విటుడు

౪ బల్లహుడు See భల్లాణ

. పల్లా A measure; 120 pucka seers - or 10 mercals

౪ - భల్లాణ The name of a certain baron

౩ - భల్లాణపెట్టె Pal 255 what? Ornamented chest? Probably a clothes chest - another ms reads - [illegible] -

భల్లాతం } The marking nut called జీడిగింజ DH. ~~579~~ I.485 The D says జీడివిత్తు = భల్లాతకి

భల్లాతకి }

పల్లార్చుట v. n. To succeed, prosper, effect his end. Ila 3.61. = [illegible] In Vencat Arya p197 line 2.

౧ -

పల్లాలమ్మ Our lady of the bushels: the name of one of the rustic madonnas.

౧ .. పల్లాయుతంబుల పారు (. వసు చరిత్ర ౧.౧.౧౦ . అని యీ మి ... ప్రతిష్ఠ దవిలగా పల్లావంబుల [illegible]

౨ In Valeswara 5. ~~13~~ 6 స్తోత్రములు పల్లవింప means [illegible] [illegible]

౩ Supposed to be the same as [illegible] పెట్టె a leather bound trunk - but this cannot be true - for that very word occurs a few lines lower In M Saupt 1.173 [illegible] (in another copy [illegible], in another copy [illegible].) is supposed to mean [illegible] a belt or girdle The Cannadi Dict gives no aid and this passage is an interpolation in the Mahabharat - It is conjectured to mean a [illegible] or belt - The passage is in prose - Compare KP. 6.239

౪ బల్లహుడు or భల్లాణ the name of a certain laird whose adventures are told by Valeswara and several other Sudra poets: being ~~exceedingly~~ popular in Southern India. It is an amusing book particularly useful to those who are beginning the study of Telugu Tamil or Kannadi - Another version of this story is by a poet named Viraya. And there is a version in (dwipada) complete which is exceedingly delightful to the lowest castes.

పల్లి n. s. A small village; a lizard

పల్లినాడు The "Palnaud district of Guntoor. In Pal 251 (ల్ల prasa) పల్లినాయుడు is "The Laird of Palli" — alias — ruler of Palnaud

బల్లి n. s. A lizard, పాలబల్లి the white kind. పొడబల్లి the mottled kind. చింతబల్లి the speckled kind. See Rucmangada ~~X~~ 3. 250, 251. In G pref 20 it seems to be some creature that weaves a web. In Kannadi it merely is a lizard .. A. 6.86

పల్లించు v. a. { A. 4. 36 says పల్లనవేయుట, బిగించుట; To saddle a horse - See { Parizat. 4.74; Bhaga VIII. 110 } in the Gajendra Moxam సిరికిం జెప్పఁడు శంఖచక్రయుగముం జేదోయి సంధింపఁ డే పరివారంబును జీరఁ డభ్రగపతిం బల్లింపఁడు — [in this verse some erroneously read పల్లింపడు and others read పాలింపడు] So in Parijata ~~పారిజాత~~ 4.74 (వ) అత్తఱిఁ దత్తరంబున తత్తడిఁ బల్లింపక — i.e. In haste he saddled not his horse — Derived from పల్లము a saddle

Thus in the Gajéndra Móxam, Bhag VIII. 110

సిరికిం జెప్పఁడు శంఖచక్రయుగముం
జేదోయి సంధింపఁడే
పరివారంబును జీరఁ డభ్రగపతిం
బల్లింపఁ డాకర్ణికాం
తర ధమ్మిల్లము చక్కనొత్తఁడు, వివా
దప్రోద్ధత శ్రీకుచో
పరి చేలాంచలమైన వీడఁడు గజ
ప్రాణావనోత్సాహియై

The God has heard! he summon'd not his spouse
Nor sceptre seiz'd, nor crown'd his awful brows
Forgot his train, nor rode the feather'd King
Bound not the ambrosial locks loose clustering
Nor from his sportive grasp releas'd the vest
That flow'd to veil the goddess' swelling breast,
Alone, and deeply mov'd he straight descends,
And to his suppliants' fervent prayer attends.

MS పల్లింపడు. and పాలింపడు are false readings for పల్లింపడు

The same word occurs in పారిజాత. ౪.౭౪ వ॥ అత్తఱిఁ దత్తరంబున తత్తడిఁ (his horse) పల్లింపక — which reading Trayè approves but Subhanna persists that పల్లింపక is the proper reading! But పల్లించుట To saddle, is yet more clearly proved by a passage in the పల్నాటి వీరచరిత్ర. Pal. ~~[illegible]~~:50 నగతులు పల్లాలు జతనంబుగాఁ బెట్టి పల్లించి వేగంబున బక్కెరలిడి బిగించి రంతవాలాన తేజంబుగాఁగ. also Pal 53, & 50 — In A. 4.36 it is rendered కళ్లెము, బిగించుట

పల్లిక A basket for carrying earth : small round & flat Charitr. V. 2036
బల్లిక meant for ... metrig? Bmj. 2. 82
పల్లికట్టుమాన్యం Land held free by the heirs of the founder of the town from కట్టు to build.

౩ — పల్లికూటము n. s. A school.
పల్లికలు The scab or herpes (distinct from తామర and ... and ...) different classes of this disease are called ... పల్లికలు ... పల్లికలు
౯ — పల్లిగడ్డ The sweet potatoe
౪ — పల్లిగిలించు see పండ్లిగిలించుట to ~~gnash the teeth~~
బల్లిదం
బల్లిదమైన } Strength: might. Bahulaswa 2.76. Canyaca Puran VI. 82
~~బల్లిదరంపు Rox. 3.583~~
బల్లిదుడు n. s. { A bully. P.L.L. X. 35 = ... BD\4. 1680
A hero, a vigorous or strong man Vish 2. 310. VI 268. M Satya 2. 130. Sar Dwi 234 DRY. 298
౬ — బల్లిపెంటికలు n. s. Dirt as of cobwebs or lizards in a house Mandhata 4. 124.
పల్లియ n. s. A small village

బల్లెము or బల్లెం n. s. A spear, pike, or halberd ... he is a thorn in their side —
౧ — పల్లె A fisherman. Local. VI. 33 పల్లెలు

~~[illegible]~~

పల్లు n. s. A tooth. Infl. పంటి abl పంట plu పండ్లు A bird's beak. The teeth of a key. The divisions or keys in the neck of a తంబుర or guitar, a sort of gold lace or bits of gold in a necklace పంటిపోటు
౨ Toothache — Here enter No 3 of next page

౧ ~~పల్లిశాఖ Lucas 3. 6. From పల్లి i, e, పల్లె a branch? Many branched?~~ See పల్లె
౨ పల్లియురం G. 2. 169 is the same as పల్లెము
౩ పల్లిసాలంబు is I imagine derived from పల్లి village and సాలంబు assembly: "the place which we might call the town council because each family has its representative there: but some say the proper spelling is pallĕ పల్లెసాలంబు the assembly of the mean — "Humble-hall." "Low-court." or in Saxon, "Low-mote"
౪ పల్లెకొరకు a sort of fish. Russell plate 53
౫ To grin — also (cant) to die
౬ పల్లినాడు Pallinādu: the district of Guntur generally called the Palnaud పల్లినాయడు the ruler thereof. See Pal. 251.

పల్లపు adj Low (as land) పల్లపుమెరక Low ground & high ground

పల్లము, infl పల్లపు n.s. Low land

3 – పళ్లు A plural of పడి a pail, also of పల్లు a tooth. Loc 3.164 .. రవపళ్లు diamonds (query)

భల్లూకం n.s. A bear

పల్లము adj Low (as land) నిమ్నభూమి D

పల్లన. postp. Under. పట్నము కోటకు పల్లననున్నది the town is under the hills

బల్లున adv Broadly, brightly, బల్లన తెల్లవారె. It dawned brightly, or it was now broad day. Sarang Pad 37. ~~Anent. Under? పట్నము కోటకు పల్లన యున్నది this fort commands the town?? (M. p. 204)~~

౬ – పల్లాంకం n.s. The young of any bird. Omit this

భల్లూకం n.s. A bear

పల్లె See పల్లి and also పట్టి

పల్లె n.s. A small village, a hamlet M 1.1.132

పల్లె adj Rustic, rude. పల్లెమాట a low phrase, a barbarous word

౧ – పళ్లెం n.s. A saucer, like a soup plate, a small metal basin or platter. Vicra Cha. 4. 226. Yayati 4. 184. Tara 3.17. Sunanda 5. 241. Rasica 1. 62. అభిషేకపళ్లెం a chalice or vessel to anoint with.

బల్లెం n.s. A spear. వాండ్లకు పెరుపక్కలో (in bed) బల్లెమువలె నున్నాడు he is a thorn in their side.

౧ పళ్లెము Pal. 87 a curious passage - his hair was folded flat as a saucer - Or it may be an error for జాలెం?

౨ పళ్లెన spelt పళ్యైన in Pal. 105 in the dish

3 In Tel Misc. 3. p. 425 పళ్లెమాను is explained పదికొయ్యపళ్లు గల [illegible] [illegible] [illegible] - In Local Records 3.164 [illegible] four joint-fulls of milk -

౪ పల్లవగ్రాహి Sansc Trilopad. p 32 See -ల్లి-

Browns Telugu Dictionary

పల్లెంక. or, మాలపల్లెంకపులుగు The kingsfisher

పల్లెకూటం n. s. A school. "The vulgarians" is the meaning – So called because in all these both master & pupils are Soodras

7 పల్లెమాట a village phrase, rustic language

పళ్లెరం n. s. A platter or basin or dish or tray See పళ్లెం = పసిడిపళ్లెరమ్మైనన్ చేరువగబోరుమవశెను. Vicra Cha. I. 133. What's the good of a gold dish without a place to keep it in నీరుపళ్లెరములలో నిడలుదుండాచి Sar. Dwi. 62. Anir 5.68 Parizat 3.71 In A. 4.44 [illegible] పళ్లెరం is rendered [illegible] BD \ 2.534 & 5.1243

పల్లెవాడు A fisherman. A rustic

పల్లెటం adj Rustic, village, country, homely

3 పల్లేరు The plant called Pedalium murex. This is the great species called ఏనుగపల్లేరు see Ainslie 2.15 = పలంకష = గోక్షురకం

పల్లేరుపలికె Small caltrops; a weed with a yellow flower. The large kind is ఏనుగపల్లేరు

7 పల్లేరు Rox. III. 50 (he omits this Tel: word) = Ruellia longifolia = గోరింటకు = వనకర్పూరం which SA renders పల్లేరు

2 పల్లెపట్టు See పట్టు

3 లక్షపల్లేరు = పరంకష. Q

Browns Telugu Dictionary

పల్లేరుపువ్వు A nose jewel shaped like the caltrops blossom.

పల్లేరుపోగులు The same shape, in an earring

పల్వ ~~[illegible]~~ see పలువ Vema 1.129

S పల్వలం n s A pit, a pond. Vish P. VII.225 A marsh, a grassy spot M.1.2.141 Mand VI.93 (what?) Vema 1259 Casi Khand (Tel) V.67 (ఉ) గగనపల్వలం The depths of ether. Rucmang 4.148

పల్వురు Many men &c M 1.2.104 See పలువురు under పలు

~~పల్వురు~~

బల్వాస్యము Tara 4.231

– భవః A name of Siva. భవభవ an interjection like Ave Maria

భవం n.s. Being, existence, subsistence. Mortality, the flesh, or condition of being on earth. Birth as a mortal. Thus భవదూరుడు "Free from mortal birth" [Released from the bonds of the flesh] is a title of the divine being. [Immortal] Curma V.103. In theological books it is used for sin, the sinful state, or mortality as subject to sin. hence భవబంధములు earthly ties, as those of kindred. Vem 345 See on Ananda

T. VIII. 1 ౩౭౦ which enter here

In Aradhya 778 భవదుఃఖం is The ills of human life: human weakness – I observe that 2W makes no mention of the meaning "sin" which is usually asserted to be the original meaning. -- భవవైరాగ్యం M Anusas 5.410 a release from mortal life

Browns Telugu Dictionary

భవంతం n.s. Deceit కపటచ్ఛేదం M.V. but Z.A. igni.
Omit this - The word is well known at Madras - MV & ADS spell it with వ not భ - It is not in Reeve

బవంతి n.s. vide తాలేటి భవంతి Tara 2. 15.

భవంతి ns A house containing an open area ~~round~~ which has rooms built at the corners & roofs between

T భవంతిపట్టు A handkerchief or shawl which has flowers patterns in ~~at~~ the corners.

T పవడం Coral. see పగడం Bhanum 4.91
Surya Tanaya. IV.41 H.D. 1.853

భవత్ Your - Radha 3.154 భవ(త్ప్ర)తిజ్ఞ M. Saup. 2.61

S భవదీయం adj Yours, belonging to you
Vish P. 2.78. M. Virat. 3.50. M. ~~[illegible]~~ 49. M. 17.1.49

S భవరామరుడు Immortal. See భవం
భవదృశం bhavadrisham Like you. భవాదృశం

పవనం ns Air, wind Longwindedness -
Vema. 1634 పవనమారుతి Local Rec 1.441 = పవని

భవనం ns House, dwelling

పవనతనయుడు ns The son of the air, i.e. Hanuman M. Bhish 2.73

3 పవనాశనం The creature that lives on air i.e. a serpent Vish Maya Natac 1.215

? బవరి Bushy? Trim?
in Vij Vil. 2.172 బవరిగడ్డం is explained విరివిగడ్డం a well trimmed beard.

భవత్ "an honorific form for మీరు and which, like Your honour, Vossignoria &c although used for the second is a pronoun of the third person." Wils Gram. p 83

3 పవనాపేత M. 1.5. 232

The Sansc. భవం = మాయ Will this account for the word? 1848

Browns Telugu Dictionary

భవనాంసి ns The poors box: a mendicants cup for receiving alms

౨-౩ బవనీరు - see బైనీరు Suca 3.19 పవనలపాములవరున
పవనుడు DRU 684 Wind. the god of wind.
భవబంధములు

పవమానం ns Air, breeze R. 6. 27.

పవమానుడు The god of air - Zephyr

బవరం n.s. Battle, war, Vema 1798. Pal 421. U. Ram. 4. 285. 5. 89. M. Salya. 1. 72. Vish P. VIII. 147 Og 40 says సమరం
బవరి Og 40 says is వెడెమలు ? what?
బవరిగడ్డం See బైరి

బవరితిరుగు v.n. To turn round or pirouette in dancing Bhag 8. 458 but Nars. here doubts the sense -

౧- పవలు ns Day. sunlight (see పగలు) Vem 1342 P. 4. 231

భవాంతరం ns The sphere of the world. The mortal or perishable world

౧ పవలమూరి వృక్షము అనగా {= నల్లనేలగుమ్ముడు SC / ప్రవరాజితా. Q}
పవలం ? పావాలం? Rox. 2. 456 mentions neeroo pavalam - & Rox. 3. 47 pavala

౨ భ్రవని A phrase used among Saivas for the ఉత్సవము or great procession in honour of the god - wherein a wild dance is used by the votaries

౩ బవనీరు Here enter all the quotations written under బైనీరు

The OG 35 explains it విరుడు

T పవాడం n.s. A pretended immolation of a human victim, who is afterwards resuscitated - A rite among Vaishnavite fanaticks. Also among Saivites: a vow or determination to effect an object - See stories regarding these in the Canarese (Jangam) బైరవేశ్వరుని కథలు
Compare పవాడం

3 భవాని A name of Parvati, spouse of Siva, answering to Juno

పవి A thunderbolt Manu 6.4.73

~~బవి Appa Cavi 1.304 the table of ల్లవి lange?? The word is a puzzle~~

౪ భవి ns A barbarian, a sinner, one who is not in the creed: equivalent to a Philistine. Lila XIII. 325 a gentile

భవి ns Mortal possessions, filthy lucre a word peculiar to the sectarians called లింగజంగం Vema. 1575, 1676.. Aradhya 1173

భవించు v.n To take or assume a form Tara 5.85

పవిది or పయిది Gold See పైడి

పవిత్రితుడైన adj Pure, sinless.

పవిత్రం n.s. A holy or pure thing - especially applied to sacrificial grass (దర్భ) ~~the missile weapon of Vishnu~~; cowdung; turmeric & water - Ainslie also says, the fistula Ainslie 2.534 →

పవిత్రం Omit this. The జంద్యం? In H.2.93 it seems to mean ఉరి a sling or వల a net - So in the Amera పరిసరం పవిత్రం

౧ భవిత్వం Lila XIX. 344 Earthliness, the earthly or sinful state

౨ పవాడ The Canarese Dict says "A practise of Jangam priests and Vishnu mendicants, making incisions in their bodies, cutting off a member &c when refused alms." The Mahratta Dict. spells it పవాడ & erroneously interprets it "A narration of some hero's exploits." - Some blunder - the Jangams never act thus -

3 భవాదృశులు bhavādrishulu Men like you - విరాటం A.6.67

౪ భవ్యులు Sinners, gentiles = త్రైవర్ణికులు BD 4:31.

→ but this sense, fistula (quite right) is not in SC nor in 2W nor in AV nor Molesw. It is [illegible]

Browns Telugu Dictionary

౪ - పవిత్రపువ్రేలు ~~Omit this~~ The ring finger or third finger

౧ బవిననివాండ్లు Vaizaianti 3.61 a certain class of actresses - see వైనవలు

బవిరి

బవిరము or బవిరెలు n.s. plu Ornaments worn from the tip of the ear.

౬ - బవిరి or బైరి q.v. Bushy, thick as a beard. Hams 2.14.42. Rasica 1.114 Cama Cala 1.44. Vij Vil 2.172

౧ — బవిరితిరుగు v.n. To turn round in dancing, To pirouette Bhag VIII. 458.

బవిరె Bushy, as a beard. Rbh 2.109

భవిష్యం ౧. [illegible] adj Future, about to be

3 - భవిష్యం ns Possessions, means, fortune (2 W merely says Future, what is to happen!) Sab C. says [illegible]

భవిష్యత్కాలం The future tense - what succeeds

భవిష్యం ns Prosperity, opulence, success

బవిసి n.s. Respectability See బవిసి

భద్రకం adj Prosperous, happy, right

భద్రుడు ns Blessed - a title of Siva as also of Bramha, as see Anir 2.122 Also used as, Sinful, ignorant = [illegible] BD.1. line 28 BD\ 4.1948 = [illegible]

౧ బవిరెలు Ornaments DRB. p. 564 - Apparently different from the earrings mentioned above Pal. 341 Kala Purnod 7.72

౨ పవిత్రార DRK. 364

3 భవిష్యం Prosperity, good fortune - See ~~BD\ 5.626~~ [illegible] ... [illegible] his fortunes were ruined

౪ పవి(త్ర)పువ్రుంగరము a ring for the [illegible] finger. పవి(త్ర)పువ్రుంగరము a plain gold ring - worn on the fore finger or index. Usually pronounced పైత్రం paitram - No - it is only for the 4th finger. Thus 3 different persons having told me 3 different fingers I see that it is worn indifferently on these three.

౫ భవిష్యత్పురాణం W. Vish pref p XL. where is my note - Enter it here

౬ బవిరి adj Pretty, nice, neat. [illegible] p 280 బవిరిగా [illegible]

dependant
M. XII. 6. 482
Blessed

1 – భవ్యం. 1. ైన. adj. Vast, prodigious. Charming, noble, fine. Bhag 3.1003 Vish P. V. 364 భవ్యపదన bright ~~footed~~. Raja Vahana 3.153 – భవ్యజలం Vasu 6.41 pure water, holy water.

3 – భవ్యుడు He who is rich or blessed.

2 Vema 765: Vish P. 7. ~~272~~ 268 – M Santi 3.281 ప్రియునకు భవ్యులై యున్నారు They remained in subjection to him

పవ్వళించుట v. n. To lie down, recline Utt R. 6.403. Vish P. 3.290 Vicr. 4.51. Vem 7. 14

పశి

పశి or పసి adj Infant, young, tender ~~Gold. Sara 3.15.~~ పసిపిల్ల a little child

పశింది

పశిడి Gold – see పసిడి ... But I observe that this is the classic orthography (శి prasa) in DRK.292

పశితనం Infancy, childishness

Orthodox

2 భవ్య. A perpetual epithet applied ~~to~~ by the Saivites (Vira Saivas) to their creed, and all that appertains to them "Essential." W.2. PLL 1.1. Orthodox (as opposed to భవి heterodox –) Else – Subject, bound by the creed.

1 వీరు ఎవ్వరికిన్ని భవ్యుడు కాడు అనగా స్వతంత్రుడై యున్నాడు He is dependant on no one. ... In Bhagavat Yaxaganam p 186 line 14 భవ్యామృతము blessed nectar

3 భవ్యతమమైన Beatissimus. DRY. 3.20

Browns Telugu Dictionary

పశిపిల్ల

పశిమి adj. Yellow. gold coloured. Note on Ila 3.118

౧- పసరు see పశువు which article enter here

పశుకృత్యం n.s. A brutal act. Sar Dvi. 530

పశుఘ్నుడు n.s. A slayer of animals. Bhaga X.5.

3- పశుజనం The Profane, or Brute folk, i.e. heathens, the uninitiated – see the శివసమయాచారమూ త్ర5. XIV.11.

పశుపతి n.s. A name of Siva [~~as lord of the bull Nandi~~ wrong] or else as lord of the beings called Pasu. Vasu. IV.16. Pandits declare the root unknown. I suspect the bull Nandi is meant. But 2W shews ~~that the~~ root is uncertain

౫ ౬ పశువు n.s. A beast, an animal, cattle, a goat, a subordinate deity being one of Siva's followers. పశువులకొట్టం a cowhouse

౭ ౪ పశ్చాత్తాపం n.s. Remorse, repentance, pity, compassion commiseration. R.L.L. XIII.63 regret reluctance.

పశ్చాద్గామి A follower. Bengali NT. John 1.43

పశ్చిమం n.s. The west, because behind us if our face is eastward.

పశ్చిమంబైన adj. Western, hinder, behind, after. పశ్చిమాంబుధి the western ocean Suca 3.398

పశ్నై

పస్నై See పస్న.

౧ పశ్చాత్తాపం – Amrugam XXIX పశ్చాత్తాపః
శ్లిష్టః కంఠే కిమితి న మయా మూఢయా ప్రాణనాథ
శ్చుంబత్యస్మిన్ వదనవిధుతిః కిం కృతా కిం న దృష్టః
నొక్తః కస్మాదితి నవవధూ చేష్టితం చింతయంతీ
పశ్చాత్తాపం వహతి తరుణీ ప్రేమ్ణి జాతే రసజ్ఞా

౨ పశుభావం denoting Passive is discriminated from వీరభావం denoting Active – See ~~Martin's~~ B. Eastern India 1838 – vol I. 137

3 పశుజనం The profane or heterodox: as opposed to శైవులు or orthodox

౪ In a letter addressed to me in June 1845 are these words దేవరవారు జనుల యందు దయ్యగుణము మిక్కిలి పశ్చాత్తాపము ఉన్న కలిగిన వారు గనుక As you are a man of commiseration.

౫ Pasu-pati this epithet of Siva (the deified penis) may mean "it that rules all animals."

౬ పశుమాంసము Beef, the flesh of cows or oxen – See a story in Local VI.124 where he says they will not eat pashu mamsam but eat antelopes, goats, birds, &c &c.

పశ్వవ్రతి [illegible]

పశ్వనిత్య [illegible]

A Deluder A beguiler. Parizat 2.90 A. 1.30

పశ్యతోహరుడు n. s. A swindler, a diddler, bilker or common cheat. [same as పశ్యత్పురాడు. says Sab. Calp.] proverbially applied to goldsmiths. In Lila XIV. 55. it is applied to the breeze that beguiles us of fatigue

భషకం n s A dog Chandr R. I. 182, III. 163 Vaijay 2.81

భషితం n s Barking, the voice of a dog

బహ్వపత్యము n. s. ~~Prolific as a cow~~ Omit this. Nonsense

పస adv. A mistake for పస Yet see Visk. 2: 62.

3 పస n. s. ~~Charm, grace~~ Bloom, grace, Ornament, ~~decoration~~ ~~beauty~~, nobleness, grace, Brightness, Ingenuity So in Çamudappa క॥ వెన్నెలపస రాత్రికి । వెన్నలపస పైరుకెల్ల యింతులకెల్లన్ । వ న్నులపస నెమలునకున్ । కన్నులపస కుంభవరఘునకు వినుమ దప్పా॥ In the next verse he says పస్పెపస మై మానమునవునకు పస్పెపసరుములకెల్ల యమునిదలకెల్లన్ । కప్పెపస

1 దంతములకును కప్పెపస కుంభవర॥ ఇ॥ Elsewhere he says తిరుపతికే కొంగులు పస here it clearly is సామర్థ్యం । శృంగారం । అధరం Tara 3.15. Ahal

1 G. Vema 777. 814. Bhag VIII. A19. పసనుగ Finely, nobly. DRB. p. 250

బస n. s. A house, home, abode, dwelling, (residence) a lodging నా బసవారందరు my family: those under my roof

^ To this article subjoin పసబడు and పసబడి

1 In the Sampagamanna is a similar verse క॥ వాన లుపసపైరులకు । మానము పస యానకుంభజునకు వ లకెల్లన్ । ధ్యానము పస యోగికరున్ । జ్ఞానము పస సుప్రసన్న సంపగిమన్నా॥ In the Panch. 2. 241 లా ప్రుపస ~~through~~ vigoris causa - in the flower of his age?

3 పస is rendered స్ఫురణము (see that word) in OG 36. In Saudapa 56 he says ఆకులు పస వృక్షములకు । నీకెలు పస పక్షులకు నింతులకెల్లన్ । ప్రాకటలు పస పిండువులకు । కొనకలు పస నుందవరఘునకు విభవము దప్పా Surely here it cannot mean an ornament - rather, a CONCOMITANT or ACCOMPANIMENT that which gives a FLAVOUR or RELISH -- In A. 5. 140 it is rendered రాగాతి శయము In A. 6. 100 పసతేరు is rendered ఆకొనకలవారు కారు । In R. 4. 144 it is rendered వింతాలము In R. 6. 15 it is = పదుముల In the Sampeg. , క॥ వానలు పస పైరులకు । మానము పస యానకుంభజునకు వలకెల్లన్ । ధ్యానము పస యోగికి కరు । జ్ఞానము పస సుప్రసన్న సంపగిమన్నా Say, A glory, a credit, an ornament, a good. A concomitant or accompaniment. See Sampega manna § XXVIII. ... చదువు పసకు ఉండే పస zeal or eagerness in study ... మ ంటపసని యొల్గికొ (Samud) seems like the same as దాష్టీకాలు. -- HN. 3. 132

Browns Telugu Dictionary

బసచేయుట v: n. To lodge or dwell.

బసచేసుకొనుట v: n To lodge or dwell

పసదనము i.e. ప్రసాదము AB Bhush XIX

Jewels: brightness. Kann Dict, p: 918

పసదనం n. s. Elegance, adornment, From పస with affix దనం.

౬ — Or. Gift, boon, present

౭ — భసని - see భసలం a wild bee which W. spells thus

పసపు n. s. Turmerick, ^saffron^ used as a yellow paint for the forehead.

పసపుకుంకుమ n. s. Yellow and Red paint for the forehead as used by married women are equivalent to the ^powder^ white and rouge ^rouge and ceruse^ worn of old by our belles.

సాంగంవాండ్లకు పసపుకుంకుమ నూరేండ్లకునుండును means that courtezans being wives of the public never become widows. For widows never wear these పసపుకుం

కుమకుయిచ్చినభత్తి a vulgar phrase for pin money or dower because it ↷

పసపుచాయ n. s. Yellow colour.

పసపుపిట్ట a goldfinch - Radica 1.50

పసబస ~~n. s. Plugor~~ adv: In crowds, more and more, crowdedly

బసవుల్లు

పసరం n s. A brute, beast, cattle. Vish. P. 7.146. a quadruped.

Vema 83. 814. ~~1787.~~ 1789 Calahasti Satac 69 ....

is money given to a bride nominally to supply her with "yellow and red" paint for the forehead. పసపుకుంకుమ పుచ్చుకొనుట To ratify a marriage by accepting these on behalf of the bride.

పసపస adv. Bit by bit, or to pieces as పసపసచించుట To tear up.

పసపుమడి n. s. Turmeric land, a certain extent of the low land in which turmeric grows.

పసమరి To be eager - to long -

PLL. XVI. ~~75~~ 301. ...

పసబడుట PLL. V. ... & XVI. 301

పసదనం H.D. 1. ~~544~~ 544 Present, gift, reward?

పసనగు pasanagu G. 2. 169 ఇష్టమైన Green, ^Fresh, well^ HD. 2. 1918

పసపాడుట To use turmeric: that is, to bathe: A. 1. 63 & 5. 41 - In A. 6. 75 ఎండపసపు is thus explained ... In Pal 35 పసపుటాకులు leaves of the turmeric plant used in forming screens

BD\5. 971. అడవిపసపు } Rox. 1. 23 నేలపసుపు
and 26 & కొండపసుపు } 1. 49

... పసపు ~~tur~~ that sort of turmeric that is used for food - ... పసుపు the sort used as a yellow colour ... మానుపసపు = ...

... Q "Indian Saffron or Turmeric, Curcuma Longa" (says Rottler in Manjal)

పసపర KP. VI. 207

పసని adj Fresh, blooming, Chenn 5. 423 where పసనిపండు a blooming fruit

Browns Telugu Dictionary

పసరగుత్త n.s. A grazing lease.

పసరగుబ్బి a sort of bird - see చికిత్సాసారసంగ్రహం page ౨౦

౨- పసరాంకు n.s. A leaf full of sap, this is rubbed on a dry leaf manuscript to render the letters legible.

పసరించు v.n. To be bilious. ? Chandra p: 1235 where it seems to be for ప్రసరించు to wander = ప్రసరించుట - Also BD\5.4౬52

౫ ~~పసరికకోయిల~~ Error for పసిరిక...
౪ — పసరికపక్షి A sort of pigeon See Madr Jour vol XI. p227 No 239
పసరికబయలు A lawn or meadow. See —సి—

పసరికపాము Suca. 1. 383

పసరు or పసురు. n.s. Moisture, juice, sap of leaves, Medicinal
౬ extract, Sap green. Bilious vomiting ౬ ~~..~~ ఉండలు
౭ నేతిపసరుపెట్టునాడు he moistened the paste with butter
~~పసరుగా Well, nobly, richly DRB. p 250 - no - పసను~~
Dilaram page ~~15~~ 159

౨౩- పసరుఛాయ. n.s. Green colour, Vema 1899. Lavanya XI Hams. II. 45.

పసరుపురుగు n.s. The sap worm, a green sort of caterpillar

పసలం n.s. A beast, an animal.

Brown's Telugu and Sanscrit Dictionary

౧ Enter this under ~~..~~ పసరు
౨ green, sappy, fresh (a leaf) Vish Chitt 4.197 The OG 35 says పసరు means పిట్ట & పసురుమొలక a tender sprout. Pariz. 3.97 In ~~KP.~~ = In A 5.122 పసరుకొనిన = పచ్చివా పసరాగాను

౩ పసరుగుబ్బి A sort of bird - see Chikitsa Sara Sangr page ౨౦ line 14

౪ కొమ్ముపసరిక the blue tailed bee eater - See Madr Journ XI. p 228. No 240.. HK. 2.58

౭ తెలుపుపసరు అంటించుకొని Dilaram p155 line 9

౬ వానికిపసరువెళ్ళుతున్నది he is subject to retching and bringing up a ~~small quantity of~~ bitter fluid అతనికి పైత్యమువలన చేత వాంతులాపసరువెళ్లినది (W Brown p 212) he vomited some bilious stuff.

౨ పసరుకొనుట. A. 5.122-

— పసరికచెట్లు P. 4. 545 a sort of tree. It is in a list of trees, beginning స॥ కలు గొట్లు ~~మామిడి~~ ...

౨ పసరు Local VI. 157 line 16 ఆవుపేడ్ల సబ్బునపసరునననగలం They soak the clothes in a solution of soap & cowdung

Browns Telugu Dictionary

భసలము, భసలి, or భసని n. s. A wild bee. [illegible] వృత్యుం బయవిలాసం [illegible] W. spells it భసని but Telugu mss. spell it భసలం. భసలి. and ~~[illegible]~~ భసని ~~which is clearly wrong~~. See note on (భ్ర)మరం ... See Krishna Lila 2.73 Panduranga 1.71

పసలపోలుగాండు see పసులపోలిగా

1 T S భసలి ns A bee

భసని An error in mss for భసలి a bee - See Low Voc in Pasly

3 బసవ n. s. A bull. Vema 907. {on which Siva rides [illegible] p: 32 Local Records. vol 5. p 16 line 10

1 బసవ, బసవడు, బసవన్న

బసవడు n. s. Roger a sacred bull;

బసవన్న n. s. Roger a ~~sacred~~ A name like bull. Pal. 263 In Pativratya. p 86 line 20 బసవరాయడు denotes the bull on which Siva rides = [illegible]

~~[illegible]~~

పసాదం n. s. Grace, kindness. Metaphorically sacred food, especially such as has been offered to the deities Leavings of a husband, father or spiritual guide.

పసాదపడు v. a. To eat. A Vaishnu term.

పసాయితం .... In BPD. 1.819 [illegible] is said to be [illegible] a kind of dagger verse entered opposite [illegible]

పసారం n. s. Charms. grace, the same as పస [see procax ~~Chatu III 4.~~] An airing. In modern Tel. the trade of a druggist or chandler - see Panch. 1.783 & see verse entered opposite [illegible]

1 బసవ, బసవడు, బసవన్న, బసవయ్య, బసవేశుడు, బసవేశ్వరుడు + The name of a bull (Apis) sacred to (Osiris) Siva. A proper name much used among worshippers of this god. The name of a ~~celebrated~~ Hindu Reformer, the ~~teacher,~~ founder of the Jangam sect (see జంగం and [illegible]) who was the son of a bramin and died about A.D. 1168. He opposed feasts fasts, penances, pilgrimages, the laws of impurity and every part of the braminical doctrines. For he denied the sanctity of bramins, rejected the authority of the Vedas, the Ramayan, the Bhagavat and all the Puranas raised women to very nearly the ~~their~~ proper station in society, which ~~such as~~ they enjoy among Christians, set aside caste and associated even with parias if he believed them to be faithful worshippers of Siva. His life and miracles are described in the Basava Puran, (modernized at the Chenna [illegible] P) the Prabhu Linga Lila and other Jangam books; wherein he is declared to be an incarnation of Siva. His followers are a very blameless race though Bramins ~~who~~ disregarding veracity

The rest of this article is placed 4 pages further, opposite పస్తరి.

1 పసలపోలిగాడు or [illegible] The bird called an Adjutant. Jerdon No 318 But see note 4 on —పసు—

3 పసతెలు A. 6. 100

~~పసారుపోవ్వుట To go out, to take an airing~~

~~పసారవాలు~~

BD.1465

పసి n.s. Cattle. Vema 41. Scent in the sense of పసివట్టుట. To scent or follow by the nose as a dog does, a tiger or an

పసి adj. Little Tender. youthful. Dun coloured, as a bullock Basw Devi IV.17 a little horse పసిగుఱ్ఱము Sancara N: 3.48 delicate పసివాడు an infant, little boy. 1655. Compare కెంపు!

and see పసి

పసిండి Gold. – పసిడి

పసిడి n.s. Tithe, tax, Fees, contribution or cess levied on several persons unitedly.

పసిగాలి in ... 35 is expl. ...

పసిగాండ్రు n.s. A herdsman. Vema 1934.

పసిడి n.s. Gold. DRK 292 where it is spelt – డి – BD.5.63

పసిడి adj. Golden. Viera. Cha 4.193.

భసితం ns Ashes భసితవర్ణమైన Ashy, gray

పసిపట్టుట

పసిమి n.s. Gold. vide పసిడి. Bhanum. 4.135. See PLL 2.72 Mitravinda 2.14 A red lustre Parizat. 4.45 పసిమిరోగం the disease of jaundice. Ve Go § VIII.

ant does sugar see Manu Cha IV.78. So in M. Santi 2.440. పసిగనుట is to trace out or smell out. & SD.6.267 మొసలి కుక్క పసిపట్టు A.2.63 when the crocodile scented the dog

పసి ns A mess: a dinner or common dish (masulipatam)

పసి – In Kanch H, 5.63, పసి is rendered పసిమి

పసికాపు a rustic: a simpleton

పసారి ... One who sells spices (Shak) a spicer – పసారికొట్టు ... A spice shop

పసిరిక n. s. Greenness, young or tender grass.

పసిరికపాము n. s. A certain green snake that is harmless. బొల్లిపసరిక a species of Tirvame

పసిరితాయ n. see పిసినితాయి. A silkworm, a miser. The rhyme proves this spelling in B. 2. 89 పసిరిసి ...

~~పసిరితాయపద్యము~~

~~పసివాండు~~

see story in Mackenzie vol 77 p: 56 which is written opposite the word పసివి

Suca. 3. 53

బసివి n. s. A female dedicated in infancy to Siva whose her profession is prostitution. These are usually of the far= =mer or comati caste & wear the talibottu as a sign of being women regularly married to the god. A verse of Vema begins సంబసివి క్రాకుకు

~~పసుపు vide పసప~~

పసుపతింబుల Error for panu

సీ॥ మెరుగుమ తేట యుజూబి మోహింబనా వేవెంట పసపు మానెవటు రంగు పసుపటింపె. Comedy of ... p 5

బసవ &c continued

veracity charge them with many crimes and abominations. The creed he taught was summed up in three words Guru Linga, Jangam: that is, veneration for the Teacher, love for the god, and benevolence towards fellow worshippers. Their vows bind them to a life of peace, temperance and chastity; and they express pity for other Hindus; and in particular for Aradhyas whom they invite to lay aside the braminical thread and become perfect Jangamas free from caste. Hence the Aradhyas have a great dislike of the Jangamas as despising their pretensions to superiority. The word Basava is a name for a bull (like Roger in English) and there is a Canarese book called ఎమ్మెబసవపురాణం, or, Legend of Bull-Basava — Lit. He-buffalo, for that is the meaning of ఎమ్మె Moleow: p: 717 says, బసవణ్ణ a bull — A stone image of Nandi బసవ the same బసవి a prostitute — Further details are given in an Essay on the Jangams printed in the Madras Lit. Socy's Journal Jan 1840. p 143 — and in the Essay on the Basava Puran in the same Journal for Oct 1840, p. 271

Browns Telugu Dictionary

~~పసుపు కుంకుమ ... To ratify a marriage by accepting these on behalf of the bride.~~

పసుపు = పసపు

3— పసుపుపిట్ట n. s. A ~~gold finch~~. Rasica. 1.50.

పసుబొత్తి n. s. A yellow bird, about as large as a crow and four toed.

బసుమం n. s. Ashes—

బసువరు (Pers) Gold leaf; tinsel. Z A

~~బసువారు~~ (Persian) Drawing figures on the skin with gold dust or black lines drawn over the breasts and naked legs so as to have the appearance of a tight jacket or drawers

~~పసు~~ Bhalira. 69. 117. The Sanscrit word is పకరిక.

పసురు — See — స —

4— పసులపోలిగాండు n. s The bird called a martin. see on భరద్వాజం. It is distinct from the పెద్దపుల్లంత. q. v.

1— బస్తం n. s. A he-goat; Hams 3. 9.

1 పసులు DRB 596 Cattle

2 బసువ = బసవ

3 పసుపుపిట్ట the bird also called ... or bottle-nest

4 పసులపోలిగాడు Dr Jerdon notices the following species — Madras Journal vol X. page 238 — No 55 పసల పోలిగాడు the King crow and No 56 తెల్లపసల పోలిగాడు the white bellied species No 59 తోకపసల పోలిగాడు the racket tailed Drougo Shrike — Dr Jerdons gunners shewed me the bird called an adjutant which they called పసలపోలి గాడు or ...

Browns Telugu Dictionary

బస్తా n.s. A bale of goods

పశ్చాత్తాపించు v.n. To feel shame, or remorse or repentance, to hesitate, or regret.

౪— పస్సాంగ
బస్తీగైన adj Populous
బస్తీ n.s. A city (Hind)

౬— పస్తుగానుండుట v. To be fasting or starving.

బస్తీ Apparently an error in Satyab 4.59

౧— ~~బస్త్రం~~ ns A house. J.A — no — all a blunder
౩ పస్పరం = అధ్వాన్నం ... }
పస్పష్టం n.s. Ruin.

పస్పష్టంచేయుట + = అధ్వానంచేయుట To ruin To spoil, disgrace, ruin

౨— భస్మం ns Ashes. The white ashes smeared over the face & body by religious mendicants and others Vema 178

౧— భస్మీకరించుట To reduce to ashes DRU p 1022

బస్వని See బసివి

~~పస్త్రం n.s. A house.~~

భస్త్రి

---

౧ భస్త్రి ns A bellows

౨ — భస్త్రి, భస్త్రిక ns bellows But it is also ... ౯

౩ — భస్త్రికుడు ns A bellows blower .. But ... ౦

౪ భస్త్రిక a bellows — Chandr R 3.139

౫ బస్తా Patterns drawn on the breasts or legs of dancing women so as to resemble tight silk drawers, being in fact naked. see J.A's Sri Nivasa Tara vali [illegible] తెల్లని పస్తలు ఇలకమాలి పసిడి బస్తా హారంగులు — బందుగట్టి

౬ పస్సు, plu పస్సులు Panch T. 1. 497 A fast, or starvation condition. ఉపస్సులుండి ibid A 6.100

౭ Bhasmam or Calx, the name given to a certain medical compound described in Ainslie 1.513

౯... ౩ D says బ్రాహ్మణ స్త్రీ బ్రాహ్మణులకు ఆసురవివాహ ముచేత ప్రసిద్ధులు ... లకు ... — D

౦... used for a wallet, in which [illegible] &c are placed — This I find in a Tel newspaper but it seems a queer sense "a pouch"

Browns Telugu Dictionary

~~పచ్చిపొర~~

~~పచ్చిపొరలు~~

పచ్చ } or పచ్చ or పచ్చ(ఆవు) n.s. A dun colour in cattle.
పచ్చ } Rather, white

బహిస్థ External, on the outside, Vema 940. = బయటివంటిది

బహిరంగము ~~ము~~ n.s. Publicity, notoriety.

బహిష్కరణము n.s. Exposure, publication. BD\5.1209 =

బహిరంగంచేయుట v.a To make known or public

బహిర్ద్వారము n.s. The principal gate of a house or city

బహిర్దేశము }
బహిర్భూమి } n.s. ~~A place outside~~ Outskirts of a town. used as a necessary

బహిర్భూమికి పోవుట v.n. To go to stool.

౧ బహిః Bhag 8.439. the external world

౨ పహిండి pahindi i.e పసిడి yellow gold. Loc. XIII·182
line 2 & thrice

Browns Telugu Dictionary

~~బహిర్లాపం See ఆలాపం and అంతర్లాపం~~ .. సీ. 1. ౧

బహిరావాసం A cloak or upper vest

బహిష్కృత A. 6. 91 Expelled, outcaste

బహిష్కరించు v. a To expel from a cast, or sect to degrade or excommunicate

బహిష్కారం n. s. Expulsion, degradation or excommunication from set or cast.

బహిస్సు n. s. The outside, = బయలు

బహుళమైన adj Very much, very numerous, very large, great severe, violent బహుకాలం a long time, అది బహుభాగంగనున్నది that is very fine or good .. Many. numerous — see 8 instances of this sense. in DRY. p 2447

బహుకరి n. s. A sweeper. Omit this

బహుత్వం Much, greatness. Plurality

బహునాయకం n. } s. An aristocracy DRB 286 More
కత్వం } precisely it denotes Anarchy, or divided empire; the realm being split into separate factions

౧ Note on పసారం ..... Sri Natha had desired to embrace the lovely Bandar Papi and afterwards learning she was suffering from la maladie anti-sociale vented his feelings on the young lady, in this epigram

ఉ॥ గండము దప్పె నాంధ్రకవి గానికి! నిన్నటి రేయి పుష్పకో-।
దండుని కేళి గూడకను తద్దయు నిల్చితి గాని యయ్యయో!
బందరువారి పాపికిని బైటపసారమె కాని, యందులో।
పుండులు యెల్లవంక చెడి పోదు గదా విషయంపు బోయినన్॥

బహుపాన్మహీరుహం Sancara K. 3.92 the మఱ్ఱిచెట్టు Indian Fig.

బహుమతి A present, donation Radha 1.100

బహుమానం A reward, premium Sucas 2.275 an invitation

బహుమానార్హుడు Honorable, as a reward

బహుమూత్రం Diabetes

బహుళం adj Much, many, divers Naish. 2.162

బహుళంగా adv Constantly, much. Vem 433.711 Generally. N.B. Kaik. p 58 line 18

బహుళం n.s The wane or dark fortnight Vem. Contractedly written బ. A name of the కృత్తికానక్షత్రం or Pleiades - see introd to Satyabh. 1.129

బహుళాశ్వం

బహుళింగం

బహుళీకృతం Tro Thrashed and winnowed

బహువచనం The Plural

[illegible]

వెంకటగిరిసంస్థానములో విద్వత్ప్రభాకర యాచమనాయుడు ప్రభుత్వము చేస్తూ వుండగా ఒకవిద్వాంసుడు [illegible] తర్కశాస్త్ర ప్రసంగము చేసి ఆ స్థలములో విద్వాంసులను ఓడించి జయించెను అప్పుడు ఆ దొరగారు ఆ [illegible]

[illegible]

Browns Telugu Dictionary

బహువిధం. Various, multiform

బహువ్రీహి compounding words into an epithet, as బహుహారుడు having many necklaces — see Wilsons Sansc Grammar page 337, 348. Regarding this word I have here inserted a curious story related to me by a learned bramin. The D defines గారు thus బహువ్రీహ్యర్థము

బహుశః and బహుశ In all probability, probably — Generally, Usually

బహుశః Generally, probably, usually, at large.

బహుశం

బహుస్వనం Clamorous An owl — Omit this. Lit: Screeching

బహూకరించు To ~~bestow as an honorary gift. To gratify~~ honour with, venerate.
Ratnavali 1.9 Indrajit 2.79. Bhoj 5.142
R Introd 174 R. 5. 830

[illegible]

Browns Telugu Dictionary

బహ్వాశి Voracious - A glutton

పక్షం n. s. A side, side or party. Bias of mind, partiality. A wing as being the side of a bird. The feather of an arrow. A fortnight as one half of the month. Argument position or assertion. Hypothesis see note on అధికరణం and పక్షాంతరం. Class or tribe. అతనిపక్షమందు on his behalf. behoof or favour. ఆపక్షమందు In that case on that supposition. Supposing so, provided it be so. యిట్లాచెప్పెపక్షమందు If he says so, upon his saying this మొదటిపక్షమందు on the first supposition Vema 1576. పక్షంపట్టు To be partial. సంసారిపక్షము [illegible] he behaves honestly

పక్షకం n. s. A private or back door.

భక్షణ ns Feeding, eating

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Browns Telugu Dictionary

భక్షణం n.s. Feeding, eating

పక్షతి n.s. The first lunar day of either the dark or bright fortnight. the root or insertion of a wing.

పక్షద్వారం n.s. A back door, a side door.

పక్షపాతం n.s. Partiality, Ila 4.453. slesha in Saupt. 2.103 Paidim 1.74

పక్షపాతర Dab 139

పక్షపాతి n.s. A partial person.

పక్షమందు See పక్షం

౧ అక్షరపక్షపాతము A.4.288 is rendered విద్యాపరమైన ఆసక్తి; చదువులయందు ప్రీతి Love of learning, studiousness

పక్షాంతరం The alternative యీ పక్షమును తూతనం జేసిన పక్షాంతరం చెప్పెదను (see the వాసుదేవమననం) This view of the question or hypothesis not answering. I shall explain the alternative, or, The other side.

పక్షి n. s. A bird. This is also used (like lady bird) for several butterflies. నేను పక్షివంటివాడను (A poor wretch, or- నేను పక్షిని) I am as helpless or desolate as a homeless bird. this term is applied in endearment to an infant &c (moppet.) you unlucky bird is an Irish expression used in the "O'Hara tales" see Proverbs XXVII. 8. So in French oiseau see Fontaine Le. Tableau" a miserable destitute object. In English the equivalent term is poor dog or miserable thing See Dab 233 పక్షులు poor wretches

భక్షించు v. a. To feed on, to eat

పక్షిణి n. s. A night and two days. or a day and two nights.

భక్షితం, తిన్న adj. Eaten

Browns Telugu Dictionary

పక్షేతరించు v.a To be partial to. to ~~count~~ countenance

పక్ష్మం }
పక్ష్మలం } n.s. The eye lash. Mrityanjaya II. 1.

భక్ష్యం n.s Food. eating

పా or ప్రా A contraction for పాత old. as పాంబెలం । పాంజేలు

పా॥ in Sanscrit comedies is a contraction for పాత్రప్రవేశం i.e. the entrance of an actress.

భా A.5.1 Splendour, radiance. కాంతి

పల్లటిల్లుట Notes on this word

పల్లటిల్లుట — అనే శబ్దమునకు కొంచెము [illegible] పర్వం. ఆ. ౧. ప. ౩౪౦. లో [illegible]

[illegible]

పల్లటిల్లుట means To fly. be routed or worsted: to perish be spoiled, = [illegible]

పల్లటిల్లుట. [illegible] అరణ్యపర్వములో — ఆ. ౫. ప. ౪౧౮. లో. ౩౪ [illegible]

[illegible] ~~అరణ్య ౫~~ 184 [illegible] ... G. 1.40 In Pal. 320 "to play pranks" - or after all "To roll over" The Canarese Dict: page 917 - says పల్లటిసు but interprets it poorly... In G. 1.50 పల్లటిల్లిన హృదయము is her agitated heart - "overthrown, shaken" & K.P.8:108 But in Local XIX. 115 line 15 it means To sprout: and is, I imagine an error for పల్లవించుట

Browns Telugu Dictionary

ఛాం or అవ్వు Alas! fie! Oh!

ఛం See [illegible]

Browns Telugu Dictionary

బాం here enter బామ్మ

భాంకారం n s Yell, roar, a war shout - Literally, crying Bhan!

~~భాంకారం~~

పాంకోడు n. s. A weavers treadle, a sandal for the foot.

పాంక్తేయుడు Vaijay. 3.52 A respectable guest.. n 2W

3 పాంచజన్యం The conch of Vishnu. Fire. Vish P. VIII. 118. The name is derived from పంచజనః a certain giant of whose bone the CONCH was made - See Wilsons Vish P: page 562

1 పాంచాలం see పాంచాల్యభాషా and see పంచాలం.

2 పాంచాల Appertaining to the పంచాలదేశం. Applied to men it denotes Heroic, or Martial: answering to పద్మిని among women. See note on చిత్రిణి

పాంచాలం There are four modes of reading or elocution ప్రత్యవాహాంల పాంచాల and కైశిక్యి q.v.

పాంచాలజాతి see పాంచాల పురుషుడు - Title of leading castes

పాంచాలదేశం n.s. One of the fifty six countries enumerated by the Hindus - El Dorado - In Pal. p ४२ line 9 it surely means some district near Palnaud

పాంచాలపురుషుడు n. s. A hero, a noble or superior man ~~or man of superior merit, birth, and fortune~~ Suca 3.9 A word like Paladin This is used as the counterpart of the పద్మిని

1 పాంచాలకుమారాదులు M Salya 1.407. Vulgarly it means "heroic" - of a noble style of beauty: a "classic figure". M Saupt. 1.162 తే॥ పీనుగై యున్న పాంచాలసూనుజూచి Beholding the son of Panchala who was now a corpse

2 పాంబర (శ్లే). See Bournouf on B. p. LXXXVIII. n. and K P. 4. 35

3 పాంగెం or పాంగ్యం = లెంగ

అతడు మాపాంగ్యములు లోని వేరని వాడు he is unconnected with our branch of the family. అపుదేవరపాంగ్యస్థులు connected with the beatified cows: they look on these heifers as allied to the kine of former ages. Local IX. 299 line 7.

Browns Telugu Dictionary

పాంచాలి n.s. The Heroine, title of Draupadi the wife of the five pandu Princes who are the heroes of the Maha-bharata.

పాంచాలిక n.s A doll. or puppet, an image carved on pillars Vasu II. 36. Anirud 3. 42

౪ H పాంజేబులు a sort of anclets made of silver and worn beneath the పావడలు

౫ ఫాంటం. Decoction &c.. q.v. Omit this

భాండం n.s An earthen pot or vessel

Any vessel, even applied to the body.

Capital, principal, funds.

Armour, trappings. Lalito XI.27

భోజనం A dish; hence ఏకభాండభోజనంగావున్నారు They eat out of the same dish. i.e form one family But పృథక్భాండభోజనం చేసినారు They began to live separate, ate of separate vessels: i.e formed a separate family

౧ పాండవ(నాటి)బీడు Immemorial waste. Land 20 years waste is so called - as if it were waste from the days of the పాండవులు or old kings, or ~~[illegible]~~ the Aborigines

పాండవులు n.s. The Pandus. This means The old Kings as we say from the time of Alfred. పాండవులనాటినుండి Time out of mind.

౬ భాండాగారం n.s. A store-room, where the household vessels are kept: a treasury see భాండిక and ఉగ్రాణం Rasica IV. 86

3

౧ పాండవులనాటిబీడు Land that has never been brought under the plough: immemorial waste. పాండుక్షిప్తవిభూమి Rukman. 3.81

౨ భాండశ్రాద్ధ A ceremony sometimes used in divorce: when some funeral rites are performed. as though the wife were dead.

3. భాండాగారికుడు A treasurer. G.2.50 भांडागारिक:

౪ పాంచాలుండు M.1.8.55. Kalahasti 4.18

౫ పాంక్తేయుడు A respectable guest: one in society. Vaijay: 3.52

౬ పాండవులు The Paladins of India

Browns Telugu Dictionary

పాండిత్యం n. s. Learning, scholarship, mastery, perfect know= ledge. In Vish VI.50 it is applied to knowledge of war

3 పాండిమ S Paleness. Vasu 4.121. Bhanumati 3.127

పాండిరం n. s. A banyan tree Dasav 9.10
మఱ్ఱిచెట్టు

D says తాప్షుచెట్టు

పాండూ or పాండురోగం n. s. ~~Atrophy.~~ dropsy, a living death, a rapid decline see ముపాదరం Query, see శ్వేతకుష్ఠం White leprosy, seems to be the sense. విషపాండువు acute Dropsy

౧ పాండురం n. s. Pale or yellowish white colour.

పాండురంగైన adj. Pale or yellowish.

పాండురాంగుండు A. 5. 150 The Pale God- An epithet of Siva

పాండురోగం The Dropsy

పాండువు

పాండువర్ణ n. s. vide పాండురం. White

~~పాండ్రు n. s. waste land పాండ్రుపాండ్రునేల ... To let a field waste~~

పాండ్యదేశం n. s. A country in southern part of the Indian peninsula, comprehending part of the modern Tamil provinces.

పాండ్యు

Sar Dwi. 29.

పాండ్రు waste land see పాండవ

౧ పాండురు n. s. The name of a sovereign of ancient Dilhi, nominal father of the five Pandu princes who are the heroes of the Maha Bharata.

౨ పాండ్యుల A King of the Pandya Race: like the saxon Kings of England A. 2. 114

౩ భాండీర sc = మంజిష్ఠిక

౪ W says The Indian Fig tree: but how can this be white N. IX. 10 mentions this & the వటం as different trees ?

Browns Telugu Dictionary

పాంట్లు n. s. Milch cows. M. Adi V. 4.

"A traveller" 2W... పథికుడు R. 6. 23 Suca 3. 155

పాంథ n. s. A husband or wife separated from the fellow lover spouse Vasu 4. 8. Vish VI. 66. Tara IV. 105. దూరపతిపా రవర్ణవారు

పాంథుడు n. s. A traveller.

~~పాంథపినేవాడు~~ । గురిసి వేఱుండానికొడుకు. D. A bastard. Y.

బాంధవ్యము
బాంధవ్య
పాంశవము A. 5. 60 Rice-milk పరమాన్నము
పాంసు, పాంసువు Dust. Vasu 3. 165 M. 3. 2. 109
~~బాంధవ్యం~~
పాంసుక Dusty M. 3. 2. 85 Error for పాంసుల

పాంశువు n. s. Dust, manure.

పాంసుల n. s. An unchaste woman. జారస్త్రీ. M. 3. 2. 85 ~~109~~
This is better spelt -ల-

పాంసువు ... కులపాంసనుడు M Saly 2. 315 i.e. The ruiner or destroyer

Browns Telugu Dictionary

పాక n. s. A hut or shed or hovel of mats. సంతపాకలు, a bazar — Vema 78. 985. .. (పా)కి the warp or cross threads in cloth. See పేక which is the best spelling - vulgarly ప్యేక ... ~~BD~~. 4.1939 4. ~~484~~ 483 Sar Dha Pad 2.72 In BD|3.1274 = గుడి a pagoda

పాకము n. s. Maturity, natural or artificial as the state of being cooked or ripened. + Food, what is cooked, or ripened. Cooking. Syrup. Skilfulness Knack. The style of an author, the chief distinctions of which are కదళీపాకము Ovidean or plantain sweetness, style, i.e. very sweet and easily comprehended, the plantain being quite soft and without stones. Secondly ద్రాక్షాపాకము or grape style that is very superior in nature but mingled ~~mingled~~ with contrary qualities. and నారికేళపాకము or Cocoanut style which is puzzling and dry and requiring time and consideration to digest it. In the first of these, the Telugu Dwipada Ramayana is reckoned — In the latter the Telugu Bhagavata — The Bharata being considered a mixture of both. రతిపాకము Taste or style in coition. Tel. Cala 1.11. ఉన్మాదపాకమున in the maturity of her insanity దేహపాకము regimen with regard to food.

పాకనాటివాండ్లు A certain tribe. Dubois Part 1. cap V. p 82

పాకనాడు name of a certain district

పాకప్పుటము n. s. A potter's kiln.

3 పాకలరోగము Panch 1.1274 (204, 273) "Fever" (in an elephant) 2W but here it seems to mean white leprosy

పాకశాసనుడు n. s. A name of Indra.

పాకారి A title of Indra as the slayer of a giant named పాకుడు KUR 1.305

పాకించు To drub, thrash, lick (a low word) To train a creeper, a vine &c

---

౧ వంటపాకమెరిగినది She is a good cook - she dresses well or is expert.

౨ also see Buchanan apud Pinkerton 8. p 668 a division of the Jangams — Reeve, page 921 more reasonably says, పాకనాడు a country to the east, so called: పాకనాటివారు the people of Pakanaid: being the name of a sort of Soodra fortune tellers.

3 పాకలదేశము A. 6.58 {Same as పాకనాడు? what country? not in Molesw, nor in 2W. or in W Vish Puran. Reeve says A kind of Costus

పాకలప్రకోపముగ A. 6.58 Here the note says that the పాకల is a disease in elephants — Possibly the Bengali word పాగల "mad"

౭ The sense Cooking occurs in BD|4.1044 where పాకశాస్త్రము = వంట(ప)శాస్త్రము

౬ See on these, Narsa Bhupal 2.90. I reprint what ...

౨ పాకశాలము Suca 3.62 a kitchen

౮ ... is said in Madr Journ. X. p. 364 note .. భీమపాకము నలపాకము

౨ పాకలము * SC says ...

౧౦ ... పాకం The definition here given is more correct than the one I have printed — All three pācams designate styles that are highly admired: being Ovidian, Virgilian and ~~Miltonian~~: Horatian: or that of Homer, Apollonius & ~~Lycophron~~ Euripides, ~~Firdausi~~ Sady and Hafez and Sayeb

Browns Telugu Dictionary

బాతెనెంటు Lucas 3.20 [3.86] పాటుపట్టనెంటు

బాకిక్షమారి Kams. 5.129 A quarrelsome wretch, a makebate = తంపుల్లమారిలు

పాకివాండ్లు n.s. ~~Ahalalkhor~~ a nightman, a scavenger called at Madras a toty of which the feminine is పాకిది a totywoman.

పాకీ-

పాకేటు

పాకెల

పాకు n.s. A trellis for a vine or other creeper Vema 511. what spreads or creeps— Thus the scum or greenness on putrid water పాకుమన్నదియు a green pod. Sumati. Moss or creeping greenness. ... BD. 5.236

బాకు n.s. A dagger, or creese, of a wavy shape. It is Hind

పాకుడు v.n. To creep, or crawl, go on all fours, to float on slowly Vema. 104. To creep as a vine Vema 511. To grovel Amr 3.10. నా॥ ఆవేక్ష్మ చరంగ నాంబ్రోజ గంధులు బడుగు గుబ్బలమీద బ్రాంకెప్రాంక. In Vijaya 2.20 మిన్నంది కొంటెప్రాకె See the same phrase in Ved Ras. 3.125

పాకురు n.s. Dirt. also "Moss."

Browns Telugu Dictionary

వెంపన్నెసులు

వెంపెపెళ్లివ

వెంపురుద్రవాండ్లు n. s. A certain tribe of Shaivites

వెంపులాడు v. n. To creep or crawl, To scramble, grope,

వాకె adj Big.

వంకె adj. Big

వంకె నోరు - a big mouth

~~వేకెన్న~~ or (పా)కెన్న ~~The nuptial benediction~~ ~~సదస్సు~~
సదస్సు ADC gives this as the meaning of సదస్సు

వెంకొనులు To be dirty or foul, as weedy water

వెంకొరడు, pl. పావకోళ్లు ns A sandal, a treadle
భాగ్య PLL XI.27 ఫలభాగ్యము

~~భాగ్య Blessed, happy వవవిభాగ్యం Labits~~
~~IX. 30~~

పాకెన్న The సదస్యం or ceremony performed on the third day of a wedding

Browns Telugu Dictionary

= ఉష్ణీషము, మందుర Turban A. 1. 46

T పాగ or పాగా. n. s. A turband. a stable, పాగాచుట్టు. v. a. To tie on, or form a turband. Tara. 3. 16. Suca 3. 109 గుర్రపు పాగ a stable. A. 4. 209 Lavanya. No 90 – Also a weft in cloth, better spelt పేక

T బాగ or బాగా adv. Well, duly. (See బాగు n. s. the final a being (as see under ఆ) the adverbial sign) బాగానే వున్నది it is all right, It is often translated by an adjective as. ఈ బట్ట బాగా లేదు This cloth is not good. వానికి బాగా వున్నదా Is he well, is it ౧

౧ well with him. This is also the usual mode of asking Is he living. So see Genesis XLIII. 28. & 2 Kings IV. 26. నాకు బాగా లేదు I am not well. మహబాగా very good, very well, yes. వెన్నెల బాగా వుండెను the moonlight was bright చిన్నది బాగా వున్నది the girl is pretty దానికి బాగానే వున్నది She is well.

౨ భాగనగరం The ancient name of Hydrabad in Southern India. Local X. 56

T బాగం or బాగాలు n. s. Areca nut ready cut into pieces for eating. దశా. 12-120. 3 . తారా. 3. 138. ఉత్తర రా. 8. 132 సారంగధర. 132.

భాగం. n. s. Portion, share, part. Side, as దక్షిణభాగమందు on the south side. Ila 4. 149 (what is the sense here?) సమభాగములుగా In equal shares or quantities – కార్యభాగం a department or subdivision: an office మాటలు బాగానే చెప్పుతాడుగాని కార్యభాగము చూడవలెనది That's the way he talks but you should look to the facts.

భాగః

~~బాగడాలు n. s. A silver ornament, worn by Hindu females, round the ankle. Also written బాగడాలు~~

భాగధేయం भागधेयं n. s. Share, portion. Fate, destiny, luck. Tara 2. 24

౨

బాగరి Well, duly, happily. Ramabh. 3.44

భాగరి ns A sharer, partner, fellow

బాగరి ns A beauty or handsome (woman or man) R. 3.44

భాగలబ్ధమైన Devolved, inherited

భాగవతం nzW The name of a celebrated Hindu poem describing the life of Krishna. A stage-play. acting. Vema 1693 nWz a comedy Pal. 474

1 2 3 4 భాగవతులు ns Stage-players, actors A monk or useless friar – this is the meaning in this verse A mummer

భాగస్వామి ns A shareholder

పాగా A turban – also A stable OG 37 & A. 4. 274

బాగా see బా [illegible] which enter here

1 These are classed as the lowest grade among scholars – Thus

శాంతిత్వ్యహీనాః శివయోర్భవంతి
కవిత్వహీనాహి పురాణభట్టాః
పురాణహీనాః కృషిమాశ్రయంతి
భ్రష్టాః కృషే భాగవతా భవంతి

2 భాగవతులు fellow scholars in divinity

3 here enter the names of the XII parts for the sake of reference

4 భాగవతులు B. 1. 530 line 2 మహాభాగవతులంట్రై being most blessed.

7 There are several obsolete unknown words in the Telugu Bhagavatam – e.g.

వంగాంతత్యం n.s. A livery horse, a stalled horse, one put up or fastened with head and heal. ropes. Z.A.

భాగానగరు Bhāganagar, Local XVII. 419 line 10 the old name of Hydrabad.

భాగాంతరం ns Subtraction, in arithmetic

భాగాంతరించు v:a To subtract

బాగాలు R.4.162 Bits of areca nut ready cut.

బంగారులు n.s. A lovely woman. Tara 4.145.

~~బాగి~~ (Kan: Dict. 921) Neatness, tact. G.5.{62 64

వాగి adv Near, by. Tourt 5.547 line ౧౨ where the ౨

వంగ adj. Convenient. pat. = అనుకూలంబు అయి.

భాగించు v:a To divide or distribute Brihan: 6.3.

భాగినేయి ns The daughter of a sister

భాగినేయుడు A sisters son

భాగిరి

౧ భాగి

Ferishta says Hydrabad was originally a hamlet named భాగనగరు Bhag nagar so named by Mahummad Kulli Kutub Shah AD 1586 – but being afterwards ashamed of this he changed it to Hydrabad – Scott's Ferishta 1.409

౨ words are సిబ్బం విప్రుంబు ~~మన్నెపుపాగే~~ మన్నెపపాగిమనకు తానాదొరికినది -- also in line 14. where పాగిని is supposed to mean అంబునకు సమీపమున. Ahobala Kr asserts it is right

Browns Telugu Dictionary

భాంగరధి

పాగు n.s. Matter. affair = సంగతి G. 5. 64 This cannot be correct.

పాగు or బెల్లపుపాగు n.s. Lollipop, Thick syrup made of sugar melted with flour. ల్లపాగెరిగినప్పంగి G. 5. 64 - This passage is doubtful - perhaps it is the Kan. పాకె (Reeve 921) = "Neatness, art."

బాగు n.s. Good, well being. weal. good state. health. = సుఖం. beauty. charm. attraction. see Vish. II. 206 III, 290. Lavanya 131. So బాగాలు a lovely wife. Sara 4. 145. అట్లాచేసినదేమిబాగు What is the use of doing so. మహాబాగు Very well. yes. బాగుపడుట To be benefited. to recover health, be reformed. బాగులాడివచ్చుట To prosper or thrive. బాగులాడితెచ్చుట To benefit. ameliorate, rectify. ~~Plural బాగులు jewels~~ In composition, plural, it signifies airs, looks. mien. gesture, అవివెర్రిబాగులు the look of a fool. వెర్రిబాగులవాడు an ideot. చిల్లపుబాగులు childish airs. Satyabh. 4. 9. BD\5.223. In T 4.145 బాగాలు

బాగైన adj. Good. proper. well. sound. healthy. Goodly. fair. handsome. clean. Bhag X. 120. నీగుణములుబాగులు Thy attributes are noble. గురునిబాగాలు Sara 4.145 the lovely wife of the priest

బాగుచేయుట To mend, repair, correct,

పాగు Treacle (Reeve)

Browns Telugu Dictionary

బాగుచేయుట v.a. To do good to. benefit, ameliorate. To mend. trim. repair. To prepare, make ready. To cure, relieve. To clean, preserve. or pickle or salt. To set right rectify, make fit.

బాగుపడుట

భాగ్యం n s Luck, fortune. Profit, gain, advantage అది యెంత భాగ్యం What great matter is that In H.D. 1.1302 the tica says ప్రాప్యం

భాగ్యంగల adj Useful, beneficial, profitable

భాగ్యరేఖలు Lines on the palm of the hand &c that portend good luck Anecdote, and samasya. అల్లసాని పెద్దన్న మనుచరిత్ర చెప్పిన తర్వాత రాజశ్రేష్ఠులైనరాయలు ఆయన [illegible] కలిగి కాళ్లకు అందెలు వేయించి ప్రారోగిస్త్ర ఆయన వైశ్లు [illegible] ఆనందమగ్నులై యిట్లనెను॥
పదలక త్రైయరు సాంధ్రకవి వాముపదంబున హేమనూపురం
ము చిత మరాళ (swan) కంఠనన దొడ్డతి నేమని పల్కె దెల్పరా ॥
యుంచియిట తెన్నెలరామలింగం సవిసత్ప్రాప్తిగా నిట్లనెను॥
కుదియలకామినున్న నిత్రికోణము నంగల భాగ్యరేఖ నా।
మదుడీను లేదు లేదనుచు మెప్పెతుగా భువిలోన పల్కెడిన్ ॥

~~భాగ్యశాలి~~

భాగ్యరేఖ

3 భాగుడు... అలలిత భ్రూభాగుడు M. Bhish 1. 314

భాగ్యవంతుడు Happy, prosperous, rich

భాగ్యవతి n s A lucky man or woman Sucas 2:27

భాగ్యవతి n s Good woman, housewife, mistress of the family, lady. Vema 102.

Browns Telugu Dictionary

పాంగ్నశాంవి n.s. Good woman, mistress; a country wife or goody. Vaon Ch. 2. 137 Ananda T. XX. 2 - Tel Miscell. vol 1. p: 287 line 13

భాంగ్నశాంవి

పాచ a bit or blade ~~turf~~ of grass. See ప్రా . .

పాంచ n.s. A mispronounciation for పాచి [పోచ] yet used by Z. A. in conversing with me, he owns it vulgar.

పాంచకుడు n.s. A cook. Dasav. IV. 229. Suca 3. 426

పాంచనం [„పాచనాలు"] n.s. Looseness of the bowels. flux. TT ౧౩౫ page ౭౫

పాంచి n.s. Rot, foulness, staleness, nastiness, frouziness as of the teeth. squalor, green slime, produced in stagnant water. Also a baby word for the nipple or breast. or milk

పాంచిగైన adj. Dirty, unclean, not fresh. Water is deemed by the Hindus to be పాంచి or unclean, unless it be brought from the well on the same day on which it is used. పాచిపోవు v.n. To become foul. పాచిపట్టింపు rotten ground. పాచిపోయినవేరు the root is rotten.

పాంచిక n.s. Dice, Dasav. 9. 170.

పాంచికొన్న adj. Foul, nasty.

పాంచిచేయు v. To sweep and wash a house, purify - a common low word. It implies the entire process including smearing with cow dung

The poet Sri Natha says (entered under ఉపద్ర)

మ॥ కవితల్ సెప్పిన బాతసేర్చిన వృధా కష్టంబె యా భోగపుర్।
జవరాండ్లేకద భాగ్యశాలులికప్రుంస్త్వంబేల శపాప్పనకా,
సవరంగా పొగనిచ్చి యుంచుకయు పద్దంగల్లప్రుల్లుంచితే,
యెవర్యేమెచ్చి ధనంబులిత్తురుగదా హేపాపుండైవమా॥

See a parallel verse in Panch. 2. 137

The weed పాచి is called ఇం(ద్). ఇ - - -

3 పాచిపని Vencat Arya, p. 73, line 18 the cleaning up a house, & washing the plates & dishes

పాచితం A. 6. 91 is rendered (ప్రాయశ్చిత్తం

పెంచికత్తెగ n. s. A certain ~~flowering tree~~ creeper See Rox 2. 314 ~~V. 2. 443~~ A threadlike leafless parasitic &c = ఆకాశవల్లి, అంతరవల్లి

పెంచినపాంపు n. s. Foulness. penis glandis seu vulvo. Vema 1534. Lit: dirty foulness

~~పెచలు v. n = వదలుట M XII. 6. 53~~

~~పెంచిపోయునవేటు~~

బాగుచేయు v. a To set right, to trim = సవరించు M Virata 4. 160 M. XII. 6. 53 = వదులుట

3 ~~పెంచుటం v. n. To be foul. state unclean or frowzy.~~

పెంచెంపేయుము v. To pinch or finger or touch. To twiddle, A babyword. — Reject it — it is unknown

పెంచేనులు, or పాళ్లు The former or older fields — see పాతచేలు

పాజల్లు, పాదల్లు Cobweb.

T భాజనం A Saddle Manu 5. 125 DRY. 614

S భాజనం n s A vessel, or cup = పల్లెరం. Vasu 3. 152 a vessel or participator Lalit VIII. 34 త్రపాభాజనము భాజనం Ananda I. VIII. 49 she is one who feels the reluctancy of shame. In the sense Vessel, cup, they tell a story to shew how people blindly follow example. — A man visited the holy shrine at Setu (Rameseram) and when he went to bathe he... ౧ (DRY. 614. A. 6. 185)

భాజనత M. 13. IV. 241 Worthiness: the being a vessel. Capability

౧ భాజనం The story here given is thus told by Mr Winckler at Mayavaram in the Missionary Register for 1833 page 146. here abridge his account The natives themselves now see that they are fools for imitating the Bramins without enquiry whether it is right or wrong, necessary or not — The following story was mentioned — A bramin going to bathe took his brass pot with him — and lest it should be stolen while he was in the water he buried it, heaping the sand over it "and that he might know the place again he put some leaves of the Tulasi shrub over it" — Others likewise came to bathe there — and in imitation of him they made similar heaps — The bramin returned to search for the brass pot and "had difficulty in finding it among the numerous heaps which others had made — Thus implicitly do the people follow every motion of their superiors.

I met with this story in print three years after placing it in my Dictionary. It was told me by Halik

౧౧ భాజనం a vessel — as, a vessel of wrath. See Proverbs XIV ult. in Sansc metrical version.

౧ hid his (భాజనం) brass pot in the sand. (see note ౧౦)
As a mark he piled up the sand over it and the heap appeared as a lingam. Others blindly did the same, and heaped up such marks all over the place — On returning he was at a loss to know which was the one he had placed — he exclaimed

గతానుగతికో లోకః న లోకః పారమార్థికః
స్సైకత లింగేనన ష్టమ్మె తామ్రభాజనం

The moral of this story is that the world follows an example without any consideration. See another verse cited under (వ) వ్యమ్మ — The meaning of this verse is

What fools have scribbled fools will scribble more
As dogs will piss where dogs have piss'd before

I have heard this verse applied to an erroneous register wherein the names of deceased persons were negligently mentioned as though they were yet living.

౨ భాజన తన్నిధుల A. 6. 32 is thus explained
విస్తృతిలోకి వచ్చిన అర్థము అపరిహార్యముగా సిద్ధించేదానికి ప్రయోగించిన మాట

పాజు (Madras phrase) Cobwebs, dirt

పాజుల్లు Cobwebs, Dirt, foulness in a roof

పాంజేలు n. s. Old plough lands. పాం is contracted for పాత and జేలు for చేనులు.

DRU. 344 line 11

పాటి n. s. A song, a tone, sound, manner, way. Dasav. 9. 357. ఎప్పాటి How, in what way. M. adi 1. 164. It also occurs as an affix – thus నిచ్చెరపాటు surprize. – Query, పాటు. వారునిత్యంపాటేపాటి an incessant theme. a byword వానికిఅంతాఅయిపాటింపాటి His authority is all in all. పాటయరవళి The seven musical notes.

అప్పాటనవయిన in that way, thus BD 5.314

పాండు

పారు

M. Santi 3. 369 వకనాడు.... నబ్బాటను....

బాట ns A road. The Og 42 says వెనె a side. Also a ~~female~~ thug, i.e. swindler, kidnapper, ~~...~~ assassin, a woman who decoys travellers to a spot where they are murdered

పాయకంలైన adj. Low, degraded. అసపాయకవర్ణం a low cast. పాయకాలు people of low caste. Kod § 48

S భాటకం ns Price, hire, rent

This explanation is given in the Surapuram History, at the end – in Urzees 1840 page 148 where however it is rendered, erroneously I think, men disguised as women.

Browns Telugu Dictionary

పాండువర్ణం

Pariz. 5.2. A. 4. 300
R. 5.129
పాంసుచ్ఛరుడు n. s. A thief or robber. Tara. III. 78. Manu 3.127

పాటనం Manu 3.73 Combing, smoothing. Cleverness, skill, experience. D Navan: p: 385 H.D. 1. 1004 where it seems to be a mere peg

పాయరవళి

పాటలి n. s. The trumpet flower or [illegible] which is of a [illegible] red colour like that of a ruddy lip పాటలగంధి The rosy maid. Ahalya 1. 34. See next article. The poetical crocus.

పాటలం, పాటల, adj. Red, rosy, ruddy. [this is the word Sir W. Jones gives] what we term Flesh colour. Some say pink, pale red, but this is not correct, as the poets call vermilion lips by this word [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Let us sing the goddess the celestial maid | With the ~~darts~~ cord and bow, lance, and shield arrayd. | Ruddy with her blushes all the world is bright | As a temple hewn of the living chrysolite. | Compare Tara III. 44. IV. 61. Hams II. 272. In Chamatk. Manj. III. 136. it means the redness of the eyes with rage. In Tel. Kasi kh. V. 120 Kalahasti 4. 154 it is applied to red hair [illegible] Jones on Chronol of Hindus p17. says A colour between white and red. and in his Essay on the poetry of the Eastern nations he cites from

Shakespeares poems a description of the hue of the Rose "A third nor white nor red. Had stol'n of both." In the Jaimini Bharata 4. 108. it clearly means Ruddy. In Ananda T. IX. 10 four bacchanals are thus described

మదనామదమోన్మత్తా మదిరాక్ష్యో మదాలసా
[illegible]
[illegible]

Tawny, brown, ruddy, and white – also in VII. 27 he says నవపల్లవపాటలం Ruddy as a young sprout ~~Also in Anand T. VII. 159 describing the fairies dancing naked round Venus he says~~
~~[illegible]~~
~~[illegible] the damsels shone as red as lightning – here it is evidently flame colour~~. Perhaps BRIGHT is the original sense?

పాటవి A hand working man, or drudge, wench.. Vema says [illegible] [illegible]

పాటుపెట్టు? Rox. 3. 842 pata. D says [illegible]

పాటవము Rule, right, fitness. [illegible]

which in Amera. p: 97 is rendered [illegible] – but in p. 96 [illegible] –

[illegible] 14. 4. 104

పాటుమి Swa. 3. 73 where the wrong reading is [illegible] – While పాటుమి painstaking is the sense [illegible] he does not much regard fast days

పాటుపాటు KP. 4. 97 [illegible] By fits, at intervals, as rain

Browns Telugu Dictionary

పాటలగంధి Rox. 1. 694? – Omit this
Rosy lipped. Ila III. 73.

పాటలాధరి

పాటలానగరం n.s. The name of a city, supposed to be the modern Patna. Omit this

పాటలి n.s. The trumpet flower Parij. 1. 132. see పాటలం.
Elsewhere it means a very fragrant flower. apparently the మల్లె

పాటవం n.s. Health, soundness, cleverness, talent, eloquence,
Plumpness of breasts. Amr 2. 65 B. 7. 245
DRY. 924 G 2. 141 Collec. Miscell. vol 3. p 103 line 6 గానపా
టవగుణం A K. P. 3. 57 skill in singing M. XII. 2. 158

బాటసారి
భాటసారి } A passenger or traveller
భాటసారుడు

పాటు n.s. Rate, degree, extent, character, certainly (same as ప్రమాణం) పాటుమనిషి a middle sized man – పాటుఐన certain, positive, reputable Vema 235 + 106 and 2. 40. పాటుకేడు means (the contrary) uncertain &c పాటు తప్పిన wrong, unreasonable. M. Santi. 5. 209. ఆ పాటు కు To that degree or extent పాటు తప్పు To exceed, transgress, err పాటు తప్పక unerringly పాటుకొలు exact measurement. పాటురేవు a small river ఒక పాటు గా

౧ even in the least Ila 4. 92. వకపాటు కాదను (Das. 9. 485) I am a mere girl పెద్దపాటు గా చేసిన on a great scale at a high rate ఆ పాటు about this time. పాటుకెక్కిన un-certain, not respectable. Vema 2. 40 వివాటు ... బడిన [error for వివర in Vema 2. 140] Vema 2. 191

పాటు ఇచ్చు Is this proper? BD 15. 129

Browns Telugu Dictionary

పాటి adv. An affix (apparently derived from పాడి or పాడు q.v.) as ఆపాటి such, so large, ఇంతపాటి so much, so long, ఏపాటి how much, whenever, కొంచెంపాటి small To some extent తగినపాటి But so so. It is applied to measure or value of any kind, thus సన్నపాటికత్తి a small sword; or, "rather, small somewhat" small - పొడుగుపాటి Long
It also implies uncertainty as వానిపాటి మనిషి a man about his size. It is also applied like the affix able as రాబాటి receivable, due అప్పులియ్యె
౧ పాటివాడు a man able to lend money. ఆపాటికి whereupon, thereupon ఆపాటియూరకె వుండినాడు There=upon he stopped Immediately he ceased ఇంతపాటినే just so అట్లుపాటి M. Adi. 1.179. ఇంతపాటి చాలు thus far is enough. Vish. 4. 363 ఏపాటి చూచిన Vema 2.146. as soon as we behold her ఏపాటి జనం how many people అదియేపాటి చిన్నది how much less is it? తగినపాటి Somewhat large; as much as is fit. దేశంతోపాటు యిది చెడిపోయింది this place was ruined as well as all the country; in common with all the rest of the land వాండ్లతోపాటు నేను వెళ్లితిని I went as well as they టెంకాయపాటి రాయి a stone as large as a cocoanut. See also Vier Cha 1.138 వచ్చేపాటి అయితే In the event of your coming. పొడుగుపాటివాడు a man of tall stature.

౧ ఆపని జరిగించేపాటి నా బంధువులు లేరు I have no relations able to carry on the business

వాంటి the infl. of వాండు q.v.

Browns Telugu Dictionary

పొసంగించు or పొసంగుల్లు v: a. To see, obtain, look to, be=
=hold, enjoy (or see) consider, ఆసపొసంగించుటTo long
or feel desire. Vish. 4. 248. In M. Santi Vishnu Pur. II.

3 పొసంగుకొలు

పొసంగా nicely, trimly, becomingly, aptly, Hams 2.15

పొసంగుతప్పక

౧ 166. III. 300. 370. M. Santi. 1. 13. B. X. ~~382~~ §10 verse 9. Vema I. 104. 69. q.v.
III. 214 and 211. 251.

౨ పొసంగుచుండు or పొసంగుల్లు v. n. (see also పొసంగించు) To come, chance, happen, coincide, agree. In M. Santi III. 322 బుద్ధిపూర్వకము గ బ్రాహ్మహత్యం బొసంగిన If wilful murder should occur. నియమము పొసంగనివారు Enugala p 39 line 7 those who ~~disregard custom~~ are infirm or weakly. To assume, presume as a basis of argument: see Enugala p 45 line 12 ---- అపకీర్తి పొసంగిల్లె D.R.U. p. 7. 502 disgrace was the result. H.K. 2. 196.

3 పొసంగర్లు ns? see వ

౪ పొసంగపలికిన BD. Intr 109. which enter

Browns Telugu Dictionary

పాటుతప్పకనడుచుట
— పాటుపాటుగా Abg 37 says కొద్దికొద్దిగా

పాటుపెరడు

పాటుమన్ను (from పాటు, n.s.) Unsolid, Siliceous earth: such as that in a town: mixed with sand, ashes &c and therefore less productive than రేగడి the purer soil of tillage

పాటిల్లుట. To see, obtain, get ... To happen, chance, be: do, act, behave. KP.7.204
M Dro V.123 — see the numerous quotations under పాటిల్లుట. Suca 3.258 & 213 = పొందుట

పాటివకము B.X.928

పాటిలజాలు a sort of bracelets of gold worn by women

పాటలగిరి A.2.48 Mount Malaya: the Hymettus of India

transp{ పాటీరం Sandal. Hams. 2.172. Bahulasya IV.70 Bibh 2.50 P.1.

పాటు n.s. (from పడు) A fall, plight, suffering, distress, Pal-72 misfortune, hardship, hap, lot, toil, condition, situation, manner, mode ఆపాటున to that extent Time or occasion. The ebb of the tide పోటుపాటు పడితే when the river ebbed — మోపుపాటు as much as one bundle, రెప్పపాటు (eyelid fall) a wink or blink యీపాటు about this time పాటుపోటు Vish. 3.98. ఆశలేనిపాటు hopeless circumstances సంపాదించిన

చినపాటున Jaim Bha. 2.31 instantly on his slaying it. Vish Par. 2.19. Tara 2.166. Vema 1.6. and 1719. 285 కుక్కపాట్లుపడుట to endure the sufferings of a dog. ఎన్నిపాట్లుపడ్డాడు how many hardships he suffered. Added to some verbs it is an affix like tion or ness or ment, as forms a noun as నగుపాటు laughter తగులుపాటు cost దిద్దుట to alter దిద్దుపాటు alteration కుదురుపాటు settlement ఒంటరిపాటు loneliness, ఒంటిపాటున alone, unaccompanied. Utt Ram. 4.257 అదరుట To start అదరుపాటు a twitch or start. ఆపాటున whereupon, thereupon, on that occasion వచ్చినపాటుకే as soon as ever he comes పనిపాట్లు jobs. Here పాట్లు is a mere anuk. Added to some nouns it is like -ful, as మోపుపాటు a bundle-ful, as much as a bundle ... పాటుగలవాడు a man of condition or weight .. రేపు యీపాటున about this time tomorrow చెవిటివాడు పెదవిపాటు గ్రహిస్తున్నాడు a deaf man understands the motion of the lips వాండ్లుపడేపాట్లు The hardships they suffer — or — the crimes they commit. Compare పాటు where పాటుతప్పిన is understood to mean వళ్లుతప్పిన as Failing. అతనిపాటెరుగలేక Kusa Lava p.164 .. నీళ్లుపాట్లుగా ఉన్నదా is the water pretty warm: is it sufficiently hot. పాటిల్లు Suca 1.48 = కష్టమంతే .... కావడిపాటు Suca. 3.349 the labour of carrying pails of water

పాటుతక్కువ Sinfulness, vileness
నమిలిపావలిలోకి రవనము సేసిన వాని పాటుతక్కువ ...

పెంపుగలవాండు

పాట్లమారి. n. s. (from పాట్లు sufferings and మారి a butt or

victim) A jade or drudge - one who is used to diffiulties, a jack of all trades, = అనుభోగి. One who has experimental or practical knowledge.

వేథ్ర The name of a tree - which the Q explains మాలవిత్తు। ముద్గ। రాజాహ్వ। వరతిక్త। వనతిక్తక। స్త్యామ ఫ్రప్పు। స్థావని। హాస్త। Compare PAS No ౧౨ of Colebr - he says Ten names for అగరుశింతి।

Browns Telugu Dictionary

పాఠం n. s. Lesson, study, reading. A reading. Study of the Vedas or scripture. Tara 2.56. Na Bh. p 53. line 26.

పాఠకుడు n. s. a lecturer Dasav. 1.134

పాఠశాల n. s. A school, a college

పాఠభేదము n. s. A various reading

పాఠాంతరం n. s. a various reading, a deviation in manuscripts. Notes on Vasu 1.7

పాఠీన

పాడకం Vish Chitt 1.68 (63) A broad silver anclet worn by Tamil women. It is rendered పాదాగ్ర తొడవులు దుకాణ్ణ what? = పాదభూషణం

బాడబపు బెబ్బ See బా ... & బా ... in mixed Vocabulary

బాడబం A devouring flame M.3.4.277

బాడబం ns. A mare. A female centaur (or Sphinx) – a woman quæ habet vulvam equæ i.e validissima ad coitum: who has in coitu the potency and vigour of a mare బాడబికం is another reading

బాడబకరణం Equæ ars – i.e. hippomanes; spasma (tentigo) vaginæ in coitu. Perfectio vulvæ, (centauralis) dicunt వాజీకరణం q.v. equi modus (stallionship) est mentulalissimi ratio. Cala sas Sansc. V. 11. Tel 2.33

బాడబులు A cook? see బానిసం Siwa 2.81 Bramins

బాడబ్యం

Parizat, 4.26

పాఠీన ns. A fish; the poetical dolphin or చేదిస q.v. పాఠీననే(త్ర) (M.E.S CXVIII. ~~p 209. or~~ Bagala Maha Laxmi Calpam chap 5. or 6 & Verse 1) is Bright ~~eyed~~ having eyes flashing like fishes – as see మత్స్యాక్షి

బాడబాముఖి – A submarine volcano spoken of in Harivams. cap 45 p 214 of French version

3 The Cala Sastram 2.33 says (Telugu

కసురతంబు సేయునప్పుడు పురుషుని దంతనునశక్తి బాతమకయుండక
తరుణి భగోత్పులటంబున, పరిరంభగా సేయునదియె బాడబ మగుయ్యెక

The Sansc note explains this by ఆస్ఫురం Compare Tiraquelli vol 2. p 142 § 85

బాడబం Codi Ram ▯ 95 ... also in verse ▯ 64

బాడబకరణం after all simply is Tentigo vulvæ rigida (Juvenal) centaur-art.

బాడబం (బాడబాగ్ని) Santi 3.252 printed at the word గుబ్బుళుంబుల్ – Consuming fire, tremendous conflagration

బాడబి A. 1.5 (ప్రబలతర బాడబికం) తెరవన్నదనులు "Made by fire." "Igneous"

Browns Telugu Dictionary

3 బందవ, or బాదవపొలం. ns A bottom, or low lying moist land, into which water drains: a boggy spot. = పాకపొలం. or నీరువాక — It is unfit for the ~~బందవపొలం~~ plough & kept for grazing — Called సర్వపంట = పరిపైట నిలువ వరమ పాకె పల్లము. D.

బాదసం
బందసపుచెట్టు } A certain plant which has a red flower. See పలాశం ?

~~బాడిసము ns. A carpenter's adze~~
= ధర్మం. M. Udyoga II. 65. 66. Basw Dw. IV. 24

పాడి n. s. Manner, Right, way, Justice, fitness, BD 4. 995 & 1500
2 propriety, Equality, similarity మగపాడిగా man-fashion Tara 3. 141 de puella equitante.

= ప్రాది।
పాడి adj Just, fit, similar, like, proper. Utt R. 4. 272. Tara 3. 99. 4. 209. M. Adi. 1. 202. Aranya 2. 35. Sante 1. 26 పాడిమనిషి a middling good man. — M. Bhish 3. 111 two senses Chamat M. Aranya 21 సిగ్గుడిన పాడి as though lost to shame Panch Tant 4. ~~433~~. 432

~~పాడి ns. Milk meats. Dairy product in general, as~~ 1

బాడి
పాడి ns Milking మా యింట్లో యిప్పుడు పాడి లేదు we do not now have any milking at home ... 1

పాడించు v. a. c. To cause to sing

పాడిక PVD34 for పాడి Worthiness, respectability

బాడిగె ns Hire, rent.

1 ~~milk, butter, cream, curd, whey~~, Vicr. p. 109. B. x. 254. Vema 516. పాడి ఆవు a ~~milch~~ milch cow పాడిపసుల Milch Kine Hams. 2. 247.

పాడి, ధర్మం Bhaoc R Y II. 872 .. సిగ్గువిడిన పాడి as though lost to all shame Panch T. IV. 433. In the Sarpapura Mahatm. 3. 22 ... జన్నములంటని యిప్పు దక్కపాపము తి నెవ్వడుప్రాతిసేయు ఇత్యాది

Date AD 1416
3 బాడవ In Loc. (page 2 of § 2 of VZ... of vol ...) in a grant of land ... ... దక్కన్నా ... బాడవ దక్కన్నా భాగాన

Browns Telugu Dictionary

బాడిత ns A carpenters adze : BD 4.1082

బాడితె చెట్టు see బాడిదె చెట్టు

బాడిదె ns An adze

బాడిదె చెట్టు A thorny tree which supplies a light pithy wood, soft, coarse, used in making toys: hence called moochi (ముచ్చి) wood: the flowers grow in bunches and are of a beautiful red brilliant deep scarlet. The pods are of a singular shape, and the tree is generally leafless = బలవర్ధక. S.D. Erythrina Indica see Rox 3.249. Babington's note on Betala Cathal. p 18 says Erythr. Ind. This forest tree bears a very long pod containing dark coloured roundish beans. The bark is prickly: the stem & branches are studded with thorns. [illegible]

బాడిసె ns A carpenter's adze

పాడు adj Waste, desolate, dismal, dreary, neglected, abandoned, vile sad

పాడు|పాడువు|పాడ్లు n.s. Wrecky Waste, ruin, desolation, blasted, Waste, or common land, whereon houses formerly stood; being richened by the manure thus collected it is used as garden soil. [illegible] wrecked wasted, ruined. పాడుమన్ను new earth (as Bailey calls it) పాడుబావి a ruined well Vema 1532 Vish 2.107 a desolate grave. Sumati 53 పాడుమన్ను

~~well compacted~~ unsolid silicious earth. See పెరడు - పాడిల్లు n.s. a ruin, a desolate house. పాడుజ్వరం a severe fever - The word is thus used like a cursing expression common in English See 2. - పాడు, పాడ్లు in Rama 1.220 is explained hillocks - but I doubt it = దిబ్బ This is ack'd at [illegible] but denied at Raj. [illegible] a plot or garden for herbs - The word Links in Scotch

2 thus పాడుచలి ~~woefully cold, miserably cold~~ dismally cold

పాడుచేయు To plunder, devour, lay waste.

3 అతడా భూమిని పాడుచేసినాడు He turned the land to no account: or, he laid it waste. In Bengal agriculturists call పాడుపొలం by the name [illegible] spelt [illegible] "Lands on the scite of an abandoned village: these are much valued. (Transac. of Agric: Soc: of India vol 1. p 207. printed 1829)

4 [illegible] Pal. 55. what?

5 a better definition is given under పాడుమన్ను It is silicious soil, somewhat sandy)

6 బాడిసె - see బాడిదె చెట్టు

7 ఇల్లు పాడుచేసిరి they pulled down the house

8 పారిభద్ర వృక్షము = మందార SC. 976. See Rox. III. 249. 255

9 పాడులంజ a sad whore పాడుమాట sad news a horrid story

10 పాడునూతిబావి a well that has become dry.

11 పాడుమన్ను Silicious earth such as that in a town mixed with sand, ashes &c it is less productive than [illegible] the purer soil preferred for tillage.

12 పాడు ... [illegible] Local xx p 190 line 1 as there is no cobler in this town. [illegible] What, is there not such a thing as a clerk here?

Browns Telugu Dictionary

౧ బాడుకాసు
౨ బండుగాండ్లు } ns. A drudge or low servant
Cala Purnad. 3. 290 (3. 283) బాడుకాసులు

బాడు

పాండుచవి

3 పాడుచేయుట To spoil - To waste, throw away

పాండుజ్వరం

పాడుట v. a To sing. Likewise either to sell or to bid at an auction. M. 1. 8. 107 This verb is not used for the singing of a bird, which is పలుకుట - వేలంపాడుట To bid at an auction and పాడించు to sell at auction. పాటపాడుట to make a bid

బాడుదల The OG 40 fay తలజూపె చక్కెరననుట

పాండుమెసలు

పాడుపెట్టుట - v. a. To ruin, dilapidate, devastate, ravage.

పాండుబావి

పాండుబొంద

పాండుమాంపు

౧ బాడిదు ns Drudgery (often pronounced బాడుకాసు)

౨ బాడుకాసులు The wages of drudgery: a wretched pittance

3 బాడుపెట్లు? పరతాళిబాడు Roxb. 3. 232

Browns Telugu Dictionary

బండవ ns Marshy land. also called సర్వవంటలు

బండవభూమి

పాడె n.s. A bier, the funeral pile Vish IV. 257. M
Anusas V. 467. పాడెకెల్లు wretch, villain - see
Codunda R Sotac (printed) VII.

బాడు ns Mud. mire, slush, ooze

౪— పాతదొడ్డి

బాతెపుండు A sloughing ulcer.

~~పాడైన~~

పాడైన, పాడుగావుండు adj Ruined, destroyed, desolate,
unappropriated. dilapidated పాడుమేసలు Sucas 2. ౧

పాడ్యమి The day after full moon or new moon - it is kept
as a holiday -

3— బాఢం, ౧ ఢైన, adj Much, excessive (Not in W): hard, firm.
This is often a padap: see Prinseps Journal As Soc
No 75. p. 268-9

౧— బాణ
పణము n.s. A betel leaf of betel. called "paun".

బాణము ns An arrow. A rocket. బాణాల
చీర a sort of striped cloth. like plaid

౧ 465 a waste or blank forehead i.e. one without any secta-
-rian mark - అన్ని పాడైన నొసలు. This word, "ruin or ruinous,
blasted" is applied as a curse or malediction, thus పాడుమాట
is an infamous speech, పాడుచలి horribly cold పాడుజ్వరం a
terrible fever వాన పాడుగా I wish the rain away!

~~౧ ... a glass shade~~

3 బాఢ The SC says అతిశయము, ప్రతిజ్ఞయాం, అంగీకా
రే .... Strange that Wilson omits it!! So do
Molesw. & ... Reeve says Much, excessive, hard
In Sanscrit plays it occurs as an interjection
meaning True! Certainly!

౪ పాడెకెల్లు, పెంట కెల్లు a simpleton, a
miserable fool

భాణం A sort of novel. See definition in Wilsons Theatre vol 1. p 74
Omit it here. it is quite needless "a poem on amorous subjects which, like Miltons Allegro contains the poets own adventures for oneday. A jaunt."

౧— బాణాల infl: of బాణలి

బాణలి n.s. A metal frying pan with handles: a saucepan – infl బాణాల
~~బాణాలు~~ plu: బాణలులు, బాణళ్లు – A boiler however large.

౨— బాణా

బాణాకత్తి ns A two handed sword

బాణాకర్ర ns A ~~mace~~, quarter staff, a ~~stick~~, cudgel, or pole used in gymnasticks

బాణారి

బాణావంకినపెద్దకత్తి Tara 2.18 A large two handed sword.

౪— బాణాసనం Any attitude (see ఆసనం) used in archery (బాణవిద్య) Archery. Tara 2.18 Bhag X. § 59. 32

• పాణారంవక్కలు Unbroken areca nuts = పాసారం –

పాణి The hand, Vema 759. This also denotes (compare ఆణి) a sort of pearl – M. Virata V. 389. says ఆణిపాణిగలుగు ముత్తియములు – Or here పాణి is anuk.

~~పాణింధమ~~

3— పాణింధమం {KUR. 2.33 some sort of weapon. a sword? 2W gives no proper acc n.s. A bellows. A.D.C. Omit this? –
పాణిక n.s. A spoon, a paddle –
పాణిగ్రహణం Wedding, nuptials – Vish. P. 2. 210 –
పాణిగ్రహీతి A wedded (wife)

౧ Such poems are in Addison called "The Bucks' diary." They are, in native repute, not more respectable than the Arabian Nights

౨ బాణవిద్యలు fireworks

3 పాణింధమము Pariz. 4. ~~98~~ 101. "~~The~~ "Closing the fist" — says Tatachari – others say Clapping the hands — It is not in Sab Calp. nor RCD nor MM ~~or in 2W who probably has the same word spelt పాణింధ~~ Y} 2W says पाणिंधम పాణింధమము "Who blows through the hands: A dark path." see &c &c "where we clap our hands to keep away snakes &c"

౪ But it merely means విల్లు, a bow

౫ బాణాసనః (n 2W... n Y) [illegible]
కు SC .. (n RCD) n H... n Śwa... n Reeve

Browns Telugu Dictionary

పాణిగ్రహణం

పాణిగృహీతి

ఫాణితం n.s. The inspissated, juce of the sugar cane; raw sugar. Omit this

పాణితలము HD. 2. 895

పాణిద్వారం The wicket gate, the posterior or back door of a house as distinguished from సింహద్వారం the chief door – Local... 3

3 పాణిపత్రం OG 40 says is (పాణిపత్రము).... అమ్ములపొది a quiver

పాణిపీఠనం

పాణిపట్టము The female part, or base, of the lingam. See Loc Rec. 2. 306 line 8

పాణివాదం Clapping. q.d. వాదం the sound పాణి of the hand –

బాణుతు Omit this

పాత adj Old, decayed, worn out – Experienced, used, tried = పనిపడిన The word is prefixed to the names of some towns – Vema 884 Manu. 6. 27

పాత n.s. Cloth, clothes Vema 679. usually conjoined with బట్ట thus బట్టపాత clothing and raiment – An old rag. Vem 1363

పాతం (~~ప్రా~~ ప్రాతప) Old. of old date. BD. 4. 420

పాతం n.s. Fall, descent, sin. An event, what falls or happens – నదీపాతభూమి land devastated by a flood – flood – that has fallen into a river – Lalito XI. 13. పాంవదనం Acasa cap 173. verse 5 Inter-calary –

పాతంపి a pitfall ? Pal. ౧౦౧

ప్రాతల G. 7. 75 is rendered పూర్వపుల -- పాతకరణము the old clerk: i.e the former one – (not used regarding the age of men) – ప్రాతగుఱ్ఱము the old (former) horse.

3 పానగోద్వారము Local XIX. 93 line 2. It is hard to say how this word originated.

Browns Telugu Dictionary

పాతకం n.s. A fall, a cause of fall, sin, crime – Vema 1226. BD\5.575 పంచపాతకాలు the five great sins – viz.. ౨

పాతకి n.s. A sinner M. Virat. 3. 68 –

పాతకుడు n.s. A sinner Vema 1596.

పాతగిలు v.n. To grow old –

పాతవేలు

పాతవినం

పాతనం

పాతపాలం

పాతప్పు An old debt BD\4.1685

పాతర for పాత్ర or పాతరకత్తె a dancing girl.

పాతర or పాతరగాయి n.s. a grain pit or cellar – ౩

౩ built with a small mouth above, to preserve salt (Sar Dwi 608) or grain: it is quite secure from white ants and other insects because the air cannot penetrate it. అస్సురకపాతర a pack of confusion, a mass of dirt, a puzzle. పాతరతీయు To dig a pit ... Hams V. 34 Surabh. 0.37 అస్సురకపాతరగా నవ్వు in a full stream .. పడుపాతర a pitfall In BD 3.1011 పాతరలు pits

౨ – viz – 1 Killing a bramin. 2 or a cow. 3 Theft, 4 intoxication, and 5 contemning a confessor. Such combinations or classifications are not unusual in Sanscrit: and are intended to blind the judgment: by putting trivial irregularities on a par with crimes. Thus a boy is taught that to treat his confessor disrespectfully is as great a crime as murder.

Browns Telugu Dictionary

పాంతరకత్తె

పాంతరగాయ్డు

పాంతరలాడుచు or పాంతర్లాడు To wallow or writhe in distress (= వెంపరలాడు) Sar Dwi. 4.18.

To dance about, as in the following verse క॥

1 — పాంతరికం n. s. Oldness, staleness; veterans, invalids. decayedness, experience —

2 — పాంతర్లాడు

పాతాళం the fabulous elysium, or Limbo given in Johnsons Dict in the subterranean world — See ample description in Wilsons Vishnu Puran page 205. Hades.. Dante (Hell. page last) calls it la tomba, the tomb. See descr. in Vijaya Vilasam 1. 70–89

5-6 ~~పాతాళం n.s. Hell, the infernal regions~~

7 — బాతి adj Great, big, large. see Note 3 opposite.. MV says పొప్ప

పాతి A field; a spot. a meadow

బాతి n.s ~~Matter, affair~~! Bigness, greatness; Way, manner. See on జెలువడి; as అదియేమి బాతి what great (matter) that? of what consequence is it - Chandr R. 2.31. Ila 4.122 The same as ~~బిసాత్ or పొత్తు~~ .. (ప్రా)తికోలి వే Molli 1.41 what? [illegible]

10 — భాతి (affix) Like, like to. Ila 3.14. Vema II.98

భాతిగా BD\3.1870

1.. క॥ [illegible Telugu verse] See also Bhag X. § 18 verse 15 - also Radha. I. 111 where it means [illegible Telugu] "like mad" To be overjoyed, or exult, rejoice Brij. 1.44

2 Prabhu Linga Lila. Z[illegible] IV. 15. [illegible Telugu verse] Here enter the notes on (బ్రా)తి — Again in chap VI. verse 22

3 [illegible Telugu verse] Here పాతి clearly means bigness of breasts, greatness — as in the former quotation above it evidently means What great (matter) is that. = గౌరవం

Again {XVII. 124 / XIX. 135} [illegible Telugu] — In BD. VII. 185 బ్రాతి is construed [illegible Telugu]. — In Kannadi బాతి (Reeve) is likeness, resemblance — HD. 3. 530

4 బా తలింబులు [D Navan: p: 262] what? Pal 450 / 460 ... ? [illegible Telugu] to be troubled, grieved crushed

5 పాతాళ్ళోడి A grappling hook or ~~kind of~~ drag to recover things sunk in a river

6 పాతాళగంగ Lila XX. 6 the river that flows through Elysium: the name of that branch of the Krishna which flows past Sri Sailam. XIII. 320

8.. బాతిపొంబులు Tatach thinks is the same as పాంతరలాడుచు

బా పాతాళ(ప్ర)శ్నలు A. 6.77 = [illegible Telugu]

9. పాతర్లు BD\3. 1011 & 1

10 భాతి = Splendour, lustre BD\5.219

Browns Telugu Dictionary

పాతిక } n.s. One fourth, or quarter, of any thing. One sixty fourth part of the coin termed a pagoda [illegible] - Chandrek
2 — 2. 37 change for sixpence [illegible] - also means twenty five,
పాతిక } being a quarter of a hundred - Thus a person says he is one patica old meaning 25 years (see [illegible] and [illegible]) seems taken from pada a leg. Hence in accounts quarters are denoted by four upright lines or legs - Thus ||| or ~~|||~~ is three quarters, and a horizontal line denotes a sixteenth. Thus [illegible] means Rs 2..14..0 being three quarters and two sixteenths ~~[illegible]~~.

This fraction is thus noted [illegible] The subdivisions are as follows.

~~[illegible]~~ }

Half a patica is a	[illegible]	or [illegible]
Half that is a	వీసం	[illegible]
arai veesa is	అరవీస	[illegible]
half that is	కాని	[illegible]

Then [illegible]

or $\frac{3}{4}$ of a fanam is written [illegible] Patica if it means a quarter of a fanam is [illegible]

2 — పాతిపెట్టుట } Suca. 3. 253
3 పాతివేయుట } To bury. See Chand Kek 1. 66 + [illegible] To fix, by building the wall round it. [illegible] - to brick up a door

పాతివ్రత్యం n.s. Matrimonial fidelity faithfulness in a wife. See [illegible]

4 పాతు A pit or hole in which goods are buried [illegible] To dig a pit. HN. 4. 9 what is buried [illegible]

1 — బాతు n.s. A duck. Vulgarly [illegible] is a duck and [illegible] is a goose. [illegible] the smaller pelican [illegible] the larger pelican - (Jerdon)

1 పాదు n.s. The foot, meaning that portion of a post &ca which is under ground. HN. 4. 10 the roots of the hills

2 [illegible] BD (5:2)

3 [illegible] Loc IX. 228 an inscription fixed in the wall.

4 [illegible] శాసనం an inscription written on a stone that is "set up" - Mack Mss vol [illegible] : p: 16

Browns Telugu Dictionary

పాతుకొను To become firm. Tara 2.20

పాతు v.a. To bury fix set or fasten, in the ground ~~to bury in the ground~~ = [illegible] BD\ 5.481 HN.4.9

[illegible] See [illegible] and [illegible]

పాత్ర(త్రి) He who is fit &c See - [illegible]

~~[illegible]~~ error
పా(త్ర) A plate, a vessel

౧- T పాత్ర Plate, Hardware (vulgarly పా(త్ర)సామాను)
~~[illegible]~~ i.e Metal Vessels, utensils whether plates cups or ~~jug~~ jars: implements ~~[illegible]~~ vessels of gold silver and brass. No word will answer so fitly as Plate for this collective term: Hardware or utensils ~~[illegible]~~, or Vessels. A dancing girl an actress Tara. 3.139 - Vem. 676. 796. The French word "la vaisselle" is exact. Metal ware: gold & silver ware.

పా(త్ర) A pit or cellar: the true spelling is [illegible]

పా(త్ర), ~~[illegible]~~ adj Worthy ns dignity, value worthiness Vem 1224. 1451 - A tame parrot. Tara 2-39 Vish 4.130

పా(త్రం), [illegible] adj Worthy, fit, capable, adequate.

౧ పా(త్ర)సామాను Coppers & brasses - this is the rough English phrase - Every Day Book 1.66 but the ancient word is chalice - In the "Letters on Suppression of Monasteries" published by Mr Wright in 1843, dated about 1537, "At the Grey Friars I found no plate but a chalys and 6 spoons.... page 204.205... No jewels but a plate cross of silver and one little chalice of little value.... there is no chalice to say mass .... p 212. I have chalice both of tin and copper: plate in some places I find none. The word chalice is obsolete - so after all plate will be the fittest word. Likewise hardware

౧ [illegible] vehicles. conveyances DRY. 2128 line 5

పాత్రసామాగ్రి Plate, utensils, a set of kitchen things. Or Hardware Tara 3.139

A participator, member, not an alien

పాత్రుడు n.s. + A King's councillor or minister. One who is fit, worthy proper for as Sar. Dwi 551 I am not the man who will give you poison "Compare Lalito. 4.3. అనుగ్రహపాత్రుడు may very closely be translated a vessel of grace - a fit object for favour, one who merits favour; పాత్రుడు that relies on Vem 543 as a dependant on a supporter. వరుసు కృపాతుకత్త్వైతిని I enjoyed or participated in his favour

పాథం or పాథస్సు n.s. Water } Vasu 2.57

పాథస్సు

పాథశ్శరవము * A fish. Suca 3.284

పాథేయం / పాథేయము } n.s. Provision, or provender for a journey. cold meat Pariz. 2.117

పాదం n.s. A foot, + a leg a root Also one quarter. Twenty five thousand being a quarter of a lac (compare పాతిక and సపాద) also one line of verse, being a quarter of a stanza. - పాదతీర్థం water made holy by washing a holy persons feet Vema 1071, తమపాదాలనేమి ... Permit me to introduce my son to your honor's protection. తండ్రిపాదాలపడె he fell at his fathers feet, Here పాదాల is in the local ablative, explained under అ... తమపాదాలవద్ద before your honour, in your majestys presence తమపాదాలశరణంబొచ్చినాను I throw myself on your goodness. In Suca 3.54, వెండిపాదకెలు A little stamp or image of a saint's footstep, in silver, worn on the neck

పాదుకలు

పాత్రుడు A sort of baron or ruler of a village in old days: a petty chief (Telugu Collecns vol 1. p 371-372) Krishna Raya Vijayam 3.106-114. In modern days it means a petty poligar or feudal retainer of a chieftain. పాత్ర he who is fit B D 5.287. - The word Squire answers best for it.

పాత్రసామంతులు (Local Rec III. 349 foot and 350 foot) a squire or petty baron so styled in the Vizag District

The feet are continually mentioned as an object of reverence: తమపాదాలనే నమ్మివచ్చినాను I came in reliance on your honour as my protector [Note - This is a mere conversational compliment, like, I kiss your hands, in Spanish.]

నేను వారి అనుగ్రహపాత్రుడనైతిని I enjoyed his favour: I was favoured by him .... పాత్రుడు a vassal - Thus, in Local Rec VI. 10 అశేషసంస్థానపాలుమహాపాత్రుడు the chief of the vassals or feudsmen - and. ... పాత్రసామంతులు - Here enter the verse written opposite పాదంగములు

Browns Telugu Dictionary

3 పాదచారి. a foot passenger

పాదజుడు n.s. A sudra because born from the foot of Brumha vide - పాదం - Omit this as useless

పాదత్తు n.s. A cobweb - బూజు!! పాజుట్టు ... Contracted for పాచిన తేట్టు a dirty place

పాదతీర్థం

పాదత్రాణం A shoe or boot

పాదపం n.s A tree. Vish P. 3.29. BRK. 622. 8603 పాదపావళి DRY. 1297

1 పాదపూరణం or -పూర్ణం n.s. Pádapúrnam. An expletive, a peg or word inserted to fill up the measure. The words

పాదపూరణకం - a less correct spelling

బాదరం seems to be interpreted the ~~trigger~~ match of a matchlock Ch 41 "బాది కేతాడు."

పాదరసం n.s. Quicksilver, mercury

బాదరాయణుడు ~~Omit this~~ An epithet of Vyasa. PLL 3.15

1 పాదరి The trumpet flower ... see -డి-

పాదవిమంరిడు HD. page 233 line 110 is a master of the horse: equerry — Supposed to be Kannadi. In the original ms it is written మందిరడు

[illegible], పా, చస్మ, హై are in the Amara Cosha called by this name - In Telugu poetry the words ఐ, గి, తేగ, మరి, ఇలు, మవి, ఎల, and a few others are such expletives.: ఆ వెలుగు, వ్రేష్టు &c In this dictionary I have denoted such by "padap."

2 పాదపద్మములు (See పద్మం) The sacred or beloved feet. n2W [I notice this needless word for the purpose of superseding the meaning given in ~~[illegible]~~.] n2W

3 పాదగువ్వ A trap for cranes? Suca 1.196

పాదల[illegible] Mand 3.160

Browns Telugu Dictionary

పాదలేపం

పాదలేపనం a salve or unguent for the feet.

పాదశాఖ a toe

పాదశంఖులు

పాదాంగదం An ornament for the feet or toes W
= చిరుదుపెండెరములు, పాగడములు, అందెయలు D.

పాదాంగుష్ఠి
పాదాం(గ్రు)ష్టు(రుపు) A spider OG 37
పాది ns A bed or plot in a garden Local Rec 3.363 line 6
In (K) a road or way
పాది n.s. ~~A raft or float for crossing ~~rivers~~~~ a garden bed.

Vema 317.- in one ms.

పాదిగట్టు To divide into beds

పాదిరి n.s. A branch or bough. Dahulas ~~2/72~~ 2.72

Bignonia Chelenoides !! Rottler
పాదిరిచెట్టు The కలిగొట్టు tree or పచ్చకలిగొట్టుచెట్టు - Hams. 4.16 mentions the
ఘంటపాదరి as a species - The Trumpet flower
(which in Kan. is hādari see Reeve 1410) పాదరి See
Ainslie 2.272. & SC in కృష్ణపుష్టం

పాదిపేట Yayati 2.19

పాది Tatach doubts the word in the sense a float. విలుదారితె నాధ్యనం: D
In G. 7.31. పగపాది the word పాది seems to be merely an Anuk: చూపగ

పాదు Dirt-cobweb-foulness. The remains or constitutional effects of illness. [illegible]

పాదు n.s. A garden bed or plot also the watered earth round a tree smaller than a మడి Vema 914. 1571 Bhag X. 89 [illegible] = పాదు [illegible]. The area or areola round the nipple or round a sore. [illegible]

పాదుకలు n.s. plu Sandals Ila 1. 117 Hams V. 332 R. 5. 92

పాదుకసిద్ధి Lila XIX. 58 The art of flying by means of seven leagued boots such as are used by hermits on active service

పాదుకొను v.n. To be grounded established firm. To take root or gather strength have a footing ~~Bilh 3.37 [illegible] striking his fangs deep~~ Vema 1370 well grounded ~~[illegible]~~ పాదుకొన R. 4. 141 = [illegible]

3 — పాదుకొనుచు v.a. To plant a tree Radha 1. 74 To take root or gather strength, by being well grounded &c. ~~Bilh 3.37 [illegible] striking his fangs deep~~

పాదుకొలుపు To fix ground establish Vish P. 1.3. CBP. S. 139

పాదుట v.n. To sink, penetrate, as a weapon – [illegible] Bilh 3.37 striking his fangs deep.

బాదుచు v.a. To thrash, lick, cudgel. (a low word) [illegible] To knock down.

పాదు(లు) Dust or dirt as of cobwebs Mandhat 4. 124 [illegible] But in Basw Durp 3-~~352~~ 1144. ?? [illegible]

4 — బాదుపు n.s. Fees paid in grain to village watchers and others.

1 — పాదొత్తుప్పుపురుగు padottrapu purugu – A spider = [illegible]

పాదోదకము BD. 1.542 The water in which his feet were washed

పాద్యం n.s. Foot water, (pediluvium) water in which a holy man's feet have been washed M. Udyog 3. 150

1 పాదువాహు padūvāhu A. 4. 6 a slipper bearer, or menial. [illegible]

2 పాదొత్తు(లు) BD. 13. 1442 The word is Tamil

3 Kala Purnod. 2. 122 [illegible]

4 పాదూలు * Slippers

భాద్రపదం The sixth month of the Hindu year: that in which the moons change takes place when the sun is in Virgo

~~భాద్రపదాంతము~~

బాధ n. s. Annoyance. trouble, plague. nuisance. Grief, anguish, Concern. fellow feeling. M. Adi. 1. 211.

బాధకం n. s. A difficulty. stumbling block, an exception to a rule = బాధ Imputation. detriment. Plaint. grievance, Exception to a general rule. బాధకంలేదు Never mind. no matter. Theres no <u>must</u> in the case.

బాధకత్వం n. s. Difficulty. objection.

బాధమేటు n. s. A combatant. tormentor, pestilent, fellow. ego conject. in Vema 4. 134.

బాధపడు v. n. To be forced. or obleged.

బాధపెట్టు v. a. To torment. torture, annoy. To force

బాధించు v. a. To torment, plague.

బాధకంబైన adj. Detrimental. <u>Fatal</u> or <u>serious</u> as an objection.

Browns Telugu Dictionary

బాంధవుడు n. s. A fellow, one who is concerned in, a fellow sufferer.

2 — బాంధవి The sea. Suca. 3.23

~~బాంధవుడు~~

బాధ్యము adj Connected with, &c see బాధ్యుడు Incumbent, due.

బాధ్యం } ns Relationship, heirship
Right, claim, title.
Responsibility, tie.

బాధ్యత }

బాధ్యపడుట v. n To be connected, involved, obliged, bound

బాధ్యపరచుట v. a To connect, bind, oblige.

బాధ్యస్థుడు }
బాధ్యుడు } n. s. An heir, responsible person, or assign. A sponsor, one who answers for another. = కర్త, ప్రతినిధి A representative

1 — పాన ns A kettle, boiler, pot, vat. BPP. 3.494 & 4.110

3 — పాన Hesitation unwillingness BD. 4.209 and పానలాండుట Charitr. p: 1176 - See పానగిల్లుట

పానకం n. s. Drinking also a draught (of water &c.) అన్నపానాదులు n. s. plu. Food and Raiment

2 —

1 పాన or ప్రాణం n. s. Life

2 or vessel for milk. Suca 2.616 & 3.54

3 పాన Tatach is ignorant of the word & supposes it may mean doubt. . . In some places it is rendered సామెత a proverb : In BD | 2.584 పానలాండెల (ibid 598, 600, 602, 604)
some mss read పానగిల్లి but this is wrong though Virabh would approve it See పానగిల్లుట (not in KanDict nor in Dip) In BD | 3.1359, 3.2294 & | 4.840 it is rendered మాట a word

పాపథేయం Error for పాథేయం

Browns Telugu Dictionary

~~పానగోష్ఠి - a dram shop - Omit this~~

పానకం n.s. Drink, beverage, made of sugar and water [Hydromel], Sherbet orgeat, or Eau sucrée. Mulsum Metheglin and drunk as lemonade - Sura 3.18.63 Dasav. IX.353.

3 ~~పానకం [illegible] - omit this~~ [పానకాలమ్మ] ~~పానగోష్ఠి Omit this~~

పానలు n.s. plu. Doubts, objections. (MVenc) This word occurs frequently in the బసవపురాణము but means..... See పాంగ In BD\3.1359 it is rendered మాటలు

పానవట్టం n.s. (Tamil) Reeve says it is Kannadi - not in Rottler. The female part of the lingam which forms a trench into which libations poured on the top of the ligam run down and flow thence along the sulcus out of the spout or front out of which it is drunk as a purification from sin also the name of a silver vessel or sauce boat formed in the shape of the vulva and used in sacrifice from పాన a draft and వట్టం ~~and a sacrificial sauce boat formed like it~~ - Calahasti M. 2.146 Subh 152 See Bergler and Brunck on Aristoph Eccles. 847 a curious coincidence - Erugala p18 line 22 The three parts of this image are called 1 the lingam, or centre - the ఆవడయారు (Tamil) or female part - & the పానవట్టం - which three stones denote the three gods - See గానవట్టం Tatach says, from Sansc పానం, drink offering, and వ(ట్టు)ము a round or circle. Local Records vol 2. p 366

పానసం n.s. A Kitchen - Cookery = వంటకం Mah. Virata 1.78.208 బానసప్పువారలు A. IV.241 (~~4.210~~) is rendered A bramin-cook = వంట బ్రాహ్మణులు

పానసీడు n.s. A cook. M. Virata (~~2.12~~) & I.72 & 2.12

~~పాన The following passages occur in the Basava Dwip. IV.209 ~~517 page 17 line 2~~ - [illegible] here the metre is all wrong and this antiquated poet uses prasa yati for majesty~~

పానగోష్ఠిరతి - పానగోష్ఠి 2W A dram shop, a tavern Vish P. 8.45.

3 పానగిల్లు (see పాంగ) To hesitate G pref. 20 (i.e. the Simhasana Dwa Trimsat.)

పానకప్పూజ see Vish Chitt 2.84-88. A certain rite performed in the hot weather: where they hold a feast of cooling diets & drinks & all the amusing ceremonies are to the same purport: and this is done as a religious rite.

పానసమువిరి BD\2.2954 A cook maid ... SC says ఆడువంటకత్తె

Browns Telugu Dictionary

పెంఠారం or పెంఠాంరం Unbroken betel nuts-

3 పాసి ns A ^drudge, male or female^ maidservant, wench, slut, Vem. 838. BD\4.1904 a handmaid, concubine ~~దాసి~~ or secondary wife. A menial man servant or drudge Mandhat Pref. verse 14

పానీయం Water G.5.13 Suca. 3.267 entered under నీరు ఠం number 8

పానుకలు A plant called Rottbœlia Perforata Roxb Flora Indica 1.356

భానుడు ns A name of the god Surya, or the Sun Vema 430, 1765. నలినబాంధవభానుతప్ప, Swa 2.13 the ray.

పానుపు n.s. A bed, or couch ~~Ila~~ Radha 3.16 Vasu 3.122 విరిపాన్పు or మల్లెలపాన్పు a flowery couch, a bed of roses Tara 4.86 Yayati v.24 Sar Dwi 334

~~పాన్పు see పానుపు విరిపాన్పు Tara IV.86 a couch or bed made of flowers~~

1 పానుమెంతు ^not Telugu^ The self planting leaf - ఆకుమొలుకాకు

భానువారం Sunday

పాన్పు see పానుపు A bed

In NBh § XXX. పాప is stated to be a Genitive of పాము a snake.

పాప A serpent ~~...~~ పాపజందెముపేల్పు Ganesha. నీలాపరిణయం ౧.౨ Ramabhyudaya 1.46

పాప ns A child, girl, woman - ^A shadow^ In Arany VII. 328 348 The pupil of the eye - (pupillus a child) B X.241 Vem 593 and 2004 same as కనుపాప also a shadow and తారక (q. v in Wilson) పాప

1 పాన్పువేర్చి Yaya. v.24 He laid the ^girl^ on the bed మల్లెలపాన్పు Sar Dwi 334 is a bed of jasmine buds - see పుల్లెపాప

2 is also used for transparent - కనుపాప the pupil of the eye was thus in Greek called κορη - Irish Gent 2.26 The OG 38 renders it లేత (ali) delicate - దాని కి బిడ్డపాపలేదు She has ~~~~ ^living^ chick nor child

3 పోనాలు, పోణాలు is in D but in no other book. Not in T...H...A... Kark... ABA... N.

Browns Telugu Dictionary

పాపం n. s. Sin, badness. evil. Vema 42. Compare ధర్మం

Dasaw VII. 178 (Ahal. 110)
పాపపుదైవంబు (Tara) Merciless fate, cruel destiny hard lot. అతనిగురించి పాపంపుణ్యంరెండు యెరగను I know nothing good or bad about him. Vema. 42. మా రత పాపం shocking sight. (Sumati) a...

3 — పాపం interj: O sin! Alas. O dear! what a pity! Unluckily, unhappily This ~~merely~~ denotes surprize affection, scorn, pity or emphasis and must be translated in a variety of ways - Thus poor fellow. poor thing it is shocking (Sumati XV.) "God forgive me" (Roderic Rand p 450.) పడిపోయినారుపాపం They fell down poor fellows. అక్కకు అన్నానికి లేదుపాపం her sister poor soul! (or, poor thing!) has nothing to eat. ఆచిన్నవాని కొట్టకుపాపం For shame! don't beat him. ఇంటి కడవున్నాడుపాపం He is at home, poor fellow. మహా తెలిసినవాడవుపాపం You are a clever fellow, upon my word! బీదవాడుగావున్నాడుపాపం Alas he is poor! (Shakespeare 1. H. IV. Act 3.) sc 2. p 462 line 51.) వాడునమ్మినాడుపాపం He believed it, honest man! నాకు అట్లాతోచిందిపాపం "Poor I supposed so." "I, for my part imagined so." In such phrases the word పాపం appears to mean (interrogatively) "was it a sin? was it wrong? was there any harm in it?" It is put as a question not as an imputation. Yet in such phrases as పడిపోయిందిపాపం it must mean "It fell down" yet what harm had it done? A word like "rape" in Tom

Jones book x cap 1. p 6. which Fielding remarks is "like fal la la ra in music used merely to fill "up sense with nonsense." — In Greek χαλεπον had a similar sense - see on Strato 79 cited in Mant. XI. 46. - so Σχετλιος - see Iliad π. 203 Σχετλιε, Πηλεος υιε, χολῳ αρα σ' ετρεφε μητηρ.

The plain expression Oh! - O! - will convey all these senses - అతడు రూకలు ఇచ్చెను పాపం. ~~To do him justice I know he paid the money~~

2 A verse or hymn used by the Vaishnavas says పాపోహం పాపకర్మాహం పాపాత్మా పాపసంభవం. త్రాహిమాం కృపయా దేవ శరణాగత వత్సల ॥

3 పాపం interj! Honest man! poor fellow! It also is (nefas!) What a pity! what a shame! (Infandum!)

పాపపువిధి DRY. 1626 cruel destiny, merciless fate!

Browns Telugu Dictionary

3 – పాంపజందెముదేవుఁడు The god whose ~~garb~~ జందెము is a serpent – i.e. Ganesa

పాంపట n.s. The parting of the hair on the forehead from పాంపు = మెడబాపు to seperate –

౬ – పాంపటం n.s. A harrow, or hoeing instrument See descr.n Tel Miscell. vol 3. p. 423

పాపటంగి A crooked trumpet Lalito XI. 4. (n W.)

౫ – పాంపటచెట్టు A flowering forest tree – It's flowers are in elegant white bunches – see పాంపర

౧ – and పర్వాలేదు ... పాపటపేరు see Ainslie 2.289 and

౫ – page 345

పాంపటబొట్టు A kind of head ornament, broach – locket, suspended on the forehead, from the parting of the hair Vema 202 – From పాపుట or విడబాపుట to separate

౭ T పాంపఁడు papadu A child, a little boy, little – fellow – Gan 40 – Bhag VII 169. BD\4.880

T బాంపఁడు ns A bramin

పాపదరవన్నా (pa! pada! rā!) Come along! Let us be going Kadri 36

T బాంపన adj Bramin, braminical, appertaining to Bramins బాపనకోడి

౭ – Jerdon 386 the braminy duck

బాంపనకె A bramin woman

బాంపనత A bramin woman

౧ Ainslie 2. 289 says Pavetta Indica

౨ పాపటిమాను S.R.S. 109 = పర్యంపపడుతూవృక్ష

౩ బాపంగి – ? Ainslie 2.141

౪ పాపటంగొరంకి See గొరంకి. M Journ XI. page 21 No 165 – See Roxb. Flora Indica vol 1. p: 375 – 6 – Ainslie says it is called నూనెపాపటం

౫ Roxb. 1. 385 mentions నూనెపాపట and in page 386 నామపాపట

౬ పాపటతోలుట To harrow

౭ బాపనచీమ the fire ant: the bite of which is poisonous

Browns Telugu Dictionary

౧ బాపనది ns A bramin woman

బాపనవాండ్లు ns A bramin

బాపనబాతు The wild duck called "braminy duck." This is in Ainslie vol 1.116 but I doubt it.

౪ పాపఘ్నం See in ఘ్నం. Omit this error.

౧ పాపపురుషుడు The man of sin — sin in the concrete — a common phrase in religious & magical books MB XXVII. 347

౩ పాపరవెళ్ళు n. s. The bitter melon vine Chatu 1.51 పుచ్చకాయ-కట్టెపాపర the self planting leaf — The infl: is పాపిటి See Rox. 1.708 ఇంద్రవారుణి. Q = గవాక్షి. Q.

౫ పాపరచేప A sort of fish. H. 4 : 225 where it is నరుపాపర

పాపరమ్ము n. s. Serpentine arrow. పాప + అమ్ము. The R is inserted as see under ర

పాపరేలు A sort of fish. G. ౧-౧౧౧

~~పాపల్లి n. s. Omit this word~~ Tatach ign

పాపలవెళ్ళు? In Rox. (1.536. top) naum papula seems meant for నామపాపల which is ~~పాపాత్ముడు~~ there called Canthium didymum

పాపాత్ముడు A sinner, wretch, villain, a Voltaire M. XII. 3. 291

పాపాత్మురాలు A devil of a woman, a Mrs Brownrigg

S పాపి adj. Sinful, or wicked vide పాపం.

T పాపి a vocative particle addressed to a woman. My dear.

౧ పాపమేతపక్షి The snake eating bird, or hawk, a name of Garuda Satyabh 4. 114

౨ all one article

౩ Kuchelop 3.58 పాపరకాయ ... చేదు ... తియ్యదనం

౪ బాపనబూరి ? see బూరి Ainslie 2.81 and Rox. 1. 599

౭ Colocquintida. TA gives this as the Telugu name of విశాల — ఇంద్రవారుణి and SC, at the word ఇంద్రవారుణి says పెద్దపాపరవెళ్ళు & W says Indra varuṇi is Colocynth, a wild bitter gourd. Rox. 3. 719 — SC & Ainslie 1.84 both state that it is also called విశాల

౬ బాపనికము Local 3.159 line 15 Braminhood, the being a bramin

Browns Telugu Dictionary

S పాపి a sinner. Vema. 1.42.

పాపికా पापिका BD\3.576 = పాపిష్ఠి

పాపిమ. see పాపము.

పాపిలు see పాపర Vema 242.

పాపిష్ఠి adj. Horrid, scandalous, a general term of disgust, nefarious.

పాపిష్ఠుడు n. s. A sinner, a miscreant.

బాపు Well done! Huzza! BD\5.540

బాపు see వాపులు

పాపుకొను v. a. To get rid of - see next word

or వాపులు M. 3.7.323

పాపుట v. a. To free or deliver, to dissipate, do away or remove, to expiate, or efface, to liquidate or pay. ∩

పాపుడు A sinner. Vema. 1523 (2.115)

∩ vide పాపుట ~~[illegible] To free or [illegible] get rid of.~~ Vish. 2-335. 2-244. Tara ~~III~~. 45. Hams. V. 91 Vish VIII. 450. M. Sal. 2. 142 To do away (poverty) Vema III. 131. Vema 830 ఆత్మబద్ధ పాపునవాడు he who hath crossed the bonds of the soul. see విడబాపులు and here enter పాపులు with all its quotations. To sever, separate Pal 30. line 3 In Local Rec. (3. 318 last line) [illegible] the hire for harrowing - also called [illegible] [illegible] to do away sin. M. XIII. 4. 371

Hurrah! Huzza BD\2.552\5.239

బాప్పురె interj Alas! O dear! Sar Dwi 271 Rbh 1.77 Vish Maya 3.30 Basw Dw.3. & 3.IV.693

పాప్పాలు Sandals for పావుకాలు rhythmi gratia for see పావకోళ్లు see బ్రహ్మాండపురాణం leaf. 21. line 1

పాప్పె

బాబమ్మ ns Father's mother

1 – బాబా interj Child! my babe! Sara 2.83 "Pet, darling" – phrase ~~for~~ in modern poets for ~~బాబా ns A steed. Obsolete.~~ A horse or elephant Sara 2.27 where తెల్లబాబా is Airavata the elephant of Indra పొద్దుబాబాలు Rbh 1.108 Solis equi

4 బాబారౌతు A horseman, Knight, rider (obsolete)

బాబయ్య ns Squire, sir బాబు Father, sire బాబుగారు your honour, your reverence శ్రీబాబు ~~గారు~~ our honoured father

పాంబాలం q.d. ప్రాంతపొలం and పాంజేలు i.e. ప్రాచేనులు or పొంతచేలు, land under cultivation, as opposed to బీడు or waste land.

పామ n.s. Cutaneous eruption, herpes, ~~scale~~. scab – vide de vulva. Anand T. VII.74

3 –
1 – బామ Plague, persecution బామలు పెట్టులు to persecute

భామ ns A woman, lady, wife Vema 1671. Vicr Ch. V.30. కల్ల కుంటెనబామలు

పామ ~~నాలైన~~ ~~adj. Diseased with herpes. scabby~~ నుడిలు One who is scabby or itchy. గజ్జిపట్టినవాడు. D.
~~భామన (కరవ్యాయాలు) what?~~ error for భావన

Brown's Telugu and Sanskrit Dictionary.

1 పా ~~బలు~~ మలుపెట్టులు. Sarabhaya 2.162 to torment

2 Tennela Rama Lingam wrote this comic verse to imitate the broken words of an infant. Parvati addresses her papa

క॥ ప్ర్ర్ అటబాబా తిలపై । ప్పప్పటబాబల్లి
పలువ బూబటలయలె, రొళ్ళ ప్పకె ప్పట యసువం
ఒలక్కిప్పనకె ప్పగ్గదగులునే॥ Some of these sounds cannot be expressed in letters – Thus the first syllable is Prrr and the third line commences OLaLKKI – The first syllable is said to be ట్ర(ర్ర) trri or Prr, a word like gee hup, used in turning cattle to the right! This was repeated to me by Tatachary & also by Sundar Ramia the Arathya moonshee

3 పామంచం A stone ~~bench~~ stair stone steps, a landing place

బామలు = పెళ్లి, కుంటెనబామలు Santada Ganesw 3.80

7 బాలుబొబాబా పడిది ౧౬ Cupid. Suca. 1.36

Browns Telugu Dictionary

పామర

పామరమైన adj. common or ordinary - Low, base, undignified, Vulgar stupid, senseless, common or illiterate, lustful, cupidious, avaricious. Vema 2160. 75. పామరపడుట Pal 83 ~~to behave rudely~~ - Rather To be ...

పామరుడు n.s. A mean wretch, a sinner. Vema 1950. 2098. a miser 1428. 1074. A common man one in a state of nature.

౧ — బావి
~~బ్రామి~~

భామిని ns A woman

పాం--? ns. ~~From (బా) మను To lurk or hide~~
పాము Any worm as వానపాములు maggots in rain water - A snake, a serpent. Vicra Cha. V. 180. An eel of any kind, called కట్లపాము, మలుగుపాము, చెన్నపాము, తవిటిపాము, కొమ్మిరిపాము, and గద్దిపాము. A reptile of any kind, as a lizard, నల్లికండ్లపాము is the black dotted lizard. Derived from ప్రాకుట To crawl. — or from (బా) ము to lurk or hide. పాములనారిగాడు the name of a bird. Jerdon No 301 the purpled heron Ardea purpurata

౨
౫
బాము ns. Embarrassment, entanglement. Grief Birth, production మ. అమరాస. ౪.. ౪౪-
బాస్వరా॥ కష్టం॥ ౧౦౭ - మార్కం. (పు) - ౬ - ౧౪౧. దశావతార - ౭.
౨ ఉ - భాగవతం దశమం - ౧౪౪ - ౧౨౬౩ - తొలుబాము R. 7. 1118
former birth Vema 1503 బాములిడుట To
౬ entangle ~~Ratha~~ IIA IV. 81. 92. 102 = (శ్ర)మ Nellore H. 5. 62
3 — కుంటెనబాముల Sand and Games 3. 55.
పామునాకుట v.a. ~~To gobble, lick up, devour (a low word)~~
Error for బాపుకొ

౧ బావి. or (బ్రావి) (from బాముట to lie hid) తనకనుబ్రావి Pariz 3. 104 hiding, the hiding himself

౨ పామరపరచు To fondle, spoil a child

3 పాములగద్ద Jerdons Catal. No XIII. —

౪ పామురం a sort of plant. నల్లపామరవే Rox. 1. 451 Myriophyllum tetrandrum.

౫ Various eels are called పాము Thus, Russell
No 31 చేపలపాము
32 కళ్లమాయపాము
35 దొంగపాము
37 పుంటుబుర్కరక్షపాము

౬ పాములుపెట్టుట to torture, torment plague

౭ దానికిపాముచెవులు she has a sharp ear

Browns Telugu Dictionary

~~పాకుట v.n. To crawl or creep as a worm or creeping plant.~~ here enter ప్రాకుట

పాముచు v.a. To rub. Tara 3.3. See కసప్రాము here enter ప్రాముట ... కనుప్రాము DR. Ara 256 to elude the eye: to delude ... పామటం To delude, disappoint – See quotation No. 4 opposite బాయకత్తెలు ..... కనుమోప్రామినట్లు &c = రామటం Kanchi H. 5. 52

పాములనారిగాడు a sort of wild fowl See vol ౬౪౬ page ౧౨౫ in part 2

పాపువిడి

పాముల

పాపవేలు A name for the middle finger: being the ~~longest. "ruling finger."~~

పాయ n. s. (C.G. 37 says పాయిలు?) Prong, forked division, branch (as of a river) core or clove (as in garlick) portion, part. bi = furcation. labium vulvæ. ఓడపాయ the wake of a vessel.. పాయ వాపు ప్రాకారము M Dro. = చేపుర్వుల్పకారము --- G 6. 68 says కాల్వలుర్ బాయలు గాల్జినా తెలలను + here it clearly is a branch of a river. Visk P. VIII సంపదా పాయలెత్తుచున్నాడు he is in a flourishing way. In KP. 4. 99. పాయలయిచ్చు ... చెంబులగా వెలుగు

పాయము or ప్రాయము n. s. Bloom, ripeness, prime of youth. Bhag. VIII. 415. లేతప్రాయము her tender youth, her budding bloom.

పాయంపుచేయుట To cut off. (as a slice or share)

Browns Telugu Dictionary

వాయక Unceasingly, without intermission Bhag X. 172. DRU. 308 line 10.

వాయకట్టు } వాయగట్టు } Local IX. 324. 15. & IX. 304. line 14 Dependancy, [illegible] (not in Tamil or Kann Dict) [illegible] those of the northern creed

వాయకల్లుడు To turn aside, sidle, withdraw = [illegible] HK. 3. 119

వాయచెప్పు

వాయవిచ్చు v.a. To open, separate, split – a causal form of [illegible] q.v.

బాయమను v.n. To bleat or low [illegible]

వాయనేరని Inseparable. Vish. P. 6. 72.

వాయపెట్టు v.n. To open – see [illegible] Vema 3208-9 [illegible]

వాయలకూర n.s. A plant with a diminutive but pulpy leaf and acid juice – a larger species is పెద్దపాయలకూర. Error for [illegible]

పాయెను for పోయెను (he went) A common vulgarism

పాయలు Labia pudendi muliebris
పాయవట్టువు OG 37 is rendered అందెలు

పాయవిడు

పాయవిచ్చు v. n. To divide into branches, to branch off. Also (v: a) To separate, disentangle Tara 3.13. పాయఁజెప్పు v. a. To apportion or divide out.

పాయసం or పాయసాన్నం n. s. Ricemilk with sugar – Vicr. Cha. 4.199. Vema 509. the same as [illegible] and పరమాన్నం.

పాయసాన్నం

పాయం n. s. Manner, mode, form.

పొల్లు n s A lie, a falsehood ~~[illegible]~~
(This is a very common word)

పోఱి see on పొఱుదెబ

పాయుచు v: a To quit. Manu. V. 47. శోకములువాసి M Asw. 1.155

పాయు v. n. The past tense is పాసి (పాయెను!) – To go, To part, separate BD. 5.60 | 5.107 depart. Vema. 1982, 2074. To open as a shell, separate crack, split. Vema. 1493. To cease, give over, be over, terminate అండపాయువెనక after protection is over Vema. 1817 Bhag x. 159. 172. To come away or separate itself, as juice. To be defeated, To be dropt as a letter in spelling పకారంబాసి the letter p being dropped. To go – see (in yati rhyme) Vish. P. 2. 289. Tara. 2. 83. So అట్లైపాయెను Let it go! –

– never mind. పొరపాటు has the same sense see వెడ The causal form is పాపు q. v. Vema. 1411. also పాయవిడచు q. v. బయల్వెడలు పిలిచి. Mandh. 2.2. This verb often governs a dative as వానికి వ సవెళ్లినాడు, and there the dative is construed from, as going from his house. In BD. 4. ~~22~~ 86. ప్రజలు .... పరదేశికులరాబాసిమాపురికి Strangers have desisted from going there. In OG 37 పాసిన is expl. విరిసిన ... ఆయుధము విఱ్ఱైపాయె the spear went to pieces Pal 251. 2. రాబాసె BD 4. 80 coming was impossible: I was unable to come – వచ్చుటందుకు లేకపోయెను In P. 4. 302 ఈపాపము ఏమిటేపాయును how can this sin be done away?

పాయుస్థానం n. s. The anus. Sarada Tilac V. 20.

పొంయెను the vulgar pronunciation of పోయెను

BD \ 4.700 ప్రవ్వేల్లయుద్ధము

పార n. s. A short hoe: a path on a hill. పారవతెవ్వు in BG 37 is rendered పెద్దయెంవ్వు

పార adv. Through, well, thoroughly as పారజూ చు To examine well. It is often spelt పర and is a mere expletive as in SarDwi 50 Vema 2138. పారబోయుట v: a. To pour or empty out. పార వేయుట v: a. To throw away, to lose. పారదోలుట v: a. To drive out, or away. To defeat. పారజల్లుట v: a. To pour or empty out. Calahasti. II. 129. 81. పారగాంచుట v: a. To view fully, closely or thoroughly. Hams II. 214. కాళ్లు పారజాపుట To open or straddle the legs. పారకొట్టుకొను To wash off. See పారుబార

The 3d pers. past of పోవుట ... Thus రాకపాయెను i.e. రాకపోయెను he came not. Also పాయిరి for పోయిరి they went. The other parts of this verb are not thus changed

Browns Telugu Dictionary

బార ns A fathom – the length of the two arms extended –

...

In English we say Twenty yards for పదిబారలు

బార ns A dozen; a collective name for twelve: sixes on the dice – Z. A asserts that this is pure Telugu

భార

పార, పారవెళ్లు అనగా అలుపైన Q – perhaps meant for అం –

పారం n. s. The further or opposite bank of a river, the end or extremity. పారంముట్టులు Sar Dwi 361. పారములేని పాపం Kanchi. 3.196 unpardonable: that cannot be got over.

భారం ns. Weight. Responsibility incumbent or bounden duty. Hardship ఆయన నమతేమికు భారంతో బంది he considered it to be wrong కన్నులకు భారంగా ఉన్నది my eyes ache or smart. – నాకు వొళ్లు భారంగా ఉన్నది I am unwell.

1 భారమైన adj Heavy, weighty

బారంకొ వెళ్లు అనగా అంగారవల్లి Q

1 ఇది శరీరంకు భారంచేసేది This is very trying to the health. నావంటి దీనులకు మీభారం మీదే Poor men like me look to you for support. It rests with you to relieve us. దూరభారం excess, extremity దూరభారం తెప్పినారు They pushed matters very far. – భారము a certain jeweller's weight – Twenty one tulas are a bhāram. G. 7. 142 But elsewhere it is the name given to a weight of 20 maunds or 500 Imperial pounds – and is thus noted "Parum" in Christisons Dispensatory, 1842. p: xli.

Browns Telugu Dictionary

పారంగతుడు he who has passed through జ్యోతిషశాస్త్రపారంగతులైన who are skilled in astrology

భారంగి A certain drug. Hams. 2.251 అని గాకర్పూరమనస్మృతం Q... కొండభారంగి is a well known species. W gives no aid nor does Reeve nor MM- Rottler merely says A certain tree. Rox & Ainsl & Pidd: are silent.

పారంపర్యం n. s. Succession, order, series. నా పారంపర్యమున Regularly in my family

పారంపరియ

భారకం n s Responsibility, onus. Hard-ship, difficulty. నన్ను బాగా పర్యవేక్షించడము మీదే భారం It is for you to support me: I look to you for protection.

౧ పా(త్ర)

The following verse in the మాలవికాగ్నిమి(త్ర)యము is printed in the Journal Asiatique: Sep 1845 page 302

ఆర్య॥ పా(త్ర)విశేషే న్యస్తం
గుణాంతరం వ్రజతి శిల్పమాధాతుః
జలమివ సము(ద్ర)శుక్తౌ
ముక్తాఫలతాం పయోదస్య

The skill of a master deposited in a noble spirit, rises towards higher perfection as the rain-drop, received in the shell becomes a pearl

Browns Telugu Dictionary

భారకర్తృడు He who sustains or is responsible. Thus శివు భారకు రకర. God is our refuge. Vema 2006

బారకాండి A break, or yoke in which bullocks are trained.

భారకించు v. n. To become severe, as fever

ఝారగిల్లు

ఝారగిల్లు A certain game among children

పారగాంచూంచు

ఝారగిలించు v. n. To become severe, as fever

పారగుడు Versed in - see పారుడు. M. Adi III. 250.

పారచాప

Browns Telugu Dictionary

బారచాపు The cloth called longcloth

పారబిప్పలు
Bobbili – See quot.ⁿ under నిస్త్రేసి

బారచూచుట To peep at, view, look closely at. Sara 3.128

పారచేప n.s. A large sort of fish with a big head like the whale. A grampus. పారవలగె a kind of sprat.

పారజల్లుట To scatter

పారజాప్యము

పారబీపొలం Pastureland ~~[illegible] ignorant~~

పారణ n.s. {Feeding. breakfast Palm 44. A. 6. 63. [illegible]
Breaking a fast, eating after a fast.
Sara I. 14. } మధుపారణం agreeable or sweet food

పారణం Bestowing food: a large dinner given as a good work

భారతం or మహాభారతం The name of a celebrated poem, called by Sir W. Jones the Iliad of India వెతలభారతం an Iliad of woes, an interminable tale of distress ~~[illegible]~~ Ila 3.47

భారతి A name of Saraswati, or Minerva the goddess of speech. Speech. Sara 2.44
in Bmj 3.127 why is it applied as an epithet to the princess పద్మావతి?

A Sanscrit verse says
అసతాం ధర్మసంకల్పః సతాం సంతాపకారిణాం
ఉపోషిత స్య వా (ఘు) స్య వా . . కారణాం పశుమారణం
In Paruzat. 3.27 పారణసేయు to eat
In P 4.114 it is rendered [illegible] Eatables

3 పారద name of a certain country M. Dro 4.73

పారదం n. s. Quicksilver. Tara III. 65. Chandra Rek III. 139. Ananda T. X. 1. is this the sense? – and in గర్భపురాణం X1.7

~~పారంచు What? Chatu 1.43 line 12~~
Error for పార + చెంచు

పారశీలు

భారద్వాజం } ~~See భరద్వాజం~~ See Madr Journ vol X. p: 238 No. 55
The King crow, or ఏట్రింత – 2W erroneously says A skylark.

భారద్వాజుడు } ~~See భరద్వాజుడు~~ Bharadwaja is the name of one of the progenitors: and numerous families have genealogies tracing their origin to the భారద్వాజ గోత్రం see Local Records vol 5. p: 451 line 9.

4 పారనాడు v. a. To jeer, talk at contemptuously, flout.

పారం

పారపట్టె or వారపట్టె A chief beam in a floor (Tamil?)

పారపత్తి n. s A bailiff, or village officer, A beadle: a superintendant of a village or temple.

పారపత్యం n. s. The superintendence of a village or temple.

3 పారతెంచుట BD 6.94. To run, scamper

4 See W on Vish: p 671 Index – but that work gives no clear information about the name.

5 భారద్వాజి అనగా అరవిపక్షి. Q = పారజం

Browns Telugu Dictionary

పారబోయుట To throw away, pour off. To bury a corpse. To waste

పారవేయుట -- To spin, as వడుకు పారవేసి సుకొను To spin thread

3 పారబోయుట

పారరౌకికం pāra raukicam. Ricemilk - ADG Omit this

పారవశ్యం n.s. Enthusiasm, the being given up to, borne away, by (love) beside herself. Ahal. 103. Extacy of passion. Tara II. 75. III. 116. Ila 1.178. BD 4.587

పారవారు Bramhans. A. 4.226

పారవేయుట To throw away. రూకలు పారవేసిరి they paid down the money.

పారద్రైముట v.a. To cast away. Vish P. 1. 2.

పారశ్వము Omit this.

పారశికేశరం

పారసాచుట To hold out the hand. or extend the arm, stretching Tara 4.146

పారసాలు n.s A ceremony or festival on the ~~eighth~~ eleventh day after the end of the పురుడు or ceremonial uncleanness after childbirth.

బారాటి n.s. A great deal, lots - a very low word, HN 4.~~233~~ 240 ౧౦

౧ పారమార్థిక {Local 3. 346. a devout man with a single eye (Enugala p.17 line 26) Godly, religious, charitable, liberal. ~~పారమార్థ్యం~~ a good deed, charity. పారమార్థికంగా as a good deed, with a view to heaven

౨ పారవిాను A fish called oldwife - It looks like a pomfret.

3 పారబట్టుట PLL 2.29 & 2.1. To cast away, reject

౪ పారమి Absence, failure BD 4.455 (4.1825) - the negative verbal noun of పారుట

౫ పారవతెమ్ము OG 37 పెద్ద యెమ్మె!

౬ పారసి the Persian language OG 37

౭ పారమ్ము A piercing dart = పారిన + అమ్ము KUR. 1. 40 G. 8. 9 = వేగంగా పారె యమ్ములు బాణావళులు

౮ బారసి A. 4.~~52~~ 74.83 is rendered {ద్వాదసి (Pal 44 line 6) The Twelfth & also spelt బారాసి - The twelfth day of a fortnight A.4.76.

౯ బారవట్టులు A beam or large rafter Pal. 63 & ...

౧౦ In HN. 4.~~233~~ 240 {బారాది / వారాది / పారాది} మారవిల్లన Of these words the D mentions only బారాది & explains it నిపాలకేవము, బాలాసనబలం.

౧౧ పారమార్థిక nSC... RKD says పారమార్థ్యయర్థః। యథా। గతాను... [illegible] పారమార్థికః। ముఖ్యం। యథా। ... పారమార్థికం.

౧౨ ...౯ The beam lying horizontal, supported by pillars: the lower ends of the rafters rest on it

౧౩ బారవాతెంపట్టె R.2.4 Some sort of arrow?

Browns Telugu Dictionary

పారాడుము v: a. To beat, knock aside.

~~పాకులాడు~~ ...తుచు v. n. To creep or crawl. పెక్కి ప్రాణింది It is shrunk or wrinkled.

పారాణి n. s. The decoration of the feet, with పసుపు etc ? Red dye applied by women ~~to~~ the ~~soles~~ instep of the feet.

పారాణించుము v: To decorate the feet ? by reddening the soles.

§ పారాదివినములు A. 3. 18. is rendered అంతర్యములేని పద్దెగలరోజులు।

— బారాది

3 బారావాలుకీను The 12 members of any village. The Corporation Local Rec III. 348 (14) 352 (14) 356 (10)

బారాబలౌ Local Rec VI. 1 line 6 & p: 9 line 16 a town or corporation? of "eleven towers"

పారాయణం n. s. A mass, or ~~A~~ daily lesson, Reading a holy book at daily lessons of so much a day. The Veda is divided into paragraphs panasa ~~xxxxx~~ of 3 or 4 sloca verses each ~~into~~. These are divided into sections of various lengths called ~~పారాయణము~~ adhyaya. From four to eight adhyayas form one ప్రశ్నం pannam or chapter ~~which may be compared to~~. The whole is divided into daily lessons called ౧

~~పారాయణించుట To deck, trim, dress, adorn, ornament?~~

పారాయణుడు n. s. He who loves. Vish P. II. 57. 335. Gajendra 68

~~పారావతం~~

౫– పారావతం n s A dove or pigeon Cala Sa 2. 77

పారావారం n. s. The sea or ocean. Kularn. 2. 40. & Surya Tanaya 2. 98 DRB 277

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

౧ తర్వాయి (canarese tarvai) or paragraphs longer or shorter according to the quickness of the learner. (see on సంతవ వల్లె.) ~~March 1828 Nov~~ Some call the daily lesson ~~xxx~~ parayanam while the తర్వాయి (not sansc) is (the same as ఆది –) A mark in a book where we stop reading. The word వల్లె is also the same as సంథ. [పారాయణం in Telugu means, dress, adorning, the duties of the toilet. – Omit this meaning unless it be proved correct]

౨ ఆగ్రంథముపైన్నిపారాయణమువేశినాడు he prayed over the book: he offered up prayers over it.

౩ See బారాభూతం in Reeve p: 1012. This is the name of a fort in "Cuttack" which see in Penny Cyclopaedia VIII. 244 and descr.n in Mad Lit Soc Journ IX. 15–17 .. also Local VI. 1–50

౪ పారావారపరతీరము

౫ పారావతం Q say రక్తమాగోపం.

Browns Telugu Dictionary

పారాశర్యం n. s. Made by పరాశరః the Muni. A code of law by him. The word also means A mist, because he raised a cloud of mist around him through modesty when he ravished Yojanagandhi who bore Vyasa

पाराशर्य्य n. s. The poet Vyasa.

పారి Time, season, ఒకపారి once, మరిఒకపారి once again.

పారి The past participle (of పారుట To run) compounded with పో &c must be translated off as పారిపోవు To go off. see పారుట

పాలి n. s. A vessel for milk.

బారి n. s. The front the goal the opposite part. See బారిరాష్ట్ర-

A subdivision parish or ward of a town under the charge of one priest The slope for bullocks to run down in drawing water. What is submitted or laid before, as a victim The fatal spot, the place of execution బారిపెట్టుట To kill or put to death పులిబారికిపడ్డ ప్రసన్నేత్రైవడికే vish. Pur. 1.134 like a fawn escaping from before a tiger ~~him~~

అతనిబారిపడ్డాను I fall a victim to him vish.

3. P. 1.156. Vema 840 మన్మథునిబారి ~~The expression~~

బారి postpos. In front of BD\5.251 నాబారి before me

నిబారిపడ్డాను I fall a victim to ~~him~~ (or before) Cupid; I die of love, this expression is very common in the poets Manu 3.14 Tara 3.385 "On my devoted head" Swabh. 4.87 Vish Maya Vilas 3.12 Bhallana 250 అంపశ్రీవి

ఉనిబారినీకేల why sacrifice yourself to love

బారిగొర్రె Sar Dwi 422 a sheep let go at a feast to be run for as a prize or victim, a devoted creature నన్నుబారిగొర్రెగావిడిచినారు They left me in the lurch Manu Ch 3.14 వదిలి

భువిబారికినగ్గముచేయు. In M Dro IV.73 పులికిపసులుబారినక్రుంగునను Like to a heifer that falls into the jaws of a tiger. The Oj 40 renders బారి (the substantive) వధ flaying & in Dab 175 line 2 = ఆపత్తు Evil, misfortune

బారాశి Palin 44 - The 12th day of a fortnight

3 బారి... In R. 5.278 it is rendered ఆక్రమణముగా as R-- In BD\5.721 బసవనిబారిబారిబాపు compare BP. 5.165 Basava has fallen into my power. In Suca 3.273 it is rendered ఉపద్రవము - In ABA. 3.97 = వధ, గాలము and also గాప్పు which last is Hindustani

Browns Telugu Dictionary

PLL. IV. 72

3— బారి adj Great, large, big బారిగలయిను Tara 5. 3 Dasav. 9. 353 పారిల్లరినంతేజా a roomy spacious house

~~4~~ బారిపుట్టు a forged coin, This is an error for or బారిపుట్టు q. v

బారికాడు ns ~~A beedle~~, beadle, a bailiff or watchman for a బారి or ~~panish~~ parish

౬ బారికాపు ns a sentinel, he who stands in front, Vish P. 7. 67

6— బారిమాను the bar of a door — Lit. Front + wood

బారికాడుము

పారికాంక్షి n. s. An ascetic. Omit this.

బారిగాయము Tara 5·53

బారిజమను అనగా దగ్గరగంధ్ర - Q. = బారదవ్వి Q

See Rox. 2. 321

౫— పారిజాత ns Amaranth the Coral tree Erythrina fulgens W ~~Bauhinia, or Deva Canchi~~ called పగడమల్లె, a very fragrant flower with white petals and orange tube the tree is small. The name is also given to mimusops Elengi Parijata is a generic name for all ~~పారిజాతము~~ flowers resembling the scent of the jasmine and bearing no fruit. Jones, vol V. 72 says "I know the name Parijata is given to flowers of a genus totally different and

౧— ~~పారిజాతాపహరణం~~ there may be a variety ~~of this bluish corls for &ca~~ with bluish corols

పారిజాతాపహరణం n. s. The rape of the amaranth. This is the title of a beautiful poem.

౧ పారికాంక్షి an ascetic. C. Omit this

౨.. a variety of this with bluish corols, for &c. It is mentioned as one of the trees in Paradise, in Lalita IV. 64.

3 బారి Og 40 says గాఢ్ఛ)

౪ బారిజమను అనగా అక్షిరాగ Q అనగా అంజనం. Q

౫ పారిజాత "Coral tree or Erythrina Fulgens W— These words are omitted in Rox: as also Parijat —

౬ పారిందం KP. 3.88 అనగా సింహము a lion

Browns Telugu Dictionary

పారితథ్యం n. s. A trinket worn on the forehead where the hair is parted. Omit this.

పారితోషికం n. s. An honorary gift, a premium or donation. ~~(n. W.)~~ A. 4. 3. & 274

పారిపోవుట v. n. To run away, escape.

పారిభద్రకం n. s. A tree called వేప q. v. Nala Dwip. pr^d. line 4. page 13

పారిభావ్యము See వెంగలికోష్ఠు page 350

పారిమాండల్యం (not in W) An atom invisibly small (minutia Ainsw)

~~పారిమాను n. s. The bar of a door - Lit. Front wood~~

బారిముద్రరూకె n s A light coin, one of an old coinage There is a proverb బారిముద్ర బారిముద్రే కరుకు కరుకే A shillings a shilling but a crown's a crown.

పారివేయుట v: a To cast, to throw away, To inter or bury a corpse.

పారిషద్యుడు n. s. A spectator a person present at an assembly or congregation. Omit this

బారిసమరుట To kill. D. చంపుట. D.

పారిపాఠం = బోఱువారు ?

Browns Telugu Dictionary

పారిహార్యం n.s. A bracelet worn by woman Omit this

పారిపారిమేదరు n.s. A maker of garlands Omit this

పారీంద్రం n.s. { A lion. W: M.V. Omit this ~~Vaiza~~ Dasav: 9.60

పారీణాత

see verse entered under వేల

పారీణుడు See పారగుడు. He who has… ⌒

భవ్యశివాచారపారీణులైనయట్టి । ప్రమథరుద్రస్తులప్రాపుచేసి

Calahasti S: pr: 61 -

పారు n.s Extent -

రాతిపారు a ledge of rock: flat rock under earth. Enugala p 36 line 27

Hard soil under sand.

in G 7. 59 పారు is rendered పారిపోయేటు a fugitive

⌒ crossed (the river) he who has gone through (the book or science)

Browns Telugu Dictionary

Vasu 3.1657

బారు n. s. A line, row, rank, range – An army – Vema 1798 Evolutions of troops. Succession, series. మోటబారు the front of a well down which cattle run in pulling up the bucket In Rbh 2.4 the sense is doubtful – perhaps బారవాలంపకట్లు i.e. Arrows

చీమలబారు a line of ants

బారుకర్ర n. s. A whipping post, perhaps so called as being before the culprit – A pole కర్ర of a బారు fathom, long

బారుతిరుగు v. n. To rove, roam, ramble. Sar Dwi 615

~~బారుకర్ర n. s. A pole (కర్ర) a fathom (బారు) long.~~

బారుచాపు n. s. The sort of cotton cloth denominated Long cloths.

బారుచిప్ప

బారుచేయు v. a. To load (a gun)

No – బారు in compos: seems to mean Big – thus ~~బారుగరిట a huge ladle~~ – బారుగరిటె a great spoon బారకమ్ములు a large arrow G. 8.9

Browns Telugu Dictionary

పారుట v. n. To go, to pass To run, to flow, to flee, To be To extend; BD. 5. 1000.
to grow or become To creep or crawl To fly or rise in the air
To take effect, as a spell or a purge To break forth as a
disease. To begin – See on పారి and పార and on పారియుట &
నే దారు ॥ అతని మీంద నాదృష్టి పారినప్పుడు when my eye lighted
on him, or, passed over him ఆ రాతి మీందనీడ పారినప్పుడు when
the shadow reaches this stone దాని మీంద మనసు పూరిశే పారుతుం
~~[illegible]~~ his thoughts run on this, are bent on this Added
~~to some verbs it seems superfluous as~~ పగులు పారింది i, e, పగిలిం
ది it is splitting so also యెండ పారుతుంది i, e, యెండుతుంది it
is beginning to dry up. So also పండ బారుతుంది it is begin=
~~[illegible]~~ning to ripen చ(క)వాకంబులను మతపారెడు చన్నులు
Surabha. 120 her breasts are like doves – Here పారుట clearly
means To be – So also గడుసు పారుట to grow hard బిరు
సు పారుట to grow stiff గిడస పారె మనిషి a figure that is
~~[illegible]~~ squat. చీడ పారినపశువు a beast that has the
rot. Vicra Chari 5. 165. Vema 410. 1798. 438. Lucas 2. 288
Lavanya 19. M. Adi. 1. 151.

Og: page 36

~~పారుడు~~ A runaway, a refugee BD. VII. 98 A Bramin
~~[illegible]~~

T బారు తీరుక n. s. Array Ila. 3. 204

T పారుతెంచుట v. n. To come, go, pass. Jaimini Bha V. 125

T పారుపత్తె n. s. A ~~[illegible]~~ warden, an overseer, superintendant

T పారుపోత Baling a boat – Rather పారపోత pouring away

పారుపోతు A fugitive Lila XVI. 341

T బారుబరం Satyabh 4. 44

పారుమోతు ⚹ . . . . A run away, a fugitive

T పారురోజులు

పారులాడుట To Tumble?

T బారువ n. s. A weight called పుట్టి of about five hundred
pounds called at Madras a candy – See ఖండి
DRU 1204 what? a measure of length?

అనుపారుడి "By, from" – ADC Grammar. p 39. ~~[illegible]~~
౨౨ రూకలు పారవేసిరి they paid down the money (?)
పులిపాలకొలువు the sport of letting a tiger loose to be
baited.

౧ పారుటు - see పారగుడు - ~~Omit this~~ ఇప్పుడు ... ౪

౨ పారుపిప్ప n s A spade to dig with (H phaora?)

౩ పారుదివసములు The season for cultivation.

౪ .. ౧ This bramin M. Santi 3. 460

౫ పారుట { BD\4.1687 పాలుపారుట T. 3. 119
To stretch or extend, as the view [illegible]
[illegible] Lila XIX. 210

౬ {a clerk appointed to assist or superintend a village accountant. More properly written పారుపత్యగాడు.

౭ {పారుటాకులు Autumnal leaves. Calahasti Mahat. 3.12 - (see పండుటాకులు) ripened leaves, which have got a red tinge but are not dry. This is the fodder on which hermits are said to feed - See next page N° ౧

౮ పారుపత్యం { Local VI.340 పారుపత్యంబు [illegible]
Parama Yoga Vil: p:190. Panch 1. 677 The duty or office of a manager or superintendant _ Superintendance - The word seems to be Tamil - R. sets it down as Kan ... పారుపత్తి, ప్రత్యుంచుట (Raj 7) To raise money

౯ Kusa Lava p ౧౮౮.. ౧౮౯ [illegible] they set to work to enter = పారిరి In M Saupt. 198 [illegible]
rendered తెల్లమిగా

౧౦ or పారుబెండు Kusalava. p: 141

౧౧ పారువశాలు in OG 36 is rendered ... కరుడ పారువశంతం Local Rec 3. 205 Line 8

౧౨ పారుటక్క A. 4. 52 A bramin woman

౧౩ పారుటెసుర A. 6. 57, = బ్రాహ్మణవేషము

౧౪ BD. 1. 401 సుసుపారితేనుపారిపెనుపారి

Browns Telugu Dictionary

ఖాండువ A certain weight, perhaps a ton. Vish. 6. 248. W. omits it & Sab Calp says only తులసంఖ్య

పారువం ns A dove. Bhanum 4.135 Saranga Dhara Padya 2. 2. 466. Suca 1. 489

1 — పారువా A dove – Sucas 3.8

బారువాఁడు n.s. A foot-soldier. plu. బారువాండ్లు Infantry Infantry

4 — పారువారం

బారుష్య DRU 1204 what? & in H. 1. 247 పాదపారుష్యం, హస్తపారుష్యం, దేహపారుష్యం, నయనపారుష్యం
3 —

పారువేట A race after a ram let go at festivals

పారుష్యం ns. Harshness, roughness (in every sense) దండపారుష్యం personal violence

పారెటాకు a large leaf - From పారేటు extending and ఆకు. Hams?

పారెడు

1 పారుటాకులు (see preceding page 2) Calah: Mah: 3.12 in a verse describing a wood nymph —

మించలమీద నెక్కి కటుం మంకలిమొల్లల పారుటాకు లిం
బించుక బంచ లింబుమరు విల్లు బయల్పుకజేయపిల్ప లర్
చెంచ తలార్చ్రి ప్రేయుదురు చిత్రముగా నెరకిల్ల బాహంబురా
లాంచిత దీధిటుల్ చిరుత వైనవ నుంగవ మీద బర్వగన్ In Pal. 159 it seems to denote a red or brown colour: mentioned as పారుటాకుగుడారము the colour of a tent.

2 పారువం Pal. 78 line 2 and in page 69 line 18 & 70 line 2 "A steed" – the word is unknown but evidently means A horse

3 The word పారుప్పు is here used regarding dancing and seems to mean Trick, prank, device, grace.

4 పారువారు A bramin A. 4. 258

Browns Telugu Dictionary

భార్గవమహర్షుడు M. 1.1.204

భార్గవి A goddess: Parvati or Laxmi. UR 7.362

బార్దం n.s. card, pasteboard.

భాంతి

పార్థివుడు n.s. A king. Hams 4.5

పార్థసారథి An epithet of Krishna as the charioteer of Arjuna

పార్థుడు a name of Arjuna

భార్య n.s. A wife

~~భార్యవిందు n.s. To swallow~~

బార్లగా తెరచిన (తలుపు a door) wide open

~~భోర్గాపెట్టుట To make a disturbance or riot.~~

~~పార్గాడు To tumble?~~

పార్వణం. A certain funeral rite. Jaim Bha 4.111, పార్వణపు ముద్దలు the funeral cakes – Suca 1.455

See long explanⁿ in ADC or better the one in 2W

బాబాజప్రసిద్ధి Moochy word See బాలాజి and

అలవద్రు

పార్వతి n.s. Parvati or Juno, the wife of Siva or Jove. Also called బర్హిధ్వజ because like Juno her emblem is the peacock

పార్వణం Omit this

పార్శ్వం n.s. A side, a part పార్శ్వం. అతని పార్శ్వం మాట్లాడినారు They spoke in his favour.

పార్ష్ణి parshni
In Suca 3.282 మరిమెలత్రు, పరుషిగ్రు, rendered, పార్ష్ణి పొడుగుగా పరుషించె, etc

~~పాదరం See (...) Omit this~~

~~పార్ష్ణి n.s. The heel – Omit this~~

పాల n.s. A jay. [plur. పాలలు. Rasica. 1.49. where the plural పాలలు is used] The flight of which is consulted as an omen Vema 334 See Mad. Journ XI.229 N° 243

పాల adj. white see on పాలు adj. పాలమత్తరం white vitriol. పాలమన్ను white earth. పాలసొర the blue shark. పాలగరువు whitish marl. పాలవెండి pure silver. పాలసున్నం lime plaister. పాలపండ్లు milk teeth: the teeth cast in infancy. పాలతాలు a plantain fritter. పాలచేప a sort of salmon fish. పాలబుగ్గలు Suca 3.436 లనగా బుగ్గలు లవెన్నెల్లు

This word is asserted ~~seems~~ to be derived ~~(I know not why)~~ from పాలు milk, for various species are called గొర్రెపాల పిట్ట "Sheep's milk bird" and మేకపాల పిట్ట goat's milk bird, words which ~~I suspect are~~ seem fictitious

Browns Telugu Dictionary

పొళి The husk or outer coat of a bud Parizat 4.18 See పొట్టి ... or of a cocoanut Vish Chitr.

బాల adj. Young, tender, fresh, puerile, innocent, inexperienced, simple. Vema 1371. బాలపుష్పములు tender flowers - Tara 3.13. బాలబోధ Clear, easy even to a child, simple

1 – బాల n. s. An innocent maid or virgin, a simple woman Vasu 6.121. Vish Pur. 2.259. నేను స్త్రీబాలను I am a lone woman - I am a helpless creature. (బాలపుప్పిసం Chin cough (Hodgson) Omit this here)

3 – పాల

2 – – – –

T పాకం n s { Ripeness, bloom = పక్వం Parizat 4.18; Season, time of year ~~har~~; Kind, sort. manner, way, method

ఆకలిపాకమెరింగి Matri Satac XXX according to the degree of hunger అప్పాకపు వాండ్లు men of that class పాకంచేయుట To temper water

T పాకంగా adv: Like, as, with, గరిటెపాకంగా to the quantity of a cupful అతనిమూటపాకంగా together with his bundle

వకపాకంగా వుంది Indifferent, so and so, after a fashion, lukewarm, neither cold nor hot) పాకపుజొన్న a species of zonna that forms the 2^d or lighter crop రెండో పంట

పొళి See పొళి ... పొళ్లి Pariz 4.~~8~~18. In Nelloor H. 5.58 = సమానభావము

పాళం n s A lump or mass of metal or stone See Local Rec. 3.380 line 22 ఆరాయి అరుసు నరాసర పొళావసనపాళెంబు here it seems to mean the floor

---

1 బాలార్కాయుత తేసప్రభం Vama Deva Samhita XXIII. 35 bright as the rising sun బాలసంసారం an infant family. Orphans

2 On considering all these quotations Tatach. says the one sense is పక్వము ripeness, fulness, extremity

3 పాల అనగా ఇక్షుగంధా Q - ఎఱుపాల అనగా ఉడుని. Q మన్నుపాల అనగా ఉత్పలకృష్ణ Q. పాలపండు అనగా కపిత్థం Q - The name of a plant - Thus,

- అతివిషపాలతీగ Rox vol 2. p 9 - ~~కాకపాల~~ Nerium reticulatum

- కాకపాలతీగ ib 33 Asclepias asthmatica

- దూదిపాలతీగ ib 36 Asclepias volubilis

- మల్లెపాలతీగ ib vol 1. 478 Convolvulus Paniculatus

= క్రౌంచుకా Q nW

పాల = ఇక్షుగంధా Q Saccharum spontaneum ᵛ·ᵖ·W

ఎఱుపాల = ఉడుని. Q nW

మన్నపాల = ఉత్పలకృష్ణ Q nW మనుబాల = పయస్య

పాలపండు = కపిత్థం Q nW Error for కపిత్థం?

కొలపాల } = పయస్వి. పయస్విని.
క్షీరపాల }

Browns Telugu Dictionary

ఫాలము n.s. The share of a plough. Lalito XIX. 9

ఫాలము n.s. The forehead. M. Salya I. 153 This is the only spelling in Wilson. but commonly the word is written ఫాళము

పాంశుచేయుట

బాలింతబోలు

పాలక adj. adoptive, as పాలకతండ్రి a father by adoption or rather a nursing father; there being no ceremony performed for adoption which is requisited in the legal mode as shewn under దత్తత

పాలకన్య. A sort of grain

పాలకోవ A sort of biscuit

బాలకి n.s. A lass, a maiden - Vema 2133. PLL X. 11. & 3 NB This is not a Sanscrit form

పాలకుండ pāla cunda "the milk pot" a certain fee claimed (in former times) on a crop of grain

పాలకుడు a Guardian, a protector, or commissioner

బాలకాండ The name of the first book of the Ramayan

Browns Telugu Dictionary

బాలుమేలా n.s. A youth, a simpleton - M. Adi. 1.129.

౧ బాలఖిల్య here enter వాలఖిల్య

పాలగమువ్వ whitish marl.

పాళ్లగరి Bhanumati. IV. 24. ign what?

పాలపిట్ట a certain bird.

పాలగొర(రు) A kind of rake used in husbandry

బాలగ్రహం n.s. An ogre or fairy that frightens infants.
Bhag. X. 254.

పాలసుకండేరు Pāla suckanderu - the plant called Country Sarsaparilla

పాలచెట్టు a species of the mimusops tree. But see Ainslie 2. 154 = క్షీరికావృక్షము D which is Mimusops Kauki Rox (W) 2.238 only Rox gives no Tel or Sansc. name.

పాలచేప A sort of salmon fish

౨ పాలసిరలు Manu 4.68 [?] the spermatic nerves

౩ బాలనాగవు Pal. 90 a young snake

పాలుడు To turn pale or sallow [JCM in Sallow]

~~అతనిపాలువడ్డారు They have fallen into his hands~~

పాలటేకు The white wooded teak tree. the wood is like deal or fir

౬ పాలడ. A shell, or turbo, used as a spoon in pouring oil or milk into a childs mouth... Vide Tariff "Pallada chanks."

పాల~~తీగె~~ తీగ a certain creeper, of which the species are గొర్రెపాల, పేనకపాల, కుక్కపాల, మంచిపాల and the పర్వపాలతీగ see Rox. 1. 478 & 2.9

పాలముత్యం

Brown's Telugu and Sanscrit Dictionary

౧ పాలకూర A certain herb - Q says జీవని, జీవప్రస్పు, జీవభద్ర
In Roxb 2. 444 ... పాలకూర a weed called

౨ In Suca 1. 202 (192) పాలజాఱులు --- here the line is. సీ॥ [illegible]
[illegible]

౩ పాలబొకబ్బూరము Local Rec. 3. 143. పాలబొ

౪ పాలడ is in Rottler

Browns Telugu Dictionary

వెలతుత్తె }

వెలతుత్తం White vitrial ~~[illegible]~~

వెలతేకు The white wooded teak tree having wood like fir or deal.

వెలపెట్టుచు To rule?

1 — వెలనం ns Guarding, cherishing, government. [illegible] Caring, feeding, regard. [illegible] is a mere anuk

వెలని A cradle. This word is uncertain

ఫాలనేత్రుడు He who has an eye in his forehead. a title of Siva

వెలపండ్లు milk teeth. Vish Chitr 4. 114 also (from [illegible]) a sort of sweet white berries - mentioned in a list of trees in Charitra p 1549 - see వెలబెల్లు

వెలపిట్ట see [illegible]

~~[illegible] Rabbit weed~~

బాలబంధము ns Rabbit weed with very deep roots

2 — బాళబందు The name of the Devanagari character used in writing Mahratta. This word is neither in 2W nor in Molesw. Mahr: Dict. !!

వెలబడుచు

3 — బాలబోధ Facile, easy even to a child; clear.

వెలమనిషి

1 పాలనం in Santi 2.275 Rescue, deliverance aid

2 Balaband probably is the Persian word بالا بند "connected above" - viz by the line which connects Sanscrit writing.

3 పాలమూర్ఖ A cant word for [illegible] See Tel Miscell vol 3. p 430

Browns Telugu Dictionary

పాలమన్ను White earth, pipe clay
Vem. 1993

పాలమానిచెక్క The white wood or deal produced by the పాలచెట్టు

పాలలం A certain creeping plant
Rams. 5. 51

ఫాలలోచన Siva. He who has an eye in his forehead.

పాలవన్నె Milky white: whitish, pale

బాలవత్సం Omit this unless it can be proved to exist in Telugu.

పాలవిత్తు – see సముద్ర పాలివిత్తు, ubi est nil

పాలవెండి

పాలవెల్లి [Literally పాలసముద్రము the sea of milk OG 37] The decorated booth or shrine erected in houses for the worship of an idol at certain feasts.

పాలసుడు ns. A wretch, a fool. = పలువ Bhasc R Y. II. 885. Sumati XXX. U Ram. X. 74. G. 1. 234

పాలసున్నం ns Parget, lime plaister. See సున్నం

పాలసురాలు – The feminine of పాలసుడు

పాలసొర The white shark

బాలరామాయణం The name given to the first కాండ or book of the Ramayanam, describing that hero's childhood: this is a common school book: the sanscrit text varies widely from that used in Bengal.

పాలవసంతం Tossing or splashing milk over each other at weddings &c.

In the D [illegible] is rendered పెనిని పాలవసంత

[illegible] HN. 5. 58 (65) [illegible]

[illegible]

పాలంకు A certain herb - one sort is పిఱుపాలాకు
బాలకాసి

పాలంసొరగు ~~[illegible]~~ the white (బూడిదగు) gourd

పాలంగొప్పజొన్న The species of (జొన్న jonna) grain of slow growth & with a large head.

బాలాలయం A temporary chapel in which the idol is placed for a while

పాలావు A milch cow see పాడియావు.

పాలాశం adj. Belonging to the పలాశము ~~[illegible] The~~ tree called మోదుగ or Butea Frondosa the leaves of which are proverbial for brightness of green, and the flowers for brilliancy of red. ~~The thorny species is called [illegible].~~ see పలాశ - So in

~~పాలాశకం~~

పాలాశవర్ణం See

ఫాలాక్షుడు The Cyclops, R.5.332 an epithet of Siva

పాలి as పాలిదైవం see పాలు

పాలి - see పాలు a share

Enter this under పాలు a share

పాలి adj. Connected. as పాలికాపు a comrade / partner
నాపాలిదైవం God being with me, a gracious providence - వాండ్లపాలి మృత్యువున్నది Vish P. 8.253 the death that was doomed them నాపాలిచేసిరి they made it over to me
~~పాలి adj.~~ Near - as వాండ్లపాలికేగె he went up to them M. Stri 1.77. Tara 2.153 & 45 Padma 3.48, M 1.1.143. నాపాలిచేసిరి తనపాలిభాగ్యదేవత Vish IV. 222
పాలిపోవుట To turn pale.

Tripura Siddhantam chap. 7. describing the bright rosy complexion of Venus. బాలభానుప్రతీకాశాం పాలాశకుసుమప్రభాం దాడిమీపుష్పసంకాశాం పద్మరాగసమప్రభాం. Hence పాలాశవర్ణం signifies green, as the rose leaf, but పాలాశకుసుమవర్ణం is pink, as the rose petals

Browns Telugu Dictionary

S వెంకి n.s. The edge, the point or tip. A mark, spot, stain. In some passages it is like తలం a mere affix, as ఖడ్గపాలి like భూతలము

పాలి adj. Proper, fit, right. Query - Same as జబ్బు - See పాలి
 ముత్తి Weak, light, pithless.

పాలి intej. Well, what then? Tara IV. 8.

పాలి n.s. Concern, affection, emotion, passion, love, desire, lust, agitation. Satyabh IV. 227. Lavanya 14. Tara II. 2. 111. 164. III. 104. Hams. 1. 71. Utt. Ram. 4. 236. Dasav. ~~VII 362.~~ IX. 361. పాలిపడుట To sorrow or grieve, be moved

పాలించుట v. a To nourish, cherish, foster, protect. In Sar Dwi 262 it is To ascertain = పరిపాలనసేయుట. రక్షించుట - Tara 4. 70 పల్లియంతాపలిపాలిం చెనేని D Bhag. 165. 13 to ~~perform a sacrifice~~

పాలిండ్లు A woman's breasts. From పాలు milk and ఇల్లు a home

పాలింత n.s. A woman lying in. Also a woman nursing or suckling. Ila. 3. 53. Bhag. X. 209. Vish Pur. IV. 143. Dasav. 9. 304. where it occurs in the plural.

పాలింతబోళ్లు n.s. Myrrh as being a medicine given to పాలింత woman in childbed.

పాలింతరాలు

పాలింతరోగం n.s. The milk fever.

పాలికె The lobe of the ear. Compare పాలి to which this word seems equivalent.

పాలికలు పలు రాలు వారు

Pancl. IV. 256. Vicra Cha. IV. 177. 193

S. పాలి this is (like వక్త్రం) an auxiliar a superfluous word often omitted in translation. as జఘనపాలి her haunches. కర్ణపాలి the ear ఘనపరువపాలి (Ila 3. 196, Tr Lila Vilas. 2. 51) which is translated "her bosom." So పుష్పపాలి, ఫలపాలి Ahal 2. Hams. 4. 29. i.e. flowers, and fruit. So ఖడ్గపాలి is the sword ఫాలపాలి her forehead Aner 3. 84 = తలం as భూతలే In M. Santi 2. 68 A 2. 44 it is rendered సమూహము & see Vasu ... 36

పాలిట అతనిపాలిట పడ్డారు they have fallen into his hands మాపాలిటిదైవము God with us, God who is on our side.

పాలి means (ప్ర) పాళం KUR. ౧-౩౭, విచారము } Suca 3. 270 3. 43

... in A. 6. 123 & in Vasu 1. 61 the word పాలి is rendered పాలు — so — that is pali పాలి q.v.

పాళి, or పాల్కి, or పాల్లి A sort of frying pan - or even పాల్లి

మిసిమిపాలిండ్లు young breasts Dab 299 BD\5. 244

Rucmangada 3. 169. to adore? పాలింపు రుముప్ర... To rule, govern Loc Rec VII. 401 line 9

Browns Telugu Dictionary

బాలిక n.s. A lass, a maiden. Lalito VII.45. Calahasti 2.65. బాలికాకులం youth, a number of children. ...
... Sidcana U.R. VIII.31 the young of the bees

3— పాలికెకుమారుడు A foster son: not regularly adopted
పాలికొడుకు Rbh 1.162 is rendered సమదాయం this sense of బాలికకుమారుడు

పాలివాండ్లు n.s. A partner, sharer, clansman.

పాలికి a palankeen

పాలిక ? Rox. 2.567.

పాలిజె The bosom (vs. Dubio)

~~పాలిగిల~~
పాలిటి with, for See పాలి Connected &c Accrued, gained
మన పాలిటి భాగ్యం Vish P. 7.316 నా పాలిటి దైవంబు
~~పాలిటియ~~ God being on my side.
పాలిపొలం A field that is subrented.

1 పాలితంబైన adj Cherished, nourished

2 నాకు పాలితులగా మీరు తల్లితండ్రు(డు)లు Towards me you are as a parent

3 పాలికలు తెలుపుట To perform a certain ceremony in Hindu marriages It is the final rite performed by the bridesmaids

~~పాళిత్యం connection, aid, assistance~~
~~పాలిల్లు a woman's breast see పాలిండ్లు~~

బాలిశప్రాయమైన adj. silly ~~[illegible]~~, childish, puerile – M. Virat 2.326
III. 55. Chandr. R. 1.3. = మూర్ఖ.. M. Aranya
M XII. 6. 209
I. 79 బాలిశుఁ = జ్ఞానశూన్యం M Dro 4.234

బాలిశుఁడు
బాలిసుఁడు } A fool, a simpleton అవివేకి M. XII. 6. ౧౧౧
M. Salya I. 3 [illegible]. = మూర్ఖుఁడు. M. Santi. 6. 188

ఓ, ౪ — పాళి The slit of a pen; a chess table, or cloth marked with squares

పాలు n.s. infl. { పాలి / or పాలిటి } plu. పాళ్లు or, irreg: పాలు A share or portion, Tara 3.18. Portion or prey. U Ram 2.342. Possession, change, hands, power, sway. A line of men at draughts

✗ — నీ పాలయిన Thine. Tara 3.18. అతని పాలికి వచ్చింది She came to him. Vish. P. 2.49. Tara 2.45. అందరి పాలయిన Prostituted, given up to any body. Sacrificed దొంగల పాలయిన abandoned to thieves (Draughts, see చమత్కారమంజరి. ౧(౹౧౩)) నవ్వుల పాలు కావడం. To become a prey, to ridicule, to become a laughing stock. Sar Dwi 199. (see నవ్వులపాలు) అప్పుల పాలు అయినాఁడు he has fallen into debt పాలుపోవును To be deducted or subtracted పాలుపోయింది it is deducted పాలుపుచ్చు

or పాలుపెట్టు To deduct or subtract, to divide or separate శోకమనే పాలు కానేను I cannot endure being a prey to grief Sar Dwi 340 పాలుమాలిన Worthless, vile, helpless – wretched Vema 151. 1371. నీపాలిదైవం or నీపాలిటి దైవం – your good angel, your tutelary god – Vema 1227.

పాలు n. s. Milk This word like నీళ్లు water is a plural thus ఎన్ని పాలున్నవి how much (lit how many) milk is there? కొన్ని ఉన్నవి There is a little – Lit: there are a few]
చనుపాలు woman's milk, human milk – Milky juice ~

కొబ్బరి పాలు The white juice expressed by pounding cocoanut kernel – while కొబ్బరి నీళ్లు is the water in the fruit

~ Juice in general చెరకుపాలు the juice of the sugar cane
చనుపాలు M. Aswam. 1.178 human milk
Tara 3.18. Bhag X. 300. పాలవంటి పాఁడు Vema 1314 పాలవం
పాలకులం Tara 3.90. Men or a tribe like milk i.e. (a candore whiteness) ~~candid~~ unspotted, blameless, pure, honorable పాలుకారే మోము a milk-distilling face, i.e. radiant with loveliness – so also పాల్గారు కుచెక్కిళ్ల ప్రభలు
Ila. 1.76. her radiantly polished cheek, beaming with beauty. పాలు is derived from పా అనుట 3

౨ పాలు adj. Milky, appertaining to milk. Milk white – rather cream colour, whitish being white with a yellowish tinge like veblum or the colour of a hens egg – It is distinct from తెల్ల pure white; thus the పాలుసొర is what we call the blue shark

3 to flow (and means the flowings, oozings) as పాలు is derived from పా అనుట and పాలు from పేను

౪ పాళి Vasu 1.61 [where is a chhekam on this word] pāli ... & see A. ౬. 123 (122) where it is rendered పాలు a furrow. ~~Is~~ Or else Assemblage = సమూహము

౫ The పాలు or share generally denotes one sixteenth or else (the paraca) one eighth – In Pal 24 "Twelve shares denotes 12/16ths i.e. ~~one~~ three quarters. Elsewhere Three shares denotes three eighths పాలుగలవాఁడు A. 3. 36 A shareholder, a claimant దాయాది (ait Commentator vetus)

౬ పాళి A slave (Masuli^m) see E I C Gloss: top of page 487 at Khareejulu

బాలుకి n.s. A needless word - v. W. See వాలురే

పాలుకర్ర a sort of white wood like fir — See వాక్కు... The species called కొండపాలుకర్ర is used for torches

పాంలుకొంపులు

పాంలుకొండు

పాంలుజెంట The plant called Asclepias.
See జిల్లేడు

పాలుకొనుట v.n. To appear, be known, be feasible
పాలు

పాలుపోయుట v.a. To deliver, to sacrifice

పాలుటు v.n. To be pallid or turn pale ~~with illness~~
ఒళ్ళుపాలించె his natural complexion faded
is sallow

బాలుడు n.s. A youth, a lad - plu- బాలురు Tara 2-72-
నెలబాలుడు the new moon when one day old-
The young May Moon — క్రీస్తుపాలువారు Those who are of the flock of Christ - Thus కృష్ణపాలుడు is one who depends upon the false god Krishna -

పాలు milk ... In Suca 1.16 ...
...

పాలుమాత్రం

పాలుపడుట v. n. To surrender, submit. Bhag. X. ~~1050~~ §XXX. verse 1
పాండిత్యంబునఁ బాలుపడినం. Rbh 2.32 = అలా
యుపడుట / సిద్ధపడుట. BD \ 5.114 In Suca. 3.282
పాలుపడి = ప్రయుత్నపడి ౪ 3.265 = అలాయుమరు
౪ ~~పాలుపోరు~~ = Suca 3. 399.

పాలుపోవు (~~పోవుట~~) v. n. To be ignorant or unaware, as
అది యెట్లు వ్రాయదగునో పాలుపోకవిడిచినాను Unable to
decide how to write the passage, I omitted it. ఎవరికీ పా-
లుపోకుండా ఆపని పడవేశి పెట్టినారు the appointment is in
పాలుబంతు abeyance

పాలుబడికాగితం a deed of partition

పాలుబచ్చుట

పాలుపోవుట to resemble

పాలుభోగము 5th Report. p 831 in Gloss Palbhog

౧ పాలుమాలిక Exhaustion, weakness = నిరసం: Listlessness
~~procrastination~~ putting off the evil day FAILURE
imbecility, want of energy. Dasav. 9. 326.

౩ పాలుమాలుట v. n. To FAIL, Neglect, slacken in exertion. To be listless, reluctant,
to procrastinate or put off for the present. To lose oneself or be worsted, నిష్ఫలమగు
పాలుమాలితివా Have you got into this scrape? Pal XVI: 58 To be wanting to himself
when పాలుమాలక Lila
పాలుగ

పాలువాసి a bonus, or additional share granted over and above

పాంజె a button or round plate of metal పాంజెలు.

మొలపాంజెలు a zone formed of such pieces. see పాంజె

౧ అట్టి తినేటందుకు పాలుమాలి being unwilling to eat ~~this~~ = ఒద్దికొంది A. 2. (82) 71 – [~~పాలు~~
~~మాలినారు he bent himself~~ (to their plot) The real meaning of this verb is not clear] – The literal sense is పాలు a share మాలు to be without "portione carere" To go without. In Lila XVI. 233 ప్రన్నగా సేవింపపాలుమాలకుండ To serve him duly without FAIL

౨ నాకు దేహము నిండ పాలుమాలిక గా ఉన్నది నేను యెట్లా వస్తాను I am much exhausted – an entire failure or prostration of strength

౩ ఇంగ్లీషు గ్రంథములు మన్ని యింగ్లీషు గ్రంథములు స్పష్టముగా వుండుటకు కారణం కాకితం ఖర్చుకు తెలుగువారు పాలుమాలుచున్నారు One superiority of European books over native books in clearness arises from this cause – natives fret about the waste of paper – which the English disregard.
వర్షమువలన పాలుమాలినారు by reason of the rain they lay idle; sat at home, did nothing: sat still.

౪ పాలుపడుట In L. 7. 30 మరుని పాలంబులకు పాల్పడి becoming a mark for the shafts of Cupid దాని పాలుపడ్డాడు he has set himself [to ruin] her = ఇదువిక్షుడై (యేర్పడ్డాడు

Browns Telugu Dictionary

(see పిండె)

౧ — పెండె ns A lump or mass of metal The husk which covers the germ of the cocoanut – see instance Satyab 1.9 a word unknown to the annotator
Encamping, halting Canacanti VR. 4.178

పాలెం ns. A barony or county under a laird, a hamlet. రంభునిపాళెం Tara 4.88. Cupids county i.e. the female ~~పాళెం A hamlet~~ pudendum: Som 4.217 ~~విరిపాళెం means the same and విరిపాలె ప్రభువు is Cupid~~ Hence are derived the names మద్దెపాళెం Maddepollam గొల్లపాళెం Gollapollam, or shepherds hamlet.

౪ — పాళెం ns An army, soldiers. Satyabh IV.9 and Calah: Mah. 3.71. In G X.123

పాలెంపట్టు – see పాళెపట్టు Paidimarri 4.110 A militia – freehold, poligar-land. A barony or laird's fee

౨ — పాలెగాడు A feudal retainer. A petty chieftain, called Poligar, or Laird. Chandra Hasa Vilas. 1.242.

పాళెపట్టు Feudal tenure in fee. Villages held by lairds free of assessment. An encampment – Paidimarri 4.110

పాలేడు see పాలివాడు

పాలేరు The name of a river – omit this In CG 37 it is rendered పాలకడలి the Sea of Milk

౩ — పాలేరు a laird or chief of a hamlet; usually called a Poligar – An under farmer, subrenter or share holder. A cultivator, a hind

పాలేరుతనము A chieftainship, a lairdship, a share The state of being a tenant. Vassalage

౧ In one of his ballads Sri Natha says,
ఉ॥ వలప్పులపాలెగాడు వగువాని ననుగొల్వగ వచ్చినాడనే।
చెలువప్పు నాబిబ్రేక్ దిగువ పసెము యెసంగిన నేలువాడనే।
కలుకమిటారి గబ్బిచనుగొండల మీదను కోట కట్టించినన్।
కాలువ్రతగాడనాడుగదె కోమలి బాలకురంగలోచనా॥

౨ In the Vish. Chitt 1.75 పచ్చగన్నెలు ప్రాబాలెలు these are names of sorts of grain. Or Pumbaleh – Obsolete in Telugu. It is Tamil

౩ పాతెరు ?
నల్లపాతెరు ? Roa. 3.371
పాతెరుప్పు ? Roa 3.434
పాతెరుప్రువ 3

౪ పాళెగాడు A soccager, as defined in Johnsons quotation from Cowell – a varasour – Todd from Chaucer

౫ పాళెము &c... Local VI. 139 line 15 he says of a ~~pa~~ pillar వకపాళెమైన లావుగలిగిన స్తంభములు pillars somewhat thick

Browns Telugu Dictionary

పాలేళ్లు See పాలివాండ్లు

పాల్కడలి The Sea of Milk G. 4..116

పాల్గారిన Milky (పాలుకారిన)

ఫాల్గునం or ఫాల్గునికం n. s. The twelfth ~~Teloogoo~~ lunar month; that in which the moon's change takes place, when the sun is in Pisces.

ఫాల్గునికం

పాల్కురికి - see పాలుకురికి

పాల్మాలుట - see పాలుమాలుట

బాల్యం n. s. Childhood.

పాళ్యగాడు - A common spelling for పాలెగాడు q v

పాల్పడుట

బావ ns An elder male cousin, or elder brother in law being

బావాడు The son of a mothers brother, or of a fathers sister, if <u>older</u> than oneself. Or, a mans brother in law if older than oneself: or a womans brother in law if older than her husband. See మరది .. తొగమగని బావ Ila 1.131 an epithet of Crishna as cousin to ~~the~~ Chandra regent of the moon, because....

Suca I. 191. DRV. 270
పావలు Sandals - DR Aranya p 270 H. 5. 334
భావ see బావ   రతనంపుపావలు T. 4. 200 what? jewelled Sandals

భావం See Wilsons Theatre I. 41 & Sankhya: p: 141
Mind, soul, heart
Thought, idea, feeling = వగ Sara 3. 117
Way
Import, meaning, drift (note on Vasu 2. 51)
Motive, leading cause, aim
Temperament, humour, passion, sentiment, see table under రసం
Property, or power of matter

సదసద్భావసంకల్పు Lalita x. 50 the deity equally capable of existence and nonentity

Spirit, humour, as నిద్రాభావ the spirit of heaviness
Light, view of a subject as

నన్ను తల్లిభావంగా చూచారు they looked upon me as a mother. on the footing
A portrait or likeness of a face
Implication, drift, meaning not clearly expressed. Vasu 2. 51 (note)
Passion, sentiment - vide table entered under రసం.
అవి దొంగసొమ్ములైన విభావమా do you mean that these were stolen goods?

[illegible]

Thus Gay says in his Fable I mark his true his faithful way.
See W on Sankhya p: 130

It is used in various phrases thus
అది భావమున సిద్ధం This is substantially
correct

Browns Telugu Dictionary

బృవం See the following passages
M. 3.2.38. BD|5. 349
Utt R. 4.297

వెంవెంచ ns A stair, a step. Z A (In C. this is erroneously spelt వెవెంచ)

భావంజ A plant having a bitter medicinal seed of a brown colour (not in W.) Said to be in Sanskrit వాకుచి - Ainslie 2. 447 n in Reeve

పావన Pure, holy, perfect.

పావనాంతరం M. 3. 5. 101. పావని Vish P. 2. 47. Lalito 4. 52 & VII. 39 తెంగ* ~~పావ~~ని is mentioned in Ananda T. XI. 4 R. 3. 28

భావకం ns Expression, look. Similarity, air, likeness అన్నదమ్ముల భావకమెనా ఉన్నాము We are as brothers.

పావకుడు He who is pure. (omit the rest)

త్రిమపావకుడు Kod § ६४ p 26 line 12

పావకోడు a wooden shoe

పావకోళ్లు Wooden shoes

భావగర్భ Having a secret import: mysterious meaning, intelligible, as a glance conveying
౧ a certain expression. Ananda T. 3. 26. See ఆకూత

పావడ ns A sewn petticoat: a slip worn under a muslin gown Tara 2. 35 Gan 8 Dasav. 9. 394. A. 5. 152 = లంగా

౧ భావజుడు "Born in the heart" – an epithet of Ananga or Cupid భావజతిలకము BD 3. 101 a sort of yellow silk

౨ భావజారి The Amoricide or slayer of Cupid – i. e. Siva. Suca 3. 100

Browns Telugu Dictionary

పావడము ns A sewn petticoat. పావడలు her clothes Vier Chat. 4. 186. But this is some error.

భావన ns Steeping, maceration of a drug in a liquid. Thus భావనశొంఠి, భావనకరక్కాయలు are ginger or aloes treated with water, being

౧ prepared by dipping these articles in certain fluids and again drying them repeatedly Tel: Cala: 3. 52 ... p. 36, 37 &c. ✕ Deep thought, being immersed in meditation ... భావన ... he looked upon me as a child: in the ✕ ... light of a son. Chit: vol TE 272 page 83. Let these drugs be steeped seven times in the juice of ginger. ...

౨ పావనం ns. Water, purity, perfection, holiness: a draught or medicinal purge-

౨ పావన adj Pure, holy. Thus BX. 8/4 in Ananda T. XI. 49 ... పావనం. Equal in holiness to the sacred rivers – here pavanam expresses holiness attributed or communicated ... పావనం (Vishnu Puran) ...

౫ ~~Penance~~ Attitudes ... Certain contortions in dancing, imitating the attitudes used in penance. See పావనములు .. ...

౫ పావనాలు CBP. 5.264 more precisely Horrors, or monstrous & frightful feats: such as cutting off one's own limbs in penance or as a meritorious deed .. Satachari ignorat. In Kearsley's British Chronologist Dec 1651 "Five drunkards agreed to drink the kings health in their blood & that each should cut off a piece of his buttock & fry it, which four of them did.

... పావనమా ... Vem 1602 is wealth any object in comparison of heaven. See also Vema 1502, 1698 పరమపావని ...

~~...~~ purissima. Minaxi 17 .. పావనం

౬ ... To blot out sin Tara 1. 24. ...

పావనంచేసె he reformed the realm ... పావనుడు he who was an honour to his race

౬ In Telugu Miscell. vol 2. p 723 line 12 ... పావనమా ... This happy day is a heaven on earth to me: a common phrase of joy or gratulation.

౩ ~~భావనచేసుకొను To imagine or figure to oneself~~

3 భావనం Perception, consciousness. B. VII. 455 ...
భావనచేసు To imagine: figure to oneself

౪ ... ౨ If even the paria comes there he becomes holy – So in the Dasarathi Satacam God is named పావనమూర్తి the Image of Holiness
౩ here enter (see end of ...) verse from B

పావనపాంథ A place for purification: The name given to a flight of steps descending into a river

భావనగాలి ... Enugala II p 84 ...

పావనాలు (see పావనం) Attitudes in dancing, being contortions and feats of strength and suppleness practised by ungrown girls

బొంవనాలు Outlines: the first lines drawn, when carving a statue

౬

భావనకరక్కాయలు The fruit of the Karaca pickled in turmeric

పావని A name of Hanuman R.6.67

పావనుఁడు The purifier: an epithet of Agni, god of fire M. Carna 2.414. He who is pure. పరమపావనుఁడు Vem 840 M ~~Car~~.

భావభవ He who (భవ) exists in (భావ) the heart. Cupid or love. Ila 1.3

బావమఱంది Ila. 4.81 See బావమఱది

బావమఱది A mans brother in law, whether older or younger than himself.

3 — బా.

~~బావమఱది~~

పావలి see ~~పా~~విలి

పావాడం (Tamil –) Self mutilation, cutting out ones own tongue as a homage to an idol (Rottler, Dict'y. p: 346) Mountebank tricks

భావార్థం Implication, innuendo, a sense not expressed.

పావాలు ns Sandals, wooden shoes Sar Dwi 310. Surya Tanaya 3.165 విరికెంపు పావాలు???

T బావి ns A well ... లంకెలబావులు, or, గొలుసులబావులు, or, సంగడిబావులు, or, జోడుబావులు, wells dug side by side. This is a common custom.

S భావి adj. Future Later, subsequent see భావిజనులు Dasav V. 183.

[illegible]

1 See note on పవాడం

2 పావలు Tara 4.200

3 పావడాలు or పావ్రు — See Madr Journ. XII. 14. No 290

To Think, remember BD\5.324

భావించు v:a. To intend or mean
To imply. To deem, hold, esteem
~— To figure or imagine to oneself
To comprehend, know well. Vem 425
To think on, consider. B X.1840 Recollect Dab 76 (line 6)

భావింపబడు v:n To fancy, imagine, feel.
To be implied, as a word not expressed
B.X. 1st. cap: 53: stanza 1840. Anir 2.107
To result, appear, be inferred
To infer

భావింపు n.s. Inference, deduction, corollary

భావింప్యము

భావిజనులు Descendants, successors: those who are subsequently born. Vem 1769

బావిడి n.s. a well (Hind)

బావిడిసేవ ?? Russell No. 21

పావిత adj Purified, cleansed Vish P. 2.77

S ~~భావిని n.s.f. Humoursome, wanton, frolicksome.~~ Lady, dame, miss.

బావిరిగడ్డం A small thin beard like a goat's

~ To represent, [Telugu illegible] Pal 172 they represented a tail: gave the appearance of a tail

Browns Telugu Dictionary

పావిలి or పావిలికూర The herb called thick leaved sorrel. Species are బంకపావిలి Portulacca {crystallina, and బుడ్డపావిలి or Trianthema monogyna. (Heyne) also గొడ్డుపావిలి పుల్లపావిలి, పెద్దపావిలి, సన్నపావిలి. గుర్రపావిలి and గొడ్డుపావిలి. See Rox 2.464

~~పావిలికూర A certain pot herb~~

బావిలి ns A gold earring Tara 3.16. one kind is called పురకబావిలి q.v.

Browns Telugu Dictionary

పాఁవు ns (Hind) A quarter ముప్పావు three fourths – The pao of a pagoda is ciphered [illegible]

భావుకం See భవ్యకం – = మంగళం Good fortune, luck BD. 5.55

బావమఱఁది A sisters husband

బాఁవురించు v.a To gobble, devour, bolt, gulp, guttle To guttle, ~~to~~ To plunder or get gain

౧ పావుకోడు, infl పావుకోటి a wooden shoe

పాఁవుకోళ్లు Wooden shoes

పావుట a vulgar pronunciation of పోవుట to go as పాయెను for పోయెను he went.

~~బాఁవురించు v.a To gobble, devour, bolt, gulp~~

౨ – పావుట (see వెడలఁబాపుట) v.a To do away, avert, remove – Vish P. 4.99.

~~[illegible]~~

బావురుమనిన Dreary, tenantless, deserted See బావురు

పాంవురం ns A dove

పావురా ns a dove Tara 4.84

పావురాపలుకు cooing, murmur in coitu Ila 2.155 & 1.115

పాంవురాయి ns A dove. Also, the cornice or end stone of a pagoda roof, where the bats lodge See BD 3.1429 but the passage is not free from doubt = కప్పురాళ్లు

౧ see anecdote entered opposite the word కైశల్యం

౨ ~~పావురు In Pal. 103 పావుకపోత which Tatach greases the పరిగతిఁ పోవురు~~

Browns Telugu Dictionary

పావ్రాంపలుచు

పావ్రాయి, పావ్రురాళ్ళు BD\3.1429

బావ్రురు Frightful, fearful, lonely, dreary, uninhabited

బావ్రురుగండు } ~~Utt~~ Ram. IV. 261

బావ్రురుపిల్లి } A tom cat, or wild cat. Properly one that makes a caterwauling Vish P VII. ~~3~~78 Rajaśekhara 2.42. KP. 3.93 & 6.303

బావ్రురుమ ~~నిఫ్రాంతాం~~నె Echoing, resounding like a desolate house. Here బావ్రు is an imitative of a booming sound R is inserted to save elision as shewn under that letter

బావ్రురుమనుచు v. n. To echo, resound, as an empty house = దిబాబిగావ్రుంట

పావ్రులూరు The name of a village. The పావ్రులూరి గణితం (as we say the Eton grammar) is a well known system of arithmetic, on mensuration and geometry written by Vīrāchāri (T.T. vol 706)

~~పావ్రాంచు~~

౧ — భావ్యం ~~Necessary, requisite, unavoidable~~ ("What must, will, or ought to be," 2W) = కాతగినది likely, probable, befitting.

౧ ఆ యింటిదరిచేనకు పోవడము మీకు భావ్యముకాదు You must not go near the house. Your going there is not to be thought of.

ధ్యేయులు (from ధ్యానం) he on whom they meditate. Vema. 1.122

పాశము ns (A cord, whether used as) A scourge, or as a bond. Hence Any Weapon
[illegible] scourge. A check, a tie, or instrument of curbing. A scourge or instrument of striking. A weapon: the peculiar weapon attributed to any god or hero - [a ~~dish of rice milk. This sense correctly belongs to [illegible]~~] This word added to another denotes what is singular or striking - Thus [illegible] signal excellence insignia [illegible] a dreadful serpent [illegible] hair singular (for beauty) [illegible] an umbrella singular for ugliness or a mere stick of an umbrella [illegible] a strikingly beautiful ear [illegible] Ramay 2. ~~XXIX~~ XXIX 20. thou seekest death - Here as in some other place, the word పాశము must be left untranslated thus [illegible] Lalito XVIII 39. is a serpent - Lalito I. 1. XIV 37. 51. where [illegible] is a serpent knot See Rees in Anguinum Vema 471. This root (striking) seems to be analogous to the English root to pash - It is similar to the Hebrew root חבל. and the Arabic حبل whence we derive a cable - See Rees in PASHA he shews that different gods used different weapons called pasha he cites Manu Smriti IX. 308 - [illegible] a serpent scourge - Chastising them with scorpions as see 1 Kings XII 11. 14. In Persian - کمند camand - So in the beginning of the Pand Nama Sadi says [illegible] ke hastom asire camande hawa - I am bound in the chain of my passions So also see Acts VIII. 23. See Adam Clarke on Job XIX. 6. [illegible] The eight ties: or, the attachment a man has to his wife,
1 — ~~[illegible]~~ child, wealth, cattle, conveyance, land, house and friend Ccolarn III. 1.

[illegible] పాశము - The Telugu word is వల్లె [illegible] (valle trader) by which word it is explained in [illegible] page 28 ⊥ In the phrases [illegible] and [illegible] the same idea is conveyed - So Homer says of Mars and Pallas, On either side they strained the cord (పాశము) of war. σχοινίῳ τῳ πολεμου. ... See [illegible] Ananda VIII. 1 which enter here - - [illegible] the bond of iniquity NB The radical idea is connected with పశు cattle; and a cord whether used to bind or scourge cattle - [illegible] may be rendered by Shakespeares phrase (Macbeth) Fillet of a fenny snake" "Siva and Parvati are represented with the pasam in one hand; which is a cord or handkerchief to bind and strangle with" - vide Sleeman's Ramasee or history of Thugs p. 130 voce Dicca which is the phrase for the pasam ---- In compound words, as [illegible] (a lance) the word పాశము must be interpreted "weapon". "Lorum" is the exact word. Mart. VI. 21 Dixit: et arcano percussit pectora loro

Browns Telugu Dictionary

~~పాంసుపట్టీ~~

పాశం ~~more correctly~~ for పాయసం ~~a dish of~~ rice milk
~~see~~ త్రిసం Porridge ... Brown Dwip 3.330
Mari BP. p. 105 3.859

పారంపర్యం see పారం.

పాశనము Local Rec vol 3. p 320 line 6 and in p 321 పెద్దకులాలపాశనం which is there explained To level the ground

పాశముక్తుడు Freed from all earthly ties, or master of himself. Vema 1730. Vish P. 3. 281.

పాశాంకుశం n.s. The scourge and ~~hook~~ crook

పాశి n.s. A name of Varoona, the indian Nep=
=tune.

పాశుపతమతం A name of the ~~Dhira~~ Vira Saiva creed because they call all others పశు:

పాశుపతాస్త్రం पाशुपतास्त्रं Vama Deva Samhita (Part 2) XVII. 11. A sort of arrow - or lasso to catch cattle with. Local XVII. 8 line 1.

పాశుపతి see పశుపతి - See V. 2 Bhadra Critya Prasamsa c 44. line 30-35.

పాశుపాల్యం n.s. The business of a grazier, rearing and keeping the cattle

పాశం

1 పాశుపతము BD 4.403 = శైవాస్త్రం. A lasso

2 పాశుపాలనం The care of herds

3 In Wilsons Essay on Hindu Sects in the 16th vol of the As: Res. translating from Sanscrit he says "By Siva himself the Pasupata writings were composed." - apud John Wilsons Exposure of the Hindu Religion. p: 136.

Browns Telugu Dictionary

భాష ns. Speech: language, dialect. Modern language, ~~as~~ (Telugu or Tamil,) as distinguished from Sanscrit. ~~Vernacular tongue~~ Vernacular tongue - also any cant dialect - which see described in N Brown p 269 comparing Taits Mag Mch 1834 p 92 "language of Ziph. Word, phrase, expression A name of Saraswati or Minerva

పాషండుడు n. s. A heretic, schismatic or ~~imposter, one who~~ UNBELIEVER

౧౦ ~~not conforming to the orthodox tenets of the~~ INFIDEL BLASPHEMER ~~Hindu faith, assumes the external characteristics of tribe or sect as a Jaina &c.~~ a sectarian devotee, dissenter, a heretic, enthusiast. There are two sects named శివపాషండ and వీరవైష్ణవ. (Pharisees)

౯ signifying ardent intolerant devotees.

భాషితము ns Word, expression, speech M. 1. 1. 185. (n. W.) Vema 774 five speeches

బాసలు See శ్రీబాసలు

భాషాంతరము ns Translation, another language or phrase: a synonyme: a forced or technical expression

భాషాగ్రంథము a poem in a modern or vernacular language, not in Sanscrit

పాషాణము n. s. A stone, an immutable ordinance,

౧౦ a hard word, a jawbreaker see నా జీవనం లో పాషాణము పెట్టావా, do you intend to poison me? &c do you wish to take away my bread? - పాషాణము పెట్టు To baulk a man i.e. to ruin him to put ~~a stone~~ poison in his food - There are four drugs known in the shops by these names రసపాషాణము

౧౧ which is corrosive sublimate తెల్లపాషాణము, దారుపాషాణము, ఘోరపాషాణము

౧౦ ~~[illegible]~~ In the French-Tamil Dictionary this word is even used for Avaricieux!! It is in fact a mere word denoting scorn, see ౨౨ below derived from ~~[illegible] a stone~~

౧౧. పాషాణభేది H. 1. 208 Stone cutter, a hewer of stone

౨..౧౦ Pasanda is among Bramins what ANTINOMIANISM Erastianism is among us - See Christian Observer. Dec 1843. page 709 "It is a vague designation "It is not easy to ascertain precisely what it "means, as it is one of those convenient words which "controversialists are apt to apply as suits their "purpose". Suppose I merely say, An Unbeliever, a Renegade, an Alien, one who is Heterodox. (2W says Heretic, Impostor") Derozario uses it for "Dissembling"!! - It is a word like "Lollard". After all {SCHISMATIC HERETIC} is the best word: being used for anything denounced as abominable - Thus in Spain, "whomever they desired to punish or plunder they handed over to the Inquisition and condemned as hereticks - Sending military stores to France was on one occasion condemned as heresy". - Edin Rev: July 1844. p. 105 Buchanan-Hamilton, (Mysore. vol 2. p. 74) says, "it includes all who wear the lingam". an error ~~obviously~~ probably originating in the passage of the Amara Cosha "Pashandi, sarva lingini." The same passage misled Haughton whose interpretation I have here transcribed. The

Vernacular tone

word Heretic is precise. Bonaparte in a great of passion spoke of Ces vilains heretiques d'Anglois – (Faber's State of France, page 129) This was soon after his accession to the Consulate. — A MISCREANT or RENEGADE, a Fanatic In Vish 4. ~~39~~ 348 where నగ్నపాషండులు means A downright heretic. In the ఆశ్వర్యా స్తోత్రరత్నం verse 34 (printed, page ౧౭)

ఆస్తిక్య నామ స్తేనత మేంత ద్రోష్య తరంతవే।
నాస్తిక, మ్లేచ్ఛ, పాషండ, బౌద్ధ, ప్రాకృత, దుర్జనం

"Atheists, foreigners, Hereticks, Bauddhas, Gentiles and evildoers"

In this verse it is given as the name of a heretic sect. In Local Rec III. 191. 192. 194 it is applied to a jaina. Like ARISTOCRAT in the days of Robespierre & Danton it is an indefinite expression of detestation — like Radical — See Moleville Annals of Fr Revol. vol 1. p 126 note — In the Viveca Sindhu p 10 line 8 speaking of those who are wretches unworthy of instruction he mentions విప్రద్వేషిన నాస్తిక, వ, పాషండమతసాంకర్యుక, వ శిష్యద్రోహనకర్మబోధింపవలదు and in the next line he names the నాస్తిక as though diverse from the పాషండ — Thus also says the above verse. Dante (Purg. XXXII. 97) uses Saracens in this manner. After all Miscreant is the true word. or Heretick – See more on this subject opposite పాపప్రజ

---

౧ పచ్చరాయి – Poison – Thus this word "stone" is used for "poison" as "blue stone".

౨ See "Pasenda" in Noels French mythological dictionary – Carey uses పాషండం for blasphemy (in the eyes of Bramins)

The పరశైవం is one division taught in the Prabhu Linga Lila – This is declared to be the same as the Zangam – I observe that Reeve page 98 explains it as Bigotry – Molesw. p. 620 says Heterodoxy, fabrication, imposture – (he spells it పాషండ) Haughton (page 1699) says "one who adopts the exterior marks of the classes but does not respect the Vedas – a heretic, a heterodox Hindu – Shakesp. p 176 ... says Deceit hypocrisy, heresy. Wilson in his Essay on Saiva Sects (As Res. vol 17) does not mention the word – in his new Dict. he says A heretic, an impostor – any one not a Hindu – Then I suppose it is equivalent to Gentile – in proof see Charitra p ౧౧౭ line 7. where it is applied to Bramins as Unbelievers.

All Wrong

3 పాషండ Heresy, ~~unbelief~~, heterodoxy Vish P. 8. 340

3 పాషండులు ns A heretic, a RENEGADE, an ALIEN, an UNBELIEVER ~~unbeliever, gentile, a sectarian or~~ BLASPHEMER heterodox Hindu. The Vira Saivas or Jangams, the Vira Vaishnavas, the Bauddhas, and the Jainas are included in this denomination .... In a word ... any one who RENOUNCES ~~opposes or condemns~~ the braminical idolatry. See Madras Journal VII. p 50 where it seems to be applied even to Saivites as "unbelievers." Drozario's English Beng. Dict uses this word to render Pretender – Finally it is an ALIEN or one who has fallen from the faith, be that creed what it may = ధర్మభ్రష్టః. Hence the bramins especially give the name to him who becomes a zangam.

పూనిక A solemn undertaking, what he gave his word for, vow, engagement. See Tel Collections 2. 566 many instances.

2 3 భాషాంతరమునకైన adj Vernacular, not classical Telugu or Tamil, not Sanscrit

భాషాంతరమున్ని

భాషించుట v.n. To speak, use language

౧ భాషికం A certain ornament, like a wedding favour, worn by the bride and bridegroom on the head. A cross legged attitude in sitting. Corrupted from బాస్కాలు

భాషితం n.s. Speech, language

బాష్పం n.s. A tear Vish P. 2.16. Rheum. ఆనందబాష్పములు tears of joy. DR Ayo. 24.236 & Aran 334 బాష్పకంఠులు A.6.158 Whose voice is tearful - Whimpering

భాష్యం n.s. A paraphrase or exposition: either of scripture or a work on science, as a sermon or essay

~~భాష్యకారు~~

భాష్యకారులు Ramanujulu The name of the great head or chief legislator of the Vaishnavite bramins: his disciples subsequently separated into the two sects called Tengala & Vedagala. This word is also used for a fillet worn at weddings or sacrifice ౪

భాషాగ్రంథం a book in any modern (as Telugu) language.

3 భాషామంత్రం A spell or charm written in any vernacular language: not in Sanscrit.

౨ This is a "face ornament" whether worn by a man or by a horse. Pal. 129

౩ ఫాలాలంకారమైది అనగా అక్షంతరం. Q

౪ This sense "a fillet" seems to be a mere vulgarism

౫ పతివ్రతాత్వం D Pativratya 384 line 18

బాస ns. Language, cant dialect, phrase. Vemna 1323 – An oath: a command or adjuration HD. page 232 line 84 BD|4. 1812

~~An oath~~ (as To swear by heaven)

భూమి కొట్టి బాసచేసె, to swear by laying your hand on the earth See Wilk. on Hitop note 63. పాలతో తలయంటు బాసచేసినను (స్త్రీ) ల నమ్మగ రాదు [illegible] Sar Dwip 93 For to render an oath more solemn it was usual to wash the head in milk (as an emblem ~~[illegible]~~ of innocency) before taking it [illegible] Caluvai 3. see బాసవాలు

3 ర బాసం ns Light, brilliancy

బాసట ns. Assistance, aid, help:

[illegible] 30 [illegible]

[illegible]

[illegible] బాసటగా. M. Salya 1.257.

[illegible] ... M Carna 2.292 .. H.D. 1.1145

~~[illegible]~~

బాసపట్టుకొను To take an oath.

బాసవాలు ~~[illegible]~~-inflicting: who has the power of ~~inflicting~~ ~~[illegible]~~ Hence, బాసవాలువాళ్ళు He who is armed with this power, as a god or saint. Chenna Basava Puran 5.432 last page. Here Tatachari thinks it means [illegible] It is not plural but singular It is peculiar, he thinks, to the Saivites. Meaning [illegible]

~~[illegible]~~

The Ag. 39 says పైడిబాసం signifies, A bag full of gold బంగారుపు దలుగాగలవసుప్రత్తులు jewellery – basam not bha – but perhaps this is a corruption See 3

బాసవాలు is Canarese (not in Reeve). The And Dip says, బాసవాలు means [illegible] and Basaval Dora is [illegible] – This last word Tatachari denies – and denies the word బాసవాల్డవాళ్ళు

పసిడిబాసం A. 6. 100 is rendered [illegible] – but is confessedly a puzzle

బాసపత్రిక Palin 38 A written promise, solemn declaration, for an oath

Browns Telugu Dictionary

భాసి adj Bright, pleased, radiant Vish P. 2.76

బాసించుట BD IV.196 VI.246 brāsincu To drink DRB 284 ?

పాసికె or పాసికె n.s. plu. Dice Vema 569. ఉద్రేకపాసికెలు Venus's doublets, i.e. the labia vulva Gan 18.

బాసికం A gold patch, placed on the forehead of a bride and bridegroom Tara 2.5 Balarama VI.25. Amucta 1.66 & 2.23. R.4.106 BD 5.971.

బాసికె / బాసికె } పెట్టుకూర్చుండుకొనుట To sit cross legged as tailors do: or like the images of Buddha - A.2.23

పాసికె - see పాసిక Dice

భాసిల్లు v.n. To shine. Bhima. 164

పాసు see పాసు or పాసి Sordes pudendi seu oris indies factae Vema 1534. Sans పాష్పిరం. Sordes pudendi vel oris

భాసురం adj Bright, shining, charming Tara 2.45. BD.1.488 where it is a peg

పాసం n.s. (from S. పాయస) vide పాయస.

~~భాస్వత్ప్రియం A poetical phrase for a ruby~~

Canarese బాసిగ or బాష్పింగ - Men who are present at a wedding wear the బాసికం which has a crest or point. The one worn by women has no crest and therefore is called మొండిబాసికము A 5.20

బాసుగంధి = క్షీరవంటకం. Q

Browns Telugu Dictionary

భాస్కరుడు A name of the god of the sun, or the god of fire

పాశ్చాత్య Western – Bobbili 2.181 పాశ్చాత్యలోకాధిపా

భాస్వంతం adj Luminous, bright. Solar

భాస్వంతుడు The Sun.

భాస్వదమిత Radiant ఆనందసుందరి ౧-౮౧

బాహత్తరి Seventy two. (Bengali) Claretic p503

బాహాటము ~~[illegible]~~ Publicity, openness.

బాహాటంపైన adj Public, open, loud, notorious, undisguised, perpetual.

బాహాటముగా [illegible] adv. Openly, publickly, aloud, notoriously, undisguisedly, perpetually

1 పాహి పాహి Save! Save us! ~~Look! behold~~ Look upon us mercifully. Anand S. . . also in Telugu Angâra Canva Linga Satacam sub fine, & Anir 4:149 and Gajendra Moxam 95

బాహిరం ns The outside

ము। ద్రష్టకవర్గ - ౩ - ౨౧౧ - [illegible]

(బాహిరవారోవ్రుట is wrongly explained To swoon, in M.V.)

బాహిష్క్రవోద్వృషు. v.n. To come forth, begin M Saly. 1:424

ము - విరాట - ద్వి - ౨౮౧ - ఆ[illegible]

బాహిరి bahiri adv. Out. వెలపటికి

ము - శల్య - (ద్వి) - ౨౧౮ - & in M Santi 1.73 బాహిరుండి means 1

బాహువు
బాహుపు } ns The arm

1 meaning బహిర్గతుడని

2 శ్రీ [illegible] బాహాకరముగా [illegible] రూప పరేశ రామనా
రాయణా పాహి పాహి యని ప్రస్తుతి జేసెద నా మనంబు నం
బాయక కిల్బిష వ్రజ ములు బావన మొందగ జేసి సత్ప్రాప
దాయి [illegible] ఫలంబు నా కిడవె దాశరథీ కరుణా పయోనిధీ॥
[illegible] Akalias [illegible]
In B. 1.8.9 Bur renders it Au secours! au secours!

3 భాస్వరత Bmj 3.96, glory, splendour

4 భాస్వర Glorious

Browns Telugu Dictionary

బాహుజుడు A name of a క్షత్రియుడు q.v.

బాహుపురి n.s. An ~~epaulette or~~ ornament worn on the back of the upper arm. Manu Cha. కాళహస్తిమాహాత్మ్యం. తెలుగు. ౪. ౨౪

బాహుమూలం The armpit. Tara 3.14 Manu. v. 107

బాహుయుద్ధం Struggle, a fight arm to arm.

~~బాహు~~

బాహులేయుడు An epithet of కుమారస్వామి

బాహుపురి an epaulette. ~~[illegible]~~

బాహుళ్యం n.s. Extent, capacity; length, loquacity, detail, fulness superfluity హస్తబాహుళ్యం Length of arms, or extensive sway. "Merchants have long arms and by their bills of exchange ~~[illegible]~~ reach all the world over" — is a phrase of the quaint Fuller — Lardners (Mackintosh's) England. anno 1556

1 బాహ్యపుష్పరులు H. 4. 158 The name of a sort of grain

2 బాహ్యశబ్దం continued — In John Wilsons Exposure of the Hindu Religion, Bombay 1832 p: 38 he quotes a passage of the Padma Puran
"యస్తు నారాయణం దేవం బ్రహ్మరుద్రాది దేవతైః
సమమున్నైవ నిరీక్షేత సపాషండీ భవేత్సదా
Let him who says that other gods, such as Bramha, Rudra & the like are equal to Narayana be for ever a heretic!
OR best of all, say, A BLASPHEMER. In Russia the word of peril was a Jacobin — every one who deviated from the tenets of Government was a Jacobin — See Mem of Court of Petersburg 1801 p: 259. "like the fatal word "a Jew" among Spaniards — "He who reads the gazettes is a dangerous man: he who talks of them is a Jacobin." See reviling remarks in Tel Vish Pur. 4. 345 Also see బృహన్నారదీయం. 2. 239 [alias 3. 1122] సీ॥ జినసాధకేశ్వరసంతప్త చక్రాంకి। తాంకిత తనులు లింగాంకి తులవని। నరకంబు లన్నింట నానాప్రకారంబు। లైన లయా తనతల్లినను భవించు। which is given as the sense of the preceding verse, viz తే॥ ఆత్మ వర్ణ్య పరిత్యాగి యైనహీన। జనులు పాషండులనఁ దగు జగతి యందు॥
See a long story in Loc. 3. 182–192 where it is applied to Jainas & Charvacas — The phrase "An Amalekite" is used in the Whole duty of Man 1657, 1678 in the prayer for Sincerity.

బాహ్యమైన. Outer, external, public

బాహ్యరతి n.s. Blandishment, fondling ^the preludes of enjoyment: the foretaste of pleasure: everything short of perfect fruition. See Vani Vilasam: p: 202 where it is Toying

బాహ్యరతి Externa gaudia, præludia veneris, tactus, oscula, omnia et cetera citra coitum = బహిరతి. Amorous toying See [illegible] Digitum inserere

బాహ్యసంభోగం External enjoyment. The preliminaries of coition, as kissing, toying, &c blandishment. Externa gaudia, in Sansc Cala 4.2, Bilh 2.195 & Cala (Sansc) VI.50. In Manchat ~~[illegible]~~ VI.160. [illegible] or, handling her tresses is in the comment explained బాహ్యరతి.

3 బాహ్యులు * బాహ్యులు Those who are outside or excluded: Exteri, externi: [illegible] 3

~~[illegible]~~

2 బాహ్లీకం Brought from Balkh, (an epithet of asafœtida: and of horses) M Sansc, A.2.34 {III §243. v:17 Carna §38 v: 32

పింకం Partiality, unfairness

Is not it [illegible]

బింక error in Vish P. VI. 24 for [illegible]

~~బింకంపైన adj. Fine, grand, &c See బింకం. jolly, smart.~~

బింకం n.s. Jollity, sauciness, fineness, grandeur, Bigness, size. see Vasu Prof: 108 DR Arany 394 grace, fine air, bravery. Pretence [illegible] Suca 3.87 = Ila 2.167. Bhag X second. 944. Dasav 4.198 Manu 5.79. Cala Las 2.87. బింకములాడు To be saucy &c.

1 బింకం Padma P. 3.13. Vish P. 2.215. [illegible] her jolly breasts Vish P. 1.194 Dasav. 9.307 = ప్రౌఢిమ Vem 174 [illegible] her saucy airs (Prabhu Linga Lila) = ప్రతాపం Suca 3. ~~26~~ 23.

2 See Colebr Essays 2.68. note Bāhlica or Bāhlīca a country famous for the breed of horses. Amara 2.8.45 Probably Balkh. M Udyog 4.164 where it is VII a dactyl — here the word is Bāhlicudu

3 [illegible] BD.6.1606 Gentiles: heathen: those who are excluded from the true faith

Browns Telugu Dictionary

పింగళించుచు v.n. To ~~boggle~~ be cocky ~~make~~ wry faces To shilly-shally. See Clarke on Psalm CXIX.60 To fumble [illegible] make a fuss. [illegible]

పింకెలింపు ns Boggling - fuss. Bragging. big words

పింకెలవరశల్యము To pinion ??

పింగళం. adj Brown, swarthy, tawny red, like a lion Vish P 4.199 or of the colour of honey [illegible] Ramay 2. p 319-20 is iron-grey, the colour of the mungoose or ichneumon.

~~పింగళు~~ See బభ్రు .. పింగళేక్షణ Brown-eyed, an epithet of a monkey - [The Sab Calp says, [illegible] is the colour of oxgall, yellow this is evidently wrong]

పింగళాక్షి adj Fiery eyed. red eyed

tr: Ananga Rang. 3.26

పింగళనాడి An anatomical phrase used in the Yoga school of philosophy for a particular vessel of the body there ~~right~~ are of three ~~cat~~ canals which run from the os coccygis to the head: and which are the chief passages of breath and air. 2W.532 Of these the one on the right side is called Pingala nāḍi - In Joseph Andrews Book 1. chap XIV the surgeon describes it as "the radical small minute invisible nerve which coheres to the pericranium." See on ఇడ and సుషుమ్న నాడి

From the Kannadi హింకె behind - to hang back or boggle to potter

To be cocky is the true meaning - for bodunda

Ramaya, Jan: 1838 ~~gannarythertyeight~~ says that the word (he is quite wrong) is derived from [illegible] the penis. It exactly answers to flabbergasted - More usually it means To play the fool

To PERK, to itch or be inclined - To humbug or play fast and loose: to act like an ideot To fumble, make a fuss, boggle, potter

పింకెలంపులు is not ~~merely~~ a synonyme of [illegible]

Browns Telugu Dictionary

పింగాండ్లు

పింగాణి Crockery, china ware
plu పింగాణ్లు Ila 2.163.
Suraya Tanaya ౩. 4.12 a bottle or essence pot

పింగాణికాయ } a plant resembling lotus bearing a large edible fruit = అల్లిరాకు
పింగాణిచెట్టు }

~~బింకిశి~~
బింకిశి ~~A~~ Flint? = బిగువుకొరాలు - బింకిసరవం
ఏ Stubborn as rock - a Western word In
H. 3.184 బింకిశిల్లు is rendered కంబీలు
పింగా ns (K) The penis. ? Liberally. కరంది

బింగులు H 3.184 same as బింగులు?

పింగాడు ns An ideot

భింగురాజు A sort of mocking bird
It is black & smaller than a crow

1 – పింఛం ns pinçam. Nerve, manliness, vigour
pride. In Ila 1.౩81 the tuck in front of a
womans waist

1 – పింఛమణచును To crush his pride, to humble
– To kill

1 In the ఆనందరంగరాట్ఛందం page 65 he says
క॥ ఆబింతా మణిమునితేన। పింఛమణాకుదాక
నీకప్పుడు ధులా భమువే। దాబుకొనిగాతే నామె।
నవనికమె సపోరిపునేనరనాధ।

Browns Telugu Dictionary

౬ — పింఛం } ns A tuft or crest
పింఛిక } A. 4.148 (149) = పింఛము
Vallabh Amba (TE.158) 3.40. Surabh 58 Parij. 4.43 Suca 2.520

పింజ A skein of cotton
౪ — పింజపింజ One after another, in a flight or shower R.5.191
పింజగానటు Anir 3.14 To fall in showers (arrows)

బింజనం n. s. A certain plant, Hams. 4. 12.

పింజపింజ adv Thickly, in showers as arrows or flowers Anir III. 14 తే॥ కెరలిమరుదూర్జ్వలోకముపై నెలువపింజ। పింజగానన్నెయు - The expression is used in the commentaries on Tara II. 121. Ila II. 127. &
౧ — Manu II. 66. to express గరగరింగరవ। పుంఖానుపుంఖ and పంపరల -
~~పింజరం Omit this word~~
౫ — పింజర Flame coloured, ruddy, bright. See Ananda I.V. 50. Russet (?) Tawny. 2W
౨ పింజాపింజా Thickly, in a swarm. Samagamam 3.179
పింజాంఘ్రులు }
పింజారి } See Mixed Vocabulary
3 — పింజారి }
౧ — పింజించుట - To shed or cause rain
పింజిరి ns Flounce, hangings

పింజుట ~~v: a To make up thread into skeins~~

పింజూషం Omit this

పింజె (జ) ns { A mass, crowd, cluster Pariz 4.43 = గుంపు॥ పుంఖం, పొన్న
A tuft: the feathered part of an arrow
the ends of the skirt, folded & stuck into the girdle - Sucas 2.520. Surabh 58.

౧ పింజపింజ ... see the తపతీసంవరణం 1.3. ...

౨ నక్షత్రంబు పింజించింది the rising of that star has brought on rain - yet in the Bharatra page 531 (2.2541) పింజించినది is said to mean To break forth as blood &c. But it is doubtful - Both mss agree

3 పింజించుట v: n To be routed, put to flight, or scatter v: n - BD. VII. ~~235~~ 940

౪ పింజం Pal. 307 what? Another ms reads పింఛం

౫ పింజరిభూతి R. 1. 176.

౬ పింబిర అనగా అబ్బిరు (...) Q. వా పత్రిపింబరల నగా abhiru - అనగా ... Q = ...
పెద్దపింబర = కేదర్యబిరు Q = పింబర

౦ పింజరము. ms.
H. 4. 12 పిజరము ...

Browns Telugu Dictionary

పిండేరి see Mixed Vocabulary

౫ పిండం n s A lump, mass, ball. నెయ్యిపిండము a lump of ghee A body, form, living frame

పిండము ~~A clod, a worthless lump~~ The fœtus or embryo ~~before formation~~ The oblations that are made in funeral rites M Anusas. 3.137. కాకులకు పిండం బెట్టే పక్షమ When

౧ పెట్టెదము the crow's over we shall see what happens నాకు పిండానికి లేక చస్తున్నాను I am dying for a bit of bread – famishing వాడు నల్లా తపించేను

పింతలి Omit this – see చింతలి – MV say (మట్టి) a lump

౨ పింతలి వంట DRY. 840 dirt, mud, ~~rubbish~~ ?? This is a dubious reading – The phrase occurs also in ... ౨

పిండాకూడు grub

౭ పిండి n s. Flour, [Flock, multitude ADC సమూహము. D. But this certainly is an error] In Kannadi it is a bundle, parcel, burden కష్టములు పిండిగా అయినవి the difficulties all melted away కర్పూరపిండి

౯ తెలికపిండి a residue of linseed after the oil is extracted: oil-cake. ఆమాట పిండికి పులుసుకు లకుకు సుపలను This is equivocal – It is neither chalk nor cheese పిండిబలపం a whitish kind of slate stone or powdered chalk Chenn: 3.319 see బలపం

పిండికె Omit this

పిండికూర herbs that bear pods, like beans as distinguished from ఆకుకూర which are leaves, like cabbage. Vem 1531 – Lila Padya. 3.387 Lila XIV. 232

3
౬ పిండిదొండ The herb called Illecebrum lanatum. the down of which is silky Hams 4.12

౧ hence పింతంపెట్టుట is to offer these cakes or balls of rice to ancestors ghosts. They are then left to the crows – See Vema 1938. 149. Sar Dwi' 448

౨ also in Hari Vams. Uttara 4. 131 మ॥ జలధుల్ పింతలి వంటుగా కలగి నానా వారకా శ్రేణి here too it is బురద mud, dirt in water – The word is retained in Tamil where వంరల్ is mud or dirt – In Vicr Char 2nd ed IV. 52 తే॥ దిగ్గజంబులు బెదరి రొదలిడియెం గ్రి। వారి రాసులు గింతిలి పంటుల యెం ॥ In the Vish Pur VII. 226 తే॥ భూనుదిక్కులవేదిచె బల్లులంబు। లెంతి పింతిలివంటుగా నింకె బోయె ॥ In DRY. 840 వసుదెంబు సురవరిశైలంబులు రుల్లగ। వననిధుల్ పింతలి వంతలై కలగ। పదివేల సూర్యుల (ప్ర)భై వెల్లి గూర్చి। The Kannadi lexicon does not give the word – In M. Virat. 3.150. సీ॥ తురగ ఖురతో ద్ధూత ధూళిత చెరసిన। వననిధి పింతిలి వంతు వంటగాగ ... Compare చింతిలి

3 పింతిదీపం A cup made of paste: in which a lamp wick is placed at certain religious rites. Tales of a parrot: page 30

౪ పింతి ల్లార పోసినట్లు గాయు న్నది. (or పిండార) there was bright moonlight – Or thus expressed in KP. 8.17 పింతిచల్లినట్లు పండువెన్నెలలు గా। యుండగ

౫ పిం(టు)క (Goat's or sheep's) dung BD\2, 837

౬ పింతితం BD\4. 240 = సమూహము పోగు Heaped up, assembled?

౭ అదివానికి కొట్టిన పిండి KP. 6.30 it is mere child's play to him: quite easy

Browns Telugu Dictionary

పింతిమిరియం A mess of herbs & chilly stalks, which is eaten as sauce.

పింతిరాయి A soft kind of stone called gneiss. also a mica, or slate

పింతిలివంతులు Vier Cha. 4. 62. which neither {A. nor Trayi can construe. Compare Vish Pur VII. 226 / See note 2 in preceding page}

పింతివంటలు ns Pastry. cakes Vier Cha IV. 199 Vem 150.

బింతివాలం as A slender arrow, particularly thrown from the hand or [Haughton 2164] if blown from a tube. Lalit XVIII. 70 DRY. 1531 ADb — ~~not~~ spelt బిందిపాలు ... = ... BD. 5. 350 [5. 1429] Pal 378
The Sab Calp says Bhundivalah ...

పింశిక్తవటలం Minced meat Omit this Raghu Vams. 2. 54

పింశితక The tree called ... or ... SC. 171

పింఛ ns Army, multitude, genus, tribe, crowd flock of birds = ... Cfg 37 సమూహం Rbk. 1. 2 M. Stri 1. 112. Vema 1557. M. 3. 2. 12 Vish 7. 230

పిండు v.a. To press out, squeeze, wring. To milk. To ~~express~~ press the poison out of a snake's fang. Vema 319.

3 పిండుమంతియ G. 1. 108 is explained ...

పిందె! పిందియ! పిందెల. s. The fruit just formed after the flower but before the కాయ q.v. is formed Vema 705. చింతపిందె very raw tamarinds

~~బిందించు v.n. To trickle, distil, fall in drops, as a sprinkling rain.~~ No proof —

బిందిసేలు n.s. A forehead tire of gold and pearls.

---

1 పిండికరిగిన వెన్నెల moonlight as bright as day — This is from ... by పిండు + ...

2 పిండిలి
in ~~the VIIIth book of the~~ Basava Durip VII. ~~84~~ 350 is this line
... It seems to mean Trouble, anxiety ... In M Virata 2. 132 పిండిలి seems to mean పిండి, paste .. & 3. 150 where also the phrase is పిండిలిరొంపు. "Powder, Dust, (ground to pieces) seems the true sense — and పిండిలివరుసలు earthy deposit in water.

3 బిందుపోలు M. Salya 1. 137 is rendered ...

4 బిందిపాలం is generally interpreted a mace or iron staff for smiting with. — a partizan? In Pal 429 it evidently is a club or mace

5 పింతిరాయి. Heyne, Tracts, page 283

6 పిండిన్నది Pressed, squeezed, milked, ... A. 1. 74

7 ... he speak the simple truth: he is no hypocrite.

పిందియ

బిందీర or బిందిసీలు q. v. Bhalira p. 1.

బిందు n. s. The point or centre of a triangle: see the దివ్యమంగళధ్యానం verse 25. de vulva.

బిందువు n. s. A drop. A fluid. The seminal fluid Vema 996. A dot. A small circle "ం" or cipher representing the letters n. n or m as in ~~[illegible]~~ విరంచరం Its often written as a mere dot thus ~~[illegible]~~ విరంచరం an epigram says బిందుమాయారూపవనితా ... - Ikab. Chita

~~బిందువు n. s. A drop. A fluid. The seminal fluid~~

chita the funeral pyre and chinta grief differ only in ~~the~~ (bindu) cipher: the former consumes the dead, the latter the living body.

~~బిందు ... The matrix~~

పింద A young fruit, raw and green. చింతపిందె raw tamarinds. ...

... (పిందెలు ...) ... when rain is at hand men turn fools - They say that if odd sprouts. called ... పిందెలు appear on any tree it soon perishes.

బిందె n. s. A metal vase, or pot. of a large size. Hams. V. 12. Bhanum: 4.114 "Her breasts bright and round as globes of gold."

పింపిసిజడ A womans hair separated into four tails and then braided into one. Satyabh 3.145

పింపిళ్లు n. s. Anticks, skips, leaps. Dasav. 9.101. KP. 6.4 & 6.214

బింబం n. s. Image, figure. An orb, round, or disc, as of the sun or moon. Tel Kasi kh. V. 120. Vish P. VI. 13. Ahal 107. Sara III. 11. Form, shape, figure, Shadow.

reflection. A scarlet fruit in colour, like a cherry and slightly curved (the momordica monadelpha or దొండపం డు) to which lips are compared in poetry. నితంబబింబం the orb of her loins, her rounded posteriors. Pururavas V. 225. Anand Tant XII. 106. and copy (vol 118) of ST No 5. p 178 line 5. ... Som Lavanya 1.1. ...

పింపిళ్లు is explained ~~in the ... Vocabulary (TE vol 410)~~ 203 తూ తూ ... ... Og 37 There it is spelt పింపిండ్లు But ...

3 బిందువు In the యోగశాస్త్రము Yoga Sastram, or Mystic philosophy the three words, కళ, నాదము, బిందు frequently occur - see remarks on the word యోగము

పిందెలుకమ్మలు ... earrings set with stones in a peculiar fashion: chased?: surrounded with studs.

పింకోళ్ళు ... adj Same as పిందిలి

... But in KP. 6.4 పింపిళ్లు ...

బింబము Local XI. 39 line 10 The image or idol in a pagoda

Browns Telugu Dictionary

బింబవింగ Lalitop. III. 40. A

బింబని Omit this. it is unknown.

బింబాధర n. s. A cherry lipped girl. Tara II. 75.

~~బింబిక See బింబం.~~

బింబిత Imaged, reflected, as in a mirror

బింబోకం see బిబ్బోకం for which this is another spelling.

బింభోష్ఠి

పింపింతం Triturated, ground to dust. Lalit XII. 11. n.W.

పిక D Navan 250 line 4

పికం A cuckoo or Cokila. Vema 1807. Pururavas 3.77

పికపికలాడు Pal. 233 ult. They were terrified = బెదిరి

బికరం Poor, destitute. Appa C.1. 306

బికాది adj. Destitute, penniless

బికారి Debilitated, reduced, poor

పికాళి n. s. a flock (ఆళి q. v.) of cuckoos. Hams 1. 89. Vish. Chitt. 5. ~~…~~151

Brown's Telugu and Sanscrit Dictionary

In the Bramhanda Puran, Mantra Bhagam chap XIV. 86 (vol 361. B. 22.

నలంవహతు దేహంచ వనేచరతు కోకిలః

కరోతు చరితం రావే కాకః కాకః పికః పికః

Browns Telugu Dictionary

బికరం n. s. Alms, begging. Ratnavali 1.28

పికిలి or పిగిలి n. s. Down, small feathers

పికిలి or పిగిలిపిట్ట n. s. The grosbeak; or, a sort of nightingale often trained to fight like game cocks, The poetical sparrow as an emblem of lust

పికిలిగువ్వ The grosbeak - see పికిలి

పికిలిబంతి A puff or ball of feathers Rasica. VI. 66

పికిలిపిట్ట see above

పికిలిప్రేలు Rbh 2.4

పికిలిపో~~యిన~~యిన Frayed, ragged, worn out. See పీకులు

పిక్క n. s. The calf of the leg. Dasav. 4. 215. Vema 2. 33. H.K. 4. 143. Sara 3.120 A bird - Thus మెరాటిమే త్తలపిక్క

బిక్క adj. Wretched, abject, beggarly. Chatu 1.52

బిక్కవాన heavy rain

పిక్కటిలు

పిక్కటిల్లుట v. n. To swell, teem, break out, burst forth, ~~To redound, overflow, teem, be full to bursting, To be redolent of, as regarding~~ -

బిక్కరించుట See ఉరుముట.... కండ్లు బిక్కరించుట To stare or make large eyes at.

Sara 3.136 చిట్టిపిగిలిపిట్ట a smaller species of the same - See పిగిలిగువ్వ. Lavanya 17, 33. + The Titmouse. See that word in E.T.D.

2 as scent, Vish VII. 410. Dasav. IX. 191. or love, Surabh. 82. 84 49 or thunder. Vish P. VIII. (94) Radha. 3. 118. or full breasts Sara 5. 114, or fury Vish 2. 115 M. Santi V. 134 Bhag. X. 386. Compare పిక్కటిలు. In Bhasc R. Y. II. 870 is of swelling breasts, and in B. III. 941 = పొంగిపొరలు To rise as a passion - To be numerous, (as the stars) or abound. (పొంగిపొర్లు) H.K. III. ~~133~~ 135.... G. 4. 124 To flash

3 The same as కొండెలాంటిపక్షి (?) or కొండెలాటపక్షి? Vema 3. 91 - where the printed edn erroneously reads పిక్కను

పికిలులు, పికులు

పికిలిపిట్ట (W Br says) A beautiful bird nearly the size and shape of the nightingale. The body is of a darkish red: the breast and belly white: there is a bushy black tuft on the head: the varied shade of which comes down as far as the middle of the neck. These birds are trained to fight."

Browns Telugu Dictionary

బిక్కు. చింతపిక్క a [tamarind] stone. Local VI. p. 160 line 6 & p 167 line 14 కస్సుపిక్క cherry stones

Local VIII. 181 line 5

బిక్కిపండ్లు n.s. A certain wild fruit (Hams) See గార

పిక్కు n.s. Trick, pilfering, roguery, innuendo, duplicity

పిక్కులు v.a. To pilfer, crib, filch or pick.

పిక్కుడు v.n Bickuta. To die!! Vira Bhadr

బిగతొక్కులు To tread in or tread down tight.

బిగపట్టులు } To stop: to set aside, as a sum of money: to stop wages

బిగబట్టులు } v.a To check, suspend, stop, withhold. భయంచేతప్రాణంబిగపట్టుకొనెను my heart stopped beating through fear. వాన బిగబట్టినది the rain held off.. Local Rec: 3:324

బిగలాడుకొనులు v.n To be in straights, or trouble, To be spoilt or damaged. బిగలాపడిఅడిగెను he demanded it most earnestly. From H بگڑ ? see in Shaksp. Dict. p. 131

బిగాది adj Penniless, destitute. A beggar Panch 1.773

బిగి n.s. Tightness. Chand: Rek 1.36. ... Rigidity austerity, strictness, Superciliousness, peremptory sternness. Essence, abstract, first principle, Firmness of flesh or body. Vema 1064.

బిగించుట v.a. To tighten, To fasten, stop, suspend To settle, fix, establish, To screw. To close or dam up To pack up.

బిగిమానం

Vish. 6.24 where it is wr. ... & ...

పిక్కుమాటలు words with a double meaning. Tara 4.84. Radha 1.43.

బిగిసిన adj. Tight, Bhag VIII. 418. Hard, as breasts. Bahulas V. 172. Ellaya 3.168. Bhag X. 182. Rigid austere, strict, rigorous, proud, arrogant. Peremptory, positive. Sound, not weak. బిగిమానం austere modesty Ahal. 10 - Savagely virtuous.

put this in Mixt Vocab

పిక్క n.s Any mortal part of the body

బిక్కుబిక్కుమనుచున్నది [I am, she was,] all in a fright or pucker (anuk.)

బిగాది in Hams 5.128 is ... Vile, base

పిక్కిలిగాడు see Madr Journ vol X. p 250 No 77

ఒళ్లు అంతా బిగించుకొన్నది I am sore all over - stiff -

బిగింపు tightness, rigidity

పిగలుట - లు - గు -

౭ బిగియించుట See బిగించుట.

బిగియుట v.n. To be tight. To be proud or arrogant. To cease or terminate. P.L.L. V.33 To coagulate ౪

౨ ~~బిగదించుట~~ v.a BD.VI.88 To cure, remove, do away

పిగిలిపిట్ట n.s. The bird called Bulbul. - the same as కొల్లాయిపక్షి? or కొంకలాయిపక్షి? Vema 3.91 where the printed edn erroneously reads

౫ పికము In Local XVII 484 పిగిలిపిటాలుంవాహనం Is this the మయూరవాహనం?

పిగిలుట See పిగులుట

బిగువు n.s Tightness, tension

బిగుతు adj Tight

పిగులుట See పిక్కటిల్లుట. v.n. To be tight or full. To burst with over

3 fulness, as a full breasted woman's bodice, Balrama V.296 పైపైనే బొంకమెపిగలక. Caluvai 101. పట్టుగారారానినా బిలుగుబ్బలబొంగరుపెప్పైపురవికెలుపిగిలె

౬= బిగువు n.s. Tightness. Screwing up (the mouth to keep from laughing.) Balarama 6.263 Strictness

బిగువుకొనుట }
బిగువుబట్టుట } See బిగబట్టుట

బిగ్గన adv. Tightly. Tara 3.111 Hamsa 3.118. where it may also be translated Vehemently, all at once. Vijaya 3.24

౧ బిగువులు Stays, or rafters in building - A bundle or sheaf or pack or bale. Local Rec 3.319 line 7 / 323 line 19

౨ error for చిగిరించుట

3 చీరపిగిలింది the cloth burst or was torn, was rent or split

౪ or curdle

౫ In Madras Journal Oct 1839 vol x. p 248 Dr Jerdon describes No 74 పొదపిగిలిపిట్ట the "white browed bristle necked thrush." and (No 74 bis) కొండపొదపిగిలిపిట్ట which is the like species - Also No 146 తెల్లతురకపిగిలి or Huséni Bulbul: the long tailed white flycatcher. - Also No 147 ఎఱ్ఱతురకపిగిలి the Sultani Bulbul or longtailed red flycatcher. Muscipeta Indica. - No 76 పిగిలిపిట్ట

౬ బిగువాళ్లు Suca 3.207. = కట్టెలమోపుకట్టెకట్టుతాళ్లు

౭ బిగి adj Venerable. holy. remarkable. Local X.474

బిగ్గనవ్వుట

బిగ్గర } Tightly. Aloud బిగ్గరనవ్వుట to laugh out. బిగరమాట్లాడుట to speak loud

బిగ్గరం }

బిగ్గి adv Tightly. aloud. Dasav. 2.382 (of an embrace)

బిగ్గ adv. Aloud. out. Tightly. Well.

చెక్కినవ్వు = బిగ్గరనవ్వుట to laugh out.

~~పిచండం The belly. 2W The belly the back of an animal Y~~

పిచండిలుడైన. Pot bellied. gorbellied

పిచిక } Error for పిచ్చుక

పిచికవిగాంసు }

పిచుమందం n. s. The tree called neem (nimba) - Sar Dwi. 456 Valeswar 3. 100 See Tel Muscell 1. 109 line 7 వేప వెట్టు. SC

పిచులం or పిచువు. n. s. Cotton. D

పిచువ్వ

పిచ్చి n. s. Folly, madness. Deficiency, slackness, applied to plants it means, wild. In weights the పిచ్చిసేరు or Cucha Seer means the smaller quantity as opposed to పక్కాసేరు the greater weight పిచ్చాపాటితలపోసుట to tattle, confabulate, prattle

కన్నెరికము అనే భిక్షము!!! P. 4. 210

బిచ్చం ns Alms బిచ్చమెత్తుకొను to beg బిచ్చంపెట్టు to bestow alms. ఇదిని బిచ్చముగా తేము రు ఇవ్వవలెనది / or / ఇది తమరు ఇవ్వవలెనె బిచ్చమే. This boon I trust you will bestow - or -

బిచ్చగాండ్రు ns A beggar

పిచ్చిగా ఉండే adj. Foolish, mad, deficient in mea-

పిచ్చిపెసలు. wild పెసలు q. v.

: sure, slack, unsound, not tight or trim.

పిచ్చిపట్టిన adj. Mad. Penurious, stingy, miserly పిచ్చాపాటి తలపోసుకొనుట To confabulate, to compare the good and harm of an arrangement. talk together, as intimates = కష్ట సుఖములు చెప్పుకొనవడం.

3 పిచ్చిపం See in Campb. which is wrong.

4 పిచ్చిపాటి See పిచ్చాపాటి.

5 or - I entreat this as a great favour -

6 బిక్కుబిక్కులు See quot. under బిక్కు To quake, totter, tremble

Browns Telugu Dictionary

బిచ్చమెపెట్టుట

బిచ్చమెత్తుకొనుట

పిప్పలము A.4.90 the రావి tree పిప్పలం.

పిచ్చిలి

పిచ్చిలించుట v. n. To be agitated (or moved either with pleasure or pain) Bhag X.§.13.5. To break forth, (as a passion) లోపలి నుంచి పైకి వుబుకుట - పైలురేకుట, ఉప్పొంగి పొంగలించుట Appa Cavi 2.171. = చెదరుట Bhasc R Y III.306 In Virata III.155 పిచ్చిలింపంగ = agitated with joy To be routed KUR.2.93 G.1.173 where it is rendered చెల్లుకొనుట In ~~BD14~~ R.5.194 it is rendered చికిలగా. In Vencat Arya. p:203. line 4.

పిచ్చిలు

~~పిచ్చివేదు n s Giving vent to feelings - (...) = (...)~~ Passion, a burst.

3 పిచ్చి n s Madness, folly, imprudence, wildness. 3 Fruitless, vain, of no avail

2 పిచ్చి adj Mad, foolish, silly. Wild (as a plant) thus పిచ్చిచెట్టు a weed పిచ్చిదోస wild cucumbers Bad, inferior, as grain. పిచ్చిపోయిన, gone wrong, spoilt, gone mad. Of no avail, profitless

పిచ్చుక n s A sparrow Vicr Ch. 4.28 పిచ్చుకవలె tame as a cat. M. Anusas 5.103 But in Rucmangada 1.132 what is the sense?

4 పిచ్చికమీను a flying fish - This I learnt from a seaman Exocoetus volitans.

1 పిచ్చివాన Rain that does no good.

2 పిచ్చుకగోళ్లు H.4.156 "Sparrows claws" A sort of grain.

3 also a womans "nonsense." her "concern."

4 పిచ్చిచరకేళ్లు A sort of cucumber

5 పిల్లపిచ్చుక PAS on శతావధి.

Browns Telugu Dictionary

పిచ్చికెక్కు Delirium

౧— పిచ్చుగుంటవాండ్లు A kind of gypsies. Panch. 1.390 ~~where, however the commentor explains~~ A lame man a Cripple

పిచ్చిచెవులు

~~పిచ్చిలారం ns. see చ్చి~~

~~పిచ్చిచేరతారు~~

పిచ్చలాటలు ns. Trash, a trifle, a mere nothing: ~~[illegible]~~ strings in a tamarind

౪— పిచ్చిలుచు }
v.n To gush, flow, exude be spilt.
Vish P. 7.79.373. Charitra ~~p: 486~~ 2:1925
పిచ్చిల్లుచు }

పిచ్చు poison = విశవము. = విషము = గర్వము

పిచ్చుక ns. A sparrow (గ్రామపిచ్చుక). Arabian. Nat p 358
See Jerdon in Madr Journ vol XI. p: 28 No 176. & bird, కొండపిచ్చుక & బెలుగుపిచ్చుక

పిచ్చుకకుంటు — as lame as a sparrow (కుంటవాడు) (or, as a cat) Stringhalt. Pal 37. A.2.79

౨— బిచ్చుళి }
పిచ్చుళి } A bird called a yellow hammer or gallinule — = పితమంగ = వల్లుళం

పిచ్చుంటికె see in W.

3— పిచ్చలించు { Concreted, as butter after being boiled and cooled. Frozen Inspissated
1 2 వ 1 adj Greasy, moist, slippery
Ananda T. XI. 15 de ...

పిచ్చిల ns Tel basi kh IV. 393. Rudrapa Niraut 1.35 What is concreted, frozen, become hard

౧ పిచ్చుగుంటలవాడు A cripple, a lame man. (M. Karn. 1.30)
Panch T. 1.390 — A sort of gypsies or sword-players. In KUR Pref: 17 ~~a game played by boys, resembling marbles~~ = మరుగుజ్జు A.2.68

౨ see No ౧ above

౨ పిచ్చుగుంట A game resembling marbles

3 పిచ్చిల 2W gives numerous senses none of which are completely approved ... n Molesw.... αυ 1732 says Wet, slippery: a slippery place —

పిచ్చిలు BD\3.41

Browns Telugu Dictionary

బిజినిగాడ్లు A miser. See పిసిని

బిజువువారు A miser. See పిసిని!

బిజ్జాతి A dissenter or seceder సంసారబిజ్జలి Vema 1409 one who cuts himself off from his family

పిపతం ~~Quit this? A basket~~ see Careys Ramayan 2. p. 310-11 – where it means the wheal or hard skin on the thumb caused by drawing the bow. in Panch 1.489 where the note says పులిపిరి a wart [which in the Tel: character is Ayodhia XXXI.23]

బిఱ్ఱంతెరవుగా ~~Unexpectedly, like a thunderbolt~~

పిఱ్ఱకసరకొట్టుట ~~To strike~~ smartly.

పిట్ట ns A small bird. A little thing Chandr R. 2.18 See తాటుపిట్ట, పికలిపిట్ట బెరతిపిట్ట &c. &c.

నక్కపిట్ట a small wild root.

This name is applied to some fish, as avi సపిట్ట..

పిట్ట adj Small, petty * పిట్టపద్యం a scrap of verse

పిట్టకథలు Trifling stories, short tales

పిట్ట adj Trifling పిట్టకథలు idle stories, nursery tales

పిట్ట ns ~~A little bird~~ పిట్టమానిసిరానిచోట SarDwi 530 a place visited nor by man or by birds – wholly inaccessible.

~~పిట్టకు ns A nestling, a little bird.~~

పిట్టు ns Flour boiled in steam Ila 1.108 Appa C. 1.303. It also means Dross

బిఱ్ఱు adv. Smash! (a mark of breaking) BRY. 2^d. 158, 1105 or Tightly.. BDj. 4.42 or of casting Ticcana UR X.27 or of weeping Kr Pal. 281. R 6.8 బిఱ్ఱలు BRY. 2.1105

1 బిఱ్ఱు ns. Excess, greatness See బెట్టు Manu 4.68, XI In Bhag x. 359 it is explained అబద్ధం!! ! compare Vish P VII. 355

2 బిఱ్ఱు adj. Great, much, quite, vastly, ~~smash~~! Vish P. 2.48. IV. 253. బిఱ్ఱుగాలి S. 3.354

3 బిఱ్ఱు adv. Greatly, much, quite. Aloud. Suddenly Chandr. R. 1.54. Vish P VII. 82, 327 Bry. 4.42

Dwip Ram (in #) బిఱ్ఱుబిగిసి Vicr Ch. 4.51

బిఱ్ఱుబిగ్గ BD. VI. 126 [Pal. XII. 12, 500] Very tight – Smash బిఱ్ఱు విరిగి breaking smash – BRY. 2^d. 158 – బిఱ్ఱువిరిగిన DRAr. 33

4 బిఱ్ఱువిరుగు BRY second 47 Bursting at once, breaking down.

5 బిలుకులాడి Radha Samagamam 3.31 – A gad-about ~~A pretty woman~~ the word is from బిలుకు ~~nearly unknown~~ ~~Probably a mistake~~ The word is borrowed from Kanarese బిలుకు

6 బిఱ్ఱు Radha Krishna Vilas 2. leaf 45 (page 43 line 17 in TE vol 553)

7 బిఱ్ఱు ns Bit, fragment బిఱ్ఱుబెసగా Nananatha p 36 to beat to pieces to crush .. In M. Dro 5.25 it means గాథలు

8 in DRAyo. 180 fairly omits the word

9 బిలుకు To gad about as a whore ~~long for, desire~~. Panch. 3.204 The word perhaps is Kan. Yes – see Reeve p: 1019

10 బిలుకోతనం Incontinence, whorishness. Reeve p: 1019

11 బిఱ్ఱుబిఱ్ఱుగా BD. 6.126

12 బిఱ్ఱుడలుట Suca 3.354 losing courage – No – బిఱ్ఱవి

13 పిలుకునులు a small sort of fish like what in England is called Miller's thumb

Browns Telugu Dictionary

పిచ్చుబీల A wedge: a plug.

బిబ్బిరగసుట - See బిబ్బి and ఉరకుట

బిబ్బురుకు { Vish P. VII. 28
M Bhish 2. 169½ See ~~ఉ~~కురుట & బిబ్బి

2 — బిబ్బాకులు To wail, (పరులు) to howl (బిబ్బి) greatly Rucmang. V. 92

2 — పిచ్చాటము ns Cheating, roguery. Better spelt పితలాటకం

3 — పీఠమర్దకుడు BD\4.1487 A parasite, a companion 2W

పిఠరం } ~~Pliçá Polon~~ ... - see verse cited under ... omit these
పిఠరి

పిఠ, పిఠలు - see పిఠి

పిడక ns A cake of cowdung dried for fuel. కత్తిపిడక a knife case: a case of instruments. పిడకలగుడిసె the coal hole

పిడకమొసలి The crocodile - I doubt this word greatly. C. says a Porpoise & so says μ. MV says శింశుమారం

2 Rucmang. V. 92 ఉరుకునా నయుల బిబ్బాకులుగా పుట కొంటి (in the ms it is erroneously spelt బిబ్బాలుగా)

2 — బిబ్బిరిపడు BD\1.908 & 3.714 & 5.619 5.257 \4.938 To be astonished or frightened

3 పీఠమర్దక [The Canarese dict ~~says~~ All wrong ~~the class of men answering in~~ amorous treatises to the Padmini ~~woman~~ wrong - But this is not right The Sab C quoting the Rasamanjiri says అనుకూలనాయకనర్మసచివ "The favourite friend or companion of the bridegroom or lover - αυ - Shak - Molesw are all silent - Probably the αλιπτης of Juvenal, he who Champoes Radha Kanta Deva gives a long definition But after all W. is sufficient - A parasite: a confidant" [the bridegroom's "great friend" or best man

Browns Telugu Dictionary

పిఠగల Gravel. a word used at Cammum

పిడచ ns A clutch, as much as can be clutched

పిడచపెండె A besom or bit of cloth used in smearing.

పిడత ns A gill, a dram Hams v. 12
A ~~low whore.~~ cant term for the vulva

బిడబిడ
Cala Purnod. 3.80

బిడలవణం A sort of salt? Black salt.

పిడలు

~~బిడాయించు To close (a door or a letter) to enclose a letter &c.~~

బిడారం. or బిడారు ns. Mass, assembly, quantity, throng, body. A body of men, a crowd going along, a caravan, a herd of loaded cattle. In P.L.L. XIII. ఇప్పు వప్పి నబోటు నె బిడారంబు। [illegible]
బిడారం [illegible] i.e. A halting place – The same sense, బస, occurs in D: Vencatach: p: 35
బిడారం

^ i.e. బిడారు... So in Lavanya 43 [illegible]
[illegible] బిడారు – So in Bhalira. 13. [illegible]
[illegible] బిడారు॥ In KUR. 1.139
is given the original sense [illegible] a lodge, halt, encampment – Thus [illegible]
బిడారం the tinkers halt or ~~enca~~ tinkers camp

Browns Telugu Dictionary

బిడాలం ns A cat. Ila. 3.5 M Virat 2.127 D

బిడాలవణం A certain salt used in medicine Q says త్రిమాతరం & ధూర్తం & నేత్రకం & ఆసురి

బిడాలవణం A sort of salt? Black salt Evidently meant for బిడారులవణం Salt brought in బిడారులు by Lambādis

బిడాలి ns A female cat. Ramabhyu 6.135

పిడి .... plu పిడ్లు ns A handle, hilt, haft. A female of beasts, as కురపిడి .. a roll or skein of cord (నులకపిడ్లు) పిడియేనుగు Calahast. Mah. 2.83 a she elephant? Rather a herd of elephants

౧ ౫ ~~పిడికెడు~~

౬ పిడికెడి, ns {A hold or grasp A handle. infl పిడికిట, abl పిడికిట ... ౬
plu పిడికిళ్లు .. పిడికిట in her hand Radha 1.32 M Virat. 2.351. పిడికిళ్లు the fist (ముష్టి) M Virat. పిడికిటపట్టు కొన్నాడు he is at the last grasp or, is in great distress ... పిడికిళ్ల DRY 856 in their hands P. 4. 14

పిడికిలించుకొను v. n To close the fist

పిడికిలింత H. 4. 286 Handling, seizing

~~పిడికిళ్లు~~

౩ పిడికెడు A handful – as much as can be held in the closed fist.

పిడికోల The handle of the plough staff. Tel Miscell. 3. p 421

పిడుగులుగా Like a thunderbolt, unexpectedly, crashingly, all at once, bang!

౧ పిడి denotes the female of some animals Thus మనుపిడి the she bison పిడియేనుగ a she elephant see Lila. XX. 79

౨ రెండుపిళ్లరంపం a two handled saw see ముప్పిడి

౩ There is a proverb Forewarned is Forearmed యెరుకకు పిడికెడు ధనము. అనగా వెతకునిమిత్తముక్కవరిష్టమువల్లనైన ... పిడికెడు ధనమువల్లనైన యెంతపనియైనా ... అంతపని ... యెరుకచేత అగునని భావము.

౪ So in DRY 1382 పెరిగిన పిడుగైన పిడికిటివాని him who has a big thunderbolt in his grasp

౫ పిడికెళ్లు leaf, bundles of paan leaf

౬ పిడికిటప్రాణాలతో వచ్చెను వచ్చిచేరినాడు he arrived half dead.

పిడిగుద్దులు n.s Fistycuffs.

1 పిడిగొట్టుట v.a To geld.

3 పిడిపిప్పరాకు An acrid gummy weed
= వెకలిజిగురు, poisonous to sheep

పిడియము n.s. Shame. Sar Dwi 434 A sword. Ramabhyu 2.20
the hilt of a sword Manu – 4.39 & D Nav: p:58
See పిడి.
A clump of bamboos: a wattle, a crate, a hedge

పిడివాటుగా పడుట To fall down suddenly,
as if thunderstruck – this is contracted
for పిడుగు + పాటు .. పిడివాటుగా వచ్చిన వర్తమానం
The news came on him suddenly

పిడివాదం ns ~~Litigation~~ stubborn resolution ~~contention~~
a dogmatical temper ~~about trifles = ... This word is Tamil~~

పిడిసెలు
పిడిసెలు పిట్టలు } A sort of small brown
pigeons that fly in flocks. = పిడిసెలు – 2

పిడిసానె ns. An auger, a drill (an
awl is టెంకి)

పిడుగు ns. A thunderbolt.
Vema 1440 ఉరుములో పిడుగు తప్పు
Vem 1498 the thunder bolt shall
fall innocuous at his foot.
In Arathya ~~460~~ 2.1549 బొంకుల పిడుగులు thundering liars

Transpose Transpose

1 Literally, to strike the handle (of a chisel &c which is placed on the testicle) ~~so as to crush it~~.

2 Sri Natha says

సీ॥ పిడిసెలు పేని మీదనెక్క బిస్సున వాలగ జూచి సంతలా
పడిసెల చేత చిప్పుకొని పట్టుక ముళ్ళల పైటజారగా
పడుచులు వడంకగా పిడుదు నాట్యములు సల్పగ కొప్పు విరగా
దుడదుడమంచు వెంచె యెక్కి నెక దొక్క మిటారపు రెక్కపూతురుక్

3 The Tamil word is ஆடுதின்னாப்பாளை which
Rottler renders Aristolochia Bracteata
which Ar: Br: Ainslie & Rox: render గాడిదెగడ్డపర

Browns Telugu Dictionary

పిసుకు v.a Parij. 2.10 To wring, squeeze, press. To mince or cut small. Local VI. 157, line 16 to wring, squeeze

పిడుజు ns A tick, or louse that infests cattle. See పిడుదు and [illegible] and [illegible] - బొమ పిడుజు a body-louse.

పిడుత See పిడత

పిడుదు A louse. See పిడుజు
Prabhu Linga Lila XVIII. 29 [illegible]

Various kinds are [illegible] a tick
[illegible] or [illegible] a woodlouse?
[illegible] a body louse
[illegible] what?

విడుపు ns Space, leisure, freedom. This is in Camp: not in D. In Canarese it means "Space" = [illegible] but is not in Reeve
విడుపు adj Open, unoccupied, free.

In Nawan p.95. a knife? a dagger? yes

3 – పిడె or పిడెం, pidè or pidem. A clump (of bamboos) [this sense occ. in conv. on the road & I saw the clump at Raj'y] A wattle or crate. A hedge.

2 పిడెం Shame. See [illegible] Ila [illegible].73 [illegible]

1 పిడేల్ pidel Bang! slapdash

1 పిదేమి [illegible] See [illegible]

2 పిడేరపు గువ్వ A common kind of dove Turtur humilis. J. Journal No 295

3 పిడేము In T MS vol 040 tract 2, page 1 are these words [illegible] Also {Loc XIX. 192 line 7 / in Sowt fol 5. p 530 line 25} where the plu is not పిడేములు but పిడెలు

బిడౌజుడు. An epithet of Indra. Hams. 2. [illegible]

బిడ్డ ns A child. A daughter. ~~The young of an animal~~ Manu 6. 51 Vem 1411 – Vish 2.50 [illegible] a compliant simpleton a nose of wax

బిడ్డడు ns A little boy, a youngster Bhag. X. 301 – Simply, Son – బిడ్డనికి Kalahasti. 3.32

బిడ్డతనం ns Infancy, childishness

బిడ్డ[illegible]రేఖ } A line in the skin from the sternum to the navel imagined to denote a prolific womb.

3 T పె[illegible] ns A pebble [illegible] he is as strong as a rock.

S పిణ్యాకం ns Oil cake, the linseed left after the oil is extracted [illegible] D.

పిసుకు / పిసుకుడు } Lila XVIII. 29 A ~~louse~~ tick, or bott = [illegible]

పితపితలాడుట v.n. To be tremulous, unsettled watry or thin.

~~పితలాటకం ns Trick, humbug "mountebankism" (Croly's Geo IV. 218)~~

పితామహుడు The fathers father Vish P. 1. 19 ఆంధ్రకవితాపితామహుడు Sire of Tel: poesy. a title of the celebrated poet Alla sáni Peddanna – (ప్ర)పితామహుడు Great grandfather వృద్ధప్రపితామహుడు Great great grandfather

పిసువు – [illegible] Ticks PdL XVIII. 8

బిట్టకల్లు The pains of parturition: labour pains ~~seems to have the same meaning~~ Calah: Mah. 3.28 (inserted verses) [illegible]

3 ~~పి[illegible] See Madr Journ XII. 15. No 296.~~

4 బిడ్డ a child: more rightly spelt బిడ్డ

పితౄక్షు The manes of forefathers - Charitra ~~page 142~~ 1.1526

పితుకుటు v. a To milk out, express, squeeze, draw (milk) ఆవుపాలుపితికెను he milked the cow. పితుక్కొనుట To project, as a pilaster from a wall

పితురాజ్జితం the more grammatical form of ~~[illegible]~~ పిత్రర్జితం q. v

పితౄ A Family saint a patriarch ~~an ancestor~~ a parent for whom oblations are made on the anniversaries of death

పితౄతిథి The anniversary of the death of a father or mother worshipped as a tutelar deity.

పితౄప్రసువు Omit this.

పితౄవనం A cemetery M Virat 3.18

పితౄవ్రక్షు Omit this

పిత్తం ns {M Anusa 5.132 Bile, the bilious humour Brih 6.9 ఆమందు పిత్తంపేసునుగనకవిరాలు వెళ్లలేరు that medecine will open the pores of the body so you must stay at home

బిత్తం ns A bit, piece, portion. Swa 4.93

పిత్తకోశం the gall bladder

పిత్తజాడ్యం A bilious attack.

పిత్తబొరాసు H. 4.225 A sort of fish

ఆవుపాలుపితికెందు Pal. 182 line 13 the cow gave milk : juices (milk)

చిత్తరంపు (?) adj Fine, blooming, bright; fresh. charming, చిత్తరంపుజవ్వాది పిల్లులు Rasica 1.85 fragrant civet or fine musk చిత్తరపుచూపులు Surabh 51 bright eyes ~~చిత్తరి~~ Manu 2.37 Dasav. 9.394.397.20 చిత్తరపు లాడి Vish P. 3.113.

చిత్తరం n s. Grace, bloom, freshness పచిత్తి ~~తి~~ములు charms, graces See N°10 opposite చిట్టి)

౬ చిత్తరి adj Fine, blooming, bright, fresh, charming Tara III. ~~167~~ 137.138. Dasav IX.159. Surabh 140 Chamatc manj. 1.56, Hams. 2.70 Vem 2166 In Hebrew ערם & ערום (see Quly Rev: Sep 1818. p 268) mean Naked & Guile

చిత్తరి ~~[illegible]~~ n s. A charm or grace charmer, a beauty చిత్తరుల ౫ మేలు the queen of charms. Lavanya 43, చిత్తరులు charms, graces ~~Dasav. IX.53~~ Balrama

౧ VI.123 Rasica 2.101 చిత్తరివలెను రతికన్యలు Vencat Arya. p 88 line 6

~~పిత్తరకాస A kind of fish (pittar cass) what?~~

చిత్తరించుట v. n To shine, bloom. Dasav IX.53

పిత్తరం The bilious humour, implying warmth or ardency of temper. Ananga Rang. 1.15

౨ చిత్తరి ~~[illegible]~~ adj Naked. Vem. 147. ~~166~~ [2166.]

చిత్తరి n s The pudendum or nakedness Dasav 9.310 Ma 1.197

భిత్తి n s A wall.

పిత్తు n s A fart

పిత్తుట v. n To fart.

౧ eyes like those of an angel.

౨ చిత్తరి is given as ~~a~~ a synonyme for నగ్న: even in Colebr MSS vol 2. Telugu in the nagari character

3 ౨ చిత్తరి is given as a synon: of నగ్న: naked, in Colebr. mss (in the E I H Liby) in a vocabulary written in the Nagari character

౪ P.L.L XVI 230 [Telugu quotation]

౫ In a list of గాయకమానములు in H. I. 245, there are mentioned లోచిత్తరి and వెలిచిత్తరి the inner grace & outer grace

౬ చిత్తరపోవ్వుట bittava. To shirk or skink (so as to avoid pelting) This I heard in Rajy

౭ చిత్తరి as meaning naked, is to this day used in the Cuddapa country: where Vemana lived. In the north, Rajahmundry, the word is at present unknown. In the year 1824 when I first read Vemana, my learned assistant Vencata Siva Sastri interpreted it Pretty, elegant — at last we came to the verse పుట్టుచు చిత్తరివలె పోవు చిత్తరివలె Naked are we born and naked we die. This constrained him to admit the sense I averred. Afterwards in the Dasav: we repeatedly met with చిత్తరి as distinctly meaning Naked. He concluded, perhaps rightly, that in this sense it is a Kanarese word. In Hebrew עָרֹם is naked & עָרוּם is crafty. Job 1.21 עָרוֹם naked & ערום Prov. XV. 5 to be wise

పిత్రార్జితం . Patrimony, inheritance of property acquired by the father as distinguished from that a man himself gains.

పిత్ర్యం ॥ adj Paternal, hereditary

భిద ns Tearing, rending i.e. భేదిత

పిదప adv. Afterwards, at last Then Padm. 3.16 Molle III. 12. Vem 448. After all. ~~M~~. M. Anus. 2. 431. BD. 5/278

పిదప adj Meanspirited, degenerate, base, vile: Silly, foolish Vem 1. 44. III. 23.

పిదపిద Charitra ~~201. line~~ I. 3300 Anuk Timidly.

పిదుకు v. a. To milk, draw out, ~~of~~ squeeze out Pros. p 39 Vish P. 7. 123 చన్నుపసిపాలు పిదుకగను

భిదురం ns. A thunderbolt Bhasc R G III. 116 M. Santi 4. 399. N. 4. 122

~~భిదుర Dasav. 4. 122~~

భిదువ్వి ns A thunderbolt

భిదేలిమ { SC say భిత్తాంతః ముక్తః: Frangible, that may be broken. 2 W. Parij. 4. 101 Ra-

~~బిద్దులు v. n. To leak, drop out.~~ mabhyu 7. 163 5. 101

బిద్దులు To die, బట్టు . - Andhr B Arn 3. 134

పిధానం ns Covering, concealment, veil

1 భిదావహం A. 4. 96 is rendered భేదములను కలగ చేసేది Causing differences!

2 బిద్దెలు the cross bars in a boat? the deck?

వేసిన అప్పులు బిద్దెలమీదపంపులు కానివ్వారు
(Vaddeh Gettadus Trial page 19)

పిన adj Little, young, &c. see పిన్న

పినతండ్రి Or, younger father – a fathers younger brother. The husband of a mothers younger sister Vish P. 1.14

పినతల్లి Or, younger mother. A mothers younger sister: the wife of a fathers younger brother

పినద్ధంబైన adj Clothed, accoutred, dressed Dasav VIII. 204. సీ.

పినద్ధకం

పినాడు "When it is little" – Infancy

పినాకం The name of the weapon or trident used by Siva

పినాకి An epithet of Siva as derived from పినాకం. Acasa. p 222. line 13

పినాకిని The Sanscrit name of the river Pennar which rises near Nandi droog & falls into the sea near Nellore Local IX. 325

౬ 4th line from foot

పినుగు Lean, thin, fleshless: n: s A starveling or thin wretch n.s. Sucas. 1.187. తే॥ ... సాకినంబులు వలవరింపు

౧ కాని హుంటా హుంటు నరులతో పినుగులెల్ల ...గదని నతాపి Za & Bhars ign: & suppose it means Savages. But see new edition

పిన్న adj Little, small; tiny, diminutive. Young

౬౦ Vish P 2, 50 పిన్ననవ్వు a slight smile Pariz 5.45

బిన్న Rapidly, Speedily = బిరాన

౩ భిన్నం adj Separate, divided. Broken, maimed (as a statue)

౫ Blown, blooming, opened.

Other, different భిన్నమైన మతములు Loc Rec 1.186

భిన్న భిన్నగా వున్నారు they are all distinct

౧ పిన్న పెద్ద విచారించి మాట్లాడవలెననెను ...నగా మొ గాన్య యోగ్యం విచారించి --- You should consider who it is you are addressing In BD|5.164 పిన్నవాడు a child.

౨ See బిలుగు which is another spelling – The word is Kanarese – see Reeve p 1021 where బినుగు means Emaciated, lean. = బిదు, నరస

౩ లింగము భిన్నమై the image being broken. Local Rec. 1.415.

౪ భిన్న The verse ... must be entered under ...

౫ భిన్న పర్వతములు Loc Rec III. 308 Some scattered hills

౬ also see same vol. Local IX. 325. 326. 327

Browns Telugu Dictionary

ఛిన్నంగా Distinctly

పిన్నకౌజు The small కౌజు q. v. or partridge (perdrix sylvatica)

పిన్నన్న KrPal 140

పిన్నయి the infl of పిన్న Sara 2.38

పిన్నతనం

ఛిన్న(త్ర)వ్యం See ఛిద్రం

పిన్నన్న Pal 380 the younger of elder brothers: the 2d or 3d brother among those elder than himself

పిన్నపెద్దలు Old and young, every body great and small. పిన్నపెద్దవాడు Ila 3.185 one who knows what's what: a vulgar phrase

చిన్నాణి ns. A rogue, cheat, deluder. = మాయలాడు, వంచకుడు

౧ బిన్నయం, బిన్నహం Invitation, bidding

ఛిద్రి ns Separation, opening, fissure, a wound

పిపాస ns Thirst

పిపీలిక ns An ant Lalita 3.24. BD\5.248 An anonymous verse says

పిపీలికాపంక్తి: స్వముద్రముపిగచ్ఛతి, అగచ్ఛన్ వైనతేయో పిపదమేకం నగచ్ఛతి.... పిపీలికా(బ్ర)హ్మపర్యంతరం From a worm to a world - i.e. thoroughly.

పిప్పలం The holy fig tree. Ficus religiosa See on అశ్వత్థ and రావి

౧ see Mari: BP. p: 95.146 = బసవనందిపురం It is a Canada word used only by Jangamas. It generally implies that the host will fast if the guest who has promised to come should be absent.

౨ బిన్నహం or విన్నహం Roguery, Roguishness - This word is Canarese - see కామశాస్త్రం page 27 (in same folio with స్వరబంతాయని) - శా॥ నానాలింగన చుంబనంబులను భిన్నహంబునం జూప

౩ పిన్న పేటిక D says కూపస్థంబిక

Rox. 1. 154

2 పిప్పలి n s Long pepper plu పిప్పళ్లు grains of this pepper అదిపిప్పళ్లబస్తా it (or she) is as strong as a house: a sack of this pepper being very solid

పిప్పలికట్టె The dried root of the long pepper

పిప్పళితేనె Calahasti Satac 49 a medecine to sweeten the tone of the voice

పిప్పలిగంప The root (see దుంప) of long pepper

పిప్పళ్లమోరడి The thick or woody part (see మోరడి) of the long-pepper vine.

పిప్పళ్లు = కృష్ణ Q

పిప్పి n s. The refuse, dry cake, residue, or remaining stuff (see పిప్పి) after the juice is squeezed out. Dross Vem 241

6— పిప్పి adj Dry, as refuse, a nut, or cork

పిప్పిచేయుట v: a To squeeze dry, as apples &c.

పిప్పుల్లి Omit this. A freckle, a wart

బిబ్బిలి BP. 3. [illegible]

బిబ్బీలు Ladies: this Hindustani word occurs in the Vasu Charitra. Pref: 68

బిబ్బోక adj Playful, coy - Sportive, coquettish - see the n. s.

3 బిబ్బోకం or బింబోకం n. s. Playfulness, blandishment Coquetry, Vish P. 2. 219. క॥ [illegible] బిబ్బోకవిశేషము [illegible] and ibid 221. సీ॥ [illegible]

బిభీషిక n s Alarm.

[illegible] బిబ్బోకములనసుందరి [illegible] In Tara 1. 14. బిబ్బోకవతి [illegible] [also Sucas 2.280. [illegible] బిబ్బోకవతి where the connection explains nothing - this word is spelt విబ్బోకం in W. ‡ and the Sabd Calp mentions without explaining - బింబోకం - see బిబ్బోకం - In the Viswa Guna Darsam verse 7 .. [illegible] this does not prove the sense] Omit these [illegible] See Sucas 3.32 [36] క॥ [illegible] బిబ్బోకములు [illegible] &c. and see D. Navan 73 = [illegible] a wink or sign

2 పిప్పులు see పిప్పలి

3 Vallabh amba Parin 3.95 Vijaya 2.201 Suca 3.26

Note All that is not [illegible] i.e. All that is not corn is chaff: - Some object to this definition

బిబ్బోకిని H. 5. 339 A coquette

బిబ్బిరిల్లుట ABB 3.128 is rendered [illegible], [illegible] To howl

2 నీరుపిప్పళి Roxb. 1.507 & [illegible] పిప్పళి [illegible] 1.25 and 1.431 and 1.507 [illegible] పిప్పళి అనగా [illegible] & Rox. 3. 819

బిబిలిక बिबिलिका = [illegible] Q.

బిబ్బిలి Q says = కరిక

Browns Telugu Dictionary

బిమిబిరిపడ్డ (bimi-biri-padda) Frightened or scared

7— పిమ్మట adv Afterwards, subsequently Kala Purnod 1.236. Vaijay 4.35 Bhag x. 87. Hams 3.226. M Aranya VI. 65 ~~and chap: CCXLVIII. 14~~ See Vish Pur VI. 378 పిమ్మటివాండ్లు his progenitors

3 బిమ్మట ns. Sorrow, Stupor, amazement, trance, grief, perturbation + Balrama 3.150 తే॥ ఇట్టులడుగ పిమ్మనసంబు బిమ్మటలుబాయ ౯ సమ్యభవదంబు దివ్యతి హరువలు + So also in Vasu R Yud. II. 548. Sundara 39 DRY. 924 and Lila XIX. 320 BD 5.257 Dab. 125.

బియ్యం ns Grain (as ...) and in particular rice when cleared from the husk లక్కబియ్యం Grain lac: gum lac sold in grains సగ్గుబియ్యం Sago ... See Rox. 2. 203.

4— పియ్య ns. Soil, Human dung, or that of any carnivorous animal, or a dog, tiger, bird, fish, or snake. Vem. 902 as distinguished from పేడ which is not defiling Gen పీతి ! Plu పీతిండ్లు WB: page 221

పియ్యతినుట v: a To eat dirt; i.e. make a fool of himself పియ్యతిన్నవాడై Besotted పియ్యతినేవారు కూడుతినేవారు Are you brutes or men. వానిపియ్యతిన్నారు They truckled to him పియ్యతినేదున్నా The jackdaw, or caddaw

1/2 ε పిఠ ns in arithmetic the fraction of $\frac{1}{256}$ one two hundred and fifty sixth part. See my Grammar. chapter on Arithmetic

పిఠం .

[illegible]

పిరం for ప్రియం q.v. Dear, costly, high priced see a vulgar proof, by rhyme in Mari Basava p: 144 bottom

1 i.e. cack-daw. Vema III. పియ్యతినేవాగం the dung-eater; a sort of snake పియ్యతోలు the epidermis or outer skin

2 పియ్యపచ్చ see పిపోపచ్చ

3 బిమ్మటిలు M Karna 1.5 is rendered బిక్కట్టము. (not in Kanarese Dict) ~~Dab. 125 line 11~~ In BD. 5/299 బిమ్మటుదేలి when the stupor went off, when she recovered her senses

4. పీపపియ్య, Cuttle fish bone a certain drug used in making varnish

7 This word like ముందు also means Before - Thus పిమ్మటివాండ్లు means his progenitors

6 పియ్యతోలు The outer skin, or epidermis బహిశ్చర్మం ... ... D3 ... Kali Kr ... But Gent Sitamia denies the word wholly. This is utterly unknown & perhaps should be పైతోలు

5 పిపిల్లులు KP. 6.191 where it seems to mean + చిమిడి [illegible] It is not in the Kan Dict

Browns Telugu Dictionary

~~పిరంగివేటు n.s. vide పిరంగివెట్టు~~

3- ~~పిరంగి A cannon.~~

~~పిరంది Pal. adj Behind, following L.7.185 See~~

పిరంపది pirampadi n.s Wish, inclination = అభిలాష

బిరడు } n.s A peg, a screw, a stopple, a plug. In Utt Harivh 2. 25 it by a conceit applied to nipples

బిరడ

బిరటా

బిరన Quickly, immediately

బిరబిర adv. At once, ~~without delay~~, hastily, hurriedly Bhanum. Vij. 3. 24. Vish Pur. VII. 82. Sar Dwi 405. 647. Satyabh 3.27 In rapid succession with a leap. Radica 5.131 — Nila Parinay 3. Rapidly, round and round Pal 420

బిరాన Quickly, immediately

బిరాన see బిరబిర

1- బిరాన adj: Novel, strange, unprecedented. Radha 3. 112.

బిరాలు adv. At once, hurriedly, Radha 1. 98.

పిరి ns A strand, of which three form a ముప్పిరి cord. a threefold cord The fourth part of a see పిరి

2 --- పిరి adj Behind, after, next The OG 37 say పిరి means వెనక

X పిరంగి A cannon పిరంగివాతవేసినారు .. X

7 — పిరంది adj. Behind, after, following L. VII. 185 Gr-కు —

3 పిరందికి M Santi 3.55

1.. సూదిపిరందిదారంవలె Veer Bha. p. 107 line 9 - Like as a thread follows the needle,

2 బిరానపడు To be at variance; to quarrel.

3 "Cupid fired a cannon at him !!! Hams: 1. Paidimarri. 4. 197

4 బిరదప్పులు Error for బొద్దింక a cockroach ~~Birada बिरड a sort of worms — See Surapura Kifiat p 91 .. described as carried about in pouches by [illegible] Muggu erikelas or gypsey thieves — and allowed to put out lights to put them out. A moth? a beetle?~~

X they blew him away from the mouth of a cannon

5 పిరంగి [illegible] OG § 37

6 D says, పిరి, పిరంది, వెనక

plu పిరుగులు Jaim Bh 6.77

పిరికి ns. A coward, a sneak పిరి

పిరికి adj. Cowardly, sneaking. Vem 410

పిరికివాడు Rad. Samagam. 3.86

పిరికెలి See పిరికెలి

బిరికేలు } A kind of necklace

బిరికెలసజ్జ

బిరికె H. 2. 94 - no - గుబిరికె = గుబ్బి

పిరిగుచ్చులాట ns. A certain boyish game Nish P. VII. 211

పిరిగొను v.a. To surround. M. Virata 2.64 బిరుగొన్న D. Navan. 102

బిరిన adv. Quickly, at once.

పిరిది (Dative of పిరుదు) Backwards, behind M. Santi III. 55.

బిరీన see బిరబిర. Kadri 42 he tore the cloth "with a crash"

పిరు adv. Behind, after, afterwards, back, backwards Panch. I. IV. 431. 4.15 పిరుచని Basav Dwi 3. 208 going back, retiring

పిరు ns. The buttock. Ramabhyu 1. 200

పిరుందు

పిరుందనతే adv. Behind, at the back of, behind, following. M. 1. 1. 151 Bhag X. 408. In English this is often translated Before. as see on పిరు adv.

పిరువియ్యనిచే adv. Without drawing back, unshrinkingly, remorselessly Bahulasva V. 172

పిరుతివ్వనము v.n. To retreat, retire, withdraw

౧ పిరు Behind, and the words hence derived, are often translated in English Before, preceding - as ముందు q.v. meaning Before is translated Behind - see also on వెనక .... ౨ ముందువెనక BD. VI. 12

౨ పిరుందు (Query, -దు ? or డు ?) After - ముందు పిరుందు Before and after. Calahas 2. 27

3 పిరుతీయుచులు v.n. To flinch, draw back, retreat Thus OG 37 says పిరితీయక = [illegible]

౪ పిరిచిచులు ns. Trouble, confusion, Dunning, pestering. = [illegible] Vish P. VI. 24 - see పిరిపిసాలు or పిరిబిసాలు & HD. page 232 line 65. [illegible] KP. 1. 74 & 3. 84

Here enter -రు- పిరిపిసాలు or [illegible] ns Dunning, pestering. In R. 4. 151 KP. 1. 42 & 3.

౬ పిరుందు The buttock. KP. 1. 42 & 3. ~~Harischandr Upakhy~~ HK IV. 63

౭ బిరుగొన్న - see పిరిగొను and బిరు

౮ పిరికితనము cowardice సభాపిరికితనము mauvaise honte: nervousness that disables a man when in public.

౯ పిరిమచ్చుకొంగు KP. 4. 104 Pal 341 A dress with trimmings

౧౦ In A. 6. 18 it is spelt variously in different mss - thus పిరుబిసలు | -రి- | [illegible] the notes (Tica on A) say [illegible] !!! in Vish P. 6. 24 it is written పిరిపిసలు

S బిరుదం n.s A badge or honorary distinctive mark (n. W.) Title. PP L.I. 11. Lalit XII. 31. పంచవర్ణ త్రిశూల ... బిరుదేనవ ... So in the Bharata Champu (Udyog) ... బిరుదావళీ ప్రబంధ ...

S బిరుదావళి n.s Heading of a letter or address in correspondence. Title, superscription.

T పిరుదు n.s, plu పిరుదులు (dat: పిరిదికి) The buttocks or posteriors (Bhanumad: 2.119) DR Ayo 409 Bhag X f. 182. పిరుదు మీఁద తిరిగె he turned on his heel. దానిపిరుందున్ at her heels. Sucas 2.588

ST బిరుదు n.s. Badge, honorable distinctive mark banner సూర్యధ్వజం D Vema. 930. బిరుదుగం honoured with a badge M. Virata 3.59. బిరుదు మ్రింగినవాడు Vema 1318 one who has swallowed (i.e. set aside or renounced) every distinction. బిరుదుబెట్టు Tara 3.137 a champion or prizefighter who has received a reward. Lalita XII. 31 & also # No. 8

ST బిరుదు n.s. A hero, a brave man, A spark, a buck or blood. Bhag VIII. 418. బిరుదువాద్యం Sar Dwi 45. A flourish or welcome to a hero. M. Stri 1. 27.

పిరుపిరేంపు ns Plaguing, troubling, dunning, harrassment Hams. V. 251. Vash P VI. 24 మనస్సు పిరపిరలాడుట

2. 3 బిరుసు adj. Hard, firm, coarse, harsh, rough. = గట్టి BD X 6.45

బిరుసు n.s. Briskness, Hardness, firmness, harshness, roughness. Harshness to the feel, as of leather. Also a sort of firework. Jaimini VII. 42. M. Drona 1. 234. Vema 266. Cala Sas. 2.8. de vulva Bahulasva 4. 92. rockets. — military rockets — see పిట్ట Surya Tanaya 4, 122 తల బిరుసువాడు stubborn

బిర్ర ns Buttock పిర్రలు the backside. Charitra 2.3575 Chandra Rek 3. 145. see పిర.

బిర్రబిగిసిన Excessively tight — See బి(ర్ర)

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

బిరుదాంకం. Vasu 6ka ... బిరుదరాయ ... హిత్రవర్ధ ... బిరుదాంక ప్రం ... విజయ

పిరుద adv Behind, after, afterwards Stri. 2.92 BD VII. ~~242~~ 968. Dab 294

3 పిరుల the buttocks. Ramabhyu 1. 200

పిరుదు ns The back, hind part or after side (as of a stone or image. see Vani Vilas: p 184) the reverse

పిరుపిరలు ... Panch 3.124 where the note says ... In Hams 5.251 పిరుపిరలు ... is explained ... — The same as పల్లటం In A. 6.17 the note says ... See HN. 4. 179

బిరుబి(ర్రు)న biru birruna A. 6.97 Smash (of stones falling)

పిరుసని i.e. ... going back BD. 3. ...

Rukmangada 3. 80 ... బిరుసు ... also Jaim VII. 42 Bahulasu 4. 92

Browns Telugu Dictionary

బిఱ్ఱు n. s. Tightness, Hardness, stiffness. Hate, speed. Heat, as of the sun. Strictness. Peremptory, inflexibility. A bar, as holding the door tight. Vema. 1624. 1746. and S Vema 217.

బిఱ్ఱు adj. Tight, hot &c see బిఱ్ఱు n. s. బిఱ్ఱెండ fierce sunshine.

బిఱ్ఱుబిగసిన As tight as possible, most strict or peremptory, inexorable.

బిఱ్ఱెండ

~~not~~ in 2W!! spelt విలం

బిలం n. s. Hole chasm vacuity. Cavern cave Vema 498, M. 1. 2. 62
మహాబిలం the great expanse, the sky. Hams 2. 236 BRK. 753 [?]

పిలక ns A babe, an infant : a young shoot. కందపిలక a small root, as that of a radish పిలకవాలు A. 4. 36 is rendered పిల్లలను పుట్టించు producing young

పిలపిల See దులదుల – Suca 1. 371 = [?]

Panch. 3. 49 = బిలబిల

~~[?] n. s. A succession of holes. [?]~~

బిలబిల adv Confusedly, tumultuously? Chatu I. 56 line 12 Head over heels!? Bhaga VIII. 421 "Amain" full speed Ambarisa 3:83

బిలబిలాక్షి n. s. A locust? Chatu 1. 56. Z. A. ign. W. ign

బిలమెత్తువాడు Braj. 4. 71 This seems to mean A searcher, an enquirer

పిలవనంపించుట To send for, send one to call

బిలాళి n. s. A succession of holes. [?]

బిలేశయుడు n. s. Dweller in a hole - i.e. a snake &ca

From పిలవక the inf. of పిలుచుట, and అంపించుట. Ila. 3. 122

బిఱ్ఱెండ Vish P. vi. 220.

బిలపమెల్లు ? Is there such a word? It is in Roa. 1. 217 written Billapa

పిలిపించుకొనుట

పిలిపించుట To call for, invite

౭ చిరిచిరి B.D. 5.120 Fraud, delusion మాటలు

చిరిచిరి Aloud, out, merrily (laughing) DR Ar. 26
౮ ~~Panch. 3.49~~ Pretty, harmonious, soft in sound G.1.17
౩ ~~పిలుకు n.s A call or shout Tara 3.141~~
౬
౯
౧ చిలుకుమారుట v.n To die ^To be destroyed, to perish ^Utt R. Ticcana 2.13 M.8.1.4

అనగా చంపుట. O G Dab
పిలుకుమార్చుట v.a To kill ^To destroy. నరంపబెస M Dro 4.209 ^Bhag X. 2^{d}. 839 M Salya I{265 427
& II. 102. I. 427. = చిలుకుమార్చి = రూపుమాపి
౨ చిలుకు Panch. I. 1. 222 A coward – Sed quaere – The tica omits it. So does the Kan Dict

పిలుచుకొనిపోవుట To carry (a man along) with him

పిలుచుకొనివచ్చుట To bring (a man along) with him.

పిలుచుకొనుట v.a To call for, call upon

పిలుచుట v.a To call: to invite
DRU. 1081 ఎనమండ్రు బిలిచి

పిలుపించుకొనుట v.a To send for, to invite

౧ This & the next one Desiya words the root of which is unknown. Z.A. but they seem clear enough – చిలుకు a cry. చిలుకుమారుట his voice was stopped – i.e. he died చిలుకుమార్చుట = కేకలు లణగించుట to stop his cries – i.e. to kill – The OG 37 simply says To kill

౨ This is another spelling for పిరికి q: v:

౩ చిరిచిరికాయ the sour fruit called Kumruk see తమరక

౪ పిలుకువాటు is rendered in OG 37 పిల్లలవేసేది bearing young: childbirth. So in A. 4. 36 it is పిల్లలు పెట్టే That is hatching, laying, bringing forth.

౫ చిలుకువువుల్లులు Dab 210

౬ పిలుక piluca Rbh 2.69 seems to be used for పిల్ల thus లేడిపిలుక the young of the antelope

౭ చిరిచిరితెలప్పులు BD\2.434 చిరిచిరితెనాయకంబులు BD\5.480 vain, trifling vows

౮ పిలు pilu: colloquial imperative of పిలుచు to call – It is meant for పిలువు

౯ చిలుకు Local Rec I. 383 line 20 what?

పిలుపు n.s. A call: a cry: an invitation Vish Maya. 2.134 Andhr. Dip in ఆమెత

బిలేశయం Ramabhyu 8.40 The dweller in a hole – i.e. a serpent. బిలేశయుం

పిల్లగిలు v.n To die = చచ్చుకుపుచు

పిల్పుడు n.s. A call or cry

పిల్లగిలు A tree see DC in బిల్లు

పిల్ల n.s. A young one, Ballad The young offspring. A shoot, or young plant. A child, a babe. కుక్కపిల్ల a puppy పిల్లిపిల్ల a kitten పులిపిల్ల a cub. పిల్లవాండ్లవాండ్లు the brides relations A young plant or shoot Radha 1.74 పిల్లపెట్టులు to bring forth, bear young. పిల్లలు పెట్టులు to throw doublets on the dice

పిల్ల adj. Small, petty పిల్లపర్వతం a small hill పిల్లమతం a petty religious sect పిల్లగాలి an infant breeze పిల్లసంగీతం a humming or low singing పిల్లబావి an small well. పిల్లబొట్టు Calahasti 1.31

బిళ్ల n.s. A bit, a stud, a button a plate, a cake a knob ball or nut,

3 — a bump or protuberance a cushion (Tara) any thing round and

4 flat, as a counter at cards a wafer, or for a comfit, A plate, round ticket, daly

6 medal, round bit as a badge, worne on the shoulder – A swelling, a bubo, an enlarged a gland. See వివిధస్వరసంగ్రహం p. 17. A short bit of

skittles stick to play with at skittles. A roll of tape or ribbon a round tile. A round pillow. Ila 2.164 where పెంపుబిళ్ల is

2 — a wench pillow. Im 3.51 procax, a side pillow పొత్తిబిళ్ల –

1 a round cake of cotton. పచ్చపిట్టబిళ్ల a very elegant pigeon with green spots: perhaps the same as చిలుక .... బిళ్లబొట్టు Calahasti Mahat 1.33. a round spot in the forehead. ..... The square బిళ్ల worn on the waistbelt in the English regiments is called a Plate. 4

2 an inside well: a well or hole bored in the foundation of a well –

3 బిళ్ల... పెంకుటిబిళ్లపరుపు Sarabhiia HK 4.160 a tiled roof = పెంకుటిల్లు .....

4 పిల్లలుగలవాడను I am a parent

5. 1 an oval plate attached to a sword, with an Inscription, is called a shield. And a sepoys belt likewise: viz. సన్నలబిళ్ల బెల్టు బిళ్ల a bayonet and belt; pouch and belt

6 bayonet belt and a pouch belt. Even if it is square – Thus బంట్రోతుబిళ్ల a peon's badge: which may be square

Browns Telugu Dictionary

భిల్ల adj Highland, appertaining to the hill people or Bheels.. Sri Kalah 3.60 పెక్కువ జొక్కిరి భిల్లరంపతుల్

~~పిల్లంగోవి~~

బిల్లంగోడు n.s. A hockey stick, or bat used in games Vish. P. 7. 211 (This word is Tamil.)

పిల్లంగోళ్లు Pal. 202 a plural of పిల్లంగోవి

పిల్లంగోవి ns A flageolet. Supposed to be from పిల్వన్ (infinitive of పిలుచుట) and గోవి, "a call pipe." ... at ... – Xmas Day 42

పిల్లకాయ ns A child, a little boy. See ...

పిల్లకాలువ A small channel or ditch DRS page 1 line 2

బిళ్లగన్నేరు n.s. The jalap plant, with lilac flowers

పిల్లగాండు ns A boy or lad

పిల్లగాలి A rising breeze –

పిల్లబుడ్లు H. 5. 112 a noose?

౧ బిళ్లచెప్పులు n.s. Shoes ornamented with plates of silver. Vish Pur. 7. 153. –

౧ పిల్లల్పు Some sort of shoe – Others say some part of a shoe –

౨ పిల్లజాల్పు = దపరికి = little balls of thread

పిల్లరు A boy, a child? ఆనందసుందరీవిలాసం, 2.184

బిళ్లదీప్పులు n. S. A certain boyish game. Vish P. 7. 211 The same as hide and seek?

పిల్లదూలం A small beam, a rafter;
see పిల్ల adj

పిల్లనగ్రోవి A flageolet

పిల్లపర్వతం

౨ పిల్లపిప్పర "A shrub called Asparagus racemosus" Willden in Rottler (voce tannir vuttan. p13 vol 3)

3 పిల్లపీచర The small పీచర plant q v Hams V. 51

౪ బిళ్లపురుగు The red winged stinging beetle.

[illegible]పెంకు Small tiles

పిల్లపెట్టు v: a To bring forth, lay, have a young one.

౨ పిల్లపెసర A certain sort of grain = పిత్తపెసర Q

పిల్లబావి a well within a well: an inside well.

పిల్లబొట్టు

పిల్లమతం

పిల్లమిరియం or పిల్లమెరం. Das IX. 18 BD\5.1020 KP. VIII. 45
n. s. A leap heels over head – erroneously spelt
BD. V. 254
పిల్లాంబ్రం. More correctly పిల్లమెరం.

పిల్లవేయు To lay, bring forth, have a young one.

౧ పిల్లమెరం n. s. A summerset or leap heels over head.

౨ బిళ్లమీటు n. S. A flick. Cala Purnod 3. 302. & 292

3 పిల్లపీచర resembles పిసం – Ainslie says it is Asparagus racemosus

౪ పిల్లరిపాట a quick tune, a jig. Pal 271

౫ పిల్లపేగులు Pal 414 the small guts

౬ పిల్లపెత్తనం captain. Juvenile rule: the rule of a young
Outrages or pranks by boys, youthful frolicks – Misrule

౨ పిల్లపెత్తనం
~~[illegible]~~

౨ పిల్లపిప్పరగడ్డ = పిల్లగడ్డ "This root contains a fine and cool water" "Escorcioneira" – Rottler vol 3. p 13

పిల్లిసంగతం

౨— బిళ్లిసాదం (Tamil) A phrase like <u>dry bread</u>

పిల్లాంబ్రం error for పిల్లిమిరియం

పిల్లాండ్లు See పిల్లాండి. Toe rings for the fourth toe of women - or the 5th See K.P. 7.240

పిల్లాణ్లాండ్లు

పిల్లాండి plu. పిల్లాండ్లు Silver rings worn by married women and dancing girls on the fourth toe.

పిల్లాణి

~~పిల్లావేయు To gain doublets at games.~~

పిల్లారి

పిల్లి n. s. A cat. M. Santi 3.211 & 209 ఊరపిల్లి a tame cat. Several different animals go by this name (as see జవ్వాదిపిల్లి, భూతపిల్లి, నేటిపిల్లి, బావురుపిల్లి.) ౧ పిల్లియడుగు n. s. A plant called cowach

3 Hamsa 4.11. పిల్లి is also A ~~Town. This is obsolete but~~ is added for పల్లి to the names of some towns as కొండపల్లి, యా తెపిల్లి, యనుకపిల్లి. See పిల్లికంటు which put here

బరుతపిల్లి, మురనపిల్లి. .... ~~పిల్లిలాగు harmlessly, quietly, like a lamb.~~ పిల్లిలాగు harmlessly, quietly, like a lamb. Lit: like a ~~cat~~ kitten. Demurely. పిల్లివట్టిన (ద్రాప్ప) H.D. 2.1307

౧ పిల్లిలాగు like a cat. i.e harmlessly - వాలువాలిన పిల్లి వలె తిరుగుచున్నాడు he wanders like a ghost

౨ బిళ్లిసాదం (Tamil) Cakes of bread given ~~to the~~ menials in a pagoda for subsistence every evening

3 నాదులపిల్లి q v & enter here

Browns Telugu Dictionary

పిల్లిఅడుగు n.s. { Dolichos pruriens. Ainsl. 1.92 See దూలగొండి Rox. 3.283
Cats foot. a plant called cowach. Hams 4.11.

పిల్లికండ్లు { Blue or grey eyes which are called cats' eyes. In see quotation under పిల్లు

పిల్లికూత n.s. Mewling.

పిల్లికూన n.s. A kitten.

పిల్లిగడ్డ a certain root called Iscosnero. I believe this name is Portuguese - see పిల్లిపిల్లిగడ్డ or పిల్లిగడ్డ Is not this Scorzonera, or Viper grass? (Old Ency Brit) The new Edn of Ainslie gives no aid

పిల్లిపెసర or పెసర the plant called ... ...

పిల్లిబంతు n.s. Going heels over head.

పిల్లిమీసరగడ్డ n.s. Cats ~~beard~~ whiskers. a sort of plant. Rasica J. M. Preface 44 ~~1.85~~

పిల్లు n.s. A sort of ~~cook~~ cork-tree, the wood resembles box: Hams 4.18 - No - The Satin wood tree See Roxb 2.400 Swietania Chloroxylon .... Local VI. 387 line 5

Shakespeare. vol XX. p. 108. it appears that the two colours were considered as one.

2 which is the name given { in Sabdalp.: and which Wilson explains ...

3 పిల్లిగోరులు is rendered ... in OG 37

4 పిల్లిదుంప the plant called Urtica Tuberosa (Piddington) Rox. 3.583

5 పిల్లిపింజర అనగజీవనసంజ్ఞ. Q

6 పిల్లివెల్లుకంద A certain jungle root - 'Pillee-yelloo-Kunda' LSJ. VII. 404 not in Piddington

పిడులు plur of పిడి. handles

బిళ్లుకత్తె

భిల్లుడు ns A savage, a mountaineer Lalito. 2.77 Vasu. 4.28

భిల్లుడు A sort of cork tree

పిల్లిఅడుగాకు The cowach plant or దుదపి కమ్మ See దురదగొండి. Lit. catsfoot - from అడుగు

పిలచె The Infin in A of పిలుచు... పిల్వగనంపె he sent to call: he sent for. Chand R. 3.24

బిల్వం n.s. The Bel tree: called Aegle marmelos, or, Crateva religiosa, sacred to Siva: మారేడు See Ainsl. 2. 187 = మారేడువిల్వ SC.

పింగళం adj Tawny, red, as hair - Lalito XII.4. G.6.93.

పిశాచం ns A demon or ghost. A whirlwind or gust - See పైశాచికం

పిశాచకి ns A demoniac, a jabbering savage. See note on పైశాచికి

పిశాచి ns A fiend or sprite (gibbering). KP. 3.249 she devil, scold

పిశితం Flesh, meat. Cularn VI. 107 DRY. 2280

పిశితాశి Carnivorous (M.E. 118. p. 149 & verse 1) M.1.6.235

పిశితాశన A cannibal. Sanscram: I. 28. 217

పిశునారి ns A miser or niggard

3 పిసిని Miserly, avaricious

పిసినిపురుగు (the cocoon of the silk worm - పిసినిపురుగు the silk worm Lit: miser worm-

పిసినిగొట్టు, or, గొడ్డు a miser

పిసినితనం ns Avarice -

పిసినిపురుగు The silk worm: literally the miser worm

1 పిసినారి పురుగు A silkworm - apparently corrupted from పిసినిపురుగు

పిసికిళ్లు pisikellu (killu) G.1.40 is rendered పచ్చబియ్యము Green grains of జొన్నలు A.4.141 is rendered లేతజొన్నబియ్యములు

3 బిసిని (iW) the water lily పద్మ. SC... Rasica 5.118

Browns. Telugu Dictionary

పిశినవాండ్లు A miser Vem 124 a niggard.

~~పిశితము Rasica V. 118~~

పిశునం. Reservedness, as that of a saturnine disposition Sans Cala 1.15 See my note in Wilson

పిశునుడు n. s. A wretch. a miscreant. a miser

భిషక్కు ns A physician

~~పిష్టపిష్టకము~~ " "

పిష్టం ns Flour or meal. Paste: మదుపిష్టం Wax

పిష్టం n. s. Scoria. meltings. like dross.

పిష్టకం ns A cake. a pudding

పిష్టవర్త్రం ns A round biscuit

పిష్టాతకం ns Perfumed powder ఆముక్త A. 4.36

పిష్ట n. s. Mere pulp. remnant of what is boiled.

పిస. see పిసవి(రి)

బిస n. S. Movement, spring, కీలు Trick contrivance, device, Secret movement, internal agency, impetus, like the spring of a watch అ(గ్ని)ం ధ్రం తెప్పించడ ంనమ బిసవేరు పెట్టిరి

గిన్నెమి I have laid another plan for obtaining that book

బిస.. Manu 4.55. = [illegible] కల

Browns Telugu Dictionary

బిసం n. s. Fibres film, as of the water lily. Swa 6.66. బిసములా దటనందరు బెరిగితాంపి M. Anusas 3. 238 - Vicram 7, 64

పిసకగావుండే Greasy. పిసకయిన

~~బిసకంఠిక n. s. A small crane.~~ బిసకంఠిక

బిసగాలి a fresh breeze -

బిసజం. Sprung from fibres: i, e, the water lily

~~పిసపిసలు Clamminess, sticky state~~

~~పిసపిసలాడు~~ v. n. (Imit.) To be in a horrid fright.

బిసప్రసూనం n. s. The water lily: literally, sprung from fibres Hams 1. 59

బిసబిస adv Rapidly, with a spring Bhag X. 257

బిసభుక్కు Paidimarri 4.45 A swan (lit: one who feeds on lotus films)

పిసరు n. s. Stuff. Trash. waste matter. The wash or refuse of grain. Anything వేశం a mere trifle as పిసరంతపొడి a pinch of snuff. పిసరువెళ్ల మొత్తేస్తారు They will beat the stuff out of him, or smash him. crush him పిసరువెళ్లినవాడు one who is exhausted crushed or has lost his spirits. వాలమునల్ పిసరు మాన్పి Calahas Mah 2. 82

పిసరువెళ్లిన

బిసరుహం n. s. The lotus Hams 5. 86. బిసరుహాసూతి a name of Bramha

పిసకగావుండే, or, పిసకపట్టిన greasy

పిసవెఱ్ఱి adj. Foolish, silly ~~or mad with lust.~~ P.L.L. XX. 33. Panch 3.199 Hamsa I. 153. 257. also see Panch I. 3.199 story of Vasugupta ~~= సంకెలంగత్పనిసని. Perhaps contracted for పిచ్చవెఱ్ఱి~~

పిసాంబర (ఆది) Naked. A low ~~[illegible]~~ word. Error, see దిసాంబర.

~~పిసాంబరిస్తి adj Naked~~

పిసాళి adj. Bland. alluring. sweet or pretty = ~~[illegible]~~ as breasts. or a lip Bhadra Parin 3.295. or as bees Rucmangada 3.166. మొనకోల పిసాళి తుమ్మెదలు or an eye Rasica 3.133. Vij Vilas 1.154 on this word See long ms note in Campbell. All the authorities are there compared. (C's interpretation is A wicked or mean person !!!) = మనోహర, = ~~[illegible]~~ = సరస = కులుకు - The ABA. 3.11 says తే॥ మొరసు, వోడు, పిసాళిన మూర్ఖుడౌచు

పిసాళించు v. n. To bloom redound. Of 37 merely says ఒప్పారు. To Teem grantly. to be bland, redolent ~~sweet~~ or alluring. Vish P. VII. 167. Jaimini Bha. VII. 205. Manu. 2.59. & HD. 2.1906 where it means To give oneself airs

పిసాంకరం = పావురపుగింజ

Bhanumati 4. 18.

Browns Telugu Dictionary

బిసి Tight, squeezed. బిసకలిసినారు Unitedly

బిసి n. s. ~~A bar across a door, or stick put across~~ Tatach denies thei, to which blinds or screens are fastened Here enter బిసిపోవు

~~బిసికిపోవ్రులు See బిస్సిపోవ్రులు~~

పిసింగి చెట్టు ? see Ainslie 2.369 spelt pissinghie more properly పిసింగి

పిసికిళ్ళు Squeezings: i.e. grain plucked and rubbed in the hands to take off the husk. Champooing A. 4.172 = మర్దనం

పిసిని See పిశిని

బిసిని n. s. An assemblage of lotus flowers. A bed of lilies

పిసినికాయ n. s. A cocoon. The silk worm. Literally, the miser worm. Proverb పిసినికాయపురుగు వంటం i. e. He has built himself in with his schemes and has clogged himself up see also Vema 3.276 Some spell it పసిరి this is proved by the rhyme in Bhag II. 89. ఆ. పసిరికాయ లారివ్రాసిబ్రతుకు here పిసిరి would not rhyme

పిసినిపురుగు See పిశిని

బిసినీకాంతుడు n. s. The lover of the lily: i.e, the sun See Rasica 5. 118

పిసిపాటి Local Records 3.560 line 4. Name of a well known family

బిసిపోవు v. n. To come loose బిసిపోయిన Loosened betrayed disclosed what has lost its hold. The meaning given C. appertains to పిసనము M. V. says పట్టువదిలిపోయిన

Put this under బిసి

~~బిసిపోవుట~~

పిసి The top or TIP of a pillar: the small post that is inserted thereon. పిసికెంతలేక Pal 307 the bit of silver at the head of the arrow. If the top bit is broken the pillar is of no use. Hence పిసిపోయిన is Loosened, broken, ruined = చెడిన

పిసినిచెట్టు ? Pishinna. Rox. 3.790

Browns Telugu Dictionary

బిసిబిసి, గ్రాని, adj Sweet and Savoury బిసిబిసి మాటలు charming prattle, see the ప్రభావతి ప్రద్యుమ్నం ౪-౧౭

పిసుకుట v: a To squeeze, handle, press, knead. చేతులు పిసుకు కొను To clasp the hands together. Utt R. 5.114

పిసుగు ns A blur in writing

౯ – పిసంగి చెట్టు A sort of forest tree. Tatach. The leaf is medicinal Ainslie 2.369 Volkameria Inermis

బిస్స ns Food, boiled rice – properly burnt grains that cleave to the bottom of the kettle ~~Vish 5. 191~~

౧ — బిస్సున Bhanumad 3.65 Whizzingly, buzzing aloud

బిస్సము ns Burnt grains of rice, sticking to the bottom of the kettle – Trash, mere dirt

~~బిస్సము~~ see Vish Pur. 5.191. ~~or VI. 291~~? & VI. 291

బిస్సర్రు (బిర్రు) బిసబిసన adv. All at once, in a flight, as pigeons, in a crowd See verse under పితెన

౪ పిహింతము, హిత, adj Covered, concealed Amrugam. XIII. Vedant Ras 4.123 and see Mill on the Pantheistic Theory, last page quotation from the వాజసనేయ సంహిత

"హిరణ్మయేన పాత్రేణ సత్యస్యాపిహితం ముఖం।
తత్త్వం పూషన్నపావృణు సత్యధర్మాయ దృష్టయే
"By a vessel, though golden, the face of .. 3

౧ బిష్ట్రం Rudrapa's Nirane. Ref: 25 supposed to mean మాడలు, burnt grains or ~~calt~~ calx

పిసింగి Ainslie 2.369 spells it Pisingi and says the same as నల్లవ్రప్పి which is సింధువారి SC In Rox. 3.790 he mentions "Pishinna" as a Tel: word = Ferriola Buxifolia = Iron wood " tirum bali తిరుంబలి Rottler 1.177.

3 ... the True is hidden from me. Discover O Sun the one real Essence, that I may see and attain true religion

౪ బిపాటి R.P. 6.100 [illegible]

Brown Telugu Dictionary

భిక్ష / భిక్షం } ns Pittance, alms

Hire, wages. A boon, a great favour

ఇది భిక్షము గా అడుగుచున్నాను I intreat this as a boon, or particular favour

పతిభిక్ష Entreaty for the restoration of a husband BD. IV. ~~335~~ 1347 నాదు పతిభిక్షంబిడుమిక.

7 ~~భిక్షకేరా~~ తిన్నది his pleasure is law: he is all powerful at court. రతిభిక్షం a kiss given

8 as alms Suca 2.515 The passage is...

భిక్షకుడు / భిక్షగాడు } ns A beggar

భిక్షయెత్తించు To ~~ruin or beggar one:~~ Give alms ~~to reduce him to beggary.~~ "Her charms beggared all description" Dasav VIII. 76. abcd

9 — భిక్షుడు ns A mendicant, pauper

పీ See పియ్యి dung

పీండ్లు plural of పీడు Panch T. 1.496

పీక ns A whistle (used by thieves, Chenna B.P. 3.319)

గొంతుపీక the windpipe Vish P. VII. 158

The reed used in blowing musical instruments. The refuse remnant or stump of a segar

పీక adj Petty, small. Smeared

పీకపంపు a petty share

పీకవన్నెలు Daubing, such as that on the faces and bodies of harlequins

3 — పీకరం n.s. Puzzle తలపీకరపెట్టుపని n.s. A puzzle, a hobble

Hams. 4.13

5॥ అతిథిర్నైవభిక్షునాకే। రతిభిక్షయు సంగినన్నరక్షింపగదే। పతిని పితృదేవతలకు। గతిగత్తెలుగని......

6 భిక్షించుట BD 4.110 To beg, take alms

3 పీకబిళ్ల notes on Dasav IX. 490 where పకినెలు కలుకల is rendered పీకబిళ్లలుగలిగినట్టువంటి

4 In H.D. 2.1276 కలదెవాయుసము భిక్షాందేహి యనిన

5 A well known Epigram says భిక్షో మాంసనిషేవణంకిముచితం, కింతేనమద్యంవినా, మద్యంచాపితవప్రియం, ప్రియమహో వారాంగనాభిస్సహం, వారస్త్రీరతయే కుతస్తవధనం ద్యూతేనచౌర్యేణవా, చౌర్యద్యూతపరిగ్రహోపి భవతాం భ్రష్టస్యకాన్యాగతిః।

పీకరం adj Terrible, frightful Vema 930 Chatu 1.49

పీకవన్నెలు See పీకె

పీకు v.a To pull out, wrest, tear
To pull to pieces, demolish, tear down
పీకించు To root up, unroot
To turn out, dismiss
Vema 78, 674
~~[illegible]~~ To cavil at, find fault with, object to
నాలికె పీక్కొని చచ్చె he pulled out his tongue and so killed himself

పీకుపీకా లాడు M.Dro. 5. 386 [illegible]

పీకులాట n.s Squabble, wrangle, nonsense, plague, scrape

పీకులాడు v. n To wrangle = [illegible] A. 6. 17

పీకె n.s ~~[illegible]~~ A whistle &c see పీకె
గొంతుపీకె the windpipe or throttle &c

పీకానించు For పీకలబట్టు To seize &c. see పీకు

బీగము n S. A lock: also a key - both being considered parts of one implement. A key is more usually called బీగపుచెవి [illegible] ‖ బీగంతీయు v.a. To unlock

బీగము వేయు v.a. To lock

పీకలబట్టు To seize &c see పీకు

బీగము [illegible] the door of the pagoda is closed for the night.

Browns Telugu Dictionary

పీచ ns ~~husk~~ see పెంకాయ

S పీచం n.s. The chin, the lower jaw. W.

T పీచం Tn.s. Stuff, that which fills a thing, as the inside - (metaph) Pride, fulness - ~~see~~ పీచమణచుట - see పీచు -- ~~తా~~త్రుపీచం the ~~residue~~ residue - the stuff left after the jelly
౩ is extracted

St పీచం Tud for పింఛం The peacocks tail -

పీచమణచుట To crush (అణచుట) beat the stuff (పీచం) out. To humble, quell, slay, wither, palsy. DRY. 714

పీచర }
పిచర } A certain wild shrub called శతావరి [వ్యా: శ(త్రు). Q.] = అర్ధనారీశ్వర. Q ఇందివరం Q = పింఛర
Hamsa 4.13. & V. 51

పీచు ns. Stuff, stuffing, wadding, Wool for blankets Shreds - the
౧— fibrous part of plants used for stuffing - see పీచం
The inside stuff, as that in a quilt &c
౧— పీచు

బీజం n.s. ~~Seed - also metaphorically the testicle~~
Also a monosyllable forming a radical syllable and the essential part of a spell or charm = బీజాక్షరం

౧ పీచు adj Shabby (a beard) small or mean (whiskers) see quotn under బవురు - viz ~~Harischandr Opakh.~~
HK 4.82.. సీ" ... పీచుగడ్డములు H.5.207.

౨ వానికిని నాకు బ్రుంటి సంబంధములు బీరకాయపీచుగా ఉన్నవి his family and mine are connected by numerous ties

౩ పీచర The D says కందిపెదవి కందిపల్లములు

బీజకోశం n.s. A lexicon of radices or mystical syllables

బీజపూర bījapura or బీజాపూర A citron N. both spellings occur in MS M.E Sarada Tilac XIII.3 & 36 query a pomegranate?

౪ బీజాంకృతం [illegible] adj Harrowed after sowing quære

~~[illegible] v.n. To harrass, dun, importune, pester~~

౩ బిజువంక m.s. Bird-lime. Put this in Low Vocab

బీజ్యం [illegible] adj Omit this.

పీట n.s. A plank, seat, chair! Dilargm. p. 115 See పీఠం Bhag X. 303. The bridge of a violin, also called గుర్రం ॥ దూలపీట The seat of a beam i.e the cornice on a pillar అది పీటముకోవులంతా [illegible] It is as big as a church చాకలపీట a washerman's bench on which he beats the cloth కలిపిపీట AT on [illegible]: says [illegible]

౧ బిజువంక see low vocab Yet surely it is pure Tel: from బిజు

౨ బీజాక్షరం a magic syllable

3 ~~[illegible] plague? grief?~~

౪ బీజాకృతం n.s Sown land: a field sown with grain

౬ బీఱ or బీటవిఱ్ఱ n.s. A chink or crack. Vish. Pur 8.109

౨ క॥ పెక్కు బీటలు – To భూమి బీఱ్లువిచ్చింది the land is chapped

బీటలువారుట To become chapped Tara 4.119

౮,౧ పీఠం పెట్టుట To squat, dwell, abide, set up his seat: i.e. reside permanently – Manu 4.69 In G 1.126

౪ X.52 To settle. vin. స్థిరపడుట

పీఠముడి A double knot, without bows.

బీఱికె n.s. A chink or crack – వాచిన బీఱికె a whelk or swelling round a wound.

బీఱికెబారిన } Cracked
బీటికపోసిన

ఫీత్కారం A snarl or snort. ~~See n. ms. in W.~~ An exclamation (phī) denoting rage or scorn A. 5.52

పీఠం ns A seat. A stool: also wrongly used for A writing desk or stand formed like a seat. The "chair" see (sedes) or office of a bishop. A prescribed attitude of sitting or kneeling in worship ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ of these each has a different name. పూజాపీఠం The shrine or small stand that contains the idol and the

3 ~~[illegible]~~ articles used in worship

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ ?

౧ పీటపెట్టె A little stool for a ~~chi~~ child

౨ పేటకం Error for పేటంకం in the Sampaga manna Satacam – క॥ బూటకములటే వేషంబులు। నాటకములు మంత్రతంత్ర నటనలు ~~విద్యల్~~ పేటకములు యోగికి జం౦। రూటకములు అవియేలనన్నసంపగమన్నా॥

3 పీఠమర్దన BD. 4.1487 See note opposite the word పిటన్నాటు

౪ బీటుపడుట Local VII. 271 line 3 to be ruined

౫ పీఠావనీ

౬ బీట a crack.. శం(త్రు)భూ నాశం(తి) 2.105 where it is written వీట

Browns Telugu Dictionary

పీఠి ~~A throne~~ - A part, member, place. Thus కంఠపీఠి Vasu. 4.142

పీఠిక ns A seat (see పీఠం) A preface preamble, table of contents. Preliminaries.

పీఠికవ్రాయుట To endorse

3 — పీడ ns Pain, annoyance, suffering Vish 2.157. A ghost, a haunting devil

పీడ adj Painful, nasty, annoying Chander R. 3.35 ... see verse cited under ఘుటు

బీడగిల్లుట v.n: To waste away, become barren, or poor.

పీడనం ns Paining, gripe, seizure Bhag X.268 - see Chatu 3.20.

పీడించుట v.a To pain, torment, harrass Vem. 1525 Sucas. 2.22.

~~పీడిత see పీడిత~~

పీడితం adj Pained, distressed Molli 1.38

1 — బీడుపైన adj Waste base, low, Inferior poor, a second rate as a sort of rice, or as a colour

బీడు s.n. A crack, a chink. Filings, dust of gold &c. బీడు, బీడుము, బీళ్లు waste, common, barren land నేనుచేసిన దాన్ని బీడు యెక్కడ Shall I not do what I will with my ~~own~~ own బీడు bamboo jungle. గడ్డిపట్టు

X —

Local IX. 232

1 గడ్డిపట్టు బీళ్లు grass commons - a meadow kept for grass - బీళ్లుపడ్డ Chapped, dried up, split

2 నాపని యిప్పుడు బీడుగా వున్నది my affairs are in very ill train బీడుది యెందుకు I dont want the worst

3 పెట్టెపోయింది పీడపోయింది the box is gone, thats one comfort: or, the box is gone, curse it!

4 బీడుభూమి In Local Rec. 3. 311 line 14 is a minute definition.

5 ఈ సొమ్ములన్నీ బీళ్లు these jewels are mere rubbish

పీత ns A crab. మంత్రపీత the land crab. ఎలుగొలిపీత the cancer Portunus menestho. Linn

పీతం ns Yellowness. Drinking

పీతంలైన adj Yellow: imbibed, drunk up. The colour of fine gold - See proof

భీతం adj Frightened, fearful

పీతనవ్వుక్క్

See on అంబా...ప్రువెళ్లు

పీతముండం See చిచ్చు ? Omit this

పీతర See పీతలి - ? query -

పీతాంబరం Saffron vested: wearing the garments used on festive occasions

పీతాంబరుడు The god who is clothed in saffron vests, consecrated to weddings i.e. Krishna or Vishnu

భీతావహం ns Alarm, apprehension panic

పీతార్థం = పద్మార్థం . Q.

ఛింతం ఛింతం పునరపి పునః స్వాదుతామేతి చందనం।
ఘృష్టం ఘృష్టం పునరపి పునః కాంచనం పీతవర్ణం।
ఖ్యాతం ఖ్యాతం పునరపి పునః శ్చందనం వా సుగంధం।
ప్రాణాంతేపి ప్రకృతి వికృతి జాయతే నోత్తమానాం॥

పీతి The inflec. of పీతవు }

భీతి ns Fear, alarm Ahal 115 Vish P. 2.66

పీతిరి Merdosus. defiled with ordure

పీతిరిగద్ద A vulture: the foul-hawk [Ramud: పిద్దె &c] Is not పీతిరి the right spelling?

పీతిరిగుంట A dungpit, a cesspool. ~~A~~ Ramudappa 21

పీతిరిగొంగపాము The stinking cobra de capello: lit: the dung snake

భీతిలుట } To fear, be afraid BD. I. 160
భీతిల్లుట }

బీతు ns Fear, alarm [illegible]

~~బీము n.s. Fear. (I doubt this word)~~

బీతు
~~బీ~~తోలు The epidermis or outer skin పైతోలు

బీద n.s. A pauper

బీదయైన (adj Poor, ^scanty needy, wretched lean, ^small pitiable, ~~బీద~~ slight, fragile, frail, slender, slim బీదనరాలుతేలిన skinny & lean Vish Pur 2.143. బీదపిట్టను బొందముపెట్టవలు a fly can

బీదకాడు n.s. A poor man, a pauper

బీదగిల్లుట, బీదగిలుట To become poor బీదగిలిపోయిన impoverished

torment a ~~stand~~ starved bird. Vemana 2.83 – Spenser 72. Third Book. VI. 18 describing ~~Venus~~ ^Diana says
She unlac'd
Her silver buskins from her nimble thigh
And her "lank" loins ungirt & breasts unbrac'd.

బీదతనం

బీదవరాలు వెంబడిన

బీదఱికం n. s. Poverty

పీన

బీడువారె H. D. 1. 1602 is an error for బీరు

పీనం । పీన. adj Plump. big. swelling ~~as a woman~~ (breasts.) పీనోత్తుంగ ఘనస్తనా: Suprabed Agamam XLVII. 18 M Virat. 2. 353 Dasav. IV. 222. 9. 8 Vish P. 2. 218 తన్వంగి పీనస్తనభారం She was bowed down by the weight of her bosom, ... ద్విరదపీన పయోధరం Bagala 1. 2. Her of the plump bosom.

పీనస n s Cold. catarrh. Loss of scent in consequence of a cold. see beautiful verse cited under పత్రపుత్రిక . = పడిశము SC

పీనస్కంధం ~~Strong~~ Big shouldered - an epithet of a hog.

పీనస్తని a plump breast Vish P. 2. 218

పీనిగ ns }
పీనుంగు
పీనుగ ns }
పీనుగు ns }

A corpse. Calabas 2. 67
The Og 37 says "పీకని"!!

A corpse. M. Udyog 3. 101 M. Carna 2. 358 & 3. 44. Saupt. 1. 162 M. Virat. 3. 7 M. XII. 3. 350 Vem 124
The dead body of a beast. see Tara 5. 37

పీనోత్తుంగ Big and plump, as a breast.

పీనుగ a corpse BD\5.1096

పీనోధ్ని Having plump udders.

బీభత్స

బీభత్సం or వీభత్స ns Bewilderment, amazement Horror, disgust, loathing See Wilson. Theatre Introdn p 61. 62. Rancour, ruthlessness: Bitter invective: plague, harrassment నానా బీభత్స చేస్తున్నాడు he harrasses us, drives us to our wits end, routed, overthrew

బీభత్సుడు m. Mahaprast. 1: 30 &c a name of Arjuna Sab Calp

భీమం ns Horror. fright. A terror, a cause of dread Kad § Chorus

భీమం adj Horrible, frightful. భీమాటవి a dreadful forest Sar Dwi 267 M Stri 1.147 Pal 266 దుర్భీమ HK.2.161

భీమరం ns War, battle. ఆయోధనము. D.

భీమరాజు A song bird with a fine mellow voice like that of the Bullfinch, but louder. Lanius Malabaricus - [illegible]
Buch. E. I. 3.578.

భీమసేనుడు The name of a certain hero similar to Hercules Vem 1625

భీమాంబువి

భీముడు see భీమసేన, also a name of Siva

బీయం see బియ్యం

పీయూషం n.s Nectar, ambrosia
Lalit. IV.47. V.14 ~~In Ganap. Calp IV. 6 it is stri retas~~

బీరజి adj Dun coloured, or with yellowish flanks (a cow)

బీర adj Belonging to the cucumber - see బీరం
బీరం n.s the sharp angled cucumber
బీర్యం n.s Bravery, + see బీరం పరాక్రమం = బీరం. M. Carn. 3.40 Bhag X.153 Ahalya 3.101
Sara 3.12. Bhasc R. Kish. 186. Vem 1.40. M.Dro. 1.300
బీరంపరుచు To amalgamate. Vema 1780 - query Z.A. dub

బీరకాయ - see బీరం. a cucumber - Bramins are forbidden the use of cucumbers

బీరతీగె ~~the~~ vine that bears the sharp angled cucumber

one species is హనుమంతిబీర H.4.20, and

నారబీర అనగా కర్కోటకి Q
నేతి — — కలుషాంద Q {= కోశాతకీ / कलुचांदा}
చేతి — — కటుకాంతకి Q
ఆవిర — — కటుకోశాతకి Q
నూనె — — Roa. 3.712
గొర్రె (see గొర్రెలబీర) — — 713
బట్టుం — — — — 715
అడవి — or అడవిబీర — — 2 Ballota Disticha
పిచ్చి — the wild cucumber

Browns Telugu Dictionary

చిరపండు { చిరలు Local VI. 387 line 1
A sort of scarlet berries that are eaten: quite distinct from [illegible]

చిరసం n.s. Bravery, fineness = చిరం - (Colloq.)
~~[illegible]~~

~~చిరంజూలు~~ Campbell says "To amass" but neither the Andr Dipica nor I. I know it Possibly some error for [illegible]

3 ~~[illegible] n.s. A testicle a low Tadbhava word for [illegible] says Sit~~

చిరిచీకు పెట్టుట Saucara H. 4. 179 To harrass (WN p 173)

చిరు The plant called sage [illegible] Rue, wild sage [illegible] Betony-leaved black horehound (Ainslie) [illegible] Lavania XI. "Ballota Disticha" [illegible]

భీరు An appellative to a woman "my dear" Lalito 2.74. भीरु

భీరుకం adj Timid, fearful

చిరుట In Andh Bh Ara 3.138 = [illegible]

చిరు [illegible] v.n To be ruined or spoiled [illegible] M Virata Aranya 1.156 Vem 1318 [illegible] so that their pride was dashed Calahasti 2.62, R.6.22

భీరువు adj Timid, fearful Bhag X.36

[illegible] A waterspout = [illegible] If descending, it is called [illegible] - see [illegible]

~~[illegible] Sage see [illegible]~~

[illegible] Sage - see [illegible]

Ainslie says [illegible] is Nepeta Malabarica or Malabar cat-mint (Ains) But Heyne calls it Cucumis Acutangulus adding that [illegible] is the same with many purple flowers Hams IV.12.13. The [illegible] is fragrant like balm or spurge. The [illegible] is a bitter kind -- Chandra 2.35, The [illegible] or butter cucumber is proverbially worthless

3 చిరింపట v.n To spoil [illegible] it is getting spoilt. Vema 614 mystic

~~[illegible]~~ A certain bird + A proverb says [illegible] Error for [illegible]

చిరు D. Navan. 75 [illegible] her heart sunk with fear - see [illegible] Vaz 3.42 is translated [illegible] In A.2.62 [illegible] Hot sunshine. In BD (4.58 = Bravery, See D [illegible] p: 315 line 6

చిరమ The sharp angled cucumber. [illegible]

భీరు[illegible] * [illegible] D.

Browns Telugu Dictionary

పిరెండ A. 2. 66 Hot sunshine

~~ఫిరోజా [illegible] A turquoise~~ (correctly فیروزه Shah)

పిఱ్ఱుము ns To suck or swill with a loud sound. Suca S. 2. 278. P.L.L. 4: ~~86~~ 345

పిఱ్ఱం ns A testicle – see పిరంజం

T పిల adj. Little Slender, lean. Poor, spare, scanty. Short, not tall. పిలమేకలు Pal 334.

~~పింఛ ns An atom~~

Cannadi for a peacock & a peacocks feather

K F పింఛి Manu 4.13: the bird called పింఛిపిట్ట Bhanumad. 2.241 or. పిం... పింఛగుచ్ఛలు Ramabhyu 2.18 tassels made of its feathers and also see G VIII 79

T పిడి ns A rudder M. Sabha 2.44. This word is obsolete

T పిసికె ns An atom. A ~~[illegible]~~ bit, piece, rag. కగ్గపిసిక Caulking oakum

Better spelt పిసిక

పిడికండు A steersman (obsolete)

పింఛగరులు Manu 4.13 the feathers of the bulbul or nightingale = పింఛపిట్ట + గరి

[illegible]

పింఛావా x Nava Natha Charitra: p: 42 seems to mean some sort of turban adorned with peacocks feathers

పింఛపు టొమువులు Feather hangings

G. IX. 154 says పింఛపిట్టగుచ్ఛల [illegible] హజారముల ... In Rbh 2. 18 పింఛగుచ్ఛలు

These are evidently errors – not the peacock but the bulbul

T పీలుచు v. a. To suck up, sup, drink up with a noise. To inhale or take (smoke from a pipe) Vish. P. 3.230 Sara 1.18 To drink or dry up the vitals, as fever does.

3 – S పీలువు Omit this. It means ... Br

T పీల్చు see పీలుచు

S పీవరస్తని lady Plump, big, as breasts Lalita V. 61 Sansc Cala 3.30 Sleek, as arms. Siva Samayane Matric 4. XIV. 58

భీషణ as. Horror, dreadfulness. Vish. P. 2.54 KUR. 3.80

భీష్మం

భీష్మత్వం A terrific appearance

భీష్ముడు The name of the grandfather of the Pandu princes

పీసర see పీచు

T పు contracted for పువ్వు a flower. Thus పుప్పొడి for పువ్వు + పొడి the pollen of flowers.

బు" a contraction for బుధవారం Wednesday

భీష్మించు

భీష్మించుట To declare or protest as Bhishma did in the affair of Satyavati. To assume the name Bhishma, as Gangeya did. To forbid the banns

పీలు H.D. 1.488 A certain forest tree 2W The Tab C. says ... 2W says పీలు is a name very commonly applied to all exotick & unknown trees

3 పీలుచు A. 4. 193 is (ప్ర)విలుచు To trickle, flow

బీళ్లు plu of బీడు Wastes, plains. బీళ్లగడ్డి "Saccharum spontaneum, the same as రెల్లు" (Piddington) I suppose this is the word he means: but he writes "Billoo gaddi or Relloo gaddi"

పీపరి ... Q

Browns Telugu Dictionary

S పుం adj Male - పుల్లింగం masculine (in Grammar)

hence పుంభావం & పుంలింగం q.v.

పుంఖం The feathered part of an arrow M. Virata, 3.128 రత్నపుంఖం DRU. p. 1028. R. 5160

పుంఖానుపుంఖం One after another, in rapid succession. Anir. 3-14 where it is used to translate పింజపింజ

పుంఖిత Winged, feathered
Tara 2. 214 & the verse cited from Amaron, under పునం

S పుంఖేపింపుడు A mispronunciation for ~~పుంఖేఖవించుట~~ పుంఖేభవించుట - This wrong spelling is used in Local Rec: vol 5. p: 2 line 25

S పుంఖేభవించుడు v. n To teem, overflow, be rife, full, elated = నిండారుట

బుంగ n s A hamper or long basket
Surabh 83 A pot with a narrow mouth. CBP. 4.333
A basket so woven of palm leaf as to hold liquids & in particular toddy see Surabh 83. & 45

బుంగమూతి n s An ugly mug or face

పుంకర్బం Local X. 276 line 11. జంగలమ్మి మిలుబ్రాహ్మణులు నిరంతరవాసుతై పుంకర్బు లు పెరిగె అతిశోక(గ) స్తులై వుతన ష్టపడ్డైరి

పుంఖానుపుంఖంబులై "Bhagavat Yaxa Gana" p: 309 line 18

Note on Punjam - I copy the following from vol ౬౮౬ part 2, page 35 - ఇరా(గ్రా)మ నుంచు మాల వాండ్లు సన్నవాండ్లు పరకాళాబట్టలు అమేర్గదినైతు గుడుతున్నారు - యెట్లాగంటె. వారెండ్లే పత్తితెచ్చుకొని దూదిచేసుకొని సన్నంగా నైద్రికిననూలు ఆరనై పోగులు పదియూర పడకొట్టన్నవి అయితె నైతె పుంజ మనిపేరు - ఆలాగం టువినానూలు గపుంజాలు అయితే వకచీరు అని చెప్పుతారు - ఆచీర్లు రెండు అయితే ఱ నైతపన్నె - ఈలాగుంటుం పట్టలు మిట్ట వరవ గకె(ప)త్తి, నవత, (ప్రి)యం, క్రార్తి - కిమ్మతు ఘుండగా బుకొని యురనై పట్టలు కొందులుకొని ఘురనైనార్లేసి పట్టలపరి యుంతరం నూలు ఆప్పగించేటందుకు నేతగాండ్లు నై పుంర మచేసినారు - ఆనూలు పరకాళాశేరువలు పోగాలు గాలిదొలవతులు శెల్లాలు చీరలు అవుతున్నవి - అయితె యిప్పుడు ఆరూలు నేత బర్పనేయుంచి సాధారణముగాక నైవాండు వేరుగనుక నేతగాండ్లు పరకాళా పోరుకులు మాంత్రం వెలితికి శెల్లాలు యున్నేనికి తి(త్రి)యుంచుకొంటున్నారు.

Browns Telugu Dictionary

పుంగవః Literally, a bull. This word is used in composition thus ముని పుంగవ ~~the venerable hermit~~ a he-saint (M. 1. 4. 49 (entered under సోమరాజు) గంధర్వపుంగవ Ø chiem first of angels, noblest of cherubs Manu 3. 172
౨ Virat P. 1. 134 3. 371 From పుం male గవ a cow

౫ H పుంజము n s A skein. – A rate used in cloths. Thus ౩౨ పుంజముల బట్ట "32 punjum" is ~~that~~ wherein 32 threads equal one inch. See note opposite పుట్టము

2.3 S పుంజము n s Heap, quantity; collection Marc. 4. 8. Ila. 1. 10 number, assembly M Virat. 4. 282

౧ పుంజధాన్యం The generic name for .. ౧

~~పుంజి~~ The number four. (as in English a dozen is ~~a~~ name for twelve) తొమ్మిది పుంజీల రూపాయిలు 9 punjis of rupees i.e. 36 rupees ~~పుంజీ రూపాయిలు~~ four rupees. .. పుంజి a Fund. M.

౩ పుంజి in Dasav. 9. 179 is apparently the Tad. of పుంజః ?? The comment says బలం strength. Some think it means Four

౪ ౬ ౧౦ పుంజు n s. A cock. కోడిపుంజు the same Vem 621

పుంపు (Loc Abl: of పుంపి) In a boil

౧ every kind of grain excepting వడ్లు and వరిపంటలు It includes కొఱ్ఱలు, ఉలవలు, సెనగలు, తమిదలు జొన్నలు, సామలు, and so forth – Enugala p. 7.

౨ Thus speaks the herald of the sultan of Dar Fur in Africa [Browns Dar Fur, chap I. apud Pinkertons Voyages, XV. p. 122 – apud Hornes Introdn. to the Scriptures 1834, vol 2. p. 454] See, the buffalo, the offspring of a buffalo! the bull of bulls! the elephant of superior strength! the powerful sultan!

3 శోకపుంజములో oceans of sorrows. B R. Kish. రత్నపుంజ ఖచిత M. 1. 5. 36. clump, as of bushes Mand 6. 93

౪ పుంగుడు OG 38 is rendered పురుడుమి, సప్తశరావహించు, శ్రా(త్ర)ములు వహించెననుట. In Pal 439 బుంగుడు పశుషుట to crush, fell, smite down

౫ పుంజిగా KVR. 1. 99 is rendered పుంజీభవించు

౬ పుంజీభవించిన KP. 3. 12. Cram full: as full as possible = దట్టమైన, నిండిన, పుష్కలమైన

౭ ... ౩ పుంజాల తొడవులు Kadri Pal: p 31 "heaps of ornaments" – S. 2. 461 'punjums' in weaving

౮ పుంగుట To die, చచ్చుట And B Arn 3. 134

౯ గ్రామములు పుంజిచేసిరి Local Rec. vol 2. p 262 line 19

౧౦ పుంజింపుంజుట To increase, flourish, grow, thrive

౨ పుండరీకం The white lotus.
A leopard. {Sar Dwi 468 / Lila XX. 72} The name of the S.E quarter.

పుండరీకాజినం. Sarabhia 3. 3 A royal tiger's skin

పుండరీకాక్షుడు He whose eyes are bright as those of the lotus. An epithet of Vishnu Vish P. 2. 268

పుండరీకుడు The same.

పుండు. n.s A boil. Infl పుండుయొక్క, abl. పుండు [Suca 3:374] plu పుండ్లు infl. పుండ్ల. An ulcer or bubo. The lues venerea ~~or~~ A blister or corn. The red earth that contains the eggs in a white ants nest.
గొంతుపుండు Quinsy, ulcerated sore throat
పుండు Vem. ~~1647~~ 1669 Bhase వి ఓ న &c

రాచపుండు Murrain or cancer.
పుండుపుట్టు Vem. 1753 పక్కలోపు

పుండుచేయుట To raise a blister or make a sore.

పుండ్రం An owl. obsolete - see list of obsolete words in Andhra Caumudi. In Pal 167 it is written పుండు an owl ??

పుండ్రం n.s A ~~red~~ mark worn in the forehead - త్రిపుండ్రం the cross mark & ఊర్ధ్వపుండ్రం the upright mark. Vasishtha Smr 1. 19

పుండ్రేక్షువు The white sugar cane. A. 4. 191 Lila Padya Sutra
పుండ్రేక్షుశరాసనుడు Rbh 1. 60 Cupid.

౧ Acasa Bhai 12. పంచదశాక్షరి మంత్రం లలితా బాల స్వరూపం॥ చతుర్భుజే చంద్రకళావతంసే। కుచోన్నతే కుంకుమరాగ శోణే పుండ్రేక్షుపాశాంకుశ పుష్పబాణే। హస్తే నమస్తే జగదేకమాతా॥

౨ Suprabhed Agamam. VI. 31 Pariz. 2. 118 Suca 3. 96

3 పక్కలోపుండు పెంచుతాడు he is nourishing a thorn in his side - Bobbili Catha p 102 ... and see Vema, unprd verse entered under చేసి ... & Vema 2. 352. ▫

౪ పుండరి An owl ? see Pal: 167 ఉరికిన పుండరుల పురికొలలవుర ... see పుండ్రం. In Pal 4 it means a bird! a pigeon!

౫ Vema 1647 says (not in new Edn)
బల్లగా మొనగాడు బడుగారిన పుండు। నక్కిచేయు దుంట గాలిగుంట। బక్క~~...~~గుడుపుచుండు బిగువేల ఆయుంతురా ।వి॥

౬ పుండ్ర = ఖదిరారి. Q

౭ పురుషపుండరీక (W 544) A hero, a fine fellow, a perfect Apollo

a proverb says నరము మీద పుండు నరమంతరప్రసరి a boil on a sinew, and sudden wealth to the beggar are equally ruinous.

Browns Telugu Dictionary

పుండ్లరోగం The scab or disease in which the body breaks out into sores.

పుండ్లు plural of పుండు q.v.

పుంత n.s. Alley, path, byway: a path that forms a boundary! = పొంతే... D. says, పశువులు పొయ్యేదారి

పుంబోరము Chandr. Rek. 3.141. for పువ్వుబోణి. q.v.

పుంభావ n.s. Man-fashion; meaning, the same as Samagamam 3.190. Sancara 2.148.
ఉపరతి Tara. 3.143. 4.85. Ila 3.42. and 135
KP. VII. 198
~~పుంభావసరస్వతి Minerva man fashion. a complimentary phrase for a learned man.~~

౧ పుంరతం See పుంభావం.

పుంరతి See పుంభావం
పుంలింగం n.s. The masculine gender. N. Bhatt p 31. line 4. from bottom. It is less correctly spelt పుల్లింగం.
పుంశ్చలి
tr పుంశ్చిలీంవ } A harlot. 2W P. 1.275. B. VI, 266 Omit this. W... Vish Rahas XLVII. 6

పుంసవనం The ceremonies observed when a woman ~~conceives a son~~ perceives the first signs of a living conception Tara 4.162

౧ భుంభుం a word imitative of thunder or a rumbling sound - కరిదుల శబ్దరశతకం ౧౨

Browns Telugu Dictionary

పుంసవం

పుంస్త్వం n.s. Manhood. virility. ఆచార్యపుంస్త్వం The male succession to the priesthood.

పుక్క (thus spelt in ఆనందోబులరి.2.30) fragrant powder of rose leaves &c

పుక్కరం ns An eel ఖురుదబుక్కరం the same

S పుక్కనం ns Barking. (omit this) of a dog

పుక్కరించు v.n. To splutter.

పుక్కసి n.s. A Puccasy, or outcast; a name given to the son of a నిషాద man by a sudra woman. See Manu Smriti X.18. and Cularnavam VII 46. The Sab Calp spells it పుల్కసః Pulcasa

బుక్కా ns A fragrant powder formed of various ingredients

బుక్కాం The same as బుక్క Ila 1.110,139 Chandr R 3.111. Yet in Manu 3.112 the sense is very doubtful. Buchaya thinks it means కుమ్ములు or smouldering fire: q.v. A doubt. The word బుక్కాము in Bl 41 is rendered అగ్నికణము । గంధద్రవ్యము

బుక్కాయి The same as బుక్క

పుంస్త్వము A.5.151 = మగతనము । మగటితనము । Manliness

Browns Telugu Dictionary

బుక్కావాడు A perfumer

పుక్కిట Infl: of పుక్కిలి In Kan: this word means ఫుకట Emptily, fruitlessly

పుక్కిటిపురాణం Ramabhyu 1.198, A wild rhapsody = స్వరపాలకల్పిత మైన సంగతులు చెప్పుట

పుక్కిలి or పుక్కెటు ' పుక్కిటి Charitra, p: 1398 n.s. The inside of the cheek. Yayati V. 25. Bahulas V. 168. పుక్కిటిపురాణం n.s. Rigmarole, traditional nonsense, old wives tales. See the Ramabhyu. Pref. 199–201

పుక్కిలించుట v.n. To gargle, or rinse one's mouth To spirt out. M. Adi. 2.101. Chamatc Manj 2.141.

పుక్కెడు A mouthful. i.e. పుక్కెడు అన్నం as much food (see ఎడు) as fills the cheek.

బుక్కెశ buccesa A bundle or pack of cloth

భుక్తం। వి। Eaten

భుక్తం n s Eating, food, enjoyment, use, possession

భుక్తపరుచుట v: a To eat up, embezzle, devour

భుక్తి n s Enjoyment, use, possession

నా భుక్తంలో వుండే యిల్లు a house now in my hands

భుక్తిముక్తి happiness both temporal and eternal: lit: possession (of good) and freedom (from evil) భుక్తి ముక్తి యిచ్చును he will teach you to enjoy good and avoid evil See HD. 2.61 Vem I.1.

Tice U R. 8. 86 ఉ॥ పూనిన యుల్లుగా నెదలు పుక్కిలి బంటిగ జేసి యుల్లసే In the Prabhu Linga Lila 2.29.115 ద్వి॥ పాలతో లకట పుక్కిలి బాదలెరువారు – in each passage it means Brim full of rage – In Ramabhyu VI.112 వెక్కనిటూర్పు పుక్కిటి వెడలనిడి he drew a deep (or puffing) sigh. In the same poem 1.201 is the phrase పుక్కిటి పురాణం ..... పుక్కిటిపురాణం A ~~at~~ wild rhapsody: పుక్కిట the locative. 3.23

Browns Telugu Dictionary

పూగం n.s. The areca nut. Chatu 1.24 line 11.

బుగడలు n.s Gold pins worn in the tip of the ear

భుగభుగ Fiercely hotly. BD.7.379 Fragrantly redolent Suca 1.29

౧— భుగభుగల adv. Fragrantly, breathing forth, or rising, as a scent; sweetly = ఘుమఘుమ

భుగులుకొను To be fragrant or redolent ~~[illegible]~~ Yayati 5.3. Subhadra 2.84. Radha 1.105 Manu 3.143 "the breathing spring" ~~Hams V.4~~, Surabh 141. Utt R. 4.248. A.2.35 = వాసించు ~~[illegible]~~

౫— భుగాలున { Harisch Dwip I.572 Deeply, bitterly, grievously

౨— భుగులుపుచ్చు H.D. p:245 line 1 To noise abroad, blab

3— బుగ్గ ns The cheek: the chops or inside of the cheek: a bubble: a spring of water: ~~the~~ a fountain Vema 3210 బుగ్గమీసదారి chubby cheeked

౪— బుగ్గరించు Basw Dwi ~~4.63~~ 4.250 To swell, as flowers about to bloom

బుగ్గి ns Cinder, ashes, dust

బుగుసున, or, బుస్సున Suddenly? Parvata Puran 5.28

భుగ్గరన Charu Chandr 4.21. Fragrantly

భుగ్నం adj Curved, bent Pariz 5.80 R.4.135 = వంచబడ్డ .. భుగ్నకంధరప్రవీ Swa 3.76

౧ Hams. V.4 భుగభుగల - To this word the quotations appertain, in part, which stand under -ి. See likewise Surya Tanaya, p. 339, line 13-

౨ తావి భుగులుకొనంగ Parigat. 4.20 the scent spread abroad

3 బుగ్గలు in A.5.132 is rendered గదవలలోపలి ప్రక్క చిప్పలు

౪ Also spelt - [illegible] BD 4.250 = [illegible]

౫ బుగాలున Slapdash Pal p 28 line 16

Browns Telugu Dictionary

పుచ్చు n. s. Dregs or filth in oil. Also the ~~sweet~~ young fruit of the cocoanut or palm tree = కొబ్బరి లేత పిందె | తాటి లేత పిందె = కుంభాండం. ?. Q. కుంభాకం Q = కురరం Q

~~పూ~~ పుచ్చం

పుచ్చ అనసాకదారు. Q. అనగాపనస. Q.

పుచ్చిక n. s. Vulva invenusta. ... This is corrupted from పుచ్చుటిక

3 పుచ్చకాయ n. s. ^The melon denominated Bryonia Callosa. Rottler ~~The melon.~~ ~~Momordica Elaterium~~ Jaimini 4. 103. ~~See~~ ... The leaf is పుచ్చాకు See Vema 970. where వెర్రిపుచ్చ is the wild bitter ^ melon or coloquintida used as a ~~purge~~ vomit. పిల్లలపుచ్చ కాయ Sara 4. 214. signifies. Teach your grandmother.

వెర్రి or అడవి. or ... పుచ్చకాయ

3 పుచ్చకాయ The Tamil name is ... which Rottler calls Bryonia Callosa D says. పుచ్చతీగె = కలింగపుచ్చ & SC says the same – కలింగం. పుచ్చ తీగె Now the కలింగం is Caesalpinium Bonduccella. W – regarding which Roa gives no further aid – he gives no Telugu name – Piddington. p. 197 says పుచ్చకాయ is Cucumis Colocynthis SC says. పుచ్చతీగె is కలు... Convolvulus Panniculatus – Compare ...కాయ

పుచ్చటిక n. s. Modesty. prudishness. a prude or shamefaced girl. Manu Charitra 2. 8. పుచ్చుటికతనంబు ... So also in Andhr Bhash 1. 164 సిగ్గునాం లజ్జయనగ ... పుచ్చుటికయనగాను ...

పుచ్చటికతనం n. s. Prudishness. modesty. shamefacedness. = ...యం –

పుచ్చడిక See పుచ్చటిక. puççadicā
పుచ్చడిక puççadica } Og 38

పుచ్చి adj. Rotten. పుచ్చికాయ a rotten nut. పుచ్చిగవ్వ a brass farden. So in Sanscrit కాకవరాటకం

పుచ్చి (K). Pudendum Muliebre. Reeve

బుజ్జి adj Little, small.

బుజ్జి n.s. A sprite (query - see బూచి) a brat, as చిన్న బుజ్జిపిల్ల a "little fright" of a child.

బుజ్జిగాడు The bird called Kingsfisher. In Madr Journ vol XI. p ~~247~~ 231, చిన్న దొడ్డ బుజ్జిగాడు the regular Kingsfisher - No 248 పెద్ద బుజ్జిగాడు - Genus Alcedo

పుచ్చికాయ

పుచ్చికాయలు

పుచ్చిగుడ్డ

పుచ్చిపోవుట v. To divide. see పుచ్చుట.

పుచ్చు n.s. The sediment of oil. filth.

పుచ్చు adj Rotten - See పుచ్చుట

~~పుచ్చుకొను~~

బుజ్జి buggu A.6.91 is interpreted మేక a she goat

శైవంమానుకొని వైష్ణవముపుచ్చుకొన్నాడు he embraced the Vaishnava creed. ఆపనినావల్లపుచ్చుకొన్నాడు he carried on the work by me: thro' my hands

T పుచ్చుకొనుట v. a. To take. This verb like to take in English is used in many senses. thus. To receive. to purchase To eat. to drink. to take medecine. poison &c. To exact service. శలవుపుచ్చుకొను To take leave or retire. సమ్మతిపుచ్చుకొను To demand satisfaction. or grounds.

T పుచ్చిపోవు v. n. To decay. mortify. rot. To dry up. నోరుపుచ్చిపోను may their ~~teeth~~ drop out ~~mouths rot~~! Suca 3.22 rotten Padma. 9. 8. BD|4.300

T పుప్పుట v: a See paper inserted opposite this page

T పుచ్చె n. s. A cap or loose bit under a screw — The loose caps at the ends of a palm fruit. The skull. i. e. తలపుచ్చె

S పుచ్ఛం ns The tail: the hinder part Lalita. 4. 51. Tail. DRB 554

T బుజం ns The shoulder వొకబుజంనేల the distance bearers carry a palankeen at one run, without halting to change shoulders. About a furlong

S భుజం ns the shoulder. the arm Vema 1478 a certain phrase in astrology. Paidin 4.163

భుజంగం ns A snake. Also a Lecher. Vem. 779 In the Chandravalocanam Calidas says భుజంగవిధజానీతే భుజంగపదగాంస్త్రయె i. e. ~~Set a thief to catch a thief.~~ The feet of a snake [or. tricks of a lecher] are known to himself alone

భుజంగభుక్కు ns The snake eater: a peacock

పుచ్చుట v. a. I To take. as శ్రమపుచ్చుట to take trouble and తెరవులబుచ్చి. BD|4.590. 1671 M. 14. 3. 179 Parijata. 4. 33. 2. To send 3. To command. 4. To make or cause న్యాయంపుచ్చుట to do justice. 5. To divide. 6. To scratch. 7. To give (a sigh as ఊపిరిపుచ్చుట) 8 To extract. or make (oil or melted butter) thus నెయిపుచ్చుట Vish P. 2. 80. 9. To put to (sleep) as నిద్రపుచ్చుట to put a child to sleep. 10. To do away. remove, dissipate, scatter (పోతొలగుట) as మైలపుచ్చుట to take out the dirt. Vema 230. So also Vish Pur. I. 157 VII. 27 M. Anusas. V. 158. Vema 69. 258. II. In many compounds this means to make or cause to be thus సరి right. సరిపుచ్చుట To correct or make right. Vema 214. మోసం fraud మోసపుచ్చుట To practice fraud చిన్న small చిన్నపుచ్చుట To make little of. slight contemn. Tara 3. 109. సరి right. సరిపుచ్చుట To set right. trim adjust. reconcile. పేరు a name పేరుపుచ్చుట Chamatcar Manj. 1. 71. To call by name. to celebrate. 12. Added to some verbs it gives a stronger sense thus విరిచిపుచ్చుట Sar Divi 164. to cast away. (advice) 13. Elsewhere it forms the causal as పొలియుట To die. పొలిబుచ్చుట to kill. వీడుట to become loose వీడుపుచ్చుట (వీడ్పుచ్చుట). Sumati 25. To loosen. 14. It sometimes is explained as the causal form of పోవుట. Thus సరిపోవుట to be ended makes సరిపుచ్చుట v. a. To end or finish. చిన్నపోవుట to be humbled. చిన్నపుచ్చుట to humble. పొద్దుపోయింది the time passed పొద్దుపుచ్చుట to pass time or idle Vicr V. 194 Surabh 83. Vish P. IV. 236. 15. It also answers as a causal for పడుట thus వెలిపడుట To be revealed. వెలిపుచ్చుట To reveal. సరిపడుట to be right సరిపుచ్చుట to correct. Sometimes the initial P (as stated under that letter) is dropped — See ఉచ్చుట & తుర్రుచ్చుట. --- పుచ్చరాకున్నపుచ్చెది M. 1. 4. 320 The nail or peg could not be drawn out In A. 5. 41 it is rendered తీయుట। విసర్జించుట In Pal. ~~26~~ 230 పుచ్చిరి వారు పలువురు Pal: p: 230 = తీలుపుచ్చి తీసుట

భుజంగమం A snake

భుజంగస్త్రీ Bmj. 3.132.

భుజంగుడు A libertine, a lecher, a lover Hams. 1.258 Rbh 1.72 & 2.109 రాయవేశ్యాభుజంగ Vasu Cha. Thou hast subdued all royal dam-

~~భుజ...~~ sels పరరాజులభుజంగు Pal. 291 Thou who hast dishonoured all thy foemen.

భుజగం ns A snake Vish P. VII. 188 Vem. 2. ~~186~~ pr^d 185

భుజగహరుడు Balram 5.71. (or 72)

భుజపత్రి Omit this

భుజించుట v.a To eat. Suca 3.188

భుజాయించుట v: a To eat

భుజిష్య ~~Omit this~~ Handmaid, servant. MS. See xn Ved Ray. 2.112 "thy handmaid."

బుజ్జగం ns Consolation &c see బుజ్జగింపులు See Pal 51

బుజ్జగించుట v. a. To caress, or fondle, To pacify, console, calm, lull, To cajole, wheedle, persuade [illegible] BD\3.693

బుజ్జవం ns. Consolation. Satyab 3.193. Bhag 3.998 s m: Anusas. 1.34

T పుట ns A leaf of a book.

Browns Telugu Dictionary

S పుటం ns A fold, a doubling
The cup or hollow formed by a fold,
as in a flower, or in any roll. or
పుటం. in the eyelid. or in the joined
hands Lalit. XII.16
A germ, as of a flower. The head or crest. Panch 4.136
A crucible. A burn or cautery
Calcining, ripening a metal or mixture in a
closed vessel. Vasu 2.47 3.241 [Tara 2.75]
Combination, league. scheme, plot
పుటంపెట్టుట To refine, put it in the crucible
3 బుడుక ns A plunge: a gasp. బుడుకున See -టు-
2 పుటపుటగా Hamsa 5.28 In ~~A~~ A 1.35/88 Easily, irresistibly
~~అప్రతిహతముగా~~
S పుటభేదనం पुटभेदनं A city or town ~~[illegible]~~
Chenna Basava Pur. 1.2.

T పుటమరించుట v.n To gather, rise, swell
as a boil. See పొం—
పుటమెగయుట v.n To bound or spring up Pal 239
పుటాక్షరం ns An abbreviated word - a contraction in writing: the running titles
of chapters in a book
పుటి ns A cup, fold &c see పుటం
కందర్పపుటం Bhag 8.472 manus
pudenda contegentes - నాదపుటములు
in A. 5.72 is rendered సంకేతస్వరములు

నాసికాపుటం his nose Surabh. 116
1 In some compounds it merely means the inside - Thus
ఖురపుటం the inside of the hoof
యోనిపుటం see Baladas entered under తొ...
అక్షరపుటం The trigrammaton or composition of letters in the sacred name
. AUM or OM Vem. 1720. 1721 .. In
Pal: 413 పుటమెగయుట is rendered To
spring or leap

2 పుటపుటగా H. 5.25 is rendered శృంగారచేష్టచేత
మిట్టిమిట్టిపడుతూ అంటే అతిగా In A. 1. ~~88~~ 35
the comment says ~~[illegible]~~ garhitam
అధికంగా అతిశయం It is a mere Anuk
& may be rendered Greatly, extremely
3 పుటపాకు A. 5.57 A crucible బంగారు శుద్ధిచేయుట్కు
వేసేపుటం

పుటిక } n s A basket. Kr Ray Viz. 4. 120 = దొప్పవంటిది A. 1. 92 & 6. 5

బుట్టిక / పుటికె } A hamper, a small basket Paidimarri 4. 292 ...

బుడుక్కు Slapdash - a word imitative of splashing See బుడుకున

S పుటిత Folded, inserted, contained (a W.) Myst Saubh xxxi. 6. ...

S పుటలం Vish Chitt v. 72. a W. A note in music

బుడుక్కున Bhasc §71 Suddenly, with a plunge

T పుట్టం n s Mass, collection, congeries rubbish. Stuff.

A white ant hill as being a mass of earth: wherein snakes are found: hence, a snakes hole.

M. ... 102. Harischandr H.K. ~~...~~ 3. 133

Fungus on a bambu see పుట్ట ~~...~~ ...

A pack or collection in general as అబ, ద్దాల పుట్ట a pack of lies ... his body is a mass of bad humours.

పుట్టు adj Massy, swollen పుట్టుబెండ్లు large breasts Hams 5. 242

hence పుట్టుకాలు a swollen leg: the disease called elephantiasis Chandr 1. 54

~~పుట్ట fungus on a bamboo పుట్టకొడు~~

బుట్ట n s A basket: a bandbox: a balloon, a little case or sheath

పుట్ట 1. 9 పుట్టగా Inf in A. BD\5. 914

పుట్టుగోచి H.D.I. 1862 ... పుట్టు ...

... these are given in the Mahabharat as signs of submission to a victor నరముల పుట్ట a lean starveling a mere skin & bone. ... he is now a lost man.

As for the phrase పుట్ట ... as a sign of being vanquished there is a curious passage in the old play of "2d part of the Contention of York & Lancaster". It is printed by Knight in his Shakespeare, & in describing Yorks ruin he says the old play (p: 218)

"And many soldiers more: who all at once
Let drive at him and forc'd the duke to yield
And then they set him on a molehill there
And crown'd the gracious duke in high despite

Browns Telugu Dictionary

పుట్టం ns Cloth, a vest or dress
~~Maarich Dwip. p. 89~~ Sar Dwi 204 HD. 1. 1914
Vema 168. 195 BD \ 3. 83

పుట్టకాలు A massy leg: i.e. a leg swollen
with the ~~disease~~ scurvy called Elephantiasis
~~Chandr R. 1. 54~~ Jagann. 1. 54

పుట్టమన్ను The heart of a white ant hill
~~పుట్టమన్ను~~ The red earth that contains the eggs manu 4. 49
A puff ball or fungus

పుట్టకొక్కు ns A mushroom. M. Santi 2. 418

౪ — ~~పుట్టకోట The glacis of a fort (I doubt this word greatly)~~. Tatach denies

పుట్టకొడు ns A puff ball or fungus. the
sort of fungus or soft earth that con-
tains the eggs in a white ant hill.

పుట్టకోవెల See కోవెల

The comb or mass of eggs like a loaf in a white ant hill
పుట్టగూండు See పుట్ట A mass &c. From
పుట్ట a mass & కూడు to collect Manu. 4. 49

౧ ~~౫~~ \ పుట్టగొడుగు A mushroom.

పుట్టచూలి He who was born of the anthill
This is a word translated from the Sanscrit
name Vàlmiki

పుట్టచెండు A ball to play with, being
made of fungus &c Tara - 3. 12 & 15

Suca 3. 207 Vaizainti 3. 94 see Sadananda Yogi Satac

౧ పుట్టగోచి A large codpiece - compare P.L.L. .. XI. 63 and .. 3

౨ పుట్టగోవి Orifice, hole, as of an anthill Sar Dwi 461

౩ పుట్టగోచి Baswa Padya 5. 250

౪ పుట్టకోడు The కొ in the word పుట్ట page
823 says it means పుట్టకోలు

౫ పుట్టబెలువు See Madr Journ vol XI. 223 No. 230
The red billed cuckoo. Xanclostomus
Sirkee.

Browns Telugu Dictionary

పుట్టతేలు The large black scorpion, because found in rubbish

పుట్టబుట్టు Valmiki. Vier Bha 1.9 కఁపుట్ట

పుట్టి

పుట్టి The Indian ton equal to twenty ఏను (4.631) తూములు. The putty or ఖండి candy is from 800 to 1000 seers and is ciphered ఖి. The పల్లెపుట్టి is 80 తూములు but the మలక పుట్టి or Malacca ton is 200 or 240 తూములు. Ila 3.12 She wept in floods పుట్టె

పుట్టించు v. a (causal of పుట్టు) To form, make, get, provide, obtain, raise (money) create, generate, suborn, suggest, prepare, fabricate M. Ati II. 184.220

పుట్టింట At home in her fathers house. From ఇంటి (see ఇల్లు) and పుట్టు the home of birth

పుట్టిక ns A basket Vij Vil

పుట్టువిల్లు) Suca Sap 3.228
పుట్టువిలు }

పుట్టుఇల్లు ns Birthplace, nucleus, home, mint, fountain-head.

పుట్టు ns Birth, offspring నరపుట్టు a human being, born of man

~~పుట్టువు~~

3 — పుట్టుక ns Birth, origin

పుట్టుపైళ్లు or పుట్టువెయుర్లు Ceremonies regarding a birth

పుట్టి ns A basket boat made of cane and covered with leather. Pal 247 Kr Pal 354 plu పుట్లు Chamatc Manj 3.126. వానిపుట్టి మునిగెను his raft is sunk – i.e. he is shipwrecked or ruined Vema 1790 3 (Ila 3.38 a proverb) (= xapabog) పుట్టి కుం కింది Pal 456 they are ruined

The putti or candi at Masulipatam is of three weights: four hundred and eighty pounds for tobacco, five hundred for metals and hard ware and five hundred and sixty for sugar, dates and other soft articles. In the Price current, in As Jour 1837 the Madras Candy is stated at 500 lbs (July, p 266) – The putty and its fractions also denote the extent of land that produces this quantity of grain

3 పుట్టుగొడ్రాలు Sar Dwi 599 hopelessly barren

పుట్టుమచ్చ – see note on పొట్టుమచ్చ

పుట్టులమ్మ Our Lady of the chilblains, swollen face. See Suca 3.52(58)

పుట్టుమునిగి Demure Hall Kr

Browns Telugu Dictionary

పుట్టు v.n. To be born, produced. To arise as love, anger &c Vem 2.139. Pad. 3.19 M.1.2.205
పుట్టుచెడుగు Vem 1367 a born villain

పుట్టువంత్రే, ~~[illegible]~~ Thy being born (as a mortal) was a sport to thee o Krishna B.X.99

పుట్టువెల్ల An ~~alliem~~ albino or person born with a diseased white complexion. These are as fair as Europeans,

పుట్టుబడి n.s Produce. production

~~పుట్టుమచ్చ~~ { తొంటిపుట్టువున Das. VII. 178 (Ahal 110) in a former birth

పుట్టువు n.s { Birth, origin Bhag X. 99

పుట్టెడు See పుట్టి A ton

పుఠ్ఠుంత Excitement ??.M.

పుత్రేపణ Slander, instigation Z.A = పురటా

పుడక n.s A skewer, a pin, a bavin, or sprig — a fescue, A little bit of stick, as a straw about the spillikin size of a pen. or pencil.

~~[illegible]~~ ముక్కుపుడక a little stick or bit of gold wire worn in one side of the nose (Vem 1375 పూరిపుడక) Vem 977 a twig And ~~[illegible]~~ firewood: a brass lamp in a lantern is called పుడక !!

పుడకబావిలి An earring like a slender stick of gold

తల్లితోపుట్టువది M. Curma V. 128 A mother's sister. This word and పుట్టువవాడు brother are used where it is uncertain which is eldest — ~~for~~ the specific Telugu names for these relations ~~are~~ denote the precedency or succession of birth — for the simple words brother & sister do not exist.

పుడక { Simply A Pin or Peg. Gad or Goad. or SPILL q.v. or GAD the pure English word is Bavin, which in Pepys's Journal is used for a bit of firewood — Or sprig — "he prepared a hollow stick containing a sprig of gold as black lead is contained in a pencil" — State Trials — Likewise a fescue. — a Bodkin — in modern days it is called a stiletto. ... "These "spills" for lighting candles are made of her letters to me" — a SPILLIKIN

3 A proverb says పుట్టుకతో పుట్టినది పుడకలతో గాని పోదు i.e. It was born with him & he will carry it to his grave — Or what's born in the bone &c. In Suca 2 I. 492 చెవిపుడకలువిరివిన is interpreted బోధించగా విని

పుట్టువారిణి Local Rec vol 3 p: 193 line 11.

పుడక an inkle "Bramins use the peepul leaf for platters: they are jointed together by inkles" Rox in J A Soc 1848. p 380

బురకోడి ns A waterfowl.

3— బుడత ns A roll of thread. A daughter, a little girl

౬— బుడతడు A little boy, a son. S.1.16

బురవ్రలు Fulness, teeming. Mann 3.47 = సమృద్ధి

బుడబుడవ్వ Gurgling: the sound a bottle makes when sinking. M.V.

బుడంబుడుకులవాడు A panegyrist, a base flatterer: a class of beggars. = భట్రాజు

~~బుడమ see బురుదివ~~

బురవు The plant named Bryonia callosa Ainslie 2.428 The fruit is used as a pickle & a medicinal oil is extracted from it. Vem 1812 See

౹— కోడిగుడ్డుబురవు – one sort, egg shaped: is the కోడిగుడ్డుబురవుకాయ ..... బురవుకాయలాగుతిరు.. ౧

౮— బుడమచేప A sort of fish

బురవుపోపర అనగా ఇంద్రుడు. Q

T పుడమి ns The earth

పృథివీశుడు A prince D Navan 215

బుడాలు (ముసుగు To sink) to the bottom.

బుడాలు See mixed vocabulary

పుడిశెలిండ

బుదికోళ్లు Dasav 9.102

౧ మదనబురకి The name of a certain plant. Myst. Miscell. vol 3. p. 48

౨ గుత్తాడు running about here and there – a phrase regarding a dumpy little man ... poking about. – a fumbler ... బురవుపంతులు Char: 1549

౩ బురక్రవ్వాడు Hams 5.254 is rendered సావిరివాడు

బులురక్రసి. Q = ఇత్తకర్త Q

౪ బురవు A certain tree. కోతిబుడుబురవు అవగ ... ఆలూకం Q

౫ కోతిబుబురవ = బ్రహ్మ. పొతయం = విలావాలుకం = ఐతేయం. Q. = ఇంద్రవారుణి. Q. పేతిబుర మ = కటు(త్ర)బుసవు Q = కపిద Q

౬ బురతీకవు = కట్రపేవద్దవ Q

౭ కొండబురవుకాయ Rox. 3.723 బురవులు Local VI. 143 line 3
పావు బురవుకాయ — – 722
బురవుపంతులు Charitr.

౮ బురానకు .. బురవు

Local 34. p: 218 foot నాలుక్కుబుడానికి పెరుక్కొని వచ్చినారు – This is printed in "Wars of the Rajas (Tel: Reader), p 16 line 25

బుడిగ adj Small, squat: short and thick

బుడిక ns A small pot = పిడతె Nams 2.85
This is Canarese.

బుడిగె ns A pack or pannier, ~~bee~~ two of which form a bullock load. Also a సిద్దె or leathern oil bottle, two of which form a bullock load.

బుడిపె ns. A bump or swelling. Callus, excrescence; ~~a knot or joint in a cane.~~
plu. బుడుప్పులు. Vem 654 The stump of an amputated hand &c.

బుడిపె See బుడిపి

బుడబుడముచ్చట్లు Easy conversation prattle, chat.... బుడబుడలు See Charitra page 62 ult. Murmuring among themselves

బుడిబుడికెలవాండ్లు Idlers, Tattlers, ramblers, a class of mendicants called also ~~సొమ్ములవాండ్లు~~

~~బుడిబుడికెలవాండ్లు~~

బుడబుడ (పలుకుట To talk) easily chattingly: to chat or tattle. "A little - Small = కొద్ది Basw Dwi IV.161. బడబడ లే ibid 5.97 i.e general talk

పుడిసిలి ns. infl పుడిసిటం, abl పుడిసిట The ~~బుడిబుడికెలవాండ్లు~~ hollow of the hand Tel Prabodh Chandr 3.51 Kodanda Ram §6

పుడిసెడు. A handful, a cupful స్వాసరంబు మాంసముండరాదు గా॥ పెడు గంగాం. శ్రీకాళహస్తి మా॥ 3.58 BD\ 5.578 Suca 3.416

1 బుడబుడ adj Easy, gentle, Trifling, petty as బుడబుడ నడ a gentle pace బుడ్డబుడమాటలు muttering words. బుడ్డబుడకన్నీరు trickling tears బుడబుడద్రోతల్లు Whimpering బుడబుడవేల్పులు BD 4.648 Petty gods, Village gods

2 బుడబుడ adv. Easily, gently

3 బుడబుడ్లు బారి BD\ 2,850 \ 5.388 To chatter = గుసగుసలాడు... In Suca 3.265 బుడబుడశబ్దలు... ↗

4 బుడబుడక్కలవాండ్లు A sort of religious mendicants

↗.. 3 tripping footsteps బుడబుడనడలు

Browns Telugu Dictionary

౧ ప్రదుట్టు v. n. Vulgar for ప్రట్టు Vema 1229.

౨ ప్రదుకు n. s. Giving. see ప్రదానము = దాని OG 38

౪ ప్రదుకుము v. a. To stint or pinch see ప్రదుకుము. To handle or finger pinch
BD. VI. 236
దశావతార. ౨. ౯౩. పొలతినీ పొత్తి బిడుకె తివేళలు. పద్య ౩-౩౦.
Hari Vams. 1.22. Ratha 1.68. BD 4.144
ప్రదుకుడాడుకు అనగా కామ. ధేనువు AN Sangr I. 71. D
బుడుక్కున (మునుగుట To plunge) slap-dash
all at once. See బుడుంగున

బుడుత ns A little one, a child. A. 6. 159
Satyabh. 4. 59 బుడుతగాడ్పు Bmj 3. 132 = పిల్లగాలి
an infant gale: i.e a gentle breeze

బుడుతడు ns A child, a little boy

Tara 2.88 Anir 3.70. Suca 1.16
బుడుబుడుక్కలవారు Panegyrists, flatterers, a class of beggars.
౬ బుడుమెలు A species of grain which
౩ when ripe looks as if it were blasted
Vema 1959. H. 4. 156 కూతురుబుడుము అరినగాతంబిజం. Q
౧౦.౧ —
౨ బుడ్డ ns. A bubble, a pod, an excrescence.
The disease called rupture బుడ్డకుతెం(డు)
కలుస్త్రీ గడ్డము Caudappa 107 బుడ్డదిగినవాని
One who is labouring under rupture
౫
౪ Vema 1023. బుడ్డరూపంగా ప్రుంటె Globular
బుడ్డ బెదిరింపులు a mere bugbear

బుడ్డకాంకెరచెట్టు. A species of (కాకర) heart pea
which is smooth leaved. Cardiospermum
halicacabum. = కారవి.

౧ } బుడసము. see బుడ్డబుడసము
౨ } బుడుపు పోయిన Sancara H. 4. 184 Lean, thin, shrivelled
౩ One species is called H. 4. 156 పంగాకుబు డుపులు
౪ ఉచ్చుబుడ్డ the bladder
౫ BD 4.579. & 6.949 = To handle, feel, grope for and touch
౬ గాతరుబుడదలు అనగా ఉల్లిలు. Q.
౭ బుడుకి ... పరుబుడుకి Roxb. 3.131 see తాలికబుడ్డ
౮ కానిమాటలునమ్మితే
బుడ్డను నమ్మి యేటల్లో పడ్డట్టు he is a mere broken reed Allusion to a ~~man trout~~ dropsical man who for want of a raft to cross a river trusted to his big belly – which dragged him to the bottom
౯ బుడుకోడి, బుడుకోళ్లు a sort of wild fowl
See ms vol. ౬౪౬ page ౧౫ in tract 2
౧౦ ప్రదువర = రసాయనధర Q

Browns Telugu Dictionary

బుడ్డగించుము To ~~be swelled~~, or ~~bulge out~~
A. 4. 22 where it is rendered కెల్లగించుట

బుడ్డతువమ్ము Loc Rec 1. 185

బుడ్డపుణాదు } ns A tick. The round louse
బుడ్డపుణుగు } that infests animals

బుడ్డబెదిరింపులు Bullying, hectoring, a bugbear.

~~బుడ్డబుడు~~

బుడ్డబుడబుసలు } The Brazil cherry: a plum enclosed in a loose dry ~~of~~ pod. Some
బుడ్డమిసరి } say it is బుసర. See మిసరి

బుడ్డి A bottle - plu బుడ్లు

బుడ్డియాటె a sort of spear

బుడ్డిచెంబు A small చెంబు or bottle, a flask

పుణికె n.s. A great jar for storing grain. See పుటక
Also the ... शिंड

పుణికరించుము v.a. To stint, eke out or pinch. Fumble

పుణికరించుట v.n. To twitch or be convulsed as the fingers picking the sheets &c while dying. – Subsultus tendinum

పుణికరింతలు (or 3) n.s. Twitching. convulsions. stinting greedging.

పుణికె See పుణుకు.

~~పుణాత ns Ability, skill~~

బుడ్లునుక్ చెల్పులు BD 13.880 = మెటికలు విరు
చు To crack the knuckles

పుణికి పుచ్చుకొనుట

పుణికి తింటలు

పుణికిళ్లు n.s. A romping game like Puss in the corner. Dasav 9.102

పుణుకుట v.a. *literally poking or nudging* To handle, finger or twitch. To filch, pilfer. To gather, pluck crop. నేలపుణుకులు to grovel on the earth as in grief. Sar Dwi 341. procax. in Ila 1.152 and Vish Pur IV.253. and Dasav. IX.236. vulvam. See పుదుకుట. ~~పుణికి పుచ్చుకొన్నట్టుగా న్నది~~ *wrong* means ~~వానినియాంపత్తు గ్రహించినారు. or. it is as like him as possible~~ *wrong* - ~~lit: it is as though he were stolen and put here. An expression applied to treading~~ పుణుకుట ~~in his steps or following his example.~~ .... See Bhas R Y III. ~~807~~ 807 ... వనము మున్కలు వమున్న వపుణ్ణె Bmj 2.68

పుణుదు n.s. See పిదుదు. A louse

పుణ్యం|న్న adj. Good. virtuous. *sacred* holy. pure, righteous, excellent. *charitable* See the n.s. పుణ్యశ్లోకం The sacred text. పుణ్యస్త్రీ a happy woman, the mistress of a family one whose husband is living.

౧ పుణ్యాలు - see పుణుకులు

౨ పుణ్యాత్మ adj Virtuous, holy, charitable BD|5.289

GOOD, Virtue, holiness
{A Deed or remarkable act. Charity

పుణ్యం n.s. Gratuitous goodness. Virtue. merit. Excellence
P. 4·520
Holiness. A good or meritorious work, or action. Purity
3 A work of super erogation. [Compare కర్మం. In the ticas
this word is left unexplained.] This word implies what
is gratuitous, unexpected, unhoped or uncalled for: compare ఉచితం: thus
నన్నుపుణ్యానికికొట్టినాడు he beat me without cause, meaning
the same as నిష్కారణం. So నీపుణ్యంచేతయీతొందరవచ్చింది
for this trouble we may thank you. So in Ila 4.67
తే॥ నీదుపుణ్యానకైననేనెరఁగ I swear by thy gracious
self. (This is Juliets expression) that I know nothing
about it. యిదిఅంతమీపుణ్యం This is all your goodness
i.e. you are too good. I thank you - Or. This is all
thanks to you. it is all your own doing. మీపుణ్యం
అదిచెల్లించు for goodness sake pay it me. The word
~~is also thus used తేనయుక్తానేపదిపుణ్యమునేభుజియించక~~

25 పుణ్యజనుడు n.s. A man of excellence. a holy one. The
guardian of the south west quarter. A Racshasa
giant or primeval god Pariz. 4.90 see పూర్వదేవత - The
పుణ్యప్రత్యుడు A free agent. నన్ను... ౧౦
పుణ్యలోకం n.s. Heaven.

పుణ్యవంతుడు. వైన adj. Holy. virtuous. &c. See పుణ్యం

~~పుణ్యవాచకం see పుణ్యహవాచకం.~~

పుణ్యశ్లోకం

{పుణ్యప్రత్యుడు He who escapes with impunity, or gets off unhurt
౧౦ నన్నుపుణ్యప్రత్యుపైదోచుకొన్నారు they plundered me
with impunity or. by fair means See ~~KP. 3.~~

A well known verse says -
శ్లోకాష్టకేన ప్రవక్ష్యామి యదుక్తం గ్రంథకోటిభిః
పరోపకారః పుణ్యాయ పాపాయ పరపీడనం ॥ = ॥

పుణ్యయుక్తం PVD. p. 21 This word is some blunder

పుణ్యముగా In free gift. Local Rec. 1.415 line
2 ... నా అప్పుడు పుణ్యముగా యిచ్చినారు
In DRS. 84 నా పుణ్యవశమున నా కోరిన
నట్లు By my great good fortune, just as
I wished ... పుణ్యముగా యిచ్చిన పొలము
a field given in free gift. Local Rec.
1.415 line 2 Juliet

25 note on note 2] W on Vish P. p 358 says "The
evil spirits or Racshasas named Punyajanas"
and he adds nothing in the notes nor in his Dict.

౧ [illegible] O might I feast on the charm of thy honied lip.
Vema 42. 187. Tara. Manu. Hamsa &c &c M. Adi 1. 208.

౨ origin of this ~~word~~ name is given in the Vishnu Purana, see 25 thus
The giants were once nearly the equals of the gods, and to attain equality with the gods they performed తపస్సు or penances. This the gods dreading, beguiled them to sin by the means of villainous temptations. Hence the Giant race (now fiends or goblins) are considered as a fallen race like the Preadamite kings of Musulman story.

3 — పుణ్యం a remarkable act appears to be the original sense. "In Pindar gymnastic or military virtue was ανδρια – wealth and prosperity founded on the bounty of the gods was ολβος (Quly Rev CI. 44)
Here ανδρια clearly is పౌరుషం or human – while ολβος clearly is పుణ్యం a divine gift. .... Or else...
"άγνος ~~[illegible]~~ sacred or holy: pure or chaste" p 169
– or, as Wolsey says (Hen VIII. p 249. 12°) Give him a little earth for charity పుణ్యానికి [illegible] – = το μακαριον, ~~[illegible]~~, ωπανυ – So in Lucretius I. 42 Hunc tu diva tuo recubantem ~~corpore~~ corpore sancto = దేహపుణ్యం .. మీ పుణ్యాన I shall be so much obliged if you will come – పుణ్యానికి చేసినా To volunteer, do it of his own free will ...x

౪ పుణ్యాన Fruitlessly

x · 3 పుణ్యం is an imperfect obligation and ధర్మం a perfect one – see Boswell 2. 235 ... పుణ్యకథ M. 1. 8. 152 godly legends – In Jain Theology (Wils. As Res 17. p. 264) Punyam is Good and Papam is Evil – In TE. 451 book VI. 247 [illegible] .... In astrology పుణ్యకాలం a lucky hour

Browns Telugu Dictionary

పుణ్యస్త్రీ } A virtuous woman, a lady, a
పుణ్యాంగన } mistress of a family. ND. 2. 790, 556.
A housewife, goodwoman } M. Anusa 4.399.

పుణ్యాత్మం ఐన adj. Holy, pious.

పుణ్యాత్ముడు

పుణ్యనిధిచేయుట

పుణ్యాహం n.s. A holy or sacred day.
పుణ్యాహపల్లవము Suca 1.455 అనగా విప్రుల blessed blossoms

పుణ్యాహవాచనం n.s. The consecration or hallowing of a house. A ceremonial purification Vish IV. 190.
~~Query should it not be పుణ్యావాచనం~~

1 — బుతబుతపోవుట } Vicram (4.238 T circa) anne:
బుతపుతపోవుట }

2 — బుతిరు అనగా ఆహారము OG. 54 See 2

3 — పుత్తంబి puttam in OG 37 is rendered అంపురము

1 పుణ్యపురుషుడు A holy or virtuous man — DRU: 1172 line 2 Pal 269 పుణ్యపురుషులపెంట a heap of (the corpses) of the brave పుణ్యపురుషులారా O holy men! Sanand opakhy (TE 267) 4.44
పరమపుణ్యపురుషులారా DRAyo [114] 160

2 పుతికి Roa. 2.587.

3 పుత్తి
బిన్నపుత్తి, పెద్దపుత్తి Local Rec. 3.393

2 I suppose this is an error by the copyist meant for బుత్తి which is Kanarese & interpreted by Reeve. p: 1030 Stale food: food prepared for a journey

పుత్తడి or పుత్తళి n. s. Gilding, fine gold. Suca 1.16 A gilt image puppet or doll, (applied to delicate beauty) see Vema 1033. Yaya 5. 13. In Bhadra Parin 3. ~~పుత్తడి~~ 292 is this verse ... పుత్తడిబొమ్మ ... Here also it means fine gold

పుత్తడిరాసు "gold coin. ~~pennies a name of very fine gold used in ancient coinage.~~

కనకపుత్త్రి is this the plant meant by ~~పుత్త~~ Kunki pootri Roxb 2.217?

పుత్త్రళిక n. s. An image &c Acasa Bh. C. p 150 verse 13. see పుత్తడి.

~~ముత్తి, a lump or handful of rice; a morsel - wrong~~ It is the Canada word for the scrotum

పుత్తెంచుట v. a. To send, despatch, or forward. q. d. పుచ్చి + తెంచుట Bahulas 3. 181. M. 3. 2. 46. Vish. 6. 45. Bhasc R. Sundara 395. (వచనం) and Bala 670. Veera Cha 4. 24. Imperative పుత్తెంపుము Pal. 101.

3 పుత్త్రకామేష్టి n. s. The religious sacrifice for the purpose of obtaining a son.

పుత్త్రజీవిక buchelo. ౫ 2.124 A tree from beads

పుత్త్రపౌత్రపర్యంతముగా For ever and a day. To him and his heirs for ever

పుత్త్రసంతానము n. s. Male offspring, issue, or progeny.

పుత్త్రసంతతి

పుత్త్రపౌత్రికంగా From generation to generation

పుత్తలి n. s. A daughter, a puppet, a copy.

of which are made necklaces of supposed prolific efficacy - 2W. n Sabalp. The Andhr Dip says ... - which is n 2W. In ... it is shewn that it is merely called Nagelia Putranjiva. Rox. 3.766.

పుత్త్రధాత్రి n 2W The Sab Ca p: 975 gives this as the name of a tree "called putra dhatri!" - or (voce) ... which likewise is nW. - ... "Sac. 2W" is given as a synonyme

3 పుత్తేర { DM. 5. p 126 line 18 / HD. 2. 2114 } As he was going. { sending BD\4. ~~1196~~ 1193 } Irregular infinitive from పుత్తెంచుట

పుత్తెం is rendered ... in OG 38 ...

~~... See ....~~

పుత్త్రపౌత్రపర్యంతం Through all generations: for ever. To him this heirs for ever

పుత్తెమ్ము BD\5. 485 = ...

In Nila 1. 21 ... is used for ...

~~పుత్తికి 5 M. Virata 5. 308 ... cloth~~

పుత్తికా: A white ant - Jones in Menu IV. 238 ... పుత్తికా: But SC & W say ... A bee - But from the passage in Amera, page 124 (Colebr) it is clear Jones is ~~wrong~~ right. - The SC in Amera p 124 & Sita Ram thus say ... The S Calpa Druma says ... Regarding that passage in Menu, Culluca Bhatta says ~~...~~ ... The Guru Bala Prabodhica spells it putrica ... & merely says ... a fly. Haug, Reeve, & Molesw omit it. See on ...

Browns Telugu Dictionary

పుత్రిక see ప్రతి. A copy or transcript.

ప్రథమమాతృకం original. M. i. 1. 129. పుత్రిక a copy made from a మాతృక

పుత్రుడు n. s. A son. పుత్రవాత్సల్యత paternal affection, love towards a son. compare వాత్సల్యత ... పుత్రపౌత్రపారంపర్యం To him and his heirs for ever

పుత్రోత్సవము a feast on the birth of a son

A mystic phrase - See As Res XVII. p. 264 "atomick matter". Radha KD gives two long articles

పుద్గలం Omit this. ~~A. D. C.~~ W. MV. not in H. T. Swa. nor Amara and Z. A. admit it but all others deny it to exist. Yet I find it in mss M vol XXXIII. p 281, Matangá Paramesw: cap XIII. 11.

పుద్గలుడు Omit this.

~~బుద్ద n. s. A clot, lump or bit as of curd.~~

~~బుద్దలుకట్టు v. To coagulate, or form in bits.~~

బుద్ధి n. s. Sense, &c see బుద్ధి This spelling with ద్ధ is proved by the prasa in Sar Dwi. 101. and Radha 1.28 & Basw Dwi 3.453 & Çamud (1842) 97 HD. 2. 1290

బుద్ధి n. s. 1. Mind, intellect, understanding, sense, 2. Knowledge, reason, judgment. 3. Wisdom, 4 Maturity of sense in a grown person. 5. Thought, idea, Guess 6. Opinion. 7. Advice, admonition, 8. Inclination, intention, wish, disposition. ఇప్పుడు బుద్ధివచ్చింది I now see my error, I have been taught a lesson, I am convinced of my fault. I understand your orders. పసుపు బుద్ధి ↗

childish whim or notion. బుద్ధిపుట్టించుట To suggest the idea. M. Adi. 1. 181. బుద్ధిపుదయించింది The thought occurred. బుద్ధికలిగిన మనిషి a reformed character. బుద్ధిపూర్వకంగా Intentionally, on purpose, advisedly. నేను బుద్ధియెరిగినప్పటినుంచి as long as I can recollect, ever since I was a child. ఇది నీకు బుద్ధికాదు It is not wise in you to do so. బుద్ధి like చిత్తం is Sir, Your pleasure: being a colloquial reply. A verse says

ఆత్మబుద్ధిస్సుఖం చైవ గురుబుద్ధిర్విశేషతః
పరబుద్ధిర్వినాశాయ స్త్రీబుద్ధిః ప్రళయాంతకః

Also in Hitopadesa. p. 90 ॥ ఆహారో ద్విగుణః స్త్రీణాం బుద్ధిస్తాసాం చతుర్గుణా। షడ్గుణో వ్యవసాయశ్చ కామశ్చాష్టగుణస్స్మృతః "What women eat, we are told, is twofold; their cunning is fourfold: their perseverance sixfold and their passions eight fold." Wilkins. p. 138 ...

బుద్ధియెరిగినతర్వాత After he grew to be a man: after he recovered his senses, బుద్ధియెరిగినప్పటినుంచి ~~ever since I can remember~~

~~బుద్ధివచ్చింది I am convinced of my error. I see my fault.~~

Abstract this article thus - బుద్ధి Will: inclination: Mind: sense - judgment. Then add the above 4 phrases ఇప్పుడు &c.

బుద్ధిచెప్పును v.a. To admonish, exhort, advise; To reprimand or chastize. M. Aran. 5.463. Radha 1.24.

బుద్ధిపుష్టింజేయు

బుద్ధిపూర్వకముగా

బుద్ధిమంతుడు A sensible person, a wise man.

~~బుద్ధితెలుసు~~

బుద్ధివృద్ధియగుచుండు

బుద్ధిహీనత n.s. Stupidity

బుద్ధిహీనుడు n.s. A fool, one devoid of sense. see హీన

బుద్ధుడు A wise man. Vema 908 Vish. P. IV. 241 – see బుధుడు. Regarding the spelling, బుద్ధ and బుధ and the different persons meant, see W. in Vish. p 393

బుద్ధితెచ్చుకొనుట To come to ones sense or recover his wits. బుద్ధివచ్చినది I have got sense i.e. I beg your forgiveness. I will not again go wrong. I apologize.

Browns Telugu Dictionary

బుద్బుదం n s A bubble M. Anusa 3.288 Vasu. IV. 19 Vish P. 1. 49. III. 364. IV. 214 Vema 1707.

బుధకోశం Ila 1.74

బుధప్రియం n s An emerald. Omit this

బుధముఖి Dasav. 2.277.

బుధవారం Wednesday
బుధవారు Bramins. CBP. 5.247
బుధి Dasav. 2.432 metri gr: for బుద్ధి ??

బుధుడు n. s. A sage. Vish. P. IV. 241. Also బుద్ధ
తైతిని I learned, was aware, or apprized. Buddha Woden, or Baudha: the demigod after whom ~~[illegible]~~ Wednesday is named. Tuisco or Mercury. Vema 1816.

బుధ్నం n s The root of a tree. ADb. 2W

పునం Suca Sap. 1.88. is explained జాడ or traces, token, mark, పునమెఱరక unconscious. This word (says Z.A.) out to be spelt పొన q.v.

పునర Again, in composition thus, పునశ్శ్రవణం a rehearing పునర్జన్మం a re birth, పునపున్శ్శవి. చారణ a repeated inquiry. పునఃపునః again & again Manu Smr 1. 28. పునఃప్రతిష్ఠలు చేశరి Local Rec III. 472 re-consecration

^ Woden or Mercury was the son of Maia according to Hesiod. Budha also was Maya putra, or, the son of an uncertain (father) because his mother Tara (see తార) ~~[illegible]~~ or Venus wife of Vrihaspati or Vulcan bore him to Chandra or Adonis, regent of the moon, after whom Soma varam or Monday is named. — W. in Vish p. 393 has pointed out that this Budha must not be confounded with Buddha One is Mercury — the other is Gautama. See Sir W Jones's discussion on this in his Works IV. 19 "On Chronoly of the Hindus."

Browns Telugu Dictionary

3— పునరుక్తి Repetition

పునరుద్ధానం n.s. Restoration, restitution, redemption. In his new Testament Pritchett uses this word for resurrection.

2— పునర్జన్మం n.s. Metempsychosis, being reborn, ... XIII 5. 20.

పునర్భవ See Roab. I. 146. 147

పునర్భవం A reproduction, what is reproduced, as a nail.

పునర్భూవధూ

~~పునర్భూవధు n.s. A virgin widow, remarried~~

పునర్వసు n.s. The seventh of the lunar mansions. The Punasa i.e. పునర్వసు is the first crop. the secondary, not principal crop. in a year in the months of Ashada, Sravana, Badrapada, i.e. June-

4— పునశ్చరణం Repeating a certain prayer, a given

1— number of times Anirud 3. 78. Enugala p. 7. & p32

x— ~~పునస్థితం Installation, induction, bestowing~~

పునస్సంధానం Cohabitation, coition, also a preliminary ceremoney to Cohabitation.

~~పునాది n.s. Foundation~~, ground work. from the ~~Persian bunyade~~ See బునాది

పునారతి A second copulation or enjoyment Tara 2 133.

1 The bead roll. or rosary. or chaplet (which word Johnson adduces under rosary)

2 The Metempsychosis, taught by Pythagoras was in modern times maintained by Lessing, the celebrated German, in his book on the "Education of the Human Race" — This author was a Deist: and in him it was doubly absurd.... &c See Fredk von Schlegel's Philosophy of History, Robertson's transl. 1835 vol 1. p: 160 note.

3 పునరుక్తము Vaij 4. 37

4 పునస్స్మరము.

5 పునస్కారము a word like etcetera, in the phrase పూజా పునస్కారములు worship and homage

376

Browns Telugu Dictionary

3 పునాస n.s. The Punasa crop. (corrupted from పునర్వసు) is the ~~secondary~~ crop in the native year. The light crop.

పునకె n.s. The skull

పునిస్త్రీ A woman whose husband is living. T: Venc: Sastry → పునిస్త్రీలు

~~పునిస్త్రీ (for పుణ్యస్త్రీ) n.s. A housewife or mistress of the family, a woman whose husband is living~~

పునుక ~~or పుఱ్ఱె~~ or పున్క n.s. The skull. Manu-cha 4. 109. Rad Swa 2. 111. P.L.L. 1.78 310 Pal 266 M Santi 1..386

పునుకరాశి

~~పునుకు The C.G. 37 says [illegible] (see [illegible])~~ Evidently a mistake for [illegible]

పునుగు n.s. Civet Dasav. VIII. 51. the Civet produced by the female cat of that name, termed పునుగుపిల్లి see జవ్వాది. Rbh. 2.4

~~పునుగునాడు To secrete or produce musk.~~

పునుగుపిల్లి The civet cat

పునుగువడ్లు A fragrant rice scented like civet.

పునుగురాజనాలు musky rice ~~Buch says~~ a fragrant sort of ~~grain~~ rice called Muradazalli ~~used in పునుగువడ్లు~~ called in Hindi Murād-i-Ali

పున్నతేలు n.s. A small scorpion

పున్నమ n.s. (from S. పూర్ణిమా) The lunar day on which the moon is full.

1 పునీతః Justified, sinless ~~Hallowed, holy.~~ { Perhaps the word is Telugu. Sita Rama Sastri denies the word A.2W.. n Sab C. nor in Haught

గురుపాదోదకము [illegible]

Water in which the master's feet have been washed gives holiness to the disciples. This passage proves holy to be a wrong word. It is justified, sinless

2 పునుగుతిత్తి A civet bag: or gland sold as a drug. See Ainslie 2. 328

3 Elsewhere it is described as the first crop = సజ్జలు కొఱ్ఱలు మొదలగు [illegible] నాంది పంటపేరు.. In Rox. 2. 203.

4 పునుగులు అనగా [illegible]

5 [illegible] he played the part of an artful incendiary.

Browns Telugu Dictionary

S పున్నాగం n.s. A white flower like tuberose, the tree termed Rottleria tinctoria, ~~a white elephant~~. A male serpent, a chief, a pre-eminent man (See పొన్న by which & Carophyllum Inophyllum Heyne translates it while the Sab Calp. says సితాంభోజపుష్పకే.) In Tara 3. 52. Ila I. 92. III. 127: the navel is likened to the Ponna or Tuberose - See సురపొన్న

T పున్నెరాయలు A ~~widow~~, a sort of family ghost NB This is the ghost of a పుణ్యాత్ముడు Chester Sita R

T పున్నెం n.s. vide పుణ్యం. See ~~proof~~ in P.L.L VIII. 87 & Charitr: p: 168 each passage proves it in prasa

T పుష్పం n.s. (from S. పుష్ప.) A flower Tara 4. 76.

T పుచ్చి n.s. Decay, పుచ్చిపురుగు an insect found in Rotten timber పుచ్చిపల్లు A decayed tooth, నోరుపుచ్చి the toothache Vemana 155. పుచ్చి బోగం a pocky ~~whore~~ courtezan. Chendr Rek 3. 44.

T ~~పుచ్చిరాచులు To jump or skip Vem~~a 1022. Error

T పుప్పిబెట్టు Error for ~~The root~~ called Capparis Sepium says Heyne giving as the synonyme, కుంట & which however W explains as another tree.

Browns Telugu Dictionary

ప్రుప్పిపలు

పుప్పిప్రులుసు

పుప్పొడి n.s. (from S. పుం a flower, and S. పొడి powder) The pollen or farina of a flower Bhanu 2. 98. BD 4.1609

S పుబ్బ The name of the eleventh lunar mansion

బుబ్బిలి n.s. The whispering larch tree (vidi egomet) Compare బొబ్బిలి

బుభుక్ష n.s. Hunger

బుభుక్షితం adj Hungry

పుమపత్యం Male offspring. Ramabhyu 2. 64

బుయిలాట Fear, apprehension The Og 38 says సిగ్గు Shame

~~బుయిలాటము~~ n.s. Emotion, agitation, shame. M. Udyog 3.33 = సంకోచం, సిగ్గు M. Virat. 2.74 shame = లజ్జ
M. Anusas 3.107 = లజ్జ

ప్రుయిలాటము n.s. Emotion, agitation, Affection, మ. శాం. ౨. ౧౬౫

3 బుయిగ్గారం n.s. Darkness, the haunted house, fear of ghosts

పురం n.s. A city or town. Metaphorically, the body. A region: thus త్రిపురము the Three regions: i.e. heaven earth and hell.

To be agitated, or moved.

పుయిలించు v.n. To feel or be moved with passion - M. XII. 2. 276 & 167. = feeling, passion, see Mahabh. Anusas. IV. Dit means Affection, love, Modesty? diffidence? Disconcertedness? out of countenance? says the same as or else,

భయం Fear, alarm M. Vencayas dictionary spells it and interprets it

The Andhra Bhash Arn 1. 165 puts it in a list of words for alarm and love. Query, can this come from ? M Santi I. 292. II. 167. 176. M. Virata 2. 74.

3 ప్రుయ్య DRY. 2228
బుయ్య n.s. Vulva puella tenera ~~Andr~~ Ng 80

ప్రుయి ? నల్లుప్రుయ్య ? Rox. 2.

Browns Telugu Dictionary

పురందరుడు A name of Indra

పురంధ్రి A mistress of a family. a matron or good woman as opposed to a widow Vasu 4.10 Lalita x.34 Tara 2.173 Rbh 1.71.

బుర్రడు n.s A brat, a low word for a baby — yet used in [illegible]

బురకపిట్ట G.7.31 A partridge? wrong reference Omitted

బుర్కెలు n.s. Empty ears of corn (a low word)

బురబుల Obj 41 says is చిరుగజ్జెలు

బురలుకొమ్ము Obj 41 A squirt

3 బురదిజంటె Tucas. 1.176 is explained పొద్దు[illegible] but I suspect it comes from పురుడు a rival. — No. See Local VI. 386 line 9

పురటించుట } పురణించుచు } v.a. To rival, emulate — M. Karn. 2.60 HD. 1.2365 ~~M. Virat III 35~~ To equal. Vallepwar 5.7 Derived from the adj పురుడు i.e. equal DRB. p: 626 Calahast: Mah: 3.6

బురద see బురద

~~పురపురలాడుట~~

బురినిపంది burini pandi — see —

పురపుర(బొక్కుట) D Navan 215 To sorrow) bitterly; deeply. DRAyo 370 M Stri 2.88 R 6.30 HD 2.840 inconsolably. (To hunger) eagerly M Santi 3.478 Molli 2.26 Sar Dwi 568. పురపురమాడుట,

or పురపురలాడుట (the same.) To be eager, or famished Vish P. VI. 165. or పురపురబొక్కుట G.5.235

పురమిత్రుడు He who is popular? M Bhish 2.324

పురశ్చరణం a preliminary rite. Tantra Sara 2.37

see పునశ్చ

౧ పురణించుట — అనుకరించుట — తిరస్కరించుట — మ॥ అరణ్య ౨ — ౧౦౬
It is also explained సమంగా ప్రతిఘటించుట
M. 3. 2 — ౧౦౬ — విరాటపర్వం — ౧ — ౧౦౩ — ౩౩౧ — రుక్మాంగద — ౩ — ౧౭౦ — కవిత
verse ౧౧౧ [illegible]
[illegible] అంతమా త్రంబున కనజేలనా నన్ను, వింతింపదగదని [illegible] పురణింపగా తన పూర్వకర్మంబు, తరు [illegible] See also verse 423
See పురుటించుట which spelling is used in విష్ణుపురాణ ౨. ౧౩౮.. బిల్హణం ౧. ౧౧౦, హంస ౧.౧౫
and ౪. ౩౧ M Dron. 5.453

౨ బురవుకు A kind of fish — Geddes

3 పురణించుట DRAyo 402 To equal. rival emulate. outshine

౪ బురద H. 5.408 A sort of cloth

౫ పురవ Russells Fishes No 189. 190. 194 .... ౨

౬ In Mitravinda VI. 173 [illegible] బురద ॥ తే॥ మా [illegible] బురదలి [illegible] (ప్రైవులు [illegible]

౨ ... ౫ This he calls "Clupea" — Swainson calls it Thryssa

Browns Telugu Dictionary

పురశ్ఛేదం Omit this

~~[illegible] see [illegible]~~

పురస్సరం Promotion, effecting, fulfilling Error for – పురస్కారం

3.౧ — ౨ పురస్కృతం ౹ౖ నే౹ adj.
Placed in front. put forward
~~Initiated, [illegible]~~ ~~Pr~~ Advanced, as a promise

పురస్కరించుట To call, bring, summon as an aid, gather help
Padma 3.47. Vish P. 1. 158. Local VI. 76 line 9

పురస్సరం (See పూర్వకం) through, by;
(n2W) Vish P. 2. 213 అతనిపురస్సరముగా
through him బుద్ధిపురస్సరముగా on
purpose, through design, intentionally
తల్లిపురస్సరంగా. Enugala p 19 line 20
ప్రమాణపురస్సరం Local Rec 1, 284.

పురస్సరుడు n s. A leader, a chief

పురహరుడు = త్రిపురహర an epithet of
Siva Padma XI. 126, Sar Dwi 635

పురాంకృతం ౹ౖ నే౹ adj Ancient, original, formerly made or done.

పురాణం ౹ౖ నే౹ adj Old, ancient
Molle. 1. 25

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

౧ పూజాపురస్సరముగా. Local Rec. vol 4, p 286

౨ పురస్కరించుట M. Asrama 2.134. తే॥ ర
బిరుదు బుభేష్ట గురుల పురస్కరించు

3 In Enugala, page ౧౫౨ line 2 (స్రీ) లు అలం
కార పురస్సరంగా కోలగా చుకునుతై ప్రస్నారు॥

Browns Telugu Dictionary

పురాణము n.s. A chronicle or legend, in verse. Archives, local records. An ancient historical romance intended to support
2 – a creed or sect. Eighteen such are acknow-
4 ledged as authentic, 4 and several others are considered spurious. The Puranas are usually quoted by Sanscrit authors thus, ఇతి పాద్మే – "Vide the Padma Purana" ఇతి వాసిష్ఠే "From the Vaishtha Purana" the word పురాణము being dropt, while the title takes the form called (vriddhi) the temporal augment. Pādma becoming Pādmam and Linga Laingam. Thus పాద్మే, లైంగే mean In the Padma or Linga Purana. The Druidic Mabinogion (Gent Mag Feb 1835 p 199) were exactly Puranas being "Tales for the noviciates in the Bardic religion."

స్థలపురాణము Local archives. a book regarding the origin of a town &c. అపూర్వ [illegible] కథ is a fabliau or Romance

పురాణము చెప్పు To chaunt or read a chronicle or legend to an audience

3 – పురాణదంపతులు The primeval or ancient ~~The blessed~~ pair: a phrase for Siva and Parvati, or Vishnu & Laxmi – The old couple
2 –
1 పురాణించు v.a To become inveterate, chronic, or constitutional, as a disease M. Virab. 1. 262

---

1 A purana is precisely a "Rhapsody" being a series of stories like that in Ovid's Metamorphoses. These books are very similar to the old Romances: "the chief pleasure of which books consisteth in open manslaughter and bold bawdry" as is the homely expression of Roger Ascham [See the concluding note to Walter Scotts article on Romance in the Encyclop Brit 7th Edition page 328 – See Burnouf on B. page XL &c

2 vide Rucmini Calyan. ... also Suca 1. 46 where it applied to Uncle & aunt! "The primeval pair"

3 పురాణము వినువాడు To be an auditor of a Legend which is recited –

4 but only two or three (the Bhagavat Puran, the Padma Puran and the Vishnu Puran) are usually known

1 పురాణపఠితుడు A mere blockhead – one who recites a legend but does not understand it [illegible]

Browns Telugu Dictionary

పురాతనం, or పైది adj. Ancient, old

పురాతనులు BD. IV. 303 The ancients

3 పురావృత్తం an ancient story M Anusas 4. 371

పురి n.s. A town, a city. Balram 4.236

T పురి Strength, plumpness. Packthread, twine, twist. A plaistered wattle

A straw basket, plaistered with clay, in which grain is stored. A wattle thus plaistered Bhanum 4. 134

పురివిచ్చు v. n To become fat, to thrive

పురికొను v. n To gather strength, as a cord when twisted. To come to the recollection or prick the heart. To gather, as a host. M. Drona 3. 133

see next page No 2

పురికొలుపు v. a. To spur on, instigate, incite, prick on, stir up, rally. Compare ... and ... To move. (as a puppet with a string for this seems to be the radical sense) Ila 2. 166 M Bhish 2. 230, 295 M. Aran. VI. 227 Bhag X. 2°. 317 Sucas 2. 22 Vem. 301. 2155 The OG 38 says, ...

B. X § 61 verse 17 Pal. 30

పురికోస n. s. A large poisonous spider or tarantula

పురిటాండ్రు, plu. of పురిటాలు women in the straw. see the Bhairava Satac verse ...

పురిటాలు

పురిటి the infl of పురుడు q v

పురిటిపిట్ట The quail. Dr Jerdan told me this

... is the snipe, he says.

Lucretius 4. 190 says Suppeditatur enim confestim lumine lumen, Et quasi protelo stimulatur fulgure fulgur. Shakespeare says "Unthread the eye of rude rebellion." — the sense of which is seen under పురివిచ్చు.

పురికట్టిన or పురికొపాటినమనిషి who is fat or has picked up flesh. (also, lengthened as a string in spinning .. dubis) పురులూడి Calahas Mah. 2. 81 is (peacocks) erecting their plumes. spreading their tails: and, in G 8. 150, పురికలపురులు also is used for నెమిలి a peacock In BD. 1. 652 పురులు = ... — In R. 6. 9 పురి a peacocks tail

3 పురావలోకనము query is there such a word? n. 2 W.. Reperusal.

The D explains ..., నెమలి ... పురి a cock's crest

See Jerdons Catalogue No 337 where it is spelt పురిటి and ...

నెమలి పురివిప్పినది the peacock spread its tail

పురి Refreshment, restoration of strength or spirits పురికొన్నతరువాత after refreshment, after restoration of strength

పురిటి Local VI. 125 line 12 .. perhaps the same as ...

బురిది Infl of బురుద clay, mud

బురినపంది n.s A guinea pig — or perhaps another animal resembling this in shape

పురిపెట్టు v.a To twine or twist. To instigate. The same as పురికొలుపు q.v.

పురియ The scull see పుర్రె Vira Bhadra Vij 1.82 ఆనగా పురియ OG The passage stands thus in OG ..... పురుషు । యూవి । పుర్రె । పురియు । పురి [illegible]

పురివిప్పు v.a To untwist or unravel a thread. — hence v.n To separate, withdraw, retreat. ABA

పురిటమ్మ Omit this

పురీషం n.s Dung, excrement. Vem 986 Chandr R. 3.76 Jnyan Arnav XIX.28 faeces pura sunt, nam... Dab 199

~~పురుండోన? Rox. 2. 392~~

బురుకొల See — ర —

పురుమిత్తుడు Omit this

పురుగు n.s A worm. a snake, any insect that has no wings or reptile. or bug Vem I. 15.56 కుక్కపు

~~పురుగు~~ [illegible] a shell fish (వాండ్ల పురుగులే కొంచాకొరికెను he exterminated them, rooted them out బెదుపురుగు Suca 3.143 a vile wretch

పురుగుడు A certain shrub — Rox 3.664, 665 Error for పులుగుడు

In ABA 3.132 he says, ఎరసె, పురివిప్పె, (అరమునుపు), గెరసె, వెంగె, బానె, కేజింపె all mean వెరలు

పురికొలుపు v.a To instigate, incite, spur on, rally. మొనయించు. OG. ప్రేరేపించు, ఎక్కురించు. Quotations in proof. M.6.2.230. క॥ పతిపు రికొల్పిన [illegible] జలధి యను గ్రమమున. M.6.2.295. క॥ కనుగొని [illegible] నిపురికొలుపు [illegible] B.X.961 verse 17. క॥ [illegible] నిపురికొలిపిన [illegible] Suca. 2.21. సీ॥ తమతమ [illegible] పురికొల్పగా । [illegible] Vema 301. [illegible] పురికొల్పి జగమును । [illegible] M. Aran 6.228. క॥ నిజ [illegible] పురికొల్పు [illegible] Pal 30 [illegible] బురికొల్పి [illegible] ఘోరంబుకమలు.

Browns Telugu Dictionary

~~ప్రతిపక్షి~~

H బురుజు A bastion

పురుడించుట v.a. To rival, emulate - ! See the word ప్రతిగించుట DUR. 1176

పురుడు n.s. Ceremonial ~~pollution~~ uncleanness. Tel Misc. 2.710 for 12 days after the birth of a child పురుడువు To put away her uncleanness పురిటింటి The house wherein a birth has happened

పురుడు n.s. An equal, a match, a rival. Satyabh 4.112 [illegible] 2.22 {M Bhish 2.136 సమానప్రతిపత్తి

పురుడు adj Equal M. 1.7.33

బురుడుబింకి Suca 1.186 [illegible]

బురుడు n s A basket maker

పురుడించుట, [illegible]

బురుతెరాలు Sar. Padya 3.166 what??

బురద n s Mud, mire Vem 1.31. in Ed 41 it is rendered బుర(ర)! బురదదిలేక Rox 1:495 I doubt this spelling

పురుదం Omit this

బురుదకెమ్ము A stepping stone, a threshold or plank at a door.

బురుదగుంట n s A puddle

బురదపాటు Ploughing in an irrigated field

చిలుపురుడు The lesser degree of uncleanness, extending from the 12th day to the 30th.

పురిటింటిపురుగు ~~an insect~~ a reptile or perhaps a ~~fam~~ fairy, imagined to injure new born children Vish P 4.190. VII.13 Vem 688 Bhag X.81 [illegible] I delivered her (in childbed) - In ABA. 3.86 = [illegible]

పురిటింత(లు) women lately confined - Bhairava 9. XI

Browns Telugu Dictionary

పురుదవేంవా.. A water-snake

ప్రురుదొనవెళ్లి Pooroodona? Rose 2·392

ప్రురుధ BurB. 206 line 11 ప్రురుధాన్నివా (ప్రె) nW

పురుమాం or పరమ An augre

పురుడీలు Meanness, inferiority = మాన్యత Bas D 4·~~99~~ 400

. ప్రురులుదీ లగవు BD. Intrad. 258

పురుత్ర A reptile. see ప్రురుగు Bas D ~~3·383~~ BD 3.1528 where it is written ప్రురువు

పురుష or పురుషుడు n.s. One, a man, person, individual – A man or male. a man or husband. a person in the deity మహాపురుషుడు Alohem See Cl. J. 9.252. A god or mighty one M. Adi 1.209. a personage or great man – A person in grammar – The sense is different from that used in English for ప్రథమపురుష the first person means అతడు He మధ్యమపురుష the middle or third (see on మధ్య) person is నేను I, we and ఉత్తమపురుష the further person is నీవు thou. A grade or one remove in genealogy Vema. 3.42. ... See Local VII·381 line 1.

పురుషం A person in verbs.

పురుషవ్యాసం a fathom or man's height (నిలువు) యిది పెన్నిమారు

పురుషమృగం n.s. The iguana (గొంకెర) a veda word not in amara or W.

పురుషరత్నం or మగరింగం n.s. A species of violets or phallus flower – "Viola Suffruticosa" Anslie 2.267 See Wight, plate XIX Ionidium Suffruticosum

In theology or philosophy purush denotes the soul – ~~See sloca entered under~~ (పు)రుష – In Gita XV.16 ద్వావిమౌ పురుషౌ లోకే Schlegel renders Duo hi Genii in mundo exstant and in verse 17 ఉత్తమః పురుషస్త్వన్యః is alius est Genius supremus ... యజ్ఞపురుషం "the male of sacrifice" Bur. B. 5.3.1. In the ~~Sat~~ Sankhya Karica [here enter what is written under (పు)రుష

Browns Telugu Dictionary

పురుషాయితము n. s. Man fashion – Playing the man (of స్త్రీ) KP. VII. 196 Coitus muliere superincumbente – See విపరీతరతి – Ananda
౧ – T. XII. 37. Chandr Rek. 3. 132. Ila. 1. 144. in Sans. Cala. Sas VI. 46. where the metre proves it to be పు

౪ – పురుషార్థము n. s. The principal thing or object in life as Wisdom, wealth &c. P. 1. 78 see list of them printed in
౨ – Vema P. 52. also Vema 1867 & Sumati & Lalito X. 61.

పురుషుడు – see ప్రభువు

ప్రరుషోత్తమం Name of a shrine of Vishnu near Vizagapatam

పురుషోత్తముడు n. s. The greatest of Beings – a name of God – M. 1. 1. 1.

౪ – బురుసా a certain tint of yellow. Hams. 2. 73
బురుసాకలం Hams. 2. 73 – Dasav. 9. 407 Ahal. 1. 60 ~~P. 1. 78~~

3 – పురువేదాంతకుడు An epithet of Indra

పురూరవుడు Omit this name

ప్రరే Ah! alas! D Harich 1. 246 వాలుబరే౦ త్రసం వాదవేసుల

పురోగం ns Going before, preceding ....

పురోగమం ns Going before, preceding

పురోగామి adj & ns Who precedes or goes on in front of, a herald, a leader

పురోణి ns A letter on business, a note
బురోసి? Rox. 3. 532

పురోద్బలం A mispronunciation for ప్రోద్బలం

౧ ప్రరుషాయితం (""") Raja Sekhara 3. 161

౨ See Ananda T. VI. 81. ఇహపర ప్రరుషార్థపర patriotic – In Sumati. 50. ప్రరుషార్థపరుడు generous is, one who's hopes are placed upon a higher world –

3 బురుసు A jar, a large pot = కలశం In Bahulas 4. 92 a kind of fire work. Entered in Mixed Tel Dict

౪ బురుసా రుమాలు Surya Tanaya 2. 109 The same colour, in chintzes, as is called Paithini (Z. A.) పైథిని, a sort of yellow
In Dasav VII. 288 it is expld. (A cap) made at Burhanpuri. Neither word is in Mahratta Dict nor Canarese nor in ~~the~~ Bengali Dict బురుసారుమాలు Vencatach Mahat: Dwip: p: 3 It seems to be the name of a place: perhaps Broussa. Some give ౬

౫ ప్రరుషార్థం A good deed, a meritorious act

౬..౪ this name to a sort of blue!! a dirty blue. H. 1. 171 1. 160 – Yes it certainly is the name of goods of all sorts & colours brought from Broussa

Browns Telugu Dictionary

~~పురోభాగము~~

పురోధస The family priest or chaplain

పురోభాగం The front. Bhag. 8.4.4

పురోభాగంగ In front

పురోభాగి ~~Omit this~~ Malevolent, censorious

౧ — పురోవూహనం. Prognostication, foreboding

పురోవాంకం Omit this

౨ — పురోహితుడు n.s. An augur, a family priest or chaplain
ఆగంతుకపురోహితుడు a curate or occasional incumbent. M. Adi 1.132.

బుర్ర, n.s. A nutshell: the shell + కుర్రక or nut. ~~Anything hollow~~. A low word for the skull, or head = కుర్రక
Any small box as a snuff box, or case, as a spectacle case.
A burrow or hole in the ground.
సొరకాయబుర్ర Suca 3.207 అలాబుగ్రక
బుక్కాబుర్ర a pouncet. box
ఇత్తడిబుర్ర a brass box or lamp
వెఱ్ఱులబుర్ర a quizzing numskull
a puppy .. అలేకనా బుర్ర ఊడ్చిల్లి If it is not true cut off my head
In Ila 1.138 what does it mean?
See కొబ్బుబుర్ర
దొంతిబుర్రలకాయ H.D.1.1668 a double cocoanut
= అమరకాయలు

౧ పురోబావి Presupposition: supposal necessary to a result n.2W... n.av

౨ పురోహితులు Here enter Buch. Mysore 1.235-235 and Buch E Ind. 1.206

Browns Telugu Dictionary

బుఱ్ఱ adj Gaping, open, hollow
Broad, as an axe – big (as a nose)
బుఱ్ఱముక్కు potato nosed

బుఱ్ఱకత్తి A broad knife, a hatchet

పుఱ్ఱచెయ్యి A cant word for the left hand. Query the "scull hand" because some images of Siva have a scull in the left hand?

బుఱ్ఱజింక A kind of antelope: the "open-nosed deer."

బుఱ్ఱపరోమ్ము A popgun, a squirt. See Vasanta Vilasa quoted in Appa C. 3.72.

బుఱ్ఱన. Aloud, audibly Camudap. 82 de pedendo

బుఱ్ఱపిట్ట A sort of pigeon

బుఱ్ఱబాడిస An adze used by stonecutters

బుఱ్ఱముక్కు Wide nostrils: like those of a deer, upturned and open.

బుఱ్ఱలావుకి The bird called rock pigeon ... Local Rec vol 3.331. line 8

బుఱ్ఱి A heifer or young cow Local vol 9.231 foot

పుఱ్ఱు n.s. A soft mashy, pappy consistency like batter; Soft mire, Loose excrement – Ooze or slush Puddle faeces ~~[illegible]~~ liquidae.

పుఱ్ఱు "Swash" – slimy swash – Torrens's Transl. of Arabian Nights vol 1. p. 67.

బుఱ్ఱట కొమ్ములు అనగా వసంతపుఱ్ఱటండెని OG of which the final ని has been changed into ను – It is unintelligible & I have therefore suppressed it in the printed dictionary.

The head when cut off – see తలరం

పుఱె n. s. The skull (Vira Bhadra Vij. 1. 82.)

పుల (?) A heifer or young cow.

పుల్లడు A shell-full: as much as a nutshell would hold: a spoonful Vema 129

పురుప్పు i.e. పురువు i.e. పురుగు KP. 3:91

పులక or పులకం n. s. A bristling, glow, a tingling or glowing of the skin, as in a blush. the ~~bristling~~ hair of the skin being erected – The bristling, sprouting of corn ~~[illegible]~~ Tara 4. 148. పులకలు (plural) blushes Vicr. Ch. 1. 146. but పులకలు in Ila. 2. 16. is sweat drops? Bhag VIII 419. Hams. 2. 116.

పులకచేయుట v. a. To harrow land. (Budd)

పులకడుగు

పులకప్పెడు

పులకరం n. s. Feverishness – aguishness

పులకరించుట v. n. To thrill or tingle with pleasure. To be attacked with fever ~~Vicr Ch. VI. 45~~

పులకాంకితుడు Bristling, glowing or tingling with extasy Ila Radha 1. 2.

పులకాంకురం n. s. A bristling, tingle, a glow, a shudder – or thrill see పులక

పులకకొట్టుట To thresh corn? ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

అక్కుపక్షం [illegible] D.

Browns Telugu Dictionary

ఫుల కించు v.a. To glow, bristle or tingle. Bhag. X.110. Pativratya Charitra: p: 68: line 3 Zacc. 6.45

ఫులకోద్గమం see పులక.

ఫులసరం pulasaram Enthusiasm, spirit = ఉద్రేకం. I heard this word in a Bhag: dance.

ఫులగం n s Furmety, sweet pudding commonly called kitchery. A sort of పొంగలి. being a mess of rice, pease, & butter - a hodgepodge.

ఫులకడుగుట To wash pearls (ఫలుకు) in acid (పుల్ల) to restore their colour. To scour or burnish, as an arrow. M Vimt V.353

ఫులవ A mess of various roots, with limejuice.

ఫుళయారు

ఫుళయార్పురు n. s. A Tamil name of గణేశ Ganesa meaning the child god = కొడుకైన..., కుర్రవేల్పు

3 ఫులస (చేప) A sort of trout

ఫులసరం n s Heartburn. Love, lust

బులసరితేనం BD. IV. 147 (590) Greatness?? not in Reeve nor in Dicts nor in Padya Baswa. 4.134

ఫులుస్సు... Omit this

S ఫులాంకం n s Boiled rice

అన్నిపులునేపుకుపాలున్న. D.

= ఫలంకేరలు lump sugar

ఫులఖండం, A sweet pudding - proverbially sweet ~~sugar candy~~. Dasav IX. 287 HD. i. 2. 346 BD. 1. 355. The Q says అగ్నిపుత్ర! a sort of tree

These fish come up the Godavery to spawn. The ... is large & greasy the fish is bony & unwholesome

3 ఫులవరి A fine paid to the owner of a field for grazing oxen on his land. Dues or fees to the owner. Grazing price

మాటలు పులగపుప్పుగా ఉన్నవి the language ~~we talk~~ is a jumble of tongues ....BD. 1. 354 \ 4.341 5.1250. BP. 1, 82

ఫులసరము pulasaramu - Enthusiasm, spirit. = ఉద్రేకం I heard this word in a comedy acted at Rajahmandry - వానికి పులుసులతో పులసరముగా ఉన్నది ... his belly is out of order

Browns Telugu Dictionary

బులాకీ An ornament worn on the nose (Arabic: from a place in Egypt, a suburb of Cairo so named –
3— Yet Richn. gives neither this sound nor this sense بلاق – Shakesp: shews that بلاق bulac, a nose jewel, is Hindustani – So says Molesw: p: 743 & Herklots

పుళాయము ns A gallop దౌడుపుళాయి a canter. Lakhto x1.20

పులి adj Raw, rank, unconcocted: (= పచ్చి)
fresh పులి, Acid, sour పులిగంజి acid gruel. పులివిస్తరాకు a dirty or sour plate. Compare the word పెల్లు, pale &c and పచ్చి.. పులిబీడు a fresh field, one lately left fallow.

పులి ns. Acidity, vinegar, Freshness పులిగడిగిన ముత్యం a pearl washed in acids, which are supposed to brighten it Ma 3.147. Compare పెల్లు pale &c పులిబారినముఖము A.4.155 is rendered తెల్లబారినముఖము

Suca 1.23
Surely పులిగడిగిన is from పులి fresh, rank, not from పులి acid – I doubt whether pearls are so washed in acid – "freshly washed" or "raw from the scouring" is the true sense. The ideas of "freshness" and vinegar are connected in English

So also పులినెత్తురు (raw or rank blood) pus that oozes from a sore.

3 This nose jewel is among the Telugu people worn by little girls alone: and dancing women continue it

ABA.3.94 says. పులిబారు = పులిపారిన పులిబారిన వంటకము.

పులి n.s A tiger .. BD|5.1434
పులిజున్ను cheese of tigers milk: equivalent to pigeons milk
పులివాటా the tigers share – equivalent to the Lions share.
పెద్దపులి a royal tiger: a bugbear or thing to frighten one.
చిరుతపులి a cheeta or leopard
~~ఈగ~~ఈగపులి the fly-tiger: i.e. a spider
~~పులిగంజి~~ పులి is likewise an inflection of పుల్లు meaning grass. Vem 2.102
and see పులి adjective

పులి

పులింద adj Barbarian, savage, rude. Bagala cap. XIV. 30 (in M.E. 31) M. Aranya 4.299.

పులిందదేశం A certain ~~sav~~ country inhabited, like New Zealand, ~~w~~ by savages
A forester, a woodman, a hunter. Manu Cha 4.71

పులిందుడు n.s A barbarian, savage, cannibal Hams. 1. 141. Suca 1.189 = బెంటి

పులిగాపు A certain meas of tamarinds presented to an idol

పులితి n.s The cheek? Vema 1881 పులితిమొలవారు

పులికొరచ n.s The tarantula, a large venomous spider In appearance it resembles the Aphrodita, see Encyclop I. plate 15

పులికొరస

పులిగంజి n.s. Acid gruel - used as sherbet - called in Scotland raw sievens - formed by steeping grain in water which is then left to ferment

పులిగలుగు Acid paste, leaven.

పులిగోరు A Tigers claw: these are powdered and used as medecine Rbh 2,4 In Q it is given as the name of a tree called का కరు See quotn - E under పతకము

పులిగించు v.a. To scour silk. - To mangle? To twiddle or finger. (scour)

Pulinda Devi is the Goddess of the Bheels. See Tods Travels in Western India 4° p 506

పులిచింతలం అనగా అగ్నిజిత్తు

పులిచింత Yellow wood sorrel. Oxalis corniculata Linn.
See Ainslie 2. 324

పులిచెంచలి Yellow wood sorrel. Oxalis corniculata Linn.

౧ 3 పులిజూదం n.s. A game like drafts, Hamsa 4.148. One sort is called గుమ్మిడికాయపులిజూదం. – because played with those ~~nuts~~ gourd-seeds.

పులితింత్రి - see పుల్లింత్రి.

~~పులి[illegible]~~

పులితేపు

పులితేనుపు or పులితేన్పు or ఉప్పు. n.s. The heart burn. Lit: acid belching.

పులినిళ్లు
పులినం n.s A sand bank, a hillock: to this the swell of the posteriors is compared. See Tara IV.70 Molli 3.20 where she says పిరుదు
౨ పులినంబౌ మన్మథపెండ్లి యరుగౌ

పులినీళ్లు n.s Pus, matter from a sore. From పులి raw: i.e unconcocted fluid.

~~పులివాయు~~

౧ పులిచెవులాకు n.s. Tiger-ear; a certain medicinal plant.

౨ In Cala Sas 2.11 the same comparison is used of the mons veneris: as also in Mandhat IV.194. చ। నాభి దిమ్మెంగర్క। వివృత కటి స్థలి పులిన వేది జలింపుచు &c

3 పులిజువ్వి See on జువ్వి

పులిపిరి ~~[illegible]~~ n.s. infl పులిపిరి n.s. Callus, hard skin, callosity, as that of a wart. పులిపిరికట్టిన మనిషి i.e. he is quite hardened, or callous. A villain a scoundrel.

3 — పులిపులి Painfully, sore. Ramabhyu. II.22 Panch 3.46

పులిపెంజర The snake called కాటుకరేకుల పాము

~~పులిపు n.s. Scourings, dirt~~

పులిమికొను

పులిమిపుచ్చు v.a. To scour, wash away the dirt from. Ila 1.24. To efface (from the recollection) divert (the attention from) Dasav. 9.344

౪ — పులిమెడ్డు n.s. Washings (from మెడ్డు meaning the same and పులి raw)

౫ — పులిముఖం Lila XIV.60 The "tiger's mouth" a name given to a portcullis or fort gate, over which was a tiger's face cut in stone

పులియపెట్టు

పులియు v.n. To ~~be sour, or~~ turn sour. — Not simply to be sour as an unripe grape

బులియు v.n. To rejoice, exult. See బులుపు. To be whimsical or flighty.

~~[illegible]~~

౧ పులిరుసు The secondary little wheel, over ... which the bottom rope of a కపిలె runs: this being the cord which upsets the bucket when it reaches the top. Rather spelt పుల్లిరుసు

౨ పులివిరువాళ్లు A certain drug. The same as [illegible] — see Ainslie 2.197

౩ పులిపులిగా is rendered నిస్సారపడగా, నలినలిగా. In Suca 1.258 పులిప్పులియని చెప్పె means పులకాంకురము లెత్తె It tickled or tingled

౬ పులిమొకము Russells Fishes No. 18

౭ పులిమొకం Name of a town (says Chester)

౬ పులివెలగ A species of వెలగ with acid juice in the leaves. Dabis.

౬ పులు అనగా పసుపు [illegible] D Grass: also dimness or foulness in gems

Browns Telugu Dictionary

BD\ 5.962

ప్రులు for పుల్లు. Vema 2.102. so spelt for the sake of the metre

BD. 5. 240 DR Arany. 240 ప్రులిగ్రువాడు

A.4.167. a grass built house

ప్రులకం Bristling, tingling of the skin: the hair standing on end. Vicr Cha 4.194 A modern poet author of the New Tale of a Tub says (in his "Comic Nursery Tales" about Blue Beard, Athenaeum 28 May 1842 page 476)

"And the moment that Blue Beard said, If you dare, His wife felt a hedgehog in place of her hair: For it all stood on end like a bundle of sticks"

~~ప్రులకం n.s. Bristling, tingling of the skin, the hair standing on end. Vicram Cha. 4.194.~~

ప్రులగు Pandur 2.144

ప్రులకలు n.s. Bristling, tingling of the skin the hair standing on end, also explained as drops of sweat See Rasamanjari 3.38. Ila.1.178. Calbavai 175. 88

~~ప్రులకడ్డ n.s. Scouring metal with పుల acids, as tamarind. From ... tending.~~

౧౦ ప్రులకి ప్రులకున్న గా Satyabh 3.137 To look piqued and Saranga Dh Padya 2.103

౧౧ ప్రులగం See ప్రులకం

ప్రులగడుగు To wash (కడుగు) pearls &c (పుల) acid to restore their brilliancy. To scour, burnish

3/2 ప్రులుగు n.s. A bird (obsolete) Surabha 120. Nila 2.147. Pad. 3.34. in Pro. p.38. This word or ప్రులుగుపిట్ట (lit: a bird-bird) is vulgarly used for పులుగుపిట్ట q.v. which

ప్రులుగుడు n.s. A certain medicinal plant. See నేలవుసిరి-

See Ainslie 2.323. There, as in the Sab Calp. p. 258 it is stated to be the నేలవుసిరి Phyllanthus Multiflorus. D says పాతంగి. Q says ప్రులాస.

ప్రులకాంకురం n.s. Bristling, tingling of the skin, the hair standing on end. Vish. Pur. 8.182. Pururava 5.45.

spelling W. Brown adopts - Yet మృగం means a deer and గొడ్డు means an ox yet each means an animal - So also పాలుగ పిట్ట q.v. In Tara 4.76 he compares her breasts to "birds" meaning Doves. But in విష్ణుచిత్త్యము V. 83 the word is in the old comment explained as గుర్తు - neither ZA nor any one else recognizes the sense Yet Og 37 says గురుతు పక్షి

3 Tel: Prabodha Chandrod. 3. 108 క॥ పలుప్రలాపము పగలి ... ప్రులుగడిగి ...

The pulugu pitta is simply "bird" - yet it seems to denote some peculiar bird (as in English a bird denotes a partridge) some think it is the sparrow which is commonly called పిచ్చుక or bird. PVD. p.77 the pulugu pitta is certainly a peculiar bird. As stated above in Vish Chitt & Og it evidently means a mark = సూచకము = symptom "As seeing from a man's looks that he fasted yesterday" says Tatach ...

The వల్లుప్రులుగులు Q ...

The word ప్రులుగు means A MARK - (గుర్తు, see above) and A BIRD The Kann Dict 945 says "Sound or noise (in Tel ప్రులుగు) and Civet, (Tel ప్రునుగు)

౧ కనకప్రులు Gold-grass DRK. 218

In SC, p. 665 ... is rendered ...

...

౯ ప్రులుగాబులు HD. I. 1124

౧౦ ప్రులుకాని ప్రులుగు Suca. 3.53 (59)

౧౧ ప్రులుఖండం = ఖండం, Sugar, Q.

Browns Telugu Dictionary

ప్రలుగుపిట్ట n.s. pulugu Putta, An Owl. WB

ప్రలుదిండి రాళ్లు Chenna BP. 4.267 is supposed to mean గా వేంద్రం a black reddish stone. Paidim 4.126

బులుపు ns. Fancy, liking, whim. = వాంఛ = ముద్దు Nagnajit 2.202. whimsical folly
Chandr R. 3.66 flightyness. = చులాకం a hobby horse. a thing he doats upon. See opposite బుల్లి, or బప్పురు note

~~ప్రలుము n.s. A certain tree Hamsa 4.20.~~

ప్రలుముట v.a. To finger, poke, handle. Radha 1.109 A.6.176 రుద్దుట To rub, daub, scour; To beat (rub down with a cudgel: a low word) ~~Radha 1.29 (?)~~

T ప్రలుసు ns. Acidity, an acid, as the juice of tamarinds. Pride, self conceit. ప్రలుసుడించి they humbled him

T ప్రలుసు adj Acid, sour Vem 1935 Vish P. 4.216

S ~~ప్రలోముడు ns The name of a prophet rishi, slain by Indra who ravished his daughter~~

S ~~ప్రలోమజ The daughter of Puloma, who was ravished by Indra and became his wife~~

S ~~ప్రలోమజిత్తు ns The slayer of Poloma: an epithet of Indra~~

~~ప్రలోమము~~

S పుల్కసి a female of the కుండు or vintner caste. Kularnavam VII.46

S పుల్కసుడు ns An అంత్యజుడు. See the శబ్దరత్నాకరం మాత్రం (?) See Bobbili 3.105 the offscourings of the pariars –
పుల్కసుడు

3 ~~గుబులు బుల్లుబుల్ Vasu 5.34 see గుబురుగుబుల్~~

~~ప్రల్కసుడు~~

పుల్దిండి puldindi Amber CBP. 4.268 being a rendering of తృణగ్రాహి (= పుల్లు + తినేటండి) Paidim 4.126

ప్రలుముకొను v.n. To be daubed or rubbed (as paint) on (the body &c) ఒళ్లు పులుగా ప్రలుముకొన్నమన్ను mud daubed on the dress ... Radha 1.28 or 29

2 ప్రలుముట, రుద్దుట A.6.152 to scour, wash. Sumati 148 To lather, thrash

3 పుల్ల ns A pin, bodkin, straw, bit of stick, goad, spur, pencil, small sticks for fuel పుల్లలుపెట్టు to spur, goad, prick on పుల్ల పెట్టిన జాబు a letter with a pin stuck in it: a mark of urgent or "spurring" haste. – Say no more.

4 ప్రలుదిండి Amber ~~Graminivorous~~ (పుల్లు straws ~~grass~~ తిండి eater) see however Paidimarri 4.126 & compare పుల్దిండి

7 ప్రలుదిండితనం KUR. 1.99 Brutishness: the being a "grass-eater."

6 వారి యొక్కమతి మహా ప్రలుసుగా వున్నది they are very bitter against him

2 పుల్లగృహము A grass built hut. A.4.167 see ప్రలు

ప్రలుసుకూర MV says Vegetables dressed with acids

బుల్లరి. పుల్లరి P. 1.112 అని అలయాసం అని తో చెవడి. Fatigue? distress?

Browns Telugu Dictionary

౧ పుల్ల adj. ~~White faced (a cow)~~ whitish, pale unripe, raw – Compare పుల్లి in the same senses. Sour, acid &c. Of a dun colour, KPal 105 or reddish yellow, grizzled, like a lion Vish Chitt V. 23 Hams. 2.87 Compare

బల్ల ns the penis Andr Nig 81. Vema 3181 బల్లహాలు Reeve Kan Dict. p 1030

ఫుల్లాబ్జ adj Blooming, opened, expanded

పుల్లకంద A certain root. Pal. 261

~~బల్లకాంగర ns the penis. Karnadi Dict: p: 1030~~

పుల్లఖండం White sugar

Error for పుల్లగిల్లు
~~పుల్లగిల్లు To be put to shame or worsted. M Virat 2.74~~

పుల్లటి pullati. n.s. minced meat

ఫుల్లితే – ఇందివరం Sar Dwi 26. a blooming violet

2 బల్లతి A club, a quarter staff

3 పుల్లదనం n.s Sourness, acidity

పుల్లన ns Sourness, acidity

పుల్లని adj Sour &c see పుల్ల adj

పుల్లనవు

A Pin is the best word of all
* proved by Johnsons first definition & quotation
a SPILL – see proofs in Johnson or BAVIN or BODKIN
a PIN

398

౧ పుల్ల A Pin ns A prick* straw or a slender wooden pin little bit of stick, as a toothpick, a pencil, or stick (of sealing wax &c) (The same as tinka in Hindustani) A switch M Santi 3.301 – Small stick for fuel. పుల్లవేసినజాబు A letter sent express on urgent occasions: it was written on a palm leaf, as usual, and a pin or straw stuck through it denoted that urgent haste was called for. See the same idea under పుల్లలు వేయుట – (The straw or thorn conveying the idea of pricking one.) literally meaning To add fuel to the fire – పుల్లలు పెట్టుట is to arouse, as by touching a sleeper with a pin or straw or pricking him – పుల్లవేసినమాట seems to be borrowed from this idea

58 & 60
౨ బల్లతి in G 7.46 it is rendered [illegible]
([illegible])

3 పుల్లతువరి phulla tuvari. SC 1039 says [illegible]

Browns Telugu Dictionary

పుల్లనీళ్లు

పుల్లపచ్చెలంము The ~~dove~~ species of పచ్చలి

౧— పుల్లబడుట v.n To faint, M. Aranya 4.371

పుల్లరి A tax on pastune lands. From
3— పుల్లు grass and ~~అరి~~ వరి or అరి + or tax - It is even applied to a tax levied on a fishery

పుల్లలు వేయుట To urge on, prick on
౫— = రోషం ఎక్కించుట Compare పుల్లు Straw
To add fuel to the fire is the literal sense

పుల్లవడుట v.n To fade or perish. M. Aran. IV.371 to become weak, pitters, effeminate
౧— Vish P. 2.240. ~~నిస్త్రాణ~~ ~~...~~ నిస్సార మగుట. From
౨
పుల్లసిల్లుట vn See పుల్లుట and పుల్లవడుట. It is written పుల్లసిలంగ in Vish P. 2.240 - M.4.2.74.

పుల్లాయి n.s ~~Hide and seek (a certain game)~~

౬— ~~బుల్లి diminutive బుల్లిపుస్తకం a diamond edition of a book~~

పుల్లింగం n.s The masculine gender.

పుల్ల ~~పుల్లిరి వెట్టుట G 7.58 is supposed to mean To~~ ~~బుల్లిపుస్తకం smite, give a blow~~

పుల్లిగుసు See పులిగుసు The roller over which the rope runs that raises the bucket of a కపిల

౧ From పుల ~~adj~~ Pale

౨ పుల్ల(ప్ప)బ్బ Sorrel - See Ainslie Z.1.398 where sorrel is stated to be శతవేధి, under which word పుల్ల(ప)బ్బ is given in Sab Calp: p: 619

3 This word పుల్లరి occurs frequently in the కాటమరాజుకథ It is spelt అరి q:v. in B.X.192

౪ బుల్లిబుల్లి Pretty, little, nice. ఎఱ్ఱబుల్లికోడి Jerdon No 330 the blue throated rail. Rallus gularis

౫. Proverb వాడు మంటే పుల్లలు ఎగసంతోసెవాడు He merely adds fuel to the flame -

౬ పుల్లవెలగ అనవికంకతం. P.A.S.

Browns Telugu Dictionary

BD. 3.34

పుల్లు ns Grass. A straw or blemish in precious stones

పుల్లుడు v:n To be white, raw, pale, tender. See పుల్లు

పుల్లుడు v.n. To become weak as wood does with age — To lose its strength as an essence. పుల్లిపోవు the same

పుల్లు తినేల ns Raw land (see పుల్లుడు of which this is a participle) Fens, swampy or marshy land: which is productive only at intervals.

పుల్లుతినేపాము n.s. A sort of పాము snake which పుట్టుచుండి springs out of పుల్లు grass

౧– పుల్లె n.s. A platter, made of leaves stitched together Vema: 81.241. = విస్తరి -- ప్రత్తైఆకు

ప్రత్తైన Q say Lāl beer? లాల్ బ్బీరు

~~పుల్లెలకేపండ్లు See పులుసు of which fruit this is the పుల్లని or acid species~~ meant for పుల్లవెలగ

భువనం ns A region, world, sphere. [Water?] Ellana 4.254 Vem. II. 179

౪– భువనత్రయం The universe DRB. p 364

3– భువనేశ్వరం ns An ark or shrine wherein an idol is kept. R. Bmj. 2.71 describes one made of gold - A casket

౨– భువి ns The earth Vem 2089

పువ్వు ns A flower. See పుష్పము Tara 3.111 A. 4.132

~~పువ్వు~~

౧ ప్రత్తైఆకులలో వేసి పోల్చించినందున పుల్లుయిర్లె అనే పేరు కలిగింది!! యిది వెర్రి వ్యాఖ్యానము

౨ భువనేశ్వరి

3 భువనేశ్వరం An ark of this sort R. 3.41

౪ భువనసారవము It is KP. 3.94 = అతిప్రశస్తురాలు She is the gem of the world

Browns Telugu Dictionary

బువ్వ n.s. Food (a low simple rude word) Tara 3.31

బువ్వం n.s. Food, meat మెంది తేనియబువ్వం Satyab 4.273 పాలిబువ్వం a particular ceremonial treat on the fourth night of a marriage

In R.4.124 బువ్వమువడే is imagined to mean పొప్పు, చేత

బువ్వపుబంతి n.s. A feast, entertainment as ~~that~~ given at a wedding Ila 1.135

బువ్వపుబంతిపాటలు Ballads, such as are used at marriages

1 — బువ్వకుడుపు The ceremony used on first giving solid food to an infant

2 —

3 — పువ్వాళింగా "Like a flower" — i.e. waving or rocking backwards & forwards. Tatach on అతికల్లు

పువ్వొత్తి n.s. The blossoms of the palm tree — The ~~inner~~ inner part of a fish's gills. —

పువ్విల్లు n.s. A ~~bow~~ bow విల్లు made of flowers పువ్వులు & attributed to Cupid Tara: 2.173.

~~[illegible]~~

1 బువ్వవ్వ the rustic name for the goddess అన్నపూర్ణ Anna Purna

2 పుష్పక Rbh 1.197 = పుష్పించక Not blossoming

3 Tatach says, పువ్వాళింగా అనగా పువ్వులవలెగా వే పవాలుగా అని [illegible]

పుష్పవ n s A flower BD 4.1065
A cocks wattles. The gills of a fish
Albugo, a kind of blindness (= కుప్పి)
An astrisk or star used in printing
A gnat or muskito: a firefly
(see Visk P. VIII. 399) See రాతిపుష్పవ
and శశిపుష్పవ .... పుష్పవాలు a golden
౭ ball or ornament on a pagoda BD. VII. ~~189~~ 754
పుష్పవ a thief in a candle పుష్పవలవిల్లులు
a sort of fish. Russell. Plate 78
౧౧ పూవుచేప pū chepa - A ~~sort of~~ large fish called the Verall - It
౮ is so called because particoloured See ౧౧
~~[illegible]~~
౬ పుష్పవము కుప్పు Crowning, binding the
head with a garland: a ceremony performed to pregnant women.

౧ పుష్కరం n. s. Fulness The tip, crest, flower: the
remaining senses arise from these ideas
metaphorically applied. Thus - The tip of An elephants
౧౧ ౨ trunk, ~~or its tip or nose~~ A lotus, the sky,
the head of a drum: a certain drug.
The number twelve ~~(as in English a dozen)~~
as ద్వాదశపుష్కరసాలగ్రామములు a dozen holy
౩ stones. ఖడ్గపుష్కరం the tip of a sword
కరపుష్కరం the lilies of her hands - i.e. her
lily hand, or, simply, her hand
౪ ౫ పుష్కరిణి n s A flower pond: a pond
wherein lilies grow A.1.55.
పుష్కరమూలం = గుల్లదాసన. Q.

౧ see ~~ᵭ~~ Ganap Calp. IV. 5 & ᵭ citaⁿ under లేకరోసం

౨ పుష్టిత Nourished, reared, fostered Ahal 2.107
see పోషణం

౩ The revolution of twelve years

౪ పుష్కరంపైన | adj Full, ample In A.

౫ A proverb says వానికి శిఖపుష్పవలుండి వాడులేడు i.e.
no one can lay a finger upon him: he is master:
In Panch 3.91 ~~this is expressed~~ వాడలపుష్పవాడిక
before his garland loses its bloom - i.e. with
perfect ease - పుష్పవలవాన A slight shower, a few drops

౬ పుష్పబాణి = పుష్పబాణ M.13.2.215 A nymph,
lady, fair girl

౭ పుష్కరం A.4.36 is rendered వాద్యభాండముఖం =
మేళం, any musical instrument like a
drum

౮ పుష్కరమూలము The name of a tree (n 2W) See my
note on ~~[illegible]~~ కాశ్మీరం This word ... ౧౦

౯ In ABA. 3.63. బన్నుపుష్పవ is rendered అల్పవృష్టి and
also చినకు

౧౦.. ౮ occurs frequently in Q with various synonymes = పుష్కరం | బిసినీకా | పద్మకటకం | పద్మషండం

౧౧ Puvu minu See Jerdon in Madr Journal N° 35 of 1849. p 344-5

Browns Telugu Dictionary

1 — పుష్పలం See పుష్కరం Each spelling is used

పుష్కలంగా adj See పుష్కరంగా

పుష్ట, పుష్టం n s Plumpness, bigness. Quantity as వ్రాతపుష్టం a great quantity of writing a pack of nonsense, amplification Tel Cala 1.190

పుష్టికారము

~~పుష్టితామర see మెట్టతామర~~

~~పుష్టకన్య A fat girl, selected to be worshipped See # on Trikona (ప్ర?)~~

~~పుష్టి~~

1 — పుష్టి n s Fatness. Strength, increase. మాటలపుష్టి a farrago of words. wordiness. ధాతువులపుష్టి fulness of pulse. వ్రాతపుష్టి a farrago of writing, a heap of nonsense

పుష్టి adj Fat, plump Vem 168.

పుష్పం n. s. A flower. ~~these are that which are to the womb just what flowers are to a tree, hence the phrase so common in many language~~

పుష్పంధయం or పుష్పలావకం n. s. A bee. Dasav. 9.54. R. 3.1 = తేటి మెరుద

పుష్పకం ~~Omit this? = విమానం~~ A chariot, a stately conveyance DR Arany 280 DRY. 800. DRU. 286

1 పుష్కలులగా వున్నారు They are opulent, powerful, big. ధాతువుపుష్టి లేని impotent.

1 పుష్పలకం The musk deer (n 2 W) see W Grammar page 383 [illegible] పుష్పలకో వా తః

پ Parikh تصنیف قانون ضرمی

పుష్పగిరి The name of a certain shrine

పుష్పతాంబర

~~పుష్పశకటం~~ Omit this?

పుష్పసాము n.s. A certain snake, resembling the one given in Russells Serpents 2.5

[~~పుష్పముక్త or పుష్పముకుర ADS 219 A flower-centre~~ Omit it]

పుష్పరథం n.s. A pleasure chariot: ~~omit this~~ "A car or carriage for travelling or pleasure: or for any purpose excepting war. 2W = విమా

పుష్పరసం n.s. Metheglin. The honey of flowers.

పుష్పలావిక n.s. A flower girl, Vish 3.407.

3 A garland maker. Vij Vil. 1.17. Kavi Jana Ranjan TE vol 127, page 4 + KP. VIII.20

~~పుష్పలావికలు n.s. A flower seller, a garland maker, Vij Vilas 1.17.~~ (A flower girl; female) పుష్పలావికలతో బేరసాలాడటం Selling bargains (Bantering) – This is a scene in every Telugu poem wherein a conversation is given in this style A.2.18-26

పుష్పలావికలు

పుష్పవంతులు n.s. The sun and moon. (The Luminaries, i.e.) 2W

పుష్పవతి A menstruous woman Suca 1.469

పుష్పవనం n.s. The grove of a temple. The ~~church~~ = a sacred grove.

పుష్పమంజరులు A sort of grain A. 1.75. R 1.141

3 See note from Tolthaus, on మాలకరి

in the neighbourhood of Cuddapa: it is greatly venerated – Local Rec. 3.415 line 19

Browns Telugu Dictionary

౧ పుష్పవాటిక n.s. A flower garden.

3 — పుష్పసమయం n.s. Spring, the season of flowers

౬ — పుష్పించుట v To flower, to have the menses, to bloom. Ma 1. 100.

పుష్పినాసనము అనగా అగ్నిశ్వేషిజము. Q.= మదివనం Q

పుష్పిణి n.s. A menstruous female.

పుష్యం n.s. The ~~tenth~~ Telugu lunar month, (Dec-Jan (2W) or Jan Feb) ~~that~~ in which the moons change takes place when the sun is in Capricornus.

పుష్యమి n.s. The eighth of the lunar mansions

పుష్యరాగం n.s. Carnelian. (Topaz ??) Amber. ~~as insects are often found included~~ (imbedded) ~~in it.~~ (ADC & Q says Topaz) W omits & so does RKD. & MM & αυ & 80 plates

~~పుష్పవర్షం~~

S బుస My dear! my love. a word used only among women

౪ — T బుస or బుసబుస or బుస్సున or బుస్సుస్సున n s Hissing, the sound of snoring or snorting, or deep breathing (imitative, like whizz or puff. Shaksp says Soud soud)

౭ — T బుసక n s Chaff, the dust of thrashed corn = పొట్టు

T బుసకొట్టుట To snore, to breathe or hiss or puff audibly Cala 1. 56 బుసబుస లాడుట the same Ila. 3. 10. A. 6. 30

Brown's Telugu and Sanscrit Dictionary

౧ పుష్పవర్షం lit: a shower of flowers. a poetical phrase for the strewing or scattering flower on joyful occasions. BUT colloquially it means a slight or vernal shower: a few little drops ... ?

౹ప౹ బుసం n s Chaff. husk. the thick part of curds. (ADC. Dubio)

పుష్పవృష్టి A shower of flowers, (a slight April shower) which accompanies every lucky event in the puranas and poems — Compare Don Quixote Book IV chapter XXXV. end — By this time the cheerful and joyous dawn came on apace &c

౪ బుసబుసన whizzingly CBP. 5. 332

౫ బుసకబు ~~~~ వి — Local Rec 3. 330 line 4 Chaff land = "పెద్దలు = బుప్పబేలు"

౬ బుసకొట్టు (?) see 2W

? ... as a modern English Romance (Azeth the Egyptian chap VI. p1) calls it "like the drops of those sweet showers which sometimes fall in the season of flowers".

బుసకొట్టుట }
బుసబుసలాడుట } see above

ఫుసాలున By unawares, stealth, quickly.

2 — ఫుసి n. s. The rheum of the eyes. plural ఫుసులు కండ్లుపుసులుకట్టినవి his eyes are full of gummy rheum.

బుసి n s Embers, ashes over coals అతడు బుసికప్పిననిప్పు he hides his light under a bushel. ~~This~~ His face conceals his thoughts

బుసిపోవుట To be under a cloud or in slight disfavour - see బూజు

3 — ఫుసుకున Pop - slapdash - ఫుసుకునవచ్చుదు To pop ఫుసుకునమాట్లాడుదు To blurt out or say heedlessly Accavelli Sat. verse 15. [55]

1 — ~~ఫుసలు~~

ఫుసేలు n. s. Omit this - It is not Telugu - A vulgar name given to two lunar mansions పునర్వసు the 7th is called పెద్దపుసాలు and పుష్యమి the 8th is called చిన్నపుసేలు.

1 బుసుర See బుర్త బురుసు

2 it is spelt బుస్సి in the following verse Goparaj. 1.94
సీ॥ మదమెక్కుకన్నులు మాంసపుముద్దలు। పోటుకుంజెవులకపిశ్రర
నుదు।ధూషితమాత్రపురీషదురంధ్రవై ।జఘనంబుగరిరిరః
స వృశమునుదు। జిలిబికెంబుగ్రుసులకుచిముడుసవుపుష్టియ్మైనెమిగం
బుసుదాంశుదనుదు।

3 భుసుండి Sanscrit M Saupt. Chap VII. Some sort of fiery weapon 2W622 spells it — శు —

Browns Telugu Dictionary

పుస్తం n.s. A book

బుస్తం Omit this

పుస్తకం } A book - పుస్తకంవలెపడియుండెను he lay like a log: i.e. quite tranquil n.s. vide పొస్తకం. Sucas. 3. 9. Bilh 3. 30. Hams 2. 97.
పుస్తకం

ఌ - పుస్సు foul. stinking D. Aavan: p: 250 l: 14 a foul scent. a rammish stink. Paramayogi: p: 141 line 1

పుస్తకాలు Books - see పుస్తకం

పుస్తె n.s. The sign of marriage: being a bit of gold, worn round the neck by married women. vide తాళిబొట్టు any charmed bead though worn on the wrist. Sed. qu. Chandr Rek III. 112. పుస్తెపెట్టు

ౕ - పుస్తెకట్టు To marry in a left handed way of marriage ౕ similar to Musalmon nikha: the bride being a virgin widow. more exactly this seems to be a mere imitation of the marriage sign, adopted by the seducer of such a widow

పుస్తెముడుపు n.s. A woman married a second time.

బుస్సు See బుస Violently (angry) Suca 3, 236

3 బుస్సున Chenn 5.332 whizzingly

ఌ H.D. II 2.508

3 బుసక్రమనఁలు v.n. To hiss, as a snake: to sigh, groan

పూ n. s. A flower vide పుష్పం. పూగుత్తి n. s. A cluster of flowers. a nosegay.

భూ (in composition) the earth. or, of the earth: central.

పూంచుట, పూంచెతి, పూప్పంగ BD. 6.79
= To place, put, join

భూకంపం n s an earthquake
భూచం ఖలు

ఫ్రా Nonsense – [illegible]

బ్రూకు పూ The వు vulva. cunnus. The decent word is మానం (or pudendum) అంగం (part or member) or శిశ్నం. Çamudappa says [illegible] See Ahalya 2.59 an ingenious [illegible] పద్యం

Raffles on Java, vol 2. 81 says púki, púkě and pókě are the names of this article in three of the dialects there used, called Malaya, madurese, and Sumenáp – In Marsden's Malay Dictionary, page 238 it is فوكي pūki (For ف is the letter P) – Z A believes that this is derived from పూసుట to open or be developed as a flower – Narsa Cha lers probably derives it from పూనుట to hold, ~~or~~ bear, contain

Browns Telugu Dictionary

పూగం n. s. The betel nut ~~tree~~. Areca. or catechu Hams. 1. 297. Vasu 2. 99. DRD 548

భూగతము Buried in the earth. Loc Rec II. 378

బూంగర n s Grain thrashed but not yet winnowed. Dirt, cobwebs, dust, mould. See దుంగర

భూంగృహం A certain magical figure thus formed 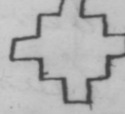 Also called భూపురం

బూంచం n s A ghost, a devil, goblin

భూచంపక Roxb. III. 16 The plant called in Telugu నేలసంపంగి

భూచక్రం The earth, or terrestrial sphere Also a certain tree Hams 4. 20

భూచక్రగడ్డ A large bulbous root. like truffles, dried and used in medecine compare పిల్లగడ్డ. The plant seldom rises out of the earth

పూంచి is said in the Andhr. Dip. DA. ~~130~~ 140 line 1 to be sometimes a contract for పురుగు. see Tara 4. 228. an insect (Tamil) మిణుగురుపురుగు a firefly. Ila I. 189. No it is బూంచి.

బూంచి n s A ghost, spirit, devil. A fright "creature" or monster Vish P. 2. 143 Suca 3. 15 Vem 338 Fright, alarm see పొగరబూచి. An insect. Ila 3, 22

బూచి You little fright – a name sometimes given to an infant. Or rather it means You little insect – you little creature. In some places బూచి is used for పులి a tiger – see epigram of Venn: Ram Ling (entered at బూబూ) and also Harab. 1. 88 where the god Siva is described as robed in the బూచితోలు and in verse 89 బూచిగమి is A troop of ghosts In BD. 1. 510 బూచివాకైసం is ....

ఆడుబూచి Suca 3. 19 a she devil (ఆడుదయ్యము) In Ila 3. 22

A proverb says కొట్టితే తేలు, కొట్టకున్నఁ బూచి If severe, he is called cruel: if not, he is is thought silly.

410

Browns Telugu Dictionary

ఫూంచికగడ్డి n. s. A sort of long and stiff grass of which brooms are made.

భూంచిగాండు n.s. A ghost, a goblin

పూంచిపట్టులు M. Virat 4. 206. M Dro 3. 179

~~పూంచిల్లు n. s. A flowery bow, Gan 6. Error.~~ Omit this.

పూంచీ n. s. Responsibility, onus. details of a duty or office, penalty, ఆపూంచీనాది I am responsible for that పూంచీనామీదలేదు I am not responsible for that.

పూంచుట v. a. To flower, bloom, blossom, bud, shoot out, open or expand, A. 5. 127 In Tara IV. 228. కినుకకోపూంచి his anger bursting forth. నాలుకపూంచుట The tongue to blister or to become sore, or furry discoloured, కన్నులుపూంచుట The pupil of the eye to become discoloured by. disease.

భూంచ్ఛాయ Darkness. From భూ & ఛాయ

S పూంజ or పూంజనం n. s. Worship, reverence, respect, veneration obeisance, homage of superiors, or adoration of the deity, Tara I. 7. Carey Ramay 1. p 308. line 31.

పూంజాప n. s. A fish called పరల in Tamil large and with particoloured sides.

పూంజుమాలిన: Disreputable, disrespectful, Vema పూంజునం చుట Vema 597. To honour, reverence,

పూంజి n. s. A lump or unshapen mass of metal, (పూంజి?)

పూజుటు v. a { D Abhi 140 line 1 here prash proves it. M Virat 4. 206 a doubtful word in వృత్తం

పూజచవన్నలు Og 38 horses marked with unlucky spots కొరగాని మచ్చల గుఱ్ఱములు.

Browns Telugu Dictionary

~~బూంజ~~ see బూజు

T బూంజం ns A ghost, spirit: devil

S భూంజం ns A tree
బూజగాంగులు Ol. 41 Jay. ఉయుకోనికరవలు

౪ – పూంజనం ns Worship &c. see పూజ

పూజనీయుడు Venerable, honourable M. Anusas 5.29

౫ 3 ~~పూజరి~~ } Vicr Cha VI. 136 where it is thus spelt. KP. 4.56
పూంజారి } n. s. Worshipper, or sacrificing priest in any temple, It is applied chiefly to those who are of the Siva sect. see గురుబ్రాహ్మణుడు. ~~censure, as in English to say He is no hypocrite.~~

౬.౨ –

పూంజారిసాని n. s. A priestress, Vicr Cha 6. 127.

౨ – పూంజించుట v. a. To worship, or adore, to do homage reverence, Vema 971. BD\5.1195

పూంజితంబైన adj. Worshipped, adored, reverenced.

పూంజితుడు n.s. Honoured, saintly, reverend Padma 3.7
పూజిపట్టుడు = అలుమకానివాడు M Dro. 3.179

పూంజు n. s. A yoke, Ganjam. (Acts ~~XIII~~. XV.10 Pritchett)

౧ ~~పూంజి n.s. A cipher in accounts.~~ Mahratta.

2 పూజారి A priestling, a mere monk – This term is thus used in contempt = అర్చకులు తంబళి = గురుక్కళ్ BD\4.1472

3 భూజాని A King, PLL. IV. ~~82~~ 327. (n 2W.!)
see జాని a wife

౪ ఏకేన పూజ్యతే యేన మంత్రం సర్వకస్యాపి జీవితః।
ఆనందం జనయేత్ప్రాజ్ఞః స దేవేశ్వర పూజనం। a verse in the braminical Morals

౫ ~~పూజరించుట Pal 377 to worship!!~~

౬.౨ The name pūjāri, a priestling or low priest is applied to those bramins or sudras or others, who have the care of the chapels of petty gods such as Poleru, Gangamma, Potu Razu, Dharmaraz &c. answering – to Pan, Silvanus, and other godlings

౭ పూజారిగాడు a priest?

బూజు a bottle for buttermilk. Hamz. 2.84

బూజు ns Mildew, mould, dirt, as cobwebs. See కరబూషం. A dark grizzled colour, iron grey = బూజుతెరు Hams II. 88 ~~A bottle for buttermilk Hams. 2.84~~

బూంజుప ~~ట్టిన~~ ట్టిన foul Musty, mouldy;

ప్రూజె see ప్రూదె A bead or spangle, particularly... drops or beads of gold attached to golden jewels:

పూజెలు ns. Flourishes or ornaments in a manuscript. Illumination. Metaph - a flogging వీపు పూజెలు కావలెనా

పూజ్యం n. s. Deficit, nothing, caret, [illegible] బ్రతుకు పూజ్యము I have nothing to live upon.

2 పూజ్యాలైన adj. Worshipful, venerable; fit for, or deserving ~~పూజ్యుడు~~ adoration, blank, empty, wanting.

పూజ్యతలైన adj. Venerable, W. Vema 187. worshipful.

పూంట n. s. Time of the day. చీకటిపూట when it was dark. A task, a taking, an undertaking, this is a contraction of పూనుట to undertake, A job, an occasion, a time or bout, a turn, so much of a task as is done at once. thus పూటకుపూట Turn and turn about, by turns. ~~పూటకూళ్ల~~ a portion of any thing; food, a meal, work, or time, as the forenoon and afternoon పగటిపూట by day రాత్రి పూట by night. A setting or portion of the day.

~~పూటుంగం ns. Lading, burthen~~

~~పూటుంగాలైన adj Laden, freighted, full.~~

బూటకం ns Trick, guile, wile, prank Chandr R. 2.9 Yayati 5.18 Ila 3.49 Kalahas 3.119

బూటకుడు A liar, a pretender. P.L.L. XXIV. 47. XV.52 188. XV.52

పూంటకూలి n. s. Hire for batta.

{ అదిమాపూట BD 4.1968 This is what we undertake We will make this our business

1 Instalment, so much as is paid at once, A time, as once, twice. Security, bail, being what is undertaken for another మూడుపూటలు

పూటపడుట To give bail, A whole day, as మూడుపూటలు [illegible] when it is rendered [illegible] This sense is wrong. M. Salya 2. 133. Santi VI. 5.77.

2 పూట affix. At or in (the time or job.) the ablative of పూట n. s. రాత్రిపూట at night ప్రొద్దుటిపూట in the morning.

3 పూటలైన adj. (infl. of పూట q. v.) Gained by hire, పూటకూళ్లు earnings. పూటకూళ్లయిల్లు a boarding house, This word is wrong.

4 బూటకపుమాట False, delusive

6 బూటకుడు BPP 1. 52 A liar, a rogue

7 పూజ్యతపరుచుట To sanctify, consecrate, cause to be worshipped

5 పూటకాపు Security, he who gives bail. (పూ తి భూ.) D.

పూంపు వేటంపు బ్బు An inn, where meals are prepared for hire

పూంపు కూటంబు dinner at an inn; food supplied on daily contract

పూంపుపడుట To stand bail - To go security M. Santi. 6. 371

పూంపుసాక్షి n. s. A hired false witness; see on పడుప. a suborned perjurer పూంపుసాక్షిసడిపించుట to suborn.

పూంపు (కుటుకున్)ంచుట To reestablish. Ganjam

2 — బూది see పూడిక

పూడి n. s. Village, hamlet, town - an affix to names of places, like ton in Wellington, or bury in Newbury - thus కప్పలపూడి

పూడిక n. s. Dirt that fills up a channel. Land spoiled or devastated by a flood. Local Records I. 411. line 15

బూడిద n s Ashes BD 5. 1088. 680

3 — ~~బూడిదపన్ను "A tax payable for permission to burn a corpse!!" ADC.~~

4

బూడిదవన్నెం n s Ash colour

బూడిపోయింది or బూడిదకలిసిపోయింది It was slurred, blinked, left out of view

పూడు see బూడిపో

బూడుకపోయింది see బూడిపోయింది

1 బూటాలు Flowered patterns in chintz

2 The AG 41 days బూదిపట్టబడు signifies పల్లికట్టి పెంచబడలేపోగొట్టినది

3 బూడిదగుమ్మడికాయ The name given to the best sort of gummidi (Tel Coll^n 2. 580)

4 బూడిదకట్నము. "A fee formerly exacted on Hindu marriages" - chiefly exacted from jangams - Also (ADC) a tax exacted for permission to burn a corpse

Browns Telugu Dictionary

పూడ్చుట v:a. To fill, or close up, to bury, to inter or hide, to plant, to ground, on a foundation, fix stablish Vema 1684.
౧౦ పూడుట v: n. To be filled or closed up, to fall in as a well
౧ or pit బావిపూడిపోయినది The well has fallen in పూడు the
పూడుపాము See మిండి the ద్విముఖసర్పం — I have been told by a snake shewer that this is the cobra manilla — It is small, fierce & venomous
పూదప్పులు An error for పిదప్పులు.
బూంద్దె

పూడ్పించుట v: caus. To fill up or bury.
పూత n.s. Bloom, flowering అన్నసంవత్సరము చింతచెట్లు పూత యెత్త లేదు the tamarind trees have not flowered.
౧౧ పూంత n. s. Rubbing, besmearing, blooming, budding a daubing (From పూయుట) flowers, collectively పుష్పములు
బూత Marked with red and white. Dappled (cows)
పూతము adj. Pure, purified, cleaned, cleansed. Tara 1. 47. (Latin putus)
బూతం ns a ghost భూ
భూతం ns. A ghost, a sprite supposed to haunt a cemetery, being the spirit of a bad man, a devil Vem. 170. 1287. A living being. Hams 3.113. Lakto II. 54. IX. 6. An essence, or element, of which there are five, viz Earth, fire water, air and ether — Hence పంచభూతే the five elements means Universal nature Vema 456 Sacuntala 3.60
DRY. p. 1497 and 2224 foot
౧౧. 3/౨ —
౬ — ర
భూతము adj Past, elapsed, as time
భూతకాలం The past tense in verbs

౧ భూతలు Mo Anusas. IV. 236.
౨ rubbish or filling up in a well బావి పూడిక తొక్కుట or పూడ్చ త్రొక్కుట To bury. Vema 581. తలపూడిన బావి a well that has fallen in.
౩ దయ్యంగాదు భూతం It was not a fiend but a miserable ghost. భూతేలద్దం A glass lens
౪ బూతకం = మాయ = pretence — a low word — but used in Calahas Mahat. 3. 119
౫ భూతద్దం a magnifying glass
౬ భూతపావడ hoop petticoats: worn by gigantic dolls produced at Hindu feasts: which seem to be a mimicry of the old French fashion
భూతచికిత్స remedies used against witchcraft
౭ భూతదయ humanity భూతదయాపత్నాత్మమునుగలవారు one who is benevolent to all persons
౮ In G 5. 13 పృథ్వ్యాపస్తేజోవాయురాకాశాలనే పంచభూతాంశసంబంధమైన there they are named as Earth Water Fire Air and Ether. In the Journal of the Roy. As. Soc. No X. p: 264 Dr Stephenson shews that this is the same as the Greek (Daimon) Demon.
౯ Bhuta See Dr Stephenson's Essay on the Ante Braminical worship of the Hindus — Journal of the Royal As Socy. No X. p. 264
౧౦ ఎముకలు భూతి పోయినవి As the bones are covered with flesh — ఎముకలు పూడిదాక till you recover flesh See Local Rec 3. 393 line 64 ... & XIII. 148 line 6
౧౧ భూతదయాపత్నాత్మమునుగలమనుష్యుడు feeling compassion for ~~human~~ living beings
౧౨ బూతే the locative case of బూద

భూతకాలం

భూతకేశి Suca 3.17 రాక్షసి (స్త్రీ)

భూతకృత్తికాయి }
భూతకృత్తికావి } n.s. The wife of Indra.

భూతగుణములు P.L.L VII.85 (~~22~~) The essential attributes – Qualities that affect the ~~the~~ five senses – Thus fire has 3, viz sound, feeling & form: ~~భూతతత్వము~~ aether has but one, viz sound: air has 2 viz sound and touch: water has 4 viz sound, touch, form and taste: earth has five: viz touch taste smell, sound, and form

౧ భూతధాత్రి The nurse of living beings, i.e. the earth

౩ — పూతన The name of an ogress. రెంటోపూతన a perfect jezebel, a Megara

౪ — భూతపిల్లి A pole-cat. or perhaps a

౧ — civet cat. [spelt బూతపిల్లి in Sab C. as meaning కశః under which word this sense is not in 2W]

భూతరంకెంసి (or భూతెంసి) A thistle

భూతలం n.s. The earth, the globe Vema 159 Sar Dwi 192

భూతవృక్షం

౬ — భూతశుద్ధి Sanctification of viands at a sacrifice. See Eight Treatises p.50

భూతసంప్లవం The deluge – from సంప్లవం the plunging of భూత living creatures

౧ బూతపిల్లి Valeswara's Bhattana 4.133

౨ భూతవికత్తె Series of Letters 1.249 Remedies against witchcraft

౩ ~~భూతవైద్యములు? Roa. 2.564~~

౪ భూతనాథు A demigod, being a lord of ghosts: the ruler of Heroes – See in proof Bur B. vol 2. p 622 ult "I will, by sacrifice obtain the aid of the Great Devil — or — Lords of Ghosts —

౫ భూతపసింది Gold leaf: gold wash

౬ భూతవైద్యములు Remedies against witchcraft

భూతవైద్యుడు A witch-finder: one who professes to cure the effects of witchcraft.

Browns Telugu Dictionary

భూతాంకుశం ns. a kind of tree. Hamsa 4.20

భూతార్థం Preterite, the past tense

భూతి ns. A certain plant. Heynes. List. See Roxb Flora Indica 2. 154 where I suppose poindee is meant for ... the one not in blossom

భూతి ns. Wealth, prosperity (Vema 1285. Tara) Superhuman power, an attribute of Siva. Ashes, because worn by him and by devotees to him See ... under ... Vema. 848

~~భూతిక ns. A mulberry.~~

భూతిగంధం ... adj: Stinking, ill smelling. Vish 3. 32. IV. 302.

భూతిగడ్డ A ball of white ashes sold for the purpose of staining the skin Vema 248 See భూతి

బూతు ns Foul language, obscenity Suca 3. 52 ... slang: nonsense, a lie. ... a heap of slang. a pack of nonsense.

బూతుపుళ్లరోసి, Bootferoshi (a word of unknown origin) A penalty or fine, levied formerly on weavers and other petty tradesmen who were exempt from paying Moturfa. See ... Sums exacted by the head man of a caste for certain irregularities in customs or morals. A cess levied at the festivals of the village goddess.

1 ... The pole-cat.

2 regarding the Eight Gifts - see ...

3 ... BD. 13. 99 A sort of muslin

4 భూతావాసం (2W merely says the body!!) The tree called ..., విభీతకి. SC page 1098 - In p 1233 he renders భూతా i.e. Beleric Myrobalan. W వాసః thus విభీతకి, ... This tree is said to be haunted & it is shunned - even its leaves being unlucky See Rox. 2. 431 Terminalia Belerica

5 ... = ... - Q.

6 ... he who became ... a lean famished wretch. ... approvers, aids, allies

Browns Telugu Dictionary

భూతతులసి. A species of Tulasi which ~~to~~ keeps off insects from clothes. See తులసి

భూతేశుడు. ns. Siva, as lord of demons

౧ – ఫూత్కారం. A sound of puffing. Vish Chitt V. 62
బూడ Vasu. 4.25 A milk vessel? = or పాలకుండ
పూదరి n.s. Spring time, Literally flower season

భూదారం ns A hog Chandr I. 43 Vish 1.74

బూది for భూతి fortune, prosperity. Vem. 1096

బూది ns Ashes ~~of cowdung~~ Paidingari 3.133. Ash colour, mouldiness. బూదిపట్టిన Mouldy, ashcoloured, pale Whiteness = తె
ల్లనివన్నెం A. 4. 133 = ధూసరవర్ణము
Paleness

బూదివన్నె Ashy: ash colour, grizzled. whitish

పుంద ns. A spangle or ~~star~~ bead – A lump, button of metal, ingot ~~An ingot or lump of metal~~. Ila I. 129, KP. 3. 12 Hams 2. 201. – Sometimes pronounced పూజ

౧ – బూద "Ash-day" the name of a day (Sivaratri) sacred to Siva in the month Magha. Hall Kr 190

భూదేవి. Mother Earth

Brown's Telugu and Sanscrit Dictionary

౧ The Kanarese Dict. p 1031 has బూదిహుణ్ణివె "a day sacred to Siva in the month Magha" "Ash-day." Nela Parin 3.3 a gold bead?

౨ ఫూత్కృతులు Dwip Surabhand p 60 line 16 Amorous sobs of lust – R. 8.137 is not phu but bhu this word is not in RKD "Panting" is perhaps the true meaning

భూదేవుడు ~~A guardian~~ A god of this world, A lord of the earth: which means a bramin. M. Ânusas. 3.101

భూధరం n.s. A mountain, as being a prop or stay of the world

పూనించుట v.a. To fix, set, place, put. M. Mosala. 1.77. M. Salya 2.137. Sara. 4.40. See పూనుట

పూనిక or కె n.s. Taking, undertaking, enterprize, project, vow, persuasion, resolution, commencement. Pride. (మదం) Demoniacal possession (Yayati V. 24. Sara. 2.54. Sucas. 2.284.) Sara. II. 53. III. 140. Vema 1101. M. Adi. I. 141. Manner,

పూనికె way. = రీతి Suca 3. 326

పూనికె

పూనిగొల్లలు n.s. A particular class of shepherds. = పూసగొల్లలు.

పూనిచేత

పూనిన part. Abiding, enjoyed, as fortune. Bhasc. Sat. 36. See పూనుట

పూనీరు n.s. Rose water.

పూనుబిరుసు - See పూంబిరు Suca 3.398 = వి
హింబిరుసు

పూనుట v.a. 1. To take, assume, (weapons &c) Vish. Pur. VIII. 13. bis. 2. To obtain, enjoy, gain (leave,) Vish. Pur. VI. 216. Bhasc. Sat. 44. — 3. To grasp, hold, a book &c. Sucas. 3. 30. — 4. To bear, carry, lift. Vish. Pur. VII. 196. — 5. To scheme, undertake, engage in, determine on. Tara 2. 72. Dasav. IX. 351. Vicra. Cha. 5. 166. 6. To obey a command. 7. To meddle or interfere with. Brihan. VI. 5. Vema 649, 1509. — 8. To lean against, lie upon, recline on. Vema 1321. Bilh. 2. 147. — 9. To begin, commence. Vish. Pur. 4. 157. — 10. To put on (a form, cover, quality.) Dasav. VIII. 187. Padma. 3. 13. Vish. Pur. VI. 183. putting on old age. — 11. To assume (a posture) Vish. Pur. VIII. 482 I. 14. — 12. To fill, permeate, pervade. Padma Pur. 3. 13. 13. To enter, as a demon the body. Molli. 1. 63. Tara. 3. 18. 14. To govern or sway the mind, to fill the heart. — అశ్రువులుపూని Parij. 1. 126. having or shedding tears — Tara. 2. 166. [illegible] being a little refreshed. Ila. 1. 182. Vish. Pur. II. 62. 45. M. Anusas. II. 217, 378. M. Adi. 1. 139, 164, 177. II. 10. Vema 325, 382, 508, 853, 1561, 1586.

పూనిచేయుట To do it on purpose — M. Aran. 2. 25. —

పూనిన తపస్సు పుత్రుండై పుట్టెను (Charitra) He pleased to be born as their son. In ~~Anu~~ Abhimanya Dwip. 1. 710 (p. 42) is a proverb గాజులగుడికి రోకలి బూనినట్లు

పూనుగొల్లు

పూనుకొను To take &c the same as పూనుట see Padma Pur VII. 122. But in Aradhya Charitra I. 2094 ~~page~~ 177. this declared to signify పూజించుట [illegible] BD. 2. 367

15 ఆమాటపూని చెప్పినాడు he states this intentionally: points it out especially. ఆజ్ఞను శిరమునపూనెను KUR. 7. 185 to obey — lit: to place the command on his own head: or under-take it.

Browns Telugu Dictionary

పూనము

పూనుత adj celebrated: popular, honoured M 1.2.11 Tara 2.37

పూనుపు or పూన్పు n.s. Undertaking &c. see పూనిక. Vish. Pur. 2.42.

3 — పూన్చు - ~~see~~ V. 260: పూనుచు
పూన్పు. M. Sabha. 2.323.

పూన్పించు see పూనించు v.a. To cause to place &c

పూన్పు n.s. Effort, undertaking. Kalahasti 2.67.

~~పూనుత adj celebrated, Praised in all the land. Popular M. Adi. 2.11. Tara 2.37~~

పూంప n.s. An effort, Calahas 2.67. A tender fruit just formed from the blossom. (From పూనుట)
N. P. 1. 2. మున్నయిపూంపు.

భూంప ns a King... Jaimini 5.181

పూంపసనులు Budding breasts. Vema. 9.92. Ila Devi 1.75. Mandha 3.11. Suca 1.252

భూంపతి ns A king {M. Santi {3.23 2.23 = నృత్త, త్రాణ
M: Salya 2.74 is rendered అరుసన

పూంపు or పూంపు n.s {Undertaking, effort. Calahasti 2.67

భూంపురం ns A diagram used in magic having this shape Acas Bhair. p. 169 al- so called భూగృహం

భూంభృత్ ~~The lips. (Amera 293 not in index)~~
a king, a mountain. 2W. BRK 531 సర్వభూభృ
చ్చిరకీరవానరులు

౧ బూబు, బూబుసాని A musulmanee lady

౨ భూపతిరుద్రతిలకము BD 3.116 A particular sort of silk

౩ పూసెలు Suca 1.159 error for పూసెలు? ౧.౬౫
దైలువంటిది

౪ భూపాలము The name of a certain tune in music Tel Miscell. vol I. p. 237. 271. 343.

౫ పూబ puba the same as పూవు

౬ పూపవ్వు Bloom, beauty - adj Blooming, thriving. See opposite పుట్టు Note ౧౧

Browns Telugu Dictionary

భూంభోరి } n.s. A handsome female, lit: rosy bodied
భూంభోరి }

భూమదూలు . nW... nSC... nMM. Reeve says. (Sansc & Kann) a rite at weddings

బూమి ns Earth. see భూమి

భూమి n.s. The earth, world, universe. Land, place, scite, Ground, soil: Any place or part. ~~Any limb of the body~~. Dasav. 9. 402 Vish P. VII. 235

2 – భూమిక ~~Omit this~~. A garb Pariz. 2. 113 Costume theatrical dress 2W In A. 6. 168 it is rendered రంగువేషము - Garb, trim, array

భూమిజుడు ns. Son of Earth, a title of the planet Mars.

1 – భూమీను H. 4. 225 A sort of fish

బూమియ|బూమె ns A lie, fiction, tale, fable Ellana 1.249. Hams. 1.134. Vem ~~III~~. 233. Ila. 3.49 P.P.L. XVI. Kr Ray Vij. 4.36. Nelloor H. 5.143 = ఆశ్చర్యము a marvel KP. 6.242 ~~బూమెము~~

పూయం n.s. Pus or matter, from an ulcer. Padma 2 257.

భూయిష్ఠం adj Much, extreme. Thick, as darkness Lalita X.46. XII.2.

Euphorbia antiquorum

1 బ్ర~~[illegible]~~విజెముడు Rox. 2. 468.

2 In BP. 5.173 Spot, place, situation, land

3 Note on భూరకం The following was recited to me by Hall Kr Cha

శైలం కిమచలం భవేదనల మాదరం బాధితుం। పయః ప్రసృతి పూ
రకం కిముత ధారకం సారసం। అయత్నమలమల్లకం పదిపతుచ్చరం
కచ్చరం। భజంతి విబుధా ముధా అహో హ కుక్షితః కుక్షితః

పూయించు v: caus. To cause to smear, &c To have (a house &c) plaistered. Pal. 65

౧౦ పూయిష్ఠం {Exceeding, most} adj Many, much, most. W. as see Ananda T. XII. 136 పూయిష్ఠమర్దనం much thumping & XII. 4 ... పూయిష్ఠం. Sanscrit Harish. XX. 1.

౧ — పూయు or పూసు v. a. To smear, besmear, daub BD (5.1088. anoint, plaster, lay on, ~~by rubbing~~, apply (oil, paint, medicine &c) to apply as paint vide పూయు.

పూయు v: n. To bear or produce as flowers ఆ భూమి

౩ — ఉప్పును పూస్తుంది that ground produces salt.

~~బూర n s A sort of horn or trumpet~~ Tara ౮. 26

౮ — పూర (Hind) Full పూరా ... he was filled or accomplished

౧ — పూరం n. s. A lake, a flood, a flow, the flowing of ౧

~~బూరవమంగలు The same as ...~~

పూరకం n. s. An ~~inhabitation~~ inhaling or drawing in of breath. Filling: that which fills or completes. See No 3 opposite పూయు. Vema 5.92. see it also p 549. ... a peg to fill up metre.

బూరగ n s A trumpet Tara 4. 67 ND. 2.551

బూరగ A sort of white vulture

౪ — బూరగచెట్టు The silk cotton tree - see బూరుగ which is proverbially huge and useless like the poplar or Sallow this బూరుగ is a stupid ~~blubber~~ body. Sar Dwi 426. Dharmang Cha. p 6 line 21 One species is called ... as see Hamis 4.16

౨ — బూరగవెన్న n s A trumpet, a conch

౧ the tide. a flood of blood. Tara 5. 107. flood of amrita Ma 2. 86. Vish Pur. 1. 173 Ratnavali Parin 1. 15. DUR. 1176. RKD says జలసమూహః ... జలసంస్థితిః ... ఇతి మేదినీ.

౨ the బూరగ had large leguminous pods The cotton found in these pods ~~to~~ steeped in nitre, is used for tinder - the wood being light & soft is made up into toys See Rox. 3. 167.

౩ పేట ... పూరించు ... to yoke cattle - a rustic word ... In H.D. 1. 199. ... పూర్ణ ... పూర్తి ...

౮ బూరగ Heyne, Tracts, 132 calls this Bombyx Pentandra. In Pal 236 - his foes fell scattered like būruga blossoms.

౪ పూరించు To put (or yoke) cattle to a plough - see Tel Miscell 3. p 421

౬ బూరగ Kalah ...

౭ బూరగర్జ ? Rox. 3. 493 In Wight plate 227 is the ...

౮ బూర ? ... బూరగ చెట్టు ? Rox. 3. 737.

౯.౭. ... బూరగ ... "Bombax malabaricum." Error for BOMBYX. - బూరగ ... is prepared as gunpowder

౧౦ ... పూయిష్ఠ ... in a woody spot; in a place full of trees

Browns Telugu Dictionary

బూరచక్కెర
బూరటు కొమ్ము = అనగా శంఖము OG
బూరటిల్లుట v. n. Ch 41 says నిండుట To be full
= నివ్వటిల్లుట =
To echo, resound, M. Virat. 4.164
బూరటిల్లుట v. n. To roar or yell. M Udyoga IV. 120
బూరటిల్లుజులగా ... M Dro. 5. 257

పూరణము n. s. Filling completing. BD 2.318

భూరమును M Saup. II. 32

ఉ — పూరమించుట To complete, finish

బూరమూంకి A sort of bowl

పూరా... A clap board used in ceilings

పూరి n. s. { A bit of straw, a spike Roxb. 1.191 / Grass. ... 123 విష్ణు పురాణము 2.౧౬ }

పూరిమేయుట Raja Sekhara 3.176 To eat grass, i.e. be a brutish fool. = గడ్డితినుట

భూరి adj Much, many, great, as భూరిజ్ఞానం great wisdom Sar Dwi 334 భూరిస్తని a full breasted woman Manu 4.1 భూరి... మెప్పు M Drona 2.2. భూరిచెరువు a big tank or large lake భూరికర్మములు BD. 4.214

భూరి ns A day Tara 4.150. W. A sort of trumpet. Gold. భూరిసేరిక a heap of gold, to which her ... is compared Vasu 2.75 PLL 3.29 Vish P. 2.164. Brih 6.9. Marcand 4.8

పూరించుట v. a. To insert or put in. To sound or blow (a horn) Bhag X. 409. 437. VIII. 54 Vish 8. 102.

~~భూరిజ్ఞానం~~

పూరిగేరి परिगीरि Towns &c Rbh 2.69 It is a strange compound.

1 The strange error in ADC seems to refer to ... ~~Alms given to an assembled~~ body of people at feasts — Dole.

3 పూరమించుట see Chandra page 496 2.2071 where it means coitum perficere

ఉ బ

ఎ బూరివెల్లు ? బూపనబూరి ? Ainslie 2.81

౬ బూరదిప్పు ? Roxb 1.659 what? He writes it thus Booradipatai an unintelligible word.

౭ పూరి అనగా ... Q = ... Q

౮ ఆకేలను ... అమ్మినాడు he sold the ground with all that was built on it.
నేను కొంత పై పూరి ... Will you grant me a spot to live upon: I will erect a dwelling on it.

౯ పూరిగరచె he ate grass: i.e. he lost the battle, or the victory. "he bit the dust"

పూరిపు Naish 7.105 infl. of పూరి a straw

పూరితం [పూర్ణ] adj. Filled, full complete. Naish 6.43.
కట్టపూరితమని [illegible] they built the moun

2 భూరిత Lalito XII.46 [illegible]

– భూరితరాత్ముల్ Mams 2.195

1 భూరిదక్షిణము Distribution of gifts among many persons. Enugkla p 48 line 16

భూరిమాయువు A jackall. W. జంబుకె, నక్క. SC

పూరిల్లు n.s. A thatched house, Chamatc manj 123.

x భూరివేతె

పూరిపిట్ట n.s. see పూరేడు.

పూరీలు n.s. plu. Thin cakes, made of wheat flour.

భూరుండిపక్షము see తేలుమని

4 పూరుటు To be full, Vish VI. 395. బూరుగాలు in Oly 41 is rendered వాపురాలు a swollen leg

పూరుషాయిత see పురుషాయిత

3 పూరుషుడు n.s. Man. Charitra p. 903 Sar Dwi 91. Lalito. VI. 26.

భూరుహశం [illegible] adj Landed (property)

బూరె A low word for a girls pudendum. A cheesecake. immaturum. Chandra R.1.66 Rbh 2.114. BD 4.951

పూరేకు Naish 6.56.

పూరేడు n.s. A particular gregarious three toed bird like a quail Candappa 20. Rasicajana 1.49. See [illegible] plu: పూరెండ్లు. Nala Dwip 3.323

భూర్జం See భూర్జపత్రి

1 At a wedding దానములు honorary gifts are bestowed on a few highly honoured persons, in the proportion of their rank. But after this follows the భూరిదక్షిణం or distribution of a trifle at so much per head to a crowd of people without discrimination

2 See Local. I. 265 line 9

3 పూరుషుడు Vish P. IV. 217 [illegible] proves the metre – ∪ ∪ ∪

4 పూరుడొన్న? Rox 2.392. Pooroodona. Ekebergia Indica

5 భూరిశం(ద్ర)ము అనగా [illegible]. SC & D. not in W nor in Amera: though SC asserts it is there. not in H. T or SW. SC says [illegible]

Browns Telugu Dictionary

భూర్జపత్రం Not in SC A certain tree, like birch: the bark is used for writing on: & for making hooka snakes. Kums. 4.20 see భుజపత్రం. In M.E.S. p. 151 is a rule for writing on it as on palm leaves. The line is in the Prayaga Ratnávali IV. 34. భూర్జేణాత్ ~~పూర్ణం~~ భపత్రే వా లిఖేన్మంత్రం తు సాధకః। Under భూర్జ the SC gives this word – but omits it: and gives no other meaning – Ainslie omits it wholly. J.W

పూర్ణం adj Full, filled, complete, all, entire, strong, powerful, able.

పూర్ణం n.s. A pudding, a sort of crumpet or soft biscuit

పూర్ణకం A filling up as పాదపూర్ణకం a peg in verse, Any expletive word inserted to fill the measure as ఐతె, తగనే, ఇలు. &c. బలమున,

పూర్ణగర్భములు n.s. plu. A sort of cakes. Omit this.

పూర్ణపాత్రం or పూర్ణానకం n.s. A full cup, or vessel, a vessel filled with cloths, or ornaments, which are scrambled for at a festival, a vessel full of rice, presented at a sacrifice to the superintending and officiating priests.

పూర్ణమాసం n.s. A monthly sacrifice, performed on the day of full moon.

పూర్ణమాసి or పూర్ణిమ n.s. The lunar day on which the moon is full

పూర్ణానకం.

The SC says.

పూర్ణకుంభం The "full vessel" (name of a particular పల్లకి or vessel used in waving)

2W says, p: 625 A kind of birch, growing in the snowy mountains: a kind of birch: the bark is used for writing on, & very generally for hooka snakes.

3 పూర్ణానకం – The SC says

4 The భాషాపరిచ్ఛేదం says తాతస్య పాబాన్య వహ్యత్యహ్య ద్యం, వతానభిషేకోత్సవమంగళంమే. ప్రణావసంబిజ్ఞ స్యమంయూర్పితస్య, కింపూర్ణపాత్రస్యనపాత్ర యూంసీత్. తస్యవ్యాఖ్యా। హర్షాదుత్సవ కాలేయదలంకారాంబరాదికం ఆకృష్య గృహ్య తే పూర్ణపాత్రం పూర్ణానకం చ తత్.

R.K.D. ఉత్సవకాలే హర్షాద్గృహీతవ స్త్రాలంకారాది.

Browns Telugu Dictionary

పూర్ణిమ

పూర్ణుడు The all powerful, God. Vema 784. An epopt EPOPT or one initiated into the Mysteries.

పూరిక

పూర్ణం adj. Filled, ~~up~~ full, complete, covered, concealed.

పూర్తం n.s. An act of pious liberality as digging a well, planting a grove, building a temple &c nourishing, cherishing.

పూర్తి n.s. Fulness, completion, termination, end,

పూర్ణములు A sort of sweetmeats.

౪— ~~[illegible] A metal bowl, like [illegible] or [illegible]~~

పూర్వం n.s. Former or ancient times, days of old, the east, ~~an ancient tradition~~.

౩ . . .

పూర్వకం, -మైన adj: Originating in, - Made of, arising from as బుద్ధిపూర్వకమైన Intentional, originating in purpose వ్రాతపూర్వకమైన in writing. M. aranya: 6.235. Added to many nouns it makes them adjectives as వినయం humility వినయపూర్వకమైన humble, humbly expressed — See Curma Purana 5.56 — See W Gramm (p 390 middle)

౬— పూర్వకంగా (See పూర్వకం) adv. As, through, By way of. ప్రమాణపూర్వకంగా On oath. దానపూర్వకంగా as a gift. ~~[illegible]~~ Vish Pur. 4. 235. సమాధానపూర్వకముగా unanimously.. ౧

౧ voluntarily - Here it is an adverbial sign. see మూలంగా. ఆనపూర్వకంగా obediently శాసనపూర్వకంగా By means of a legal instrument. ప్రమాణపూర్వకంగా By virtue of his oath. మంత్రపూర్వకంగా By means of spells - Sara: 5.187. magically ౫

౨. పూర్వం adj. First, former, prior, proceeding, initial, before, in front of, east, eastern.

౩ పూర్వం adv. Formerly, of old. తత్పూర్వం previously before which, before that (time or occurrence).

౪ బుర్జ see బురుజు

౫ . . . ౧ దానపూర్వకంగా As a gift: freely

౬ Beginning with . . . యెరూషలేముపూర్వకముగా beginning at Jerusalem — see లూకా ౨౪ xxx which is inserted at (శ్రీ వ న్న) -- M. XII. 2. 190 పరిప్లుతపిడి ద్విపూర్వకముగా

Browns Telugu Dictionary

పూర్వగీర్వాణులు The giants: so called as being the "predecessors of the gods": Those who ruled the savage tribes before the bramins descending from the north introduced their creed.

పూర్వజన్మం n s Destiny, fortune, fate which the Hindus, being believers in transmigration look upon as the fruits of good or ill conduct in a

పూర్వజన్మము ~~A~~ former birth – This Pythagorean doctrine (see Ovid Metam XV. 160) is strongly impressed on the Hindus, who in books and conversation perpetually refer to it, whenever puzzled to account for the good or evil fortune of any person whether of their own or any other religion – ~~In one word~~ it is equivalent to Predestinarianism or the doctrine of predestination: the "nasib" of Musalmans

పూర్వజన్మఫలము ~~A~~ The fruits or consequences of a former birth or transmigration

పూర్వజుడు n. s. ~~An elder brother, the son of the elder wife even though last born.~~

పూర్వదేవుడు n s A Titan or elder god, a Preadamite Lalito V. 27. 75.

పూర్వపక్షం A Thesis or Proposition. Theoretical view

~~THESIS~~ Thesis

పూర్వపక్షం A ~~HYPOTHESIS~~ [~~Axiom? no~~] n.s. in logic.— A proposition advanced, and followed ~~opposed~~ by the సిద్ధాంతం or demonstration. CHALLENGE. See also in Wilson... Radha: 1.93. See అధికరణం: పూర్వపక్షంచే ~~...~~ లు To turn the tables on one; to challenge confute or disprove – literally vice versa which is Ainsworth's rendering – [If the above point be conceded – " అంగీకారం the contrary of పూర్వపక్షం]

పూర్వమందు Heretofore.

పూర్వరంగం n.s. The commencement, Prologue. overture, Baow Dwi 3.97

పూర్వసిద్ధాంతం – see పూర్వపక్షం

పూర్వాపరం
పూర్వాపార్థ } Vema 1291.

పూర్వార్ధం n.s. A problem, proposition, theme. or ~~or~~ hypothesis

పూర్వాభిముఖుండై Facing the east, M. Adi 1. 145.

పూర్వాహ్ణం n.s. The first part of the day. the forenoon.

పూర్వీకులు or పూర్వులు n.s. Ancestors, forefathers predecessors

పూర్వపక్ష సిద్ధాంతం ~~Refutation &c~~ ~~and assertion~~

Z. A. పూర్వార్ధం the hypothesis assertion or "first part" of an argument, as distinguished from ~~the~~ (ఉత్తరార్ధం) the solution, demonstration, or exemplification See comment on Bhascara-Sat § 24. పూర్వపక్షంగా చేయులు to refute

~~See Radha 1.93 and the phrase again occurs in 3.128 ibid. – meaning To Challenge~~

Do not పూర్వపక్షం & ఉత్తరపక్షం answer to premises and deduction? In Radha, 1.93 నా మాటలు పూర్వపక్షమాయె my words avail me nothing – also ib. 3.128 where it means to challenge .. See Claude (Robinson) 1.366 where thesis and hypothesis are clearly stated

After all పూర్వపక్షం seems to be A query, or doubt raised regarding a proposition 1842. But పూర్వపక్షమైపోయిన Refuted, rebutted

Browns Telugu Dictionary

పూర్వోత్తరం ns. The whole affair, from the first (పూర్వ) to (ఉత్తరం) the last. Particulars, details, దాని పూర్వోత్తరం తెలియదు I know nothing whatever about it.

పూర్వోత్పన్న 'Primeval' W in Sankhya. § 40)

బెండు n. Pith, as the centre of wood = గుండు. బోలు తేరిపోయిన hollowed the pith of which is taken out, pithless

పుంజుకరవెంద The plant termed Gaertnera racemosa, or, Banisteria Bengalensis See under కురవెంద note 4 but spell it -రు- not -ర- & Enter it here

పూలి or తెల్లపూలి a certain plant.

Hams. IV. 9. 14

~~భూమిపుత్రుడు Son of Earth a title of the planet Mars~~

పూంవు ns. A flower. పువ్వు. But C.G. 38 says పొగపు & పోవులు! and says that పూవ్వుల పొత్తులు means పూసరములు

~~భూ... A root, supposed to be white hellebore.~~

భూషణ Ornament, embellishment Lalita. XII. 24 = పొదములు, భూషలు Suca 3.507

భూషణం ns ~~Ornament,~~ flattery, praise ~~Vanse Ramay 2. XXV. 69~~

భూషణం Ornament, embellishment

—3— పూషా Nervous erector penis – Suprabhed Agamam XIII. 145

—1— అలంపూషా పుమేత్రుతు కుహూనాడి గుదే స్థితా also, XLVII. 10 లో శశమా చంద్ర వరుణో పూషా విష్ణు భగస్తథా

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

౧ పూషా Compare. (Myst: vol. IV.) Tripura Siddhant. XX. 15

౨ పూవింపుట DRK. 62. To long, wish, desire

3 పూషా in Manu Cha 5: 123 is explained the Sun! See the copy ME vol ౧౩౮ page 272 line 9 of the volume of Upanishads. "A name of the sun.... ✗

౪ పూజ్యవరుడు C. 6. 67. SIR. Your Excellency. A noble person: a venerable man: a ~~bramin~~ king – not a bramin. See M. Anusas 3. 181. M. 17. 1. 30

✗..3 See Colebr Essays 1. 30 and also Mill on the.. 2

౬ పూలివరహా A star pagoda worth 3½ Rs

2..✗ 'Pantheistic Theory. (8° Cambridge 1840) page 158 where he quotes from the Vedas.... తత్త్వం పూషన్ అపావృణు సత్యధర్మాయ దృష్టయే" Discover O Sun the one real Essence that I may see and attain true religion.

౮ పూవిల్లు a bow made of flowers: attributed to Cupid. The ABA. 31. 90 adds, also పుష్పగేహము a flowery arbour – a meaning unsupported by proof.

Local XX: 8 line 6 nervous erector

Browns Telugu Dictionary

భూషించుట v.a To praise, laud. Calahasti Satac. pr. 66 where it means self applause.

భూషితము (లైన adj Adorned, decorated. Hitopades I.472 says దుర్జనః పరిహర్తవ్యో విద్యయాలంకృతోపి సన్ । మణినా భూషితః సర్పః కిమసౌ న భయంకరః

ఘ్రంషుడు ns The sun. See ఘ్రాపు

పూస ns A bead: a bit: or piece, as వడగపూస a bit of hail BD 5.416 Vema 168. 650 వెన్నపూసలు
౨ పూసాటం the joints of the back bone వెన్నుపూస the rump, or tail bit పూసయెమ్ము Kasi Kha
౧ VI.54 a joint of the spine. This word is often superfluously used, as వెన్నపూస a
పూసవెన్న bit of butter: i.e. butter Hams 2.84 వడగపూస a bit of hail, a hail stone. సంకుపూసలు.... ౧౧

౧౩ పూసకజ్జెం Maccaroons.

3 ౪ బూసి ns Dirt, such as cobwebs.
౫ Compare బూజి which is sometimes pronounced బూంజి
౨ బూసి ? Rox. 3:73 A tree called Vitex arborea The wood is hard and of a chocolate colour
౧౨ భూశయనం The ceremony of placing a dying person on the floor when the last moment is at hand

భూసురుడు A "lord of earth" i.e. a bramin
౫, ౬ Vema 1583 James I of England (a° 1610) called himself by the title a god on earth. Lardners... ౨
౧౦ భూస్వర్గం See కామంబు

భూస్థాపనం Erecting, setting up. Burial inhumation

---

౧ పుట్టని యెడ్డి బిడ్డలకు పూసలు కట్టుట Ahal 3.63 To count his chickens before they are hatched

౨ Encyclop: "England" vol IV. 216. The priests also in the dark ages assumed this title - see Hume's England anno 1107 note S. Vide Deus and see Note 4 opposite పృథ్వి

3 బూసం Rubbish – a word used for spoilt grain Panch. 1.773 - see పూర్వి

౪ పూసలకామంబుగర్ర see note on కామంబు and Ainslie 2

౫ బూసరకాయ - see బుడ్డబూసర

౬ భూసురుడు "Dominus Deus Noster Papa" In the British Magazine 1838 vol XIII. 540 are given proofs of this title. This is not worse that "a lord of the creation" a title in which London libertines delight - Great Metropolis. 1.234. Compare Joseph Andrews Book 2 chap 16. paragraph 2. "I see the lords of human kind pass by" Goldsm... ౫

౭ పూస A.6.104 A joint. The lines or wrinkles on the knuckles. The joints of the back bone

౮..౬ "The Swedes deified their hero Freyr and styled him the god of this world" - Laings Kings of Norway - vol 1. p 226

౯ పూసటెమ్ము The back bone - Here enter Kasi Kh VI.48. స॥ పూసాలం బునెమ్మె

౧౦ భూసురకోత్తముడు a bramin DRU. p. 968

౧౧ సంకుపూసలు Adi Laxmi Vilas. 4.22 । పూసగ్రుచ్చినట్లు KP. 4. 193. in regular order

౧౨ పూసి.... తానువేసిన దెబ్బకు పూసిపెట్టినాడు he glossed over the assault.

౧౩ పూస గురివెంద అనగా గుంజాలత. D.

Browns Telugu Dictionary

భూసంపత్తి Landed property

భృంగం The large black bee. See on భ్రమరం
The woody cassia = గుంటగలిజేరు. See గలిజేరు
- - - The bird called ఇరట్టవాలపిట్ట
భృంగరాజం The plant called గుంటగలగర - see Verbesina Scandens. Rox. 3.441
గలగర
భృంగారం HD. 1.1334
భృంగి ns. A three legged griphon like a seal, phoca, or seacalf carved on temples of Siva: being one of his train. Chandr R. 1.27 - PLL XI.39. BD. VI. 347.
భృంగికి ns The large black bee. See on (భ్ర)మర Balrama. V.55
భృంగీశ్వర He who is worshipped by Bhringi. An epithet of Siva. PLL XI.39 156
3 — భృంగిరిటి A griphon See భృంగి

బృంద ns The sacred tree called తులసి
Vem 2110 being the name of a nymph - see the fable narrated in (Collections I.p: 215) Vani Vilasam 3.202

బృందం ns Multitude, herd, flock
Bhag X. 248 Dasav 9.248 (బ్రహ్మబృందం)
a circle or number of bramins. This occurred in a common letter

బృందారకాద్రి The hill on which the gods abide, called Meru. Vem. 707

బృందారకుడు A god, a demigod
M Dro 2.209 2W

But I observe that in the sculptures Bringi is represented in the human form but with three legs - Yet by analogy the bhringi answers to the Phoca φωκη .... see note in my Account of the Basava Puran. Madras Journal vol XII Oct 1840. pag. 286. But in the popular sense Bhringi is a Scaramouch or more precisely a Nobody - Theocritus in his 4th Epig describes Priapus as three legged

భృంగారం A golden vase or chalice 2W The Sabdalp says A gold vase placed at a royal gate - A.6.184 భృంగారమున

3 భృంగారు Rudrapas Niranusa pag. 27 means a బంగారు, or, కుండ

బృందారకుడు 2W A deity, an immortal
Vide Madr Journ vol X p 241. No 59

భృంగారం the plant called Verbesina Calendulacea: SC says గుంటగలగర

బృందావనం The name of a forest in which Kristna sported with the milkmaids - A flower pot emblematic of this sacred grove it always contains one single plant of తులసి q v ~~In Pal 355~~ and it is kept in the houses of Madhva bramins. In Pal 355 బృందావనం seems to be used for a తింగరాయు

బృందారకం not in W. See ఉపబృందారకం

Lalilo XXII.72 DRK. 114. DRY 744. Pdd - 3.15

బృంహితం ns A roar, a yell Anir 5.62

౧ — భ్రుకుటి A frown BR Sund. 396 Lalito X1.12

భృగుపతనం ns A precepice Lakile or कनकरंगित शि खामणि 5.270 భృగుపాతం KP. 5.238 & 4.220

భృగువు The crest of a hill - A name of Sucra - భృగువారం Friday

పృచ్ఛ ns Questioning, query.

భృతి

౧ బృహన్నలలు Male actors or dancers in female apparel 2W.. A.4.37

౧౦ The following quotations are to explain the word పాలవెలుగు -- విష్ణుపురాణం - ఆ౬ - ౧౨౮ - తే॥

అనుభవించితినన్నినాళ్లునఖిలవిషయభోగములకోర్కెతీఱమి

యలుబావిసిపోవు। విపులతరమ్మైనవవిన్నావావిన్నువలన(వాని

బాంధకవర్ధిల్లునప్పుదలప॥.. విరాటపర్వము - ఆ - ౩ - ౯౭ - తే॥

సింహబలుడుగంధర్వులచేతనెన్నె(సపతికిగానవిఘోరకవుజా

వుజన్నె(నకల.... కురితతెపుష్పవనేశుంలావుగల్గివెసూ

తకులంబుబావిసె॥.. సూతసంహిత - ఆ ౪ - ౧౭౧ - తే॥ అస్థిప

రమాత్మశివుడేచరాచరంబు(నఖిలమ్ముసృజించుబావియం

చునాత్మయుండ। యతడెతనుగాదలంచునాత్మానుభవుతె। భీ

రుడాతండెశివుడుసంతింరుమువేరు॥... విరాటపర్వము -

ఆ౩ - ౨౧౨ - ఎక్కడజూచినదాన్నెయున్నజముగుకరిమికెరిమి

నరినేనగరం। బుక్కరతంత్రిపాయం। దాన్నెడబావియుంచెననిర

సౌతాపామునర్స॥ అరణ్యపర్వము ఆ - ౨ - ౩౧౨ - చ॥ అలయ

కమంత్రతంత్రవివిధౌషధభంగులజేసియెంత యెన్నే। వలతురు

నాథులంటమగువారెదువేలదనంబుదానముగ్నె(కవిగనప్రేమ

ముగ్ బావియుగానియెుకంటునుసిద్ధిబాందద(ప్పాలతులకాలు

యిన్నియువిపాపోత్తుగజూచువిభుండెతింగిర్స॥... రంగనాథ

Browns Telugu Dictionary

భృతం adj Hired, paid, maintained

పృతన An army M Dro. 1.50 (2W)

భృతకుడు A hired servant

పృతన n s Army, host

పృతనాధిపతి A commander, a general. M. Dro. 1.50

పృతనాషాట్ an epithet of Indra

<u>పృతనాసాహుడు</u> An epithet of Indra

<u>భృతసర్గ</u> A fictitious name for Britain. Warren p 358

భృతి n s Wages, hire, support

భృత్యుడు n s A servant, a slave

పృథ or పృథా A name of కుంతి the wife of the Pandu princes M. Virat. 4. 141. = కుంతీదేవి.

పృథక్ adv. Alone, separately. భార్యాదంతం పృథక్ తయ్యన్ &c see Chatu?

పృథగ్జనుడు Base born: an alien: a son by a different mother

రామాయణం - ద్విపద - యుద్ధకాండ - సైదు ౧౨౫౮ - వ
జ్ఞి - ౪ - ఎలుకవారసేదేవు దంధకారసురుని । బాలి యలం
చెనేదేవు బాగ దువేద కులు ॥ - . వేమన్న పద్యం - ౧౪౨
ఆ ॥ జన్మపూర్వములనను జేసిన దుఃఖములు । పోవి యజే
య వెకెటు బోవనేర్చు । బుద్ధి కర్షనంటి పొరలుచు రాగా
ను । రెంబువవెన ననేర్చు తెవరువేమ ॥ - . తారాశశాంకము.
ఆ ౪ - ౧౨ - నిలుకడసున్న వావిన విద్యనేస్త్రము న్యాస్త్రిభయం
బులేదు చం । చల హృదయల్ దురాత్మికలు సత్యలు జంతలు
తాంతవింత యిర్ణ । దెవి యకనాస్త్రపాలకులు ని(కి) వాపెు
ప్రగపోదుటేర యిర్ణ । బాలయిగని యర్ణ్యకుంతి పురిపుత్రు
లనైననునమ్మకెంతయిర్ణ ॥ - . పద్మపురాణము - ఆ - ౩ - ౨౧ - ౩ ॥
సతియు వారవమును ధర్మము । తాము ర్యముగలుగునప్పిస
చిన్న దు చెప్పం (జ్రీ)తివిన నుల్లకుంతిన । భూతలనాయకుడు
తాను బాలియర్ణ బిదవర్ణ ॥ . . యిలా గ్రంధములన్నిటియం
దునన్ను పైక అర్థముగానే యున్నది - తారాశశాంకమం
దువలుత్ర వట్లు పాలయిగని యర్ణరు ప్రవేశంపని యర్ణరు అనే
అర్థము చెప్పి యున్నది - - - మరిన్ని । కవికర్ణరసా
యనం । ౩ । ౨౪౭ । సీ ॥ ఉక్కింపగానేర్చె నిర్బంక జూపులమో
విగూర్పగనేర్చె మెలకనవ్వు । పాలయింపగానేర్చె భ్రూలతా . . .
నటనంబు । విననేర్చె నర్మోక్తి వీనులాని । and Pativratya
p. 440 line 12 - add KP. 3, 31

Browns Telugu Dictionary

పృథివు adj Huge, big. Labto 17.58

పృథివి n.s The earth M. Aran 7.441 Utt. R 4.294 నావిష్ణుః పృథివీపతిః Kuchelo 3.110

పృథుం great, big పృథుతరం bigheer Dab 93

1 – పృథుపేంతం the beetle? see కుమ్మరపురుగు
Omit this

పృథుమిల్ల A. 4.118, is rendered పసిపిల్ల an infant
n.s. Malt. See ఉలువలు
Omit this

పృథుకు Omit this

3 పృథులం adj. Big, great, large
Nandimi 25

పృథుపు adj Big, great, large Sarada Tilac XIII. 3

పృదాకువు Omit this

భృశ A. 4.330 = క్లేశము

భృశం adj. Much, great, extreme
B.X.2º. 1231. Prahasanam. 3.

పృశ్ని Omit this? "A ray of light, a dwarf"

పృషతం Omit this

పృషత్కం Omit this

1 పృథునితంబ, A woman with handsome loins: a callipygis or Fairham. A Fulham

2 పృథునితంబ DRU. 1180

3 పృథుశహస్రిక DRS. 394 line 13

4 Note on భూసురః continued

Bramins claim from Sudras and receive homage absolutely such as is offered to gods: but the same was formerly offered to Romish priests. See proof in Montaigne's essays vol 2. chap XII Apology for Raimond pages 1–2 (137–138) Here enter notes on భూసురులు "The god of this world" one of the titles bestowed on bramins in books written by themselves

Browns Telugu Dictionary

పృషత్కం see వృ KP. 2. 160

పృషదంశక see under వృ

పృషదశ్వుడు Omit this

పృషదాజ్యం Omit this

పృష్టం adj Asked

పృష్ఠం ns The back. The rear, the last The p...
[The anus. This is a wrong meaning] ప(త్ర) పృ
ష్ఠ a page of a book D3 ... nW

భృష్టం adj fried

పృశ్ని Omit this "A ray of light, a dwarf"

బృహంతి Omit this

బృహంతం adj Great, large

బృహద్గంగ The main (stream of the Ganges)

పృష్ఠం "the page of a book" D3. Molesw. not in W or AV

బృహద్భానుడు An epithet of the god of fire

~~బృహదశ్వుడు An epithet of Indra or Jupiter~~

బృహద్వ్యాధి The Leprosy. Brihat-vyadhi

~~బృహదంగ్నె Omit this~~

బృహన్నల M. Virata 4.17. Arjuna

బృహస్పతి ns. A name of the husband of తార q.v. The planet Jupiter Also a certain language. In mythology he answers to Thor or Vulcan husband of Tara or Vulcan

బృహస్పతివారం Thursday. See above.

పెం A contraction for పెను large, as పెందొడ for పెనుతొడ the upper or bigger part of the thigh పెనుభూతం a great devil

1 — పెంజీకటి Kalah 2.152

పెంకు, పెంకులు ns. A potsherd, or cullet. A

2 pantile అద్దంపెంకు a broken bit of glass, a fragment or shivers. ~~[illegible]~~ The shell or husk of a fruit. టెంకిపెంకు

3 — the skull. అద్దపుపెంకులు [illegible] glass bugles used in womens dress

పెంకుటిల్లు a tiled house, one roofed with pantiles. The ట is inserted to save elision

1 పెంకిలి Rox. 1.632 the name of a large climbing woody shrub: Gouania tiliaefolia

2 వానిముఖము పెంకులువలెపోయినది his coun-

3 tenance fell. అద్దపుపెంకు a pane of glass

Browns Telugu Dictionary

T పెంకే penkē adj Obstinate, stubborn, impudent &c In Suca 3. 21. "కర్మినవని తోలివది" -- "పెంకెపురుగు" a weevil in grain

T బెంగ n.s. Fright, alarm. =బెంగలు Anxiety, sorrowing, pining బెంగగొనుట To be frightened Chen: Rek 2. 64. పాలుబెంగపెట్టు her milk stopped thro fright

2 బెంగపడుట to pine, weary, sorrow for.

T బెంగసం n.s Fright, alarm ?.

౧౦-౩ T పెంకు n.s A potsherd &c see పెంకె n.s Basav Dwi 3.250 7.1713 PLL-VII. 101. XIII. 290

T పెంపుకొనుట v.a To adopt &c see పెంచుట

T పెంచుట v.a. To TEND. TAKE CARE OF. LOOK TO. To increase (being the causal of పెరుగుట v.n) to improve. To extend or swell. To support or maintain. To exaggerate a story to promote or carry on. To adopt or rear a child. To raise (the price) To nourish, pamper, fatten. Vema 1008. 1719. To breed (a quarrel) or augment

గ్రంథం ప్రాకకెపెంచె he spun the book out

పెంచిన ప్రేళ్ళు a sleek body.

గడ్డం పెంచుట To wear his beard. తలపెంచుట to wear his hair long. Chatu 1.39 Keep his head unshorn

T పెంజెర a kind of rock snake the boa constrictor రక్తపెంజెర a red snake. పాముపెంజెర Manu - IV. 79 -

T పెంట. n.s. పెంటలు a heap, as of dust, sweepings or trash, a dunghill Jaim Bha IV. 110 పీనుగుపెంటలు heaps of corpses M Dro 1:234. Open space in a forest where heaps of leaves lie పెంటలు ఉన్నిపెంటలు ఏల what is the use of all this plague these tricks (galbha &c) పెంటలుకోట్టు to manure land పెంటలక్క molly slut తంటపెంటలవాడు a troublesome fellow - Here పెంటలు is a mere echo.

౧ { చెవులుపెంచుట CBP. 3. 145 To bore the ear: which often means to extend the auricle to the size of a large ring
ముక్కుపెంచుట To keep a hole open for a nosejewel - Lit: to ~~look~~ increase or enlarge the nose. దుఃఖంపెంచుట ND. 1. 702 To indulge in grief }

౨ పెంకెపుదండ see నవనాథచరిత్ర (?) page 43 a sort of crook or staff?

3 పెంచికె Panch. 1. 471 i.e. పెంకె a tile

౪ పెంకు potsherd HD. 1. 1447 / Loc Rec I. 194 line 11.

౫ పెంజూర M Dro 4. 98 A certain large fish pen-zōra See సొర The great shark

౬ పెంజెర in DRU p 1048 seems to mean a sort of bird --- in Kannadi పెంజెర is a Rock snake

౭ In Sar Pad. 23 బెంగటితంగేటుట i.e భయపడేలాగునేయుట And బెంగపెట్టుట is to frighten

౮ రోగము పెంచినాడు he is growing worse: the illness is increasing. కధను పెంచుట To exaggerate

౯ See notes 5 & 8 on సర్పము .. Reeve merely says పెంజెర a kind of rock snake ... రక్తపెంజెర and తుమ్మెదపెంజెర bird

౧౦ బెంగపడుట to be downcast or sorrowful: to

౧౧ పెంట A hillock - It occurs in names of places, as తుమ్మలపెంట, గొల్లపెంట, రోళ్ళపెంట. -- In Q నక్కపెంట (sic) అనగా ...

పెంటి ns. A female. A wife. The she of an animal. The female of a plant Vem. 1097

పెంటి adj Female. Smaller - thus పెంటి అల the smaller surf. - see తెరలు In Panch. 2. 131 పెంటివిద్య feminine accomplishments పెంటితాటి the female palm tree

పెంటిక ns Dung of sheep, goats, or deer. Here enter the verse entered under లింగం on the shape of the lingam

పెంటికెరటము The female surf: that is the smaller wave - ~~I doubt this word~~

1 — బెండువడు To ~~turn pale~~ - PLL. 3. 134. To fade, shrink, or sicken

~~పెంటిక~~

— పెం(టు)క ns Dung of sheep, goats, or deer. Baswa Pur.

3 — ~~పెంట or పేడ Cowdung. Vem. 74. 1975 BD. 5. 959~~

~~పెంటె or పెంటెబద్ద ns Split bambu, strips used for rafters~~

బెండ్డ ns Pith - Error for బెండు

బెండ The vegetable called bendacaya or hibiscus esculentus Rams 4. 14 One kind is called కస్తూరిబెండ ... Rām-turai (رام ترئی)

— పెండెం is Hibiscus esculentus

బెండకిలు not used v. n To wither, dry up: to be withered by fright, to shrink. ADC perhaps a mistake for బెండువడు

పెండకబద్దలు Strips of split bambu -

1 The sense is doubtful - It seems to mean Out of their wits, on fire with eagerness or fury - It is the same as బెండువడు to lose spirits or strength, to sicken or fade, or shrink. Reeve gives no and

2 బెండ = కర్పాసీ. Q In SC వెండు is rendered బెండకాసి and to this is subjoined తేస్తరం, కొండబెండ - In Rox. 3. 179 ఏనుగుబెండ is Sida Populi folia: marsh mallow. In Rox. III. 171. 174. నల్లబెండ and in 179 ఏనుగుబెండ & in 271 నల్లబెండ & in III. 210 బెండకాయ - In SC పెర్లుపుర is also rendered కొండబెండ

3 పెంట Cowdung. D & ADC

బెంకది mortar, cement
బెంకదిరాతిపని built with stone & mud (or lime) అవిలు
కబెంకది brick and mud

పెండబర్ది

పెండలం n.s. the yam. - భూపెండలం the small common yam - కాయపెండలం the small yam - Chander R 1.66

పెండారి n.s. A Pindarry; borderer, freebooter or armed plunderer Kannadi - బెంటరి or బెంటరి

బెండి Roxb. 3.210

పెండెయం An ornament worn like the garter, garter, on one leg Ila 1.185. 2.123 Also the same as శర్క - This sense is wrong.

పెండిలి n.s. Marriage M. Virat. 1.2 Siva Lila Vilasam 2.138 - where the metre proves it, as in M.3.5.253. Vish. 8.181
బెండుపడుచు v. a To scorn or hold cheap Tara. 5.84
To be routed, ibid 5.92.

బెండు / బెండ్లు n.s. Cork Pith a corky substance Plu బెండ్లు Dab 202
plural బెండ్లు See Ainslie 2.401
produced by the shrub called జీలుగ or Rox. 3.333 Æschy: Paludosa
పుల్లకి Æschynomene aspera, or the gum Olibanum from which toys are made - Minaxi 1.75. బెంకటిగాలి శరీరం బెండు చేసిందిరి This burning wind dries up the body బెండ్లు dల్లు Hams. 5.49 Sapless stalks.

బెండుపడు v. n. To turn out bad (become weak) to be found light, to be scorned or held cheap - To be vanquished Manu 4.68 See బెండు

పెండె n.s. A lath (palm tree) or small rafter: (commonly called a reaper) a strip of split bambu. A pannier or pack, being half a bullock load. పెడ్డి పెండెకట్లు or త్రిపుండ్రం The

పెండెం A door made of strips of bambu: a wooden grate. An ornament worn on the ancle - Sar Dwi 52
పెండెకట్లు the cords with which the rafters in a roof are fastened. Stripes of paint across the forehead &c Hams. 1.212.

or overpowered, Radh. 1.108 = అలుసుపడు. But see Ila 4.147.

the triple line of ashes drawn across the forehead by some worshippers of Siva

3 బెండుపడు = దిగాలుపడు Dro 3.176

బెండు a bit of leaf rolled up & stuck in the ear in lieu of an earring. Bits of leaf thus rolled up are put in milk to curdle it or, as is expressed, to divide the milk from the water. Some sorts of pebbles are called తెల్లబెండు, పచ్చబెండు, గజ్జిబెండు, ... బెండుబొమ్మ a doll made of pith A. 5.66 బెండ్లయినసులు Dab 202 our bodies are strengthless

This is the spelling in Reeve ... ~~The Mahr Dict omits it~~ - So does A.V. - & Shak: p: 428 tries to fabricate a false root - The Mahr Dict p: 659 says పెంటారి - and పెంటార pendara a body of these thieves

See Roxb 3.333 Kathsola & Ainsl 2.400 Sothali "Indian cork" Haughton శోలా p 2519

Browns Telugu Dictionary

పెండలం a yam. See పెంటలం

బెంటెలిసి Bu My. 3.345 A sort of fish Cyprinus Bendelisis A small river fish

బెంటెలిసిచేప Buch Hamilt Mysore 3.345 a certain fish

పెండెరం An ornament or badge worn like the garter on one leg Bahulasya V. 104. Raja Sekhara 2.146 & 1.154. Rukmang

~~పెండెరం~~

పెండెరి ns A Pindarry : a freebooter or armed plunderer, a highwayman

~~పెండ్లాం పెండ్లము ns. a wife~~

పెండ్లాడు v.n To marry

పెండ్లాము ns A wife

~~పెండ్లాము A wife a wrong spelling for పెండ్లాము~~

3.7 — పెండ్లి ns. marriage. The rites which answers to betrothment between children: the actual marriage being called శోభనం

1 పెండ్లిండ్లు ns Marriages

పెండ్లిండ్లు ns Marriages

1 పెండ్లిఅరుగు Molli 3.20 A small hillock, preparing which is one of the sports of a marriage

2 Let the next 12 words form one paragraph

3 పెండ్లిగావడము to be married Thus పెండ్లికవచ్చును) Subhadra III. 10

Browns Telugu Dictionary

పెండ్లిమేంతురు ns The bride

పెండ్లికొడుకు The bridegroom
Radha 3.15

పెండ్లికొమారుడు The bridegroom
Manu 5.124

పెండ్లికొమార్తె The bride

పెండ్లిచేయించు To marry, unite two persons in marriage.

పెండ్లిచేయు } To marry a couple

పెండ్లిచేసుకొను } To marry, ~~take a wife~~ i.e. unite two persons in marriage.

పెండ్లిళ్లాట A childs game, imitating a marriage.
బెండ్లి Pal. 83

౪— పెండ్లెము ns A wife (a wrong spelling)

౧— బెందడి ns. mud Mortar in building బెందడిగాయ a lump of mortar
బెందడి is also an iron clamp or fastening in a wall. Draxaram

3— పెందలకడ In the evening, at sunset, or in the morning, at dawn. In the twilight. Early, betimes, quickly, hastily.

౨— పెందలాడి — see పెందలకడ. This word occurs in the Andhra Caumudi in a list of obsolete words + entered in ADC Gram. p (ms) 104

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

౧ బెందడి see బొద్దుకేలు — Note the sense mud, రొంపి, occurs in Manu. 3.38.

౨ The Og. 39 says పొద్దు కలుగ is the meaning of పెందలాడి

3 In A.1.20 పెందలకడన is rendered Before sunrise — పొద్దు యెక్కకమునుపు

౪ పెంటెరు i.e. పెన్నులురు See పెంపరి Abhimanya Padyams IV.187 నా జోడులు పావలు పెంటెరు

పెందురుము Full tresses. Manu 6.5. See తురుము

పెందొడ ns. A plump thigh. The big part of the thigh (from తొడ) Mandhat 3.46 M. Samp. 1.4 Utt Harisch. 3.55 URK. 4.108

పెంపరం. ns Increase, swell, augmentation. Incentive, stimulant. Camud. Apho 12
పెంపరలాడుట Satyabh IV. 178.

పెంపరంచేయుట To increase

పెంపఱు
పెంపఱిపోయిన fallen off in progress

పెంపొందుట = అభివృద్ధిపొందు
పెంపారిన Increased, grown. In Sec Utt R. IV.27 but the rhyme it is spelt పెంపారిన BD\5.840\825

పెంపు ns Rearing, nourishment: an irregular mode of adoption, fostering. BD\5.224 Increase, growth, swell. Plumpness fulness, turgidity. Manner, way. Care, superintendance Vem. 1776. 1942. M Anusa. 3.178. Padma 3.9.

పెంపుడు adj Nourished, reared, brought up.

పెంపుతండ్రి a foster father, a guardian

~~పెంపెక్కిన Great, nourished, thriving~~

పెంపెర ns Increase &c. see పెంపర

పెంపొందు, పెంపు vn To increase, grow.
పెంపొదవుట } Aniv 3.57

పెంబ్లాం

} Put these after పెంపు ns.

Bigness. పెంపుటిండ్లు large houses. Pal: 119.
3 పెంపు: swell, turgidity – Thus { in the Cala Purna. Printed in my Grammar. page 230. Appa Cavi 3.377

This verse: ఉ॥ అవాలుక గబరీయుగళ నగుచయుగంబు గుబ్బపాలింక్ల పెం(పా)౯ వేకరుబి లయు తలిరు విలసనం బా యుప్పు లేచూబన౯ కైవారంబు గుగాది యుల్లైత కలకలంపంబు తోగూఁక ఆహా పుట్టింపఁగ పుష్పుధన్వునకు నయుస్తిబ్యాష్టి నోప్పెంబన౯॥

పెందెర A billow, a large wave Manu 5.102 Charu Chandrod V. 87. A.6.186 i.e. pen-tera-para ...?

పెంపుట To nourish But Og 38 says పోషించెను ప్రైనట .... పెంపువన R.6.26

పెందిరువదిన్ pendiru vadin A Tamil name of Garutmant. A.4.10

... i.e. a wave rushing like a huge screen

పెంపు = అతిశయము (వృద్ధి BD\5.16.

పెందెవ్వులు a great disease Suca 3.200

గ్రామము ను పెంపుచేసిన వారు they who & restored & beautified the town. Local Rec I. 271 line 12

ABA. 3.86 – పెంపు = నాశము loss!! of వృద్ధి.

Browns Telugu Dictionary

పెండ్లి ns. Marriage. = పెండ్లి

బెంట్లు Kod Sat II.72 plur. of బెంటు.

పెకలించు v.a To root up, tear up DR Bala 140
Vish P. 1.174 Dasav. VII. 222. IX. 157, 166 Ramabhyu-
daya. 7.77. & ~~6.3~~ 5.321

పెకలు v.n To come up, i.e. be torn up
by the root, to give way, yield
Dasav IX. 166. Sar Dwi 236. Kalahas 1.142

పెకల్చు v.a To root out, tear up, eradicate
Spelt కె ve in Ramabhyu 5.275.

పెక్కులు Many, several.
Vish P. 4.255 & 2.55. Vicr Ch. 1.22.

పెక్కండ్రు pl.n Many, several
Vish P. 4.47 The [illegible] 38 spells it పెక్రు an error
and in Local VIII. 60 పెక్కండ్రు [illegible] stabbing many

పెక్కెన

పెకలిపండ్లు a fruit like the love apple or [illegible]
౧ పెక్కు ns. Plenty, much, a large quantity BD. 5.17
౨ పెక్కు adj. Much, plentiful. Many
3 Parsh 3.47. M Anus III. 216. Adi. 1.27 Vish P. 2.62
Vem. 432, 1719. Molli 1.47. Canacanti UR. IV. 56
~~పెక్కేడు v.n ?? Bhadra Parin 3.302~~
~~పెక్కుడు~~
~~Radha 3.24~~

పెక్కురు } Many (persons)
పెక్కులు } Many (things)

౧ పెక్కేల what is the use of so many (of all this? or) words? - Literally "Why much." Chandr
R. 2.54

౨ బెక్కు difficulty - బెక్కులు పడు to fall into difficulties (Guntoor)

3 పెక్కువాటల మాటలు Numerous contrivances M - Aswam 3.95 పెక్కువగల R.5.197
= many ways - In the list of words written opposite [illegible], No 10 it is stated to mean Pretty, nice, elegant

Browns Telugu Dictionary

పెక్కువ n.s. Increase, growth, fatness
Tara 1. ~~448~~ 48. II. 97 Og 39 says గొరవల

౬ ~~బెగరి see బెగిరి~~

౩ పెగడలు Elders, seniors, nobles See ప్రగడ

౫ Vish Pur. 7. 153

౨ ~~బెగడించుట see బెగ్గడించుట~~

బెగడు n.s. Fear, terror. Tara ~~3.63~~ Jaimini 6. 60
(Kannadi) Ahal 4.39
Vasu 6.79. Ila 3.6. బెగడుపడక M Salya 1.438

బెగడుట v.n. To be alarmed, to fear, బెగడనిమి
(Kannadi)
Bilh 3.30 he spoke terribly -- Phase Ram
Kish 804 Basw Dwip 3-259. Nala dwip
pr. 1. line 711. HD. 1. 2197. Pal. 93 బెగరక fear-
lessly Pal 92 line 13 BD\4.1535

పెగలించుట ~~see పెకె~~

పెగలుట v.n To accrue, be found or got
అప్పు పెగలలేదు I could not get the money to borrow

బెగలుట v.act. To open, Vish. P. 7.8. = తెరచుట,
విడుచుట. CBP. 3.378

~~పెగ్లు for (ప)కెగ్లు~~

పెగ్గరి - Loc Rec II. 172. bis

బెగ్గడలుట v.n. To dread, be afraid. Vish P. 1.138
H Sarabhiia 5.10

౬ బెగ్గరి G. 1.108 the same as బెగ్గురు a crane?

౪ బెగ్గడించుట v.a. To frighten ~~Bhag x. 403~~
Ila. 3.6. Vish maya 3.35

~~బెగ్గడించు~~
బెగ్గిలము n.s. Fear, concern. ND 3.1283. HD. 2.1094
Ticcana UR 2.25. Phase Ram
Sund. 405.408 M Carna 3.V. 173 ND 3.1283

౧ బెగ్గడించుట v.a. To alarm. Vish Pur 6.24

౨ పెగలించుట see the same raised. In Suca 2.21 పైదిబ్బల

౩ బెక్కొల్పులు Og 41 is said to mean వెంపోరి

౪ or, బెగడలు Kanchi H.5.132 = దగాలుపడి బెం
గపెట్టు కొనే లేదు Also Bhimeswara Puran 3.141 [ధ]

౫ బెక్కెవాలు BD. \3.100 is supposed the tho
name of a sort of silk cloth

౬ బెగటుకుంద ? Rox. 3.417 బెగ్గటి? he
writes it Begati Kunda

౭ బెగద is the true spelling - see under బెగద

Browns Telugu Dictionary

~~బెగ్గలు~~

బెగ్గిలుట v. n. To fear dread be alarmed M. Santi 3.291. Chand B. 361 (adm) Padma 3.15, Bhag X.23 Basava Dwi. 3.376 | 4.304

4 — ~~బెదురుట v. n. To fear.~~ Mandhat. 6.152

బెగ్గురు or బెగ్గొత్తె n. s. { The Cyrus = సారసపక్షి / The Indian crane – or Adjutant = కొంగ. Plu బెగ్గుర్లు Palin p: 30

బెగ్గి n s for (ప్ర)జ్ఞ q.v. Trick, cunning 6/4

బెగ్గొరి n. s. A large bird. (M. Vene.) Lit పెను large కోడి fowl. The word is a bad one.

2 — బెగ్గలుపడుట Pal 27 To grieve, be in affliction

బెచ్చుకాయ A fruit resembling the ఉసరికె

3 — బెజ్జ

These senses are denied by Tatachari

పెచ్చు n. s. ~~Peel, peelings, rind. Fragments peelings off a wall~~ Surplus, premium, profit ~~value~~ in exchange

1 — Increase, More ~~Less. (this sense perhaps is wrong see పెల్లు and పెచ్చు)~~ ప్రత్యుపకారాలు నిచ్చెంతలంబును

పెచ్చుపెరిగె Kanyaca Puran 7.128 his rage ~~increasing~~ to fury. See Parijata 2.124 where పైపెచ్చులు is Incidental profits ~~like fees~~ fees

Satyabh. Pref: 124

బెజ్జం n. s. An orifice, bore, small hole, Casi Khand V.120 5.120. బెజ్జం పొడుచుట or వేయుట To bore a hole

1 from పెను and కోడి

2 పెచ్చుపెరిగె A. 6.103 is rendered పెద్దదైవమును పొంది, కొవ్వి, విరివిగ (ప్ర)బలి, పెచ్చు. In R. 5.194 it is పెచ్చుపెరగ and is rendered మిక్కుటమవగా

3 బెజ్జరాళ్లు హాతులు Local Rec I.123 last line ~~flinging~~ throwing "large" stones? – also in page 124 line 4

4 బెగ్గడు Padma 4.122 చె॥ అవస్థలు బెగ్గుపడిరి

5 పెచ్చుమన్ను KP. 6.91 .... for బెచ్చుమన్ను

Browns Telugu Dictionary

~~బెజ్జవాంకు adj. Bored, as a pearl.~~

~~బెజ్జవాడ The name of a town Bezoara~~

పెట see పెటులుపెటు

పెటఫెటు adv Much, greatly. Shudderingly thrillingly, quiveringly Chaucer R 3.48 DRY. 1597.

పెట[blot]పెటలాడు v.n To be astounded bewildered, troubled. To explode

౫ పెటిలించు v.a To explode A. 4.121 To burst

పెటుకెరు explosive. see పెటిల్లు

~~పెటుకు adj Stubborn, vile, wicked~~ Hard, intricate, obscure Wrong. ~~Vema.~~ 1939

౧ పెటులుటు or పెటిల్లు v.n To crack, as paint Rams. 1.60 But see Dasav. IV.250 - Manu 5.52. పె.

౧ ~~పెటలుటు~~

౮ పెట్లు ns a blow? ఒక పెట్లు All at once, simultaneously M. 1.6.272. & M XIV. 3.198

పెంటి ns A female of animals, a she, a hen. పెట్టికుక్క a bitch Sucas 2.44. In Manu 4.51 it is applied to the female rhinoceros

౫ పెట్ల adj. Insipid, tasteless, sapless, pithless, empty, unmeaning, unintelligible

౧ పెట్టలు Rams. V.21. Sucas. 2.44

~~W 3~~
446

౧ పెట్లలు వుంటుంది [illegible] H.K. 2.235

౨ పెటులు పప్పుగం Swa. 5.52 - S.

౩ పెట్లలు bits, fragment. Mss vol ౭౮౭ tract ౩ page ౫ రాయి పెట్లలు బొత్తిపోయి నందున as the stone is shattered

౪ పెట్లు time, as ఒక పెట్లున అనగా ఒకసారి once

౫ పెటులుటు H. 2.185 అనగా పేలుటు to chatter

Browns Telugu Dictionary

పెట్టించుట v. a. To cause to place or put &c.

బెట్టించుట { = తోలుట, = విసురుట. D.
v. To toss? or fling? The same as
మించుట? The word is doubtful ~~and Campbell explains it To drive before one~~

౮ — బెట్టిదం n. s. Rigidity, stiffness, hardness violence, fury, pride, arrogance. M. Virata 2. 351 M. Stri. 2. 155 Carna 2. 367 Vasu. 687, Vish Pur. 2. 14. and V. 265, VI. 84 Fury or

3 — T పెట్టియ n. s. A box, a chest

T పెట్టు n. s. Putting, placing. A blow. Giving, Charity Vem 1294 (A blow or thump Ila 3. 17 Vema 233 Bhag x. 420

౨ —

T బెట్టు n. s. Greatness, vastness. 2. Weight influence అతడు చేసే పని ఏమి బెట్టు లేదు. 3. steadfastness Tightness, firmness బెట్టుతో వుండి యీ కార్యం సాధించు Be steady and finish this (the same as జంభనం = స్థిరభావం. 4. Marvel, prodigy ఈశ్వర పెట్టిన బెట్టు The wonders of creation. 5. Violence, bullying బెట్టుపెట్టుట or బెట్టు పట్టుట v. a. To bully, to insist upon. To

౭ — excruciate or torture. బెట్టుగట్టున M Salya I. 227 unyarded

T బెట్టు adv. Greatly, vastly, marvellously, violently Chamatc. Manj. 3. 100. బెట్టురకుట To rush furiously. Chatu. 1. 52

బెట్టు {ైన} adj. Great, vast. 2. Influential, weighty ~~[illegible]~~ 3. steadfast ~~[illegible]~~ tight, firm 4. Marvellous, prodigious Vish Pur. 5. 279 Bhag x. 359. 5. Excruciating, Intolerable. See బెట్టురుట after బెట్టుట

౧ బెట్టురుట

౧ in lust. Utt Ram. 4. 292 బెట్టురంపుసింగం KP. 3. 89 a fierce lion

౨ ~~బెట్టురుట~~

౩ బెట్టురంబుగ M Carna 2. 367 vastly, hugely

౪ "Great, vast, huge" is the simple sense

౫ బెట్టులుతర Sucheto 3. 47

౬ బెట్టిదం (also spelt బెతదం, బెతద, and బెతదె); the same as బెట్టు) n. s. Greatness, bigness. Tightness, firmness. Rigidity: arrogance. Violence, bullying (here enter బెతద) .. బెతదగోలుబెంతరు a peck of trouble

౭ పెట్టు n. s. a blow. [illegible] తపెట్టు బెంపపెట్టు రెండు విక్కినవి This is getting ruined both ways. పెట్టుపోతలు నాల్గే తేనెలు కాన్న this fondling is only for a day — It alludes to the feeding & tenderly bathing a son in law.

Browns Telugu Dictionary

పెట్టుకొనుట v: a To keep, place, put. (see పెట్టు) to give: to keep a mistress పేరు పెట్టుకొను to assume a name. to give a name, as to a child పేరు పెట్టుకొను To lay out money ~~money~~ discharge, pay. to lay down the money బాకీ పెట్టుకొను to wear (a mark in the forehead)

పెట్టుట v: a To put, place

To give. To produce.

To set, plant Vema 511. lay an egg, have young

To give forth, utter sounds, as కేక పెట్టుట, మొర పెట్టుట &c

To build a house

పెట్టనికోట Vicr. Cha IV. 54 A castle not built with hands... compare Molli R 5. 48

This verb has numerous senses peculiar to certain nouns under which it will be found, as పిల్ల a child, పిల్లపెట్టుట to bear a child &c &c It is also added to many verbs under which it will be found, as పేర్చుట or పేర్చిపెట్టుట to put together, పండుట to lie down పండబెట్టుట to put to ~~bed~~ bed. ఆశపెట్టుట give hopes, tantalize తప్పు వానిపై పెట్టిరి they laid the fault on him Dasav 9. 508 దానికి పెట్టి he put the bracelets on her hands. నాకు జలుబు పెట్టింది I have caught cold అన్నం పెట్టుట to help at dinner: to give him subsistence Hams. 4. 4. It must be translated according to the ...

noun - Thus from సహనం patience, is formed సహనం పెట్టుట To be patient కావలి watch కావలి పెట్టుట To watch అపరాధం a fine అపరాధం పెట్టు to pay a fine జయం victory జయపెట్టుట to congratulate Vish P. VII. 57: Elsewhere it gives a causal sense, as from కాచుట to wait, comes కాచుపెట్టుట To make him wait

Added to several verbs it leaves the sense unaltered Thus దాచుట or దాచిపెట్టుట to hide పేర్చుట or పేర్చిపెట్టుట to accumulate or store up.

Phrases [illegible] పెట్టు [illegible] has he the force to say so దొంగలు పెట్టినారు పెట్రేగినారు thieves have broken out or appeared

పెట్టుదిపెట్టననొక A. 6. 93 = ఇస్తాను ఇవ్వను అనిచెప్పగా

నీ పెట్టుచెట్టు R. 6. 51 the tree thou* hast planted: ~~it~~ i: e. thy child, or favourite

To offer sacrifice = నైవేద్యం ... దేవరకు పెట్టుకొంటు వుండగా while they were at prayers ముత్తైదువలకు పెట్టుకొన్నారు they offered sacrifice for their deceased [aunts -] [illegible]

చదవపెట్టుట KP. VI. 97 -

Browns Telugu Dictionary

పెళ్లుకొను v.n. To happen, come on. [illegible] పెళ్లుకొనఁదుమేఘ [illegible] W.B.r. p: 136 – a storm came on and the ship sunk –

పెళ్లుఉడుత n.s. (Suca. 1.187) The large or great squirrel – Rather called చిఱ్ఱు the small species, yet see the comment on Vasu Charitra, loco incerto

ʒ/ – పెళ్లుబడి n.s. Money advanced or laid out. Outlay

~~పెళ్లుబడి : hired, engaged for hire~~

పెళ్లువరించుచు

పెట్టె n.s. A box, a chest BD 5.717

పెట్టెపెళ్లుకొను To lie coiled up as a snake

2 – పెట్టెబండి A palankeen-coach –

3 – పెళ్లుదిమ్మి A large rocket gun fired in processions ~~A blunderbuss~~

పెళ్లు Tara V.11. [illegible] A.5.65 Cracks, splits, chinks [illegible] In Paedum 4.157 పెళ్లుమాట్లు = [illegible] balls

1 ~~Assessment, tax~~ ADC. Deposit, money securities

2 పెట్టెబండి A palankeen-carriage – The sort of four wheeled carriage built like a palankeen –

3 పెళ్లుదిమ్మి a sort of firework used in processions. It is an iron tube a foot long and two inches thick, fixed on a pole. It is filled with powder, stopped with earth or a wooden stopple & fired by the touch hole. It sounds like a small cannon

4 పెళ్లుపెళ్లున KP. 4.87 Aloud. Bang! [Anuk]

Browns Telugu Dictionary

పెఫ్లు v. n. To explode, go off as a gun. To break. To crack, split, open. To break out into sores. To crack as grain does when roasted. Tara V. 119. To burst out

~~పెఫ్లు Tara 5. 11. See పెల్లిగ్లి~~

a rage. Hams 2: 185

పెఫ్లుప్పు n. s. Nitre, saltpetre: lit: explosive salt.

పెఫ్లుప్పు(ద్రా)వకం Nitrous acid

౧ — పెత్త n. s. A small division, plot, or bed in
౪ — a cornfield ఇసుకపెత a sandy spot. See ... 3

~~పెట A sort of plant used in hedging~~

పెత adj. Hinder, back, behind. Wrong, erroneous. Vish P. VIII. 138. Audacious — పెతఊహ an audacious conjecture ?? UR 7. 268. పెతతల the back of the head

పెతకోర్కె Surya Tanaya 3. 45. a wrong wish

పెతదారి a wrong way. Ila. 4. 8

పెతర్థం a wrong sense

పెతబొబ్బ a dreadful yell. BD\4. 286

పెతమరలి Naish 6. 141 ~~[illegible]~~ పెతచెవులపెట్టు he turned a deaf ear to these words. పెతకచ్చ BD\4 ~~150~~ 1510 the back tuck of the modesty piece

౬ — బెతంగు See బెతగు. Cords with which a man is pinioned
౯ — బెతకట్లు Sar Dwi ~~308~~ 4. 487
౫ — బెదరాడుట v. n. To totter. Vicra Cha. 5. 64.
౨ — పెతకాలుగాకూర్చుండు To sit squat but with both knees thrown on the same side

౧ పెత్తిల్లు Dasav. IV. 285 Bang! slapdash!

౨ పెత్రకంతి OG 39 A wrong path తప్పుత్రోవ

3 Vema in a verse beginning మంటంటికొవాములనుం

౪ a bit, మంటిపెత a bit or piece of earth. Chik

౫ పెతకచ్చ BD\4. 1810. The back tuck of the కోక

౬ పెతకట్టులు Loc Rec I. p 221 line 20 To misarrange to class wrongfully: to underrate

౭ పెదకారు Swa

~~printed under పెత్తగారు~~

౮ పెదమళ్ళకు త్రిప్పికొనెను he sat with his face turning back — or rather — తప్పుగాంచేసేటప్పుడు

పెరగత్వమునకు Og 39 says విపరీతోక్తి

పెడకేల్లు

పెడపెడు see పెళుకుచు To glance or appear indistinctly Bhag. VIII 457. X. 182.

3 – పెరకేలు n. The upper arm. Sar Dwi 419.

పెరగంటివాండ్లు H. 4. 171 name of a certain tribe

పెడగు or పెడంగు n. Fineness, prettiness, handsomeness, prime, grace – Largeness, greatness, as of breasts (the same as సొంపు, and నొప్పు) Hams II. 17. 91 & 109 Yayati 5. 19. Tara 2. 105. Vasu 2. 138. Das 2. 288. IX. 399. పెడంగు what! Tara 4. 57. In Anus I: 204

The Og 41 says ఒప్పిదం oppidam

పెరగు adj Great, large S

పెరగునోరు a big mouth. Suca 1. 52 & 3. 324

పెరగుతనము, పెరంగుతనము R. 5. 196 = గొప్పతనము, పెద్దతనము

పెడచెయ్యి The back of the hand Basava Dwip 4 (49) 196

పెడతల The back of the head. the occiput నీకు బుద్ధి పెడతల పట్టిందా have you lost your wits Tara 4. 15 Vema 2160 Surya Tanaya IV. 103. See quotation under పెడును

1 పెడకాలుజారు – see పెడచు To slip the ancle – In Chandra Rekha 3. 138 [illegible] extra cadence

2 పెడచెవి the back of the ear నామాటలు పెడచెవిని పెట్టిరి R Pal 181 They would not listen to me – Thus పెడచెవులు a deaf ear, stubborn disregard Dab 47

3 పెడకేలు Charitr 3. 1509

పెరడసలు, or పెరాసలు To totter, quake – See, in Full proof DRY. 1871 line 1 [illegible] here the editor has ignorantly altered the text.

4 పెడదసు the same as పెడదసు See note on opposite page

Browns Telugu Dictionary

౧ – బెరదం or బెడిదం (or బెడిదె) n. s. Trouble, plague, puzzle, Harshness Lucas 3.152. Utt Ra. 4.287. Vema 1027. BRY. II. 1063 Vish P VIII. 133 Padma VIII. 232. 238. క్రోధు Suca

~~బెడదగోలు చేంత ... A peck of troubles~~

పెడనెల in Ol. 39 is rendered వెర్రురి

౬ – బెరపి see D Navan p 25, పొరవైన పెనుబొల్లి బొబ్బు

~~పెరదంరి~~ను చేసు। బెరపి రాలుబడు నున్న పెదతల

౭ – బెరబాయుట్లు Pariz. 4.60 The ancient spelling of వెరబాయుట to quit. KP. 2.215

బెరబెర See వెడవెడ (imit) Terribly. slap dash, bang! Dasava 9.137. Bhanumad 1.156. Padma 8.240 = ఫెళఫెళ Local VIII. 264 foot

౩ – పెడమరలుట v. n. To turn back.

పెడమరలించుట G. X. 56 = మరలించుట X. 57.

పెడమరలె Hams. 4.21

౮ – బెరయుపె See వెరయుట. for which this is ancient

పెడరెక్క The back or outside of the arm.

పెడరెక్కలు విరిచి కట్టిరి They pinioned him, tied his arms behind his back

~~పెడరెక్కలపిల్ల~~ A stiff prig, a pedant, a coxcomb

పెడర్ధం

Rox. 1.717.

పెరవి A sort of plant used in hedging (dubio)

బెరలిక Q says is "కల్లిక = కల్లి" in 2W = కరిల్లిక. Q = కల్లికా Q

బెరస

౧ This is the same word as బెట్టిదం under which insert it

౨ బెరబాఫ్రలు {DRY. 1650 line 2 / M. Santi. 5. 86} See వెరబాపుట వదలించుట

3 బెరబొబ్బలు Loud roars BD 5. 1019. 949

౪ ~~Also from~~ Navan. H D. 3.308 ~~p. 241 line 308~~ పెడపిరాలుబడు

౫ పెడమర } KP. 3.291

౬ పెడముక్కు } కూర్చుండుట to sit turning the face back?!

పెడసరం n.s. Stubbornness, a stiff neck. crabbedness of style

౬

౫13 {బెరిదం adj. Vast, huge, Cruel, harsh VIII. 232.238 DRY.2164
{బరిదం see బెరద ... Padma 3.154, BRY. II. 1063 Vish P. 8. 133

బరిదం Greatness; harshness.

బెరిదం n.s. for బెఱ్ఱిదం Harshness &c — శాస్త్రా మాయగా
ఉద్ధారకాండ — వెళ్ళి ౧౦౬౩ — విష్ణుపురాణం — ౮ — ౧౩౩
పద్మం — ౮ — ౧౩౧ — ౧౩౯

౧ బెరియును v. n. To be split, separated, spoiled = వీనికి వాని కి వెడిసి పోయింది they have quarrelled = వైకల్యంబొందుట
~~Bhanu Vij 3. 98~~ — I Puruvanas, ~~3.112~~ Local IX. 178 l: 15

౭ పెరిసె n.s. A sort of starling.

బెరిసె n.s.

బెదుగు v. n. To turn? slant. Bhaga VIII. 421. — See ~~బెగాసు~~

పెళ్ళ n.s. A clod or clot of earth — See Chatu మందరా &c = పెళ్లే

బెళ్ళ n.s. A clod, lump, ~~rut in a road~~ ridge

పెళ్ళనవు See పెత్తనము

పెరాక n.s. A pent roof: one side of a sloping roof ఒప్పి పెరాక The gable end

౧ బెడిద n. s. ~~Plague, trouble~~ See బెఱ్ఱిదం

౨ బెడిసి The participle of బెడియును

3 బెట్టలన Suddenly, all at once. Utt Harish 3. 42

౪ (బెరసు D Navan p 250 line 7)

౫ బెరసే బయట = బయ్యప్పు BD\5.1126

Browns Telugu Dictionary

బెణకు n.s. A sprain.
బెణకాడు v.n. To be sprained. [To yield to temptation, or trip — no — is not that బెడసుటం?]

బెణగు See బెడగు

బెణగుడు

బెరుకు See బెణకు and బెళుకు
~~బెరుకువ ns Tangle, embarrassment~~

౧ ౨ — బెత్తుగలు n.s. Rafters in a roof or shed Local VI. 96 line 5 అక్కబెత్తుగలువేసి Also ibid p 139 line 15

బెతమతము what?? Pal 131

బెతరలా?వెతర A forefather or ancestor corrupted from పితృ q.v. Vema 902. 962.

~~బెతలాలు~~

బెత్త n.s. The width of the four fingers, a hand-breadth. or ~~mail~~ nail

బెత్తం n.s. A cane, a rattan, కుర్చీకి బెత్తు వేయు (WBr. in అల్లుట p:19) To rattan a chair: i.e to plat thin strips of rattan so as to form a seat — Rox. 3. 779

పెత్తండ్రి ns A fathers elder brother: the husband of a mother's elder sister. Literally పెద్ద + తండ్రి, senior father.

౧ బెరుకువలుకొనుట To become entangled. Bhag VIII. 421

౨ బెత్తుగలు See also Loc VI. 139 line 15

Browns Telugu Dictionary

పెత్తనం Greatness, age, seniority, chieftainship, patronage, lordship office, as the office of being manager of a feast పెళ్లిపెత్తనపువాడు the head^sister^ man Influence (with the ruler) Claim, right, title

2 పెత్తల్లి A mothers elder sister: the wife of a fathers elder brother Literally పెద్ద + తల్లి senior mother

బెత్తాలచాప a rattan mat

బెత్తికె n. s. A lump, clod, flake

~~బెత్తిగ n. s. A lump, clod, flake~~

3 — బెత్తు n. s. Pretence, hypocricy. Also see బెట్టు

బెత్త Much (the same as బెచ్చు) Cuchelop 3.59. This is a western word: and means Pretence. T. 5.౧౧

బెత్తుగా

బెత్తుపరికె a sort of sprat - Chætodon. Pantol. p 50

పెత్తెచ్చ్యం or పత్తెచ్చ్యం Vemn 1294 = ప్రత్యక్షం ??

బెత్తెడు n. s. A handbreadth or nail

బెత్తి n s the throw of two sixes on the dice

పెద adj Great &c see పెద్ద

Vish P. VII. 340. Hams 2.89 Vish P 2.15

Dab 232

2 పెద్దపెత్తనము చేసుట to swagger, be the jack in office

పిల్లపెత్తనం juvenilities boyish doings

3 బెత్తెడు plu బెత్తెళ్లు a "hand" or measure of four (inches) finger breadths. Local X. 502. (i.e. MSS vol ౫౦౨ second 5th tract, page 10) where is a list of measures

"100 అణువులు = తిల Three tilas one masha

3 mashas a yava — 3 yavas a finger breadth

4 finger widths a hand - 3 bettilis one జాన

2 janas = 1 మూర. 4 muras one బార

32 bāras = పరుగు"

Browns Telugu Dictionary

పెదతండ్రి A fathers elder brother: the husband of a mothers elder sister

౪— పెదతల్లి. A mothers elder sister. The wife of a fathers elder brother.

బెదరించుట v.a. To alarm, or startle.

బెదరింపు n.s. Alarm.

బెదరు n.s. Fright, alarm; fear; a start

3— బెదరుట v.n. To start, be alarmed బెదరిన Timid alarmed Utt Rama 4. 294. Camudappa 49. Pururavas 3.112

౨ పెదవి ns The lip. పెదవులు M. Saup. 1. 207 5

పెదిమె ns The lip

బెదిరించుట

పెదవి ns The lip

బెదురు see బెదరు

పెద్దనం see పెద్దతనము or పెత్తనం

౧— పెద్ద ns. An elder, or senior An ancestor, a parent. A chief, ruler or prince. A priest.

వేల్పుపెద్ద The father of the gods Vema 58

బడిపెద్ద ns A class leader, or head boy

పిన్నపెద్దలు Young and old: everybody

M. 1, 5.131 Vish P. 2.3.

౧ పెద్ద ns a parent B.X.6

౨ The Kod Sat says. verse 102 పెరికె బండుగ వేల్పు పెదవి

౩ బె~~దరు~~ కొఱలు BD. 1. 157

౪ బెదబెద, పెదపెద Charitr ~~261. line 1.~~ I.3300 Anuk. Timidly.

Browns Telugu Dictionary

పెద్ద adj Great (big, large, thick, long, old &c) chief, principal. Respectable, honest, honourable. Loud. Senior. Long (time) Old, antiquated. పెద్దబుద్ధి Good counsel DRK.304

పెద్దకాలం } M. Asrama. 2.167.
పెద్దపొద్దు } A long time DR Ayo 74

అర్తి పెద్దదైన my desire is great M. 1.1.16

పెద్దదవ్వు A great distance M. 1.1. ~~168~~ 190

దీపం పెద్దదయిపోయింది The light waned, the lamp went out, became aged.

పెద్దమ్మ A grandmother: an old blockhead, పేదరాసి పెద్దమ్మ a witch ఫ్రాటవాళ్ల పెద్దమ్మ a housewife

పెద్దకాపు The principal farmer: the head man.

పెద్దకాలం n.s A long time. Scarcity, a severe season.

పెద్దకలంకపుమూగ అనగా మొండిలవము అనేపక్షి. D

పెద్దకోమటి The spokesman, foreman, representative

పెద్దగాలి A high wind

పెద్దచేయు v.a To magnify, honour, increase. Vish. P. VI. 36 To extinguish a lamp.

పెద్దతనం n.s Greatness, age, rank, respectability, chieftainship, patronage. Reason, wit. Tara 4.15 A.6.100 Old age

౧ పెద్దతలగా ఉండేమనిషి A duenna or old woman who governs others

౨ పెద్దమాను The tree called Ailanthus Excelsa. see Ainslie 2. 302

౩ or, పేదరాశిపెద్దమ్మ.. Tales of a Parrot. page 27

౪ మనసు పెద్దచేసి, or, గొప్పచేసి, being kind or forbearing; patiently

౫ పెద్ద adv. Greatly, Much M. 1.5.272 ప్రియశిష్యప్రతతికి పెద్దమెచ్చు Also in DRY. 2316 పెద్దమన్నించి earnestly entreating.

౬ పెద్దగోరంటాకు అనగా కురంటకము. D:

Browns Telugu Dictionary

పెద్దదవ్వు A great distance
పెద్దవున్న

పెద్దది An old woman

~~పెద్దతనము ns Greatness, seniority, old age~~

పెద్దదొర The first lord, chief magistrate, or senior officer: the governor

పెద్దనంది

పెద్దనిదుర ~~The~~ Deep sleep: i.e. Death

పెద్దన్న Allasani Peddanna author of the Vishnu Chitt

పెద్దపని Important (business) weighty

పెద్దపిన్నతరం The proper distinctions between old & young &c respective rank.

పెద్దమనిషి ns An adult or full grown person, one who is of age, a man or woman. Also an aged person. A gentleman, an honest man, a man of respectability. My good fellow – నీవు పెద్దమనిషివి కాని You are a very fine fellow – but – పెద్దమనిషిగానడిచిపెట్టుంది she is a well behaved child, or ingenuous.

పెద్దమనిషితనం
పెద్దమనిషిపని } ns Common sense, manly conduct, propriety decency, respectability. The manners of a grown person. Personal character Propriety, candour. "~~My good fellow~~

౧ పేరాలి పెద్దపప్పు Suca 2.33 – i.e. ప్రాఢవారాళ్లు పెద్దాది

౨ పెద్దవల అనగా శ్రేష్ఠమాపవు D

౩ పెద్దతుమ్మిపల్లిక అనగా మహాద్రోణము. D.

౪ పెద్దచిరతెగ అనగా రాజకోశాతకి D

౫ పెద్దపులి a royal tiger

౬ పెద్దనెలివెట్టు అనగా మహానెలివృక్షము. D.

౭ పెద్దనేరేడుచెట్టు అనగా మహాజంబువు D

Browns Telugu Dictionary

౫.౧ పెద్దమానను The name of a certain tree called Ailanthus excelsa (Roxb.) or. బూరుగు

౬ పెద్దవ్వ a grandmother, also a witch, పెద్దవ్వతనం old womanishness పె

౩ పెద్దవ్వ బీడు ద్దవ్వబీడు a desolate wretched spot A place for witches. a haunted heath

పెద్దయూరకపెల్లు అనగా స్వర్గానికి పోవతనవు. D.

పెద్దయు adv Very, exceedingly, much.

పెద్దరికం N: 1. Greatness, seniority, old age, grandeur Suca 3.41

పెద్దరికము Chatu 1.52 Jaimini 3.90 BD\5.160

పెద్దరోగం The leprosy.

పెద్దలు Elders. ancestors. The great or noble: gentlemen, the chiefs: Parents, friends, Kinsmen.

౮ పెద్దవాండ్రు Elders, seniors. fathers & M Salya 2.140 old men

పెద్దవాండు An elder, father. senior, a respectable man, a gentleman, an honest man.

౭ పెద్దవినిష్టపం n s Hardness of hearing

పెద్దవీథి The highway.

౬ పెద్దకలువెల్లి A certain forest tree that furnishes timber of a common description.

౧ పెద్దవ్వ An old woman in general: an elder wife, where there are several

౨ Pedda Mānu — I observe that Heyne. Tracts, p:131 calls this "కల్యాణి. Tamarind" 2W says కల్యాణి is Bignonia Indica! which the Sab C says is the పెద్దమ్రాను and PAS adds దుండిగపు మాను

3 పెద్దవ్వ is the Telugu for జ్యేష్ఠ "A goddess who is the personification of misfortune." 2W She is described as the elder sister of శ్రీ Venus or Fortune In Tamil Sri-devi (i.e. శ్రీ. Laxmi) is Fortune and Mu devi, Misfortune, is her elder sister See note on మూదేవి — "Saint Pilgarlick"!

౪ పెద్ద. వేలు BD\4.1492 "Very well" — as fine as possible

౫ పెద్దమాను "Ailanthus Excelsa Roxb" Wight's Plates No 67/481 Q says [illegible]

౬ పెద్దశెట్టి A choudari or principal man among merchants

౭ పెద్దవారవు అనగా ముద్దవారవు. D.!

౮ పెద్దవరగోసు అనగా బహు తేజువు D

Browns Telugu Dictionary

పెద్దాపురశే A fine brown sugar so named from the town where it is made in Rajahmundry

పెద్ది Great – see on పెద్ద & on పెద్ది ... పెద్దిభట్లు the name of a celebrated Sanscrit critic

పెద్దిరాజమ్మ A name of a certain madonna

పెద్దయుకొంగ The large river (పెరుగు) crane – The pelican.

పెరిగిన adj Grown, mature, nubile. Cala 2.73

పెరు, or పెం or పెను Great +

బెనెపకుడు

T పెన n.s A twist, a coil, a cord coupling two animals ~~together~~. Hobble, quarrel. పెనగం పెనపెట్టెను Ila 4.38 he bred a quarrel between us

T పెనం n.s An iron plate or pan (called griddle or girdle) for roasting cakes on. పెరుగుపెనం, a ~~బెల్లపుదుడుకులు (query పెనపుదుడుకులు) M. adi 1-10 ... qu~~ sugar boiler

T బెనకుడు See బెణకుడు

పెనకువ n.s A struggle, a fight = కలహం M Carna 3.292 M Udyoga III. 17. M. Salya I. 384. = యుద్ధం

పెనగు v.a To struggle. quarrel. P.L.L. X. ~~36~~ 143 surround, encompass, fight with be entangled with. To cling Dasav IX. 242. 256 To lie with. Vema 120 To digest or be digested as food Vem 1339

పెనగులాట Struggling, twining, copulation commixture

పెనగులు To contend, struggle. A. 6.28 = కలహపడుట In R. 6.13 it is rendered పరస్పరావయవసన్నద్ధనపడుట To intertwine

Browns Telugu Dictionary

పెనగొనుట . v:a To surround &c &c see పెనగలి
To be emulous, or struggle Thus in Rucmangada 3.77. వినయమున భయము భీతియు మనమున పెనగొనగ – while fear & modesty struggled with love in her breast

~~పెనవేయుట~~

పెనము An iron plate, griddle, or girdle, for ~~roasting~~ baking cakes on. బెల్లపుపెనము a sugar boiler like a great dish

పెనవేయుట v:a To couple, tie together. To embroil, or make them quarrel – Ila. 4.38.

పెని ns A twist of rope.

పెనిమిటి ns A husband. From పెండ్లి married and మేటి lord. Yayati V.39. 7 & T DRS.122

~~పెనిమిటి~~ In Bmj 2.66 it is applied to the happy lover in a chance-medley amour.

పెనిచుట n. v: To twine, struggle. To be implicated. Vema 361.

పెను adj Great, in any sense, large, chief పెనుమాల the greatest of pariars, worse than all others. Vema 36. పెనవానే M. Santi 3.291 a great rain పెనుసిగ్గు great shame Ila 1.102. పెన్నురం her swelling breast. Bhaga X.225
పెనుచెవిపెట్టుట To turn a deaf ear – This phrase occurs in Og: 39 ~~a ms vocab of ... (TE 410)~~
పెన్వెఱ్ఱి quite mad Basw Dwi 3. ~~662~~ 2285 ~~In Cucheb 2.13 see a whimsical application~~

సంఘుష్టాగా వేసుటు తరుణులు R.6.5

పెనుమువ n.s. A struggle, combat. Tara 2.75. M. Carna 6.21 Twisting, entwining. Tara 3.138 = జగడం Og 39

~~వలు Tangles~~
~~పెనుపవలు n.s. Tangles. పెనుపవలుపెనుట. To become entangled Bhag. VIII. 421.~~
పెనుకొనుట v:n To grow large, to spread as creepers Pal 198

perhaps equivalent to పెద్దవిన్నపము deafness

Browns Telugu Dictionary

పెనుగు n. s. A struggle – wrong

3 — పెనుగొను v. a. To surround, encompass. To fight, dispute

౨ — పెనుగులాడుట n. v. To struggle.

పెనుగాలము n. s. Most ~~Most~~ vile, (క్రూరుడు) See in Tirumalesa

పెనుబులు (or పెంబులు q. v.) To nourish &c. పెనిచెను .. in the past, in R. 5. 272

పెనుమడు v. n To twist or twine. v. a. See పెనుగొను Vema: 1719

పెనుమడు v. a. To twist intertwine see verse cited under పేసలు

పెనుజువ్విచెట్లు n. s. Large tangled roots – The name of a plant?

✗ పెనుప See stanza cited under పేసలు

పెనుపర్తి An alderman or head man in a trade

అకంసాలపెనుపర్తి The bailie of the goldsmiths.

పెనుపాలు – see పెంపాలు

పెనుపు See పెంపు

పెనుమాను అనగా పెద్దమాను అనగా అరుతా. Q.
= కాళ్యకా Q = నలు. Q = పొరిభ్రు: Q

~~పెనుమగడు~~ } ~~n. s. A husband. (Dict.~~

~~పెనుమెరు~~ } or పెన్నేరు

పెన్న The river Penna – also Penneru (spelt Penn-air in the maps) See Newbolds descrn in Madr Journal XII. (July 1840) p 61. It falls into the sea a little north of Nellore

౪ — పెన్నంది n. s. The great ~~[illegible]~~ bull named నంది q. v. Manu 4. 115.

౧ — పెన్నిది A great treasure. Vish P. VII. ~~342~~ 316

పెన్నుద్ది n. s. A match, or powerful combatant వానికి పెన్నుద్దులైనారు Balarama 4. 82. they overthrew him Pal 393

పెన్మరం

౧ పెనుగులాటలు Pal L. XVI. ~~71~~ 283 { In the Padya Lila 4. 58 it is rendered అహంకారము
= ~~[illegible]~~

౨ పెన్నుర్పులుగు – A large sort of crane – see కు ~~కరం~~ – ~~by~~ which is explained by this word in Sita Ramias comment on Amera

3 ~~పెనుగులు to snatch~~

౪ పెన్న Name of the river Penna – thus పెన్నయడుగులు TE 270 page 18 – Also called పెన్నేరు

౫ పెనుట
In D త్రాడు is rendered పెనినపాశము

Browns Telugu Dictionary

పెన్నేరులు

పెన్నెరుపు

పెన్నెరులు n. s. Long tresses flowing hair. Tara 2. 71. 4. 75. Ila 1. 75. Bilh 2. 48.

1 – పెన్నేరు The flexuose – branched winter cherry. Ainslie 2. 14 Its root forms a reviving medecine. See వాజిగంధ Hams 4. 12.

పెన్నురులు M. 1. 2. 10 query

పెబ్బులి n. s. A royal tiger (పెను large పులి tiger) P. 1. 458 Sucas. 2, 273. Vish P. 3. 290 కన్నె పెబ్బులి a cubbed tigress: also a tigers cub? Sar Dwi 522 query, which sense – some read కన్నె పెబ్బులి a young royal tiger.

2 – 3 – పెయ్యి plu పెయ్యిళ్లు n. s. A ~~heirful~~ heifer, a cow that has పెయ్యి not calved. See quotn from Bobbili under కుడుపు

పెయ్యి adj She, female (of cattle)

పెయ్యిళ్లు

పెర n. s. A bee hive. Vish 3. 139.

పెర adj other; another; strange. foreign. succeeding పెరచేయి the other hand – See. M. 1. 2. 69. Ellaya. 2. 161. పెరవారు(లు) strangers Basw Dwi IV. 23 పెరవాడు Pal 85. a stranger పెరపెరవారలకు BD. Introd 226 పెరవారు(లు) others BD 4. 92. The ABA. 3. 89 says పెర అనగా క్షేత్రపలలమునుస్నవు.

= కంబురి క.౨.

1 Pĕnnērŭ "Physali Flexuosa" Heyne Tracts 130 The root పెన్నేరు గడ్డ is used in medecine = అశ్వగంధి See Rox 1. 562

2 పెయ్యరి ? Rox. 2. 586. అల్లిపెయ్యర ib 591

3. Observe especially that పెయ్య is male or female – అది ఆడదో పెయ్యో తెలియదు పెయ్యి మూడేండ్లది It was a three year old but I dont know whether it was a cow or a bull – Yet the D says పెయ్య అనగా ఆడ దూడ – The application of the word to a male is quite wrong. The word పెయ్య is also used in a Vizag paper

Browns Telugu Dictionary

పెరంటు

పెరవంటు – పెరగాలుమాటలు A pack of nonsense – vain words idle tattle. Tara 3. 102. ~~nonsense~~ (a nonsense) (an authorized word)

~~పెరగు n s Growth. bigness (of buttock) Hari Vams. P^t I.. VI. 199~~

పెరగు (i e పెరుగుచుం) Growingly. Suca 2. 482

పెరజ peraza G. 8. 101 a sort of snake

పెరటి – infl of పెరడు

పెరటితలుపు The back door

పెరత A large beetle, black with white spots – Omit it

పెరడు | పెరటి | పెరంటి | పెరళ్లు | n. s. Radh Suv. 2. 44 ~~the~~ ~~the~~ The area or the back yard of a house. పెరటిపెరడు a piece of ground manured by cattle confined there for that purpose – కొంపెరడు a kitchen garden – Ila 2. 44 A paddock .. పెరటిపెళ్లు R. 5. 176

బెరడు n.s. Thick husk: corky bark – the coat or shell of a prawn A husky coat as that of the cocoanut or a soft skin as tamarind peel = బొప్పర

పెరచెలువ n.s. A strange woman. Sucas 2.56.

పెరతేనె Wild honey Kbh 2.4

పెరపెన్న (or పెరపత్తి) n.s. A lane, an ally or rather ~~says~~ a private door – Panch. I. 3. 289.

పెరవు ~~The rest remainder~~ పెరయు. Vem. p 45 [illegible] see బెరయు

పెరయింతి n.s. A strange woman

బెరయించు (Causal of బెరయు q.v. v: To unite compound mingle To mingle voices or raise a

బెరయాగ n.s. A bee.

3 – పెరయు v:n To be united: be mingled, = కలయు. తగులు. పొందు. To be round, or encircle, as a vail ... To be touched, bedewed, contaminated or affected PLL. 2.19. H.D. 1.315 = [illegible] BD 3.167

4 – బెరగుడు v: n To join, be united, or mix, mingle, compose – To form a veil, as clouds do, to rise around the god, as hymns do Molli. 1.66. Vish Pu

పెరరేచు v: To disturb a bee hive – From రేగు q.v. To raise a nest of hornets Vish. 3. 139.

పెరళ్లు plu: of పెరడు a house yard

పెరవసి Dancing, hopping. PLL. 2. ~~38~~ 150 – capers gambols, ludicrous dancing

hymn = [illegible] - Vish, 1.173 = See బెరయు
Vish. 224. VI.9. VIII.43 Utt R. VI.159. Vema 368.400.925. printed 1.171
Padma 3.13. బెరసిన part. United, composed [illegible] Hams. 2.116 her forehead was bedewed (joined) with sweat. Vish. VII.445. Their hymns rose around him, But see M Saup. 1.171 Vema p 45

3 In fair copy of Dict write thus much and omit the next ten lines – N.B. the above citations are transcribed into the present volume between పై and పైరం

4 పెరయు The quotations regarding this word are ~~inserted at full length after the word పై~~

4 బెరసి Dab. 290 line 4 [illegible] the saints thronged around, [illegible] Swa. 3. 141 [illegible]

పెరవేష్టుట A.2.89 To excite, stir = ప్రేరేపణచేయుట

పెరసు n.s. Flesh. M. Venkaya but Z. A. ign. Reject it

బెరంన or బరాంన Hams. 3.117. At once, hurriedly. Ka 1. 195. III. 88. Chatu 3.10.

~~పెర R.6.18 = పెరంటం~~

4— పెరికెవ్యాపారము or కవాడికిని The trade by means of bullocks. The lading of oxen, &ca with such sackes – Merchandize with cattle

పెరికె – see – కె

బెరికె adj Timid ADC... not in D Merely an error for బెరికె

Suca. 3.382.383 M Aswam 3.177. Panch. 3.173

1— పెరికె n.s. A sack or bag. a certain cast the same as వాలబంద These are sailors or porters. Literally, bag-men Basw Dwi 4. ~~100~~ 724 – Sail makers, sack makers ND.

పెరికెవాండ్లు n.s. A driver, or drover ND

పెరికెశెట్టి A master of drovers: a bullock merchant BD.2. verse ~~405~~ 815

పెరిమి or పెరిమె n.s. Love, affection

బెరిమె n.s. Love? The word in Tara 4.91 is imaginary

పెంమె Cuchelop 1.78 (52) Love – See Pativratya p 27 where it

పెరిమె

బెరుకుపైన adj Indifferent, cool, distant, unsocial Vemana 174

బెరుకు n.s. Indifference, inattention, distance, Coldness Vish Pur. IV.171. VII.99. See బెరుకు ధం. = వ్యతిరేకభావం। ఉన్మనస్కభావం। KP. 3.39

పెరుకు v.a. To tear out, uproot. To seize pluck up by the roots, to pull out. To load oxen కాళ్లుపెరుకుకొనుచువచ్చెను he came dragging his legs along. Vish. P. 7.435 M. 12.11.

3— Chatu 1.49. Vema 701. 1897. నాలికెపెరుక్కొనిచచ్చెను he tore out his tongue & so killed himself. DRS. 224 నాలుకపెరికి

KP. VI. 100 to be a form of ప్రేమ Others say it must mean Elegance fineness.... It is said to mean గొప్పతనం & ప్రేమ

పెరుకలం

నాలికెపెరికికొనిచావుము you had better hang yourself: or, cut your own throat – See a story about plucking out his tongue (in a printed page inserted at the word కాలంటి) = పెకలించు

బెదురు R. 5. 322. 321

~~పెర్రె .. plu పెరులు DRK. 208 (from foot) Trumpets~~

or కంట్లెవు A sack which opens in the middle: each end is filled with grain & laid across a ~~bulk~~ bullock

పెరికలవన the carriers trade, Merchandize transported on cattle D

Browns Telugu Dictionary

పెరుగు n. s. Curds: or more properly thick curdled milk, which forms one of the mythological seas, and thus cannot mean solid curd = దధి. Vish P. 4. 189. వానితల పెరుగుబుడ్డి వలె నెరిసినది. his head is snow white.

పెరుగు v. n. To grow increase. To accumulate grow thick curdle. To grow up as a child. To be snapped, as a thread or a garland. To bristle up, as a porcupine. నాముకు నెత్తురు పెరిగినది my nose bled వెర్రి పెరిగి యిట్లా చెప్పి యుండవలసినది He must have been beside himself to talk so. M. 1. 1. 205 Vema 339. 509. 1940 Naish 3. 19 S. 2. 482 గడ్డం పెరిగిన unshaven. wearing his beard బాగరులు పక్కలను పెరిగె the jewel was broken కొండలు నాలుగుపక్కల పెరిగి యున్నవి the hills surround it, spread on all sides: extending all round పెరిగిన scattered. as pearls from a broken necklace. Pariz. 4. 42 పెరగవ్రాసినాడు he wrote it fraudulently: in an overreaching manner

పెరుగుతోటకూర (or పెరుగ్గూర) The plant termed. Amaranthus pol or Amaranthus oleraceus. Heyne See on తోటకూర

పెరుగ్గూర See పెరుగుతోపకూర. Curry made with curds

~~పెరుపెరి Sketched unfinished as a drawing~~

వెఱ్ఱు [redacted]దిమహా వెఱ్ఱుగా నున్నది It is very solid or strong (Error for [illegible])

[redacted]

వెళికె

౧ వెరువులు Caud. 43 pr.

౨ Cuchelop 3. 84 కామక్రోధంబుల పెరగనిచ్చి, he gave the rein to his passions. In Cod § 30 సాబీదగించి బలుదినివెరిగిన యెలు కనుకరువు కపోతెదెగం డుపిల్లి

౩ పెర్గు i.e. పెరుగు curd A. 6. 94 metri gratia = దధి

౪ ఆస్తంభము పెరిగె G. 7. 137. the pillar grew higher or sprang up.

౫ బెళంగునెరా BD 3. 840 A Cannadi word i.e. వ శుద్ధవయిపోయునెరా he may purify

౬ హారములు పెరుగంగ URD 483 the garlands being burst

౭ బెలంచి The bird called a shrike. See Jerdans Catalogue in M Journ Oct 1839 p 235. The చిన్నిబెలంచిగాడు is the small species (ibid) and the సెంకుబెలంచి Senku belanchi (ibid No 49) is the large grey shrike. The ఎఱ్ఱబెలంచి (ib No 50) is the rufous backed shrike.

౮ పెరిగిన large, great పెరిగినపిడుగు a great thunderbolt DRY 1382

Browns Telugu Dictionary

పెళపెళమనుట v.n. (imit.) To rattle loudly or flap aloud. To creak, Pal 173 the branch broke with a crash Suca 3.210

3 పెళపెళ Aloud, crashingly, echoingly, roaringly creakingly Dasav IV. ~~[illegible]~~ IX.166 250 + Camudappa XLIX [illegible] పెళపెళ [illegible] ... R. VII. 154

పెళపెళమనుట v. To resound, crash, echo, flap as a sail or paper. Padya Pdd. IV.77

పెళ్ళవ See పెళగాండి ॥ [illegible] Local. 3.331

పెళగాండి a kind of pigeon

పెళ్ళ The same as [illegible] (see note on Tara 2.78) పెళ్ళుగా see పెళపెళ

పెలిక the bird called a thrush

Polish, brightness. [illegible] R. 5.234

ε పెళుకు n. s. + A gleam glance radiance brilliancy Utt R. 4.294 Verna 64 Hams. 5. 252, Naish, 3.19.

పెళుకుమనుట To snap as steel (?) See పెళుకు

పెళుకుట — the Madras pron. of [illegible] to be sprained

పెలుకుట To fear, be alarmed M. Dro 4.36. BRY. 2.684

పెలుచ adv: Excessively widely + [illegible] exceedingly – M. 1.8. 311. Mach Severely. M. Adi 1.129. 4.1.2. 24. M. Virat 5.173 Pal 53

8 పెలుసు adj Brittle. Lavanya 7. [illegible]

పెలుచు } n. s. Stiffness. Inflexibility. Brittleness Bluntness in behaviour. Harshness

పెళుచు

పెలుసుట v. n. To go to shivers, break into splinters being brittle.

పెళువారె See పెలుసు.

Tremor oculi in coitu. Tara. 486. The same as [illegible] in its literal & mystical senses = [illegible] See Prospage 93.4 [illegible]

పెళక్కన adv (anuk) Short off. abruptly

3 rub-a-dub-dub, janglingly. Hams 2.98 resoundingly. thunderingly Dasav VII. 224 Surabh 129 = పెళపెళ = పెళపెళ. R. 7.154

8 పెళుసు మాటలు harsh words

x See Madr Journ vol X. p (253) No 83 bis and vol XI. p 23. No 166 [illegible] the white headed Maina Pastor Malabaricus and No 167 పెద్దపెళిక the Cholum Bird or Pastor Roseus.

ε here enter the verse [illegible]

2 పెలుసు [illegible] D परमयोगविलासं p 191 line 5

Browns Telugu Dictionary

పెళుసు adj. Brittle, as wood.

పెల్లురులు v. n. To start, be alarmed. Bhasc R Y II. 684
పెల్లు M. Virat 5. 173 ie పెలుచ Much, excessively
పెళ్ల n. s. Lump. clod. flake. raw brick.

పెల్ల Large, big

పెళ్ల

బెల్లం n. s. Treacle (Molasses). lollipop cake. The nudity of a child, its nonsense or bauble. La Pire
3 బెల్లపు సారాయి Rum, being extracted from treacle
3 పెల్లగించు v. a. To pull out. root out. draw out. To dig up. unbury. unearth. eradicate.

~~పెల్లగించు~~

పెళ్లి

పెల్లగిల్లు v. n. To come out. come forth. Vira. Cha 3. 105. Dasav. IX. 168. two instances. Tara 4. 157. = వెలువడు. ~~To rise~~ = ఛేదించు R. 5. 313
~~పెల్లగిలు~~ పెల్లు x పె[వెల్లుచు] నారుట to gush, rush, flow = ఛేదిల్లుట Suca 3. 204

బెల్లగువ్వ n. s. The dove, or ringdove (బెల్ల seems to be a pet name See under బెల్లం
See species in Madr Journ XII. 14 No 291. 292. 293 294

పెల్లగించివెల్లుట v. a. To transplant.

~~పెల్ల Large, big~~

3 బెల్లమల్లికందము A certain plant the root of which is used to cure the bites of snakes – See Ainslie 2. 39 "the China Moraa"
The పిచ్చర పుబెల్లగువ్వ Jerdon No 295. also called పురుబెల్లగువ్వ
In ABA. 3. 64 పెద్దము is rendered పెల్ల and పెద్ద
బెల్లంచి See వెలంచి a certain bird

Browns Telugu Dictionary

వెల్లటవనము Vish. 7.174
వెల్లను

వెల్లపాంకువెల్లి The plant called ...

వెల్లపుఆకు

వెల్లపునీరు

వెల్లపుసొరాయి

బెల్లి See అల్లబెల్లి .. ~~Pelli (Madras) a necessary house~~

పెళ్లి Marriage - so spelt for sake of rhyme in Padi. x.56. See పెండ్లి

బెల్లించు v. a. To Coax - or wheedle బెల్లపుమాటలు coaxing wheedling words - The Ch 41 says ...

బెల్లింపుమాటలు Ila 4.104.

~~బెళబెళమనుట v. n. To~~ crackle as paper, biscuit, or ~~starched cloth~~.

~~పెళ్లిఘట్టము Piquet at cards? lit. nuptial play.~~

పెల్లు n.s. Excess, Fragments, offscourings ~~BD 4.514~~
Greatness, power BD 4:2061. 5.217

పెల్లు adv. Much, greatly, exceedingly, Amain, vastly, loudly, slap dash

... Basu Dw IV.118. V.255 DRY 288. H.D.1.2002

బెల్లు n.s. a lump, clod, fragment, Manu 6.66.

బెల్లు తవ్వించు, బెల్లువిరుచుట To dig or break up ground. బెల్లు దుక్కి Digging in lieu of ploughing. బెల్లువిరవటం to break up fallow ground

1 ...పెల్లి A sort of tune? BD. 3. ~~467~~ 1871.

2 ...పెల్లి {...పెళ్లి Pal. 88 line 17} HN. 5.42 stretching out the tongue

3 మా. ఉలబెల్లి A hypocrite - Chenna Basava Puran 2.22 ఉసిబెల్లి KP. 3.128

4 బెల్లి Soft, coaxing, bland. Lila xxii.28

5 ~~పెళ్లిఘట్టము, పెళ్లాటము M. Aswa 2.166.~~

6 పెళ్లాడుట i.e. పెండ్లియాడుట to marry. Mrityunjaya Vilas 2:89

Browns Telugu Dictionary

పెళ్లు (imitative of loud noise) Crashingly. amain
3 as పెళ్లుపడుట. Of 38 says పెల్లుగా ను అన్నవమగా
బెళ్లు A bulging in a wall, about to fall, a crack
బెళ్లు See పెళ్లు

పెల్లుకొనుట v. n. To surpass, redound, be vast. Mandhat 3.166.

పెల్లుగ adv. {Rasica 6.14 Much, exceedingly. Surabh. 150. Heavily

పెల్లున Heavily (raining) Parizat 4.42 M. 4.3.165

పెల్లున Like as, like to, more than, Bhag X. 1050 & X. 30. [illegible] verse 1.

~~పెళ్లుపడుట To be amazed.~~

పెల్లేసి Hurling furiously. From పెల్లు much and వేసి see.

బెసకుట v. n. To miss the mark, or glance aside

బెసగుట. See బెసకుట

బెసబెస (Anuk) Jee - a sound imitating the creaking of an opening door H. 4. 139

పెసర. adj Of or belonging to the పెసలు pulse ~~or~~ as పెసరచేను - పెసరపప్పు &c

~~బెస్త or బెస్తవాండ్లు n. s. A caste of fishermen who are also employed as palankeen bearers Caudappa 25~~

పెసరపెళ్లు n. s. A sort of tree. One sort is పిల్లిపెసర.
~~పెసరచేను.~~ Panch 3. 272

పిల్లిపెసరు [illegible] . Q. Rox 3.299
నల్లపెసరు Rox. 3. 295

పెసరపప్పు

To slip through the fingers - See procar Summary of Cala Sas. 2.70

వెలవెల Vicra. VI. 101.

3 So in Pal (88. l.) [illegible] పెలపెల flapping their wings fiercely

8 పెసరరాలు Rukmangada 2.141 wild corn?

Browns Telugu Dictionary

3 — పెసలు n. s. plu. The pulse termed Phaseolus radiatus mungo or green gram Moodgah "Wilson and Heyne"

బెస్త or బెస్త Fishermen who also hire themselves as palankeen bearers. Camundappa XXV A.4.6

~~బెస్తవారం Thursday = బృహస్పతివారం~~

పే ~~Sa~~ పేస

~~పేటేటేటా~~

పేక n. s. The warp, or cross threads in a web. The woof ఒపేకుడు q. v. -- Surya Tanaya 4. 30

భేకం ns A frog: ns A certain slender creeper - thus the ranunculus literally a small frog is the name of a certain plant

భేకి ns A female frog Sucas 3.301

భేకోదరి ns A slim or slender waisted girl: having (ఉదర) a waist like (భేకం) a slender creeper. See proofs under

~~భేకోదరం~~ మండూకోదరి

పేక The weft or cross threads in cloth

౪ — బేగడ n. s. A filament or very thin plate, as of talc stone, or gold leaf కాని బెగడు what? Hamsa 4. 100, in Minaxi 1. 75. it is a

౧ (a tribrach) బెగడ - viz. సీ॥ బెంగాం విసురలలు రంగైన గాదు [illegible] గులు బెండు పువ్వులు కాంక బెగడు వివియు - See on (నగరాం)

బెగడ - 1 Also బేగద is the name of a certain tune.

౨ బెస్త పెత్తనం చేయు To swagger, lord it, brag. (Because a headbearer is a Jack in Office) To act as a pert insolent upstart —

౩ పప్పుపెసర Rox. 3. 295

౪ బేగంకరం ? Rox: 3. 417 Athanasia Indica

473

Browns Telugu Dictionary

పేగు n.s. The entrail, or gut or bowel తనపేగులపిల్ల offspring son of his bowels as in Gen 15.4. Ovid Met V. 18 పేగులు తెగిపోయ్యేలాగున నవ్వెను to split the sides with laughing. Mah XI.2.10. వానికి పేగు పట్టినది he has a violent belly ache - also వానికి

౬.౨ పేగు పెరిగినది - It is supposed to be incurable by medecine: the nerve must be pulled back into its place - by fomentation

పేచ see Bhatt ~~172~~ పేచాపాండవీకరణబద్ధ

పేచకం n.s. ~~An owl.~~ Vish Chitt 5.95? Z-A. ign... 2W

౧ - The పైడికంటు or Shrike - The Sab C says గూబకొ౹ ౹ గజ లాంగూలమూలప్రాంతే Not in H.T. Swa

పేచకి n.s. An elephant Z. A. ign ... 2W.. A.5.95

౬.౩ - పేట n.s. A division, part, row, range, shelf.

~~పేట n.s. A shelf, range,~~ ledge. A ~~row or~~ string as of pearls. A pettah; the suburb of a large city, or a Village ~~a division part~~. A quarrel, a crack or split

flake in mortar: a flake, a turban-fold - Hams 2.30. Ila 2.50. 4.19

౧ - Sumati 35. Bhalira 19. పేటెత్తుట or పేట్లెత్తుట Tara v.11 to go to pieces. Navanatha p 68.

పేటం n.s. A large basket. Vicra Cha 5.79.

పేటం .. పేటంపు.. Charitra page 8, and ~~482~~ 2.1865 what? Fraud? falsehood? - also {p 572 2.3094 In G XII.30 కనుపేటం ఐ కనుమరుగు

పేటంము A band as of gold lace over a turban - so పేటంము బట్ట a fringed ~~vest~~

పేటకం n.s. A chest. a pimple (Omit this)

~~160~~

౧ పేట్లెత్తుట to be chipped - వానికి పేట్లెత్తినది it splintered or chipped. వానికి పేట్లెత్తినది he turned pale.. పేట్లువిఱ్ఱెత్తినది Paruz. 3.12 the ground cracked

౨ In 2W it is translated an owl - as also in Sab Calp but it seems more strictly the shrike or King crow — and again in A 5.95 it is rendered An elephant!! The Sab Calp: page 65 says The ~~tip~~ root of an elephant's tail!! - and Haughton says A (page 1777) An owl: the end of an elephant's tail!! The Cannadi Dict p 953 says. పేచక an owl: పేచకి an elephant.

౩ పేచు ౹ Litigiousness, quarrelsome temper పేచు మారి ౹ A make bate పేచుదారు ౹ a litigious claim

౪ పేచక? Rox. 3.493

INTUS-SUSCEPTION

x The symptoms of పేగుతిరిగినది are purging, with swelling of the belly - ~~Tenesmus~~ ~~||~~ పేగుత్రిప్పులు తోసే ~~||~~ తోమేటిలు rubbing the belly to cure this - But పేగుతిరుగుట is not considered a disease: it is like a sprain: not curable by medecine. మా పేగు పుండరేదు

ఒకపేగులోని రెండుపిండెల పుట్టినవి, they are children of the same womb

౫ In Qānūn-i-islam, 366 note,

Browns Telugu Dictionary

పేరాడుచు v. n. To dance about, dangle, dance
To swarm, as thieves = వెలరేగుట
attendance. Compare వెంపరలాడుట and
మారుదంకెవేయులాడుట ..... and పెరకపేటు
ల DRK.. 174 means To demolish

భేటి n. s. Interview, audience, visit
paid to a superior TE 502 Bobbili p: 77 line 4
KUR 1.246 R. 1.187. Local 8.224

పేటి see భేటి

పేటి s. A basket, a basket box
పేటి n. s. A quantity, a great collection a mass. A basket
Ila 1.42. and Bhadra 3.300- పేటి in both passages
cited సుగుణంపేటి implies an assemblage (of all excellence)
a compendium (of loveliness) multitude quantity "says. W.
in పేటిక from పేట to collect".... సంపేటికాకృతం Bhanum
IV. 119 a vast collection.. లింగపేటి the small
silver box containing the lingam worn on
the breast by the Jangams

పేటికం peticam. A box, a chest మిథ్యాపే
టికం a mere pack of lies - see verse written
opposite భేటి

ఫేటి See పేటి

పేటు The Hind. word for belly?
Local Rec vol 3. p: 359 కొండపేటునవుంటే
ధార - Or is it, a bend of the hills

పెల్ల n. s. A lump, clod, flake. pl. పెళ్లు
పెల్లుబెల్లుచు Surabh 15 to flake or crack
as paint does & Kalahasti 1.123 To appear cracked
In Tara 5.11 it is spelt బెల్లు. In A. 5.65 also -
పెల్లుబెల్లునది to flake or crack

474

Browns Telugu Dictionary

పేడు or plu పేళ్లు v. n. To chip or splinter - To go to pieces - Sara. 5.11 ... he turned pale or lost colour

పేడ The dung of horned cattle - పేడపురుగు the beetle

2 బేడ Half an anna (being six dubs) the faction 3/1 ciphered thus ... See ... Plu బేడలు split pulse (= పప్పు) as కందిబేడలు - This is a western word but the sense "half anna" is in Guntoor

పేడగువ్వ A species of pigeon? ...

పేడపురుగు The beetle.

4 పేడి A hermaphrodite or impotent. Rucmang. 2.55

పేడి A freemartin or hermophrodite calf.

5 బేడిజం Affectation Dissembling - ... affectedly

బేడిస [మీనము] n. s. The silver fish or poetical dolphin, (శఫర) to the gleam or flash of which in the water the poets compare a swimming or glancing eye Hence బేడిసకేతుడు The Dolphin Banneret (compare మత్స్యధ్వజ) is a title of Cupid as the eye is the interpreter of love - Dasava VII. 58. Bhanumad. Vij. 3.98. Megha

1 x పేడు n. s. Making in the nom plu. పేళ్లు A piece, cutting, chip, or splinter Husk, peelings, bark. Vema 674. 1091 ... a billet of wood. ... a wicker work box

6 పేడి

3

1

Cyprinus ... is given in ... as a synonyme for Cyprinus It is called Rupcha in Hind. (not in Shak or ...)

1 Data. P. 48 Compare ... It is more literally a sort of carp (cyprinus chrysoparius) see ... and an inferior kind called ... is a sprat

2 పేడు v. a. To spin (cotton into thread) or twist ... he rubbed the spindle on his leg

3 బీడు, బీడు, బీళ్లు fallow ground - బీళ్లు ... to break up fallow ground

4 బేరస ... - G. 1 .. 111

5 బేడిగ Local Rec. II. 326 line 19 & x. 210.211

6 పేడు See Tatachari Tales ... No XIII. line 11 or 15 & Paidim 3.177 ...

7 బేడ in Guntoor means half an anna but in Nelloor it means two annas. In Towt fol 5. 513 line 18 what is ... ? sic in orig TE vol ... & ... page 512 near the end ... and in page 513 line 12 & p 534 line 10 ... Loc XIX. 140, line 1. ... and Loc. XIX. 186 line 17 ...

475 476

Browns Telugu Dictionary

పేడిరాండ్రు n. s. A ~~smock~~ smock faced man. a beardless man a hermaphrodite. Surely పేడి a man of effeminate looks. Vish 4. 279.. ప్రాపేడన్నలు

పేణీలు n. s. plu. Sweet cakes, made of wheat and sugar. H. 1. 117

Goblin – Imp – Demon – Fiend PUCK

6 — బేతాళ ~~The devil. Satan.~~ A corpse animated by a devil. See Maha Laxmi Cocha I. 33. A vampire See Telugu M. Aswam III. 95

3 — పేద adj. Poor, indigent, lean, thin. Scanty Slender, as the waist. Vish IV. 243. M. Adi 1. 130. Manu. 4. 117 Surabh 98 అన్నపేద

2 — in want of daily bread. చెవిపేద Panch 1. 534 having a hungry ear, eager to hear

పేద or పేదవాండ్రు n. s. A poor person.

బేద See పేద Manu. 4. 117.

భేదము ns Dividing, separation. Sort, kind One way ... a other way. Disunion. disagreement Vem 1894 = వైమనస్యం R. 6. 8

~~పేదరికము v. To become poor.~~

~~పేచన The same as [illegible] an engagement. Omit this~~

~~[illegible] To diddle.~~

భేదనం ns Dividing, sort, &c. ~~See భేదము~~

పేకవపెట్టుట To diddle, overreach (a low vulgar word)

పేదరికం n. s. Poverty, indigence. Vicra Cha V. 139.

1 బేతాళుడు was a priest of the gods but listened to and divulged a conversation between Parvati & Iswara, – who thereupon cursed him, and he became a devil. – This is the story in a Tamil legend described in p: 144 of South Indian Ch^n Repository for 1838. This seems to be an allegorical mode of declaring that the Tantras are diabolical volumes. Because those infamous books are usually composed in the form of a dialogue between Siva and Parvati; and are often ascribed to this demon

3 బేతాళం (neuter) A fiend or devil. Sananda Dwip

4 పేడనీళ్లు. Water in which పేడ cowdung is dissolved VeGo. 910

4 బేతాళి 5 A. 6. 23 = పిశాచి (స్త్రీ) a she devil

6 Betala or Bhétál is a proper name & Shakespeare calls him Puck, or Robin Goodfellow SILENUS, or more exactly PAN Simply say – The name of a particular demon who is the regent of every నాటక amphitheatre as see Kadri 46, line 12

2 పేదసాద. R. 3. 46 (here సాద is an Anuk).

0 బేతాళకథలు A set of tales wherein every story is related by a goblin who is under the power of Baron Vicramarka .. బేతాళపంచవింశతి Rox 2. 369 "Vedal chitu?"

పేదరికం Pauperism, poverty Vier Cha V. 139

G భేది ns. A purge, a purging dose

3 - భేదించుట v:n To be different, to change. To be purged by medecine, to be torn or rent.

భేదించుట v:a To break, split Padma 3.46, to divide, separate, to pierce. To penetrate a secret P.L.L. IV. 192 resolve a riddle, explain, open

భేదిల్లుట } v:n Same as భేదించుట v:n To be rent as the heart M.1.1.161. Kasi Khand. IV. 283 – మనకుభేదించినది we found it out: the secret came to light

భేదిల్లుట

ఫేనం ns Scum, froth, foam

ఫేనిలం ns Soap the soap plant Sapindus detergens. Rox. 2. 280.

ఫేనిలం (ఫేనిలము) Foamy, frothy Vish P. IV. 302

పేను n. s. A louse, G పేని Pl. పేలు lice, making in the nom. plu. పేలు, lice. In Cuchelo. 2.13 see a whimsical application

పేనుకొరుకుడు n. s. A disease arising from lice which destroy the hair. vide ఇంద్రలుప్తం.

పేనుట v. n & a. To twist, or entwine, కలిపిపేనుట To splice.

పేనుపిల్ల ns A nit

పేము made of rattan. Manu. 1.40. Amuct. 1.80

పేముపండ్లు The rattan fruit, it looks like a grape

పేనకొక్కు

పేపర n. s. A heron perhaps the species called tiger bittern (ardea Tigrina)

Brown's Telugu and Sanscrit Dictionary

బేదరు The name of a class or tribe in Cuddapa, who are said to be originally savages – The కల్లుబత్తవాండ్లు are chiefly of this tribe – Bedars – or Vedders?

పేదరిమి Poverty M. Bhish 1. 240 B.D. 1. 397

v:n. To vary, change, differ, deviate.

~~(పే)నాదభేరి or (ప)యనాదభేరి the warning drum: the tattoo that summons to the march~~

మాటలకు మా(త్ర)ము పేదరికములేదు as far as words go he is a fine fellow.

పేనించుట To spin or twist. Pal. 312 line 3

౧ వేపాకం A medicinal plant having a leaf like that of the vine — this is the తెలగవేపి and the వెఱ్ఱివేపి is the wild sort

౨ వేచే అన్నాడు he looked like a foal

వేము n. s. A rattan reed or cane. From వేత్ర.

3 వేయుగంజి gruel with the grain — what is called pish pash

౪ See చికిత్సాసారసం(గ్ర)హం leaf 15 line 10 = జావ

T వేర The infl: of పేరు. Vish V. 360. In the name of. By name — శృంగి పేరపురికిన్ Adhyat. Ram VII. 621 to a town Sringi by name.
DRB ~~630~~ 630

వేరం See పేరెం

5 వేరం I n. s. Body, figure, image — కువేర Hideous.

T వేరం I n. s. Trade, bargain, dealing. Molli 2. 15

T వేరంఆడు v. n. To bargain. వేరంపోవు to go on a trading journey

T వేరంటం or వేరంటము n. s. Gossiping, merrymaking, or party. Swwalt 133 పిలువని వేరంటం Panch. 1.709 a feast to which you are not invited — a matter not proposed to you by your own seeking

T వేరంటంపిడుతల n. s. A herb called Corchorus clitorea Heyne.

T వేరంటాలు n. s. A good woman, house wife, or Gossip. A wife whose husband is alive. Vema 309.

వేరంటాం

~~5 వేరం Body, figure, image. Hence కువేర i.e. hideous~~

T వేరగాడు n. s. A customer, a dealer.

T వేరజం or వేరజెం or వేర్జం n. s. {Wickedness, prank, jadish trick. Suca Sap. 2.54. Ila 3.3. (notes) See ఆరజెం
Vaija 4.40
A slut, a jade, a bouncer = కఅజ్జ Suca 3.15

also means a particular worship in honor of Lacshmi. It is performed on Fridays.

the words of the Chikitsa S. S. are మెంతులుతోరరావిడివేయుగంజి మెంతులుతేనెవిడుమంరగంజి. ఇవిదుగు. మెంతులుగంజలవివిశేషి

వేయం M 3.5.19. A liquid, a drink

వేరంసారం or వేరసారం Trade &c (సారం being a mere echo)

The fable in the Panch. T. 1.709 shews that this means, This is no affair of yours — this is nothing to you.

In his Epigrams, Sri Natha says of a pretty shop woman
ఉ॥ తొలకరిమించులు తెగెగలిజొనదురానారము మిాదనున్న
యన్నిలికలవేనెతోతమలపాకులచేరవుమే యుచో యునే
వలవుటకేమి శంకరుని వంటుమహాత్ముడులింగరూపియ్యై
కులికెదదానిగబ్బిచనుగుబ్బలపై బదిల్రాలు యుంటరోగా...

వేచే అన్నాడు Tales of a parrot: page 29

వేపి a hound — see note on వీపి W Brown, page 326 top

... Enter this epigram under వ్రేలుట

పేరట via By- thus దినాల పేరట in the course of time

౭ పేరట adv. To his direction, in his name, as నాపేరట వ్రాసినాడు he wrote to my direction. i.e. wrote to me. so నాపూర్వులపేరట పుట్టినమాన్యం a grant made to my ancestors

౩ పేరడవి A great forest, a wilderness. Vish P 5.293 see పేరు great.

పేరణి Dancing, skipping = పేరవణి see పేరిణి

~~పేరమలాండూడు~~

పేరము

పేరము

పేరవం n s A jackall {D Abhim 92 See §22 of pr Sansc Pros.

పేరామిడం or బొప్పాయి n. s. The papaya fruit. Hams. 4.13.

~~పేరామట్టి n. s. A certain plant. See ... &~~

~~... This is also spelt పేరామట్టి and ..~~ ౩

పేరి Named, videlicet, id est. Vasu 4.21. Tara 2.133 by name R. 6. 6. & 6.18

౨ ~~పే~~ పేరిందారీ పేరివాండ్లు n. s. The name of a caste of Sudra

౧౧ భేరి n.s. A kettle drum. A hurrah or huzza
Ila I.105. II.171. Sar Dwi 45 Tara V.12 DRK.208 భేరీలు
Also A hawk. డేగ and a crocodile మొసలి see Bg 42

౧౦ పేరిటి adj. Directed to; bearing the superscription of. as ఆయనపేరిటిజాబు a letter to his direction. see పేరట. In translation we omit this and say a letter to him or నీపేరిటిజాబు a letter for you. From పేరు name, irregularly derived.

పేరిటివాడు n. s. A name sake. Ila. 4. 81.

పేరిణి i.e. ~~పేరవణి~~ Capers, gambolling P.L.L. 2. ~~33~~ 150

౧ In translation into English we omit "direction or name." Derived from పేరిటి q. v. by adding the adverbial ట q. v. The derivation is similar to that of లోపట.

౨ Shop keepers belonging to the left hand caste (see వలగైరు) while the merchants called కోమట్లు or శెట్లు belong to the right hand caste. Hams 2. 9. and 247. They are chiefly of the Saina caste: a few are Vaishnavites.

౩ ~~Heyne calls it Hibiscus Zeilan.~~

౪ పేరి Dasav 9. 108 ... రాయంపేరి Ramabhyu 2. 139 Santa by name

౫ an anonymous verse says. నాగేదరిద్రున్య సుభాషితావళి, శక్యైన వార్థేన వ సంగతా పే, నశోభతే విత్తవతాంసమీపే, భేరీని నాదోపహతేవ వీణా॥
However sweet be the voice of the poor man with fitting words and honourable import, it is overpowered by that of the rich man, as the sweet lute is overpowered by the rough drum. See versified in next page No. ౫

౬ భేరడం Basw Dwi 3. 165. = పేరడం

౭ భేరి = దుందుభి A. 4. 36 See Hamilt Buchan. vol 1. p 351 where he describes the Bheri caste .. Suca 3. 381

౯ తల్లి పేరట పల్లికట్టెను Loc Rec 1.67 he built a village in his mother's name.

౧౦ భేరిండు = ఝర్ఝరి. Q.

౧౧ జయభేరి వేయించుట to sound the drums

Browns Telugu Dictionary

పెంపు – పేరిమి – or పేర్మి n.s. Greatness, affection, friendship Vish 1. 32. 2. 339. Tara 3. 98. గర్వము పేర్మిచే in the excess of his pride Padma 3. 53. Here enter the notes on పేర్మి

పేరిమి

పేరివం Vasu 6.91

పేరివాండ్లు

[illegible]. An eagle: mythologically a two headed hawk Properly the Peregrine Falcon

పేరీతచెట్టు n.s. The large date tree (per large ita date.) ఈత [illegible] పెరీతచెట్టు

2 — పేరు n.s. A necklace Vema 885. 941.

పేరు n.s. infl. పేరి or పేరింటి plu పేళ్లు పేర్లు A name, an appellation అతని పేరింట జాబు a letter to his direction. If I dont my name's not Radha, thats all. Ila. 3. 26. [illegible]

3 — పెరు adj Great, famous పెరోడ A large ship Vish 2. 43. పెరటెడ Vish 3. 393. [illegible] 6. 304. Tara 3. 86. & 3. 119. పేరురం a broad breast.

4 — [illegible] Manthat 4.178 [illegible] a loud voice – ditto DRB. 446

S పేరు A jackal. Panch. 1. 480

భేరుండం n.s. A harpy, a griphon or two headed eagle. {a Cerberus – ~~Basw Dwi 3.541~~. Vema / a Goblin} BD 3.2175 Name of a certain imp MEV, 272 line 11 A head cut off from the body – see రుండం.

భేరుండం adj Formidable, horrible, ghastly

1 పేరుపడ్డదొంగ he is notorious as a thief – ఆ పేరున adv; under that pretence ఇంటిపేరు a house or family name స్వంతపేరు proper name – పేరుసంగ్రహం The title of a Telugu version of the Amara Cosha: the cosha with Telugu explanations. నానుపేరుగలకంటె A cantel jewel, which is likewise called nanu

2 పెరంగడ great ~~sorrow~~ misfortune R. 5. 220

3 Some family names are odd enough – I saw a letter addressed to a pariar servant named Bētāla Subbadu – or – John Belzebub

4 [illegible] = [illegible]. Q.

5 Translation of verse quoted at [illegible]

The poor man's able arguments, his ~~soft~~ wise & gentle speech
Are but of small avail in a contest with the rich;
The lutes soft trilling harmony is easily overcome
By the overbearing thunder of the rattling roaring drum

To lament, call on; Vish. 6.220

To exalt, extol Pativratya: p:340 line 3 Lila XIX.110

పెరుకొనుట or పేర్కొనుట v.a. To commend or praise Vema 825 Bhag X. f. 88. to call one by his name. DR Aranya 266.382 This verb is derived from both of the foregoing words & కొను q.v. To veil the eyes? Hamsa 2.70.

పేరుగల or పేరుపడ్డ adj Famous, renowned.

DRY. 888 line 4

పేరుచు or పేర్చు v.a. To pile or heap up. To put an arrow on the bowstring. To increase BD4.1210 M Manu 1.114 BD\5.275 M. Bhishma 1.50. Lavanya pref. 4. Mandhatra 4.158. Bhag X. 131. Tara 4.81. Compare పేరుచు. the initial p. being dropt.

పేరుచు v.n. To increase or become great, as love. grow = పెరుగు Oj. Parizat. 4.68 M.5.2.88. Hams. 4.340. UR. 4.165 [illegible] ... [illegible] HD.2.2147

పేరుచుమెట్టును n.s. A stand for water pots one over another.

పేరుట v.n. To congeal as ghee or oil Rad Swa 199. To cake or crust To effloresce as salt

పేరుపడు To become famous.

పేరుకొల్పు To suggest to remind of, to instigate (= ఉద్దేశించు) To refresh the memory

పేరుపెట్టు To name, to give newly a name or appellation

పేరుమోసిన - see పెద్దమనిషి

ఫేరువు or ఫేరవము * A jackall

పేరం n.s. Course, pace, running, a gallop Nagnajit 2.173. Manu 1.15. [illegible] Krishna Lila vilasam 1.391. H.D.1.605. Pal 83.208. 34 ult

పేరంబారుట or పేరమెత్తుట v.n. To run, to gallop.

పేరెండ Great (or strong) sunshine: great heat. Manu 2.59.

పేరెలుంగు KP.VII.62 = పేరెలుగు

(ప్ర)సద్దిపరాపరం Kanchi H.5.194

పేరుకొనుట v.n. To increase or be made great Vira Cha 5.103. to congeal, harden, or thicken, Molli 1.63. Naish 4.119. [illegible] Suca 4.120 Redoublings, redoubled efforts.

~~పేరుట v.n To grow; hence are derived [illegible]~~ [illegible] To accumulate

పేరుపు (పేర్పు) {Loc Rec 3.363 line 2 a pile, a heap. Greatness. PLL XVII.7

This verb is sometimes used in lieu of పెలుచు.

to resound, spread, as a sound. Pal 5 [illegible] To prepare the funeral pyre. పేర్చి ఆర్చి BD\4.278

పేరెవలు పెట్టులు To run

పాలు పేరపెట్టె she congealed the milk

A.6.2. పేరుకొనగా [illegible] in a base caste

[illegible] పేర్చి Local Records I.p.26 To ~~make a floor with slabs~~ or heap up. In HK.3.16 [illegible] redoubled kindness. In the Kala Sa. II.2.11 Badaba bandhanam [illegible] I suppose it here is the same as [illegible] - No: it is not పేర్చి ~~that is (says Hall Kr Ch) పేర్చులు~~

Browns Telugu Dictionary

పేరెమెలుత్తులు

పేరెలమి
m Anusas 1. 142 = అతిశయమైన పెంపు

పేరోజు Nai 6. 65.

పేరోజ

పేరోలగం n. s. A great court, or assembly
Vish. 8. 112. see ఓలగం M. Stri II. 50.

పేర్కొనుట see పేరు

పేర్చి for పేరిచి Chandr Rek 2. 47. M. XII. 2. 412

పేర్చులు see పేరుచులు

బేర్జం see బేరజం The Cy. 41 says ధైర్యం -- see బేరజం

బేర్జం n s bērjam Avizen (గంధద్రవ్యం) This occurred in a Play

~~పేర్పుమానం~~

పేర్వి HD. 2. 525

పేర్మి Greatness } &c. see పేరిమి. M. I. VI. 28. ద్రో VIII. 341
Affection } In M Mausal 1. 67 సీ॥ యాదవవీ
రులకు సమయంబున । మద్యపానమోదగ మదమునఁ పేర్మి

పేర్వాడుట To mention anothers name Dip

పేర్వేర Name by name. Rucmini Kalyan. B X. 1818

I am certain that is the word intended but it is written దౌత్యం dautyam for dhaurtyam

Browns Telugu Dictionary

౧ – వెం adj Simple. ignorant. silly BD\4.999
~~వేల n.s. A skin or bag of ghee~~ – wrong

పేలాం, పేలాలు Hams 1.114 పేలప్రిండి
౨ –
పేలగింజలు } or పేలాలు Grain ~~decorticated~~ with the husk taken off.
3 – See Sara 5.119. Malted grain – Parched corn
౪ – వేలపరుచు To ruin, destroy.
౫ – పేలపిండి n.s. Fried Flour. A sort of pudding ~~made of fried grain~~

~~పేలపేలమున See పెలపెలమున~~

~~పేలాల~~
పేలరితేనము CBP. 3. 139 Talkativeness

KUR. 3.81 ప్రేలవెవేపేశుబుద్ధి
పేలవమైన adj. Soft, weak, easy, Rude, blunt, unmannerly, ordinary, not choice, brief, sapless (style) weak, powerless, coarse grass

పేలంపన – Rude? coarse?

పేలాలు n.s. plu. Fried grain. Malted grain parched corn

పేళాలు Parched corn (Khoi)
~~వేలించుట = లాలించుట To be languid? = సొలయు~~

పేలికె or పేలికె n.s. A rag, a bit, or scrap of cloth, a remnant, a tatter

౧ – వేల – శ్రీనాథ – శాంద్రం – బిళ్హ్ణ – ౦సుప్నతేవి –
మ – శ్రీది – వ – ౧౬౯ – విష్ణు – ద్వి – ౧౮౩ – ~~౦~~ – ౩ – ౧౧౦ – తా –
ద్వి – ౧౨౮ –

౨ ~~Sancara H. 4.163~~ Sarabhia HK 4. 207 – supposed to be an error for పొల్పుబ్బు

3 Naishadham 1.129 చ॥ అక్షత్రక్షరూ దయన్నంబుకంటు ప్రేల కొండ యుంపెద్ద యు యుగ్యనె జన నిమిడిసి నయప్పుకాలంబున॥

౪ పేలకెల్లు, Pal. 94 to overthrow ~~[illegible]~~ = పేలించు.

౫.. Enugala page says పరద్రవ్య్యము పేలపిండిగ తం, గా భుజించ పనాలంకింపనారు they devour their neighbours goods like a bit of bread: i.e as easily as possible: it does not cost them a thought to devour it.

Browns Telugu Dictionary

పేవకే To the name BD IV. 155 See పేరు

పేలు Lice, The plural of పేను. See quotation under బిలును HD. 2. 496 H.K. 4.82

౧ - బేలు n.s. Trick, prank: guile = కేస్త. మోసం
బేలుపెట్టుట to trick or deceive Parijat 2.64
బేలుపోయినాడు he was deluded, deceived

౫ పేలు v.n. To break out in prickly heat or any eruption in pimples on (the body) to be fried (vegetables) To split, to sweat out as salt from the earth, to gabble, brag, chatter Vema 201. - ౨ ~~పేలుపురుగు~~ In Paidimarri 2.190 ప్రేలరుదులు i.e. tattling .. DH. 1.2008 పెద్దలు ప్రేలి .. DH. 1.2384 పే
పేలుట ప్రేలుక = వెల్లులు BD\4.621. K
బే

~~పేలుపురుగు A louse? or a flea rather~~ పే
~~సా or పేను~~

పేలుపోవు To be tricked, beguiled. See కేలుపోవు which Oq 18 says means బేలుపోవు = మోసపోవు
ABB 3.145

పేల్చు To fry, roast, to burn, (as a Kiln &c or bricks) In A. 5.56 To grieve, plague = శ్రమపెట్టు ఖేద
పెట్టు

౩ - పేళ్లామరం

౪ పివిరి n.s. A certain yellow paint more bright than Gamboge, bright golden yellow, perfect yellow, i.e. Imperial perfect yellow

౧ - బేలు - (అనాగ) - పేష్ట - వింశం -
మనుశాంతి - (తి) - ౨౫ - విష్ణు - ౯ - ౧౩౧ -

౨ To brag, Chatu 1. 52. line 18. - which is entered at the word కొండి

౩ పేళ్లామరం (from పేళ్లు names. see పేరు. and అమరం q.v.) The Sanscrit vocabulary of Amara, explained in Telugu for the use of schoolboys

౪ పేళ్లు the plural of పేరు a name and of పేడు a chip

౫ To fret = to talk nonsense BD\3.573.933 =
వదరుట R.6.25 .. KUR. 3. 81.

Browns Telugu Dictionary

పేవ్ర A bowel, పేవ్రులు bowels. (వ for ౘ see on ౘ)

పేవ్యలు The plural of (పే)వ్ర see పేగు a bowel

పేశలం or పేసలం adj Delicate, not strong ~~Clever~~, bland, agreeable, Soft. smooth See in W. 554. Hamsa 2. 213. Curma Pur. IV. 88. పేసలం Chend Rek 1. 32. & 3. 43. 1. Bmj. 5. 174

~~పేరాలు ns. Parched corn, eaten as bread~~

భేషజం ns Quackery – An epigram says
మంత్రే. తీర్థే. ద్విజే. దైవే. దైవజ్ఞే. భేషజే. గురౌ। యాదృశీ భావనాయత్ర సిద్ధిర్భవతి తాదృశీ॥ Spells, shrines, bramins, gods, wizards, quacks, and Teachers: as great as is thy faith herein, so great ~~such~~ is their might!

౪ పేసం Juice, sap. పాలపేసం the yellow juice of the .. ౪

బేసం ns. Taste, flavour. Sacuntala 2. 48
Some say it means ముంజ, (ముంజే)॥
Z.A. ign.

౧ బేసరి (Hind) A ring worn by a woman in a hole bored in the right nostril

బేసరిదుంప a plant with a red flower – The root is pickled.

పేసలం see పేశలం

బేసి adj Odd (as applied to numbers) సరిబేసి odd and even. Subhadr 2. 187.

పేసికి Z. A. Bragging, pride బడాయి.

౩ బేస్తవారం Thursday.

౨ బేహారిత్యల్ 3. 16 Same as బేహారి?? A merchant = వర్తకుడు Vaizanti 4. 20

౧ పెసరగాయలు: Wild corn. Rucmangada 2. 141

౨ బేహారం Basu Dwip. IV. 16. 4. 61 = వ్యవహారం. Merchandize – Said to be Sanscrit but not in either spelling (B or V) – nor in Sab. C – = బేరివారం – It is Kannadi – see the Kan Dict: page 1044 top of col: 2. In the Oj page 41 it is rendered బేరము traffick

౩ బేహారి A merchant. D Vicramarca p: 154

౪ ripe palm fruit: This is spread out and dried: then preserved in cakes

౫ బేస్త్రవారము a vulgar word for బృహస్పతివారము Thursday

Browns Telugu Dictionary

పై or పయిన్ or పైన adv. with Infl. పైని used as an adjective 1 On, over, upon, above, extra - పదివరహాలపైచిల్లర Ten pagodas and odd - యిన్నూర్లపైగా more than two hundred - వానిపైబట్ట the vest he had on - నేరంవానిపైబెట్టె She laid the fault on him - Dasav. 9.508 - - - 2. Next, beyond ఆపైయేడు the next year, either before or after - 3. Outside, external, extra - పైవిరోధం a foreign quarrel with which he has nothing to do కత్తిపైగావుండె the sword was out or drawn - పేగులుపైకివచ్చినవి the bowels came forth - 4. In future, hereafter - ఆపైనిపనులు what was afterwards done - his later acts - పైనిచెల్లు an extra payment - 5 Towards, regarding దానిపైమోహం Love of her. Vish. P. 6.223. అత్తమీదికన్నులు అంగడిపైచేతులు Ila. 3.37. proverb With his eyes on his cousin his hands on the scales - Looking one way and rowing another - పయిన్ Vema 1938 పైయిల్లు a spare room also the next room - పైవాడు the next man also a superior - పైపై More and More Tara 1.37. - పైగా Into the bargain, above all, in the next place -

Browns Telugu Dictionary

పై adjective. Other, over, upper. ఆపైవారు those other people పైతాళపుచెవి an extra or spare (or false) key

పై A colour in cattle like మసర or dark brown

The following quotations belong to the word పెరయు

Vish 5.224} విష్ణుపురాణం ౫-౨౨౪॥ అంతమున శివలింగంబున్ [illegible]
సరస[illegible]నంబున పెరచియుండె। నిఖిలవమునక
కృపా[illegible]బునంబమించె। సాంద్రయశుడు [illegible]

Vish 6.9} [illegible]వర్తి॥ మరియు ౬-౯॥ [illegible]
[illegible]గురునకు। గురుప[illegible]నాసాంగంగా।
[illegible]పెరయుచు వ[illegible]

Vish 7.483} [illegible]॥ మరియు ౭-౪౮౩-[illegible]
పుష్పులవానలు[illegible]సురదుందుభులుసముజ్జ్వల
మహిమ[illegible]గంధర్వులు[illegible]

Vish 8.43} [illegible] మరియు ౮-౪౩- మరియు

KUR 6.159} ఉత్తరరామాయణం-౬-౧౫౯-[illegible]
బున[illegible]

[illegible] మరియు ౭-౧౨౧-[illegible] — KUR. 7.121

[illegible]తపురాణం-౩-౧౧ [illegible] — Padm 3.11

[illegible]నిరుదిక్కులను-

[illegible]॥ మరియు [illegible]పర్వం-౧-౧౭౧-[illegible] — M. 13. 1.171

[illegible] - The rest of the quotations are superfluous. In M Santi 1.13 it is interpreted ~~[illegible] to die~~ పొందుట VR. 4.116. Swa 3.141 DAbhim 290 line 4

పైకం n.s. A farthing or half penny - Cash, money, property - the value of a bill - Vijaya 2. 112 !! This word probably is Mahratta - In MM పైకె is given: & పైకం in the Kanin Dict

పైకం A flock of పికిమేలు A. 5. 134 .. KUR. 6. 69

వెకలు The vomiting and other signs of pregnancy. See వట్టివేలు - In G. 3. 29 వైకలమున is explained వైలపడిన

~~పైకి Of, in, among~~

పైకేలివేష Russell No 121 "Paikeeli"

౧ పైకొను v.a. To get upon, mount on, advance against, ∩

3 పైగా Into the bargain, above all, in the next place -

పైచూరు See పైసరం

పైచూరులు Reject it.

పైజ n.s. Nonsense, stuff, trash = వదరుగాదలు Vish P. IV. 345. (3 A. ఢున)

పైజారి

పైజారు n.s. A shoe, slipper

పైజారుమట్టు n.s. the Remora or sucking fish -

పైజారి Brindled, red and white, as oxen are

౧ attack and overcome - Tara. 3. 138. Ahal. 92 & 103 మమతపైకొని his lusts overpowered him also to mount upon in reversed coition - Dasav. 3. 161. Radha 3. 118. 1. 78. 76 + పైకొనను I wont force you.

౨ పైచేసుకొను to aggravate, inflame, become worse

3 పైగస్తీలు n.s. vide Low Vocabulary.

౪ పైకొనులు Kanchi H. 5. 53 వాగ్విలంబులు In R. 4. 156 = మాదికొకవలయులు

౫ పైడిరవ్వ Local XIX. 110 line 1. It seems to be the plural of పైడి gold.

Browns Telugu Dictionary

పైజిల్లి

పైజొంపు is Uparati Tara. 4. 197.

ⴻ— పైఁట or పైటచెంగు n.s. A ~~wimple, skirt~~ woman's shawl or plaid, mantle or veil formed by throwing the train or end of the petticoat cloth over the breasts or face – పైటచెంగు n.s. the skirt or end of the same – Bhanum 4.142. Dasav. 1.125. Tara 2.84. & 3.14. In old English..ᒋ

3 — బైట (abl of బయలు q.v.) On the outside (adv.) out. On the plain Vem. 1950 ఆమెబయట వున్నది, or, ఇంటిబయట వున్నది she is excluded or put out of doors: i.e. menstruous బయటవుండేనాళ్లు the unclean period

బైటకంసాలివాండ్లు Travelling goldsmiths – A kind of tinkers

పైటవత్తి A weavers whirl or instrument on which he winds thread – shaped like a cone thus 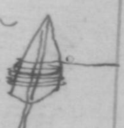

పైటకొంగు Shawl, veil, mantle

పైటచెంగు

బైటపోవు To go out

బైటబడు To come out, come to light fall out – To fall from power, be debased. Vem 1107.

బైటవుండు To be outside: to be menstrous, because ~~is~~ excluded from the family, sleeping outside.

ᒋ.. It was called a "fall" Ben Jonson 4.77. or else it was called a sack – (Spectator) ~~[Regarding a woman బయటవున్నది is instead of ఇంటిబయటవున్నది she is outside the house i.e. legally unclean]~~ – 3 In Europe the phrase is A handkerchief

3 So Milton says Or kerchief'd in a seemly cloud – Then Kerchief (couvre-chef) is the precise word – not handkerchief

ⴻ బైటలవము OG 41 says కొరపము (not in Reeve)

ⴻ పైట The English comedians call this a Teresa – but the old English word is a rail – A modern writer on Spain says That elegant costume the mantilla (mantle) is worn & arranged with a natural grace which enchants the beholder – A Spanish Lady seems always to have some little matter to adjust which sets off to advantage the quiet elegance of her ~~manner~~ deportment. &c. A recent writer on South America calls it A white cotton shawl – some novelists call it a handkerchief – Milton says a Kerchief (couvre-chef) which is the best phrase

Browns Telugu Dictionary

బైటవేయుట To cast out, to subtract

పైటి a contraction for పగటి from పగలు

౬ బైట Outer. This is the infl of బైలు q.v. Exterior, strange, foreign

బైటకరములవాండ్లు A sort of travelling tinkers

౭ బైటికిపోవుట To go out. To go to the necessary.

పైటివేళ Daytime — For పగటివేళ see పగలు

పైఠాణి or పైఠణి A silk stuff, Red & yellow Brocade Tara 3. 23.

౮ పైడి n.s. Gold, see on పసిడి

పైడి adj. Golden, Gold coloured — Bright yellow

౨,౩ పైడికంటె a gold ring or ornament worn as a necklace — Caluvai Satac 90 — The name of a bird, a sort of shrike

పైడికంటి or పైడిపిట్ట n.s. The goldeye bird or shrike (పింగళిపక్షి) It is a night bird and it's notes are held ominous Its notes are imitated by the ... when they say ...

౪ పైడిముడుచుట (v.a.) To attach the gold (తాళి q.v.) which answers to the marriage ring — i.e. To wed.

౧౦ పైడిముడుపు n.s. marriage. Betrothal

పైతొడుగులు PLL. 3. 57 an infants bracelets = ...

పైతృకము or తద్దినము The obsequies or annual days of mourning for ones father.

౧ బైలు.. MV says బైలు ... !!

౨ పైలు a colloquial pronunciation of పగలు the infl. of పగలు daylight.

౩ పైడికంటె is the name of this bird A. 6. 86 — It's squeaking cry is thought an ill omen. The Sansc. word is పింగళం It is a night bird haunting groves of trees & squeaking in chorus.

౪ పైతిబ... సమ See బ... సమ which enter here

౫ బయట పడియున్నాడు he is on his death bed — Properly — he is laid on the floor: as the Hindus always place a dying persons on the floor

౬ బైలుప్రాంతాలు the circumjacent villages: out towns

౭ పైడికంటం See Madr Journ vol x. p 91. No 47.

౮ పైడి in Loc Rec I. 214 line 21 means ... In I. 219 line 4 it means ... & I. 226 money = ...

౯ పైడిపిట్ట Q says ... = ...

౧౦ పైడికోకలు — Local. VI. 91 line 10 a certain sort of cloth of a mean sort "cost ten annas"

Browns Telugu Dictionary

౧ పైతృష్వస్రేయుడు or పైతృష్వస్రీయుడు n.s. The son of a patenal aunt.

పైతృష్వశ్రీయుడు

పైత్త్యం n.s. Bile, biliousness, madness, delirium, ~~imbelie~~ imbecility melancholy.

పైత్త్యగాండు A fool, a blockhead, a lunatic, or madman

పైత్త్యచలనం Imbecility, insanity

పైత్త్యప్రకృతి A bilious temperament.

౨ పైదలి n.s. A woman, wife, fair girl, See Appa Cavi I. 291. Vij Vil 2. 175. Suca 1. 435/457. Yayati 4. 184. Sacunt 3. 15.

3 పైదింపుడు … error for పగల్చుడు

పైది A corruption of (ప్ర)విడి q.v.

~~పైదిరటి Vasu~~

పైన adv. vide పై. From పై, adv over, gen పైని upper, superior, late (adj) and, by adding the adverbial న, పైన

పైనపేప ? Russell No 83

౧ పైతృకదినములు - పితృదినములు - The days of obsequies to a man's father

౨ పైదలి Ticcana U R - VII. 73 & PLL. VIII. 31.

3 పైదలు. Women - Rbh. 2.7 where the commentator observes that పైదలులు is the more usual plural.

Browns Telugu Dictionary

పైనం n.s. a journey. i.e. ప్రయాణం Vish IV 118. Calva. 117. Radha 3. 104. - - see పయనము [illegible] & see Gunt. 37 [illegible] సిద్ధపైతె

2 పైని adj (see పై) Next, additional, over
పైనేటు
3 పైనేటివారల్లు } Parias beggars similar to the
భట్టులు among Sudras
Sucas. 2. 451 (entered # 642)
పైనేనివాండ్లు where it is spelt పయనేతు 9 v
Sucas II 449. III. 13 where the
garb is described. They play a part in every
జాతర or festival.

పైపడు Falling on Dasav. 7. 362. 371

పైపైని adv. Over & over, again & again Bal Rama Cha 4. 296. ⊥ proc

పైబడి పేతెని Dasav. 9. 103.

పైబడు To fall upon, attack. M. Saup 1. 145.
BD\6-94

పైమరమ త్రాస్టలు Satyabh. 4. 26

పైమెద్దు or పైవన్నెయెద్దు n.s. An ox with the belly alone white, called a sheeted cow.

~~పైర or పైరగావుండె adj. smooth (a rare word)~~

పైర n.s. vide పయిర.

పైర see పయిర

పైరం n.s. పైరములు, పాడిపైరములు Milch kine. Vajayanti Vilas. 2. 65 68

1 పైమెద n.s. vide పయిద

2 పైని అక్షరము the next syllable — just the contrary of the Latin phrase — See note on కింది

3 A chatu verse says: క॥ చెప్పకు పైనేడేల్లి నీ [illegible] గరళ [illegible] నెప్పరుల [illegible] కాలులే

Browns Telugu Dictionary

భైరవం adj Terrible frightful

భైరవం n s Frightfulness. Darkness or swimming of the eyes కన్నులు భైరవమాయెను a darkness came over my eyes. I was dazzled.

భైరవపత్రం Rioting (Carey in Romans)

భైరవాసం A cloak The kind of cloth called అంగవస్త్రం. See Xn Ved: Ras 3.191.

భైరవమూర్తి n s. A name of Typhon or the devil various demons have various epithets prefixed as అకాలభైరవ Anubis or Osiris అసితాంగభైరవ or the Black demon సంహారభైరవ Apollyon the destroyer. So also వుగ్ర awful క్రూర cruel

బైరాగి (Hind: for వైరాగి q v) A hermit or religious beggar From విరాగం unpleasureable

~~బైరాగం G. 1. 33 is expl. ... error for బైరాగం~~

బైరి adj Big. bushy as a beard. For బవిరి q.v. In the best edition this is spelt బవిరి. See బైరి

బైరి see భైరవి .... Jerdon. No XII½

బైరిగడ్డం A shaggy beard - No - Vijaya 2.172 is a delicate cut beard. a little trim beard - see బవిరి

బైరిపంజరాలు n s Trellice work in plaister. Flowered ornaments like leaves along the roof. Tara 4.202 From బవిరి + పు + జలక. Vijaya 2.133

బైరిడేగ n s. The Peregrine Falcon A kind of hawk Vish Maya 3.31 See Descr in Madras Journal. X. 79

బైరు n s. Growth, growing corn - పంట being ripe corn Vish P. 1.102.

బైరులమెరుపులు n s. Omit this fictitious word.

బైరుపంట The secondary & mixed crop as distinguished from పంట q.v. the chief crop. ... the grain sown has not yet come up

భైరవుడు Mas ... frightful ... a proper name ... the bad lords which eight are collectively called the భైరవ ... No XXVII See ... or Peregrine Falcon Jerdon or బైరి

భైరవి {The white coated eagle} a powerful bird called Byree {an epithet of the goddess Cali or Durga who is the same as Isis, or Venus Ultrix. Or Venus the goddess of beauty. Ananda V. VIII. 84

భైరవాసం {A cloak ~~This word is wholly unknown~~. In Ved Ras Xn 3.191. it is used in rendering St John XIII. 4 "a towel" where Fabricius very properly says ... - I since find that it is a sort of cloak - and the true spelling (used in Bengali & Cannadi) is simply బహిర్వాసం

భైరవకత్తి. Pal 259 A large heavy two edged sword

భైరవం A ~~no~~ drug - (more than 12 various bhairavas, or drugs, are named in As Jour Sep 1819. p: 233) "Medecine or Preparation" may be the best word

Bhairavanatha, a certain demigod or devil, employed by Siva as doorkeepers, guards, or jailors. "The Kotwal of the gods" says one glossary The Gosains & Jogees pay him much honour.

భైరవి Rox. 3.77.

వైలాండికర్ర, n.s. A seesaw

బైలు or బయలు or బయ్యలు n. Field, area. Opening, orifice. The outside, the surface, plain. infl బైలి q.v. and abl. బైట q.v. — The globe, sphere, hemisphere Paruj IV.35 ఘనకులశిఖరి కుంభములో బయలుగా

3 The sky, the expanse of heaven, the external world Vem. 2065. 613. 617 Space. Vem 1745, 626. 782. 1950. ఇంటిబైలు the area where a house once stood ... The surface Tara 3.86

బైలుదేరుట v.n. To come forth, break out, begin, start, set out. To turn up, come to hand, occur, be found, come to light, result, appear, be discovered: to prove (true or false) To be shed, as tears, or burst forth, break out. To set to work to do Judges IX.3. మగవాడుగా బైలుదేరినాడు he proved a man of spirit

బైలుదేర్చుట v.a. To bring out, elicit, bring to light, exhibit, demonstrate, unveil, disclose; causal of బైలుదేరుట q.v. To strip, expose, make naked

బైలుపడుట To fall out, come to light, be disclosed. Dasav 9.394 and M. adi ... entered under [illegible]

బైలుపరచుట v.a. To expose &c see బైలుదేర్చుట

బైలుప్రజ్ఞ Vallabh Amba 3.65 | [illegible]

బైలువెళ్లుట To come forth &c see బైలుదేరుట

echouer - Galenteriana 1.137. [illegible] 17

బయలాకుమారుం (Pros. p. 12) a voice uttered (or heard) from heaven. బయలాకోలిసపుర్ర వాయమ్మైనంతే Lavania 129. [illegible]?

3 Harisch Dwip 1.492 (398). పంటచేనులెల్ల బయలుగామేసి they devoured or ravaged the corn fields and reduced them to the *bare plain*.

బైలుదేలుట This is the spelling used at Madras for బైలుదేరుట

బయలుల దన్నులు BD. 3.878 the baby kicked with its legs sky-ward — or — with its legs in the air — కంద్లు బైలుకమ్మినవి

Browns Telugu Dictionary

పైఅపేదలు

పైష్ట Balram 4.252 పె॥ plu of పఱకలు.

పైపన్నె A cow, or ox with a belly alone white see under పఱ.

పైవిలాసం or పైవ్రాత n.s. Superscription, what is written outside - Direction

పైషజ్యం See భైషజ్యం Quackery

పైష్టి or పైష్టి Some spirituous liquor apparently made from Flour Bagala XIII. 9

పైష్టికం n.s. A cake of flour, a kind of beer made from పిష్టి or fermented paste. Lalito 2. 120. Bagala XIII. 9.

పైషీకంలు

పైషీ

Jargon, Jabber, a rough dialect. Lingo

1 పైశాచికం । పైశాచం n.s. Gibberish [the ghosts did squeak and gibber in the Roman streets. Shaksp] the language of demons or fiends - Jargon.

2 పైశున్యం Information, espionage, roguery (2W.) Comment on ~~Vish~~ Amuct. IV. 66 explaining the word కొండెం

3 The పైశాచిక is reckoned by Grammarians as a dialect of Telugu - See Campbells Grammar, page 13 of Note by Ellis - and in the next page he mentions చూళిక పైశాచిక which is merely another class of gibberish - mere పైష్టపదాలు. YET it may be a pedantic name of some province which, పిశాచకం W. Vish 185 gives in a list of rivers. In the above page of Ellis it is clear that Tamil is meant - for he says Paisachi spoken in the countries of Pāndu and Kekaya - Yet still it is in doubt: for the words there quoted as Paisachi are not Tamil. Probably it merely denotes "some devil's dialect."

4 పైక్షైన Swa 1. 43.

5 పైష్టజ్యం P. 1. 232

Browns Telugu Dictionary

పైమఱ n. s.] The bridge of the Veena or Indian lute.

పైసరం n. s. A home thrust, a deep poke. A severe stroke or dint. Ila. 1.152. III. 141.164.168. IV. 69.138. A southern word for మీసరం q. v. E. పై or మీ upwards, and సరం possibly from చొరక rushing. It is not Tamil nor Tadbhavam — It must be distinct from మీసరం for in Ila. 4.138. వ, de coitu she says ఘన జఘన సంఘ పన ఛపఛ టాప్తారంబులు తోరంబుపై మీఱ మీసరంబులుగ పైసరంబు లొత్త నాభిత్త్రి తత్తరిలక పాత్తురాని &c. &c.

పైని n. s. Shame, modesty. [illegible Telugu quotation]

పైసిపాలిన adj. Shameless. [illegible Telugu reference]

పైసిమాలు v. n. M. Santi 3.374 Panch. 3.303

పైసిమాలుచెట్టు The naked tree — the name given to a tree which entirely loses its leaves in autumn. In Hind [illegible] it is called the bé-sharm or jhár. = బిద్దిచెట్టు? in Tamil [illegible]

పొం n. s. Gold.

పొంకం n. s. Proportion, meetness, bloom, jollity, Person, general figure. Utt Ram. 4.254 Trim, grace, inclination, cupidity, an ornament, fluency, elegance of speech, ఉబ్బులపొంకం Vema 568. 893. desirious of beauty. How pretty. Ahal 95. 104.

N. VII. 162. 172

1 In Satyabh 3.55. [illegible Telugu quotation]

2 పొంకంపైన adj. Handsome, well proportioned, well formed, or well made, fluent, eloquent,

3 పొంకంగా adv. Meetly, duly, fitly, trimly, Anirud 3.32.

౪ పొంక see పొంక — thus spelt in some mss as for instance in Bhallana III. 50. ౬

౫ పైని BD \5. 626 is rendered మానము, ఘనత, గొప్ప.

౬ పైకృత్తైన Siva 1.3.

Browns Telugu Dictionary

బొంకవి

మ-శాంతి-౫-౨౦౭-[illegible]

పొంకము (అంపు) Neatness, tidyness, suitability

3- బొంకించు v: a. To deceive, or trick, To delude, tempt, mislead. Paidim: 4.212

౧- బొంకు n.s. Fraud, guile, deceit. A falsehood DR. U. 526

బొంకెడు v: n To lie or speak falsely [illegible]-౩-౧౩౪- DR Ayo. 84 line 3

బొంకించు v: a To deceive, delude. [illegible]-౪-౩౪౧- G 7.56 H.4.345

పొంగము

బొంగరం n. s. A playing or humming top with a string. In Vij. Vilas 1. 174 a beautiful breast is compared to it. In Ila 4. 147. the penis in coitu. బొంగరాలు (in pastry) a sort of cakes-

బొంగరాలవంటిరాయి n. s. A round stone about the size of a top i. e. about the size of the two fists.

పొంగిరించు v To grow, effervesce, swell, ferment,

౧ - బొంకు n.s. [illegible] - విష్ణు - ౨ - ౧౩ - [illegible] - ౪ - ౯౯ - [illegible] - ౩ - ౧౧౧ - [illegible]. Also see Vema [illegible] &c

పొంకప్ప n. s. A sort of fish, the genus Tetrodon, particularly the species termed Hispidus. This fish is nearly spherical and covered with prickles.

3 బొంకి Error for బొంకి? [illegible] In Sampegam § 72 బొంకి [illegible]

పొంకనము ponkanam BD\3.1310 = [illegible] spelt పొంకణం in BP [illegible]

Compare పొంకణం

పొంగలి } Loc 3. 165
n. s. making in the inflex, sing. పొంగటి.
పొంగలిపండుగ Rice milk, boiled on festive days
Boiled rice, mixed with milk, and seasoned
పొంగళి } with sugar &c. పొంగలిపండుగ. A great Hindu festival in January, at which this dish is used. Hams 5. 15.

పొంగారిన adj. Cooled, past the hey day of youth.

పొంగారు v. n. To boil. M. Carna 3. 273. and 2 289.

బొంగ

Manu 5. 50.

పొంగించు Suca 3. 293 ఉప్పొంగిలప్పొగాచెలి

పొంగు n. s. (Sara. 2. 21.) Effervescence, boiling or bubbling up, overflowing, The hey day of youth, excess of joy, the eruption of the measles. Tentigini libidinis. fervescere vulva. Vish 1. 74.

బొంగు n. s. A large hollow bambu. so named from the booming sound of its tube. vulva laxa et profunda. పల్లకిబొంగు A palanqueen bambu. డేరాబొంగు a tent bambu. వెదురుబొంగు a bambu pole గొంతుకబొంగుపోయినది i. e. the voice sounded as though he spoke through a bambu tube. He became hoarse.

పొంగిన adj. Boiling. Elated. Manu Cha 5. 50.

Enter what Dubois says, p 386 – 387

BD\5.965. G. 6. 124 |ज|

పొంగు v. n. To effervesce; to boil or bubble up, overflow boil over. To palpitate, to exult PLL. IV. 16. Pal. 59. R. 5. 197 be overjoyed, elated, in ectasy to swell as breasts, Ila 1. 115. to ferment also to boil over with pride, or delight Vema 1317. 3203. fury. Tara 5. 69. To break out on

బొంగుళ్లు వచ్చు v. To die of heart break. To die. slick right away. as the yankees do.

పొంచు v. n. To lie in wait; to crouch, or lurk. Tara G. 1. 109. Rbh 1. 129 పొంచుదురు they will hide 3. 85 and 2. 114. Ahal 11. Sacuntala 3. 83. Bhase R. Khish. 283 పొంచుబెడంగ an eavesdropper.

పొంచెలు n. s. A sort of bracelet.

పొంజుని Og 40 says వియుంటు జేసిరిన

the skin, as the smallpox. పొంగులమ్మవారు symptoms of such eruption. Hence వంటకం? వండుట to be heated to be cooked. hence వంట & వంటకం cooking. cooked food, hot food. In opposition to సద్ది i.e. చద్ది i.e. చద్ది cold food breakfast because food is kept cold for breakfast, after being cooked overnight. (Query is the root ongu. i.e. పొంగు to be hot from the possible radix po hot? heat?) వండిన నూనె Boiled oil. — Manu V. 50 In Basw

not found Dwip 3. 372 (ముం)గి is మునిగి plunging, sinking

పొంచు n. s. Lurking, eavesdropping, పొంచులకాడు an eaves dropper.

3 ఎండదెబ్బతగిలికండ్లుపొంగినవి the eyes are inflamed

4 పొంజులు ~~ponzu in G. 1. 109 is said to mean కలసిన~~ but in Lila XX. 173 where it is rendered 50 ~ కూర్పులు to intertwine. weave. twist.

5 పొంగుప్రాలు A sort of grain H. 4. 156

M.1.4.216 = కొరకు

పొంటె n.s. The same as పొత్తు Z. A see in Hari Vamsa Uttara 1. 50. – In M{Santi. 3.228.125 / Virata 1. 131 it is rendered కొరకు For. ఒకపొంటె Once, one time – a phrase used now at Rajy – or rather For one. for once

బొంత – మొంతవాడు or మొంతమొయ్యి n.s. The stocks or light fetters of wood. కన్నులుమొంతలుపట్టెను my eyes swam or became dim. Their eyes were held that they knew him not

బొండాం or మొండ్లాం or బొండ్లాంకాయలు n.s. Cocoanuts with husk on. In
౬ – Cuddapa మొండ్లాం. + A.6.17 not బొండాం but బొండ

In Suraya Janaya 4. 28 ~~what is the sense?~~ it is బిబ్బొంట్లు = ప్రాబొంట్లు = పద్మిని a lovely girl

బొండకొయ్య } Suca 3.163 Wooden fetters

బొండగ in Ol 42 is rendered కొంతుకలవి

బొండవేయుట To fetter.

బొండమువాడు But in ... XX. 173 ...

బొండలంయిలు ~~in~~ A.6.17 is rendered కొబ్బరి బొండాలు

పొండి Go Go Bhag III. 750.

౧ – బొంతిగ / బొంతిగం / బొండుగ } The throat – A Pod
The cupshaped lid of a paun box properly any thing spherical as an unbroken kernel. From బొండు. Tel Cala II. 3. The apple of the throat VdRa 2·200

౨ బొండు n.s. A Pod An unbroken nut of betelnut. Chamat Manj 2. 56. = పూగం = పోక. మొంతపొక్కా Ila 3. 92 is

౩ మొండ్లాం See మొండల

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

౧ a kind of jasmine in knots or unopened flowers. a certain weed. see మల్లె. Better spelt బొడ్డుమల్లె

౨ బొండుగ D Navan. p: 118 the heart? Tatach thinks it may mean Round

౩ బొండ్లము bondlam = లేతకాయ i.e a young cocoanut Ol 42 Vulgarly. Starknakedness

౪ బొండు round, globular – Thus in Pal 61 బొండుపుంజీలు are small bells hung on a saddle or bridle

౫ బొండుపు A birds pluck, or bowels – the inside. M. Santi 3. 466

౬ in A. 6. 17 it is లేతనీళ్లబొండలంయిలు cocoanuts containing water – This proves that it ends in A, not in AM

౭ పొండు Begone! (plural) Dab 233 DRY 2392 line 7

502

Browns Telugu Dictionary

పొంత n. s. Neighbourhood, closeness. One round or turn of a rope. Way, path. A pot of water placed with its side to the fire for another to rest on; thus both are heated.

పొంతదైన adj. Near, neighbouring, సమీపమైన, దగ్గరవున్న. భాస్కర రామాయణం. కిష్కింధా. ౨౦౫. భాగవతం. దశమం. ౨౦౮. పారత. మొ సల్లపద్యం. ౧౨౪. విష్ణు పురాణం. ౪. ౧౬౧. వేమన. ౧౩౧. U.R. Ticcana 2.24

బొంత n. s. The mullet fish, mugil cephalus. A[illegible]

బొంత n. s. A quilted cloth, a patched cento, a ragged patched cloth, rug. బొంతవిడిచి నైవరవ్. బుబాలు
BD. 4. 1919. 1921 BP. IV. 421

when the sky falls we shall catch larks. బొంత నరికరవలు గలవాడు a muscular man
See proverb in Vaiz 2.99 గుఱ్ఱానికి తగిన బొంతలు వేసే Like horse like saddle — Like a [illegible] such rogue

బొంతకాకి n. s. A raven. (This I saw) see బొంతకాకి

బొంతరాటి n. s. A kind of plantain with red skin called

బొంతగంధకం A sort of brimstone in flakes.

పొంతనం n. s. A happy conjunction of the stars, సరిపొంతనం

బొంతపువ్వు n. s. The dark red dust in the divisions of

బొంతవెలిచెట్టు n. s. The species of plantain producing fruit of a very large size called the cowplantain.

బొంతరాయి n. s. A kind of pebbly rock called plum pudding stone.

పొంతు n. s. Fitness, agreeableness.

a palm leaf. This is very acrid and is used for blistering.

the cowplantain. Also called బొంతఅరటిపండు

పొంత adv. Near. U. R. Ticcana. 2. 24.

euphony. in verse. connection, analogy. The same as సందర్భం vide సంతనం. & see note on సరాలు

బొంతజెముడు A forest plant of a large size (see జెముడు) — used as a medecine

పొంతకుండలు a line of dishes or pots

బొంతకొంగ The large cormorant. Jerdon 395

~~బొంతకూర~~

బొంతచేప Russell mentions these species

No 127
128
129
130
180
207
56 మూరుబొంతు

Browns Telugu Dictionary

బొంతు n. s. Yellow ochre. Saffron colour.

బొంతుపెనెకి adj. Rough, not smooth, shaggy. బొంత కాకి a raven also a young or year old sheep

బొంతులు n. s. plu. The great millet so called while in the husk.

బొంద n. s. A hole, a bore, a fissure. Pit. a very small dent, ~~hole~~, a well. gulph. A leak. a grave, a small palmyra tree, బొందమెంట a desolate pit or grave. Sumati 53. A little bay

పొందిపించుట For పొందించుట. the causal of పొందుట v. a & n. Ila 3. 132. The initial P is often dropt, as stated

బొందపువ్వు n. s. A kind of film or cotton which is found on the young palmyra leaves.

బొందపడుట v. n. To have holes, బొందబట్ట full of holes.

బొందబొడుచుట v. n. To bore holes.

పొందమ్మి n. s. The yellow lotus, Bhanu. Vij 2. 23.

బొందళం n. s. A double or lined dress, a quilted coat armour, mail, అనగాకవచము D. ABA

పొందామర n. s. A golden coloured lotus. Bhanumati 4. 136.

బొంది n. s. The human body. Bhag X. 193. Vema 1. 54. 159. 166. Pal 89 HD. 2, 1347 R. 5. 92 BD\5. 129

పొందించుట v. caus. To insert, enter, superadd. To enable him to get &c. see పొందుట. బేరం పొందించుట to settle a bargain To inflict (punishment), &c.. 3

3

బొంద adj. Stout, pump. big.

under the letter P and it becomes ఒందుట. పొందుట. బొందుట Vema 1383.

3 to inflict or cause (delusion) B. 8. 446 నన్ను ఈ (శ్ర)మ పొందించినారు they caused me this trouble — They made me incur it.

బొందళ్ళవు ... a pair ABA. 3. 83 .. Pal: 450 line 12 Armour

బొందనము Vish P. 1. 50

పొందిక } n.s. Fitness, agreement, ~~aptnt~~ aptness Proportion, regularity of arrangement or construction of words. Fixing, settlement.
పొందికె } U. Ram 4. 255. = కలయిక R. 5. 59 -

బొందిలీలు The name of a tribe of Hindus [who principally people the countries about Delhi but are found scattered elsewhere - बुंदेले &c]

పొందు n.s. plu పొందులు. Getting, attainment, enjoyment Fitting, suitability, union, joining, Agreement fitness, Vema 637. Tara 3. 87. where it is plural also 4. 91. వానితోపొందుకట్టినారు They leagued with him. స్తోమంపొందుకట్టినారు he raised a mob.
పొందుపడిన Fit, right. K.P. 3. 98 and
పొందగు = అనువు అన్వయి BD 6. 80
ఖలపొందువిరిమెగ్గ Dab p. 49

బొందు n. s. Skein, bundle, of fibres or thread. చిక్కుబొందు a roll of silk threads round which the tresses are rolled.

బొంద A plank or rather beam applied solely to the fibrous wood of the ఈతచె or తాటియి the date or palm tree.

బొందగొడ్డ adj. Big, heavy, బొందనేల Barren saline soil

బొందుపైరు Corn that is fruitless = 503

బొందుగడ్డి / బొందుబొప్పు (బొప్పు) } The straw of spoilt or blasted corn - used as fodder

పొందుట v. n. or ఒందుట. To join, be gotten, be settled &c. To be added, or inserted. To belong.

పొందుట v. a. or ఒందుట. the initial P being dropped To get, To have, enjoy. To reach, arrive at, To enjoy a woman, Surabh. 118. Sar Dwi, 543. To suffer or meet with, joy grief. &c Vish P. VI. 194 or death. M. Anu sas. V. 201. & 1. 1. 200. Vish 1. 14. Padma 3. 32. అన్యంబునొందక Vema 8. 193. he fell into no sin. తప్పునొందక Bhag X. 94 meeting with no check. నరకముపొంది Vema 389. he fell into hell. కన్నుపొందుట To close the eye. see M. 1. 6. 322 I doubt this reading. .. పదిరూకలుపొందుతుంది It will cost tenpence In M Santi 1. 405 observe the unusual form బొందెదము గాక May we obtain!

ప్రాలుబొందులు KP. 4. 89

బొందిలతోమాల A.1.75 A kind of necklace

బొందుపైరు or మొందుగట్టి n. s. Growing corn dried up from want of moisture.

బొందుపోవు v: To be dried up, turn to pith.

3— బొందుబాటు n. Getting వాండ్లను పొందుబాటు చేసికొనెను he got them to be on his side, got round them.

బొందె or అరటిదిండు n. s. The edible inner substance, core or heart of the plantain tree. The string for fastening a jacket. The tie of a bodice.

బొంపిరి Whole, entire, total — Wholly, entirely

పొంపిరిపోవు (పోయు) is rendered ... in Og 39
బొంపిరిగొన BD\5.1052

m Salya 2.342 = finely, nobly G.8.4
Sreeanna U.R VI.62 To be defeated

బొంపిరిపోవు v.n. To excell, be admirable or excellent. Vish P. VII. 421 Yet I A thought it meant ... to be defeated! Bhase R.Y. III.130

పొంపిరిపోవు Admirable, fine. The true sense seems to be సమృద్ధిగా To the full G.8.4. BD Introd 238 BD\ M. Salya. 2.4 ... Santi 6.340. Salya 2.342. BD\2.680

పొంపు or మెడపొంపు The nape or back of the neck.

పొంపట్టు n. s. Gold embroidered silk. Tara V.5

పొంబిలం n. s. A gold touch hole, a (Tara 1.2) ~~girls~~ beautiful navel is so called in this passage Rather బంగారు పాతర a pit in which gold is stored. A mine of gold.

original copy, bound in two volumes, of Campbell's Dictionary

పొంపిరి see #394 where the quotations are given in full — Surely I A is correct — Thus బొంపిరిపోని భక్తి Harisch Dwip preface 29 evidently means Unfailing devotion. On consideration of the citations the word seems to mean to exceedingly, vastly utterly — and thus is an adverb equally applicable to gain and to loss — Whole, entire, total BD.5.262 & 1.60 \4.250 & 5\1052 The words సమృద్ధిగా, విస్తారం are considered to give the import — see Padma. 1.95 = విస్తారంగా Yet the same poet in Vish P. VII.421 seems to use it for utterly, root and branch. The word is Kannadi — see Reeve p: 958 where పొంపుళి, పొంపుళి, పొంబుళి are interpreted "Horripilation & great, much." In the Kannadi dictionary p: 956 బొంపుళి or బొంపుళి is rendered Horripilation (గగుర్పాటు; రోమాంచం) and "Great, much."

3 పొందుబాటు చేయుట To make an arrangement: to make over.

పసిడిబొందియుకర్ర BD\4.1443 A staff with a gold ferrule?

బొంపిరిపోవునట్లు Bobbili 3.154

బొంగు Gold. Tara 5.5. Hams. 4. 341.

౪ బొకెసంపులరోగం n.s. The caries arising from the last stage of the venereal disease. See పెరిడిపొక్కుల సవాయి.

3 బొక్కులుమీ Avaunt! begone! Manu. 5.11 and 6.51 పొక్కాలిపోరా = the same. From కులుచు to burn, or be ruined. D Navan: p: 275

౪ బొక్కె n.s. A hole, a pit, a grave, In general not a hole through. బొక్కపడింది there is a hole made there

౫ A mouthful of dry grain i.e. బొక్కెడు. --- Ramabhyudaya VIII. 40 In G. 1. 141 it appears to be used for బొక్కెలు a bone = బొమికె G. I. 145 .. రెక్కల లోబొక్కెలు తొలిచన్నది

బొక్కసం D. 1. 1383 A pocket in a coat. (Kannadi Dict: page 1046) a pouch - See బొంకసం

బొక్కెపతి

౬ బొక్కెబిరడు n.s. A kind of snake.

౨ బొక్కెలి making in the inflex sing బొక్కెలి a temporary fire place, formed with loose stones &c ADC. Grammar. p: 54

౧ బొక్కెసం or బొక్కసం n.s. A closet, a room, a treasury. A small box, like a jewel box Tara 4. 94. Sucas. 1. 106. Ahal. 2. 59.

Lavanya 154. where దర్పకుని బొక్కెసం Cupids treasure house means the mons veneris.

బొక్కెసపిల్ల A storehouse, a closet

౧ బొంక్కు పొక్కుడుం రాళ్ళ కొలిగాలిన వైదు These three are as inseparable as the three points of a triangle - or the three legs of a stool

౨ బొక్కెసం A pouch full of బిళ్ళలు. Basw Dwip ii. 3. 328

3 బొక్కుడుచు To kill, or, to render powerless: strike stupid Ramabhyu ii. 50. See బొరకుడు. for which this is another spelling to suit the metre: it is admissible only because the authority is so respectable - The word బొరకు + కులుచు is similar in this pōcālumu, from బొరకు + కులుచు respect.

౪ బొచారు { This word is a mere corruption of బొంక్కెం. bōcārū Efficacy, force, as of a medicine. This word I have heard a Madras doctor use = గాలి effect, fumes, spirit, potency. It is a Hind. Arabic word. దీని బొచారు తేలి అవతలి ప్రక్కనున్న పుండు ప్రకారం మానింది the force of this plaster has cured the sore on the other side also.

౫ బొరాలి in OG 39 is rendered బొయబ్బ! పొంటి! కంటె! i.e. a mere exclamation. Avaunt! Swa. 6. 51

౬ బొక్కెము అనగ ... OG 54

౭ బొక్కెలు ...

బొరాలు P. 4. 486

Browns Telugu Dictionary

౧ బొక్కి|పెన adj. Bad, Deformed, awny, miserable,
౪ worthless, Lean. Sunken, sunk in, as the cheeks.
toothless, also underhung, narrow as the chest,
౩ humped, as the back.

పొక్కించు v.a. To fret, blister, or excoriate: To scorch, To fret or plague – మాటబైలుపొక్కించురు To blab or disclose a matter–

బొక్కించు To cram?

బొక్కిగంభ్రంతె

పొక్కిపొయిరాళ్లు The three stones set up to form a fire place, to support a kettle. Kr Pal 102

బొక్కిసొంటు

పొక్కిపసలు

బొక్కిరావ్వ

abl పొక్కేలు
౧ – పొక్కిలి|పొక్కిలు n.s. the navel – Tara 4.94. Dasav. II.283 & VIII.83

పొక్కిల్లురు v.n. To ~~VIII.83~~ peel off or fall off as plaister–

పొక్కు n.s. a breaking out, boil or blister or pock – Molli Ram 3.3. Chendr. R. 1.15. పొక్కురోగం a chancre – The OG 39 says పొక్కులు signifies పొంగలూర్వు

౧ బొక్కి n.s. A certain disease of cattle.

౨ పొక్కిలి... Satyabh. I.18 procacissimum
పొక్కిలిన్ కాంతలు పవ్వళించి తారకొనను కన్నుంగలు గూల్చి నింతగ మోవులు ఒంటుకొని వే మగాతమ్ములు నుగ్గడించు నె క్కంత నయంబా, కాంతి ఘనమి, ఒప్ప ఘుటించగ నిద్ర మబ్బుతో పంతము మీరగా సరళి చాదుదుర్ల్పుటు బోల్లు వేరువర్
For ఘనం I suspect the true reading is చనవు – see చనవింపు .... & see Vij Vil 2.34 procax

౩ బొక్కిసొరు a sort of shark – Russell No 16

౪ పొక్కి అనగా సమీపం OG 39

Browns Telugu Dictionary

బొక్కు v.a. To cram, bolt, gobble, devour, (dry grain in particular) Manu V. 27. To feed, eat (a low word but used in a letter to me from Aker Papia

బొక్కసాగం

బొక్కెన n.s. A leathern bag or bucket; a nosebag for horses.

బొక్కెనాకు n.s. A name of the creeping vervain (verbena nodiflora. Linn) or {see వకొల & కనిమ S. పాసర the fruit being worthless పిక్కెనకాయలు means bramble

పొగ n.s. 1. Smoke - 2. Steam, vapour. 3 or పొగచెట్టు or పొగాకుచెట్టు Tobacco - ఊరుపుపొగ Vasu 4.10 the vapour of sighs - పొగత్రాగు v.a. To smoke a pipe - పొగమూరిన ఇల్లు a smoky house - పొగలు Ila. 1.140 she burnt incense under her petticoat - పొగతోట a tobacco field

పొగకర్ర n.s. A sunbeam - lit: a stick of smoke, because a beam has that appearance if it falls amid smoke - Yet more probably corrupted

పొగవాసరికె from కర the Sanscrit word for a sunbeam

పొగపెట్టు v.a To season; with pepper &c. Kod § 33 రుచి లేక ఉండుట పొగవని కూర - Place this

~~under పొగచెట్టు~~ = తిరగమూత వెట్టు

పొగచెట్టు = వసుశ్రీవృక్షము SC

పొగడ See పగడచెట్టు.

పొక్కు v.n. 1. To be scorched = వసు: 2వ ఆశ్వా: R. 6. 31 To fret or break out as a boil, pock or blister, to break into blotches - 2 To fret or be excoriated - నోరు పొక్కింది my mouth is burnt - 3. To fret or grieve. Tara 4.29. Manu 6. 14. Surabh 108. R. 5. 72 G. 6. 75 4 To swell or break as dry earth when moistened - 5 పొక్కిపడు To be astonished. Vish. P. VII. 111. 6 To exude or sweat out as salt from earth - వానిపోసినిమిపొక్కు D. his eyes berries i.e fiddlesticks. - - see Ainslie 2. 313

3 పొక్కెన or పొ n.s. A parcel, a bundle, wallet, knapsack budget.

To be stirred up, aroused (as with desire) Surabh 1.74 - పొక్కిన scalded In Suca 1. 258

పొక్కు = బొబ్బల యెగురు

బొక్కలాడు

అబద్ధ పల్లెనివేయంబబొక్కలాడు తున్నది

పొగడ n.s. A peg (of a sandal) A sort of earring. ABA. 3. 89 కర్ణభూషణములు. తెలుఁగున పొగడలు.

పొగడదండ n.s Paidim 3. 123

పొగడపండ్లు

పొగడపువ్వు

పొగడలు

పొగడిక n.s. Praise

పొంగడితెరలు

పొగడికోలు n.s. Praise

పొగడు n.s. Praise

పొగడు or పొగుడు v.a. To praise, laud, applaud. To flatter. Ahalya 22 Naish. 2. 159.

wrong పొగడ్త n.s. Praise, Reputation, celebrity M Santi. 1. 40. Appa. 2. 174. M. Salya II. 104. 1. 97. & 186. Kala Purnod 4. 63

~~పొగయుట v.n. To smoke or steam~~

పొగబాణము Bobbili 3.137 Arrows bearing smoke - i.e bomb shells? hand grenades?

IV. 165

v. a. To season food, Vish Chitt సీ॥ ఉల్లులు తిరుగ మెత్తంతలబ్బి శి ఖ మెప్పెనేనింటి లోంపురిన దివిసరిత, రాజదురాజి నెరగలుకై పినగాని గల్లదు కూండుదాంగల్గకూర్పు పోంగయుటుముందు పెక్కు బాగసుఖ భుక్తి॥

So in the Kod § 33 పోపు కూరలోక పోపు యుండలు పొగచని కూర.

పొగడమ్రానుల్లుసేవ a procession wherein they carry an artificial tree about eight feet high having the figures of females standing naked around it entreating Kreshna who sits on the branches to restore their clothing

3 ఆగుంటత్రవ్వితే లోంపల ఒక పెద్దబాగవుకద్ది we dug a pit wherein a fresh spring broke forth.

Browns Telugu Dictionary

T పొగరు or పొగురు n. s. Swell, height- 2. Pride, presumption, insolence R. 6. 23 Brilliancy
mettle, high spirit- Intoxication, being high in flesh or
Rampant, puffed up - 4. The swell or surf of the sea- 5 పొగ
రువాసన a stifling gust or smell, as of physic
or spirits - a smell that gets into the head - Satyab
3.158 పొగరుమగువ a pert lass, a scornful jade-
6 Swell of breasts Caluvai 101. # 175 - and see
verse written opposite

7 T పొగరుబోతు (or పోతు) a headstrong puppy or prig

T పొగులుట, పొంగులుట v. n. To burn or be burnt up - Bh X
236 To grieve, languish, pine for sorrow & anguish. Suca 3.194 & 1.53
Sar Dwi. 191. Tara 2, 123. Vema 204. Chand R 3, 44.

T పొగవేయించు

పొగిబోవుట
T పొగిశిపో
T పొగిసిపోవుట } pogisipo, v. n. To scatter dissolve or be dis-
=sipated

3 T పొగుడు

పొగుడుట Suca 3.204 (207) Error for పొగులుట [illegible]
[illegible]
[illegible]

T పోపు n. s. The seasoning of food - (verbal n: of ~~[illegible]~~ పోయుట)

T పొగరు

Ram Yuddh 554, [illegible] Stri 2.4. Bhishm 1.61
[illegible] HD. 1.2285

2 In one of his poems Sri Natha says "Brilliant"
తె॥ కిలకిలనవ్వు నెవ్వెన్నగము కంటల [illegible] గబ్బిగుబ్బ
[illegible]
[illegible]
[illegible]

3 పొగుమొల See - ర -
4 పొగరుదెగలు Rbh. 2.76 Dark brown
or grey?
5 పొగిలించుట v. a. (causal of పొగులుట) to afflict,
torment = [illegible] R. 5-234

Browns Telugu Dictionary

పొసుమమగువ – see – గ

~~పొగల లంబుచుము see – గ~~

~~పొగాకు see – గ~~

~~పొగ్గి లంచుకు n.s. Match~~ or fire match, Contr: for ~~పొంగ + చి + ఎ (for elision)~~ & అగ్గి.

బొగ్గు n.s. Charcoal, usually plural as బొగ్గులు plu. coals, charcoal. Vema 154.

పొచ్చెం } Guile, fraud – Basw Dwi 3 ~~292~~ 1163
n.s. Lowness, want, baseness*
Ticcana U R VIII. 21. IX. 29. Bhasc R Y II. 823 M. Virat IV. 180. Santi 3. 472.

పొచ్చెం n.s. Stain, slur. ~~this seems to be merely an (emph.) echo, used only in the phrase~~ అచ్చంపొచ్చెం i.e. అభ్యంతరం or కాపట్యం "nonsense & folly", It is distinct from ఒచ్చెం Ochem v: Vira Bhadra Vij 1. 61. Vish Pur. 2. 240 * In M. ~~Vira~~ Santi IV. 35 A is 3ల6ల. అధమత్వం In Nagnijit II. 26 ~~Truth? reality?~~ the same – M. Salya 1. 91. Panch: 1. 212. M. Dro. 3. 288

బొచ్చు n.s. Wool, woolly hair, Down, fledge, lint Stuff, rubbish trash,

పొచ్చెము M. Udyog 3. 11. 5॥ ఇట్టియుబంధులు మి రుసు । వస్త్రైరు ప్రస్తవినుబునుమంత్రైదుా శ్రీనువుా । కస్సినను జాలునంటుని । పొచ్చెముగా దింత పట్టు కార్యము సుమ్మా॥
In. Suca 3. 131 = శంక = సందేహము

బొచ్చె n. s. A shard or potsherd, a fragment, half a scull, or globe. The fish called rob-all, or పెంప see on పెల and కప్పర. Russell No 105 also called మగబొచ్చు, and మగజెల్ల

బొజంగులు ‥ Raja Sekhara 2.167 2.130 3.160 A paramour
బోజ B.D.V. ~~25~~ 99. Aradhya 455 line 5
Vaizay. 2. 81. BD\ 5. 99

బొజుగు or భోజంగు n. s. (From S. భుజంగ) A paramour or gallant: being the same as విటుడు or విటుడు. హంసవింశతి ౨।౨౭౨। శుకసప్తతి ౧।౯౦౫।చంద్రరేఖ ద్వి।౩౫। ౯౩।తృ।౫౩। where పొంత బొజుంగులు is translated idle babble.

౧ ౨ బొజుగుబోటు n. s. A woman of pleasure, a female rake, or libertine, చంద్రరేఖ।ద్వి।౨౭।

బొజ్జ n. s. The belly; a paunch, a pot belly. దశావ తా।౪।౭।౧౩। యశ।౧।౪౦। బొజ్జపెరిగిన। బొజ్జపెట్టున। Corpulent fat bellied. సుకుమారచరిత్ర యం 3.267

3 బొజ్జమడుపులు n. s. Folds of fat across the belly. Vema 1. 59.

౧ బొజ్జలేని adj. Astride, astraddle, బొజ్జలేకుండ నిలుచుట To stand astraddle.

౨ బొజుగిడ్డ Bahulaasma V. 140 శేl ౬౯. బొజుగులు ఇరిన

~~3 బొజ్జె · A vegetable stew. consisting chiefly of onions — Onion pottage~~ see బజ్జె

3 బొజ్జె see బజ్జె

౪ బొజుగు bozugu. Bahulasw V. 140 a ladys toilet: her paraphernalia. = అలంకారం

Browns Telugu Dictionary

పొవ n. s. (for s. ప్రవ) ఆకుపొవు an undivided palm-leaf with the rib joining the two wings

q: v

పొంగరించుట or పొటమరించుట v. n. To swell or come to a head as a sore. To swell as a growing breast. To shoot out anew as lopped trees. = కంద్రించుట Ila notes 1. 14.

పొమ్మకర్ర n. s. The first shoot of grain when forming in the ear. A barren sprout in an ear, see కొరుకు పొటుకరలు. Paidim. 4. 166.

౬– బొటనవ్రేలు n. s. The thumb, the great toe. Dasav. VIII. 94. బొటనవ్రేల నేలవ్రాసెనది she drew lines

3 on the ground with her toe, an expression ... 3

పొంపొం adj (of tears flowing) Fast, gushingly, welling. Tara 4. 19

బొటమనవ్రేలు n. s. The thumb, the great toe, ~~Dasav. VIII. 94.~~ Satyabh 4. 271.

౮ పొటమరించుట. Savibarna 3. 16. (in notes for తలలెత్తి ఉదవితే) see పొటకరించుట To Swell to be produced, to become visible as pimples or boils. Surya Tanaya 1. 57 also in notes Vish Chitt 5. 120 for. ఉబుకయుట

27 బొడిమె n. s. A pimple. ADC .. is wrong - Error for బొడిపె

పొటుక్కన potuckanan Suddenly, down (applied to sunset) Calah: Mah. 4. 62

౪– పొలేలు with single ల is the correct spelling of పొల్లేలు – see opposite

పొట్ట n. s. The belly, paunch, pluck, The inside

౧ as of a fruit. Vema 2012 Or of an ear of corn – A
Charitr: page 967. Bhimeswara Puran. 5. 126

౧ రెండు నెలలకు పొట్టపోట్లు దేరు తీసినది Loc Rec 3. 316 line 7 The pod
పొట్టలో పైరు వుండగా while the corn was in the ear, పొట్ట
తెగుళ్లు the blast or evil in corn – పొట్ట పోసుకొను
To fill his belly, to guttle. Chand R. 2. 8.
~~పొట్టి adj. Short & thick పొట్టి నాణెము A thick coin, not broad & thin.~~

౨ కనుపొట్టలు a sunken place (or a swelling?) at the eye.

3 used to denote the gestures expressive of regret or downcast shame.

౪ The celebrated Sri Natha made an appointment with an oilmans wife to meet him at the pagoda of Bhairava: she disappointed him and he uttered his vexation in this verse addressed to the god వ॥ గారెయులమె
కప్పొత్తులను గొమ్ము పొట్టక్షను గొడదిప్పుం జుల్లర్ నరకంయుగగా పుష్టికి తి (to throttle)
సన్నైతివిగాని శ్రవచ్ఛిరం బుప్పై కరమిడి పాముసట్టితిలభూతకు కాళిపదీ
యా శష్పముల్ పెరు కగదెక పొరతివిక భీకరమూర్తి వెకాల భైరవా ॥ The god hereupon went and brought her to the poet.

౯ పొటమరించి in Olg 39 is rendered గొరిచిపొత

౬ Or. బొటవ్రేలు R. 5. 17

౭ బొడిపె A bump or weal or whelk

౮ వాని గర్వము పొటమరించె his pride broke forth

Browns Telugu Dictionary

T బొట్ట n. s. A hamper, a large high basket for storing grain &c. a wallet for food. Local VI. 90 line 9 Hams. 2. 84. 1. 120.

౬ ~~బొట్టుకోల్ల~~ n. s. A bolt or headless arrow.

౪ – పొట్టకఱవు

T పొట్టకత్తి See పొంతకత్తి

T బొమ్మిడి or. బొట్టుడి n. s. A stone, or stumbling block This word I have heard both in Masulipatam & in Cuddapa

T బొటనవ్రేలు n. s. The thumb, the great toe.

౩ – పొట్టి adj Short. & thick పొట్టిరూకలు a thick rupee, not broad and thin

~~T పొట్టివాడు~~

T పొట్టితనం n. s. Shortness of stature.

T పొట్టిపిట్ట A sort of flycatcher bird, It is grega=rious & very vociferous.

బొట్టుముసల n. s. A cudgel. Hams. 2. 30.

T పొట్టు n. s. Stuff. trash Husks, chaff, Bran sawdust, the scales of fish Vema 1364, పొట్టుధాన్యం Grain that has a coat or husk, as వడ్లు, ఆరికెలు, కొఱ్ఱలు, సామలు, వరిగెలు &c. పొట్లు పోయిన వడ్లు

౭

grain from the bottom of the heap – పొట్టపెంజెర a scaly sort of rock snake –

౨ బొట్టపెంజెరలు G. 8. [98] 101 A sort of snake

౩ పొట్టమంచి. or. బొట్టమంచి A. 6. 21 = పొట్టగొర = బొట్టగలగొర – It is also written in one ms. పుట్టమంచి

౪ పొట్టకంకి A bulging ear: a swelling pod, ready to burst: to this is compared the bulge of a handsome calf of the leg

౫ గట్టువిడిచి పొట్టకు పోరాడా shall we leave the full & fight for the empty – shall we give up truth for falsehood, reality for fiction?

౬ బొట్టకోపపెట్టు Local VI. 387 line 6

బొట్టు n.s. A mark, a patch [above: పొడుగుబొట్టు a long mark / a gold spangle, or patch yellow black or scarlet] on the forehead, the sign of marriage called తాళిబొట్టు The long or round sectarial mark on the forehead, an ace on the cards. The grammatical sunna or circlet representing n or m Bhi 13. Appa Cavi 2.27 where గట్టిబొట్టు is full sunna. See ఉబ్బుబొట్టు - note this word is superfluously added to నిలువుబొట్టు see on పూస. నిలువుబొట్టు The upright line, or streak in the forehead which denotes the Vaishnavite sect
అడ్డబొట్టు the cross mark which denotes the Shaivites

బొట్టుకట్టు See నొసలబొట్టు.

బొట్టుకట్టు To marry. See తాళిబొట్టు

పొట్టుకఱ్ఱ An empty sprout in an ear of corn - see కసువు

~~పొట్టుతాలు~~

~~పొట్టుపు~~

~~Local Rec I. 105 line 17~~

పొట్టుధాన్యం See పొట్టు

పొట్టుపొక్కు v.n. M Udyog. IV. 88 = తలమునకలాయె To be agitated with joy or sorrow. To be reduced to powder

బొట్టె n.s. A child ~~or infant a little girl~~
Local Rec. 3. p. 372 line 6 & vol VI. p. 8 line 6. & X. 41 line 9 నా బొట్టెలు my ~~family or inmates~~ wife & babes.

బొట్టెడు n.s. A little boy, word peculiar to the north east

బొట్టెలబేరము The slave trade. This is a well known word - Satachari - It also denotes the custom of putting out a child to nurse పెంచబొట్టెలు Loc Rec. VI. 8 line 6

బూరిదె బొట్టు Suca 3. 90 ఉబ్బుబొట్టు q.v in ...

3 పొట్టుపురు Local Rec vol 3. p 323 line 21

గపొట్టునే Loc Rec vol 1. p 105 foot

పొట్టుపొట్టుగా In shivers, bit by bit.

మీద తోలు పొట్టుపొట్టుగా రాలిపోయినం దువల్ల from the abrasion of the epidermis.

ఎక్కడవున్నా సరి బొట్టు పెట్టినట్టు కనబడుతున్నది it is found in a moment: you can lay your finger on it

బొట్టె in Mrityunjaya Vilasam. 3. 201 సీ॥ బొమ్మలాటం ... నెవరు జాసేరు ... బొట్టెల గుఱ్ఱాలు ... here it is children

Browns Telugu Dictionary

3 — పొట్టేలు n. s. a ram. Ila Devi, 3.19 pl: పొట్టేళ్లు

పొ(ట్ర)గు pottregu. A.6.12 i.e పొట్టిరేగు = బొట్టిరేగు the small species of రేగు

పొట్లం or పొట్లెం n. s. A packet, pack. bundle, little bag, paper or case, to hold perfume, powder or medecine - Tara 3.6. Radha 3.127

పొట్లము కట్టు to apply a fomentation - పొట్లముగావుండే ∩

పొట్లకాయ

~~పొట్లకాయ See పొట్లచెట్టు The snake gourd~~

పొట్ల Appertaining to the snake gourd.

చేదుపొట్ల "The bitter Hair flower, Trichosanthes Laciniata (Ainslie 2.296)

A gummy plant called Momordica Speciosa. Heyne

2 — అడవిపొట్ల Rox 3.702

పొట్లతీగ n. s. The vine of the snake gourd, Momordica Charantia Vema 1943. Two species are called చేదుపొట్ల & అంకపొట్ల q.v. పొట్లపువ్వువంటుంది like a cauliflower

పొట్లవెంజెర

∩ comfortable, snug, at ease, ~~luxuriously~~ living together. Enugala p. 43 line 28, see నరకరాగం Ila. 2. 118. పొట్లులు or

పొట్లుపోవు v. n. to become mildewed or discoloured.

2 బొట్లుపేప ? పొట్లుప్పుపేప ? Russell No 99.

3 పొట్టేలు is usually confined to a ram ~~or goat~~ fattened & kept to fight matches

Browns Telugu Dictionary

పొడ్లవేరు

పొడ్లు

పొడ్లువోవు To spoil. as medecines or cloths when too old

పొండ్లు the plural of పొండు

బొట్లు n.s. A title assumed by certain ~~Vaidica~~ Smarta Vaidica bramins. ~~Commonly Doctor - But~~ the three titles Botlu, Sastri, and Dicshitulu closely resemble the titles Bachelor of arts, Doctor of Laws, and Doctor of divinity. These are used among Smartas alone

పొడ n.s. Appearance, form, figure, shape. 2. A visit or appearance- 3. An appearance, mole, speck, mark - Variegated colour పొడపురుగు a spotted worm or serpent - పొడకట్టుట or పొడచూపు to take an appearance or seem - అట్లా చేస్తున్నాడని నాకు పొడకట్టుంది I imagine he will do so - (I have the idea that he will) To shew itself or appear- Padma. P. 3.23. IX.222. Bhag. 8.425. Vish. P. 2.47. పొడచూపిన or

పొడకనుచు To gaze at, view, behold DR. Aranya. p. 326 R. 3.61 = చూచుట

పొడగట్టుట see under పొడ To appear R. 5.257

పొడగనిరి To see, view BD 5.1116

పొడగాంచుట To behold. view Vish P. 8.284

పొడకట్టిన apparent. visible, evident, manifest. పొడగాంచుట or పొడగనుట to view, behold. Padma. P. 3.20 Bhag X.193. పొడగానుక Sar Dwi 3.71 an offering or nazr because it is shewn (కాన్పించు) to a superior in a (పొడ) visit- పొడగానుకపంపి వచ్చెను Balarama V.146

పొడచూపక BD 5.230 = కనుపడక

పొదగాంచు

పొదగు or పొడుగు n. s. Height, length, stature - వాని పొడుగెల్ల బూ
గ్గులు he is a thorough rogue or a rascal all over -

పొడుగు or పొడుగుపైన adj. High, tall, long, lofty. Vish P. 4. 240. High for price -

౨ పొదపత్త్రం n. s. A certain drug - "Asclepias vomitoria (Kan) Vomiting Swallow wort (Ainslie) very efficacious in cases of scorpion stings. (Underwood apud Uht. p. 76 (Ainslie 2. 83)

౫ పొదప్రంభము

౪ పొరబారిన Perforated, full of holes, run into a sinus

౬ పొడమి n. s. birth. Bhag X. 287. The word is doubtful -

౫ పొదము { v. n. To appear - రోగంపొదమగా when the disease appears. In Tel. Cala. 2. 11. de vulvae forma - సీ॥ పులినం

౧ బుగతిమించు పొడుముచు మిక్కిలి తరులబాయుగ గక్కి తనరు

౧౫× సెకము One swells gently looking like a hillock of sand -

3 పొదవు { See పొడగు ~~same as ......~~ Vema 1831. Cavi Car. III. 39 where it is విపులత్వం Bigness, bulge. In Ody 39 it is rendered పుష్టము ... పొదవగు BD 16. 86 = పొడుగయిన

౭ పొదసుత్తె n. s. A small hammer -

పొడి adj. 1. Dry: 2. powdered Small, young - పొడమొలకలు small herbs, పొడివాన mizzle, thin rain mincemeats. Tara 3. 15. పొడిరాళ్లు gravel. పొడి బెల్లం pounded sugar - పొడికావ్యం a petty poem - పొడిముత్యాలు Seed pearl - పొడిఆకు a dry leaf - పొడిమన్ను dry earth. పొడిజేయుట To pulverize or pound - ~~పొడిబెట్టిపూదుట To solder. i. e. To put (పెట్టు) powder (పొడి) and (పూదు) then blow the fire on it.~~ పొడిచెమట insensible perspiration. - పొడిబియ్యం dry (unboiled raw) rice పొడిపట్టినపెదవులు Pal. 158 lips parched with grief

౧. పొదవ n. s. A wrong word - See పదవ. It is so spelt in the Dipica

౨ బొదవుట v. n. To be. Cala Sastram II. 33. క॥ సురతంబు
సేయుచున్నపుడు। పురుషుని దండమున శక్తి బొదవకయుండినేని।
తరుణి భగోష్ఠి పుటంబున। పరిరంభణ చేయునది యె
బొడబవు చెప్పన్. I am convinced that the true sense is to bulge, project, swell, be turgid. Yet
కోరిక బొదవె F. B. 6. 223 a wish arose.
రోగం పొదమగా may mean the disease broke forth or swelled? "Appear" must be wrong - In Mandh V. 204 it is explained పుట్టుట i. e. to appear or come on as a fatal symptom. In Kod § 2 బాధపొదమినప్పుడు when evil happens.

3 పొదవడుట poda vaduta To appear DRU. 1064 In Pariz. 5. 80 పొదవడదప్పె denotes It was thickset. కిక్కిరిసి నిరంధ్రము అయినది.

౪ ~~బొదబాసికప్పు A. 5. 20 is rendered .... బాసికప్పు సంబంధమైన~~ See బొ -

౫ పొదబారుట v. n. To sink (as a sore) or form a sinus, to become hollow

౬ పొదమించుట R. 6. 28 To increase (as heat) v. n but here it seems to mean v. a To create, increase

౭ ~~బొదతలవు ....~~

౮ In Laxmipatis Abhimanya 6. 120. బొదమిన లజ్జా భరమున తడతడవని shuddering with RISING shame In Paidim. 4. 45 పొదమిన వెరిపలు

౯ బొదసు In M. XII. 5. 306 - తే॥ తపములును యజనంబులు దానములును। వ్రతములును వేదకంకర త్వంబు బొదసు (తొడగి / తొడసు)॥

Browns Telugu Dictionary

పొడి n.s. plu. పొళ్లు. Powder. Snuff. Dust. Plural. Ila. 2.163.
చెఱకువిల్తునిపొడి Basava Dwi 3.89 an expression for sugar — Plur: Surya Sanaya 3.209

3 — పొడి పెట్టి ఊదుట To solder: lit: to put powder (rosin) and blow (the flame) on it

పొడిగించుట v.a. To heighten, raise, increase, exalt. To aggravate, ~~swell~~ — To promote in rank

పొడిచేయుట To powder పసుపు పొడిచేసినాడు he triturated the turmeric

పొడిపించుట (v.a. causal.) To cause him ~~to stab~~ to be stabbed పచ్చపొడిపించుట To tattow.

4 — బొడిప or -పె n.s. A knot or excrescence on trunks of trees.

2 — పొడిపొడి యెండ Glimmering rays

పొడిపొడిగా One by one; word by word — in pieces, piecemeal

పొడిపోసుకొనుట G. 5. 269 పొడిపోసుకొనంగ జెప్పు — Here it is supposed to mean కొట్టుకొనవలెను The passage is given up as unintelligible
~~పొడిచెప్పు [illegible]~~

~~పొడిపొడి~~

పొడిమిరియం Powdered pepper. Ramabhyu VII.105

see ఒడి — But the gati is BO & PO

1 పొడిపోసుకొనుట (Dust) G. 5. 267 is explained ~~[illegible]~~ ఒడి

2 in Nelloor H. 5. 39 it is rendered పెట్టుకొను మాటునకొద్దిగానుపడే యెండ

3 చెఱకువిల్తునిపొడి BD\3.324 is a phrase for sugar — "the powder of the cane." వలపుపొడి Love powder — వానికన్నుల్లో పొడివేసినది She threw dust in his eyes. The plural పొళ్లు is used by OG to explain ఉడువర్గము

4 పొల్లుబాలుడు P. 4.225 a stripling, boy, youth

Browns Telugu Dictionary

బొడిమె n. s. The peg of a Sandal "A virile spot! Reeve!!

పొడియం podiyam G 8.74 A sort of horse's pace: a canter

పొడుం

పొడుంకాయ

పొడుగాటి for పొడుగుపాటి adj. Long, tall-

పొడుగు or పొడవు n. s. Extent, height, length - పొడుగున, పొడుగునుంచి, పొడుగునా All along from the first for a long time - సంవత్సరం పొడుగున for a year past - Real nature at Vema 1831. ~~రంకు పొడవు చూచి రంకాడ పోడురా who would commit adultery if he considered its (తారతమ్యం) real nature~~ - Dearness - వెలపొడ రిగినది the price has risen - See note on Dear

పొడుగుగా

పొడుగుట or పొడగుట v. n. To grow, increase, extend

Browns Telugu Dictionary

పొడుగునాం

పొడుగునుంచి

పొడుచు v. a. To pierce, stab - 2. To gore - 3. To prick. 4. To fight. (వెల్లిపొడిచి a flood burst out v. n.) Vish. P. 6.116. M. Adi. 1.112. పొడిచిన తావు an incision రంధ్రంపొడుచుట To bore a hole - గాలంమీదయెఱ్ఱ అనగా యెఱ్ఱపురుగు పొడుచుట To put a worm on the hook యిదికండ్లనుపొడుస్తుంది it tries (pricks) the eyes-

పొడుచు v. n. To rise or swell as a river - To break out - to rise as the sun or moon - Vish. P. VII. 356 (VI. 116) a noble description of the setting sun-

This is printed in my Grammar, page 170

పడమటను వంక గ్రుంకెడి జను భాస్కర-బింబము; తూర్పు కొండపై
పొడచిన చంద్ర మండలము, పొల్పెసలారె; ...
...

See also a similar passage in the Bharata Champu and Blackwoods Magazine Aug 1832. p. 231

పొడుపు n. s. 1. ~~a stab~~ 2 a pricking pain as of a boil. 3 The rising of the sun. 4 The swell of a river ~~P. 4.255~~ ~~Panch. Tantra 4.255~~

పొడుపుకథ n. s. An allegory says Prit on Gal. 4.24. but పొడుపుమాట An equivoke

(it is not exact) properly the same as సమస్య the art of capping stories, or riddles కథపొడుచుట To begin a tale, or commence telling ... పొడుపొడుమని crying stab! stab! Dasav. IX. 270. IV. 250.

... యెత్తిపొడుపుమాటలు note on Sla 3.8. a taunt or jeer (= దెప్పుట) -- also, empty excuses

నెలపొడుపు The time when the moon rose

యిదియేమి పొడుస్తుంది What good can this do, what effect will these produce ... పోటు పొడిచింది the tide has risen. దండుపొడిచినారు a gang of robbers broke out. Pal 165. the same as దండిపోయెను

మోచేతితో పొడుచుట To punch or hit with the elbow ... పొడుచుట To fell or cut down a tree - see verse of Sumati entered under ... --- ముద్ర పొడుచుట to set a seal ఆనపొడుచుట To lay a ban or protest, so as to check proceedings. Pal. ౧౧ - A proverb says వానివేలితో వాని కన్ను పొడిచినాడు They turned his arts against himself. Observe ...

మబ్బుపొడుపులు P. 4.255

Local XVI. 113 line 12 కఱ్ఱ పొడుచుకొనివచ్చినాడు he came using a walking stick

Browns Telugu Dictionary

T పొడుము n.s. Powder, or పొగాకుపొడుము Snuff-

T పొడుముకాయ n.s. A snuff box. Lit: a large woody nut, wherein snuff is kept and confined with a stopple-

T పొడుముట (for పొడుచుట v.n.g.v.) To rise &c. See Sucas. 1.164

[illegible Telugu verse] MORN. The night flower closed: the stars the stars were extinguished; The lotus bloomed, and the moonlight faded: and his sword did Cupid wipe, as Apollo appeared in the Eastern quarter-

బొడ్డుపత్తికె n.s. The double headed wooden instrument used by cotton beators.

బొడ్డుబండ Local Rec 1.314 line 13 the stone floor in a pagoda - a large slab. & p. 315, 325..19. "the inscription thereon".

బొడ్డుమల్లెచెట్టు The double jasmine P.L.

బొడ్డుపులంజి A.6.21.

బొడ్డుసరం ? Rox 3.94

బొడ్డుగాలు n.s. A stumbling block - see బొట్టు కి - See బొడ్డుబండ

BD. 4.472. 4.1894 & 7.298. Pal 456

పొణక n.s. A large grain basket. Chendr. Pek. 1.68. a Masul. word - not known in the west. Nor in Nelloor or madras

పొనుకకఱ్ఱ n.s. A light kind of wood like deal or fir

బొణిగె n.s. A leathern bucket, dry grain freed from husk; a cake made of grain.

బొణుగులు large bells hung round the throats of bullocks

పొతక n.s. A bundle of leaves - which in Canarese is పొట్టణ

పొతిపొత్రి a float or raft. తెప్ప.. M Anusas III. 166

పొతిమలు - see పొట్లం

Bhahana (Valeswara) 3.60

పొడుముట v.n. To be born, happen, take place, arise (as a passion) appear as the measles, burst forth, as sweat, or semen - Vish. P. 1.16. 2.344. IV. 171. Manu 6.37. Hams. 4.6. Utt. R. 4.263. Cala. Sas. 2.69. also 2.11.

బొడ్డు n.s. The navel, బొడ్డు or బొడ్డుమేకు a bolt, a pointless arrow. బొడ్డుకొంగు the knot of a man's vest at the navel బొడ్డులోపెట్టె he put it into his pocket, because బొడ్డులోపెట్టుట is (equivalent to) He put it in his pocket lit. stuck it in his girdle - బొడ్డుకోయుట Dasav. 9.209. In composition it means centrical interior inner middle as బొడ్డుచావడి the centre court Vish. 2.67.

బొడ్డునారు n.s. A certain Sudra caste.

బొడ్డుకోట bodda kōtu The coping of a wall

పొనికి a kind of tree - see పొనాకు

Exclude this verse - the sense is not clear

బొడ్డ bodda Beḷḷu - Gordon uses this for sycamine.

బొడ్డుగంటలు Pal. 301 the large bells hung one on each side of an elephant

ప్పొక్క in Nelloor signifies the sort of withee or willow used in making baskets

పొతక Valeswar 3.100

పొతుగెలు In Telugu Miscell vol 3. p 430 it is supposed to mean A line drawn round a stack of corn

బొడ్డనబావి A.5.129 A well with steps descending into it.

బొడ్డుసరము Rox. 3.94

Browns Telugu Dictionary

పొతికిలి n. s. The sidepost of a door = దీపాళి

బొక్క n. s. A hole. ౦ రంధ్రము

పొత్తం An accha phrase for a book - (పుస్తకం) A. 1. 20 BD. 1. line 332 Andr Nam Sangr 1. 40

2 — పొత్తర n. s. A bundle of leaves - a packet or case or bag made of a leaf. Manu 4. 87 a pottle Pativratya: p: 19. a "number" or volume

పొత్తరం (for పొత్రం) a roller or pestle for grinding spices &c.

3 — పొత్తి, ~~a small box or cup~~ Integument, skin, fold, as of or top ~~in~~ a betel tree ~~[illegible]~~ the same in a plantain tree — పొకపొత్తి, a bud ... పొత్తి, is also said to mean a torch — [illegible] Raj'y

బొత్తి

పొత్తి n. s. Dolls clothes — Gauds — a gaudy dress for an idol. Mah. Virat. 4. 43. 44. and Ila. 3. 128 or for a little girl Baru. Dwip. 3. 206 (819) Suca 3. 54 = మడుపు M Virat. 5. 308.

పొత్తికడుపు n. s. The abdomen or belly below the navel —

పొత్తిగడ్డ A certain medicinal root called కరిరాచి and కరిని and కలవాలకం Q అగ్నిశిఖా Q (అగ్ని) ము ఖి Q బదనిక Q & many other names

బొత్తిగా or బొత్తుగా adv. Entirely, wholly, completely, perfectly, utterly, totally. The same as పొత్తుగా peculiar to the northern districts

2 The bark or integument of the plantain and of the palm: which are soft as kidskin and used to cover wounds &c. ... In BD. 3. 121 పొత్తి, is some sort of cloth - In the సాంబశివా మహా (ప్ర) బోధలహరి (vol V 23 with Adi Laxmi Vilasam &c) verse 66. దగ్గర వీవెస మన్మథుకారుదరనిశ్వాసమంతలబొత్తి, రూపమై In A. 4. 51 పొరకపొత్తులు i.e. పొరకపప్పులు

2 మర్రి ఆకులపొత్తర A bundle of మర్రి leaves, that is shaped like a great gourd or small balloon. It is a wallet, containing flesh &c. కడుల పొత్తర

3 పొడుము పొత్తి, a leaf used as a snuff box

Browns Telugu Dictionary

పొత్రగించు v.a. To upset, turn up, to cut off the edges, to clip, to shape. ~~To turn up a vessel or pot that was lying on its face~~

3 పొత్రగుడ్డ n.s. A clout or patched quilt made of patches - A hermits dress made of shreds of bark - A clout for ...

పొత్తిపంచ Bombasine, cloth woven of silk mixed with cotton -
పొత్తిలి KP. 6.207

పొత్తు n.s. Union, junction, oneness - sharing equally - Friendship, intimacy, love affection - Eating together as messmates - (పొత్తుచేసుకుందురు)
Tiru U R. v. 99 Vema. 406. 1725, 1014, 3184, 3221. M Virat. 3.33. Caluvai 15. Ila 4.21
౪ The oath will work no ill but good to him who takes it honestly -

పొత్తు n.s. Husk or chaff. (Ganji) vide పొట్టు

పొత్తుగా

పొత్తునగుడువు

పొత్తునదిండుకు

పొత్తు, పొత్తు మన్న ధ్వని a dead sound - not sharp

పొత్తులు [illegible] Together = కలిసి A. 6.18
పొత్తులు Swaddling clothes. KP. 5.344

~~[illegible] n.s. This word is an error or false reading in Andhra Nama Sangraham 140. The word has no sense~~

పొత్తునవిపి

పొత్రం
in Canaca Ranjini 5.153 పొత్రపుమట్టి An earth or dust with which boxers smear their limbs??

525

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

౧ infant - పొత్తులలోపవళించిన lying in swaddling clothes - Dasav. 4.169.

౨ పొత్తునబుట్టు Hams. 2.94. పొత్తుగా = ఒక్కటిగా together - పొత్తులవారు Inmates, companions -

~~౩ పొత్తికించుకు To grope or peep into~~

౪ [illegible] పొత్తు [illegible] Ila 4.21 [illegible] the streets are free (or common) to all men - see H.D. 2, 2180 [illegible]
I am a bague fellow = [illegible] M. 5.257

౫ పొత్తినూలిపురుగు potti nuli purugu M Santi 6.221 = [illegible] A sort of silkworm

౬ పొత్తులు [illegible] Suca 3.188 and Balram 4.272 [illegible]

౭ పొత్తు [illegible] Sumati 129

Browns Telugu Dictionary

పొత్రం ns a conical roller or muller used in grinding herbs. From Sansc పుత్రం-

౨.౫ పొద n.s. A bush. M. Adi. 1. 212. Vema 1538. బొక్కల్లపొదలు Pal. 198

పొదర D Navan. p. 146

పొందగుపు v.a. To attach or connect. Vema 1943.

౧ పొదము G. 9. 33 Let's go - The yati rhyme proves this spelling

పొదరిల్లు n.s. A bower or arbour - The ర is inserted to save elision - See note on ర-

పొదరిల్లుపు

పొదలించుపు v.a. To illume or adorn &c. The causal of పొదలుపు q.v. To flutter the wings as a cock does before crowing Pal 4

౮ పొదలిక n.s. Brilliancy - Tara 2.16. Bhanumad. 2. ~~225 ...~~ 232 error

3 ౪ పొదలుకొరుపు v.n. To writhe or toss about-

పొదలుపు v.n. 1. To shine forth, prosper, (M. Santi. V. 433 DRK. 221. ~~HK~~. 3. 140) 2. To be graceful, to bloom, thrive, as breasts. Vish. P. 2. 223. 3. To move or be manifested, or be in action, (M. Bhish. 3. 66. KP. 4. 209) 4. To seem or appear - 5. To happen or take place - 6. To become perceptible, as sighs. 7. To act, move, conduct himself, be doing. Cressare. Tara. 3. 140. Rasica. 1. 53. Mah. Aranya. 5. 421. Ila 4. 62. Sumati 63. Vema 2. 102. Vish. P. II. 140. VI 355. Tara 2. 98 & 3. 140. he was doing that to her. To be erected as the penis. Hams. 2. 40-

~~[illegible]~~ Yayati. 5. 25. సీ॥ పుత్రికి ల్లవిడియంబులన్నపురపుగాలి పొదవెర్పు సన్నయూర్పులు చెలంగ Here పొదలుచు and చెలంగ mean to happen

౬ ఆవు పొదలు తూవస్తుంది the cow walks gracefully-

౧ పొదలుట (as in Sucas III. 8. 9) often means To be In Panch 3. 179 చిచ్చుపొదలి i. the flames spread or gained a head పొదలినవాలె Pal. 427 an ornamented spear ?

౨ పొదపెట్టుట G. 2. 53 = సమకూర్చుట

3 పొదలు ns. = వృద్ధి Increase M. Santi 1. 213

౪ పొదలికొనుట Nelloor H. 5. 64 = వృద్ధిపొందుట

౫ A proverb says విధులకుపొదలక్షమా what can withstand destiny ?

౬ పొదలిపోవు = తెప్పరిల్లి కొనుచున్న Suca 3. 296.

౭ పొదలమారు Rox. 2. 562

౮ పొదలికలు T. 2. 16 అనగా తెల్లని పలుకులు

Browns Telugu Dictionary

పొదలు

~~పొదవు n. s. Height. Harisch. Dwi p. 9. line 22~~ error for – ట –

పొదవుకు v. a. To surround. Vasu 2. 47. Vish 2. 47. III. 170. See ఒదవు
కు – To cover. M. Anusas 3. 208 BD 3. 310 & IV. 381

పొది n. s. A quiver – a barbers pouch – పొదిగట్టుగా నిలిచినారు
{pocal VI. 158 line 16}
pl. పొదులు They hemmed him in – పొదిలోని నైశిత బాణం DRY. p 1322
In K.P. 6. 302 కాకుల పొది పొదివినట్లు

బొది n. s. A dock for ships, a knot or clump of flowering shrubs plantains &c. See బొంది.

పొదిపట్టు the ledge of a పందిరి – The side of a door: the door sill

పొదితల At the threshold. N. 9. [474] 481

పొదితలి n. s. The side post of a door. Dasav. 9. ~~474~~ 481 with prasa in ఠకారం (పొదితల On the doorpost. ibid –

పొదిలిల Dasav. 9. 481 At the house door, on the doorpost
బొదివిలి. అనగా తంటలియున్నది. ఇ.
బొదివించి
M. Virat. 1. 169.

పొదుగు n. s. The udder of a cow. Radha 1. 5. పొదుగులో సుకోని పాలు తాగురు a proverb, killing the goose that laid golden eggs
ఆవుపొదుగుచేస్తుంది the cow's udder is becoming swollen with milk –
పొదుగుచేయుట (See ఒదుగుట.)

బొదుగు A bed. శయ్య or couch G. 3. 40

పొదుగుట v. a. 1. To cover, as leaves do a bough. Pad. 3. 11 – 2. To bind a book, covering it with leather – 3. To embrace Tara 4. 159 surround, encircle – Yayati 5. 24. – 4. To set as precious stones –
See next Page

^ Sucas. II. 369
పొదుక i. e. పొత్తర M Santi 3. 470 A bundle of leaves = మోపు

Browns Telugu Dictionary

5. To sit on (eggs as a fowl does) - శేషు పొదిగిన సొమ్ములు 1819 Reg. VII. plated ware - పొదవి encircling. Vish. P. 2.57. M. Virat 5.293. To tie up (in a bundle) Sumati 148

పొదిగేపని Inlaying, = చెక్కడపు పని ... BD (4. 974 పొదుగుడు కోళ్లు | అనగా పిల్లలు జేసే నిమిత్తమై గుడ్లమీద నుండే కోళ్లు.

బానుగుపడుట M Dro 3.217 = రవులుకొనుట

పొదుపు n.s. Thrift, moderation, frugality. Comfort, careful management.
౫– ~~దేవుని కి పొదుపుగా setting God before his eyes. This is a Madras (Tamil) phrase.~~

~~పొదుపుగుం M x11. 3. 211 means బుజ్జగించుట~~

౪ పొదువంగ see ఉదువంగ Vastly, exceedingly

పొదుపు n.s. The womb. Vish. 1.50. A flock or drove of cows.
3– Bhag X. 192 (X, § 5, 23) శిష్యులని కే పొదుపుగా అపని చూడ తగా చేసున్నాడు he is vigilant on principle...

౬.౨ పొదద్దికి for పొద్దుదాక All the time, all the while, from the first.

బొద్ది అనగా త్రిపర్ణి. ఓ. మహాశ్వేవం. ఓ

బొద్ది see విష్ణుబొద్ది ....

బొద్దింకె

బొద్దిగ | బొద్దికి | or బొద్దింకె The insect termed the cockroach, i.e. the bellied fly. see బొద్దింకె. or బరిద.

setting God before his eyes
in this sense the word is Tamil

౧ పొదుపుట - same as {బుజ్జగించుట M x11. 3. 211 / పొదుగుట = ప్రాపించుట Ila 1.127}
Ramabhyu VI. 254 సీ|| పొదివితేగానక పొత్తుల లో పట్లు | బానాడు కాన్కతే ఫ్రెంచు యుగం |

3 M Virat 2.127 సీ|| క్రూరదానవులు భూభారనిర్భరరాంత | బా దువరయుంబున బొదుపు భంగి |

౪ పొదుపుల్లు H. 3. 264 is rendered పెట్టెలు boxes

౫ put this lower down, under - పు

౬ పొదుపుట The D says ఆక్రమించుట, కోడి గుడ్లు కవుచుట

పొద్దు or ప్రొద్దు Infl. పొద్దు or పొద్దటి - n. s. 1. The sun. 2. Time, period, time of day or night, Midnight. Bhasc. 64 ‖ 3. A day. 4. Time, leisure - పొద్దుబారెడుయెక్కినప్పుడు when the sun was about two yards high - i. e. about 8 a. m. పొద్దుతిరుగుడుపువ్వు the sunflower - దేవునికిమ్రొక్క పొద్దులేదు Vema 52. he has no time to worship God - రెండుగడియలపొద్దువుండగా while two hours of daylight yet remained - నానాపొద్దుపోయింది it is very late - నాలుగుగడియలపొద్దువెళ్ళినతరువాత after four o'Clock - Vish. 2 71. ఆపొద్దటిదినం that day - This irregular inflection is authorized by N. Bhatt. No. 30. పొద్దున abl. In the morning పొద్దుపొడిచె the sun arose - పొద్దుగుంకె the sun has set పొద్దుగూకులు the livelong day - పొద్దుబుచ్చుట Tara

౧ - - - - 3, 102. To while away (trifle away or spend) time - ఒక్కపొద్దువుండుట To "tarry one time" i. e. go without breakfast, on slight fast days - ఈపొద్దుఆపొద్దు mean To day & that day - but, in the contract forms ఇప్పుడు & అప్పుడు mean now and then - ఆపెకుయిప్పుడుపొద్దులు She is near her time పొద్దుబోకయిదిచేస్తివి Surely you did this out of mere idleness. పొద్దొకవన్నెపెట్టేవాడు Vicr Cha. 5. 139. He who changes his appearance daily -

~~పొద్దుగూకులు~~

~~పొద్దుతిరుగుడుపువ్వు~~

~~పొద్దున~~

౧ పొద్దుపోకుండా వున్నది the time passes slowly: or, it is very dull పొద్దుసరసంగా గడిపితిమి we passed the time merrily పొద్దు తిరుగుబాటున at noon చాలా పొద్దుగలగా లేచినాడు he rose very early

<u>పొద్దుపొడుపు</u>

బొద్దు a rick of grass - బొద్దిగడ్డి

పొద్దుతిరుగుడుపువ్వు The Sun flower © Rox 3.443 Helianthus But he gives no Tel or Sansc name

పొద్దుపుచ్చు

బొదిబొద్దుమనే - See — [illegible] —

<u>పొద్దుబద్దు</u>

బొద్దులు n.s. A rim, facing, (error for బద్దె) selvage of cloth, a ring of grassrope to set a pot on = నడ్డిబొద్దులు Chandra Rek. 1. 70. See Mitravinda 2.27 where it means విప్పబొది ~~పొద్దుతో~~ in Bonj: 2.241 regarding a hawk used in hunting బొద్దులు అంటగట్టు seems to mean he put bells on its legs

పొద్దుపొంతు

3 2 — పొన or పొనం ns Trace, token, grade, sign [illegible] (see next word) పొనమెరగనట్లు Suca. 1.88. 1.89

2 4 — పొనపొనగా Adv. Slightly, gradually, obscurely, indistinctly - Manu Cha 4.15 & Hams. 1.69

2 — — — [illegible] .... Hence పినగూరులు v.a

~~పొనరించు~~ see పినరించు - To cause, effect, make, see పొనరు

~~పొనరు See Appa Cavi 2. 107 See opposite [illegible]~~

పొనరు v.n To be, appear, happen Tara 4.245.226. see పినరు = [illegible] M ౧౨. VI. 454

౧౧.౭ — బొనలులు ~~[illegible]~~ Pandit Ar: Char. p. 535 top where other mss read - వరు -

౧ ౮ — పొనికె or పొలికె The name of a tree పొనికెకట్టె [illegible] as light...

బొనుసుచెవ

౧ She, as though unconscious

౨ as pith - ~~utterly~~, proverbially worthless The OG 39 says పొన్ని = [illegible] (This word is not పొన్ని in OG. It looks like పొత్తి or పొత్తి)

౩ పొ Possibly the ancient root originally signified flame thence gold coloured yellow H.4.344

౪ బొనగ ns a bell hung at a bullocks neck. (bŏnăgă)

౫ పొనబడు DR Aran. p: 297.

౬ in Panch I. 1. 208 పొనపొన is a mere peg but is explained Soon, or well. OVTWG

౭ పొనము.. Tel Miscell vol 1. p: 557 line 10 [illegible] మెరుపులు [illegible]

౮ పొనుకట్టు spelt పొన్నిక్కు in OG 39 is expl? ~~[illegible]~~ [illegible] బట్టువము

౯ పొనరుచు v.a To persuade, tempt = [illegible] M. XII. 2.199

౧౦. పొనపొన adj KUR. 6.72 పొనపొన [illegible]

౧౧ పొనలుపడు M Santi 2.199 begins with this word in one ms - viz! [illegible] — instead of [illegible]

5-31

Browns Telugu Dictionary

1 పొనుగు n.s. Repet, diminution M. Aranya V.152 = తక్కువ [illegible]

2 పొనుగుపడ్డుట. v.n. M Santi 4.398 To be reduced or baffled, to turn, pale, wane, droop, Radha 1.105. M Karn. 1.16

పొనుపరచుట v.a. To slacken, as a fire = చల్లారుట, [illegible] M. Santi 4.42

3 పొన్న The flower of the పొన్నచెట్టు which is a sort of Cassia called Rottleria Tinctoria, Rox 2.606 [illegible] D in ea voce or country Laurel, Caryophyllum ino-phyllum. G. XI.62 The fruit is a ligneous nut an inch in diameter. the seeds afford an oil for lamps + పొన్నవిత్తులు [illegible]

[illegible] Cama bala Nidhi 1.61. Hams. 4.11 and 12 & 13. Various species are called నేలపొన్న which is Cassia Senna నేలపొన్న. Cassia fistula [illegible] పొన్న a sensitive species [illegible] పొన్న [illegible] See on [illegible]

Heyne, Tracts, p: 130 says నేలపొన్న is Cassia Senna, and [illegible] is Cassia Fistula - and Ainslie 1.389 says it is Cassia Senna See Rox. 1.678. & 2.606. = [illegible]

5 పొన్నగంటి [illegible]

పొన్నగంటి చెట్టు

పొన్నగంటి n.s. in pl. - గంటి చెట్టు The moonplant. A certain pot herb called [illegible] asclepias acida.

పొన్నచెట్టు

6

2

పొన్నపులి n.s A species of leopard (says Bapar Dora)

పొనుంగుపడుట M Santi 2.18 = [illegible] | [illegible]

1. పొనుగు పోవుట v.n [illegible] To cool or become slackened

2 పొనుగుచేప n.s A kind of fish.

3 పొనుపు M Dro 4.204 = [illegible] Vileness, degradation, debased state

4 see [illegible]

5 పొన్నంగి - Madr Journ vol X. p 251 No 80 the bird called in Hind Nao-rangi or nine coloured

6 పొన్నవావానవు An image of a ponna tree carried in procession with a figure of Krishna perched in the branches ~~with~~ he surrounded by the women whose clothes he has stolen This scene is described in English verse in the Calcutta Review No VII. p: XX. of Miscellaneous Notices

7 పొన్నట్టు ponnattu పొన్నట్టు A spoon [illegible] Bahulaswa 4.29. ABA. 2.46.

Browns Telugu Dictionary

పొన్నరి { See పొన్నరు, note ... See on చెన్నారి. (From పొన్న gold and the affix అరి q.v. Golden) A term of endearment

2 పొన్న n.s. Fine gold. A ring, rim ferrule or hoop, on ~~as on~~ a stick or a cask (పొన్ను) Also a gusset or piece of cloth put into a petticoat కర్ర ఉలు పొన్ను an iron rim or ring on a pestle Compare పొన్న honnee and పొం pom

పొన్నరాలు error for ప్రన్నరాలు N.S. A ghost of a widow haunting her family called Banshee in Ireland

3 బొప్పటం n.s. Digging round the roots of a tree

బొప్పాయి or ప్రరంగిబదం The papaya fruit or Papaw. Rox. The tree closely resembles the poplar. It is the carica papaya, called in Brazil the mamoon or Marrow apple - Walsh's Brazil p. 283 See Rox. 3.825. Wight Plates 106, 107

పొప్పర n.s. Skin of the body, bark of a tree. Tel. Cala Sastr. 3.82 Error for బొప్పర

పొప్పరమీను A whale. I ascertained this from a sailor

పొప్పళి n.s. Tartan, crossed with various colours, బిరుత పొప్పళి Suca. 1.176 Tartan of a small pattern. ... Another kind ... a green and white tartan

బొప్పి n.s. ~~The~~ A bump, or weal arising from a blow. A deep platter or bowl. a soup plate H.2.84. A womans word for "silly chit." ...

బొబ్బ n.s. Cry, roar, squealing, bellowing BD VI.25 ... pustules A.v. 2.66 a blister or pustle Molli 5.140. Sar Dwi 461. N.P. 1.2. బొబ్బమొకల Ol.41 = ...

బొబ్బర or బొబ్బరు n.s. The rind or bark (of roots &c) See ... {Rox. 3.303 says The Dolichos Catjang {Local VI.198 line 12

My darling, ... పొన్నరి mean "My love my darling."

2 పొన్నరి ... n.s. A golden yellow paint - This seems to be contracted for పొన్న and అరిదళం i.e. హరిదళం golden orpiment

3 పొన్నపడుట pon-paduta Bhasc R Sund. 36 ... what is this The sun ... begins to fall పొన్న on the rim of heaven?

4 బొబ్బలుపెట్టుట | ... | ... or ... v.n. To shout, to squeal, like pigs, to bellow.

5 బొబ్బరాయి n.s. A flying or small bat, (West.) in the north called గబ్బిలం or గబ్బిలాయి 5.53 & 81 & Padya 5.16

6 పొప్ప ~~Pudendum muliebre~~ BD.5.14 ... a foal In BD 3.732 = ... a child Observe ... BP 5.39 ... dative ...

? పొన్నాళ్ళు ! Pal. 456

పొన్నపూదెర Pal. 464 what

7 పొన్నపట్టు ponbattu Gold coloured silk BD 3.110

... that here BD the dative is ... And the nominative is ... The Kann Dict says "A father" but it seems to mean ... a booby.

... పొన్నిపేరు A travelling name - a false name a nom de guerre Vol 495 page 97.

... బొబ్బట్లు = ... See D Cakes made of wheat, peas, & treacle

Browns Telugu Dictionary

బొబ్బరించుట DRY 30 To cry. scream, yell

బొబ్బర్లు n.s. plu A black species of the pulse termed Dolichos catjang Ellaya 3. 218. Heyne Tracts: p: 6 & p 38 Rox. 3. 303

బొబ్బలువెట్టుట To cry, scream, yell

బొబ్బిలి Sweet waters, ?? essence ?? Kanyaca 8. 239

బొబ్బిలి n.s The whispering larch tree. See బుబ్బిలి

ఆదిలక్ష్మీవిలాసం. 4. 21

బొబ్బిలికాయ n.s. An ornament worn by Hindu wives on the great toes. Bobbili is the name of a castle in Ganjam where a massacre took place which is described in Ormes History: it forms the subject of three Telugu poems.

బొమ or బొమ n.s. The eyebrow. Vema 1033. Balarama VI. 46. [Telugu] DR Ara 236 A 5. 6 DRK 356

బొమసిక, see బొమిఠిక Bhanumad 3. 23 a helmet

బొమముడి n.s. A frown lit. a knot of the eyebrows plu. బొమ్ముళ్లు. Suca 3. 320

బొమముడివెట్టుట v. To frown. Satyabha IV. 165. Bhadra Parin 3. 297. procax.

బొమికె n.s. A bone. A.6.19 బొమికెలు bones or బొమికలు

బొమిఠికం ns A tiara, or elegant head dress: a helmet DRY. 940 A.1.58

~~బొమికె ns A bone.~~

~~బొమ్మ n.s. A figure, form, representation, image, statue a picture, a puppet, or doll, an idol, not consecrated. vide~~

~~బొమ్మ n.s. Brumha, the creator.~~

This plu form requires proof. The Ol 42 says the plural is బొమికెలు

బొమిడికము Pal. 59 a helmet

బొమిడీలు a helmet: a tiara. Pal 450

బొబ్బలిడు BD 4. 179 To utter cries

Rox. 3. 304 says, The seed is sown immediately after the rains & the crop is gathered in February: in a good soil it produces about forty fold. The grain is cheap & the straw is used for fodder

Bobbili - The story is in Orme vol II page 254 anno 1757 And see Local IV. 213 and VI. 59 - 61

Browns Telugu Dictionary

బొమ్మ n.s For (బ్ర)హ్మ the god Bramha Dip.

బొమ్మ n.s A figure, form, image, statue, picture, puppet, doll; an idol not yet consecrated. See on బొమ ... బొమ్మఁజేయుట to make ~~a doll~~ + laughing stock of

HD.2.349 R:2.133 &c పేదరికము నను బొమ్మఁజేయువాఁడు Vicr 6h V. 134 one who makes a jest of poverty ఆ॥ గల్గు జేసి నంత ప్రల్లువానికి బొమ్మ। గల్గునా మన్నిమాయ Ila 3.38

Tara V.142 is to deride? గొడుగుబొమ్మ the gilt ball on the top of an umbrella Suca S. 3.291

బొమ్మంచు n.S. Broidered, figured as a petticoat. ~~Chandr Nek 2.32~~ Bright red: applied regard-

బొమ్మరాయి n.s. A brick bat, a large pebble.

బొమ్మరాలు n.s Pebbles. శిలఖండము D.

బొమ్మరిల్లు n.s. A doll house. or baby house ~~Cobund~~ Calahasti Satac N°29 R. 3.35

బొమ్మపెండ్లిండ్లు Playing at marrying dolls; a puppet shew of a wedding.

బొమ్మలాట n.s A puppet show of puppets moved by springs.

బొమ్మలాటవాఁడు n.s. A puppet shew man. Vema 1674.

బొమ్మంచుమ See బొంతెంబాలు which is thus mispronounced in the South West

బొమ్మరం n.s A spinning top గాడుగుబొమ్మరాలు gilt balls on the top of temples or umbrellas Vish VII. 211. Sucas. 3.29 & 3.29! See బొంగరం. (See also బమ్మెర) Beautiful... Chandr R. 2.32 + means పొమ్ముల్లది. Sayus Go ~~From బొమ్మ a figure and~~ ఆంచు a hem.

బొమ్మచీర n.s. A petticoat with a figured border.

బొమ్మెర See బమ్మెర

breasts are often compared to golden tops - as see బాలచంద్రోదయం. 4.132

బొమ్మజెముడు, mfl - ముడు Loc - మెట్లు - So in the కాముకరామకధ (in same volume with రాధాసమాగమం) page 211 పట్టణంబరికె వన్నెలు ... బొమ్మజెముడు ... ఆబొమ్మ ...

బొమ్మమారి - see (బ్ర)హ్మమారి thus mis spelt in Vaijayanti 4.78 to suit the rhyme

బొమ్మ She who is a perfect statue, an exquisite figure so in German poetry "I'll get you such a husband! a man of wax!" Mrs Jamesons Social Life in Germany 2.70

బొమ్మరాకాసులు H.D.2.515

బొమ్మర .... see -మ్మి-

బొమ్మపెట్టుట To ridicule, make game of R.2.133 = అవమానపరచుట। వెక్కిరించుట। ఎద్దేవచేయుట.

ing the lip. Dasav. IX. 287 H.D.2.346. in both places - it means, బొమ్మంచుమోవి a ruby lip

బొమ్మిడం ns A ~~Kingcrown~~ helmet. Bhasc R Yudd [2° 161]

బొమ్మిడం or బొమ్మిడాయిచేప. The great loach, or tobaccopipe fish with a very long head &

బొమ్మిరేకం ns A helmet Pururavas 2.80 Bhanumad. 3.23

౭— బొమ్మ n.s. A prank or trick Ila. 1. 178.

పొయి or పొయ్యి (no infl.) A fireplace, a hearth, a pot kiln. Vish P. VIII. 372

~~పొయిలు~~

పొయిలోమెయి See పు యిలోపము

పొయ్యి
పొయిన్నాని Let him go!

౬ — పొరకే or పొరకం n.s. A broom for sweeping – Also for పరకే (which is the better spelling) A bit, a slip,

బొరకె n.s. A hole an orifice
బొరకచేప n.s. A certain large fish

౭.౩ — పొరచి in Of 40 is expl^d^ చెరకే, (ప్ర) యోజనము న్ను

పొరకపులు. M.1.~~IV~~ V. 161. – where పొరచి is thought hard to understand – In the new Edition (పా 11) it is writ^n^ బొరకచి – Thus పొరపులు (1114) must be wrong
But see పొరచి

బొరన aloud

పొర n.s. 1 A fold, or plait, as of cloth or of fat. Vema 1471 and 1472. 2. A coat as of an onion. 3 A layer or stratum of soil, a course of bricks. 4. A flake. 5 A scrap of paper. 6. A film over the eye – the disease called cataract. 7. The foreskin Chatu. 8 A secret. 9 Error, mistake, complication. 10. Deceit, fraud, duplicity, pretence, పొరపులు Paidim 4.28 c. Rasha 3.23. Vish. P. 2.240. Bhag X. 89. 11. Evil, harm, 12 Flaw, defect, as in a stone. పొరలుగులు Padma. 3.17. పైపొరలు The spring tide or overflow
See కులక్రమ పదం 2.100 పైకపొరపొరల

పొరబొక్కులు n.s. To go the wrong way Drink or food to go down the wrong way in swallowing. పొరపొక్కులు Drink to get into the nose, పొరలుకే a boil or ulcer of which the successive coats peel off.

౨ anything trifling, as కథపొరక a bit of a story.

౩ పొరచి n.s. A simple loan. చెట్టుదులు పుష్పం అప్పు కొన్నధనం Andhra Bhash Arn. 2. 429.

౪ a bog like an eel – H. 4.226. A. 2.~~74~~ 65

౫ బొమ్ముసురం see బొసురం

౬ పొరచింది A. 4. ~~142~~ 173 is rendered పొగచి – Toasted, fried grilled dry – But బొరచింది అప్పు M Santi I.11 is rendered పొల్లించినట్లు See Tel Miscell 2.203 line 12

? బొర ? బాపబొరకెన్ని Rox. 1.292 Is it బొర(ర)? or బోర?

Browns Telugu Dictionary

పారము n. s. One side or page (of a palm leaf &c) (Western)

పారము v. n. To stir (vegetables while frying or grilling) Vish Chitt. 4.148 where it is rendered పొందుట !!

పారడు n. s. Half a day. M. V But the best authorities deny the word altogether. దినార్ధము అనగా సురక్షాట D

పారట B.D. VI. 356 Charitra 3.1792 Peeling off, excoriation Also

పారపాటు Error, oversight see under పొర

పారపాటున By mistake see under పొర

పారపు n. s.

Manu cha. 3.154 see పారగు

పారబడు v. n. To mistake, to err పారబడ్డవాడై being misled

పారబాటు n. s. mistake, error

పారపొచ్చెము porapoccem is rendered వింతె in Cly 39

బారబార All over spots, speckled, here & there, all over

పారబొచ్చుట To err, mistake

బారయించుట {Rbh 1.5 = పెట్టుట To cause, effect, join, put KP. 3.15

{To occur, happen. Vicr bha 5.135. Pariz 4.70

పారయుట v. n. To arise or be felt as a passion spread బారిన కొన weeds that rise in a pond

To occur, as a thought ...

va To find admission - PLL - VII. 241 or get

పారజొచ్చుట v. a. To mislead, deceive, delude - To hinder

పారపొచ్చుట

Vish Pur. 6.307-

...Ahalya 24 N.VII.82 surely neither fear nor shame are known to the lustful man - Also Vish Pur. 8.448. Vema. 1321 and printed III. 175. where it is translated (wrongly) they prize themselves - M Santi V.466 Stri 2.83. XII.6.340 M. Aranya V. 27 Utta Ram 6.158. Mandhatr 3.10. Bharata Sastra 2.55. The same as ... In M. Salya 2.38 R. 5.115 Aranya IV. 327. it means, as above, పొందుట ... & DR Ayo. 246 See &

పారపొచ్చెం ... = ఖేదం & Yayati 3.92 and D Nava 71 - where it means కొంటెతనం fraud, guile. Nelloor H.5.8 = ... కపటం ....

The Cly 39 says పారసిన means ... In G. 3.15 it is rendered ... In A. 4.148 it means, clouds that rise in the sky. or, v.a. cover the sky v.a. DRK. 164 ...

... పారపొచ్చెము A. 6.162 = కపటం కల్మషము & R. 3.78 = ...

? The editor cannot understand this word

పారవులస్సిలు అనగా కపటకల్మషములు. D

పారవిడు P. 47 is properly rendered ... to extend, to rise. Here I have very properly printed a ... on Mand 3.10 saying ... Whereas my printed English meaning is quite insufficient

బొరయుటు

౩

పొరలాడుట See under పొర To suffer trouble

D Santi. p 121 line 19 తన మెరపొరలించి

పొరలించి

పొరలించుట or పొర్లించుట v. a. The causal of పొరలుట. To roll q. v. పోవనీకవెంటను పొర్లించి పింగళము Vema 807 the

౨ పొరలిక or పొర్లిక n. s. Rolling, a roll.

పొరలుమట్టు v. a To roll over or place on its side Satyabh 2. 145.

పొరలు

పొరలుట v. n. 1. To be weighed down or overbalanced as a boat. - To ~~2~~ A. 2. 39

PLL viii. ~~13~~ 51

౧ పొరలాడు v. n. 1 To roll, 2 to wallow ~~Zes~~, toss about, as in sleep or pain Ha. 4. 112 Vema 1471. 1982. 3. To roll A bull to leap a cow

౨ or flow as water 4 To slide off, as a petticoat to be prematurely produced ౬

పొరవిచ్చుట v. a To ~~mmm~~ bloom or blossom (పొర a fold of the bud విచ్చుట To open) Tara. 3. 27

Radha 3. 24. Das. IX. 159. 5 To wallow in pleasures or grovel, Vema 499. 6 To dangle Vema 807. 7 To be broken as a promise. Balarama Char. 4. 296 procase పొరి మాట పొర్లింది he broke his promise. See పొరలాడుట

lingum that they keep dangling at their necks.

౩ పొరలత్రిప్పుట or పొరత్రిప్పుట To agitate, as a churning stick or pestle. To tamper with or garble (a poem &c)

౪ పొరవిచ్చుట To burst as an expanding bud (Tara)

౫ బొరసుట

పు. శల్య. ౧. ౫౪. = పొంగుట.

౬ ఆ పెల్లై లికగర్భము రాలి బొరలజారెను As she was prematurely delivered - Dwip. Bhag. X. page 5 In Pal 233 పొరలిన కోపము with bursting passion, in exuberant rage. బొరయు and బొరల appear to be the same word - In M Santi 4. 248 తే॥ నరులసుఖదుఃఖములవెంట బొరల నేల। is in other mss బొరయనేల In Vencateswar § 42 సీ॥ సుఖదుఃఖములు మబ్బు సన్నల బొరలక। వనధి కైవడి నుండు వాడె యోగి॥

౭ కథపొర్లించినాడు he garbled the story: he departed from exactness, he has given it a turn

౮ ఆవు పొర్లిన తరువాత after the cow was crossed, or impregnated. మాట పొర్లినాడు he broke his word he upset the ink సిరా బుడ్డి పొర్లపోసినాడు he poured in too much - he spilt కల్లు ఆకులంట పొర్లిపొర్లి పొర్లుతున్నది the toddy filled the pots to the brim

525
538

Strong, great, = అత్యంత. Basw Dwip 3. ~~306~~ \4.1959 1221.
పొరి adj ^ Repeated పొరిచూపు a hard glance or a second gaze మ.రా.౧౮.౩౭౭.
పొరి adv. Again. Vish Pur. 5.202. పొరి పొరి. or బారిబారి
పొరిగిల్లు n.s. Next door, a neighbouring house - Manu 6.52.

~~పొరక} A broom - (canarese) Mari Basw P. p. 149 - పొరక~~
~~బారిక n/s. A hoe used for digging up grass. (Vijag)~~
~~బారిగిలపడు To be upset, as a cart -~~
See ms vol 495 p77

పొరిగొను v.a. To kill - Marc. 6.236. Ila. 1.43. To vanquish M Salya I. 60. 102. Santi 3. 474. OG 39. G.1.118 Rbh 2.10 BD \4.385

పొరి చూపు} గా చూచు To stare at - So బారిబారి ~~Rucmangada 3.177~~ Coc cócam II.162

Vastly Excessively, hard, outrageously, overpoweringly
3 - పొరి పొరి adv. More and more, louder and louder - ~~an anue of shining, cading~~ tearing &c Mandhat. 4.157. Sar Dwi 204. ~~or of weeping~~ Padma VII.222 Vish P. VII. 376 Bhasc Ram Yuddha [2.100] & 122. ~~or of flourish-~~ BD.VI.22 ing (తిరుపతి) Raja Sekhara 2.50 Vicr Ch. 1.18. Çaud. 880

పొరి పొర్లు v.n. To become louder and louder or greater and greater -

పొరిబుచ్చు v.a. To kill - Dab. 97 foot. M. Santi 2.168 D

బారి.బారి See under పొరి Exceedingly. KP. 4.95 & 4.108

పొరిబొవ్వు v.n. To die -

It is a mere padap BD \5.1193

More and more, again and again - Mah stri. 2.67 the OG 39 days పొరి is దర్శించిన Vish P. 2.136. Sr bala Tas 1.168. పొరి పొరి ...

... See పొరిపొరి and బారబార ... - పొరిపొర్లు ... Sar Dwi 310. To roll again and again -- Bhasc R Kish 375

పొరిగలవి ... M. Stri. 1.7 అనగ ...

3 పొరిపొరి {R.4.140 = అత్యంత ... R.5.307 Again & again in M 3.4.317 is applied to famines, "more & more severe" -- Louder & louder DR Ayo 236 and DN. 3:179 -- regarding shivering see Çamerd. (edition 1842) verse 77 బారబార ... regarding rain Padma VIII. 261.

పొరిగొను To slay, kill. Pal 226.

x -- 3. పొరిపొరి తపము ... Padma 3.119 great penance. Excessively, vastly

Browns Telugu Dictionary

పొరిమాయించు v.a. To kill. Vish. P. 7. 28. Valeswa Bhallana 3. 111.

బొరియ or బొర్రె n.s. A hole or burrow such as is made by large rats &c or foxes A. 1. [100] 39. Also Gajendra Moxam

3 బొరిసె ~~తెరి~~ n.s. ~~A certain aquatic plant which fills small ponds.~~

పొరుగు n.s. The neighbourhood or vicinity - నీపొరుగున వున్నవాండ్లు your neighbours - Hams. 2. 114 - పొరుగుయిల్లు the next house - అవలను పొరుగు On this side and on that

పొరుగున్నా adj: Neighbouring, present, in front, fronting, lying on our left hand - See ఇరుగు ... పొరుగు వేడసినే! a stranger, a pilgrim

పొరుగుయిల్లు

బొరుగులు n.s. Hams 1.113 ~~Fried~~ Parched grain. Khoee parched corn. = లాజ.

బొరుసు n.s. An earthen pan, usually made by breaking off the upper part of a pot. a potsherd. H.D. 2. 500

~~బొరుగులు~~

పొర్లాడించు See పెర్లా - Compare బొరకల

బొర్ర n.s. A pot belly. In the వేణుగోపాల శతకం LXI

రాజుల మంచు బొర్రలు తిరితేచాడు

బొర్రపిట్ట

బొర్రె n.s. A hole, a scab, a hollow, sore, sinus.

1 పొరిచూపులు Panch 2.137 To bestow, be bounteous, to cherish Dab 195

2 పొరుగు Hams. 5.55 where it is గండదేవుపొరుగు

3 పొరివిళంగా ఉండలు A sort of cakes? H. 1. 116 A. 2. 123 (A Tamil word) A. 2. 111

4 బొర్రపిట్ట A bird: Agrobates brunnescens. Jerdon - See Madras Journal X. 269. No 113 -

5 పొరిపుచ్చు v.a పొందించు Suca. 3. 350

6 పొలవు Swa 3. 45 & 3. 157 అనగా పొలుసు

బొర్రె - also spelt బొఱ్ఱె in Local 5. 329

Browns Telugu Dictionary

పొర్లాడుచు v.n. To wallow or roll about.

పొర్లితియు To agitate as a churning staff or cevere inter coitum Vema 1013.

పొర్లాడుచు v.n. or పొరలాడుచు To lie with in "casual fruition" Milton. IV. 767. A dog to line a bitch

పొర్లాడుచు See under పొర To be troubled Vema 2159 To copulate (only used regarding dogs) To couple or line a bitch See పొరలుట

పొర్లింపుట - See పొరలించు
పొర్లి

పొర్లుచు v. n. To roll &c. See పొరలుట

పోల flesh meat M. XII. 3. 471. he wished for flesh

Foulness M. XII. 6. 471 పోలవలచి ~~A stench~~
3 - పోల n. s. Stench (పిసి) a smell like that of raw meat. M. Santi 3. 325 Also Flesh meat - Panch 1. 214 whence పోలదిండి Foul feeder is a fictitious term for a blood drinking spirit or devil - See పోలసు
4 - పొలం n. s. A plough field - corn land - Common - Vish. Pur. VII. 146 Hams. 2. 100. "Agrestis" - a god like priapus see పొలమేకపుల్ M XII. 6. 212
The OG 39 says this word means చేను and చిన్నెలు
5 పొలగాలి fume. stench. smell. A. 6. 20

పొలంపాంచు n. s. Husbandry -
6 - పొలకట్లు Kasy Yatra p 55 date 21 July ...
...పొలకట్లు
or పొలయుట q. v.
పొలయుట or పొలయుచు or పొలియుచు v. n. To roll (పొలబడుచు) పొరలిసి They fell and died Vish. Pur. 2. 131. To crowd together - To appear or be seen. Ila. 2. 155. Hams. 2. 195. To be, take place, be produced. M. Salya 2. 137. KP. 8. 100

1 See Madras Journ X. appx: p: 55 Tale of Magic Deer line 323 ... పొలయుట ...
Seeing a golden deer appear before me

2 పొలప్రసూనాలు "Field herbs" - or ordinary herbs, as ... These wild herbs always come up in such fields as are sown with జొన్నలు

3 పొలగాలి A. 6. 20 = మాంసగంధవాయువు

4 BD\4. 633

5 పొలకట్లు ... Elsewhere ...

6 In the other ms it is written పొలకట్లు

7 పొలకట్లు a ploughed field. Kasi Yatra p. 55

8 పొలము is rendered in OG చిన్నెలు and this is true [" circumstances, ... matter, ... traces] It is thus used in a letter ... పొలము ... (Letters, vol)

పొలతి

పొలతి n. s. ~~A woman~~ lady, beauty, a fair girl. Manu Cha. 5.120. Radha 3.123. M. Adi. 1.172. And Santi. 2.202. BD\5.89

పొలతుక n. s. A ~~woman~~ lady - see పొలతి
పొలదిండి DR Aranya. 294 A cannibal, a carnivorous Raxas
11 పొలపం n. s. M. Virata 2.87. nescient quatnor [?] In Mandhat VI.85 it is explained వాసన 4 in A.5.119 = పరిమళం
పొలపకూరాకులు
పొలవరి n. s. A ~~rustic sage~~ a sagacious farmer - one who ~~has mother wit, a common~~ sense without reading; see పొలపరం
పొలమగుట To be got or seized M Anusas 4.182 (ABA.3.72 అలగాపడు)
10 పొలమరి {an error for పొలపరి? But} Obj 39 says పొలమరులు is వేకాపులు A.3.25 Cultivators, ploughmen
6 పొలయాయి The Quotations are entered opposite పొలయించు
పొలయించు -- Tel Scanda Purān. Suta Samhita IV.257
పొలయించు v.a. To cause to go, die, perish &c see పొలయుట; To destroy - Vema 906, 1402 - ~~To satiate ... R.5.157~~

4 Peevishness Pettishness... See Bmj 2:69 — Vide పొల and పొలి
3 పొలయలుక n. s. Lovers quarrels + A curtain lecture - So called
2 from ~~[illegible]~~ పొలి ~~Lucky~~ Pretty, and అలుక anger - Cala Sas. 2.3. Tara 2.116. 4.33 & 5.190. Hams. 2.112. Sumati Sat. Ila 2.155, 157 ....
13.v పొలయుట v. n. Basw Dwi. 4.54 To perish, be lost BD\4.1007. P.1.242
7 పొలయించుట Mandhata 3.248. To kill - To cast away. Bas D. 4.99
పొలయుట v.n. To go - to die, to perish - to faint, to cease. To languish in coitu - Padma 3.55. M. Virat 3.6. Vish Pur. 6.179. Dasav. 7.173 Vema 466. M. Anusas 1.342. V. 315 & M. Asw. 2.139
పొలయుట - this means both to touch (v.a.) and to die v.n. says G.A. In Tara 4.16. To enter. In Vish VIII.251. to go? In Vish Pur. 2.222. గాలిపొలయుట means to blow - In Hams 2.195. [illegible] means the sound of her words reached him. In R.5.157 = [illegible]
14 ~~పొలపం~~
~~పొలపం an error for పలుపం Padma 1.182~~
పొలవరలు M. Santi III. 471.

1... పొలయలుక I observe that this word is totally unknown to respectable Sanscrit pandits natives of Telingana, at Rajy. The sense is సరసమైన కోపం. They however applaud the radix I have found - ... And the meaning Pettishness is clearly proved by Valagp: 2.69.

2 పొలయుట ... To take place, or happen. The Opposite [illegible] all, the quotns are transcribed same as ఒలయుట q.v. ~~The following is the original sense~~ yet that verb is solely neuter whereas పొలయు is both act. & neut - See under ఒలయుట ... పొల[illegible] BD Intr 258

3... పొలయలుక I suppose is the argumentum Scipodium which is never used but by the woman agst the man - the Argumentum ad [illegible] contrariwise being made use of only by the man against the woman. Trisham I.XXI. ult.

4 పొలయలుక see పొలి - put this word there
5 పొలపొల ([illegible]) P.L.L VII.44 To be as angry as possible
6 పొలమారుట To go the wrong way (in swallowing) as నాకు పొలమారింది the food got into his windpipe
7 పొలయలుక, I now see, is derived from పొల్లు empty thus పొల్లుమాటలు is వట్టిమాటలు, empty angry words - Hence పొలయలుక pettishness, peevishness
8 పొలయుట D Navan 88 To be angry
9 పొలయించు M. Virat. 3.217 DRY. p.1886 line 4 & 1630
10 పొలమరు "Many times, often" A.3.28.
11 పొలపము on full investigation means వాసనకొల్పు, [illegible], [illegible] But in A.5.119 it is rendered పరిమళం. KP.4.99
12 పొలపు n.s ~~Scent, fragrance~~, stench (see - లు -)
13 పొలయుట To perish, die, [illegible] R.5.275. Suca 3.276
14 పొలరి ? polaree Rox. 3.770

పొలస A sea fish (polasa) like the bream – The roe is large & excellent but the fish itself is tasteless & a mere mass of bones

Foulness, frowziness The scales upon fish, scurf, dirt
పొలుసు n. s. (the same as పొలు) Stench of fish or flesh – Flesh meat (see పొలు) I suspect this is an error for పొలుసు q. v. In Basi Khand VI. 55 బొలసు is frowziness In A. 2. 34. 35 = వాసన

~~పొలుసు~~

పొలి } Surplus, profit – In OG 39 is the word పొల్లి? or పొక్కి? it is there rendered సమిసుం OG

పొలి or పొలు n. s. Luck, profit = లాభం Also Bloom as పొలిపోవు
See the opposite Page ౧౧

పొలిచెట్టు A certain tree of which species are called పెమ్మర పొలిచె & యెఱ్ఱపొలిచె Hams. 4. 19. Local VI. 387 line 5, XVIII. 361 line 6

~~పొలితెలు Scales of a fish~~ Error?

పొలిగలుగు
పొలికుప్పలు
౬— పొలిగలుగు M. Stri 1. 135. II. 50.

పొలివుచ్చుట { To kill – see పొలిగొను.. OG 39 / See under పొలి } To be unmannerly or be rude – Basw Dwi 4. 42 165

పొలిపొలం n. s. A common or glebe

పొలిపోవు v. n. To be fruitless = వ్యర్థంపోవు Z. A. To fail or miss, to turn out of no avail. I imagine here పొలి is luck and పోవు to perish or cease M. Salya 1. 102. Manu 6. 42 He made shipwreck of all his sanctity

M. Santi I. 249 BD 5. 911 = ఎల్లు Local Rec I. 305 line 9.
పొలిమేర A blessed boundary – (పొలి blessings and మేర a boundary) so called because blessings are uttered over boundary stones – The "lucky boundary" is so called because the villagers go in procession to fix it & perform an oblation on it – see Utt Ram. 6. 383.

౬— పొలియుచు see పొలయుచు
౫— పొలివోని Basw Dw 2. 38
౨ పొలు n. s. see పొలి
౩ పొలుసుపు Balrama 4. 150 = పొలుసుపు = జాడ = Traces, signs

పొలుసుచు or పొలయుచు v. a. To touch, reach or visit as the breeze does a flower Z. A. = సోకుట = వ్యాపించుట – To bear or spread a scent, as the gale does. Z. A. considers ౧

౧౧ పొలి or పొలు n. s. Luck, profit (= లాభం) Also Bloom, Prosperity as పొలిపోవుట or పొలియుట్టుట

+ పు (or – లుబు) v. n. To fail or miss – (apparently from పొలి luck and పోవు to cease) Parijata 3. 97. పొలిపోని (See పొలి n. s.) Blooming, that has not lost (పోవు) its పొలి or bloom – పొలివొడక unflinchingly M. Salya I. 229. Ellaya 3. 188. పొలిపోనినిండుజవ్వనంబు Ripe juvenility that has not lost its bloom – Basw Dw 2. 229. So in Parijata 3. 97. సీ॥

గలిగొప్పుబసురుమొగ్గలపోల్కిఁ బొలివోయి ముసుపుఁ బుమొల్లలమూగునవియు

faded blossoms – Thus also పొలివోవుట – పొలివుచ్చుట or పొలిబుచ్చుట v. a. To slay or kill. M. Saup. 2. 115. This is a causal of పొలయుట. -- పొలి or పొలిపొలి An interjection equivalent to – Hail, Good luck to it! blessings upon it! equivalent with the Greek ευα (ευοι) – This word of rejoicing appears to be connected with the word పొలియుట to be immolated, as "ara avet immolato spargier agno" Horace – In counting money, they begin not with number "one" but the words పొలిగల్లు Good luck to it.

పొలికలని M. Salya I. 6 is a raging fight, which Homer calls "a rejoicing fight." పొలికుప్పులు to cry Luck Luck!! This is the cry used, while the oxen tread out the grain on the thrashing floor. పొలికట్టు K Pal. 110 the same as పొంకణం ... This word పొలి is like ... applied indiscriminately to many articles of husbandry that are styled "Lucky."

౧ his a faulty usage - the causal form పొలియించు is to slay - Vish P. 2,220. Vish Maya 2.108. The same as పొలుచు Tara 2.63. ~~To appear M. Santi 3.316~~ పొగకంపు పొలపకు Cala Sas 2.4 (# 387.1.)

౨ పొలుపొందు v: n To appear gloriously. Satyabh 2.191. M Santi 3.316, Navanatha p: 164 line 2 & Parizat 2.98 Dab 239 last, where = అధికము. M.13.5.95 to live?

౩ వాని యింటను ఒక కత్తి అనే పొలుసైన లేదు There were no signs of the knife in his house: there was not such a thing as a knife in his house. వాండ్లు పొలుసు తేకుండా చేసినాడు he exterminated them. దానితో పొలుసు తనకు లేదు he has nothing to do with her

౪ పొలియించు - see పొలయించు

౫ పొలియారని in M Salya 1.197 is rendered తరగని in Suca 1.495 untouched, perfect

౬ పొలికలను The place of victory. M. Karn. 3.420, where it is rendered జయింపబడిన యుద్ధభూమి

౭ పొలుమొగము HK. 4.143 means a horrid mouth?

౮ పొలుసు, పొల్లు అనగా ప్రత్యక్షత. Q. But ~~in vol [illegible] tract 2 p [illegible]~~ it is the name of some sort of wild fowl, in Local X.

౯ పొలిమెప్పు. Local XIII. 241 line 12 seems to mean certain dues or income given to a temple

౨ or spread a scent, as the gale does. Z.A. conv

పొలుపర KP. 6. 206 Well, elegantly, handsomely

పొలుపారు or పొల్పారు v.n. To be touching, fitting, charming – Bhag. ~~పొలుపారుట~~ X. 193. From పొలుపు agreeableness and ఆరు q.v. Vish. Pur. VII. 53. 185, II. 46. పొలుపారుగా Duly, unfailingly, assiduously – Also thickly, as in a crowd

3 – పొలుపు n.s. Agreeableness, prettiness, loveliness seemliness, niceness in general, applied even to ~~...~~ Fragrance agreeable scent = రీతి Manner, way, R. 5. 157 బాగు BD\4. 1741 M. Aranya 1. 17. and Sucas 3. 58. 543 UR ~~Utta Ram~~ 4. 297.

UR. పొలుపు లేని ... insipid or scentless paste. పొలుపొందు Ila 2. 39 to have charms, or be graceful పొలుపు మీరగా .. ४

४ పొలుపు ౧ ౘైన adj. Seemly, characteristic, agreeable, congruous – Vema 1890 – Sucas 2. 276.

3 – ~~పొలుపున adv. Duly, rightly, Padma 3. 13. M. Adi. 1. 16. 2. 16~~

పొలుపొందు To be charming – See పొలుపు n.s. BD\4. 1208

~~పొలుపొప్పు – See ...~~

పొలుసు Foulness The scales upon fish – See on పొలసు.

పొల్లు బొల్లు and చెదిపొల్లు Hamś. 4. 13.

బొల్లని bollani G 3. 134 A Bolani horse بولانی Richn p 297

భొల్లిమును .. see బొ....

× ౮ – బొల్లి adj. White Spotted white, Local. IX. 231 foot variegated, black and white. బొల్లి మెరమలు పల్లులు G 42 = గరుత్మంతుడు!

బొల్లి n.s. The white leprosy.

బొల్లికోడి bolli-cōdi – see గాలకనగోళ్లు

బొల్లిగద్ద n.s. The spotted kite, or goshawk starred with white in the forehead. The Sanscrit name is గరుత్మానులు.

బొల్లితనం n.s. Whiteness, vide బొల్లి.

౨ – పొల్లు n.s. Empty ears of corn ~~Ramblyn 4. 39~~ JOT – TITTLE Vema 1732. chaffy ears, పొల్లుమాటలు empty words – also the mark of emphasis over a vowel – ~~పొల్లు~~ Touchwood, Dry wood – – పొల్లునదంచ నబియ్యము రాదు Sumati 29 ~~rice cleaned from the husk husk~~ "Who can thresh corn out of husks"

౧ పొల్లపాయ A long gourd a yard long – See on పొట్లకాయ

౨ పొల్పారు See పొలుపారు

3 పొలుపారుగ Densely, thickly, or in a crowd = దట్టముగ BD\4. 1438

४ Fondly, lovingly ... Vema ... బొల్లుగ R. 5. 75 = ... "Thus" see on ...

౫ పొల్లు

M. Stri. 2. 71. = వర్ణువు

౬ పొల్తి, పొలుతి woman M. Virat 2. 27. metre grand in Vani Vilas: p: 141 is పొలుతి

౭ పొల్పెసలార ~~Lassaya~~ Ellaya 3. 366 Delightfully, prettily, sweetly, charmingly

౮ in Parizat 2. 113 describing a bear the poet speaks of his బొల్లిమోమ white face and the white faced hawk is బొల్లిమోము పులుగు

౯ బొల్లము

The word ... is rendered ...

౧౦ బొల్లుతనం. M. Karna 1. 141 is rendered ...!

౧౧ పొల్లుపోవు A. 4. 14 is బూటకం, ...

౧౨ ... పొల్లు R. 4. 39 = ...? (See note written opposite పొగు)

... పొల్లు ... He keeps all his griefs to himself పొల్లువోదుపస్యము Corn run to flower ... పొల్లు ... Gold may prove worthless: but never can man be so

మాట పొల్లుపోకుండ ... He [does not exceed in speech] He does not throw away his words. He speaks exactly to the purpose –

౧౩ పొలుపుట "To roll" ADC – but D merely says ...

౧४ పొల్లుపోక K Pal. 107 line 4

పొళ్లు See పొరలు

బొల్లి - బొల్లి or బొన్ని n. s. A lie or falsehood. Pal. 399

బొల్లి ఐన, adj False. పొల్లుపోవు Pariz. 5. 313 Worsted, defeated

పొల్లుచు v. n. To pair as birds or couple as beasts - See పొర్లు which is the best spelling - To roll over - See D in

౧ the word దొల్లుట

పొల్లున adv. Rapidly, quickly - పొల్లున దంచిన బియ్యము (Sumati -) pure wheat or rice rapidly cleaned from chaff - This is said to be derived from పొల్లున an anuk of rapidity, because the latter motions of the winnowing fan are rapid -

పొల్లుమాటు

బొల్లులమారి n. s A liar.

౭ బొల్లి see బొల్లి of which this seems the best spelling

౫ ౨ పొవ See పొగ and see a note on గ. Balram Cha 2. 22

౬ పొవడ Coral - see - గ -

పొసంగుట See పొసగుట - Sunanda. 5. 69.

౩ పొసగించుట v. a To stick together, fasten together, connect

౪ పొసగింపు Adhering, sticking together. Connectedness

పొసగ adv. Duly, fitly, becomingly, alertly - This is the infinitive of పొసగుట used adverbially thus పొసగనెక్కెను Trimly to mount - Bhanumati Vij. 3. 29. 24

పొసగనెక్కు

To discover, get = అనుకూలపరచుట Suca 3.260

పొసగించుట v. a. To cause, to effect, settle, bring about, foment. To insert. To conciliate, persuade Vema 1.23. & 1.82. To reconcile, adjust - To express neatly, to condense - See పొసగింపు

To occur, be found, belong, కలుగుట T. 2.21

పొసగుట or పొసగుట v. n. To agree, fit, suit, be agreeable or congruous - To happen, take place, occur, befal. To be trim on good terms, to be friendly. Vema 1.23. 1812, 1949. Compare

See next Page

౧ బొల్లుచు v: To lie, tell stories, talk big. Chands Reti 2. 32. Vira Bhadra Vij: 1. 91.

౨ I have heard a man say అక్కడ నీళ్లు పొసగవు ~~we found no good water there~~ This climate does not agree with me -

౩ or, - గింపు

౪ or, - గింపు

౫ బొల్లెలుగు boll elugu a ~~white~~ spotted bear. See Navanatha Dwip: p: 248 (printed page 240 foot)

౬ పొసంగం, or జలపొసంగం, or పొసనం. Gilding Pal 60

౨ పొవ i.e. పొగ smoke A. 4. 294

౮ పొసగుట = అనుకూలమగు BD 5. 902 In Suca 3. 291 = పొసగుట and see note of opposite పొసగుట

౭ బొందల అనగా దిసలనగా OG but it is also said to mean nakedness = దిగంబర

Bhanumati 4.136. It is used as an impersonal verb thus వారిద్దరికిపొసగిందా Do those two agree? వానికినాకుపొసగదు He and I did not agree – Mah. Aran VI. 239. Vish Pur VI. 13. Subhadra 1.260. Tara 4.215. నాకుపొసగిన అగత్యం the exigency that occurred to me = సంభవించుట = వెల్లుట ... పొసగని Unsuitable – Vema 3.91 says బుద్ధిహీనికిపొసగనిసఖ్యంబు .. Palin 44

పొసగుట n.s. An occurrence – This is a participle of పొసగుట to occur. = పొసగుపాటు|వీలు|సదుపాయము|పొసగుబాటు

పొసగుపాటు n.s.

౧ ౪ – పొసిగింపు or పొసిగింపు n.s. Prettiness &c = లావణ్యం –

పొసుగుట see పొసగుట

పొస్తకం n.s. A book – For పుస్తకం q.v.

౯ 3 ౨ ౧౦ – పో – The imperative of పోవు to go. q.v. Chatu. 3.9. In many places this is a mere expletive as పో పో – Tara 4.224. Vij. Vil. 2.116. four instances (కదపట) Radha 1.93. Vish 8.486. Panch. 1.19. Bhag. X.182, 184. Vasu cha. 4.5. Ramabhyu. 4.64.

౪ – 5. భో A vocative particle. "Oh" Labito XXVI.8

~~11 పొంచి A bracelet. Bhalira 117 [illegible] pahunchi~~

౧౧ – భోంచేయుట v:n To feed, eat, take a meal, dine Pal 376

భోంచేయుట v:a To eat, feed on. ఔషధం భోంచేయుట to take medecine

బోండ్లు Women – Plur. of బోటిలు q.v. – or బోటి Ila. 3.181. Satyabh 4.237.

~~[illegible]~~

పోక Without going (neg Ple of Povu) Also (for పోకుమీ, i.e. పోవద్దు) O go not thou! (the final A being intensive)

పోక n.s. Going, course – Conduct, behaviour నడవడి
5 – Tara 3.81 వానిపోకపోకలు Paruj 5.48|[illegible]| he was defeated
౨ – పోకలు M. Santi 1.37 Vicr Cha V.40 Payment
౬ of a debt HD.1.1530 {Scrape, hobble, prank .. & Fault (Same sense in Tamil)

౧ పోసపోస Rapidly: one after another (as arrows)

౨ పలుపోక (see పలు) evil ways, wickedness, పలుపోకలస్త్రంగా తమిక Tara 3.81 very naughty pranks. – – ప్రోక ns heap, multitude or assembly. M Swarg 1.47

3 బాహుబలం – see బహుబలం

౪ భో chickens are called together by the same cry in Telugu

౫ పోసరి ఆకు a pungent strong smelling leaf used in checking a cough

౬ నామీద ఏదివకపోకలు తేవలెనని [illegible] they plotted to bring some evil design against me – Or – some misconduct of mine (This occurred in a letter written me from Bellary. [illegible] [illegible] are gone to be indulged in every thing

౭ పోస్త్ర in ~~Navanatha~~ printed Harisch Dwip 2.508 error for ప్రస్త

౮ పో అనపోకలపోయిరి Pariz 5.42 all of them fled different ways In M XII. 5.302 it is rendered [illegible] Suca 3.116

౯ బాహువు the usual but wrong spelling for బహు

౧౦ పో is ~~also~~ the root of పోవుట is also used as a contraction thus [illegible] Local Rec. 1.362 line 16 seeing that he was gone. [illegible] seeing that he was dead: for పో [illegible] or [illegible]

౧౧ భోంచేసుట to take (medecine)

౧౨ పోక HD.1.1530 Full investigation of HK. HK. the Kanadi version of the Sanskrit being made. the word is not intelligible.

పోక, ప్రోక A heap, pile. BD. 4.127 \5.405 \6.54 M Swarg 1.47

పోక n.s. Betel nut (unbroken) or areca, so called while raw or unboiled [illegible] the apple of the throat [illegible] Vem 1063 a mouthful or morsel of food.

[illegible] n.s. The abdomen. Vene. And 76.

[illegible] Go not ye Vish Maya. 3.18

[illegible] n.s. Course, going, mode, fashion But see Bahulas III.62

~~[illegible]~~ [illegible] n.s. A broad moon face, a great lubberly phiz

[illegible] The flower called bachelors button

[illegible] Rbh. 1.200 [illegible] R.4.159

[illegible] Intercourse, going and coming

[illegible] n.s. A rogue &c See [illegible] Sucas. 2.49.

[illegible] D Navan p. 147 To do away. destroy

BD. 4.454 \4.1822 DRB. p 466 R. 3.137

[illegible] v. a To slay. Bhasc R. Yud. 174 [illegible] Literally. To stop his goings KP. 6.77 [illegible]

[illegible] n.s. A pot, a native ship or vessel.

[illegible] ns A prank, trick, rascality

[illegible] n.s. A villain, a blackguard, rogue, a scoundrel, a scamp or lewd fellow. See [illegible]

[illegible] adj. Villainous, blackguardly, wild, slippery or unprincipled, slang, vulgar as [illegible] a vulgarism.

[illegible] ns The knot that secures a womans petticoat at the girdle [illegible] he loosed her petticoat Ahal 103. Dasav VIII. 171. IX. 256 Bahulas 5.173 = [illegible]

[illegible] ~~To crawl on all fours~~ D Navan 239

~~[illegible]~~ no-[illegible] D Navan 239 To crawl on all fours It must be some error — see note on [illegible]

[illegible] The terra Japonica or catechu = [illegible]

In Kanyaca Pur 8.266 [illegible] So saying she hurled a jar full of nuts down on the threshold — This is a form in imprecation — May he perish thus In R. 4.159 betelnut See Rox. 3.616.

[illegible] is sometimes explained To sell, as in BD \4.1822 He sold the fish in the market BD \5.99

[illegible] To sell, dispose of = [illegible]

[illegible] = [illegible]

[illegible] In KP. VI. 205 ?? [illegible]

[illegible] pots & pans — It is a word of scorn for a pot — [illegible] he has not so much as a mug to drink from. Sampega §72 [illegible]

[illegible] See Vencat Arya 199 line 1 mortal hour

పోకిళ్లు n.s. plu: Whims, freaks, whimsies, lewd pranks, diableries. See మంయి. Vema 942. This is also the plural of పోకిరి ~~ded query~~ quare.

౧ — పోకు ~~Go not thou the neg. imp.^ve of పోవుట~~

౨ పోకడ n.s Going: course. an opening. Expense (a verbal of పోవుట) పోకలుపోవుట To squabble Vish P. 8. 83

~~బోకె n.s. A large cowry shell.~~

పోకెం

~~బోకులగవ్వ n.s. A large cowry shell.~~

పోకులుపోవుట To squabble. Vish P. 8. 83

~~పోకలువరుగాన్నుండుట~~ To go backwards and ~~forwards:~~ to frequent.

బొక్కె n.s. A bone, bone haft.

పోకొట్టుట v:a To lose. To throw away, waste. To do away అంధకారంపోకొట్టె he dispelled the darkness నాకన్నుపోకొట్టుతావా are you going to put out my eyes? చలిపోకొట్టుకొనేటందుకు To keep off the cold

పోకత్తు Nippers for breaking (పగలుట) the betel nut (పోక)

బొకద్రాక్షం n.s. See బొక్కెన.

3 — భోక్త Possessor, holder. (Vema–verse beginning భుజమునవర్లులేని

౧ పోకుమి go not thou Vish P. 4. 121 Sumati 46

౨ See పోకు ending in A – the two words being the same

3 బోక్కెం ~~Subsistence~~, maintainance, food బొక్కగానమోరపెట్టుట to speak in a high tone

౪ నామీదయేదివకపోకు తేవలెనని విచారించారు they wished to foment some hobble against me – to get me into a scrape.

౫ పోకిళ్లవాడు a whimsical fool: an epicure.

Browns Telugu Dictionary

భాగం

T భాగం n. s. A dancer, bayadere, or actor – The collective name for this caste: plu. భాగంవాండ్లు – A female (a public courtezan) or public woman is భాగం or భోగముది or భోగముసాని Like వేశ్యా & భాగం and వంటెరు

3 – It has a neuter form alone భాగంమేళం a dance by these performers. This is erroneously imagined to be derived from భోగం – It is pure Telugu –

S భోగం n s Enjoyment, possessions, a crop – A snakes [body or] crest. A.6.133

భోగం Enjoyment &c see above. Surabh. 114 (B prasa)

భాగంముడు n s. A stripling. Omit this B.X.

భాగంవాండ్లు Dancers, actors, actresses

భోగకాండం Vema 1635

భోగట్టా n s News, particulars, circumstances, details

భాగతల్లి BD. 12.990 (not in Kan) What?

భోగబంధం Usufruct, or temporary enjoyment of a field, yielded up allowed in payment of a debt.

భోగమండపం Local VI. 424 A small chamber for the god

భాగవతాడు v: To dance, act or play. see భాగం –

భాగవతుడు n s. neut A comedian, a dancer

భాగముది n. see భాగం. Sic &

భోగర n s A graver or small chisel used by goldsmiths = ... A drill – borer. See ... Satyabh Sant IV. 53 ... carved work –

భాగం D. Nav: 47 A weaned calf – a young heifer

భాగం adj Appertaining to the dancer cast. Theatrical The French phrase for భాగంవాండ్లు is Public women. Spell it Beau-gomme

భోగం also means worship. Pal 232 అష్టభో గములు the eight profits of land: as the crop, the spontaneous growth, the water-crop, the trees, wells, hidden wealth, &c –

3 భాగవతులవాండ్లు Pal 202 Note. Evelyn calls Nell Gwynne A comedian – This is precisely the word. Evelyns Diary 1 Mch 1671 In Tatler No 22 he speaks of Cave Underhill who "has been a comick for three generations.

విభోగము "Individual possession" 5th Report. p: 830 ... విభోగము separate possession. ibid. ... (గ్రామము) (ibid 831.) "a village whereof the land is the property of several persons: but each holds his land as a separate property: and always retains the same fields." See on ...

.... అష్టభోగము Local Rec 2. p: 268 means

భోగవత్తు see భోగోత్తు Loc: Rec I: p: 132 last line [Account, document?] Affair, circumstance

భోగవతి Omit this "Name of the capital of the Nagas or serpents" 2W.. DRS. p.8.

భోగస్త్రీ n.s A concubine. Vish P. 6.425

భోగంభైరవి Chandr R. 2.18

భోగానిపత్రి A scourge or sword formed of a serpent. Manu Cha 5.133. Z A dubitat

భోగి. The name by which the eves of some particular feasts are called. The feasts that have such eves are the సంక్రాంతి, మకరసంక్రాంతి ... Dubois 2.234 erroneously says this is భోగం enjoyment

భోగి n.s. A serpent: a rich man, he who enjoys Vish P. 1.179 Molli 1.39 One who has the capacity for enjoyment Tel Cala II.147

భోగించు v: n To enjoy, have, possess (a woman) Vish P. 4.247. Radha 3.25 Sar Dwi 496

భోగిని n.s A concubine Sara 4.150 A wife in a left handed marriage

~~[illegible]~~
భోగిమంటం A bonfire

Probably a crooked or wavy sword - from భోగి a serpent and ? a scymitar

Bhanumad. 5: 146 Ramabhyu 6.130 - In Madras భోగిమంట is, the custom of lighting fires at every house door all night on the ~~eve~~ eve of the Pongal feast Balram 4.272 భోగిమంటలు

పోగు ns. A thread: a string: a heap. A crowd, an assembly. Suca. 3.95. An earring పోగులతాళి Kalahas 3:11. a nosering Hams. 2.15 ముత్యాలపోగు a string of beads Vem. 168. 650. Lines or cords laid by huntsmen as snares. Lila XX. 68 Rbh 2.28 BD|5.223

పోగుచేయుట v:a To collect.

భోగులు, భోగి. ns. masc A snake. H.3.5. and W.

భోగాయి

భోగట్టా n. s. Circumstance, Business, affair, matter, view of an occurrence, idea. News అదియంతా భోగట్టా

3 ——— చేసుకొనిరి they learnt all this: heard of it

పోగొట్టుట v:a To lose. To get rid of. To do away. dissipate. heal.

భోగ్యం ns Use, usufruct, enjoyment

భోగ్యమైన adj {Sweet, delicious / Available, fit to be enjoyed. mature

భోగ్యపత్రము Local Rec 1.105

పోచ ns A fibre, as నారపోచ, + ఖామపోచ, మూలపోచ. గడ్డిపోచ a bit of thread. a bit of grass

This word occurs in notes (for [illegible]) on Vasu 3.233 ఆవ పోచ a grain of mustard See పో... జంద ముపోచ A bit of a jandiam. i.e. a sacred thread

పోచి see పోంచు, [illegible]

Note పొల్లు

రాలిపొల్లు - అనగా - రాజ్యములోని శబ్దరత్నములు - వకరా [illegible] వాడుతున్నాలమందు [illegible] తుడుతానుండా [illegible] దినప్పుటుకి [illegible] వాడుకొని అపేక్ష చేయరాదు యేలనంటె. [illegible] దిట్టముగా వుండివాండకే [illegible] గలిగియున్న [illegible] ములోవచ్చును - - - - పొల్లు అనగా [illegible] యుంటావుండే [illegible] మంటె - వాండ్ని పొల్లు వాండు పోసుకుని [illegible] వాండు - అనగా కష్టమై [illegible] నిష్ఫలమైనా తనంతట తాను [illegible] అర్థము - - - బంగారు పొల్లు [illegible] - వలిసిన పొల్లు లేదు - అనగా [illegible] బంగారు నిరర్థకమయి [illegible] మూడి [illegible] - అనగా. [illegible] అపేక్షించరాదు - [illegible] నని [illegible] - [illegible] పొల్లు [illegible] ఉండా [illegible] అనగా [illegible] లోనున్న శబ్దరత్నము [illegible] దుడాదు.

→ దోషభోగ్యం a favourable construction: an indulgent eye - [illegible] దోషభోగ్యము [illegible]

3 [illegible] భోగట్టా చేసుకొన్నారు they made strict search or enquiry

Browns Telugu Dictionary

భావిక్యాలు ns Worthlessness, uselessness
~~భావిక్యాలుగా ఇచ్చుట To give away as useless~~

౨— భావిచ్చి

~~భావించు~~ v. a To draw out, or separate, as threads. See (ప్రో)బుచు

భోజనం ns Food, eating M.1.5.270

౬— భోజపత్రం a certain tree {Skinners Excursions in India 2.35) not in Haug. W. SC. nor Druma

~~భోజ్య. Responsibility~~

భోజుచు v: a To draw out, or separate, as threads. Uttara Harich 4.70

భోజుడు a prince celebrated for liberality to the learned.

భోజ్యం ns. Food

——నై. Edible, fit to eat, eatable DRU. p.1002

భోరు a time. as ఒకభోరు Once - Vasu 2.201
భోరుదవలతిమించెంగాల when she tossed the ball up once - This may be the sense: but the commentator omits all notice of the word!

భోటం The name of a country, perhaps Bootan (Balrama V.22 Palvor p 304 line 21

3— భోటకం ns The small pox, variola - a ~~mere error~~ for బొబ్బలు
~~భోటకోత్తి~~
భోటకోదుం A white species of కందులు grain D = తెల్లకందులు

౧ భోజ్యభోజుడు a perfect Mecaenas

భోషిత్తి PLL.3.27 A superstitious rite regarding omens - a few grains of rice (అక్షతలు) put in water are flung on the roof of a neighbours house (భోషిత్తి వేయు etc) and then he who so casts them, sits in a corner & listens for any words he can overhear in the family - This is done ~~seven~~ days, repeating a certain charm: all the overheard words are put together and a meaning is elicited - On certain days of the week this charm is used at ~~applicable to the house of a~~ washerman's house: on other days at ~~to the house of~~ a dancer's & so forth. It seems to be derived from భోరు to lie hid - See the Sanscrit term ... ~~A proverb says...~~

~~భౌలత్యం DRY 1280 - erroneous reading~~

౮ భౌవినట్టివాడు లేడు There is no man of whom you can say he is of no consequence to you —

భోజరాజు The Augustus of India — who was the patron of Kalidasa. He is said to have ruled at ధారాపురం - or Ujjain (W) in the Canarese country

౬ భోజనకస్తూరి preserved orange peel

౨ భౌళి a sort of bracelet

~~భోలరం~~ meaning బొబ్బలు - see Local VI. 169 line 8

పోటుకత్తి ns A bill hook, a woodcutters knife

పోటుకర Straw. Paidim 4.166

Pariz. 4.95
పోటుమగలు Panch. 1.519
పోటరి ns A hero, a brave man M. Virat 2.264,
పోటరితనము Bhanumati Vij 2.200
పోట్లరితనం Heroism [illegible] (M. Salya 2.133
పోలు adj. Similar, like, resembling. Vesh VII. 19.
పోలు ns. A damsel, a rival, equal, match.
See [illegible] - Bhag x. 366 Swanch 54 Nila 1.6
Vajan. 2.167. [illegible] my equals - In the
[illegible] G. 5.109 [illegible]
[illegible]
పోలుగాడు An equal or rival. సమడు ABA 3.72
పోలుతనం n.s. Effeminacy, womanishness, Chandr
Rek. 2.9. = స్త్రీత్వం Elegance, delicacy, feminine grace
prettiness.

పోటు ns A thrust, a stab, a thump, shock Dint,
struggle, endeavour. A prop. Swell of a river, high water
or flood tide. Vish P. 3.98. Throb of pain
Vem 46. 250 [illegible] The earache పోటుపాటు the
high water and ebb. పోటుపాటు తెలిసినవాడు
one who knows both sides of the question

పొటుము n.s. A blain, boil or wen. A broken or rocky
piece of ground. Vema 1.58. see [illegible]

పోటు adj Stabbing, striking - as పోటుబంటు
a stabbing soldier, a stout man Vem 1082
పోట్రాయి or పోటురాయి a sharp pointed stone
పోటుకోలు Dhurjati 3.96 పోటుకోల Kalahas 3.96 ~~stav~~ pointed sticks

1 పోటుమ or పోటుకుల or పోటుగుల [illegible] a prop

పోలువాడు one like me Vish P. 2.61. పోలు
వాడు a rival శ్రీ పోలుబోటు a damsel like
Venus. Ila 1.42 పోటుకట్టెలు BD/4.633 [illegible]
big or thick sticks

3 పోలుపెట్టు v.a. to compare. To prop up.
or set up as a prop

4 పోటు ns. Emulation, competition, rivalry ~~A comparison~~ [illegible]
మీద పదివరాలు ఇచ్చిన I outbid them by ten
pagodas.

7 పోటుపాటు ఎరుగను I know neither good nor bad
about it పోట్లాడు (see [illegible]) To be
ready for battle and ~~ABC Dubois~~ [illegible]
a priestling, a contemptuous word for a
bramin - - vigour in coition Ve Go § VIII పోటు M Udyog 251 what
is the sense? [illegible] A stout soldier [illegible]
[illegible] sharp taunts M Virat 5.257

8 [illegible] I have got the ear ache
9 పోటరికాడు A hero, a bold resolute man. Pativrat p461: l: 12
10 పోటు ns A match, rival, equal = ఈడు, సమానుడు -
M Dron 3.96
[illegible] like along with, the same [illegible]
10 [illegible] P. 3.100

పోటుకలుపు. Local Records (3: p: 327 foot) A second weeding
బోటుకాడు Friend, companion
పోటుకోల Koflakas 3.96 a sharp pointed pole?
పోటుగంప An armful, a large bundle.
పోటుదినాలు KP. VII. 257
పోటుధారలు Drums ?? Pal 148

పోటుబావ see refce under పెత్తపెత్త

పోటెత్తు To pound grain. (dubio)

~~పోటుబులు~~
పోటుపాటు Paidim ~~1.144~~ 1.86. HD. 2. 1196 ebb & flow?

పోరాగువ ~~see పోటు~~
పోటాపోటీలు Pal 410 To face in battle: to oppose

పోరాటము n.s Fighting, struggle, dispute

పోరాడు To fight together, to struggle, come to blows. See పోటుల n.s
బోడ or కొంబిబొంత n.s. A hornless sort of cattle.

౨ బోడి or బోడి adj Cropt, bald, bare, hornless, cutt, maimed See on మొండి. + Gross as a crop (or బోడతెరువు)
బోడి A sort of medecine - seems to be an error for బోడెం (audivi)
౪ బోడతరం n.s. Sphæranthus Indicus. A small fragrant medecinal plant with a flower like bachelors button but smaller and smelling like balm. It is raised in regular field crops and is used in asthma and consumption see ~~బోడసురము~~ on మొండి or మొండితరే.
౫ పోడి see పోడిగ
బోడి n.s. + A damsel. (plu: బోడులు) see Vema 1475. 2004. Appa Cavi 2. 177. where he says this is the right spelling Vish 2. 215.
౩
౬ బోడి. adj. Maimed, hornless &c see బోడి Having the top cut off. బోడి అవమ్ము = బోడమ్ము a .. ౬

without deducting charges. bare as a bond without particulars
Tuskless. toothless. Pollard or with the boughs cut off
బొంతసురుము a lighted wisp of straw. Vema 774. 897. 964.
Hams. 2.88. బోడి is by some considered as a separate word but in truth the final i is merely added at pleasure. as పెద్ద, పెద్ది, చిన్న చిన్ని

౧ బోడకసరం see బోడతరం

౩ బోడిగా = ప్రొప్పుగా DR Bala 356 Well, properly, duly HD. 2. 2391
౪ {= (అనాసుప్పు) Heyne. Tracts, 138 calls it Spilanthus Acmella
౫ బోడబాసికము A. 5. 20 An ornament made of paper and ~~talk~~ talc worn at weddings by female ~~of~~ friends - the one worn by men being called బ—సికము
౬ blunt arrow: or arrow without a point
౭ బోడనైన bald. Suca 3. 92 478
౮ పెద్దబోడతరము = పెద్దదంపుప్పి. ౨ బోడతరము = కంపుప్పి See Ainslie 2. 167-8
౯ A proverb says సదా బోడిజంగములు ... a sort of cows is called బోడి ఆవు
Local IX. 231 foot

Browns Telugu Dictionary

బోడించుట ~~To shave the pate.~~

బోడిక or బోడిగ n. s. A playmate a playfellow, a page or serving boy. Sar Dwi. 12. 541. Satyabh 4.53. PLL xiii. 12. Manu 4.104 streams ??...

పోడిగ = ఒప్పుగా Bhasc R. 1.138 & Basw Dwip 3.155

బోడిచెంబు

బోడిచేయుట To shave the pate.

పోడిమి or పోణిమి n. s. Form, shape, features, semblance, guise = Suca 3.38 = ప్రతిబింబం. ప్రాతనపోడిమిచెడి her form was destroyed. Vish. Pur. VII. 144. పోడిముగురు Chand. Hasa. II. 111. Bhag. VIII. 442. నీమగపోడిముస్ thy masculine guise. Vema 8. 273. ఈశగణములపోడిమి Tara 4.64. = మాటలపోణిమి gracefulness of expressions. పోణిమిరానిపిల్ల a girl who has not yet grown to fulness of proportion - a raw virgin - 2. Characteristick, feature, mark quality. Vish. Pur. 7. 80. ఆతబిడ్డపోడిమింతలేక Vema 1379. కొతువేలువారలపోడిమితెలియరు. Bhag X. 319. మగపోణిమి the male shape or masculine features. 3 Behaviour manners acts gestures. prank. fashion Tara 3.99 & 4.64. - Also Trinkets, gewgaws or jewels of trifling value worn by little girls. Economy, management of a family. K.P. 4.71.

పోడిక in Manu 4.104 is explained a gush or flood of tears. The commentator .... see పోటు Suca 3.110

పోగఖర్చిపోటిమి in Suca 1.243 is rendered ప్రాగ్భవము

Browns Telugu Dictionary

పొరిమితం adv. Fitly, duly - Vema ౫౫౩.

బొరిమిద్దె

బొరి మెద్దు

౧— పొరలు n: s Stuff, rubbish, wilderness. పొరలుకొట్టుట in OG 40 is expl^d చేసు కొరకు పెట్లు నరుకుట To clear away brushwood

పొరుకు|పోయు|పోట్లు n. s. Land redeemed from forest, by burning down the trees &c ~~Vish. Pur. 2. 52.~~ It is very fruitful -

a common In the west of England these are called Scroggs Baow Dwep 4. ~~36~~ 182 - a heath. (See Loc Rec I p: 185 line 1 is a proper name) a rock, a small hill. విరివేరు పొట్లు, or simply పొట్లు Local VI. 118 line 15 ~~field~~ a crop of chay root. In P. 1. 496 in two places the mss read { విట్లు / విరిట్లు }

బొరడు n. s. A rock. a small hill. Local I. 185 line 1 I suspect this is the same as పొరడు - no - a piece of broken ground - పొట్లు Downs, a common

బొరడు D Navan 250 line 9

౧ పోరదు he will not go. Vish. 2. 52

పోదుచుట or పోవిడుచుట a vulgarism for పోవుట to go - see విడు
చుట

బోరె

బోడెలుబోయుట To scatter pence over the heads at a feast

బొకాంప్పుయుంకె, బొకాప్పుట్టు a hamper or basket
box DR Aranya 112

బొకాంంపెట్టె n. s. A round box covered with leather
a trunk or box covered with cloth.

బోణి } n. s. A shopkeepers first receipts or handsel in the day.
బోణం } The luckpenny

పోణిమి see పోతివి The Olj 40 says it means పొందిమి?

పోత adj Molten, cast in metal
పోతచెంబు a metal bottle thus
cast, not hammered.

పోత n.s. casting, pouring, putting &c. పోయుట from which this is the derivative noun — అంటుపోత putting plants into the ground. ---- Eruption of small pox లోహపుపోతబొంమ a metal image

S పోత The young of any animal. See పోతం

పోతం n.s. a vessel, boat, ship. Panch. 2.56 M. Aswam 2.12 (or 212?) The site of a house? ADC

S పోతము । పోతకము n.s The young of any animal శుకపోతము a young parrot. Lalit XII.40 గజపోతము a young elephant వాతపోతం a young breeze, i.e. a slight gale Lalit V.53. Vish P. 2.220

S ~~పోతకం n.s The young of any animal~~. See పోతం

T పోతాసకం n.s A mould or matrice for casting metal

~~పోతపుట్టు n.s. A three cornered tart or puff~~

పోతచెంబు A sort of jug or cup of brass

పోతపాత్రిక M. ~~Bhaskar Rama~~ Santi VI.222. n 2W

పోతరం n.s Fatness, jollity, pride? Satyabh ~~2.36~~ II.36. సీ॥ పోతరమ్ముల దేవ ప్రజాగ్రహంబు లు చెల్లుగా తేజీలు గల్గువారు॥ Charu Chandro IV.53 సీ॥ పోతరంబున మెరుగంబులు బిగించుకసి తాపాంగముల [illegible] of KP. 3.174 శా॥ [illegible] పోతరము [illegible]

మహాసంసారసాగరం అద్వైతబుద్ధిపోతేన సముత్తరతి దేశికః Siddhanta Sikhamani XIV.10 In the boat of wisdom let him cross the sea of error

పోత bathing (i.e. the act of pouring water over, and anointing, the person bathed: (Lavatio) — A proverb says పెట్టుపోతలు నాలుగునాళ్ళవే) this is used to denote that civilities shewn to a kinsman are only for a moment: there is in them nothing permanent. Literally, the helping to food, and the bathing, are not lasting

పోతరాజు

పోతరించును v. n. To wax fat or gross, to be puffed up. See Manu Cha. 4.22 Paidim - 2.80 In Pal 103 it is explained మదించుట

పోతవణిక్కు A voyager, a merchant who voyages. AD.

పోతవాహుడు n s A seaman, a sailor

3— పోతు n s Beast, brute, he-buffalo. Monster, wretch

2— మేకపోతు, a he-goat, దున్నపోతు a buffalo, తాగుబోతు a . . 2

పోతు n. s. A beast, a brute. A male buffalo – A ^buck or^ male of other animals, as మేకపోతు, a he goat. Monster or wretch. ~~A word of contempt used of women as well as of men as~~ గొడ్డుబోతు a barren ^woman^ ~~wretch~~ తాగుబోతు a drunkard తిండిబోతు a glutton Vema 793 వాడుబోతు a hag or wizard వదరుబోతు a chatter box సోంబుబోతు a sluggard, a lazy hound In the names of some animals it means the species in general as కొండబోతు or మనుబోతు a wild ox. In some compounds it precedes

1— the word as పోతుటీగ a male fly. Tara 4.17 Vicram 3.54 పోతు మొకరులు the larger surf. పోతుతాడు the male palm tree It is even applied ~~to wood~~ Thus Co Na S. 8 కొయ్య పోతు A mere stick of a fellow, a downright fool. దబ్బరపోతు a buck priest. a priestling –

ఇగ్గిపోతు a sluggard Bhall. Dw. 2.303

2 drunken brute: May not all the rest be left out?

1 In Churchills Poem on "the Times" (1763) "The mother" - - - - Against that letcher man makes fast the door, - - - Nor suffers in the house a fly that's male."

3 పోతరించు ? Rox III. 189.

పోతుకెరటము The male surf: that is the place where the largest waves break. Query, is not this correctly spelt పోటు being the surf that breaks when the పోటు or tide is rising? Yet see పొడు

~~పోతుపొల్లు ns A puff or triangular tart.~~

పోతుఈగ n.s. A male fly, or bluebottle

1 – Poet Rauz Suca 3.52 (42) like Pan, worshipped by cowkeepers. పోతురాజు n.s. A rustic god, after whom many men are named particularly the poet బమ్మెర పోతరాజు who translated the Bhagavatam into Telugu – Vema 2162 Bhanumad. 2.200 His ~~wife~~ wives, after whom women are named ~~is~~ are called Gangamma, Polacamma or

1 – S పోత్రం ns A snout

T పోత్రం ns Fatness &c. see పోతరం

S పోత్రి ns. A swine, or snouted animal. Pig-faced. Salito XII.6 – also the vulva (podri in Mahratta) Thus in Greek χοιρος means both articles. Thus in Scolia. XX A ὗς ταν βαλανον κ.τ.λ.

4 – 2 – పోద adj Speckled white and red. (cattle) [illegible] is the sense in Manu. 4.23

3 – పోద n.s. A sort of straw for thatch, also the cygnet or young of a swan. Tara 4.99. see [illegible]

6 – 6 పోది See పోదిరు and see ప్రోది Nourishment Vem 400, 1304

పోదిమిడి అనగా [illegible]

Poleramma These answer to Punch and Judy – a proverb says పోతులరాజన్నమంచంకిందదుపోలేరమ్మ [illegible] a Triton of the minnows (Shakespeare) This demigod is honoured throughout the Canarese Telugu & Mahratta countries

పోతుఈగ అయినా పోలనియనివ్వదు [illegible] she would not suffer so much as a ~~bluebottle~~ fly (if it be male) to enter her seraglio (Tara 4.17. Vicr. 3.54 SarDw (32) similar to Shakespeares expression he would not let the winds of heaven visit her face too roughly – like "hermetically sealed."

3 పోద nourishment? Vem 400. 1304. [illegible] Suca

4 పిలకపోదలు Calah: Mahat. 2.83 Young parrots (the word పోద is not free from doubt) .. [illegible] i.e. [illegible] పిల్లలు young birds just ready to fly. Panch T. 1.297 – Also see పోదె and ప్రోది

4 పో(త్రి)త్వం Hogship: swinishness: [illegible] he took the form of a pig.

6 పోదాం or పోదము Let us go DRB p. 272

7 పోదవకాలు A. 6. 22 is rendered [illegible] A swollen diseased leg

Browns Telugu Dictionary

బోదియ see బోదె which enter here

బోరవు n. s. Package, sack cloth. care, nourishing, tenderness in ~~[illegible]~~ rearing, ~~Sar. Dvi 387.~~

పోదాము Let us go.

బోదురు n. s. A croak.

బోదురుకప్ప n. s. The great bull frog (rather toad?) see గోదురుకప్ప)

బోదె or బొందియలు or ~~బోది~~ బోది n. s. The pedement or ~~the~~ the bulging part chapiter of a pillar ~~being the part that bulges out~~. Balarama 4.257 Also a runnel or small channel for watering trees - The shelf formed by a board laid over the tops of pillars - The stem of a plantain tree usually spelt బాది ॥ బోకబోది the neck of an areca tree. Tara II, 69 Bhanum {IV. 91 / III. 126} Manu 3, 102 To this the poets compare the ~~swell~~ swell of a graceful neck See ~~[illegible]~~ or బోదెవ .. [illegible] బోదెలు the stems of plaintain trees.

బోదెకరకులు bōdĕ karakulu - some wild ~~[illegible]~~ animal - Vol 868 tract 2. p 73 in a list of forest birds and animals [illegible]

~~పోదోయుచు v. a. To push away, thrust off. Satyab IV. 184~~

[illegible]

పోదోలుచు v. a. To drive off To thrust away From పో to go & తోలు Vicra Cha 4. 40 Satybha. 4. 184.

బోధ n. s. Sense: teaching, warning instigation, counsel, temptation

బోధ [illegible] or బోధపడినది I know of it, I am aware.

Instigation. counsel. temptation

బోదివృక్షము [illegible] the tree flourished

బోధకుడు ns. A teacher, preacher, instructor: he who warns.
~~బోధయిత్రి~~

బోధచేయు To warn, tell, teach

బోధపడు v: n To be known, notified, told

బోధపరచు v: a To tell, teach, warn, instruct

బోధయనం ns Instigation, temptation, warning

బోధించు v: a To interpret, teach, explain; warn, advise, tell. instigate, tempt. To understand, comprehend

బోధిక ns A female fortune teller or wise woman. Omit this

బోధివృక్షము The sacred fig tree: ficus religiosa.

బోనం ns Food: batta, daily allowance, meat, board Paidim 4.292.

బోనంప్రభుల Daily allowance granted to servants, Board - Parizat. 2. 46.

2. బోనం -
Chandr R. 2.63. Vem. 148.
See also బోనానం -- ప్రతిబోనవర్త occurs as a name of Siva in the పలనాటివీరచరిత, I.210. Omit it ~~[illegible]~~ బోన
స్కంధవిధి. a yoke (cavadi) on which baskets containing meats are carried
Pal 256

బోరంపెట్టె A trunk or leather covered box

బొరసగత్తె ns. A house maid or slave girl. Vish. Andhr. 22. Suca 3.69.188. Local XVII p 12-13

~~బొరణంపెట్టె~~ ~~A trunk,~~ a round box covered ~~with leather~~

పోరంగొట్టు v.a. To drive off, beat off, scoff at. To scatter waste. Chandra 2.35. Vema 968. Vicra 7.96. From the root ~~t~~ of పో and త్రోదుట the N being inserted.

౫ పోనిద్రైన adj Like మన్మధుడుం బోలిన వాడు one as handsome as Cupid. M. Adi 1.190 Sarang Pad. 44. పాతాళబిలంబు బోలిన M.1.2.68 Like the gulf of hell

పోని (neg: part of పోవుట) who or which goes not; వేని పోని vexatious, trifling వేనిపోని దేవులు gods that are no gods

పోన్ని (contracted for పోని) Let it go, let it pass. Ila 4.67.
పోనిచ్చుట to let go

బోను ns { A cage for a tiger &c. Pal. 143 Suca 1.157 a Cage; A trap Vem. 145, Chandr Rek 3.135 D... కత్తులబోను = పంజరం Satyabhama IV. 214 & CBP.4.279 ...

౩౬ బోనుపొయి a portable earthen oven, made of two large dishes

బోనెక్కి~~రా~~లు A suite of rooms. Z.A. a low word

పోనుతుడుచు v.a. To wipe away. Vish. Pur. V.147. Ila 3.9. From పో the root of పోవుట to go, & ఒత్తుట q.v. the drita N. being inserted.

౬ పోపించుట a causal form of పోయుట

పోపు n.s. Filling up complement (bharti) పోపుచేయుట To make up a load or a sum. Chenna BP 4.158 159 This word is doubtful

౧ కత్తుల బోను signifies A ~~b~~ trap set full of points (like the tub of Regulus) meaning A bed of thorns — Compare కత్తిపెడం

౨ బోనప్పట్టుక — see — నం — Parijat 2.46

౩ బోనులపడ్డి Pal 455 crowdedly: like mice in trap-falls

౪ బోనపడుట M. XII. 3. 243 is rendered ఊడిపడుట To be loosened, to fall out

౫ ఉల్లాసులు బోని M. XII. 2. 385 like scales.

౬ ఆమె పెట్టు కత్తుల బోను She is a quarrelsome wretch: a makebate

పొంబడి or పోవిడి n.s. Trace, vestige, hint, notice-

పొంబడి n.s. Way, course, traces-

పోము We will not go- Bhag. 1. 615.

బోయ adj

బోయకులం The highlanders clans

బోయత boyata A woman of the fisher tribe - B.D. VII. 222. Ramabhyu. 2.15

బోయవాండ్రు A savage, a man of the woods, a highlandman - see బోయడు

పోయి The past participle of పోవుట To go

పోయించుట ... the causal of పోవుట .. గట్టుపోయించు To raise a bank

పోయిన (The past relative participle of పోవుట) Gone, departed- Lost- Also Past, Last, as పోయిన సోమవారం Last Monday

బోయలు The fishermens caste, from which the palankeen bearers come. Also called బోయీలు. See also ముత్తరాస

బోయవాండ్రు The name of the caste of cowkeepers or shepherds. Originally, బోయలు savages గొల్లబోయలు - Basw Dvip 4.36

పోయుట v.a. To put, cast. To pour. To cast in metal or found - To put on or assume (ధరించుట) బట్ట పోయుట to put on a vest. To pay money, to eat food- To put or set plants- To strike up (music)- To inoculate with the small pox- To heap up or raise a bank- గట్టుపోయుట To sow seed which is afterwards to be transplanted-

See next Page-

బోయడు n.s. A forester or mountaineer, A savage, a highlandman, a man of the woods, a huntsman or fowler - "That savage Cupid" Tara 3.113 M Anusa 2.271 అబోయడు M Manu. 1.221.

బోయ adj Savage, living in the forests, highland, uncivilized

పోవెడలించు the same as పోగొట్టు To remove, do away, destroy- So in the Vasu Deva Mananam ఆప్రతిబంధము పోవెడలించుకొనుటకై with a view to do away this difficulty.

గోడ పోయుట To build a wall ... Dab 293 ప్రతిమలు పోయించెను Local 7.57 he had statues cast: he caused molten images to be made.

బోయలు In old times (see Chronology AD 1215) some parts of the Telugu country were under rulers who were styled ... బోయలు, ... బోయలు, ... బోయలు, ... బోయలు, గొంట్లపల్లి బోయలు

Browns Telugu Dictionary

పుచ్చపోయుట To make water - వడపోయుట To strain through a cloth - లోపలపోయుట To swallow. ఉరిపోయుట to cast a noose అందులోపోసుకొని he deposited it in his house ఊసురుపోసుకొను to utter sighs Bilh 2.92 In the middle voice పోసుకొనుట to drink పురుషుపోశనమిత్తము పుట్టింటికి తీసుకవచ్చినారు Loc Rec 3.351. line 7 they brought her home to lie in
M Dro. 1. 337

పోయుట v. n. To appear or be produced as the small pox - వానికి అమ్మవారు పోసినది or వానికి నీళ్లుపోసినవి he has the small pox - చీముపోయుట To supperate - చెమటపోయుట To perspire.

బోయులు a palankeen bearer: the better spelling is బోయీ

పోయెను he went. See పోవు R. 5. 319

పోరు ns or బోరు a slip or piece of land belonging to a field

బోరు ns The breast, the chest (రొమ్ముబోరు means the same) A ridge of land .. Bhag x. 184

పోరకాడి ns Puzzle, intricacy See - శ - శ - రా -

n — బోరగిలబడుట v. n To lie on his face: To lie upside down
మ. ప్ర 11031 మ। కల్హ।౧.౩౧౭ Cala Sas mode 79
బోరగిలుట Bnj 1.68. A.2.82 = బోర్లాబడియుండు

1 — పోరువు {A loan: a borrowed jewel or bracelet
{Og 40 says it చెరువు। ప్రయోజనము న్ను See Parizat 2.98
which sense is doubtful -

1 బోరగిలుట v. a (కడుపు) బోరగిలు To project the belly. Vema 1624

2 పోరువు Satachari doubts the meaning - see Parizat 2.98 - (not in Kannadi Dict) తె॥ నగనతెలలక్ష్మిపోరువుగాగనిచ్చిన The Dipica says దీనవృత్తినిఅడుగుకొనుట To beg, pray, demand - & Sata: approves this - as meaning "అరువుగా" "as an alms, or a loan - particularly applied to women borrowing jewels, in humble or begging phrases - Thus ప్రయోజనం denotes Occasion, pressing need, temporary want. In the R. 3.93. it is explained విధేయభావమును పొందు చరించుటకు. [illegible] [illegible] In Adi Parvam 5.161 and is wrongly printed పోరన - In the 4° edition of Adi P. this verse is in page 162 verse 78 where it is correctly printed and rendered (wrongly) వాడివలెను like him - Also R. 1.135

~~పొరలించు v:a (from Kannadi) To stir food while boiling or frying~~ see పొ

పొరటి n. s A hedge. (A.Br.)

పోరడు n. s. A child, a boy (Canarese) Put this in low Voc

బారన M.3.2.83 = బారు + అన with అ yati. It is either రు or ర at pleasure

బారబతుకు

పోరాటం n s Combat, dispute, fight. Gajendra
B VIII VII verse 18 Pr. 3 పోరాటంబెల్లు గతిగ Navan. p 447 line 8

పోరాడు v: n To fight, grapple, contend, struggle Vema 692. Vish P. V.82. M.1.2.111. Sar Dwi 236 Bhag X. 2d. 345 To exert himself, struggle Rasica 2.127 procax = (శ్రీ)మపడుటలు be in difficulties

పోరామి n s Affection, passion, ungovernable feeling [మనసు విడువ పోరానిది పోరామి॥ పాయ్య శక్యం లేనిది। అనగా అశక్యం here పో is to cease and రామి q.v Impossibility That which cannot quit the heart, that of which we cannot divest ourselves Thus necessitas (derived from non-cedo) means Affection. Hams. 2.47 Tara 3.120 Bhag X. § 59.83 and XX. 235.

పోరాములు n s Affections – Plu: of పోరామి

~~పోరి } Dasav. p. 401 310 [illegible]? also~~
~~బారి } IX. 191. 310~~

పోరించు To set by the ears, make them fight HD. 2. 1197 ~~Pal 24.~~ bis 94 Pal

బొంగుపొంతు borim pot. A great jar, a glutton.

బారికం Mari BP. p 149

౧ పొరిల్లు A gambling-house? Palnati Vira 22

Browns Telugu Dictionary

T పోరితం War, battle, fight (A.D.B. But Abdr: [illegible])
This is an error for పోరాటం No - in Og 40 it is thus spelt: & expl^d పోరాటం.

పోరు n.s Fight, combat, squabble, quarrel.
Sar Dwip. 97. పోరు తేనివి పోరుపుట్టెనే పొద్దు
here is a difficulty where all seemed clear.
Vema 658.8. ఇంటిపోరు a family jar.
పిచ్చుకపోరు these plaguing sparrows.

బోరు, బోరులు gates కంచుబోరులు Suca 3.469
brazen doors. Local XVIII. 199 line 14 కంచుబోరు తలుపులు

బోరు (bōru) Noise, sound - బోరుబెట్టు to squeal or squall incessantly - see బోరున
1 బోరుకలిగింది It was rumored abroad

బోరు adj
బోరు తలుపులు KP. 6.143 A great gate: portals. Ham 2.246
Thus కవాటమ్ము [illegible] 3
2 ~~బోరుతలిలోని It was noised abroad.~~ [illegible]

బోరు కానుటు v.n To resound, sound aloud. Ila. 1.105
బోరు కొలుగులు N. 2.552.
4 [illegible] - see పేరుకులు - [Hams. 2.101 Longings? of a pregnant woman] - See M Adi V. 161 - where wrongly printed [illegible]

పోరాడు v.n To fight, contend. M. Virat. 2.349 Dasav IX. 199 పోరాటములు Tara 3.124 fightings - పోరిసాధించె he got it by dint of asking M. Dro 5.68

పోరుతం - see పోరితం. put in low vocab

1 The Og 42 says బోరుకలిగింది signifies [illegible]

2 పోరుకాడింపులు B. X. 5.15 (or. 184) [illegible]
[illegible]

3 This line in the [illegible] is quoted by Luke Vira Bhadria

4 బోరుగపక్షి Boruga. A vulture. A 1850

బోరుతలుపులు Great gates, house doors H.2.246

Thickly, as a shower of blossoms = DRY.2268 line 10

Suddenly = బోరన, నయముగ, R.4.95

౨ బోరున adv. (anuk) Aloud, noisily. M. Aran. 2.28

Vish I.19. II.148. VII.175. Vish Maya 3.35 = పుత్రుని

= అకస్మికముగా । అగుపుగా Vasu. Suca Sap 3.422.419

పోరుపెట్టుట or బోరు q.v To blubber, or squeal

పోరువ n.s. Cloth, sheet, napkin, Tara 3.15 towel

బోరువ n.s A vulture = బోరువగద్ద or బందు

In Jerdons Catal. No 3 పెద్దబోరువ the large vulture

తెల్లబోరువ also called పాలగద్ద ibid No 4 "gu khata" the white vulture

బొర్రెకరం. n.s. A leathern bag, either for drawing water or for feeding horses

౧ బోర్ల adv. Prostrate, lying on the face. Overset.

బోర్లదోయుట To upset, overthrow, lay on its face

బోర్లపడుట To be prostrate: to be overset Also – To pride himself, be conceited

౩ బోర్లవేయుట

బోర్లించుట v.a To upset, lay it on its face.

౬ పోల Lila XVII.18. (See పోలేవల) Speciously, seemingly

౫ పోలిక n.s ~~Fitness, propriety~~ Dissimilarity, Difference (V.S. – but A. Br. ign.) This word

౪ is proved by M. Santi IV.361 where పోలములపులు is interpreted పోలనివిత్తయ్యన Dissimilar Ham 4.20

౮ బోళం Socotrine aloes, used as a purge.

౯ బోళా adj Simple, heedless, inconsiderate = గాదెల

౧ Much, vastly is the plain sense – thus in Sucas 3.422 it is applied to milk gushing in floods in some passages it is a mere padap. as బోరునపుట్టె he was born – as also in Lila XIX.19.

౨ బోరన This is the locative case plural of బోరు the breast

౩ బోర్లబొక్కలపడుట To fall on his breast or face

౪ బోళం – see Ainslie vol 1. p. 9–10. బాలింతబోళం The Tariff says Myrrh

౫ పోలిమి is the true spelling – Transpose this & the next word

౬ పోలింక or పోలంక the bird called a rock pigeon – See Madr Journ vol XII. page 3 No 270 where జాంపోల్లు, or, జామపోలంక, or pedda polaka పెద్దపోలంక – and No 271 సందపోలంక which is also called చిన్నపోలంక.

౭ పోలంక the rock pigeon

౮ పోలంకులు = గోరువంకలు Q

౯ బాలింతబోళము is a certain compound medicine given to a pregnant woman.

౧౦ పోసరుపోయించుట KP. VI.205 To bathe an infant by pouring water on its head with each hand B. X. Uttara chap ౫౫ verse ౨౫

బాలపాపని పోసరుపోయించి నీళ్లతో । కాల

అక్కబాపలు ...

Browns Telugu Dictionary

పోలంకి n. s. A sort of partridge, Rasica 1. 49 –

పోలకమ్మ a certain madonna - See పోతురాజు, or village goddess

పోలడు or దూడలపోలడు n. s. An eagle - Literally this is the name of a man, as we call a bird a Tom Tit and a fish a jack - or a john dory.

౪ – పోలందిగంప

బోళా adj Simple, guileless, silly, unsophisticated, candid

౩ – బోళాముండవాడి n s A ninny. a blockhead

పోళి A sort of cake –

పోరి adj: Vile, bad - Excessive. (A Br.)

పోలి (past part of పోలు) Resembling. Tara. 3. 93. Dasav. 9. 164.

పోలించు v. a. (causal of పోలు) To compare or liken - Padma. 3. ~~87~~. 35 Paidim 3. 135

౧ – పోలికపిట్ట n. s. A rock pigeon (this I ascertained) It resembles the grouse. It is the Tetrao paradoxus or rather the black bellied Pterocles. - (Wilkinsons Thebes, 1835. p. 245)

పోలిక. n. s. Resemblance

పోలిగాడు n A name, like Tom or Jack - but దూడలపోలిగా is an eagle & పసలపోలిగాడు is the bird called a martin. So in English Jack-daw, Robin Redbreast &c

పోళిమి an error for పోలిమి

పోళీ n s A cake made of wheat, doll, & jaggory = బొబ్బట్లు D

౧ పోలిక n. s. Resemblance, likeness, semblance. Vema 1. 16 Tara 4. 76 పోలికలు plur. Radha 1. 66. Suca 3. 249

౨ పోలమి Dissimilarity. KP. 1. ౯౦.

3 ప్రోల్లుము bōlam = నిఘ. 2

పోలని Unlike, incomparable, huge. In D Parama Yogi Vilas p 839, line 10 పోలనిబొంకులు great lies

పోలు, plu: పోళ్లు A town — = ప్రోలు

౪ బోలు adj Hollow. See ౪౦ ... బోలుగా పోలుంచుట .. ౪

౨ — పోలు Fit? proper? Padma Puram. Dwi VI. 170. పోలంగ నింతలు పోలుగా దింక

౭ పోలుగువ or పోలువ n.s. A sort of ~~pigeon~~ bird called the rock-pigeon .. ౭

పోలుచు v.a. To pinch or squeeze with the fingers To model. To compare or liken — Vema 1371 To mould
To identify (this sense is used in Ganjam) B.4.25 [...]

౬ పోలుచు v.n. To seem like, to appear like — See పోలును
పోలును or పోలు (aor: 3rd pers. sing: of పోలుచు) Impersonal)
it appears, it looks like — This is added to infinitives (See
కాబోలు) So చేయంబోలును it is likely to do — M. Adi 1. 164.
~~...~~ Vema 20 Tara 3. 18. The neg: is పోలదు thus అప్పని
చేయు పోలదు it is not proper to do this Sar Dwi 410. అ
పూర్ణ చేయ పోలునా Can it be effected పోలుపొందు లేక వుండా మాట్లాడు

3 — To talk without rhyme or reason ఆ పోల in that
pattern. Vish P. 2. 61 (here పోల is the adverbial అ)

౫ — పోలె adv. Like. as రాముని పోలె like Rama — (this is the aor:
part: of పోలుచు) పోలెడు Like, resembling, Naish. 3.40 M. Adi
2. 97 ~~In M Virata 1.70 it means Since ...~~
పోళె n.s. A sort of flour cake — rather పోళి
~~పోలి~~

బోలె n.s. A potsherd = బోలుపెంకు

పోలెం a mispronunciation for పోలిమి, పోలిమి

పోలెరు. Naish 3.40

పోలేరమ్మ See పోలురమ్మ — The madonna of the small pox — That disease itself

= పోలు తెంచు. D ... not — 2W n RKD. n MM. n ...

౧ పోలుగుట్టు, Omit this A Br. ...

౨ పోలు పొందు లేక మాట్లాడు To talk without rhyme or reason, at random. Sar Pad 3.99
But here the meaning is not so — it evidently means Foolishly ... In Pal 5 పోలు పొందెరుగని i.e. unskilled in the art See పోలడ

3 బంటబోలుచు is the same as ... perhaps they are three — Nellore H. 5. 46

౪ They heaped the earth lightly without pressing it solid

౫ పోలుపట్టు see పోలుచు — To liken or compare BD\5. 318

౬ BD\5. 617 & పోలుప్ర ... DRY. 516 line 4

౭ పోలువ "The Indian grouse, erroneously called rock pigeon — These birds are quite different from pigeons: they have only three toes on the foot; the leg is feathered, the beak is strong & convex. The plumage of a light ash colour spotted with black: and two long delicate black feathers issue from the tail." (Alexanders Overland Journey, 4° 1827. p: 99)

Browns Telugu Dictionary

పోలి contracted for పోలిక resemblance Vema 1291 –

పోవ the inf: of పోవు – పోవరాదు for పోరాదు you must not go – పోవంగ Vish P. VII. 105

పోవతి n. s. Going, course –

పోవడి n. s. Going, course

పోవిడుచు v. n. Vulgar form for పోవు – Sar Dwi ~~415~~ 5.263 Ticcana U R. IV. 43 M Santi 6.203 Then how can it be a vulgar form? It means To let him go – See Lila XVI. 38 (XIII. 84). Pal 181 line 4 & Kr Pal 350 "to let go – to release." ఘనత పోవిడిచి Dab {196 line 17 / 234. line 20} losing his greatness

౬ ~~పొలాలు Fields – Plural of పొలము~~

పోవు v. n. To go; – To proceed, continue, depart. Vema 1.126. To become Padma 3.14. బిల్లులుపోవు will become full of holes – To depart see పోయిన – To die, break, be lost, spoiled, injured, dirtied, disappear, perish – To be deducted. To perish or fail Vema 400. Added to ~~other verbs~~ infinitives in A it gives a signification of intent as పిల్వపోతే ~~when~~ I went to call him వ్రాయపోతిని I was going to write రాపోయినాడు M. Adi. 1.147. he was about to come స్త్రీతో పోవు To cohabit with a woman – Radha 1.59. (co – co.) యిదిపోగా or యిదివెళ్లంగా this being deducted పలుకేపోయ్యేవు Ila 2.88. perhaps you are going to say so కన్నులుకాళ్లుపోవువాడు One who has lost his eyes or legs Vema 1558. కాలుపోయినమంచం Vish 4.239. affixed to the past participles of many verbs it denotes completeness as పడిపోయింది It has fallen, it is mislaid, it is dead – కలిసిపోయినారు they are united వుండిపోయినారు They halted or remained తినిపోయి Chatu 1.56. line 12. మోసపూ ibid Chatu. 3 - 9 -

see next Page

౧ పోల్లుచు See పొలుచు

౨ పొల్లు plu of పొలము Downs, a common. a "loan" (Scotch) large plain

3 బొల్లుమను To retch in vomiting, the word బొల్లు being intended to represent the sound made

౪ బొల్లెం a cocoanut with the husk on – a whole nut. In Pal. 80 it means a turban of a conical form.

౫ పోల్లు the plu: of ప్రోలు a town – see Rucmangada 3. 194

౬ పోల్లు / ప్రోవు n. s. A crowd – See పోగు

౭ బొల్లుబాడు Conceit.

౮ బొల్లుబరుచు To be conceited – పొల్లు meaning బిరవేరుపోల్లు (sing: పొలము) land planted with chay root

joined to negative participles as రాకపోవు (చేయకపోవు) వినకపోవు it signifies omission as to go without doing,
౧ hearing or coming i. e. not to go, hear, come - This verb is frequently but the past participles are quite different mispronounced పోయుట q. v. + ఇవ్వబోతే when I offered to give it. It often takes for its causal form పుచ్చుట to send or పరచుట to make or చేయుట to do as మట్టుపరుచుట or మట్టుచేయుట from మట్టుపోవుట. - - పోయినసారి last time పోయిన సంవత్సరం last year. The phrase పోయివస్తాను is "Farewell" - See ND. 2.787 and also HD. 1.1347 Lit: I will go and return పోరానిబంధువులు (Dab 227 foot) kinsmen who cannot be shaken off - Observe its force in these phrases రాపోతారా Are they likely to come పోపోతారు They are about to go. దానికోసరమునే నేలవస్తిని - వస్తిబో - పోన్నినా ఈనాడే తీసుకొనినా దోవను యెలపోకవుంటిని. Here it is merely an interjection "Go to!" Well, I am here - It's of no use thinking about it now.

పోషణం + పోష్యం Patronage తమపోష్యవర్గములైన రామయ్య i.e. your humble servant Ramaia. Lit: Ramaia who is one of your dependants

పోషకుడు n s Patron, protector ఉదరపోషకులు those who patronize the belly, or make a god of their belly. Aradhya 460

౧ thus తినకపోయెను he did not eat: he went without eating రాకపోయెను he did not come వెళ్లకపోయెను he omitted to go. పాపానపోవుట to incur sin: fall into guilt. In some inscriptions, perpetrating grants of land this form of cursing is used (Mackenzie Lib y vol ౪౩౮ p: ౪౩) ఇందుకు యెవ్వరు తప్పినా నన్ను తమ తల్లి తండ్రులను గోవులను వధించిన పాపాన పోదురు బ్రాహ్మణ హంతకుల పాపాన పోదురు స్త్రీహత్య సురాపాన సేవించిన పాపాన పోదురు ॥
౨ Observe that పోతి I went, was anciently పోయితి See M. Asrama 1.148

Browns Telugu Dictionary

పోషణం ns Maintainance, tending, nourishment. వరపోషణవస్తువులు Valuables, principal goods [illegible] పోషణంగా as a colour or pretext for the bond

భోషాణం ns. A casket, or little metal box, a coffer or ark - being a chest of a peculiar construction - A strong box

పోషించుట v: a To nourish, cherish, patronize

పోష్యత్వం ns Patronage, protection

పోష్యవర్గం ns Tutelage, those who are patronized

పోష్యుడు ns. A dependant, hanger on, protegé

పోస ns A rasher or flitch of dried or smoked meat - Error for ప్రోవ and ప్రోవు

8 — పోసనం ns Gilding, silvering, or tinning ([illegible]) Manahatr 2.108. Satyabh IV. 40. [illegible]

6.3 — పోసరం see ప్రొ[illegible] - Krishn Abhyud 3.61. H. 5.37 Molli R.Y.

2 — పోసరొక్కలు ns Flitches, rashers - see పోస

బోసి } adj Toothless: shabby, Chatu 1.57 entered opposite the word [illegible] ||| [illegible]
బోసిన } One box has divisions in it the other has none

పోసుకొనుట v.a. To put, cast, pour - To deposit, lay up, put by, put on, wear, appropriate or consume, eat up, devour &c &c See పోయుట of which this is the middle form -

బోసేన్ని i.e. భోజనమువేసి H. 4.47

see next Page

ఉరిపోసుకొనుట to put on a noose i.e. to hang himself - [illegible] (see [illegible]) to put into the pocket. దారంపోసుకొను to put a thread through - నీళ్లుపోసుకొను to bathe - పొట్టపోసుకొను to fill the belly, to subsist or maintain himself. [illegible]పోసుకొను To raise a bank. [illegible] will thou aggravate my grief [illegible] they aggravated his offence

2 పోసరించుట Panch. 1.361 = గర్వించుట / [illegible] To be proud or puffed up. To be abusive or to revile A. 4.36

3 Taunting, reviling, abuse. Panch. 1.728

4 పోసనాలు in Ol 40 is rendered [illegible] - See the Sananda Divip: p 156 - పోసనంబులు [illegible]

ఉరిపోసుకొన్నాడు he put a halter on his own neck - he hanged himself. [illegible] It is better to hang yourself - నీళ్లుపోసుకొనుట to bathe [illegible] she is five months pregnant: lit: since she bathed after uncleanliness

6 పోసరం In Kr. Abyudayam 3.61. [illegible]
[illegible]

~~అప్పేరం a falsehood DRB. p. 438~~

or పేవ్చనీ as see Bdj. 4.67 Harm. [illegible]
ప్రవర్తనం ns. course, conduct, use. Vema 1.159 Ila 3.145 procaa - This word seems to be Canarese (n.W. n Reeve, n. Sab Calp.) says Adv Pravrth... Matter, affair, business.

పౌండ్రదేశం ns The country called Behar in central India - Chandail?

పౌండ్రులు Vish P. 8.236

భ్రాంతం

భ్రాంతారం ns. Yelling, barking. Vish. P. 7.147

భ్రాంత్రియము ns Yelling, barking

పాగంటులు B.X. chap XV. [illegible]
పాగంటవ [illegible]

భ్రాగుణి } A kind of saucepan - This word is Bengali - see

భ్రాగోణి } a deep metal dish or bowl.

పౌంజు { or [illegible] Army, host. Sancara R. 5.121 = [illegible] Obj 40 A. 6.171 Pal. 316

భౌతికం ns The material or visible world. Vema 2160. Lalito VIII. 127. Vish P. VIII. 398 [illegible]
భౌతిక Elementary, composed of the 5 elements. Calahasti Mah. 1,106

పౌత్రి n. s. A grand daughter either in the male or female line. [illegible]

పౌత్రిణి Snouted, pig faced, a certain demon (n.W.) Lalito XI. 14 - see [illegible]

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

౧ ఫౌజు ~~[illegible] fauj~~ an army, (Hind) Also a mispronunciation for పౌజు see Vema 3.128 R. 6.62

౨ పేరుగు [illegible] Cala Purno 1.88 ~~214~~ To compose = [illegible] or weave a wreath - Sometimes [illegible]

౩ పౌతితము in Obj ~~82~~. 42 is rendered గుంపు a crowd

౪ ~~పౌంచు [illegible]~~ [illegible] pahunchānā To ~~convey, send, lodge~~, deliver

౫ [illegible] spelt with [illegible], or [illegible], or [illegible] at pleasure

౬ పౌండ్ర Name of a country B. B.X. 566 verse 596 including the greater part of Bengal. 2W.

౭ పౌంజు An army - This Hindustani word is used in R. 6. 62. 1.

౮ పౌగండ A youth, a growing lad. - (2W says పోగండ A boy from 5 to 16) Strange that this is omitted in SC ~~and D~~ & was unknown to Hall kr Ch. - The first meaning given by W. "Deformed" is copied from Amera p: 239 [illegible] The D says [illegible] "[illegible]"

Browns Telugu Dictionary

పౌత్రుడు n. s. A son's son. Cala Purnod ~~1.234~~ 1.107 పౌత్రప్రపౌత్ర

~~[illegible]~~డి through all generations

౧ బౌద్ధ The name of a certain sect, the Baudhas..

3 పౌనర్భవుడు ~~[illegible]~~ M. Anusa 2.257.

౨ పౌ[illegible] a bray or yell

భౌముడు n s A name of Mars

పౌర Belonging to the ~~t~~ puram or town. పౌరసతులు the ladies of the place: citizens' wives Vish P. 7.

పౌరజనము n. s. The Townsfolk a body of citizens Cavi Car. Rav. Pref: 58.

౧ పౌరాణిక adj Mythological. old as a story, traditional

౨ పౌరాణికుడు n. A bard, minstrel, public reader of a puran, ~~annalist~~, antiquarian

పౌతవుడు ns A Treasurer.

పౌరుడు n. s. Sing పౌరులు plu Citizens. Townsfolk

పౌరులు

పౌరుషం ns Manliness, Bmj. 4.160 bravery. Bullying. boasting Vema 500. Human nature, humanity. M. Aran VII. 153 ~~[illegible]~~ sed. qu– The accepted meaning is పగ or ill will, spite, hatred After all Outrage seems to give the clearest sense–

పౌరుషవంతుడు adj Manly. Humane. Boasting

౧ పౌనఃపునిక Calahasti Mahat 1.80– Repeatedly

౨ whom the bramins regard as hereticks. The condemnation of them in Vishnu Puran book III chapter XVIII. is but loosely translated by Wilson. Vish P. p: 340

3 పౌనఃపున్యం Frequency, repetition A. 6.120 { మాటిమాటికి ద్విరుక్తి

౪ పౌరాణం History, chronology. Legend. G. 1. 33

౫ పౌరవాంగనలు DA. 144 = ~~[illegible]~~ పుర (స్త్రీ)లు –No– the real sense is the wives of the Curus–

Browns Telugu Dictionary

పౌరుషోత్తరతం ns. పురుషాయితం Ahalya 2.90 Man-fashion: puella incumbente

పౌరోగవస్రము ns An overseer of the kitchen (A Bra..)

పౌరోహితుడు n.s. A priest vide పురోహితుడు

పౌరోహిత్యం The office of priest: priesthood

పౌర్ణమాసి ~~పౌర్ణిమ~~ n.s. The lunar day on which the moon is full. This is sometimes vulgarly spelt పౌర్ణమి

పౌర్ణమి The full of the moon

పౌరుషం in poetry denotes human composition that of a పురుష a man as distinguished from ఆర్షం (derived from ఋషి a saint) which

పౌర్వ్యయం n.s. A nickname, an epithet

~~పౌలుమహు ns A spy or messenger M. Anuras 2.265~~ Error for జాలరి

పౌలస్త్యుడు n.s. An epithet of Cubera the god of riches. Also of Ravana the King of Ceylon killed by Rama

పౌలోమి n.s. The wife of Indra. Padma 3.27

పౌషం n.s. vide పుష్యం

భూష్యణి Rama Stava Raj 2.57 ~~A strange spelling for the~~ Ornament - It is not in 2W but is in Sab.C.

3 బాప్రమనుడు a rustic mispronunciation for బ్రాహ్మణుడు

is inspired Hence it is said that all poems are పౌరుషం with the exception of the Ramayana which though a poem is ఆర్షం a sacred or holy composition.

పౌలస్త్యదిక్కు The quarter of Boreas or Aquilo the north. Lalita XX. 54

3 ప్యాల్లెడు error for పేట suburb

Browns Telugu Dictionary

ప్ర part. A sanscrit particle prefixed to words of that language and implying Forth, forward &ca like pro in Latin – In compounds it is sometimes seems superfluous, thus సంగం and ప్రసంగం స్వేద and ప్రస్వేద are equivalent. A contraction for ప్రశ్న a question See ఉ as ఉ stand for ఉత్తరం, answer
Also ప్ర denotes ప్రతి a copy Thus ప్ర॥ కా౨ = ప్రతి పకటులంటుక

౫ ప్రంగ. Bhag x. 89. see పంగ

ప్రంబులు Sacuntala 1. 165 – where ంబ is the prasa –

ప్రంటలు or పంటలు a pot See పిఠంటలు

3 ప్రకటంబైన adj Displayed, unfolded manifest, apparent, proclaimed, public notorious

౧ ప్రకటం n. s. Promulgation, publication "presents"

౨ ప్రకటన adv ~~At present~~

౪ ప్రకటన n.s Publication, notification, "presents" i,e, notifications royal promulgation

ప్రకటముసేయుట v.a To proclaim or make public. To shew forth

ప్రకటమౌచుట To become evident, manifest, or perceptible
పారిజాతహరణ ప్రకటించు Parij. 1.140 Brih 6.97.

ప్రకటింపజేయుట v.a To shew forth

౧ భ్రంశ भ्रंश (not ...) n.s. Want, lack, absence of, as మదభ్రంశ a freedom from passion, calmness, dispassionate tranquillity Lalita. 4.24 See ఉపభ్రంశ

౨ ప్రచరశాస్త్రం
a word that occurs in the ~~co~~ Madavya comment on the Rig Veda as Dr Rosen says The meaning is not certain

3 బ్రుందనలు in DRU 878 is explained (బు)వ్రీన which is said to mean ప్రోద్రులు ?

౪ ప్రకలు M Dra 2.24

౫ ప్ర॥ in trials or conversations denotes ప్రశ్న ~~a~~ Question: and ఉ॥ denotes ఉత్తరము Answer

ప్రకటితం n.s. The same as ప్రకటం. Vema 518 ప్రకటితబలుడు. Prosody p 85 puissant. Bmj 3.124 ప్రకటితసంగం the actual embrace DRY. 852

ప్రకరం n.s. A heap, a quantity a multitude (of clouds) Padma 9.222 or islands. M. Salya 2.128, band, troop ND. 1.173

ప్రకరణం n.s. A proclamation, an introduction, prologue, or prelude, a poetical fiction, a chapter, or section in a book: connection or thread of a story. Affair, case, medical case తమరు ఓరిమితో సహనం పెట్టుకొనగా ప్రకరణం తీరిపోయింది Your patience has brought the case to a happy result

ప్రకల్పితం Contrived. Vish 2.361

ప్రకాండం n.s. Excellence, multitude

ప్రకాండం adj Excellent - The same as తల్లజం. & ...

ప్రకామం } adv: At pleasure, voluntarily, willingly.

ప్రకామ్య } adv To the full.

ప్రకారం n.s. Likeness, resemblance, manner method, mode, అప్రకారం సకలప్రకారములు In all respects, Reg 1. of 1817. or యథాప్రకారం likewise, in the same manner, accordingly. Vish 1.9. Sapta dwipa pracarumlulu. - no? that is ప్ర. Rule - ఇది యొక ప్రకారము M Santi. 5.90 Circumstances, incidents. matters KP. 5.49 where తత్ప్రకారము తెలిపి

౧ సైకతప్రకాండ సైలగాని Adi Laxmi Vilas 2.142 Her buttocks eclipse the sandhills

ప్రకాండవము

Browns Telugu Dictionary

ప్రకారముగా adv: Accordingly, క్రమప్రకారం according to the order.

ప్రకాశం n.s. Shining, splendour, expansion, manifestation. This word and ప్రకాశించుట are erroneously given as the meaning of many various phrases — most of which mean To happen. Thus "gaudere, lætari, pro uti et versari" (Jacobi XII. 263.) dic γηθειν et χαιρειν apud Græcos pro χρασθαι" — So also in Homer ευχομαι · ειναι merely means ειμι

ప్రకాశించును v.n. To shine, be splendid. To appear, be seen, seem.

ప్రకాశిల్లుట Bilh. 2.6

In fact ప్రకాశము is vulgarly used to explain any noun the meaning of which a tutor does not happen to know: and he will with equal folly use ప్రకాశించుట to explain any verb. We should therefore always receive these interpretations with caution. Numerous instances will be found in the book called Campbell's Dictionary: which, like Morris's Dictionary is the work of a native.

Browns Telugu Dictionary

ప్రకీర్ణం }
ప్రకీర్ణకం } s. A whisk or chowry for flies. Ramabhyu 7.37 A.4.194 = చామరం Bobb 2.120

ప్రకృతం adj Present, crude, unformed

ప్రకృతం n.s. The present time or occasion. Need Conjuncture room, or opportunity

ప్రకృతము adv At present, just now. pro tempore

ప్రకృతి ns Nature, the goddess of nature. Natural or crude state. Constitution, temperament, disposition humour of body. పైత్యప్రకృతి a bilious tem-[illegible] perament శ్లేష్మప్రకృతి a saturnine disposition వాతప్రకృతి an airy amorous humour. ఆప్రకృతి వల్ల ఆ శబ్దం పుట్టింది this phrase originates in that circumstance or peculiarity Vema 448. 474 &c In the Sankhya Karica verse 61. (Arya) ప్రకృతేః సుకుమారతరం న కించిదస్తీతి మే మతిర్భవతి। యా దృష్టాస్మీతి పునర్న దర్శనముపైతి పురుషస్య "Nothing, in my opinion, is more gentle ~~that~~ than Nature: once aware of having been seen, she does not again expose herself to the gaze of soul (purush). (Colebrooke: p: 172) జడప్రకృతి R.6.14 A dull state, stupefaction

ప్రకోపం Anger. Swugala: p: 75 Exacerbation of fever &c.

ప్రకోపించుట v. n. To become angry. To be aggravated as a disease.

ప్రకోష్ఠం n. s. The front of a door. The fore arm. ముంజేయి

ప్రక్క or పక్క n. s. a side. Hams 2. 182.

ప్రక్కమెట్లు a tree so called

ప్రక్రమం. n. Walking, progress. Tara 2: 30 Opportunity, beginning (see note on ~~Radma~~ G. 4. 143)

ప్రక్రియ n. s. Manner, sort. Chapter, section.

ప్రక్వాణం n. s. A musical note

ప్రఖ్య or ప్రఖ్యమైన adj Like, similar. Cularn. 6. 106 where it is expl^d as some kind of jewel – error

ప్రఖ్యాతం|మైన adj Celebrated. Happy

ప్రఖ్యాతి n. s. Celebrity, fame

ప్రగండం Omit this. The upper arm? 2W? A. Br: ign:

T ప్రగత A King's minister. See ప్రగడ

ప్రగల్భం|మైన adj Audacious, vaunting, daring

బక్కె Poor, poverty stricken
In A. 6. 158 బక్కెద్విజులు is explained బక్క(బ్రాహ్మ)ణులు । ఉకిచెడ్డవారు । పేదవారు । అకల్యలు

Browns Telugu Dictionary

ప్రగల్భత n.s. Confidence daring, spirit audacity

ప్రగాఢం|ఢైన| adj Excessive, vast, hard – See గాఢ

౬ – ప్రగడ / ప్రగ్గడ } M. 3. 4. 246 | ౬ | Og 39 is తీర్పరి A judge or referee

~~ప్రగ్రహం Omit this word – A Br. condemns it, as a coined root of ప్రగ్గడ~~

౪ – ప్రగ్రహము A halter to fasten cattle. Parizat 2. 85

ప్రగ్రీవం n.s. A balcony? Lalito XVI. 14

ప్రఘట్టకే n.s. Juncture, occasion. Topic subject

ప్రఘాణం ~~Omit this word~~ Portico? door? In Pariz 5. 56 it means వెలుంగడి a porch In Vasu 5 77 it is the outer gate, the porch of Vasu IV. 138 = శయ్యాంగణం

ప్రచండం|డైన|(adj) Fierce, vehement, wrathful, fervid. **Irate, exasperated, offended.**

3 – ప్రచయం n.s. Multitude assemblage. A long drawn note in music: This is the sense in Vish P. 2. 146 where it means four semiquavers of which three make one plutar. see ప్లుత

౧ – ప్రచారం n.S. Matter, affair, (See vide W.) అందుననుసరించి [illegible]

౧౦.౫ –

౧ ప్రచలాకం | ప్రచలాకి Omit these useless words

౨ దేశమందు యేమి ప్రచారంలేదు In marriages that is not the custom in this country ప్రస్తుతం అయిదారుపురాణములు ప్రచారంగ వున్నవి కడమవికానవు Five or six of the puranas alone are now in use the rest are not to be found. = వాడిక. = సంచారం Suca 3. 27.

3 The comedy named ప్రచండపాండవ is called by Wilson The Offended Sons of Pandu – (Plays. 3, end)

౪ ప్రచ్ఛన్నం. W gives 8 senses – This Parizat. 2. 85 uses three senses

౫ ప్రచారణ A. 6. 86 Effecting, putting in train = చేయుంచుట, ప్రవర్తింపచేయుంచుట A.... 2

౬ ప్రగ్గడకత్తె Suca. 1. 369 = పనికత్తె a lady in waiting – a maidservant – ప్రగ్గడ in M. 3. 4. 246. ప|౬| నీకె ప్రసిద్ధులు నంననకు ప్రగ్గడయునై

౭ verse says ప్రద్యోతిబోధా చరణ ప్రచారణైః [illegible] To read mark learn & inwardly digest.

Browns Telugu Dictionary

S ప్రచురం।రైన। adj Excessive, much, many, public, notorious. Deep as a sigh. Tara 4.147. మనప్రచురం ఐయింది Matters went to a great length between them.

S ప్రచురం n.s. Extent, excess ప్రచురంవేయు to become notorious

S ప్రచేతసుడు n.s. Varuna. The Hindu Neptune.

S ప్రచేతుడు Varuna or Neptune

ప్రచోదిత Said, spoken. Vish. P. VII.

~~ప్రచ్ఛన్నం ns Disguise~~

ప్రచ్ఛన్నం।నైన। adj Covered, concealed, disguised. BD\4.941 556
BD\5.512 = మరుగుపడిన। గు ద 15.544

ప్రచ్ఛర్దికn.s. Vomiting, sickness प्रच्छर्दिक

ప్రచ్యుతం।నైన।adj Fallen (not in W.) Lalito V. 70 emissum (semen)
ప్ర

ప్రచ్ఛిన్నం n.s. A disguise, a mask.

ప్రజ n.s. Progeny, offspring, Padma 3.51. ప్రజలు people, folk, the community నల్లప్రజ !! P 2.203

ప్రజనం n.s. The first impregnation of a cow or any other animal, impregnation or pregnancy of cattle in general.

~~ప్రజననం The rutting season~~

Amrugam XLIV entitled కామపచంచకం
పితా యతః ప్రభృతి కామపిపాసితేన
తస్యాం వయాద్గుణ రసః ప్రమదః ప్రియాయాః
త్వత్స్నాం తతః ప్రభృతి మే ద్విగుణాత్మ మేతి
లావణ్యమస్మి బహుతత్ర కిమత్ర చిత్రం.

ప్రచ్ఛదము Bobbili 2.207. సీ॥ మురగరింభావము భోర
ధ్రూత భూతలరేగా। జాతంబు వివిక ప్రచ్ఛ
దములగా

Browns Telugu Dictionary

ప్రజననం n.s. Birth production.

1 — ~~ప్రజాపరిలయం A general mortality~~

~~ప్రజాహింసనం ns Slaughter massacre~~

3 — ప్రజాపతి n.s. Lord of men ^Patriarch the penis Priapus A name of the creator, the name common to the ~~ten divine for sages also~~ forefathers first ~~termed ... first~~ created ~~by him~~. Subordinate creators. a king or sovereign. Priapus. membrum virile. penis

ప్రజాజ Chandr Rek. 2.43

ప్రజాపాలనము Nourishing the people: a beneficent government.

2 — ప్రజ్ఞ [illegible]

ప్రజ్ఞ ns. Intelligence, understanding, good sense.

ప్రజ్ఞలు [illegible] A herald a cryer of titles. ప్రజ్ఞలు = శపథములు Suca 3.24

ప్రజ్ఞపత్రిక n.s. A paper stuck in a volume to shew the place = [illegible]

ప్రజ్ఞానం n.s. Knowledge, ~~wisdom, a mark, sign, or token.~~ mark

~~ప్రజ్ఞువు or ప్రజ్ఞు [illegible] adj Bandy-legged.~~

ప్రజ్వరిల్లు / ప్రజ్వలించు } v. n. To shine or glitter, to burn or be inflamed, violently. Ila IV. 47. Vema 720. Vani Vilasam p 21 line 12 Calahasti Linga Satac 18 BD\4.1440

1 — ప్రడీనం pradinam, ns Flight of a bird, flying. 2W. Ramabhyu. 5.192 = పక్షిగతివిశేషము

ప్రణతం (ప్రణతుడైన) adj Bending, bowed, stooped, inclined, skilful clever. Vema 1855. Sara II. 45.

1 ~~ప్రజననస్థానం Birthplace, or womb~~

2 Prajapati is translated Patriarch, in HHW's Theatre

3 ప్రజాపత్యము Local Rec 3. 12. line 13 ...pate, sway? and also vol VI. p: 26 line 2. ... nW

4 ప్రజీనం This word is not mentioned in Reeve nor in MM - Radha KD gives it with a poor explanation: poorer than that in Colebr Amera. - D gives no aid - nor does SC

5 ప్రజాపత్యం Rule dominion ప్రభుత్వం.
I find this word in TE. vol [illegible] page 6 [illegible] ప్రజాపత్యం [illegible] also in p 64 [illegible] ప్రజాపత్యం [illegible] - again at the foot of same page. & in next page again = [illegible] Also in { Taylor folio 5. p 487. line 21 / Local XIX. 85 line 18

6 ప్రజావిభాగం

7 ప్రజామూలకారము

C P Browns Telugu Dictionary,

ప్రణతి n.s. Salutation, reverence, obeisance, courtesy, Dasav IV. 84.

ప్రణతించుట Chenn 5.334. See —ణాలు—

ప్రణతుడు n.s. He who salutes, Raghu Vams 3.120.

ప్రణమిల్లుట v.n. To bow, to prostrate one's-self. Dasava 9.115. Vish V. 40. IV. 367. VI. 268. Tara 245. to bow down, Vish VIII 121. See ప్రణామం DR Bala 116 page |BD| 5.1322

~~ప్రణాదం adj Vast, overpowering, ప్రణాదం~~ a ~~violent wind~~ — ~~But this sense is wrong~~

౪ ప్రణయం n.s. Affection, acquaintance, ~~asking, affectionate solicitation,~~ the twang of a bow-spring Lalito XV. 102. ప్రణయకలహం lovers

౨ — quarrels, discord between man and wife

౧ — ప్రణయిని a beloved woman. Magha 7.10.

ప్రణవం n.s. An Ejaculation, the mystical name of God, the sylable om. Equivalent to the Paternoster See As. Res. vol VIII. p 62; and Wilkins on Bhagvat Gita. Vema 363. 2139. 2120 Say "The Sacred Name." Tel Cosi Kh IV. 363 PLL - XXII. 58

ప్రణామము n.s. Reverence, salutation, homage. Ma: Santi 3. 324 Sunabh 1.58. M Santi 5.272

3 — ప్రణాళిక n.s. Theme, scheme of a poem, Tube, orifice, Front, tip. so in Ananda T. IX 29 సంప్రవేశితతంతాగ్రప్రణాళీపిహితద్రుసః

౧ ప్రణయం — Amrugam XXIV

దత్తో యస్మై ప్రణయ స్త్వయైవ భవతా చేయం చిరం లాలితా
దైవాదద్య కిల త్వమేవ కృతవానస్యా నవం విప్రియం
మన్యుర్దుః సహ ఏష యాత్యుపశమం నోసాంత్వవాదైః స్ఫుటం
హే నిస్త్రింశ విముక్తకంఠకరుణం తావత్సఖీ రోదితు

౨ ప్రణయించుట Brij. 2.22

3 ప్రణాలిక Molesw says "A Course" — Gutter, drain channel, course, arrangement, disposition, way. In fact it is the word nala.

the ప్రభావతీప్రద్యుమ్నం 3.67

ప్రణిధి n. s. A spy or emissary asking, solicitation = వేడుక
A. 4. 329 ౩౭౭

ప్రణిపతి
ప్రణిపాతం n. s. Salutation, reverence, by touching the feet, solicitation, Surabha. 92 BD. 4. [illegible]

ప్రణుతం, ప్రణూతం, adj. Praised, celebrated.

ప్రణుతించు v. a. } To praise. Chennu 5. 334.
ప్రణుతిసేయు } Dasava IX. 183.

ప్రతతి n. s. Company, crowd spreading, an army. Vish 1. 16. Vish 1. 36. + Verse entered under బిల్లిమంగడు Rukmangada. 3. 238. Bhimeswara Puran 4. 84

౧ — ప్రతరణం a word unexplained (being unknown as the translator confesses) in Raghu Vamsam Annotations p 170 - see ప్రతారణం.

ప్రతలం n. s. The open hand, with the fingers extended. See తల

౪ — ప్రతాపం n. s. BD 5. 284 Majesty, dignity, valour, prowess, feat deed

3 — ప్రతారణం, ~~ప్రతారణం~~ n. s. Gross delusion trick cheating, absurdity, false cause, see note in W= మోసం = తారుమారు
Anand Tantra 4. 44 Na dushṭair bahubhir márgair itarasya pratáraṇam. Na cautilyam cha manasó, na dróhó n' ábhimánata. - see 3 my note in Wilson.

౧ —

౧ Amrugam says
ప్రత్యాసన్న [illegible] She so held her hand as to screen her eye from the others who sat by.

౨ It is merely గో(ప్ర)తరం cow-swam: i.e. ~~[illegible]~~ or crossed by a cow - compare in the same poem Raghu Vams IV. 31 సుప్రతారనదీ

3 (ప్ర)తాపరుద్రుడు Pratapa Rudra, an ancient ruler of వరంగల్లు Warangole See that word, and also Local 3. p 393, IV. 291 Bhagavat Dedication verse 26 And Sankhya Karica, first lines of Comment "crossing" a river.

౪ (ప్ర)తాపం Name of a certain gold coin now obsolete (M.M) Local 6. 439 line 19

Browns Telugu Dictionary

ప్రత్యంతరం

ప్రతి A sanscrit particle prefixed to words of that language and implying. Against, substitution (instead, in lieu) several in order, (severally each by each) direction, designation, (towards, upon) belonging to as a part or portion exchange, return, (again back again) a little &ca.

ప్రతి ns. The other. A match, an equivalent or substitute. A copy, as of a letter. A bit, section. spot of ground. One part or length of a wall. Vish P. 2.67. = సమ నము Rbh 1.48 In BD\ ~~5~~:54 5.54 it is explained ప్రతిజ్ఞ. One twelfth (1/12) of a కుంచె. ప్రతిలేని matchless. unrivalled Ita 1.38

ప్రతి adj. Each, every ప్రతిధ్వని an echo. Answering, matched. Other, different Dwip Ram: see prosody: p. 90. అది ప్రతిగ్రంథము గాబోలును this seems to be a separate composition, or, a substituted verse, ప్రతి లో అట్లున్నది వ్రాసినది it is thus written in the other manuscript.

A pokiri slocam says

బాలత్వకుబావేతాపతి తాకేనహేతునా

మూఢా ధీః ఖననాల్లైకే గిరయో న పతంతి కిం

Browns Telugu Dictionary

ప్రతీకారం n.s. A remedy, what averts a spell an antidote, a return of offices either good or bad. Sucumara Parin V. 319. G. XI.177

ప్రతీకారవచనము a reply Suca 3.300

ప్రతికార్యం Lalito VII.59. (not in W.) = ప్రతీకారం

ప్రతికించుట v:a To save, rescue, cause to live - see బ్ర... without ( ) To sustain, manage, nourish

ప్రతికూలం(మైన) adj Contrary, adverse, cross grained, reverse, inverted ప్రతికూలమైనగాలి an adverse wind. Magha IX.6

ప్రతికృతి n.s. An effigy, figure, image.

ప్రతిక్రియ n.s. An antidote, Lalito 4.15. (not in W) n. fem.

ప్రతిగ్రహం n.s. ~~A proper donation a fit present~~ Acceptance receiving. The right of taking alms - Alms or gifts (dāna) ~~...~~ is enjoyed by bramins alone

ప్రతిగ్రహించుట v:a To accept, receive.

Enugala 87

ప్రతిగ్రహీతులు Local Rec I.130 lines 16.17. also p: 98 VII.467 line 7

He who assumes or receives Also II.300

ప్రతిఘం n.s. Anger, wrath, rage, opposition, or conformable conduct, See Vema 1219.

ప్రతిఘటించుట v.a. To oppose Swa 2.39.d. & also Local Rec

ప్రతిఘటిత Panch T. 3.291.

n See note on ప్రత్యర్థి & దాన

ప్రతిఫలించు Vish P. 8. 93 Refraction of light

ప్రతిజాబు m. s. A letter in reply, an answer.

ప్రతిజ్ఞ m. s. Promise, assent, agreement, engagement, undertaking, asseveration, solemn avowal, determination, resolution, a vow.

ప్రతిజ్ఞాతము (-మైన) adj Promised, agreed, vowed,

ప్రతిదానము m. s. The return or re-delivery of a deposit. barter, exchange.

ప్రతిద్వంద్వి m. s. An antagonist. or opponent. (not in W.) Lalito VI. 30

ప్రతిధ్వని m. s. An echo

ప్రతిన m. s. vide ప్రతిజ్ఞ M. Virat. V. 209. IV. 208. Sara 4. 197. Vicram. V. 83. M. Salya 1. 74. KP. 7:312 DRB. 350 metri gratia. Valleswar 4. 85 PLL. 2. 71. & VI. 17

ప్రతినామము m. s. Title expression, a second name, or alias a term or phrase,

౪ ప్రతినిధి m. s. A resemblance or equivalent ~~resemb~~form, an image of a statue, a picture, &ca. a set off, surety. అందుకు ప్రతినిధి గాయిం పత్రం వ్రాయించినారు They fabricated this bond to contravene that one.

౩ ౧ ౨ ౬ ప్రతిపత్తు m. s. The first lunar day of either lunar fortnight. Hams 2. 104.

ప్రతిపదం m. s. A synonyme శివప్రతిపాదమైన గ్రంధం a treatise that advocates the Saiva creed.

౧ ప్రతిపత్తికి M. Virat. 4. 280.

౨ అతనిప్రతినిధిగా Instead of him

౩ ప్రతినెత్తెము Pal 392. betting against each other. See నెత్తము

౪ ప్రతినిధి "A plenipotentiary" is thus styled among the Mahrattas Lit Soc Journ 1. 235

౫ ప్రతిపత్తి See Hitopades 1. 7 విద్యా శస్త్రస్య శాస్త్రస్య ద్వే విద్యే ప్రతిపత్తయే Skill standeth in weapons & books: this two fold skill is for reputation

౬ ప్రతిపత్తు also 'Rank, consequence' W In Gurramconda Narsayas life of Hyder § 14 అందరు సమానప్రతిపత్తిగా దర్శనం చేసుకొనిరి they all visited him as his equals. The allusion is to the moon which on the pratipat is just half & half

Browns Telugu Dictionary

ప్రతిపత్త్యంగా Definitively, positively.

ప్రతిపక్షం The other side of a question: the response or defence. The other horn of a dilemma

ప్రతిపక్షి n.s. An enemy. a partisan, against one, a party man, an opponent

ప్రతిపాదనం n.s. Gift, donation. ascertaining, determing

ప్రతిపాదకత్వేన M. Virata 2. 207 in comment on Sarada Sibac page 1. ప్రతిపాదకత్వేన means Literally, word for word.

ప్రతిఫలం n.s. Reflection of a mirror. Bhaga III. 1004

ప్రతిఫలించు To reflect back a figure, &c.

3 ప్రతిబంధం n.s. Obstacle, impediment. Sara 4. 39. a marplot, a meddler. Harrassment, plague — In Local VI. 276 an inflicted curse or evil

ప్రతిబంధకం n.s. Check Demonical possession, this word occurred in an ~~urgee~~ arzi See అవధానము = వర్షప్రతిబంధకం hinderance by rains, delay of rains భూతప్రతిబంధం demoniac agency — Vasudeva Mananam

ప్రతిబంధించు To persuade, overrule, To urge, press

1 ప్రోత్సాహనం Encouragement, inducement

2 ప్రోత్సాహించు v.a. To encourage, induce, influence

3 వానికి యిది ప్రారబ్ధము he is surely suffering the fruits of a former birth — Disease, boils &c

Browns Telugu Dictionary

ప్రతిబింబం n.s. A reflection, as in a mirror, Resemblance Tara 3.61. IV. 91 procax

ప్రతిబింబించు v.a. To reflect back, as in a mirror.

ప్రతిభ n.s. Light, splendour, reflection. Wit, acuteness Vema 1322. 1505. R. 3. 112 Intellect- ᴖ
=ప్రజ్ఞ R. 6. 65 BD 4. 1347

ᴖ ప్రతిభాగం = పెట్టం Laws of Manu 8. 307

ప్రతిభువు n.s Surety, sponsor. See Jones on Menu VII. 17

ప్రతిచ్ఛేదం A various reading, in manuscripts

ప్రతిమ n.s Image, resemblance

ప్రతిమానం n.s. Equality - Similarity See మానం। వహ్నిప్రతిమానతేజుడు he furious as fire Padma 3. 3.

ప్రతిమాల The art of capping verses. Orient Xn Spect. Oct 1830. p: 358

~~ప్రతిముఖం n.s. A mask~~

ప్రతిమోత The echo Pal 258.

ప్రతియత్నం n.s. Omit this word - all the senses given in C. are denied by A. Bram. SC says, సంస్కారః। యత్నం। ప్రతిపాదుల ఎరుక్క... 3

3 ప్రతిరూపకం a counterfeit సద్ధర్మప్రతిరూపకః. Manu ~~Ch~~ Smriti XI. 9. "Such virtue as is counterfeit (Sir W. J.)

ప్రతిరోధించుట Vasu 3. 91

2→ ప్రతిలోమ adj Contrariwise, against the hair or grain Backwards, See అనులోమం Karta Viryarjuna I. 60

ప్రతివసించు v.a. To dwell. Molli. 3. 2. I doubt the word

ᴖ brilliancy of conception 2W

2 ప్రతిలోమముగా The wrong way "against the hair" - against the grain: as reciting a spell, or the alphabet, backwards. ప్రతిలోమవివాహము marriage wherein the wife is superior to the husband - See Arthur Steele page 96 foot.

3 ఉపకారము। ఉపగ్రహణం। పరువరము। విన్యాయాం। ప్రదేశకారికే। ప్రతికారే। వైజయంతి। సంస్కారే। ఉపగ్రహే। బందిఖానా। కణాదానే। పుష్పగట్టరము.

RKD says విపేసినాం। ఉపగ్రహః। వందీ। ప్రగ్రహః। సంస్కారః। ప్రగ్రహః - ప్రతిగ్రహః। ప్రతియాత్న సంస్కారతి ~~[illegible]~~ షేణాం ప్రగ్రహాణాం। ప్రయత్నవతి। ~~[illegible]~~ రచనా। ~~[illegible]~~

సత్తోగుణోత్తరణాం

1 — ప్రతివర్త 2

ప్రతివాక్యం n. s. An answer, a refutation

ప్రతివాది n. s. A respondent or defendant PLL VII. 70 282

ప్రతివాదించుట n. s. To answer or reply

ప్రతివారం Naish 3. 189 Daily.

ప్రతిశబ్దం n. s. Echo, reverberation. Vish P. 3. 103. (a beautiful verse)

ప్రతిశీర A curtain, a veil Bhase R Kish 54

ప్రతిశ్యాయం n. s. Cold, catarrh

ప్రతిశ్రయం n. s. An assembly

ప్రతిషేధం n. s. Prohibition, forbidding

ప్రతిష్ఠ n. s. Fixing, establishing, standing, staying. Celebration consecration Fame Publication స్తంభప్రతిష్ఠ Fixing a pillar round which a house is to be ~~created~~ erected గుడిని ప్రతిష్ఠ చేయుట To open a church Tara 2. 118. శవప్రతిష్ఠ Lying in state బ్రహ్మప్రతిష్ఠ The initiation of a bramin boy into the priestly order. శివప్రతిష్ఠ building a Siva pagoda
3

ప్రతిష్టంభం Omit this word. Contrariety, checking

1 ప్రతిశబ్దమిచ్చు Surya Tanaya 4. 66 To echo

2 ప్రతివర్త (n 2W) A note on A. 6. 123 says, ఆయాసము। శ్రాంతి। ప్రతిమనిషి అన్నట్లుగానే ప్రతి అని ప్రయోగించినారు। యుక్తమైతే ప్రతి అనేది ఆధిక్యమును బోధిస్తున్నది

3 ఈ దేవస్థానము మానవప్రతిష్ఠమే This pagoda is of modern date "founded by mortals."

Browns _ Telugu Dictionary

ప్రతిష్ఠించు v.a. To ordain, to consecrate. Vish P.4.60.
To crown or throne R.5.326, Local Rec 3.p.356

ప్రతిసరం a garland.

ప్రతిసీర ~~Omit this~~ tent wall The outer screen {2W. Vasu 3.52 or Suca 3.284

ప్రతిసూర్యకం Omit this.

ప్రతిహతం n.s. Opposition, refutation ప్రతిహతంబులేని irresistible.

ప్రతిహతంబైన adj Obstructed, baffled. ప్రతిహతలెక్క _ Cross accounts

ప్రతిహతంగా adv. Against, in opposition ప్రతిహతంగా వ్రాంతపద్దు an offset. M. Aranya 7.153

ప్రతిహతి n.s. Obstruction ప్రతిహతిలేని Irresistible

ప్రతిహారం n.s. A gate or door.

ప్రతిహారుడు n.s. A door keeper, or porter. A.3.1

ప్రతిహింస n.s. Revenge.

Browns Telugu Dictionary

ప్రతీకం m.s. A portion, a limb. the local sense of a word. = ప్రతీప

ప్రతీకారం n. s. Revenge, retaliation, vengeance, remedying, administering medicine. M Anus 4·419

ప్రతీక A·6.132 = సమరము

ప్రతీకాశమైన adj. in composition Like resembling.

~~ప్రతీక్షణం~~

ప్రతీక్షించుట To look for, expect.

ప్రతీచి n. s. The west-quarter.

ప్రతీచీనమైన adj. Western west. Bhag. Bour. vol 2. p566 verse 33

ప్రతీతం Famous, celebrated, renowned, known,

ప్రతీతి n. s. Knowledge, notoriety, Traditional fact. general impression. Term, expression, వానికి పేరుప్రతీతిలేదు.

౮— ప్రతీపం n.s. See (ప్ర)తీకం

ప్రతీపదర్శిని n.s. A woman, A B. ign. An ogler
(ప్ర)తీ(ప్ర)భూపు Rbh. 1.53 the captain of our foes
ప్రతీరం n.s. A shore or bank. Calat: Mahat. Pref.
4 CBB 3.154

ప్రతీక్షించుట To hope, expect, to be bent upon.

ప్రతీక్ష్యమైన adj. Venerable, respectable.
(బ్ర)తుకు n.s Life. } see ~~without~~ ( )
(బ్ర)తుకుట To live } BD\5.298

౧— ~~ప్రతున్నమైన adj. Struck, pierced, (with clod)~~

౯— M. Santi III. 301. = తునకలు pieces, fragments

ప్రతోదం n.s. A scourge, whip, goad. M. 1. 6. 56. Cavi Carna 2.134. Mah. Anusas 2.318. See Sansr Bharata, Adi chap 135 verse 7 వేలర్చి &ca comparing 1. 6. 56.

ప్రతోళి n.s The high street, the high way, — See Rudrapas Sriancas — 1.5
(ప్ర)త్తి n.s. Cotton

3 — ప్రత్యంగిరం n. ~~A Magic made~~ A magic mode of averting a spell
(ప్ర)త్యంతరం n.s A various reading in a manuscript
ప్రత్యక్ adj Following, Behind. western

ప్రత్యగ్రం New, recent, fresh.

౧ (బ్ర)తుకు n.s. Subsistence, mode of life. trade or profession
(బ్ర)తుకు v.n. To live, subsist, Vema 1789.

3 ~~(ప్ర)త్యంగిరం~~
~~Ananda T. VIII. 74~~

౮ (ప్ర)తీప — Amrugam XXXVI. సవ్రాజాధృతిః
ఆకర్ణ్యం ప్రణీతం పటాంతపిహితా పాదా కరా త్యాదరాద
వ్యాకీర్ణా గతమూ దృగ్గోతి హసితం నస్పృష్ట ముద్వీక్ష్యతే
మ యిరాస్య లాలవ తి ప్రతీప వచనం సఖ్యా సహాభాష్యతే
తస్యాస్తిష్ఠతు నిర్భర ప్రణయితా మానోపి రమ్యోదయః

౯ Error for (ప్ర)కోణార్ M. XII. 3.301

Done

Browns Telugu Dictionary

ప్రత్యనుకూలం n.s. Dissent, disapprobation.

ప్రత్యపకారం n.s. Returning evil for evil, Tit for tat. M Adi 1. 176.

ప్రత్యయం ~~n.s.~~ Knowledge, apprehension, trust, wisdom – Basw Devi 3. 554. VI. 461 – Lila XV. 88 faith belief. confidence. oath, ordeal, cause, motive, an affix to roots and words, forming derivatives and inflections. War. battle. Ananda J. VIII. 9 వృణోనాం చైవ మంత్రాణాం యుద్ధా శక్తిస్వభావజా। తద్రూపశక్తినాం చకితే శక్తిః ప్రత్యయకారిణా॥

ప్రత్యర్థి n.s. An opponent, rival, enemy. Mricha H.D. 1. 1015 నా ప్రత్యర్థి Instead of me. A match or equal

ప్రత్యవాయం n.s. ~~Separation, an impropriety, a fault,~~ harm, injury. An evil act. Sura~~bh~~. 79 D Vicramarca p 331. line 10

ప్రత్యహం adv: Every day, daily. Lalito 3. 56. Bahulaswa V. 181. I have met with this phrase in common letters addressed to me – ప్రత్యహం విలసిన UH 4. 279

ప్రత్యవాయం – In the ... శతకం verse 10 he says
... ప్రత్యవాయం ...।
... &c

Aoutram says కృతాంశులత్ కర్మణి ప్రత్యవాయం అకర్మణి ప్రాయశ్చిత్తం sins of commission & omissions (धर्मशास्त्रवाक्य)
There are acts that are wrong. The omission of others demands penance. This is a ధర్మ.
నా(ప్ర)వాక్యం – The word (ప్ర)త్యవాయం is not in P. nor in Swa. nor H. nor T

ప్రత్యక్షం।-మైన। adj Manifest, open clear, ~~obvious obvious~~ "before the eyes" distinct obvious, evident – Vish P. 2. 68 Vema 2. 14. ప్రత్యక్షనరకంబు Vema 2. 11. Death staring him in the face, hell open before him

అతనికి దేవుడు ప్రత్యక్షమయినాడు M. 1. 7. 40 the god appeared visibly to him

ప్రత్యాఖ్యాతం।-మైన। adj. Removed, set aside, informed appraised, discouraged, prohibited, forbidden denied refused, celebrated, notorious.

ప్రత్యాఖ్యానం n. s. Rejection, refutation, disallowance disregard, denial, refusal,

ప్రత్యాదిష్టం vide ప్రత్యాఖ్యాతం

౧ – ప్రత్యాపత్తి.. Omit this

ప్రత్యాబ్దికం n. s. Annual observance, anniversary.

ప్రత్యామ్నాయం।-మైన। adj. Instead of. in lieu of. in place of. Besides, exclusive of. beyond, as an equivalent

౧ ప్రత్యుద్ధానం Opposition + అయినాడు To oppose

౧ ప్రత్యాసత్తి n. s. ~~Necessity~~ urgency. ~~strong~~ determi= nation. ~~Zeal.~~ వానికి నాకు ప్రత్యాసత్తి లేదు I have nothing to do with him

ప్రత్యాసన్నం

~~ప్రత్యాసన్నుడు n. s.~~ A hanger on, or constant attendant, a myrmidon.

ప్రత్యాహారం n. s. ~~Abstraction, insensibility,~~ Withdrawal. withdrawl ~~of attention, restraining the organs. so as to be indifferent. to disagreeable or agreeable excitement.~~ restraining the heart, in prayer the technical name of one of the యోగాంగాలు see యోగం or religious means. Lalito VIII. 15. A.3.79

ప్రత్యుక్తి Reply, objection

ప్రత్యుత్పత్తి This Heyne gives as answering to ఉత్తరం q.v. Omit it.

ప్రత్యుత్తరం n. s. An answer, reply or rejoinder.

ప్రత్యుత్థానం n. s. Civility (Respect.) to a guest. polite reception &c. M. Anusas. 2. 203. Dilaram Tale: p. 88

3 ప్రత్యుపకారం n. s. A return for good offices, gratitude Vicra Cha V. 166.

౧ ప్రత్యాలీఢ Standing with one leg advanced, as when drawing the bow. (Straddling, the archer's attitude) = ఆలీఢ. MT xvii the ఛిన్నమస్తాకల్పం verse 57 where Cotytto is thus described

వికీర్ణ కేశపాశాం స్ఫురన్నానా పుష్ప సమన్వితాం

దిగంబరాం మహాభాగాం ప్రత్యాలీఢ పదస్థితాం — ౯

straddling. Compare ఆలీఢ ... & IR. VIII. 176 — Also see Wheelwrights Aristophanes (2. p 16 & 193) Pax, vers. 241 ο κατα τοιν σκελοιν & Vespa, vers 688 where the word is ΔΙΑΒΑΣ. See DRY. 2228

౧ ప్రత్యుద్యాత్రితం Returning తిరిగి రావటం G.8.84

3 ప్రత్యుద్గమనం Hari Vams. Uttara 3.14

౪ ప్రత్యుద్గతి M.18.1.55

{ప్రత్యుషం n} s. Dawn, morning.
{ప్రత్యూషః} Suprabhed Agam. xlvii. 22

ప్రత్యూహం n. s. Obstacle, impediment, hindrance.

ప్రత్యేకం ఐన adj. Separate, distinct.

ప్రత్యేకముగా adv. One by one, separately, in private, alone, distinctly.

ప్రత్యేకించు v: a^{tn} To separate.

ప్రత్యౌషధం A remedy, a cure for, a specific for Ananda T. VIII. 10

ప్రథ n. s. Fame, celebrity.

ప్రధనం See ప్రధనం Battle, fight. M Dro IV. 293 (Pal. 272; M Dro ?. 243)

1- ప్రథమం adv. In the first instance, originally, at first.

ప్రథమం adj. First, prior, initial, chief, principal.

ప్రథమపురుష In Grammar. The ~~first~~ third person. See పురుషులు

2- ప్రథమంగా adv. Originally, at first.

ప్రథమతరి adv. Originally. In the first instance.

1 ప్ర[illegible]దాత్ Here enter verse wh under పాదాంతయమకి

2 (ప్ర)థమశాఖులు ఐన Local VII. 534 The name or family distinction assumed by certain bramins

Browns Telugu Dictionary

ప్రథమపురుష The *first* person in Sanscrit grammar, but it is the *third* person according to English grammar – He, she, it, they.

ప్రథమశాఖ The prathama sakha sect. Vema 970. See Bhag.

ప్రథితం ౹ ైన adj. Famous, celebrated, made known declared, Ratnavali 3. 127.

ప్రథిమ * Greatness, Bigness – Lalita XVII. 58.

ప్రదం. n. s. That which bestows. Vema 602. Bhag

3 X. § 92. మంగళప్రదం. .... వర్షప్రదమైనందున as ~~the~~ it was rainy

A split in the ground, a crack. (A Br)

ప్రదరం n. s. An arrow, U. Ram 7. 154. Bhasc R. Yuddha 1098. M. Carna II. 101. Hemorrhage

2 of the bowels or vagina. Chik. p: ౨౦

4 / *

ప్రదక్షిణం n. s. Circumambulation. Paying homage to a temple &c – by solemnly walking round it with the right hand towards it. Vish Pur 7. 248. ~~Anirud 3. 79~~ DUR. 787 ult where it is spelt – క్షి – ~~procax~~ – Minaxi Calyanam 119. which proves the spelling to be క్షి not క్ష. Anirud. 3. 79 procax, says స॥ కోమలాంగి నితంబ భారావం కలమునకు । క్రమమును తో కప్రదక్షిణము లానర్చి. (!!) ...

అప్రదక్షిణముగ వుండే శంఖము A right hand shell (considered a natural curiosity) being the Cerinthium, the volutes of which turn what is commonly called the wrong way. The ceremony of circumambulatio is described at the ~~close~~ | of the ~~first~~ book of the Iliad.

౧ ఉపద(శ్ర)వ(ప్ర)దనాలముగనుక as this is a time of distress

౨ (ప్ర)దరరోగం an issue of blood. ~~SNT~~ in Luke ~~IX~~ VIII. 43. A†

౩ దేవానాంబ. భయ(ప్ర)దం terrific even to gods. బ్రహ్మాండపురాణం (SE vol 361) part 2 chap 1. page 9 line 7 జయ(ప్ర)దండ జేసినాడు Local XV. 336 he vanquished

౪ (ప్ర)దర్శనము

ది(ప్ర)దర్శనం q. v

౫ (ప్ర)దర్శకుడు A seer or wise man D† in 1 Sam 9. 9

Browns Telugu Dictionary

ప్రదానం n. s. Gift. donation.

౫ (ప్ర)దుకులు To live. See (ప్ర)తుకులు. N.5.5 Bhar R. Yuddh II. 874 Tara 4.161. DRY. p 1512.2044 / 1500 in prasa

ప్రదుడు n. s. Sar Divi 479. కామితప్రదులు the gods who grant prayers. జయప్రదుడు victory-granting.

ప్రదేశం n. s. A place, a region, country, a district &c. part of the body. చర్మప్రదేశం a thing "made of" skin: as a drum.

ప్రదేశిని n. s. M. I. 3. 255 The forefinger

ప్రదోషం. Evening. Fault. 2 V. Rbh 1.128

(ప్ర)ద్ద- see బద్ద Chenn 5.247

3 ప్రద్యుమ్నాగారం The mons veneris, Garbha Gulara XVII.11

ప్రద్యుమ్నుడు. n s Cupid

ప్రద్యోతనుడు

M. Carna. 1. 225.

ప్రధనం Fight, battle

M. Carna 1. 41. = యుద్ధం.

౧ ప్రధానం n. s. A principle, ~~law~~ law + motive + The great Superiority

Betrothment ~~Betro~~ Betrothment Kala Sas. Sanse 6.8 నాయందలి

౪ దయకు (ప్ర)ధానమై actuated by ~~love~~ love for me — అది మాంపు (ప్ర)ధానం That is the great point.

భావమే ప్రధానం KP. 5.134

~~ప్రధానత్వం~~ Superiority, supremacy

౧ (ప్ర)ద్యు[illegible] | కుడు | A name of Cupid. Vish P. p 576

౨ In a philosophical sense (ప్ర)ధానము is the "equilibrium of properties" North Brit Review II. p 387 an article apparently written by Wilson of Bombay

3 (ప్ర)ద్దలవాడు here enter బద్దలవాడు, Chenna 5-247 KP. 2.84

౪ లోకనిర్ (ప్ర)ధానము వేదం signifies

౫ (ప్ర)దీపకమైన, (ప్ర)దీపకులైన those who adorn glorify illume

Dnl

Browns Telugu Dictionary

3 ప్రధానమునేయుటకు v.a ~~to beth~~ betroth

ప్రధాని adj Superior, noble, chief ప్రధానిలోహములు the precious metals

ప్రధాని n.s. A superior or governor. A minister, a president A principal. See W in Sankhya Karica page 78

ప్రధానిలోహము.

ప్రధానుడు n.s. A president, a chief Here enter B.B.ar 5.5.22.

~~ప్రధానుడు ...~~

ప్రధి n.s. Omit this

బ్రధ్నుడు Omit this

ప్రనాళి n.s. A sluice, a drain

1 — ప్రసన్న n.s. Loveliness, brightness Bhase R. Yuvd II. 326. 436.

ప్రసన్న adv. Brightly. Calahasti IV. 52. or అల్లన Gently G. XI. 60

ప్రసన్ని adj Bright, beautiful Vish Maya Natac 3.190 – (thighs) P.L.L. VI. 6.

2 — ~~ప్రప n.s. A place of rest or refreshment, an inn~~ ADC

ప్రపంచము n.s. The world. Extent, largeness

ప్రపంచము n.s. The world. Vastness, stretch, extent ... ప్రపంచము లేదు There were no human beings

1 ప్రసన్నవదనం.

M. Santi. 2. 361.

2 ప్రప A. 2. 77 i.e. చలివెందరులు A place for refreshment: where water is given to passers by. Suca 3. 201 – Chandrabhanu Charitra 7. 103 printed under చలివెంద

3 ప్రధానవ్యంగరము a ring with which a woman is betrothed

Browns Telugu Dictionary

ప్రపంచించు v. a To extent or enlarge

ప్రపదము n. s. The front of the instep, the top of the foot
See విష్ణుమంగళధ్యానం. verse 37. ...3. ...
ప్ర. ... ద్వి. 38 = ...

3- ప్రపాతము n. s. A fall, precipice, cascade

ప్రపాంథము n. s. A road.
ప్రపాఘూమి Suca 3.261 అనగా వలిపంచిలివేల
ప్రపితామహ
3- ప్రపౌత్రుడు n. s. A great grandson. Cala Purnod 1. 234
ప్రప్పళం అనగా పోటకలు. ... = ...

ప్రఫుల్లం Blown blooming.

ప్రబంధం n. s. Treatise book, work, composition
R. 6. 12

ప్రబలమైన adj Mighty, powerful. Important Valid of importance. Great, aggravated. Good, as an objection ప్రబలవిరోధుడు a bitter enemy ప్రబలమైన ...లు evident signs ప్రబలమవు To exceed, become great

1 ప్రపదనం n s Homage, acknowledgment. Tara 1.81

2 ప్రపన్నం - Amrus. 28. ప్రపన్నలు Vaizaianti 3.105
Skilled, wise, clever - Bour B. 1. p 296 line 2

3 వృద్ధప్రపితామహులు Local Rec: 1. 97. His great grandfather's father

Browns Telugu Dictionary

ప్రబలమవ్వు

ప్రబలించుము v: n. To increase.

ప్రబలించుము v: a. To increase augment.

ప్రబలు

ప్రబలుట v: n. To grow, increase swell. Sar Dwi 4.92. Suca 3.452 ప్రబలిన Vema 3.26 BD\5.297

ప్రబలుడు, plu ప్రబలులు Adults, grown persons - Local Records, vol 2. p.262 వ్యవహారవ్యక్తులు

~~ప్రబుద్ధి n.s. Maturity, full growth, womanhood~~

ప్రబుద్ధుడు n.s. An adult, a grown person, one of age.

౧౨ ప్రబోధి n.s. Wisdom, caution Radha. 1.1.

To be born = ప్రబ్బుట KP.2.14 ఉబ్బుటని

౧౧ ప్రబ్బుట v.n. To swell, be plump, to teem or be full. = వ్యాపించుట = బయలుదేరుట Bhag X chap. 8. 67. and X. 3. 19. & X. 6. 16. Ila 1. 71. Vizaia 2. 201 where the vulgar reading is సంబ్బిన

౩

౨ ప్రభ n.s. Glory, radiance, brightness. The high day of a feast on which the god is married. Vish P. 4. 108. కజ్జలప్రభ Bright black deep black jet black Myst. vol. 27. p. 347. తమఃప్రభ darkness visible.

౪

౮ ప్రభంజనుడు ~~Omit this~~ Eolus, the god of winds Bmj 3.93. A.IV.15

ప్రభవ n.s. An offspring, మనఃప్రభవ the god born in the heart i.e. Cupid M.3.2.23.

Bulrusher HD. page 241 line 297

౧ ప్రబ్బ n.s. ~~Reed, cane, rattan Hamsa 4. 13.~~ see ప్బబ్బ

౨ ప్రబోధిక Illustration, explanation, key.

౩ ప్రబ్బలి బెత్తము – The rattan .. see ౧

౮ ప్రభంజనం B.7.198 pr. Breaking, destroying. 2W Air, wind. 2W Here it means Wind, breeze

౧..౩ ప్రబ్బలి is also spelt ప్రబ్బిలి {H. 4. 13 G. 4. 142 says in a క॥ verse ప్రబ్బిలి యనా కై దినవబ్బు పెక్కు దినవయిల్ where the rhyme shews it to be BI not BA

౬ ప్రభతెత్తి, మెుక్క Pal 414

౭ ప్రబ్బోరు prabbortu ?? BD\5.921. Padya 5.210 ... ౭

౮ ప్రబోధింపుట = విజ్ఞాపన చేయుట BD\5.654 Vel Ras

౯ ప్రబ్బోరు .. ౭ a cow herd? not in Reeve

౧౦ ప్రబ్బు ?? B.X.§.3.19 =

౧౧ ప్రబ్బు; B.X.§.19. ఘనాము వితానంబు గారికి యనువేని నీవల విశ్వంబు నెరి జనింబు ప్రబ్బు లేదగునంచు బలుతు టతప్పు గాదు. ib. 8.67. ప్రబ్బిన భక్తిని వారిపైర బ్బంబులు జాపిత ప్రయుక్తి వల్లి (శ్రీ) కబ్బుదురట. ib. 6.16. నిబ్బర ప్ప దప్పి మంటలు ప్రబ్బిన ధ్వనిలేక. BD. 5. 921. బసవని పుత్రి యిప్పలుక మొల్ల నన ప్రబ్బాతిర్ల పెయ్యల పెద్దయుం దాకడు. Vijaya. 2. 201. దివ్యగుణాడు పార్వతి ప్రబ్బిన తారబ్బింబ్బెక్కర. Ila. 1. 71. మొగి ప్రబ్బు బిగి రబ్బు నగు మబ్బు జిగినుబ్బులను ద్రాబ్బు గనన బ్బు తనువు లారెర.

౧౨ ప్రబ్బితనాభ vide after ప్బ్బిం

Browns Telugu Dictionary

~~ప్రభవవిఙ్ఞానం~~

ప్రభవించు v: n. To be born or produced, Sara 2. 64 105 Jaim Bha 5. 183. Vish P. 2. 254 సారసాక్షుండిల & Basw Dwip 1. 185. DRU. 1168 ప్రభవించబట్టి P L L XIV. 7

ప్రభాకరుడు The causer of light. i.e. the sun. – Or– the of glorious rays– (this is the true sense, cara, a hand, meaning a beam) Thus సహస్రకరుడు he of the 1000 rays– is another name of the sun

ప్రభాతం n. s. The dawn or morning. Hams 4. 1. Lalito 8. 16. Vish Pur. 1. 5. Manu 6. 52. Dasav. 1. 134.

ప్రభావం n. s. Influence, force, energy. మీయాశీర్వచనప్రభావంవల్లనియిక్కడసుఖంగాచేరినాను Thanks to your good

-౪- wishes here I am safe. Vish 2. 344.

ప్రభావళి (ప్రభ + ఆవళి) A ray or line of light. Hams 2. 13. తరళప్రభావళుల్ An arch over the head of a statue forming a frame: generally cut out of the same block

౧ — ప్రభాసిత Illuminated, glorious. Vish 2. 217.

ప్రభిన్న adj. Enraged, or in rut as an elephant W. Manu 5. 37. Z. A ign.

3- ప్రభు see ప్రభువు

ప్రభుత్వం ns Lordship, dominion, government

ప్రభువు చిత్తం, మహాప్రభూ Yes, please your honour This is a daily phrase among servants

ప్రభువు ns Lord, master. Jones on Menu 5. 2

౧ ప్రభాస Dasav. 9. 184

౨ ఆప్రాంతప్రభావము the fashion of that town the way or modes of the people:

3 ప్రభులింగలీల The name of one of the best poems in the Canarese and Telugu languages: ~~most~~ entertaining and harmless, but greatly hated by Vaishnava Bramins because teaching the tenets of the Jangams

౪ ప్రభావం property – శీతాంశుప్రభావము the blighting ~~qualities~~ property of moonbeams.

౫ ప్రభావులు He who is gifted or endowed Loc XVIII. 6. line 1. మహాప్రభావులైరి they possessed supernatural gifts (divine properties).

ప్రభూతం adj Much, abundant M. Bhish 1.50 Loud great as sound Lakit XI.2 Vast huge Vics 3.103

ప్రభృతి Etcetera, and so forth. ... ever since my youth (vulgarly ...)

ప్రభృతి Lakit. XIII.9

~~ప్రభేదం n. Difference~~

ప్రభ్రష్టం ~~n. A garland. Omit this?~~ Fallen, broken W.2

ప్రమ. } ns Whirling round, gyration, A Twist, Error, obliquity of judgment, Delusion
భ్రమం } misapprehension. Desire, wish, idea

భ్రమ adj Erroneous. భ్రమమాటలు nonsense

~~భ్రమదభ్రాని ... M. vol 73 ...~~

భ్రమణం ns Whirling, turning, wandering, error దిగ్భ్రమణం DVicr. 358

ప్రమత్త adj Silly, very foolish. Ramabhya 6.149

ప్రమథ see ప్రమథులు – ప్రమథలోకం BasDw. 2.298 Hades, the unseen world, the intermediate state

ప్రమథాధిపతు The lord of cherubs: an epithet of Siva. PLL. VIII:

ప్రమథులు – {Cherubs – those in the immediate service of a deity: particularly ~~those~~ that of Siva Vem 1.4769. Vash VIII. 204

ప్రమద ns Maid, damsel, lady M I.1. 208 Tara 2.7 Vasu. 4.10 ... Tara 3.6 In Manu Smr 4.40 It is wrongly translated mad with desire

see verse of Amru cited under ప్రచుర ... HChāritra vol 1. p503 ...

The sense "idea" is strongly objected to – as certainly wrong

3 ...

... This verse is quoted by memory from, probably the ... But a full description is given in PLL 2.28 and in PLL VIII.8 they are spoken of as the primeval saints prophets or angels sent on earth to preach the Saiva creed – Hari Charitra 939 there is a picture of them .... see

ప్రభుంజించు BAj 5.15 to enjoy to the full: to engross

3 Prometheus is ackd to be a name of unknown origin but probably Indian – It seems to be Pramatha See on Vishwamitra

Browns Telugu Dictionary

ప్రమదం n s Joy, pleasure, delight Vish P. 2.63 Tara

ప్రమదవనం A pleasure ground, a park Nalodaya I. 24 A. 5. 123. = ద దా్ైనవనవలు

ప్రమదా see -ద

ప్రమదావనం n s A park, a pleasure ground

భ్రమపడు v: n To err, be mistaken

భ్రమపరచు v: a To mislead, delude

భ్రమప్రమాదం n s Mistake, inadvertency.

~~భ్రమవ ంబులు~~

భ్రమయు v: n To err, be deceived. To be confused, perplexed Vema 192 భ్రమసి Ellana 1.241.

౧ — భ్రమరం n s The bright black humble-bee or లక్కతుమ్మెద It produces no honey; the poets compare ~~it~~ braids of black ~~hair insects thor brother bright~~ hair to clustering bees Vema 600. 995 ~~భ్రమరకము~~ "Bombinatrix hirsuta Linn." This certainly is wrong for it is not hirsuta but polita.

౧ (భ్ర) మరం Dab 135 line 10 (భ్రమరవిటపుష్ప) గమరతు (భ్రమరుల)కాంబు n W. D. Reeve

Browns Telugu Dictionary

భ్రమరకం - See భ్రమరం

భ్రమరకీటక The worm which changes into the bee

భ్రమరి The female bee. See భ్రమరం Vema 1683

భ్రమసి

ప్రమాణం n.s. Standard. proof measure.

Test, criterion, scale

Proof. testimony

Measure, size, dimension quantity

Limit, capacity, Vish P. 1.9 bulk, size

Oath, aspiration, as a species of proof

Cause, motive

~~A dish of rice milk. Vish P.~~ ~~(Query is this sense corrupted from పరమ + అన్నం?~~

శబ్దప్రమాణం Literal obedience - Thus in the Veda యదవేదాత్ప్రభుసమ్మితాదధిగతం శబ్దప్రమాణాన్తరం

అవిప్రమాణములా అప్రమాణములా are these (spells) to be depended upon or not?

ప్రమాణకావ్యం A standard work, a classick

ప్రమాణము చేయించుట To administer an oath

భ్రమరి } Being alarmed: having feared. M Bhish
భ్రమసి } 3.98 These words are anomalous and do not originate in verbs.

భ్రమరకీటకన్యాయం Lila XIX. 342 Like to the ~~mas~~ caterpillars which the wasp places in its nest: these are supposed to change into wasps. The similitude is used to point out the entire change produced in the mind of a pupil.

Browns Telugu Dictionary

ప్రమాణముచేయుట To take an oath

~~ప్రమాణించుట To set in order, adjust~~

ప్రమాణికుడు Honest, a man of his word, one of good principles. An inquisitor, referee, commissioner. — See references under ప్రమాణించుట

ప్రమాదం n s Mistake, error

Neglect (of study &c) Bilh. 3.74

Danger, insecurity, hazard, peril.

Vish P. 6.29

Mischance, unforeseen evil (= అనాలోచితవిపత్)

రక్తప్రమాదం a sudden gush of blood

ప్రమాదీ Hitopades. p. 101 - రాజా, మత్తః శిశుశ్చైవ ప్రమాదీ, ధన గర్వితాః। అప్రాప్యం అభివాంఛంతి, కింపునర్లభ్యమేవ యుత్। Sovereigns, the libidinous and children, with madmen, and such as are made vain by riches: long for what they cannot get, and more so for what they can.

భ్రమించుట v:a To confuse, mislead, delude
To turn round M.1.1.157

~~భ్రమణము~~

భ్రమించుట v:n To turn round, spin round, wander, err

ప్రమిదె A candlestick or earthen foot for a lamp = ప్రైదె = ప్రమిదె. A saucer, center for a lamp

భ్రమియించుచు - see భ్రమించుట

భ్రమియుచు See భ్రమయుట

ప్రమీతం Omit this

ప్రమీల n.s Lassitude, enervation exhaustion Vasu 3.246 Tel Jaim V.127. ప్రమీలావేత = స్వంకరోవరహిత .(౧౫౮॥

ప్రముఖం ప్రముఖ adj Excellent, noble, singular, distinguished. వారంద్ర ప్రముఖులై యీకార్యం సాధించినారు They were the main agents herein. రామాయణప్రముఖంగా They and others did it beginning from the Ramayan: the Ramayan &c R.6.24 = మొదలుగాగల

ప్రముఖుడు The head of a family: the principal agent.

౧ ప్రమేయం n.s. Incident, occurrence, matter, affair, responsibility. Scene. The style, as శాస్త్రరామాయణప్రమేయం కావ్యకథనం Topic, theme. Subject. occurrence circumstance

ప్రమోదం n.s Joy, delight M.3.5.457

ప్రమోదించుట v.n To rejoice, be joyful

౧ పంపే(ప్ప)వేలయనప్పుడు when you have an opportunity of sending it: whenever you happen to send it

Browns Telugu Dictionary

ప్రమోషం ns Error? mistake? oversight? heedlessness, inattention.

~~(బ్ర)మ్మ see (బ్ర)హ్మ~~

ప్రయతుడు Omit this = యతి a saint

ప్రయత్నం ns Endeavour, effort, trial M.1.2.8 Doing, Act, action. Plan, undertaking దైవప్రయత్నంవల్ల అట్లాజరిగింది It pleased God that so -- Bmj.. 4.23

(ప్ర)యాగలు Local VI.83 a sort of grain

ప్రయాంజం See on ప్రయాజం Ananda. IX.63

Omit this

ప్రయాణం ns Journey. departure ఎప్పుడు

ఎప్పుడు ప్రయాణం when do you set out

ప్రయాణంకట్టుట To pack up for travelling

Also - To be at the last gasp, dying

ప్రయాస } ns Trouble, difficulty. Pain
ప్రయాసం } వినడానికే ప్రయాస It is painful even to hear of such things

~~ప్ర[illegible]~~

2 (ప్ర)మోషకుడు A thief a rogue PLL XIII.(15)57

2 (బ్ర)హ్మత్తె {No - It is బ్రహ్మత్తె for (బ్రా)హ్మహత్య} slaying a bramin 2.~~1550~~ 1552 Chandra ~~p 460~~ - an unauthorized Tadbhavam

3 (ప్ర)మోషణం Suca 3.521

Done

Browns Telugu Dictionary

ప్రయుక్తం adj Determined, stated, appointed, fixed. Tara 1.1.

ప్రయుతం n s A million

ప్రయోగం n s Doing, thing, observance
Affair, practise. Use (as of a word, or a spell)
~~Profit, use, benefit, good~~
Administration, (as of medecine) Using
Authority or poetical usage of a phrase.
A phrase
Application of a rule, using anything, as a weapon &c
Experience, experiment.
2 — See విషప్రయోగం which enters here

ప్రయోగకలి A sort of rice? H. 4. 157

ప్రయోగించుట v. a To use; prescribe, practise, administer — use as a weapon. DRY. 2171.

~~ప్రయోజనంలేదు~~

ప్రయోజకుడు n s A man of ability, or of parts వాడేమి ప్రయోజకుడు కాడు he is not particularly clever.

~~In the sense "advantage" ప్రయోజనమనుద్దిశ్య, నమందోపి ప్రవర్తతే। If he do not see its use even a fool will not obey a command.~~
~~Stat. 2W gives only these senses~~" [marginal: ~~Strange various~~]

2 విషప్రయోగము చేసి చంపుట To kill by means of poison. Local Records vol 1. p: 243 line 17 & p 244. కావలసిన ప్రయోజనములు వ్రాయించి పంపిస్తూ రావలసినది Please to write me whatever is requisite: this is a phrase at the end of letters equivalent to Your obed^t humble servant.

Done

ప్రయోజనం ns. Use. Affair, thing, business occurrence
౧ Advantage, profit
\- Employ, services. Function
౨- Occasion, business, thing to be kept or observed, as a holiday; a feast, or an invitation. శుభప్రయోజనం a happy occasion, as a wedding పెండ్లిప్రయోజనము a wedding
3

ప్రరోహం ns A bud. Vasu. 3.67. VI. 5 In Hitopad. 1810. page 84
మంత్రబీజమిదం గుప్తం రక్షణీయం యథా తథా
మనాగపి న భిద్యేత తద్భిన్నం న ప్రరోహతి ॥

ప్రలంబం. ns Largeness, space. M Sabha 2.160 (not in W. who has లంబం)

ప్రలంబఘ్నుడు or ప్రలంబవైరి + He who slew the demon Pralamba An epithet of బలరాము. Vij Vil. 3.181

ప్రలంబాండుడు ~~One with large testicles. as the god Indra~~

ప్రలపించు v. n ~~To spin out a story~~ To chatter

ప్రళయం ns The close of all things, the final Destruction destruction of the world ప్రళయకాలం an ~~of~~ awful or portentous period Vem 547 M. 1.1.183 జలప్రళయం the deluge

౧ A verse says ప్రయోజనము ననుద్దిశ్య న మందోపి ప్రవర్తతే ॥
౨ Occasion is the Scotch Phrase - Burns; Halie Fair was an Occasion Edit 1840. p. 199
3 here enter note 3 of the preceding page
౪ రేపు నాకు కొంచెము ప్రయోజనముగలదు రారాదు I cannot come tomorrow having some rites to perform: having a caste engagement

Browns Telugu Dictionary

ప్రళయములుగా. In a flood, in a deluge, prodigiously, hugely, vastly, monstrously

అలాగు ప్రళయంగా పున్నది enormous i.e. long, or intricate

ప్రలాపం n.s. Rhapsody, a string of metaphors or similes. (Vasu. 2.101. note) Chattering, babble

Soma var Dwip: p: 82 line 11

౬ ప్రలాపించుట v. n To chatter, spin out a story.

ప్రల్లఘటీడు see the opposite Page.

ప్రల్లదం, ప్రల్లదుడు, ప్రల్లదించుట - see the opposite Page.

ప్రవచనం The ~~most~~ venerable ~~of~~ text i.e. the Vedas

~~ప్రవర్గ్య BBurn. 4. XIII. colophon~~

ప్రవణం adj Devoted to, attached to, endowed with. ~~ంజీ~~ M. Santi VI. 571

DRY, 1566

ప్రవరుడు BRY. 3.17

ప్రవర n.s Offspring, lineage = గోత్ర. SC

Enugala p 33. end. a curious passage & page 67

ప్రవరచెప్పేవాడు a herald or genealogist

ప్రవరం adj Noble, excellent

ప్రవరాంఖ్యుడు adj Illustrious, famous, celebrated

Charitr 5.404

ప్రవరుడు A patron saint. ~~Arad. 1236 p. 15~~ & see 2W in proof

౨ ప్రవర్త n.s. A purge or stool ~~నెత్తురు ప్రవర్తలు bloody stools~~

---

౧ ప్రల్లఘటీడు or rather ప్రల్లదీడు n.s. A bully or braggart (గుండ)

Vicr. Cha. 1.152. see note on కాడు

Kanyaca 6.82 Bahulasw 2.76

ప్రల్లదం n.s. ~~ప్రల్లదము~~ Nonsense, bragging, vaunting, vain speeches. Tattle, backbiting, scandal. A lie. Tara 4.220. Dasav. 4.190. Vish. P. 2.11. IV. 90, 171. ప్రల్లదులు M. Santi V. 279. P.L.L. VII. 71 in Pariz. 3.71 = తిట్లు .. ప్రల్లదపుమాటలు Yamun achari 1.74

౨ ప్రల్లదించుట (see under గుండ) To brag or vaunt.

౪ ప్రల్లదుడు } n.s. A hero A braggart, a coxcomb, ~~a puppy or bully~~. M. Adi.

౫ ప్రల్లిదుడు } 1.180 - and the quotations under ప్రల్లిదుడు and Vira Bhadra Vij 1.62 An empty fellow and BD. 1.894. & 4.56.

౬ ప్రలోభనం Tempting, seduction - See Ramay. 1.524 (p) Menaca came to seduce Viswamitra,) ఇంగా మహాప్సరా రామ తం ప్రలోభయితుం మహాబః॥

౭ ప్రవర్గ్య pravargya R. 3.27 యాగకర్మ విశేషము నాందివిశేష స్తోత్రము

౮ compare Enugala p 67 ఋషులప్రవరద్వారకలిగిన గోత్రములనత్తులుంటే - The gotram is the tribe, containing several pravaras. "The distinction between గోత్ర and ప్రవర is not very clear." Colebr Ess. 2.305 note 29

౯ ... ప్రల్లదం M. V.2.42

౧౦ ప్రల్లదనము Bhase Sat. §17. Chandr ? 2.61.

౧౧ బల్లిదము

Done

(ప్ర)వర్తం An active state of life, as opposed to the contemplative BD. VII. 22

ప్రవర్తకుడు ns A doer, as సుప్రవర్తకుడు a well doer దుష్ప్రవర్తకుడు an evil doer

ప్రవర్తన ns Conduct, behaviour, going on. Lying with, coition

(ప్ర)వర్తమానము Current, as a year. Local Rec 5. p220

ప్రవర్తించుట v.n To behave, go on, conduct himself. To lie (with a woman) ~~To go on increasing~~

ప్రవర్తిల్లుట see – త్రించుట ~~[illegible]~~

(ప్ర)వర్తులు ns Purging, diarrhoea

ప్రవర్ధమానము Flourishing, increase, progress

ప్రవర్ధిల్లుట v.n To increase, grow (from వృద్ధి) M. 1.1.113 Raghava Pandav. 3.41

ప్రవల్హిక Omit this

ప్రవహణం ns A carriage (omit)

ప్రవహించుట v.n To swell or rise as a flood ~~Cavi~~ Manch 4.157

ప్రవాదు ns Rumour, report

ప్రవ

ప్రవాళం ns Coral: anything red as coral, a bud &c. Vasu 3.165 Sauth Ratn XXI. 63 – Vasu 2.48 Das 2.280 Hams 4.4. ప్రవాళరాగాధరోష్ఠి Hams 4.4 her coral lip. The neck of a lute?? See మణిప్రవాళం

(ప్ర)వర్తకుడు A Manager – In Travancore a Superintendant – ఉభయవేదాంత(ప్ర)వర్తకులైన he who promotes both systems of theology.

Padma VII. 47 (ప్ర)వర్ధమానుడు In Local VI. 239 వాండ్లు దినదిన(ప్ర)వర్ధమానులై

Browns Telugu Dictionary

ప్రవాళవృత్తం ns or మణిప్రవాళం q.v. Ruby and coral alternately. i.e. poetry written in a mixed doggrel, of Sanscrit and Telugu

~~ప్రవాళవృత్తం~~

~~ప్రవాంశుడు A young man, a youth~~

ప్రవాసగతుడు M Anusas 4.336 } A rover, a foreigner
ప్రవాసి Panch. 2.148 }

ప్రవాహం ns Stream, flood, current, course Ordinary custom, fashion

లోకప్రవాహం ns the way of the world. Colloquial style as distinguished from classical exactitude. ప్రవాహభ్రమ a vulgar error ఆప్రవాహం అట్లుపోనీ Let that matter take its course

ప్రవాహిక ns Diarrhoea ‡ SC says అతిసారం, పేపరాలు

ప్రవిమల adj Most pure - very spotless. Phase Sat. §12 Bhag Dwip. p. 153 line 12

~~ప్రవిలుఠం = పగులుట To burst. Pat 301 line 6~~

ప్రవిశ్లేషం ns Separating, parting? Omit this

ప్రవిష్టురి ns A participator - అనుభోగంబు అనుభోగి Lalilop 4.22

ప్రవిహతి M. 3.4.424

ప్రవీణ adj Skilful, versed in, conversant accomplished in Vish P. 1.12. Ila 1.34

ప్రవాసం ~~pilgrimage~~ Absence from his home or land, ప్రవాసవంతుడు one who is from home - Abiding in foreign parts. Panch. 2.148 foreign residence, being away from home. 2W . Letters vol IV. p 428

& ప్రవాసవేళ KP. 4. 140.

Done

Browns Telugu Dictionary

ప్రవీణత ns Cleverness, accomplishment, ability. See ప్రవీణ Sec UR 8.21 where Ari... విద్యాప్రవీణత Scholarship. Local 6.19

ప్రవృత్తి ns Activity. Purge, diarrhoea in Megha Duta verse 4, Tidings, information (2W) కాలప్రవృత్తి అన్న తిన్నది his bowels are in a proper state. But see Local 6.343 line 15

ప్రవృద్ధం See వృద్ధం

ప్రవేశం ns Entrance, introduction, arrival, access, institution: receipt (of a letter) Skill, mastery, insight, expertness. ప్రవేశం అయిన కాగితం the letter that arrived వర్షకాలప్రవేశం the setting in of the rainy season గృహప్రవేశం a house warming ప్రవేశపెట్టు to introduce, install, induct, admit

ప్రవేశపెట్టుట v.a To introduce, enter, entertain, take into service

ప్రవేశించుట v.n To enter, arrive. To proceed to, enter on or upon, interfere in, to arrive at. వానికి రోగం ప్రవేశించింది he contracted a disease.

ప్రవేష్టం Omit this

ప్రశంస ns Subject, topic: mention, notice allusion = జాడ Matter, affair. In the Sanscr & Bengali versions of the Bible it is used for Praise ... not in T., H., Swa.

ప్రశంస

ప్రశంసచేయు Zacc 3.50

ప్రశంసతెచ్చుట To allude to, introduce a topic

A verse in the Sacontala

అసంశయం క్షత్రపరిగ్రహక్షమా యదార్యమస్యామభిలాషి మే మనః। సతాం హి సందేహపదేషు వస్తుషు ప్రమాణమంతఃకరణప్రవృత్తయః। which in Longchamps Menon p 327 is rendered by Chezy Mon esprit incliné vers elle avec tant de violence, qu'il est impossible qu'elle ne puisse devenir mon épouse! D'ailleurs, dans les choses sujettes au doute, l'evenément est toujours favorable aux pressentimens du sage. My heart turns to her ~~[illegible]~~ so earnestly that she cannot but become my bride. In doubtful things the event is [always favourable to the presentiments of the wise] answers the wise man's guess.

3 ప్రవీణులు Skilled, clever in, acquainted with ఆంధ్రభాషయందు విద్వాంసులై ప్రవీణులై highly accomplished

6 ఆ 5.9 యుగము ప్రవేశమైన తరు after the commencement of this era.

7 ప్రప్రజ్ఞ see colophon of Burnouf B. 4. XIII.

Browns Telugu Dictionary

ప్రశంసించుచు v. a To notice, mention, allude to, speak of SarD. 1.4 "To praise" this is the sense of ప్రశంసించు ... in A† & D†

ప్రశస్తం adj Excellent, Possible, feasible - Revealed, known, come to light

ప్రశస్త Rbh 1.71 Excellent

ప్రశస్తితుడు A character, one who is famous. Bilh. 1.66.

~~ప్రశిథిలం Nimis laxa (vagina). Sans bala~~

ప్రశస్తిమతి Rbh 2.17 Celebrated

ప్రశ్న n s A question, query, demand. Divination ~~[illegible]~~ tried by a

A topic, a theme

The evening prayers, vespers Vaan ~~[illegible]~~

A riddle - See under పొడుపు

ప్రశ్నం see ప్రశ్న

ప్రశ్రయం Omit this "Respect" Bur in B. IV. 1.51.

భ్రష్టం n s Defilement, spoiling, fall, defeat

భ్రష్టం adj Defiled, spoilt, fallen, depraved, contaminated defeated Vema 766. 1945 Fallen. పతితుడు. ...

... భ్రష్టుడు. Defiled, unclean BD 5.763 కులభ్రష్టు

Put under ban, "Discommuned" Excommunicated, an outcast Vem. 197

దేశభ్రష్టుండై Enugala p 43 line 2 he forfeited his kingdom - he was expelled the country - was... 3

fall in the Ramayanam, like the Sortes Virgiliance

ఆయన నామమును వృథాగా ఉచ్చరింపరాదు Thou shalt not take his name in vain

3 proscribed

ప్రసంగం ns Affair, proceeding, business topic, matter. Talk, conversation, intercourse. Coitus. సర్వప్రసంగమైన commonplace, notorious. Regarding this word see Introd to 2W. p. X. where 6 senses are contrasted

ప్రసంగించుట v. n To argue, talk.

౧— ప్రసక్తి ns Occurrence, event. A ground, or reason. Possibility, likelihood. Business affair

ప్రసక్తించుట v. n To occur, happen, occur, fall ~~out~~ out. అది ప్రసక్తించదు that is out of the question

ప్రసన్నం ns Brilliancy, brightness, glitter Benignity, complacency

ప్రసన్నమైన adj Brilliant, bright. Complacent, gracious, appeased benign. Visible, apparent M. 1. 1. 155 ప్రసన్నీతం అవును the demon will become visible Sacti Myst. 2. 227. M. 1. 1. 158. 217

ప్రసన్నత ns Brightness, clearness, glitter, brilliancy. Complacency, benignity.

౧ యుద్ధప్రసక్తి అయినప్పుడు Local Rec. 3. p: 407 when war was at hand

౨ అతడు ప్రసన్నబుద్ధి అగుపరచకున్నంటేని Local vi. 58 if he does not shew friendly feelings

ప్రసన్నుడయ్యె he was pleased, delighted, gracious
Ila 1.11 అఖండితలక్ష్మీప్రసన్నుడైన He who is blest with never failing bliss

ప్రసభం Violence – Omit this?

ప్రసరం ns Going, passing
Spreading, stretch, extension
That which is spread, as a couch of leaves
That which extends, as a path
That which passes, as a shuttle or arrow
Spreading, extension

ప్రసరణం ns Extending, spreading, see ప్రసరం Sara 2.114

ప్రసరించుట v:n To spread, extend. To be inherited, as a temper. BD|5.337 To be ~~ప్రసరించు~~ granted, or extended, as favours to fall (as a shadow on a mark) To be instilled (as a tenet or principle) To be tolerated, admitted, ప్రసక్తించిన possible, likely, probable.

ప్రసరింపజేయుట v:a To attach, to extend. To instil (principles)

~~ప్రసరించుట inherited as a temper~~

ప్రసరుట v:n To extend, stretch కాకితంబాలక ప్రసరించ ద(రా)కిన As the paper was not enough, I wrote under (the margin line) what ran over.

౧ = ప్రవేశించుట, ప్రవహించుట। BD|5.613.

౨ In (vol R/17 TE 143 quire ౧౧ p1) Sankhya Vicharam Dwip
కాన్ప్రవచలనంబు కల యుదావనము
ధ్యావింప కుడిచేత ప్రసరణంబు లని
కుంచనము లాకతి కడు బావాబెన్న – Here ప్రసరణం, more properly ప్రసారణం, is extending stretching out: as opposed to ఆకుంచనం contracting (the arm)

ప్రసవం ns. Production, bearing. A
౧ flower, a blossom. Lalita v.54 Offspring
posterity. Childbed. ప్రసవం అయిన స్త్రీ a
woman that is confined ప్రసవ ఆయాసం
the inconveniencies of pregnancy.

ప్రసవించు v. n. ~~To flower, blossom~~ To
be brought to bed.

ప్రసవ్యం See on సవ్య & అపసవ్య and in W.

ప్రసహాయరాసం

~~ప్రసవ్యంగ Forcibly, violently (W. -) in contu~~
~~[illegible] verse p 397.7.~~

ప్రసాదం ns A blessing or comfort:
grace, favour (R.6.63): broken victuals, food presented to a
3 god or blest by a priest and then distri-
buted gratis in a temple Vish P 1.5
The food left by a husband and respect-
fully eaten by his wife and children
మహాప్రసాదం Ila 3.11. an exclamation
implying "Thy pleasure!" thy will is our law
= చిత్తం PLL - VIII.32

ప్రసాదించు v. a To favour అనుగ్రహించు ప్ర
౧ సాదింపచేసినారు They extended this grace
to me.

౧ Basava Pur Dwip 1. 118. సదయుల బుద్ధి ప్రసాదింపనగు
May thy grace be extended to me

౨ ప్రసవకోమలి Beautiful as a flower, rosy. Sancara
R. IV.63 (or, 57)

3 ప్రసాదసుమంబులు B.D. 1. 817 flowers presented to
an idol కరప్రసాద a fee or offering
made to a Guru. This I find in a Lahore
'Akhbar' news.

ప్రసాధనం ns Dress- embellishment, decoration

ప్రసంధిని Omit this

3 ప్రసాపాలు Food, eating, a meal. Vaij Vil 2. 105 a Vaishnavite phrase

ప్రసారం ns Spreading, extending, expansion Procrastination, making much of an affair. Foraging

~~ప్రసా~~

Error ప్రసావధానం PLL 1. 76 Grace, goodness

~~ప్రసిద్ధుడు He who is known, celebrated~~

ప్రసిద్ధం ౧. ౨. డ ౧ adj. Known, celebrated, notorious. Confessed, overt, avowed. Popular, approved, fashionable. Classical, according to the rules of poetry

౨ — ~~ప్రసిద్ధత~~

ప్రసిద్ధకుడు one who is well known

ప్రసిద్ధి ns Celebrity, notoriety, ~~admiration~~

౧ — ప్రసిద్ధిగా Confessedly, avowedly.

ప్రసూత ns A woman lying in, or brought to bed.

ప్రసూతి ns Childbed, bringing forth young

౨ also Traditional, well known, but of uncertain derivation or etymology, as the words అగ్రహారం, రాజ్యం &c

౧ ~~ప్రసిద్ధపఱచు To consecrate or open (a church)~~

3 ప్రాపకించు To eat: to take (medicine) Loc Rec.

ప్రసూతికే A woman lying in, in childbed

ప్రసూనం n Flower, bud, blossom. Ahal 2

ప్రసృత adj Exuding, gushing. Extending, spreading

ప్రసృతం ns Spread, extent, gush.

~~ప్రసృత~~

ప్రసేవకం The globes of a lute: to which the breasts are compared in Vasu. 2.44.

~~ప్రస్ఫురించు v.n To occur, originate, be produced~~

ప్రస్తరం ns A stone, KUR. 1.324 = ఱాయి: a jewel: ~~a [illegible]~~ ఈపిరి

ప్రస్తవం Praise, applause BD. 5. 217

~~ప్రస్తరించు vn To originate or commence~~

ప్రస్తావన ns ~~mention~~, quotation. Subject, ~~matter, affair~~. communication

ప్రస్తారం ns A canon, theme, or fundamental ~~principle~~ source. A diagram or figure used in magic ×గణప్రస్తారం the combination of syllables used in forming prosodial feet.

Browns Telugu Dictionary

ప్రస్తావం ns Opportunity, occasion

~~ప్రస్తావించు v.n To be opportune~~

1 ప్రస్తుతం adv. At present, just now

ప్రస్తుతం (ప్రస్తుతపు) adj Present, existing. Modern

2 ప్రస్తుతం ns A ceremony, a wedding, a feast. occasion. Present time

ప్రస్తుతానికి for the present occasion

S ప్రస్తుతి ns Applause. praise. Vema 1797
ప్రస్తుతులు Dab 159 D Charit III. 2110

ప్రస్తుతించు v:a To praise, applaud
Chatu. 1.54 line 6. Ila 1.5 Visk P. 8.72

3 ప్రస్థం ns A measure, mouthful, a share, bellyfull of food, a mess
ప్రాశయ ప్రస్థమాత్రంబు Let her take a mouthful
Garbh Bularn. viii. 5

ప్రస్థానం Journey. Setting out
M. Virat. 1. 137. = ప్రయాణం Santi 3. 307 మహాప్రస్థానం.

ప్రస్థానభేరి see భేరి The big drum placed on a cart

ప్రస్థాపించు v:a To place, appoint. ఏర్పఱచు, నిలుపు. D.

ప్రస్ఫుటం Molli Ramay 4.14

S ప్రస్ఫురత్ adj Bright, brilliant. Chandr. 3. 112

ప్రస్యందం ns Pace, going. Dasav. 1. 115

4

S ప్రస్వేద ns Sweat, perspiration Lahto XII. 29

S ప్రహస్తం ns The palm of the hand. Acasa Bhair
887 - nW

1 ADb says To seize an opportunity - Dubio

2 ప్రస్తుతంపు పద్యం a poem in modern or colloquial language.

3 ప్రస్థం is also a measure of fifty pounds weight
See M. E. vol 1. p. 314 The word means a "measure" large or small - Thus it is applied to the quantity of food that forms one meal - as see Macnaghtens Precedents in Hindu Law, vol 2. p. 112.

4 ప్రస్రావము Flowing, pouring, trickling. Urine W
This sense occurs in Mack MS [illegible] p: 23 వాడు పోతూ వుండగా ప్రస్రావపు తనెవో [illegible] as he went on he had a mind to urine - also in the same page నాకు ప్రస్రావబాధ సంభవించినది ... and, ప్రస్రావము వల్ల శంకని వృత్తి చేసుకొన్నవాడై

Browns Telugu Dictionary

ప్రహతం ns Blow, dent, force, effect.

ప్రహరం ns A watch of about three hours

ప్రహరణం ns. [Weapon] blow, war. Striking

ప్రహరి The boundary wall of a garden Pariz. 4.86

ప్రహరించుట v:a To smite, beat. {Bhasc R Kish 187 / Jar Dwi. 386 (V.207)

ప్రహరీగోడ
ప్రహతీగోడ } a parapet wall -

ప్రహసనం ns A farce. a burlesque

ప్రహారం ns. Striking. destroying మద
మదప్రహారం (prasady. p 7) annihilation
of pride and passion.

ప్రహి ns A well.

ప్రహిత Kusa Lavo: p: 137

~~ప్రహేళిక~~
ప్రహేళిక } ns A puzzle, a riddle - Scorn,
defiance = గూఢార్థవతీకావ్యోక్తి SC

This is used in Beng Bible - See the riddle
కస్మై ప్రజాపతే విష్ణుః కేవలం ధ్రాణా వలి ప్రియుం।
అం(ధ్రు)గీర్వాణ భాషాభ్యాం వికమె వైరాత్రి,రం వద
The answer is ఖంతినారం

ప్రహృష్ట KP. VII. 129 Glad, rejoiced, pleased

This word occurred in a Telugu newspaper
ప్రహారం beating, assault

బ్రహ్మ n s DIVUS The god Bramha Equivalent to Jupiter

శుద్ధబ్రహ్మ a mere dolt or useless monk a simpleton, a book worm. In M. Virata 242. [illegible] And there is the common expression బ్రహ్మ [illegible]

బ్రహ్మం n s M. XII. 2. 58 The divinity. Eternity Infinite space or time, or power or knowledge &c Any divine attribute Vema 452, 1650. It is used in many compounds, DIUS denoting excellence thus బ్రహ్మరాక్షసుడు a great demon బ్రహ్మవిద్వాంసుడు a great scholar బ్రహ్మవేళ A. 6. 2 = Dawn – అరుణోదయకాలము In W^r Grammar p 379 is this verse యదా సా సర్వభూతానాం న ద్రుహ్యతి న కాంక్షతి కర్మణా మనసా వాచా బ్రహ్మ సంపద్యతే తదా "When a man neither injures nor desires all beings in act thought or speech he attains "final felicity."

బ్రహ్మకుట్టు n s A seam, in sewing

బ్రహ్మ[illegible] Tel Miscell 2. 592 line 7 a miscreant

బ్రహ్మచర్యం Chastity: the bachelor state. Absti- ~~బ్రహ్మ[illegible]~~ nence from sexual intercourse: even though joined in marriage: thus in DRB 282 the gods exhort Siva and Parvati to embrace (bramha-charyam) chastity: abstaining from further sexual commerce. The Sanscrit (Carey 1. page 348) uses another word [illegible]

Transpose this & the next word -- No-

Such expressions frequently occur both in poems and in conversation – representing Bramha as mighty but not almighty: as a great god but not the Supreme. Thus Bramha is a god who stands on a level with Mercurius – not with Diespiter

a Saint Januarius

(బ్ర)హ్మచారి ns A bachelor or novice: the title borne by a bramin during the period of religious instruction: which extends from childhood, when he is betrothed up to manhood when he is regularly married. In some countries a married man retains the name - See (Buchanans Goruckpore) Martins Eastern India 1838 - vol 2.497

(బ్ర)హ్మచారిణి ~~A maiden that remains unmarried~~ Ramay 1. xxxi.43 Carey a female novice - ~~Hence it is~~ applied to Uma or Parvati

~~(బ్ర)హ్మచర్యము~~ ns Noviciate: the bachelor state Maurice 5.595

(బ్ర)హ్మణ్యము ns Braminism, priesthood [illegible] [illegible] I adjure you by your reverence, or your priesthood, or your holiness

(బ్ర)హ్మతి, ~~(బ్ర)హ్మతి~~, (బ్ర)హ్మత్య } Vulgar spelling for (బ్ర)హ్మహత్య See Pal 179

(బ్ర)హ్మత్వము Deification, apotheosis

(బ్ర)హ్మదండి The yellow thistle which forms a powerful medecine in country sore eyes: called Argemone mexicana: Wight, plate 11/59 See Ainslie 2.43

~~(బ్ర)హ్మానందము ns Bliss Divine joy~~

= Bramhe Dandi - TA says, [illegible]

Krishna enjoyed 16,000 wives and still the Bramins assert that he was నిత్య(బ్ర)హ్మచారి "of eternal virginity" — semper purissima —

Note on (ప్రా)కృత continued — A verse in the Mahabharat says [illegible] He who maintains five servants is no ORDINARY person

Bramhatya — A mere accident is sometimes described by this word, as a crime - Thus in Local vol XXI. 3 [illegible] this crime was visited on him.

Browns Telugu Dictionary

బ్రహ్మనాడి The cerebral ~~sutures~~ nerves Hari Vams 1.11

బ్రహ్మనాభుడు An epithet of Vishnu as having sprung from నాభి the navel of Bramha

బ్రహ్మపుత్రం ns A sort of poison. C. Omit this

బ్రహ్మబంధువు. D says One falsely accused! MM says A contemptuous word for a bramin! not in SWa. nor H. nor దు

బ్రహ్మపుత్రుడు A son of Bramha

బ్రహ్మబలం Divine efficacy the scriptures Vema 1417

౧ బ్రహ్మయజ్ఞం See యజ్ఞ

౨ బ్రహ్మరంధ్రం ns The fontanelle or (is this a right word???) sagittal suture or fissure at the top of the scull Vem 605 Also a cross, so called because that suture looks like a cross. See వామచార సిద్ధాంతం verse 7

౧౦ బ్రహ్మరాక్షసి A fiend, a spectre. G.VI.48,44. an unlaid demon Pal 271 ~~A ghost of a wicked bramin~~

~~బ్రహ్మవేళ్లు The roots of the బ్రహ్మదండి~~

బ్రహ్మవ్రాలు The handwriting of God: a name given to the crooked lines on the scull.

బ్రహ్మసూత్రం The sacred thread worn by bramins

౩ బ్రహ్మస్వం - Codand Rama Satac: 5 A bramin's property or wealth

బ్రహ్మహ A bramin-slayer. Lalito 2.107

౧ బ్రహ్మభూతం a participator in the divine essence, a rival to Bramha n.W. Lalito 7.72

౨ simply a giant. Thus కొండంత బ్రహ్మరాక్షసి [illegible] signifies to make mountains of molehills...

౩ the line is - సీ॥ [illegible] బ్రహ్మస్వము [illegible] .. Jain. 1.77 It is "Land consecrated to bramins."

౪ బ్రహ్మహత్యగాడు a bramin slayer, a man of blood

౫ బ్రహ్మ[illegible] రాకాసిమట్టలు the sort of giant aloe used in fences

౬ బ్రహ్మలిపి Hieroglyphicks: an unintelligible scrawl. Originally applied to the lines on the sutures of the scull which are supposed to be the mysterious writing of destiny "A sad scrawl"

౭ At death the soul is supposed to quit the body by this passage - Naian p 321 బ్రహ్మరంధ్రమునగా జీవుడు [illegible]

౮ బ్రహ్మహత్య Bramin-slaying: sacrilege. Also vulgarly, any killing Thus కుక్క బ్రహ్మహత్య killing (slaying) a dog and పిల్లి బ్రహ్మహత్య cat-slaughter.

౯ బ్రహ్మరాక్షసి A goul or she sprite Pal. 195

౧౦ బ్రహ్మరథం P.1.4 A car borne by bramins - a bier

బ్రహ్మాంజలి Joining the hands (అంజలి) in prayer

బ్రహ్మాండము n s The globe, the universe, the world. A prodigy – Thus in old English "it was a world to see" denotes It was wonderful to see." Johnson World, No 15

బ్రహ్మాండమైన adj Huge, vast, immense, awful

బ్రహ్మాండముగా Vastly, prodigiously. By all means, of course – assuredly Tara 5.83

బ్రాహ్మి A certain perfume. A title of Saraswati = [illegible] SC [illegible]

బ్రహ్మానందము Divine bliss

బ్రహ్మావర్తము See Laws of Menu. 2.17

౧౭ బ్రహ్మజెముడు a certain tree see బ్రహ్మదండి

ప్రహ్వాంజలి[illegible] A curtsey in dancing

౪ ప్రక్షాళనము n s Washing, cleaning = [illegible] A comic verse says & Utt R 6.235 Vish P. II. 369. IV. 238 DRU 874

ప్రక్షిప్త praxipta Modern, apocryphal; as an interpolation Vic Ch. V. 170 ~~(n. W)~~ False

౧౦౬ 2W merely says Thrown, cast, hurled!

౧ బ్రహ్మి A plant called Siphonanthus Indica W. – but see on బ్రహ్మదండి & జెముడు

౨ rejected (in the sense used by Carey in Luke XIII.28 for thrust out) – spurious as a stanza, Schleg: Pref: in Ramay: p: XXII. ప్రక్షిప్తభావం mental reservation?

౩ బ్రహ్మత్వము Divineness నాదబ్రహ్మము divine harmony, heavenly tones (Mahr Dict)

౪ దుర్జనః ప్రథమః పూజ్యః సజ్జనస్తదనంతరం। గుదప్రక్షాళనం పూర్వం పశ్చాన్ముఖప్రక్షాళనం॥ Salute the base before you salute the respectable – Natural enough – do not we wash the — before the mouth

౬ బ్రహ్మాండము Marvel, awful event

~~౬ ప్రక్షేపణము Placing, putting~~

౨ బ్రహ్మోత్తర Brahm-ottara 'Controlled by the Brahmans.' W

౫ ప్రహ్లాదుడు, or ప్రహ్లాదుడు the name of a prince noted for devotion to Vishnu. Padma VII. 45.60 W Vish. page 126 Telugu Vish 2.294 B.VII.727–

౭ బ్రహ్మజెట్టి SC = a green lizard – In Tamil called అరణై

౧౦ ప్రక్షిప్తము n s a pretext, excuse. Letters IV. 265 line 3 from foot ప్రక్షిప్తలంపుగాక & vol 1.400 line 17

Done

Browns Telugu Dictionary

~~ప్రాత్యేనం adv Regularly = విశేషించి~~

~~ప్రాంగ, ప్రాంగణం A tabor. W. Nasik 6.51~~

ప్రాంచత్ adv In front, first above, at top. W.

see 397.7 ప్రాక్ [illegible] &c entered in Tara 3.138

ప్రాంతం n.s. Edge, margin, border, end.

~~Neighbourhood, vicinity~~ ఆప్రాంతమందు people thereabouts, people of

~~those parts~~ ఆప్రాంతములందు in those quarters

జనపదప్రాంతం Dasav 9.151, the region of her loins [illegible] Jnyan Arnavam XII.144

ప్రాంతస్థ adj Neighbouring, near, adjacent.

ప్రాంతదుర్గం Omit this

భ్రాంతం adj Spinning round, puzzled, deluded.

భ్రాంతదృష్టి n.s. Idealism, fancifulness. Anand. T. 4.41.

ప్రాంతరం n.s ~~Frontier, limit,~~ border. A long way ~~round, circuit~~

భ్రాంతి n.s. Fancy, whim, foible, silliness, fondness. Enthusiasm, Persuasion, idea, project, notion. (Pururavas 3.112 abcd) Expectation. Vema 121. భ్రాంతిపడు To be in love with Purging. see వాంతి. = మోహము BD\4.1692

ప్రా adj Great, (large, ancient) - ప్రావచనము the Great Word i.e. the scriptures ప్రాకెంపు a large ruby ప్రాపచ్చ a large emerald Tara V.16 ప్రాబీళ్లు Panch. 1.496 ancient wilds, old grass lands. ప్రాచేరు a pedantic name for the sea as the "great river."

భ్రాంతచిత్తుడు (MM gives vulgar meanings) Timid hearted; faint-hearted; of doubtful mind.

ప్రాంతవిప్లంబులు

ప్రాంతీర్థం
ప్రాంతాన్నాలు } vulg: for ప్రాంతం

ప్రాంశువు adj High, tall, lofty ఉన్న

ప్రాక see ~~ప్రా~~ పాక and పేక

ప్రాకటము ప్రకట adj Published, declared, known

ప్రాకటంబు adv Publickly, universally BD 5.797

ప్రాజిల్లుట

ప్రాకామ్యం ns Omnipotence. Power at will, fiat, sovereign disposal Lalito XIV.5

ప్రాకారం ns A wall, Circumvallation, military lines of walls Lalito IX.9 Here print & refute ADC Grammar, page ii of Introd. line 2 of Telugu quotn

It is a phrase for the నాయకుల కొంచెం

ప్రాకృతం adj Rude, uncultivated, unpolished, in the natural state, barbarous ప్రాకృతాంధ్రం antique, a barbarous dialect, or imperfect modern language, Imperfect, not highly polished, unclassical

ప్రాకృతం ns The natural state, rudeness, barbarousness. Any modern language. See వైకృతం & సంస్కృతం

ప్రాక్కృతం adv. Formerly. Satyab 3.164 మ॥ చెలియప్రా క్కృతమీ సుకంబు వినుమీ చేరోడు పాదోడున్నై

- WW says Low, common vulgar — but Old fashioned seems to be the radical sense

A pracrit strictly speaking is a language based on Sanscrit: thus Bengali is a Pracrit, so is Odhra — But Telugu & Tamil are {Vernacular} Vicriti not pracrit — Accordingly French, Italian & Spanish are languages based on Latin: English Dutch & Welch are not. The former are Pracrit, the latter Vicrit. On pracrita "essential" see Sankhya Karica. p.141. A Pracrit or Dialect is equivalent to the Arabic phrase مجهول majhul, unknown: strange: as opposed to معروف maxruf or well known — See proofs in Johnsons Dictn — Preface page lxxxiii — Majhul is derived from jahil, simple, foolish: which precisely gives the import of ప్రాకృత φωνη Ευηθης a {vernacular} simple tongue. In Local Rec 2.286 అది ఎక్కువ ఎర్రనైనందువల్ల ప్రాకృతజనానుముకు ప్రసిద్ధమగా యెఱ్ఱ కొండలనుని పలుకబడినది From its redness it is "vulgarly" called Redhill — popularly called.

In his eulogy of Italian Dryden says (Preface to his Opera of Albion &c) If after all we must call it BARBAROUS it is the most beautiful & the most learned of any barbarism in modern tongues. See further, opposite వికృతం

Browns Telugu Dictionary

Rukmangada 5.138

~~ప్రాకృతుడు ns The natural man, the ignorant, the fool. Vem II.108. 1804. 929~~ Adhyat R. K. 396

౧— ప్రాక్తు adj Former, prior. Eastern

ప్రాక్కు adj Formerly, of old

ప్రాకెన్న see పాకెన్న

౨— ప్రాక్సృతి Bhag X. §29.3

ప్రాగల్భ్యి Vijaya 2.193 Skill, cleverness

ప్రాగెంపు A large ruby - see (ప)

Bhanum 4.98. Das. 9.328

ప్రాగ్జ్యోతిషం Omit this name

~~ప్రాగ్భారము Greatness, superiority, supremacy. The S. Calp rightly says అతిశయము~~ ... 2W is not so correct

3— ప్రాఘూర్ణకుడు Omit this

x—

౪— ప్రాచాడు । ప్రాజౌతు prāçādu, prājautu

Eastern Rbh 2.105

5 ప్రాచి ns ^ The east. Rbh 2 See పాచి

ప్రాచీనం ns A hedge, a fence

ప్రాచీనం adj Ancient, old. Eastern

ప్రాచీనతిలకుడు An epithet of the moon, as brightening the eastern sky

ప్రాచీనబర్హి An epithet of Indra

ప్రాచీనావీతం Omit this

౧ ~~ప్రాకెన్నపళ్లెలు the ceremony performed on the fourth day after a marriage~~

౨ ప్రా~~క్తన~~ . Ancient, of old days Bas Dwip 3.~~120~~ 472 ~~& 5.794~~ & Vasu 4.137. KP. 3.296

3 ~~Calidasa speaks of~~ జఘనప్రాగ్భారం bigness of ~~buttocks~~

౪ ప్రాచాడు । ప్రాజౌతు In A. 6. 104 the note says
పాతకుళ్లాయి అని ఒకటోక - ఇల్లాంటమూలలదు - నల్లనిరం
K కలచాండుచేత పెద్దబత్తబెట్టు అని ఒకటోక - రెండో పాల
ము బంగారవున్నది.

౫ ప్రాచి or పాచి a ^bit or blade ~~tuft~~ of grass Suca 3.416
See under పాచి

ప్రాచీనం । నా । adj. Ancient. Eastern

ప్రాచుర్య Excessive, enormous. See ప్రచుర Chandr. R. 1.40 రత్నప్రాచుర్య studded with gems. (ప్ర) తేజో గర్భ మురళి

ప్రచేతసుడు An epithet of వాల్మీకి & of వరుణ

ప్రాచ్యము ~~Omit this~~ Eastern KP. 7.315

ప్రాజనం Omit this

ప్రాజాపత్యం n.s. Preponderance, influence - authority or weight of a name &c. Authority, lordship. A species of penance - = వా—చేసాగరం

ప్రాజిత
B.X.§ 38. 1266 అలరు ప్రాజితమై సుధాంశునిభమై
హాస (ప్ర) భాభాసమై

భ్రాజిల్లు v.n To shine M. 3. 6. 98 BD.1.51 V BD12.472

భ్రాజిష్ణు M. XII. 2. 272.

ప్రాజ్ఞ ns An ingenious woman, a female wit

ప్రాజ్ఞుడు ns A sage, a wise man Vem 160. ~~1348~~ 1348

ప్రాజ్యం adj Much, many BRG II. 417 Panch T. 1. 76 = బలాఢ్యులగుట.. ప్రాజ్యరాజ్యవిభవ॥

ప్రాడ్వివాకుడు ns A judge. Vani Vilas. p 391 line 4

ప్రాణం ns. Air, wind. Breath. Life, vitality; the living soul. A vowel - Person, individual, creature. ప్రాణంతో వున్నవాడు one who is yet living. కొంచెం ప్రాణము తో వున్నాడు he is nearly dead. ప్రాణములు Tara 3.109 ప్రాణములు విడిచె he breathed his last, gave up the ghost. ఆతడు దాని మీద ప్రాణములు విడుస్తున్నాడు he is dying for her: has set his heart upon her, is ready to lay down his life for her. ప్రాణము మీదికి వచ్చిన పని a most perilous affair, one that touches his life. నా ప్రాణం మీదికి వచ్చింది he is in imminent peril. ప్రాణం. ప్రాణముతో పట్టుకొన్నారు they caught him alive. నా ప్రాణం పోయినా యిట్లా చెప్పలేదు may I die if I ever said so

ఇ.3.౭.౧

ప్రాణము మీద వచ్చినట్లు వ్రాస్తున్నాడు he is writing as if his life depended upon it. పంచప్రాణములు (the five spirits) i.e. with heart and soul: mind strength and spirit: the whole heart. see ~~కొంచెంప్రాణం ప్రాణమున్నాడు he is nearly dead~~ ప్రాణసఖ్యం Intimate friendship ప్రాణసంకటం అయింది I was greatly shocked ప్రాణదానం చేసినాడు he bestowed their lives on them: he spared their lives ప్రాణముండేవరకు as long as I live - [The following is condensed from Reeve p.118 on "Breath:"] The books on "Yoga" (see యోగము) distinguish corporeal vapours thus 1 ప్రాణ Inhaling 2 అపానం peditus πορδη Porda 3 సమాన Æquabilis Digerens ~~Permeans~~ 4 ఉదానం Gutturalis 5 వ్యానం Permeans 6 నాగ Serpens 7 ధనంజయ Victrix 8 కూర్మ Sudans 9 కృకర Modulans 10 దేవదత్త Titius vel Seius, Jack Tom or Harry: Quodlibet.

* అక్కడ ఒక ప్రాణమున్నది కాదు Not a soul was in the house. ఆ యెలుకను పట్టవలెనని ఆ పిల్లికి ప్రాణము యెట్లా కొట్టుకొంటున్నది how eager the cat is!

ప్రాణగండము M. XII. 2. 208 A mortal peril

ప్రాణత్యాగం Navan 231 Giving up the ghost: suicide

ప్రాణదుడు The Giver of life: the creator

ప్రాణనాథుడు the Lord of lives: i.e. a husband or lover: Yama or Pluto

ప్రాణప్రతిష్ఠ n.s. The consecration (literally inspiration or vivification) of an idol

~~ప్రాణమయము~~

~~ప్రాణముల్పవిడుచు~~

~~ప్రాణవంత్యుడు~~

ప్రాణసంకటం Jeopardy. serious peril

ప్రాణాచారం Giving up the ghost: setting the heart on: vehement longing

~~ప్రాణాపాయం~~

ప్రాణాచారము. Loc Rec VI. 4 line 16 – Self devotion. Remaining prostrate before the god until he grants the prayer ⌒

ప్రాణంయుడు Fearful, dreading death M. Aran. 5. 66

~~ప్రాణానంద~~

⌒ setting the heart upon it. "Slay me if thou wilt but grant my prayer."

Done

Browns Telugu Dictionary

ప్రాణాయామం n.s. A ritual mode of breathing while mentally reciting certain prayers stopping one nostril and inhaling or exhaling with the other: these operations being called రేచక, కుంభక, & పూరక Lalitop. 3.48 Vema 592. A.3.88

ప్రాణావహుతి Grace before meals Pal. 44 here the poet had no business to use it

ప్రాణావనం Saving the life: rescuing.
Bhag VIII. 110 entered under పల్లంబలి printed in Grammar, p 179

ప్రాణావసానకాలం The last moments, the hour of death

ప్రాణాహుతి n.s A ceremony equivalent to grace before meals Vish. P. 4.235

ప్రాణి n.s A living creature, a person, a person Vem 842. Local X.241 line 1

~~భ్రాత n.s A brother~~

ప్రాత n.s Servant, slave. వెం G. XI.101 No = పాత Old

2 — ప్రాతఃకాలం n.s The dawn, morning

ప్రాతఃర్వాయువు: see verse under అంబరం The gales of morning

3 — ప్రాతఃస్నానం Bathing in the morning Nri Sat 58

622 636

1 ప్రాతందలం A.2.121 is rendered An old palankeen పాతదిగుబడి అందలము.

2 ప్రాతివాలు BD\4.2045 a devotee or humble servant, worshipper

3 ప్రాతలు see పాతలు G.7.75 = పూర్వులు

బ్రాతి Great &c బ్రాతిగా Greatly, &c See ప్రాతి & ప్రాతిగా

These senses are proved true by note No 3 on ప్రాతి

బ్రాతి adj (Great, big, large … Adj) Great, అతిశయమైన see బ్రాతి = గౌరవం = గురు = స్థూల = భాగ్యమైన M Dro 5.8 where బ్రాతే = భాగ్యవంతు

~~బ్రాతిపదికము see ప్రాతి~~ book 5 line 3896

బ్రాతిగా Greatly, much. Charitr p: 1450 line 15

ప్రాతిపదికే / ప్రాతిపదిక } The root of a word; a noun substantive. Thus the Bhattiyam (verses 11 & 48) calls నామ:

భ్రాతృజుడు n s The son of a brother

భ్రాతృస్నేహం Brotherly love

బ్రాంతి n s Surprise, astonishment M Salya II. 335 Anusas. III. 326. Aranya VII. 298 = లక్ష్యం Care

3 — భ్రాత్రీయం 1 & 2 adj Fraternal: appertaining to his brother

ప్రాది (See Prosody, page 64–65.) Pra &c

× ప్రాదుర్భావం n s Appearing, manifestation, as in a metamorphoses. Lalit. 1.10. (ప్రాదుర్భ) వించుట P.L.L. VI. 34

ప్రాదేశం The span from the thumb to the forefinger

ప్రార్థించుట v: n To beseech Error for ప్రార్థించు

ప్రాధాన్య adj Supreme, dominant.

ప్రాధాన్యం n s Supremacy, dominion.

ప్రాధాన్యంచేయుట To assume as a ground or basis, assume

6 ప్రార్థించుట to pray ప్రార్థించి Earnestly

1 – ప్రా… [illegible]

… [illegible] ప్రాతిగా … [illegible] –

And compare the quotations under ప్రాతి

2 ప్రార్థయము n s Prayer, entreaty Error for ప్రార్థ్యము! This word is all wrong

3 M. Aswam 1.243 marvel, wonder

4 ప్రాతికూల్యమైన Unsuitable, disagreeable Vema 3. ~~244~~ 255 (1 edit 1839)

5 ప్రాతిభాసిక Birth, production (…) ~~ప్రాతి~~ Error for ప్రాదుర్భావము

6 ప్రార్థ్యము … KP. 7. 168

ప్రాప { Prop. support. Dab. 75 vocative of ప్రాపు
Basw Dwi IV. 172 = లక్ష్మీనా స్వరూపా ప్రాప

ప్రాపకం n.s Protection, patronage, refuge

ప్రాపకుడు n. A patron, protector, guardian

ప్రాపచ్ఛ A large emerald Tara 5. 16 See ప

ప్రాపించు v. n. To happen, befall, be gained or incurred Bhaga X. 352 Sar Dwi 3. 68, 472 Bilh 2. 130. ~~Vema 594~~ KP. VI. 223

~~ప్రాపిక n.s. Gain &c. See ప్రాప్తి~~

ప్రాపు n.s Protection, patronage, ~~support~~, refuge, hiding place, home. Vema 1473. Ahalya 2. 22 Radha 1. 74 "all they depend on, their great resort." P.L. VII. 41

ప్రాప్తం । ప్రాప్తమైన adj Obtained, gained, acquired, received, procured fitting, appropriate Vem 50. Caught, as a disease కుష్ఠరోగము తనకు ప్రాప్తమైనందున because he caught a leprosy నా ప్రాప్తమింతే This is all I can get — Such is my luck

ఆయన ప్రాపునను under his protection, under his wing Vish P. VII. 458 ఆయన ప్రాపునను ... In Valeswara 3. 96 ఆపర్వత శిఖరస్థలి ప్రాపున Under the brow of the hill = ప్రాపకం R. 5. 319.

Local. Vol 14 page 55 అక్కడ నివాసయోగ్యమైన చాలకయూస్తలము ... కొపురం ... బంగారు ... నకు కరణాలు స్వాస్థ్యం లేచి పోయిన సమయము ... మందు ... వారు ప్రాపకంచే తనకు కరణీకం మిరాశి స్వాతంత్ర్యం ... ఇప్పించు కొన్నారు. Here it means. Influence weight. patronage. — Sometimes it is a mere Anuk as పత్రములు ప్రాపకములు Bonds and so forth: bonds etcetera.

Browns Telugu Dictionary

ప్రాప్తి n. s. Gain, prospect, hope. Luck, chance, Rate, lucky time, a favorable opportunity. ఆప్రాప్తిని at that rate. ఆఅప్పు ప్రాప్తి In proportion to the debt or to the amount of. వానిప్రాప్తినాకు తప్పింది he deserted me, cast me off. See Vemana 65. 150 ప్రాప్తిధనం Vema 1496 The wealth you have got. పిన్నినివానికికవిడిప్రాప్తి లేదు He is not destined to receive. ప్రాప్తి (as one of the eight "faculties" of deity is "reach" Wils. on Sankhya page 89. Menzies uses it for Entity. నాప్రాప్త

ఈ ప్రాప్తి ... this extent: thus much. Loc Rec I. 138 line 3

ప్రాప్తికాలం ప్రాప్తిసమయం a favorable opportunity.

ప్రాప్తించు v. n. To happen or occur, be gained. Vema 594 వానికి రోగంప్రాప్తించింది he caught a disease —

౯ ప్రాప్యం (స్యే) adj. Attainable, procurable. దైవవశంచే ప్రాప్యమైన official, ex officio

~~ప్రాబల్యం (మైన) adj. Stout mighty~~

ప్రాబల్యం n. s. Might, force

ప్రాబల్యంగా Stoutly. M. Udyog. 3. 269 HK. 4. 86 నిప్రాభవ

ప్రాభవము

ప్రాభవం n. s. Superiority, pre-eminence, supremacy dominion. ప్రాభవసూక్తి Ila I. 79. Vema 3. 13. A. 2. 118

~~ప్రామిడి see పా~~

ప్రామాణం

ప్రామాణికం (మైన) adj. Veracious of great force, authoritative from ప్రమాణం q. v.

౧౦ ~~ప్రామాణికం~~

ప్రామాణికుడు A president, one who has authority. W. 2

3 an Inquisitor. See details in Friend of India paper on Caste

౪ No V — As Jour 1823. p. 244 Ward I. 151

౧ ప్రామాణికకవిత్వం n. s. A standard poem

౨ ప్రామిడి Bh. D. 4. 250 A silly woman, a simpleton

3 ప్రామిడి see పామిడి

౪ ప్రామాణ్యమైన Creditable, honest

౫ ప్రాప్తుడు He who has attained

వాండ్లు కైలాసప్రాప్తులైరి They went to Olympus. or, they died

ప్రామిక Fancy, idea, wish = ఆశ. H. 2. 129

ప్రామినుకు The Veda see మినుకు see Parijata 1. 56. and Parama Yoga Vilas: p: 179. R. 3.151

ప్రామినుకులు n. s. plu. The Vedas. Ramabhyu. 3.151 lit. the ancient words.

ప్రామువు v. n. To arise or be felt, as a passion. Hams 1.229.

ప్రామువు v. To rub wash, the wall. ~~unravel, separate~~

ప్రాయము n. s. Time, Season ~~Puberty~~ youth prime. bloom, age young or old DRU. 934 aetas. Nilap 1.3. లే ప్రాయము fresh age. Marc. 4.4. ప్రాయంపువాడు a Young man. ప్రాయపుది a Young woman. B. VIII. 415 ~~Cana 49~~ [illegible] In the manner of a translation. పశుప్రాయము like a brute [illegible] Lalito 4.30 he was as good as dead [illegible] Lalito XII. 24 ornaments full of elegance [illegible] Rucmanga IV. 30 Like a straw - not worth a straw

~~ప్రాయముగా~~ [illegible] he drinketh iniquity like water [illegible] he is quite hackneyed in this business

~~ప్రాయపుది~~

ప్రాయశ్చిత్తము (n 2W. n SC.)

ప్రాయశః Commonly, usually.

ప్రాయశ్చిత్తము n. s. Absolution Expiation, penance, Recompence retribution Vish 8. 438. 439. (Lalito chapter II. 26 & 132)

ప్రాయము. Similar, like [illegible] he was as good as dead

ప్రాయోపవేశము n. s. Fasting in order to die starving to death ~~voluntarily~~ - see Bhase R Kishk verse 890 & DRK. p 300 332

ప్రారంభము vide ఆరంభము. Vish. 1.2.

ప్రారబ్ధము Swa. 4.107

ప్రారబ్ధము n. s. Source Destiny, luck fortune ~~also~~ predestination? See [illegible] Enugala p 17 line 9 90

626
640

౧ as the locks. Tara 3.13. Bhaga 8.445 To close or cover the eyes which correctly is ప్రామువు q.v. కనుప్రామి is to close the eyes - Or rather to delude as Mohini did the giants - see B. 8. 445 DH. 1. 617

౨ A bramin who was reading the story of Uriah, when he came to verse 16 David fasted & lay all night upon the earth, construed it thus ప్రాయోపవేశంబు చేసెను

౩ ప్రాక్తన [illegible] PLL. VII. 84 suffering the consequences of original sin

౪ ప్రామిళ్లు Aradhya p 460 line 6

౫ A verse in the Niti Sara says
సర్వేషామేవ పాపానాం ప్రాయశ్చిత్తం విధీయతే।
పరస్త్రీసంగ [illegible]
సర్వేషు [illegible]

౬ ప్రామిదలు BD 4.1003. - Wrong - it is a noun - see 7

౭ ప్రామిది BD 4.1003 was rendered [illegible] The Padya version 4.229 has the same word .. not in Reene. The BD has no other reading. It clearly is a noun in the nom: case - see ప్రామిది [illegible]

౮ జీవప్రాయశ్చిత్తము Local Rec 3.383 line 17 The performance of funeral rites over a living person - Confession &c in preparation for death. తనకొమారుని ప్రాయశ్చిత్తము చేయించినాడు he purified his son by expiatory rites: so as to restore him to caste. [illegible] గర్వప్రాయశ్చిత్తము This was a humiliation, a mortification of their pride

Browns Telugu Dictionary

౧౧ ప్రార్థన n. s. Asking, begging, prayer supplication. Dasa VII. 158 (in citu) Also a vow - ప్రార్థన చేసుకొ is to vow - Here enter note on శాపము

ప్రార్థించు v: a To pray or supplicate

ప్రార్థితం, ప్రార్థితుడైన adj Asked begged solicited, said, spoken ~~obstructed or opposed by an enemy, killed hurt.~~ M.XII.6.74 M XII.6.74
error copied from W.

౧౦ 3/౪ ప్రాలంబం n. s. Garland or necklace. Bhasa. Yuddha III. 911

ప్రాలంబిక n. s. A garland, a necklace

౮ ప్రాలు Rice - BD. 5. 1229 ~~306~~ A.6.12 see తెలంబ్రాలు Pary 2.42

౯ ప్రాలేయం n. s. Snow frost. ~~Vaij~~ Vira Bhadra Vy 1. .. ప్రాలేయగిరి G 5-197 The hill of snow. BRK. 517 ప్రాలేయాచలం

ప్రావృట్టు - see without ( )

ప్రావ n. s. {KP.3.211 A bull or blunder in poetry ~~such as that of Goldsmith~~ This seems an error for ప్రౌఢ but some say it is a separate word. In Vaijay 2.109 it seems to mean Manner, way, mode - It is an error for ప్రోవ... ౬

ప్రావారం n. s. An upper or outer garment

౭ ప్రావీణ్యం, n s Intelligence. skill. Bmj. 1.1.

ప్రావీణ్యుడైన adj Sensible. skilful. M. Santi 2.198. Sar. Dwi 286.

ప్రావీణ్యత ~~Perfection fulness. accomplishment.~~

ప్రావీణ్యుడు Sar Dwip 4.2. వేటప్రావీణ్యుడై being ~~skilf~~ expert in the chase.

౧ వాలు n. s. Rice vide అక్షింతలు Chamat Manj 3.21.

౨ వాలుమాలుట or వాలుమాలికొను v: n. To be idle or lazy. vide
~~వాలుమాలుట~~

3 ~~ప్రార్థనీయం ns intreaty~~

౪ ~~ప్రార్థయమానుడు v. a. To beseech, entreat earnestly~~ ప్రా

౫ ప్రాలేయ Amrugam XLVIII
హారో జలార్ద్రవసనం నలినీదలాని
ప్రాలేయశీకరముచస్తుహినాంశుభాసః
యస్యేంధనాని సరసాని చ చందనాని
నిర్వాణమేష్యతి కథం స మనోభవాగ్నిః

౬ as another ms proves. But the 2d Editor thinks ప్రావ correct - yet thinks ప్రోవ good

౭ ప్రావీణులు Distinguished, noble

౮ Various kinds of rice are called (H. 4. 155 &c)
జీలకర్రబ్రాలు। మణివడ్లబ్రాలు। పొంగుబ్రాల్।
పులిప్రాలు

౯ ప్రాలేప్య A. 6.12 అనగా గుమికలను ...

౧౦ ప్రార్థితుడు. Dw. Bhag. p. 187. line 11.

౧౧ ప్రారంభి Vasu 3.138

Browns Telugu Dictionary

ప్రావృష్యము n.s. The rainy season. Vish P. VII.391 R.6.4

ప్రావృతంబైన adj. Covered, enclosed, encompassed.

ప్రావృషాయణి see D in దూలగొండి

ప్రావృషిజం n.s. A frog. Because produced by rain.

ప్రావృష్యాన్ని M.1.6.253

ప్రాశనం n.s. Refection, refreshment, feeding, eating Drinking. Local X.240 Minacshi. 99. Ved Rasa 3.198

ప్రాస n.s. A bearded dart. p.d.l.l. XIII.35 = BRY.3.72 In Telugu prosody it denotes alliteration. See N. Bhatti verse 13.

ప్రాసాదం Paraj 2.57. Dasav 4.208.

ప్రాసాదం n.s. Mansion, abode. Temple, palace 2W ఉప్పరిగము Vish 2.307.

ప్రాహ్ణం The fore noon.

బ్రాహ్మడి branhadi - Genitive of బ్రాహ్మణుడు - A vulgar form

బ్రాహ్మణ్యము

"A meal given to a single bramin after a funeral"

బ్రాహ్మణార్థం [A windfall: an unexpected gain] - "A regular belly full" - a capital feed. A comic verse says విమంత్రసంతర్పణ... ప్రాణాగాధానపత్యునోత్పవాః

బ్రాహ్మణి

బ్రాహ్మణ్యం Braminship: the rank or state of being a bramin

౧ ప్రాఘూర్ణిక A.5.114 is rendered అభ్యాగతుడు A way farer, guest, visitor

౩ Menu says

జప్యేనైవ తు సంసిద్ధ్యేత్ బ్రాహ్మణో నాత్ర సంశయః
కుర్యాదన్యన్న వా కుర్యాన్ మైత్రో బ్రాహ్మణ ఉచ్యతే ॥

"By silent adoration doubtless a Bramin attains holiness, but every benevolent man, whether he perform or omit that ceremony, is justly styled a Bramin." (W Jones. Essay on the literature of the Hindus)

౪ బ్రాసించుట* brāsincuṭa To drink BD 4.196 VI.246 DRB 284

౫ ప్రాసంగం BD.5.306 Good, fine, excellent

౬ ప్రాస in Panch. 1.193 the poet uses the word in both senses: a rhyme & a dart

౭ ప్రాశ్నిక Vish VII.431

౮ ప్రాసవ Of childbearing, maternal ప్రాసవాయాస the pains of childbearing. Chenna BP. 1.210

౯ భ్రష్టం bhrashtam H.5.66 is rendered మలినం

౧౦ ప్రాశించుట *A.4.~~188~~ 212 is rendered To drink To enjoy. Dixa Bodha. p.181 foot

౧౧ బ్రాహ్మణ్యం See Colebr Ess. 1.307

౧౨ బ్రాహ్మడు Vulgar for బ్రాహ్మణుడు.

బ్రాహ్మఁడు A mispronunciation for బ్రాహ్మణుఁడు

బ్రాహ్మణుఁడు n.s. A bramin. నేను బ్రాహ్మణ్ణి I am a holy (or timid) priest.

బ్రాహ్మణ్యం Braminism: an assembly of bramins Local Rec 3. 347

బ్రాహ్మణ్యం Braminship, priesthood Vema 161

బ్రాహ్మి n.s. An epithet of Saraswati, spouse of Bramha. A6.166 — In Gita 2. ult Schlegel renders it divina statio — Wilk. says Divine dependance

ప్రిదిలుట v.n. ~~To move. ... be.~~ వదలుట, కదలుట K.P. 4. 117 Bhasc R Y II. 849 M. Anusas 2. 111. where it is interpreted జారుట To become loose or slack Basaw ~~Dump. 4. 90. 261~~ to fall off, i.e. desert. C.B.P. 3. 162

ప్రియ n.s. The fraction in accounts $\frac{1}{256}$ the two hundred and fiftysixth part of an unit thus ciphered ప్రి-

ప్రియం ఐన adj. Dear, beloved, desired, dear or high in price. In writing to inferiors this signifies salutation. thus కరణాలకు సలాములు రైతులకు ప్రియంబు salutation to Curnams and kind remembrances to the farmers as in English give my love to &c.

Here enter the comic verse written under అప్రియం

ప్రియాలు n.s. DRY page ౧ line 3 ప్రియమువల

ప్రియంగతినుట To eat with relish.

ప్రియకవృక్షం Lalita XII. 36. see note there = పొన్న = కదంబం q.v.

ప్రియదర్శిని n.s. The tree termed Mimusops kauki

ప్రియపత్త్రిక see బియ్యపత్త్రిక

ప్రియపెట్టుట M Udyog. 3. 192 = పిరంపెట్టుట To ~~fix~~ నిందించు

ప్రియవాది n.s. A fair speaker, one who speaks what is pleasing.

(బ్రాహ్మణుఁడు)

The following is extracted from Wilsons Sketch of the Religious Sects of the Hindus in volume XVIII of the Asiatic Researches page 310 Consistent with the introduction of new objects of devotion, is the elevation of new races of individuals to the respect or reverence of the populace as their ministers and representatives. The Brahmans retain, it is true, a traditional sanctity; and when they cultivate pursuits suited to their character, as the Law and Literature of their sacred language, they receive occasional marks of attention, and periodical donations from the most opulent of their countrymen. But a very mistaken notion prevails generally amongst Europeans of the position of the Brahmans in Hindu society, founded on the terms in which they are spoken of by Menu, and the application of the expression 'Priesthood,' to the Brahmanical Order, by Sir William Jones. In the strict sense of the phrase it never was applicable to the Brahmans; for although some amongst them acted in ancient times as family priests, and conducted the fixed or occasional ceremonials of household worship, yet even Menu holds the Brahman, who ministers to an idol, infamous during life, and condemned to the infernal regions after death, and the Sanscrit language abounds with synonimes for the priest of a temple, significant of his de=

degraded condition both in this world and the next.
Ministrant Priests in temples, therefore, the Brah-
mans, collectively speaking, never were — and although
many amongst them act in that capacity, it is no
more their appropriate province than any other
lucrative occupation. In the present day, however,
they have ceased to be in a great measure the ghostly
advisers of the people, either individually or in —
their households. This office is now filled by various
persons, who pretend to superior sanctity, as Gosains,
Vairagis, and Sañyasis. Many of these are Brah-
mans, but they are not necessarily so, and it is not
as Brahmans that they receive the veneration
of their lay followers. They derive it as we have
seen from individual repute, or more frequently
from their descent from the founder of some particular
division, as is the case with the Gokulastha Gosains
and the Goswámis of Bengal. The Brahmans as a
caste exercise little real influence on the minds of the
Hindus beyond what they obtain from their numbers,
affluence and rank. As a hierarchy they are null,
and as a literary body they are few, and meet with
but slender countenance from their countrymen or
their foreign rulers. That they are still of great im-
portance in the social system of British India, is
unquestionable, but it is not as a priesthood. They
bear a very large proportion to all the other tribes, —
they

they are of more respectable birth, and in general of better
education — a prescriptive reverence for the order improves
these advantages, and Brahmans are accordingly nume-
rous amongst the most affluent and distinguished memb-
ers of every Hindu state. It is only, however, as far as
they are identified with the Gurus of the popular sects, that
they can be said to hold any other than secular consi-
deration.

Here add W's excellent note on Mill
2, 188

{ ప్రిదులు v:n To break or split { as a womans jacket seams; as a plantain when squeezed in the fist – Then కొనలు ప్రిదిలి అన్నది the ends open or split –

౮ { ప్రిదిలుచు v:a. To ~~loosen a petticoat or strip a girl. Mandhat~~

Mandhat 4. 203. 2. 272. ౯. విదలులు, యెడబాయుట to separate, divide, leave each other = విడులు, ఎడపడులు

{ బ్రాహ్మలు Bramins – (Plural)

౧ { బ్రాహ్మణి the wife of a bramin "A brahmaness" Haughton

౩ బ్రాహ్మణ బ్రువ (Dipica) A base wretch of the bramin caste: a priestling. Vira Bhad ign:

Probably an error for శివబ్రాహ్మణులు

Exclude it though admitted in 2W 609 – The Dipica says... ౫

౪ here enter verse from Menu in preceding page

౫ To move, or pass BD. ~~4. 384~~ \4. 359. 1050. 1529 \ KP. 8. 108 To fall off, as a womans ... DR Aranya 288. In balapurnodaya VIII. 109 ప్రిదులని Unshaken. unalarmed KP. 8. 108

౬ ప్రియములాడు or ప్రియము చెప్పుట Lingaya H. 2. 122 to use entreaty, or affecting expressions – ప్రియములు kind expressions. Sacala Katha 6. 24

౭ బ్రాహ్మణ ... Dixa Bodha page 21 describes him

౮.... ౩ ... (query ...) బ్రాహ్మణ ... Vira Bhad ign

౯.. Then ప్రిదలక CBP. 3. 162 is Unseveredly, unintermittingly, closely, continually ప్రిదలని = ... unfailing, unwearied, unbroken K.P. 8. 109.

In BD\ 4 + 359 = వదిలి

౧౦ ప్రియవాది – In the Ramayan, Vibhishana says to Rava-ṅásura సులభాః పురుషా రాజన్ సతతం ప్రియవాదినః। అప్రియస్య చ పథ్యస్య వక్తా శ్రోతా చ దుర్లభః॥

This name is applied to various trees. 2W

Bmj. 3.45

ప్రియాలవృక్షము n. s. A tree commonly Piyal. W. who doubts. The Sabd. Ca. says మొరటిచెట్టు, చారచెట్టు, ప్రాస్రసెట్టు.

(ప్రి) యాళువృ). A. 5. 140 ^142 = ప్రం౦కరాలం = రాజాదనవృక్షము। = చార చెట్టు

~~ప్రియాళువు~~

౫ — (ప్రి) యుడు A lover, a pet, a friend ప్రియసంవాదం

ప్రీణనం n. s. Satisfaction, gratification. The సత్యావధూప్రీణనం was a poem, now lost by Allasani Peddanna. Vish Ch 1.15 ౪1.86 B. 5. 180 (ప్రు)

~~ప్రీతాం౦ఽన adj. Pleased, happy, glad.~~

ప్రీతి n. s. Joy, pleasure, delight, happiness, love, affection

౬ regard. దేవునిప్రీతిగాచేసిరి they did it in honour of the

3 — for the purpose of conciliating the god. Loc Rec I.210 line 3 XIII.57

god. ముఖప్రీతివాదాలు feigning empty words.

M. Salya I. 172

౪ — (బ్రుం)గుట v: act.

to sink

(బ్రుం)గుట v. n. To fall, to perish Tara V. 69 — and M. Virata I. 249 but see Nagnajit 1.25 Pkaso R Kish 278. Yudd II. 774. M. Salya 1. 172 — P.L.L. VIII. 12 DRAyo 241

౨ — (భ్రు)కుటి n.s. A frown

(భ్రు)గు n.s. Secret, or concealed fact, traces. (Telugu.) = ఆకారం, ఆరంభాలు

5 భ్రువ What does this mean? Lalita III. 48.51 which is entered in W. & in Dict (427 N°21)

బ్రుసి }

బృసి } n. s. Seat, ^couch as that of a hermit, made of grass. Throne M. Anusa 2.328 & Aranya 1.226 = దర్భాసనం.. W. spells it వ్రుషి H. 3.231

౧ — భ్రూకుటి ns A frown

భ్రూణం ~~Omit this~~ BD. 3.1309 = గర్భం౦ = పరం౦గవేటు

౧ (భ్రూ)లు ns The eyebrow Vem 604. Vish P. 2. 215

౨ (భ్రు)౦గుడువడంగుడు In perturbation, troubled, distressed G. X. 96 (Sy.) OG 38 ప్రంగుడు say

౩ శివునికి ధవళాక్షలు (ప్రీ)తి White grain is "acceptable" to Siva: i.e. is used in offerings made to him.

౪ (బ్రు)౦గడు A. 4. 167 is translated కప్పెలు To cover

౫ A verse says అలంకారప్రియో విష్ణు ర్జలధారాప్రియ శ్శివః। నమస్కారప్రియో భానుః బ్రాహ్మణో భోజనప్రియః।

We gain the favour of Vishnu by adorning his image: that of Siva by bathing the lingam: that of the sun by a mere salutation: that of bramins by giving them a dinner

౬ ఆమాన్యములవానికి ప్రీతిగా యిచ్చిరు They bestowed it on him తల్లిప్రీతిగా యిచ్చిన మడి చేసినాడు he did this in the name of his departed mother నాకు ఉసురు ప్రీతిగా నీకు ముడుతనాడు the sin of my death will lie at your door. శనిప్రీతిచేసి, నత్రఫారాలు చేసినాడు। శనిప్రీతి చేసినాడు he did this to avert the evil influence of Saturn. విష్ణుప్రీతిభూములు lands consecrated to Vishnu — See Bengal Regulations vol 1. Index in Bishun pereet

Browns Telugu Dictionary

ప్రేంఖద్భంగం n.s. A frown. Tara 4.13.
ప్రోషి a heap ... a book full of filth
ప్రేగడ or ప్రగడ see or ప్రగడ ... ప్రెగ్గడ M. Udyog. 4.241

1 ప్రేంకణావృక్షం n.s. A sort of tree. Hams. 4.20. Panch T. 2.143 4.125. ప్రియకవృక్షం is the meaning given in the A.Dic. (which spells it ప్రేంకనం) but n 2W.. nav.. n Sab balp

ప్రేంకారం n.s. breaking – The sound of a wheel Tara 5.49

ప్రేంఖ n.s. A swing, a sort of hammock or swinging cot, either for travelling or diversion, dancing, wandering, roaming or travelling about. A mode of coition. Cala Sas. Sansc 6. 26.

ప్రేంఖిత adj. Swinging. Swingeing, i.e. excessive enormous. Tara. 2. 114. Manu Cha 4. 100, W 588. 2W 591

ప్రేంఖోళితము adj. Agitated, shaked, swing. set in motion. A. 4.36 = జోగిన లుపెంఖుల విప్రపిగిన

ప్రేతము n.s. Ghost, goblin, or sprite, an evil being, especially animating the carcases of the dead. Vish. 2.47.

ప్రేతకృత్యం Funeral rites.

ప్రేతత్వం n.s. Incorporeality, the being a ghost.

ప్రేతపురి n.s. Hell, the land of ghosts. Ila 4.105 Tartarus, hades.

ప్రేతవస్త్రం A shroud – Sudarsana Samhita (ME 21) x.24 Carnatic Chronicle (Madras Newspaper)

పంచప్రేతాసనాసీనాం Div Mangala verse 39. see explanation in Soundaryalahari verse 92 is sitting on a corpse or on a hide while performing magical rites: also the equivalent that is sitting on a hide. -- ప్రేత a ghost that wanders (like Patroclus in Homer) until the funereal rites have been duly performed, being the "manes" Δαιμων

2 ప్రె బొప్పిశెట్టి పె బొల్లిశెట్టి BD. 5. 231 Prebbotti ... This is a mere peg? The meaning is doubtful ~~chief herdsman~~ The Padya version says the same. The Kanhadi version omits it. The Sansc. version says గోప ప్రధానః

3 ప్రేంకణం M Virata. 1.223 An ornament, a wriggle in stage dancing – All the mss exhibit this spelling – but the Sansc spelling is ప్రేంఖణం. Q says = కంఠప్రియము = గంధర్వలోకే. Q. = గీతికా. Q. = గుంభ. Q

4 ప్రెగ్గడ Clever, ingenious, skilled, mature = ప్రౌఢ Ramabhyu VI. 214.216

1 The ప్రియకవృక్షం is the Nauclea Cadamba. 2W – In the Panch T. 4.125 the prenkana tree is in the commentary explained thus The prenkanam blossoms on hearing the song of a woman – Odd enough that both 2W and Haughton omit it! The Tel: comment on the Amera gives no aid. = కారంబ = కుసుమ ప్రియము. Q

6 ప్రేతము in Telugu always denotes a corpse –

2 అనగా దేవప్రేప్సు Q అనగా ప్రేంబవల్లి. Q. = ప్రియు. Q = ప్రియంగు. Q

Browns Telugu Dictionary

6 – ప్రేమ n.s. Affection, kindness, tender regard, pleasure, sport, pastime, joy.

ప్రేమతి ns. Love, affection M. Aranya VI.440 A.6.136 = ప్రీతి

ప్రేమతించుట M. Salya 1.12 = [illegible]

ప్రేయసి n.s. { A wife, A beloved female. Vasu Cha 4.11. CBP. 4.108. Ellana 3.194 = [illegible]

ప్రేరణం ns. Passion, operation of the organs on sense. Samati 65 where it means amorous feeling

ప్రేరితయైన Being induced by, instigated, M. Aranya. 2.43. [illegible] Vish P. VIII.109 Sent by Narad

ప్రేరేచుట To make efforts, ~~excite~~, exhort. ప్రేరేపితులై Lila XVII.2

3 ప్రేరేపకుడు n.s. An instigator.

ప్రేరేపణ / ప్రేరేపణం } n.s. Sending, directing, impetus, passion or operation of the organs of sense, inducement or encouragement, intimation, temptation, excitement, instigation.

ప్రేరేపించుట or ప్రేరేచుట v.a. To induce, excite or instigate.

ప్రేలుట v.a. To prattle or tattle, to chatter, talk in a silly manner. Suca 3.74 [illegible] vide వెలుట from [illegible] Dasav. 4.214.

ప్రేలరితనం CBP. 3.139 Talkativeness, chattering

ప్రేవు n.s. A bowel vide ప్రేగు & పేగు M. Seri 2.10. Pal. 424. ప్రేవుజందెం A.6.21

2 ప్రేష్ఠం adj Most, or very dear, or beloved. Omit this.

ప్రేష్య n.s. A favourite concubine. A maid servant. Omit.

5 ప్రేషణం * Loc VIII. 474 line 12 = ప్రేరేపణ = multahiza (not good Sansc) Instigation, counsel

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

ప్రేరితైన Comforted, cheered, Lalita 4.53.

This word seems anomalous but is approved by good authorities = [illegible]

3 ప్రేరేప The infin. of ప్రేరేచుట

Kalah Mahat 4.46 [illegible] By magic arts she made her ~~lovers~~ gallants be bound in her love

ప్రేరించుట Palin 45 To urge, induce, spur

ప్రేరేచుట = ప్రేరేపణచేయుట R. 6.17

ప్రేషితమైన Sent

[illegible] Go along, dont meddle with the matter

Browns Telugu Dictionary

ప్రేష్యుడు n.s. A ~~man~~ servant. ~~Omit~~. Panch. 2.148

ప్రేక్ష n.s. Intellect, understanding, sense. Omit

~~ప్రేంఖోలనము n.s. A fencing house. Omit.~~

౫ ప్రొద్దు n.s. vide పొద్దు. The sun. Vema 646. పదిఘంటలప్రొద్దుమెక్కినవేళ when it was ten o'clock ప్రొద్దువాలినవేళ

౯ ప్రోక్తము adj Told, said, declared.

౧౦ ప్రోగు n.s. vide ప్రోగు

౭ ప్రోచు v.a. To foster, support. To cheer comfort, relieve. Utt Ram. 4.281. Vish. Pur 1.22 బ్రోవుతన్ may he bless!

~~ప్రోజ్ఝితము n.s. Emission, discharge of semen. Lalita 4.35~~

౯ ప్రోఢ n.s. Mature a grown girl {See ప్రౌఢ Ila 1.84. G.X.96 R.7.227.

బ్రోవంత్తె ఇ.ప్రోక ఇ.ప్రోక్క Vish Purana VIII.180

ప్రోతం adj Sewn, stitched. strung. tied

ప్రోత్తుంగ Up. high. From ఉత్తుంగం q.v. Vish 3.258

౧౧ ప్రోత్సారిత * Relinquished, ejected, expelled. 2W

ప్రోత్సాహనము n.s. Stimulus propensity, excitement encouragement. Harisch Nala Pa 2.133. Alacrity. See ఉత్సాహం

ప్రోత్సాహకుడు n.s. Instigator, adviser, tempter. W.

ప్రోథము n.s. The nose of a horse. Z. A. ~~[illegible] backside or posteriors~~

౬ ప్రోది n.s. Nourishment, cherishing, tending. Increase, greatness. Yayati 4.184. In Ila 4.135 బంగారం Suka 3.45 B.X §52 verse 1818

౧ means noon and also evening ప్రొద్దువాలుట M. Drona III. 176.

౨ ప్రొయ్యి vide పొయ్యి.

౩ ప్రో {Beauty, see on ప్రోలు [illegible] I doubt this word. Omit it. In Tara 2.47 it is a contraction for ప్రోవి, from [illegible]

౪ ప్రోక్క n.s. {A heap multitude, or assemblage. M. Swarg 1.47. Basu Dw. VI.52 BD. 5.405 & 6.54.

౫ Dasava 1.125. Bhanuma Vij 3.74 Vish 3.108. with ద prasa

౬ ముకి ప్రోదుక్కె. Cavi Carna Ras. 4.201 Compare: Tara 3.27. ప్రోదులు

పొదులుకట్టి In Yayati 4.184. క॥ అదవనేనుగు డిగిచన ప్రోదలి

యుండానిప్పైడి పన్నీళ్ళముల ముప్పైడు వలారకు వేగా। ప్రోదికీదవన

గళుబూప్పిపూనికెమెరయన్, In Vemana 400 ఈ.దవా

వెన్నెభంగుల ప్రోదియునునరింవేనలశోపుటక రదే। మిాదదిగము

ఉకినడుగుచు ఖేదంబులుమానముక్తివేరయుకవేమ॥ In Vema

1286. (II.116.) ఆ॥ బదుకునరుగవేని ప్రోక్షమంబది యెంల ప్రో

దియిడనిబంధుభువతియెల। వ్రాధికరియలేని ప్రైదల్లడు

మఱియేల।౨॥ శోషణం।పెంపు।సవాయం।సమృద్ధి. See the passages entered in folio note 1 B.X. chap 53 verse 1818 ఋష్యదిగెలకు నుబ్రోదిసేట్టు

౭ ప్రోబులు or బ్రోబులు Padma 3.51. Manu. 6.37 Tara 4.50.

౮ ~~ప్రోవులు v.n. To sink, be plunged, or drowned. Baf. D 3.384~~ no, బ్రుం not ప్రుం

౯ ప్రోది adj Growing, young. Rasica 3.31 డు

౧౦ ప్రోవ A ~~tuft~~ bit or blade of grass. In Suca 3.416. గరికప్రోవలు is rendered గడ్డిప్రోవలు

౧౧ Hitopadesa, p. 68, శ్లో॥ దూరాదుచ్ఛ్రితపాణిరార్ద్రనయనః ప్రోత్సారితార్ధాసనో। గాఢాలింగనతత్పరః ప్రియకథా ప్రశ్నేషు దత్తాదరః।

Browns Telugu Dictionary

ప్రోది See బోది

ప్రోద్ధ్వవంత Tara 1. 6 & 2.27

ప్రోక్షిత n. s. Tossed, thrown up or off. Bhaga 8. 110. సిరికిన్

ప్రోద్ధారం n. s. Deduction or conclusion from premises? See ఉద్ధారం the operation of constructing or erecting a mathematical ప్రోద్ధాలం

ప్రోద్బలం n. s. Corroboration, countenancing interest, influence, Instigat[ion] Bias, tendency ప్రోద్భిన్న see Amrug. XXXIX cited ... under ...

ప్రోపు n. s. Protection, saving. vide ప్రోచు

ప్రోవ or ప్రోవా n. s. plural ప్రోవాలు Trick, device, Innuendo Imputation ప్రోవాలు లేకుండ Honestly, without trick. Compare శ్లేష and చమత్కృతి. See instances in Ila. 1. 91. ahalya II. 59, III. 102, 105.

ప్రోవు n. s. vide ప్రోగు and పోగు Bhaga X. 303. Bhase Ra Yudd 684 Maha Sante 3. 301. BD. 1. 354 = సమూహము, గుంపు

ప్రోష్ఠపదం n. s. The sixth Telugu lunar month that in which the moon's change takes place, when the sun is in Virgo

ప్రోష్ఠిలతన్న n. s. See not in Wilson ... a grayling

ప్రోక్షణం n. s. Sprinkling, killing in sacrifice

ప్రోక్షించు v. a. To sprinkle, immolate (rosewater, Naish 6. 131)

131
650

Bhaga 8. 110. సిరికిం జెప్పడు శంఖచక్రయుగముం జేదోయి సంధింపడే పరివారంబును జీరడభ్రగపతిం బన్నింపడాకర్ణికాంతర ధమ్మిల్లము జక్కనొత్తడు వివాదప్రోత్థితశ్రీకుచోపరిచేలాంచలమైన వీడడు గజప్రాణావనోత్సాహియై

When Vishnu heard the prayers of Gajendra. He spoke not to (Sri) Lacshmi he assumed not his insignia he called not any attendants he spoke not to the feathered King. he bound not the locks that fell over his ears he loosed not even from his hand the sportfully seized skirt that flowed over the breast of the goddess. as he descended bent upon rescuing the life of Gajendra

or magical figure. Ananda. Tantra 5. 21

3 ప్రోయాలు n. s. A woman. Z. A. From ప్రోచిన ఆలి a fostered wife.

ప్రోలి a place P.L.L. VIII. 46

ప్రోలు n. s. A city / a mass or collection. Dasava 9. 31. ... ప్రోలైన పెద్దకడుపు (a belly that was a mass of guts. In Hamsa 2. 16 it is interpreted ... మిసమిసల ప్రోలు a mass of splendour. Compare Vish P. 7. 342. Dasava 2. 171. Lucas 3. 5 M. Virat III. 110. ... ప్రోలెలు Puddings. Daswadw 3. 851

Bobbili 2. 113 ప్రోలు దిపికన్న

ప్రోలుదిరుగు v. n. vide ఊరేగు To go in procession about a city. This term in marriage ceremonies is often applied to that part of them which consists in a fictitious procession round the city represented by some object placed in the house

ప్రోషిత Deserted ప్రోషితభర్తృక a deserted heroine

ప్రోవు తర్ O may he bless. From ప్రోచు

ప్రోలెలు BD. 3. 851 supposed to be some sort of cake

ప్రోలునాడు Local 11. 17-18 a town near Pithapur.

Browns Telugu Dictionary

ప్రోక్షితం (ప్రోక్షిత) adj. Sprinkled. Killed. Immolated

ప్రౌఢ adj. Mature, full grown, able, quick, shrewd, hard, bold, Energetic, clever, manly, womanly, motherly, adolescent. sensible, rational, sagacious, witty, accomplished, skilled, dexterous, learned, bold, daring, heroic, high minded, mettlesome, spirited, eloquent, vigorous, juvenile, lively. H.4.129, 4.30 రతితంత్రములయందు ప్రౌఢయై Vish. P. 4.245.

Compare మిటారి (గడుసు) బిత్తరి (బిరుసరి) and దంట = బింకైపైన = గడుసైన

ప్రౌఢ n.s. Wit, tact, genius, skill, quickness, pregnancy – Greatness of soul: a grown girl, a maiden. See proof in Vasu 3.217 T.2.123. & Swa 5.76. H.1.5 & 3.22

ప్రౌఢిమ Swa 3.131

ప్రౌఢతనము H.1.257

ప్రౌఢాంగన n.s. A grown girl; a ripe woman. Swa 6.92. H.4.216 & 5.270

ప్రౌఢి or ప్రౌఢిమ n.s. See ప్రౌఢ. T.5.197. Chasteness, energy, manliness –

ప్లవం n.s. A raft, a float. Apparently a ship – see Raja Sekhara 2.114 దేశప్లవసమ ... in hard times

ప్లవంగం n.s. An ape or monkey, a frog. Panch Tantra Telugu 1.137, R.7.134

ప్లవంగమం See above

ప్లవగం See above .. Ramabhyu 6.56 & 7.134

ప్లవనారాధ్యుడు TE 109 (G 32) विश्रुतिमहात्म्यं 3.67

౧ ప్రౌఢిమము T.5.139 Luxuriancy, maturity ప్రౌఢిమములు (plu) Paruj. 3.92 Bloom, richness, charms

౨ మంచిప్రౌఢటీక a very able commentary ప్రౌఢకవి a capital poet ప్రౌఢభాషాంతరము an excellent translation.

౩ అపప్రౌఢి Vasu 3.140 T.2.49 Swa 1.43 & 2.31 & 4.7

౪ ప్రౌఢిమ Swa 1.97.

౫ ప్రౌఢత్వము H.5.102

In Local VIII.281 line 11 observe the phrase వారి కొడుకులు ... ప్రౌఢులు ... his sons were strong in their youth: they were in the bloom of their age.

Browns Telugu Dictionary

~~ప్లవము n. s. A boat ship, or raft.~~

3— ప్లవ (ప్లవ) plavu. A. ౧. 57/99 is rendered A Chandala = చండాలుడు

ప్లవం [illegible] n. s. Joy + rejoicing.

ప్లవము Padma VII. 45 – [illegible]

ప్లక్షం n. s. The waved leaf fig tree Ficus infectoria

[illegible] ప్లుత adj Spread, extended, as a garment – see citation under [illegible] – Swelling, as a breast. Pururav. 2.23 [illegible] [illegible] 5. 53 with a heart overflowing with joy

ప్లుతం n. s. Extension Swell A long note or quaver the third length of sound given to vowels. (see in W. Cala Sas. 1. 195 Bhim 57. & 65 see [illegible] see on [illegible] F Tara 3. 126. See verse written under [illegible]

ప్లుష్టం adj Burnt Omit this [illegible]

ప్లోషం n. s. Burning, combustion. Omit this In KUR. 1. 83 it is rendered [illegible]

Finished printing this page on [illegible] Dec 1847

Raghu Vams VIII. 92 – apud Sansc Pros § 24

౨ ప్లీహోదర Panch 1. 390 A man deseased with the spleen

3 The note says [illegible] A Dāsari who is by birth a chāndāla: but expresses a doubt how this can be the sense

౮ ప్లీహ The Sple en P. 1. 290
The SC says
Same as [illegible]

Queries in this volume (Feb 1835)

పాదెళ్లు a cobweb?
పాపిడి, a raft? or a boat?
పావలు doubts, objection
పాప్పావట్టుం
పాపరిధి
p 66 # No 5
పారుట To purge?
పాశకం
పాశెంపట్టు
పెకల్లు
ప్రల్లకళేలు
బారదాని
ప(రు) - hence విప్పుర్తి
బారిక note 3
బుబురుసా
పసరికకాయలు
భావ్యం
~~[illegible]~~
ప్రాణావసం
పాకెన్న
ప్రత్యేకాగం
ప్రత్యంగవసం
పంకర
పాశా
పసుపరించులు
పరు
భేరి correct the metre in line 4
ప్రోక్షం, & కటుప్రోక్షములు
బిసాంకుర
బీజాకృతం
బాజుగద్ద

బిడేడు
పారట
పద్దరికం !
What is the diffce between
అలగోజా & పిల్లగ్రోవి
~~బశిపె~~
పారికె a bank?
పరి(స్ఫ)రమించు
ప్రతరణం
బాష్పన
బాక్లమూకరం a brass basin with handles — = [illegible]
బేరి - In the epigram (Pros Sans: there is a syllable wanting
ప్రోద్భిన్న
పాత్మునక Piccanna & R.V. 99 expla the whole verse
పిల్లిల
ప్రధ్వాయిత
ప్రతూర్య
పటులాంశకం
పద్మిలించు
భేపారి
పశత
ప్రవాస

652
1304